

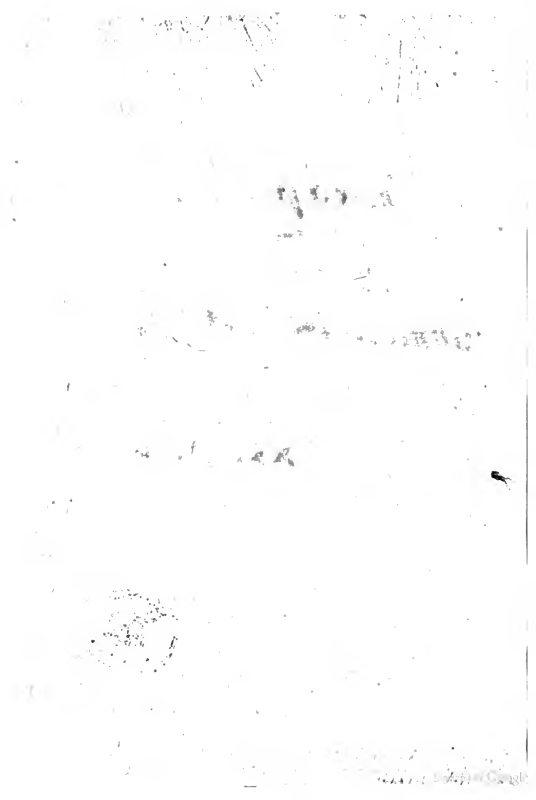

1. E. 12

Biblioth. Monny
St. Severini Et Toffi Long. Cap.
Nap.

*Encheiridion
Philologia seu
Collectio
nonnullorum auct. Graecorum
Romae 111.*

XXI. 1. 6

ΕΓΚΥΚΛΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Εἰς Τέσσαρας Τόμους διηρημένη ἔστι πρὸς χρῆσιν
τῶν φιλολόγων καὶ φιλομαθῶν ἡ Ἑλληνικῆς
Γλώττης συναρμοσθεῖσα,

Προσφωνηθεῖσα δὲ τῇ Ἐκλαμπροτάτῃ, καὶ Ἐνδοξοτάτῃ
Κόμῃ, Φιλοσοφίας τε καὶ Γραμμικῆς
Διδασκάλῳ Ἐξοχωτάτῃ,

ΚΤΡΙΩ ΚΤΡΙΩ

ΕΥΡΥΦΡΟΝΕΙ

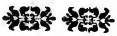
ΤΩ ΠΕΡΟΥΛΙΩ

Εὐπατερίδι Αἰθιωῶν, παρὰ τῷ ἐν Ἱερουσὶν Αἰδεσιμωτάτῃ,
καὶ Λογιωτάτῳ

ΓΩ ΑΝΝΟΤ ΠΑΤΟΥΣΑ

Τῇ δὲ Αἰθιωῶν, Φιλοσοφίας καὶ ἱερᾶς Θεολογίας Διδασκάλῳ,
καὶ τῷ ἐν ταῖς Κλέναις Ἑνεταῖς Φλαγγινιανῷ Ἐκπαι-
δευτικῷ Γυμνασιάρχῃ ὑφ' ἧς καὶ συνελέχθη.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΕΝΕΤΙΗ, ΣΙΝ,

Παρὰ Νικολάῳ τῷ Σάρφ.

Con Licenza de' Superiori, & Privilegio.

Εἰς τὸν Τόμον τῆς λογογράφων .

Ε Π Ι Γ Ρ Α Μ Μ Α .

Μηκέτι πολλὰ πόνη, φιλορήτωρ, μηκέτι πάντων
Ῥητήρων δέλτας φοίτῃς ἱσορέων .

Αἴψα δαίωται τίνδε Λογίων ἡμαρ ἐπ' ἡμαρ
Μὴ κατόκνει βίβλον σύμφορον , ἢ ἄφρεις .

Δεινώσεις γὰρ ῥητορικῆς, ἰδὲ κάλεια πάντα
Ἀμμιγα ὥδε πέλει, αὐτὸς ἄπερ ποτῆεις .

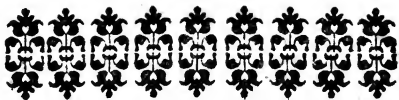
Εἰς τὸν αὐτὸν, ἕτερον .

Εἴκοτα Νεῖλον καρποδοτῶν ἀρετῆς ἑτερόντις
Φαῖη τῆς κλεινῶν τιμῶν βίβλον λογέων .
Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐπικλύζει Αἰγύπτου ἀπάσης
Κ' ὀλβίζει λιπαροῖς τέρμασιν ἐκφορείοις .
Αὕτη δὲ βίβλος ἀρδύσει νῦν καλλιπείας
Εἰς ἅδ' αὖ διψῶσαν νάμασιν ἡδυτάτοις .

Εἰς τὸν αὐτὸν ; Δις ἴχον :

Βίβλοι Θεοκιδίδ' εἰς Δημοσθένει κλέος ἦγον ;
Βίβλος νῦν τε Νέοις ἦδ' εἰς κλέος πορίσει .

Ἀντώνιος Στρατηγὸς Κερκυραῖος .

Π Ι Ν Α Ξ

Τῶν ἐν τῷ γ'. Τόμῳ Περιεχομένων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ.

Παραίνεσις πρὸς τοὺς νέους, ὅπως αὐτὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων
ἀφελῶντο λόγων.

Γ' ΣΟΚΡΑΤΟΥΣ.

Πρὸς Δημόνικον παραίνεσις.	18
Πρὸς Νικοκλέα περὶ βασιλείας.	28
Εἰς Εὐαγόρου ἐγκώμιον.	39
Τῇ αὐτῇ λόγος Πλαταϊκός.	56

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΣΑΜΟΣΑΤΕΩΣ

Πατρίδος ἐγκώμιον.	69
Τῷ αὐτῷ τυραννοκτενός.	73
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκηρυγμένος.	83
Περὶ τοῦ μὴ ῥαδίως πισδεῖν τῇ ἡξβολῇ.	100

Λ Τ Σ Ι Ο Τ.

Υπὲρ τοῦ Ἐραποθεύους.	112
Κατὰ τοῦ Ἐραποθεύους ἡ τυραννίς.	121
Ἐπιτάφιος εἰς τοὺς Κορινθίων βοηθούς.	139

Δ Η Μ Ο Σ Θ Ε Ν Ο Τ Σ.

Ὀλυθιακὸς α'.	157
Ὀλυθιακὸς β'.	164
Ὀλυθιακὸς γ'.	173
Κατὰ Φιλίππου.	182
Κατὰ Φιλίππου.	194

Π Α Ο Τ Τ Α Ρ Χ Ο Τ.

Περὶ παιδων ἀγωγῆς.	210
Περὶ τοῦ ἀκούειν.	232
Περὶ πολυπραγμοσύνης.	251

Α Ι Β Α Ν Ι ΟΥ

Πρεσβυτικός α. ὑπὲρ Ἑλσίνης.	265
Πρεσβυτικός β'.	273
Τοῦ αὐτοῦ ἀποκηρυττόμενος.	297
Περὶ τῶ συνόντος λάλῃ γυναικί.	308

Σ Τ Ν Ε Σ Ι ΟΥ

Περὶ βασιλείας.	321
-----------------	-----

Θ Ε Μ Ι Σ Τ Ι ΟΥ

Περὶ Φιλίας.	354
--------------	-----

ΔΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Διογένης, ἡ περὶ ἀρετῆς.	372
--------------------------	-----

ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Περὶ τοῦ τίς ὁ Θεὸς κατὰ Πλάτωνα.	380
-----------------------------------	-----

Α Ρ Ι Σ Τ Ε Ι Δ ΟΥ

Εἰς Ἑταιρίαν ἐπικήδειος.	389
Μουσικά ἐπὶ Σμύρῃ.	393

ΓΟΡΓΙΟΥ ΛΕΟΝΤΙΝΟΥ.

Ἐλένης ἐγκώμιον :	396
Ἐκ τῆς τῷ Θεοκυδίδου Δημογορίας.	401
Ἐκ τῆς τῷ Δημοφάντος Δημογορίας :	408

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

Β Η Γ Ι Η Ε Ι Θ Ξ

Τ Ο Υ Μ Ε Γ Α Λ Ο Υ

Αρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας,
πρὸς τὰς Νέας,

Ὅπως αὐτὸ ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ὠφελοῖτο λόγων
Παραίνεσις.

Ολλά με τὰ παρακαλῆντά ἐς ζυμβελεῦσαι ὑμῖν, ὦ παῖδες, ἃ βέλτιστα εἶναι κρίνω, καὶ ἃ ξυνοίσειν ὑμῖν ἐλομένοις πεπίσθκα. τό, τε γὰρ ἡλικίας ἔπος ἔχειν, καὶ τὸ διὰ πολλῶν ἡδὴ γεγυμναῖσθαι πραγμάτων, καὶ μὲν καὶ τὸ ἑ παύ-
τα παιδιδύσσης ἐπ' ἅμφω μεταβολῆς ἱκανῶς μεταχεῖν, ἔμπει-
ρόν με εἶναι τῶν ἀνθρώπων πεποιήκον· ὥστε τοῖς ἄρτι καδι-
σαμένοισι τὸν βίον, ἔχειν ὥσπερ ὁδὸν τινὲν ἀσφαλεστέαν ὑπο-
δεικνύναι· τῇ τε παρὰ τῆς φύσεως οἰκειόπτι, ὁδὸς μετὰ τοῦς
γονέας ὑμῖν τυγχάνω· ὥστε μήτε αὐτὸν ἑλαττόν τι πατέρων δι-
νοίας νέμειν ὑμῖν· ὑμᾶς δὲ νομίζω, εἰ μήτι ὑμῶν ἁμαρτάνω
τῆς γνώμης, μὴ ποθεῖν τὸς τεκόντας, πρὸς ἐμὲ βλέποντας. Εἰ
μοῦ ἐν προθύμῳ δέχοιθε τὰ λεγόμενα, τῆς δευτέρας τ' ἐπαι-

θυμῶν ἴσθε παρ' Ἡσίοδω τάξιως· εἰ δὲ μὴ, ἐγὼ μὲν ἔδον
 αὐτῷ εἴποιμι θυχεῖς, αὐτοὶ δὲ μέμνηθε τῶν ἐπ' αὐτῷ δηλονότι, ἐν
 οἷς ἐκεῖνος φησὶν· ἄριστον μὲν εἶναι τὸν παρ' ἑαυτοῦ τὰ δέοντα ξυ-
 νορῶντα, ἐθλὸν ᾗ κακείνον, τὸν τοῖς παρέτερον ὑποδείχῃσιν
 ἐπόμενον, τὸν δὲ πρὸς ἑδ' ἑτέρον ἐπιτίθειον, ἀρχεῖον εἶναι πρὸς
 ἅπαντα. Μὴ θαυμάζητε δὲ, εἰ κατ' ἐκάστῳ ἡμέραν εἰς διδα-
 σκάλης φοιτῶσι, καὶ τοῖς ἐλλογίμοις τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν, δι-
 ῶν καταλελοίπασιν λόγων, συγγινομένοις ὑμῖν, αὐτὸς τι παρ'
 ἑμαυτοῦ λυσιτελέσμενον ἐξ ὀρηκταίᾳ φημί. τὸ μὲν ἔν' αὐτὸ καὶ
 συμβαλόντων ἦκω, τὸ μὴ δεῖν εἰσάπαξ τοῖς ἀνδράσι τέτοις,
 ὡσπερ πλοῖα, τὰ πηδάλια τῆς διαποίας ὑμῶν παραδόντας, ἢ
 περ αὐτῶν ἄγωσι, ταύτη ξυνέπιπαι, ἀλλ' ὅσον ἐς ἰχθύν, αὐ-
 τῶν διχομενῆς, εἰδέναι, τί χρὴ καὶ παρὲν. τίνα ἔν' ἐς ταῦτα,
 καὶ ὅπως διακρινόμεν, τὸ πᾶν καὶ διδάξω, ἐν ᾧ ἐλάν. Ἡμεῖς,
 ὡ παῖδες, ἔδον εἶναι χρεῖμα παντάπασιν τὸν ἀνθρώπινον βίον
 τῶτον ὑπολαμβάνομεν, ἔτ' ὀγαδόν τι νομίζομεν ὅλως, ἔτ' ὀνο-
 μάζομεν, ὅ τινι συντέλειαν ἡμῖν ἄχει τέτε παρέχεται· ἔκουσ
 προγόνων περιφάνειαν, ἐκ ἰσχυρῶς σώματος, ἐκ κάλλος, ἐκ μέγε-
 θος, ἐκ τὰς παρὰ πάντων ἀνθρώπων τιμᾶς, ἐκ βασιλείαν αὐ-
 τῷ, ἐκ ὅ, τι αὐτῷ εἴποι τις τῶν ἀνθρώπων μέγα, ἀλλ' ἔδ' ἐδ-
 χῆς ἄξιον κέλεσθαι, ἢ τὸς ἔχοντας ἀποβλέπομεν, ἀλλ' ἐπὶ μα-
 κρότερον προΐμεν ταῖς ἐλπίσι, καὶ πρὸς ἑτέρῃ βίῃ παρασκλύν
 ἅπαντα φράττομεν· ἄ μὲν ἔν' αὐτῷ συντελῇ πρὸς τῶτον ἡμῖν, ἀγα-
 πᾶν τε καὶ διώκειν παντὶ ᾧ δύνει χρεῖναι φασκέν, τὰ δὲ ἐκ ἐξικ-
 νήμενα πρὸς ἐκεῖνον, ὡς ἐδόνος ἄξια, παρορᾶν. Τίς δὲ ἔν' ἔτος
 ὁ βίος, καὶ ὅπως, καὶ ὅπως αὐτὸν βιωσόμεθα, μακρότερον μὲν, ἢ
 κατὰ τὴν παρῶσαν ὀρμὴν, ἐφικέσθαι, μειζρόν ᾗ, ἢ καθ' ὑμῆς,
 ἀκροατῶν ἀκῆται· τοσῶτον γε μὴν εἰπὼν, ἰκανῶς αὐτῶς ὑμῖν
 ἐνδειξαίμην, ὅτι πᾶσαν ὁμῶς τὴν, ἀφ' οὗ γεγόνασιν οἱ ἀνθρώ-
 ποι, πᾶς λόγῳ τίς συλλαβῶν, καὶ εἰς ἐν ἀθροίσας, δὲ δαιμονίαν,
 ἐδὲ πολλοσὶν μέρει τῇ ἀγαθῶν ἐκείνων δόρῃσει παρυσμενῶν,
 ἀλλὰ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΪΑΣ. 3

ἀλλὰ πλεῖον ἢ ἐν ἐκείνοις ἐλαχίστη, τὰ σύμπαντα ἢ τῇδε καλῶν
κατὰ τὴν ἀξίαν ἀφεισηκότα, ἢ καὶ ὅσον σκιά καὶ ὄναρ τῷ ἀληθῶν
ἀπολείπεται· μᾶλλον δ', ἵν' οἰκειότερῳ χρήσωμαι παραδείγ-
ματι, ὅσῳ ψυχὴ τοῖς πᾶσι τιμιωτέρα σώματος, πᾶντορ ἢ τῷ
βίῳ ἐκατέρῳ ἐστὶ τὸ διάφορον. εἰς δὴ τῶτον ἄγασσι μετ' ἱεροὶ
λόγοι, δι' ἀπορρήτων ἡμᾶς ἐκπαιδύοντες· ἕως γε μὴν ὑπὸ τῇ
ἡλικίας ἐπακύνει τῇ βλάβῃ τῆς ὁρατοῦς αὐτῇ ἢ οἶόν τε, ἐν
ἐτέροις ἢ πάντῃ διεισηκόσιν, ὥσπερ ἐν σκιάς τιςι καὶ κατ' ἔξοχον,
τῷ τῆς ψυχῆς ὁμματι τέως προσηγυμναζόμεθα, τοῖς ἐν τοῖς τακ-
τικαῖς ταῖς μελέταις ποιημένοις μιμήμενοι. οἷγε ἐν χειρονομίαις
καὶ ὀρχήσεσι τὴν ἐμπειρίαν κησάμενοι, ἐπὶ τῷ ἀγῶνι τοῦ
ἐκ τῆς παιδείας ἀπολαύουσι κέδρας· καὶ ἡμῖν δὴ οὐκ ἀγῶνα προ-
κεῖσθαι, πάντων ἀγῶνων μέγιστον, νομίζειν χρεῶν, ὑπὲρ οὗ
πάντα ποιητέον ἡμῖν, καὶ πονητέον εἰς διώμαιν· καὶ ἐπὶ τούτου
παρασκύβει καὶ ποιηταῖς, καὶ λογοποιοῖς, καὶ ῥήτορσι, καὶ πᾶ-
σιν ἀνθρώποις ὁμιλητέον, ὅθεν αὐτὸ μέλλῃ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς
ἐπιμέλειαν ὠφέλειά τις ἴσθαι. ὥσπερ οὐκ οἱ δόλοποιοὶ πα-
ρασκιάσαντες ὑπερτέρον θεραπείαις τιςίν, ὅτι ποτ' αὐτῇ, τὸ
διζόμενον τὴν βαφλὴν, ἔτω τὸ ἄνθος ἐπάγασιν, αὐτὸ ἀλευρόν,
αὐτὸ τε ἕτερον ἢ τὸν αὐτὸν δὴ καὶ ἡμεῖς ἔοπον, εἰ μέλλοι ἀνέκ-
πλυτος ἡμῖν ἢ τῇ καλῇ παραμυθεῖν δόξα, τοῖς ἔξω δὴ τέτοις
προτελεσθέντες, τὴν καὶ αὐτὰ τῶν ἱερῶν καὶ ἀπορρήτων ἐπακουσό-
μεθα παιδευμάτων, καὶ οἷον ἐν ὕδατι τὸν ἥλιον ὅραν ἐθιδόντες,
ἔτις αὐτῷ προσβαλόμεν τῇ φωτὶ ταῖς ὁφείας· εἰ μὲν οὐκ ἐστὶ τις
οἰκειότης πρὸς ἀλλήλους τοῖς λόγοις, προὔργου αὐτῇ ἡμῖν αὐτῶν ἢ
γνώσις γένοιτο· εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ τό γε, παράλληλα θέντας,
καταμαθεῖν τὸ διάφορον, ἢ μικρὸν εἰς βεβαίωσιν τῇ βελ-
τίονος. Τίνι μὲν τοι καὶ παρεικάσας τῶν παιδύσεων ἐκατέρῳ,
τῆς εἰκότος αὐτῷ τοῖς; ἢ περ, καθάπερ φυτῇ οἰκεία μὲν ἀρετῇ, τῷ
καρπῷ βρύειν ὡραῖον, φέρει δέ τινα κόσμον καὶ φύλλα τοῖς κλά-
δοις περιετιόμεινα· ἔτω δὴ καὶ ψυχῇ, προσηγυμένως μὲν καρα-

πὸς ἡ ἀλήθεια, ἐκ ἀχαρίγε μὴ ἐδὲ τὴν θύραθεν σοφίαν πρὶν
 εἰσβελῆσθαι, οἷόν τινα φύλλα σκέπῳ τε τῆς καρπῶ, καὶ ὄφιν
 ἐκ ἄωρον παρεχόμενα· λέγεται τοίνυν καὶ Μωϋσῆς ἐκεῖνος ὁ πά-
 νυ, ὃς μέγιστός ἐστιν ἐπὶ σοφία παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὄνομα,
 τοῖς Αἰγυπτίων μαθήμασιν ἐγγυμνασάμενος τὴν διάνοιαν,
 ἔπειτα προσελθεῖν τῇ θεωρίᾳ τῶ ὄντος· παραπλησίως δὲ τέτω,
 καὶ τοῖς κάτω χρόνοις τὸν σοφὸν Δαυιδ ἐπὶ Βαβυλῶνος φασὶ
 τὴν σοφίαν Χαλδαίων καταμαθόντα, τότε τῷ θεῷ ἀφασθαι
 παιδιδμάτων. Ἀλλ' ὅτι μὲν ἐκ ἀχρηστον ψυχῆς, μαθήματα τὰ
 ἐξωθεν δὴ ταῦτα, ἱκανῶς εἴρηται, ὅπως γε μὴν αὐτῷ μετεκ-
 τέον ὅμιν, ὅς τις αὐτῷ εἶη λέγειν. ὡς τὸν μὲν ἐν τοῖς παρὰ τῶν
 ποιητῶν (ἴν' ὀντεῦθεν ἄρξωμαι, ἐπεὶ παντοδαποὶ τινὲς εἰσι))
 μὴ πᾶσιν ἐφέξῃς προσέχειν τὸν νῦν, ἀλλ' ὅταν μὲν τὰς τῷ ἀγα-
 θῶν ἀνδρῶν ἀρχαίς, ἢ λόγος ὅμιν διεξίωσιν, ἀγαπᾶν τε καὶ
 ζηλῶν, καὶ ὅτι μάλιστα πειρᾶσθαι τοιούτως εἶναι ὅταν δὲ ἐπὶ μοχ-
 θηροῦς ἀνδρας ἔλθωσι, τὴν μίμησιν ταύτῃ δεῖ φέγειν, ἐπι-
 φραστομένους τὰ ὅσα, ἐκ ἥττον, ἢ τὸν Ὀδυσσεύς, φασὶν ἐκεῖνοι, τὰ
 τῷ Σειρῶν μέλη· ἡ γὰρ πρὸς τὸς φαύλους τῶν λόγων συνη-
 θεῖα ὁδός τις ἐστὶν ἐπὶ τὰ πράγματα· διὸ δὴ πάσῃ φυλακῇ τὴν
 ψυχὴν τηρεῖν, μὴ διὰ τῆς τῷ λόγων ἡδονῆς παραδεξάμενοί
 τι λάθωμεν τῇ χειρῶν, ὥσπερ οἱ τὰ δηλητήρια μετὰ τῇ μέλι-
 τος προσιέμενοι. Οὐ τοίνυν ἐπαινεσόμεθα τὸς ποιητὰς, ὃς λοι-
 δορμεμένους, ὃς σκώπτοντας, ἐκ ἐρῶντας, ἢ μεθύοντας μιμημέ-
 νους· ἐκ ὅταν ἔαπέξῃ πληθύνῃ, καὶ ὥδ' αἰς ἀναιμῶναις τὴν δι-
 δαιμονίαν ὀρέζονται· πάντων δὲ ἡκιστα, περὶ θεῶν τι διαλεγο-
 μένοις προσέξωμεν· ὃ μάλιστα ὅταν ὡς περὶ πολλῶν τε αὐτῶν
 διεξίωσι, καὶ τῶν ἐδὲ ὁμοιοουμένων. ἀδελφός γάρ δὴ παρέκει-
 νοὶς ἔχαστα σιάζει πρὸς ἀδελφόν, καὶ γονὺς πρὸς παῖδας, καὶ τέ-
 τοις αὐτοῖς πρὸς τὸς τεκόντας πόλεμος ἐστὶν ἀκήρυκτος· μοιχείας
 δὲ θεῶν, καὶ ἐρωτας, καὶ μίξεις ἀναφανδόν, καὶ τῶν γε μάλι-
 στα τῶ κορυφαίων πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῷ Διὸς, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, αἰ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ. 5

καὶ περὶ βοσκημάτων τις λέγων ἐρυθρεύεται, τοῖς ἐπὶ σκλῆρῃ καθελεύφομεν. Ταῦτα δὴ, ταῦτα λέγειν καὶ περὶ συγγραφέων ἔχω, καὶ μάλιστα ὅταν, ψυχασγωγίας χάριν τῶν ἀκούοντων, λογοποιῶσι καὶ ῥητόρων ἢ τινὶ περὶ τὸ φεῖδιδαι τέχνην ἢ μιμησόμεθα. ἔτε γὰρ ἐν δικαστηρίοις, ἔτ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἀφάξεσιν ἐπιτίθειον ἡμῖν τὸ φεῦδος, τοῖς τινὶ ὀρθῶν ὁδὸν καὶ ἀληθῆ ὑπολογισμοῖς τῷ βίῳ, οἷς τὸ μὴ δικάζειν, νόμῳ προσεταγμένον ἐστίν· ἀλλ' ἐκεῖνα αὐτῶν μᾶλλον ἀποδεχόμεθα, ἐν οἷς ἀρετὴν ἐπῆνεσαν, ἢ πονηρίαν διέβαλον. Ὡς γὰρ τῶν ἀνθρώπων τοῖς μὲν αἰσίοις ἄχει τῆς δωδεκάτης, ἢ τῆς χροῆς ἐστὶν ἡ ἀπέλαυσις, ταῖς μελιτταῖς δ' ἄρα καὶ μέλι λαμβάνειν ἀπ' αὐτῆς ὑπάρχει· οὕτω δὴ καὶ ταῦτα, τοῖς μὴ τὸ ἡδὺ καὶ ἐπιχαρὲ μόνον τῶν τοιούτων λόγων διώκουσιν, ἐστὶ τινὰς ὠφέλειαν ἀπ' αὐτῶν εἰς τινὶ ψυχῇ ἀποφείδειν. Κατὰ πᾶσαν δὲ οὐκ τῶν μελιττῶν τινὶ εἰκόνα, τῶν λόγων ἡμῖν μεδεκτέον· ἐκεῖναί τε γὰρ, ἔτε ἅπασιν τοῖς ἀνθρώποις παραπλησίως ἐπέρχονται, ἔτε μὲν, οἷς ἐπιπῶσιν, ὅλα φέρειν ἐπιχειροῦσιν, ἀλλ' ὅσον αὐτῶν ἐπιτίθειον πρὸς τινὶ ἔργασίαν λαβεῖν, τὸ λοιπὸν χαίρειν ἀφῆκον· ἡμεῖς τε, μὲν σοφρονῶμεν, ὅσον οἰκείον ἡμῖν ἔστι συγγενὲς τῇ ἀληθείᾳ, παρ' αὐτῶν κομισάμενοι, ὑπερβησόμεθα τὸ λειπόμενον καὶ καθάπερ τῆς ῥοδόνης τῶν ἀνθρώπων δρεφάμενοι, τὰς ἀκάνθας ἐκκλίνομεν· ἔτι καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων λόγοις, ὅσον χρησίμων, καρπωσάμενοι, τὸ βλαβερὸν φυλαξόμεθα. Εὐθύς ἔνθα ἀρχῆς ἐπισκοπεῖν ἕκαστον τῶν μαθημάτων καὶ συσαρμόζειν τῷ τέλει προσῆκε, κατὰ τινὶ Δωρικῇ παροιμίᾳ, τὸν λίθον ποτὶ τὸ σῶμα τὸν ἄγοντα· καὶ ἐπειδήπερ δι' ἀρετῆς ἡμᾶς καὶ τὸν βίον καθεῖναι δεῖ τὸν ἡμέτερον, εἰς ταῦτα ἢ πολλὰ μὲν ποιηταῖς, πολλὰ ἢ συγγραφεῦσι, πολλὰ δὲ ἔτι πλείω φιλοσόφοις ἀνδράσιν ὑμνῶνται, τοῖς ποιήτοισι τῶν λόγων μάλιστα προσεκτέον· ἢ μικρὸν γὰρ τὸ ὄφελος, οἰκείη τινὰ καὶ συνήθειαν ταῖς τῶν νέων ψυχαῖς τῆς ἀρετῆς ἐγγενέειν· ἐπὶ περ ἀμετάστατα πέφυκον εἶναι τὰ τῶν τοιούτων

μαθήματα, δι' ἀπαλόπτητα τῆς ψυχῶν, εἰς βάθος ἐνσημαι-
νόμενα. Ἡ τὶ ποτε ἄλλο διανοηθέντα ἢ Ἡσίοδον ὑπολάβωμεν
ταυτὶ ποιῆσαι τὰ ἔπη, ἃ πάντες ἄδουσιν; ἢ ἐχὶ προῖποντα
τὰς νέας ἐπ' ἀρετῇ; ὅτι ἔαχεῖα μὲν πρῶτον καὶ δύσβατος, καὶ
ιδρώτος συχνῇ, καὶ πόνου πλήρης ἡ πρὸς ἀρετῇ φέρουσα, καὶ
ἀνάτης ὁδός· διόπερ' ἔπαντος, ἔπε προσβλῦναι αὐτῇ διὰ τὸ ὀρ-
θιον, ἔπε προσβαῖντι ῥαδίως ἐπὶ τὸ ἄκρον ἐλθεῖν. αὐτῇ γέ-
νομένη ὁρᾶν ὑπάρχει, ὡς μὲν λεία τε καὶ καλὴ, ὡς ἢ ῥαδία τε
καὶ εὐπορος, καὶ τῆς ἑτέρας ἡδίων, τῆς ἐπὶ τῇ κακίᾳ ἀγούσης·
ὡς ἀθρόον εἶναι λαβεῖν ἐκ τῆ σωέγγυς, ὁ αὐτὸς ἔπος ποιητῆς
ἔφησεν. Ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ ἔδον ἔπερον, ἢ προῖπων ἡμᾶς
ἐπ' ἀρετῇ, καὶ προκαλύμενος ἅπαντας ἀγαθὸς εἶναι, ταῦτα
διελθεῖν, καὶ ὥς μὴ καταμαλακισθέντας πρὸς τὰς πόνας,
προαποσλῦναι τῆ τέλους. Καὶ μὲν τοι καὶ εἴ τις ἑτερος εἰκότα τέ-
τοις τὴν ἀρετὴν ὕμνησεν, εἰς τῷτο ἡμῖν συμφέροντας τὰς λό-
γους ἀποδεχόμεθα. Ὡς δ' ἐγώ τινος ἦκασα δεινῇ κατὰ μαθεῖν
αὐδρὸς, ποιητῇ διανοίαν, πᾶσα μὲν ἡ ποίησις τῆς Ὀμήρου ἀ-
ρετῆς ἐστὶν ἔπαινος, καὶ πάντα αὐτῇ πρὸς τῷτο φέρει, ὅ, τι μὴ πά-
ρεργον· ἐχ' ἦκισα δὲ, ἐν οἷς τὸν στρατηγὸν τῶν Κεφαλλήων πε-
ποίηκε γυμνὸν ἐκ τῆ ναυαγίας περὶ σωθέντα, πρῶτον μὲν αἰ-
δέσθαι τῇ βασιλίδι, φανέντῳ μόνον· τοσούτῳ δὲ αἰχμύλῳ ὀφλή-
σαι, γυμνὸν ὀφθέντα μόνον, ἐπειδὴ περ αὐτὸν ἀρετῇ αὐτὶ ἰμα-
τίων χειροσμηκνόν ἐποίησεν· ἔπειτα μὲν τοι καὶ τοῖς λοιποῖς
Φαίαξ τοσούτῳ ἄξιον νομιδύλῃαι, ὥς εἰ ἀφέντας τῇ ἔφυλῃ, ἢ συ-
νέζων, ἐκείνῃ ἀποβλέπειν, ἐξηλουῖ ἅπαντας, καὶ μηδεὶα
Φαίακων ἐν τῇ τότε εἶναι, ἄλλο τι αὐτῷ εὐξάδαι μᾶλλον, ἢ Ὀ-
δυσσεῖα γενέσθαι, καὶ ταῦτα ἐκ ναυαγίας περὶ σωθέντα. Ἐν τῇ-
τοις γὰρ ἔλεγεν ὁ τῷ ποιητῇ τῇ διανοίας ἐξηγητῆς, μονοεχὶ
βοῶντα λέγειν τῇ Ὀμηρον, ὅτι ἀρετῆς ὑμῖν ἐπιμελητέον, ὡς αὐ-
θρῶποι, ἥτις καὶ ναυαγίσαντι σωῖται κήχεται, καὶ ἐπὶ τῇ χέρ-
σῃ γενόμενον γυμνὸν, τιμιώτερον ἀποδείξει τῶν δόδαιμόνων
Φαία-

Α'ΡΧΙΕΠΙΣΚΟ'ΠΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΊΑΣ. 7

Φαίάκων . Καὶ γὰρ ἔτι οὕτως ἔχει· τὰ μὲν ἄλλα τῶν κτημάτων, καὶ μᾶλλον τῶν ἐχόντων, ἢ καὶ ἑτινοσοῦν τῇ ἐπιτυχόντων ἐστίν, ὥσπερ ἐν παιδίᾳ κύβων, τῇδε, καὶ κεῖσε μετὰ βαλλόμενα . μόνη δὲ κτημάτων ἡ ἀρετὴ ἀναφαίρετον, καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι παραμένουσα . ὅθεν δὴ καὶ Σόλων μοι δοκεῖ πρὸς τὰς δὲ πόρας εἰπεῖν τὸ

Ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς αὐτὰ διαμετρίμεθα

Τῆς ἀρετῆς τὸν πλεον, ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον αἰεὶ .

Χρήματ' αὖ ἀνθρώπων ἄλλο τε ἄλλος ἔχει .

Παραπλήσια ἔτι τοῖς καὶ τὰ Θεόγνιδος, ἐν οἷς φησι τὸ Θεὸν, ὅν τινα ἔτι καί φησι, τοῖς ἀνθρώποις τὸ τάλαντον ἐπιτρέπειν ἄλλοτε ἄλλως .

Ἀλλοτε μὲν πλετεῖν, ἄλλοτε μηδὲν ἔχειν .

Καὶ μὲν καὶ ὁ Χρῖστος περ σοφιστῆς, τῶν αὐτῶν συγγραμμάτων, ἀδελφὰ τοῖς εἰς ἀρετὴν καὶ κακίαν ἐφιλοσόφησεν· ὅ δὲ καὶ αὐτὸς τὴν διάνοιαν προσεκτέον, καὶ γὰρ ἀπόβλητος ὁ αὐτὸς . ἔχει ἔτι οὕτως ὁ λόγος αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ τῷ ἀνδρὶ τῆς διανοίας μέμνημαι· ἐπεὶ τὰ γε ρήματα ἐκ ἐπίσταμαι, πλήν γε δὴ ὅτι ἀπλῶς οὕτως εἴρηκεν αὐτὸς μέγ'· ὅτι, νῦν ὄντι τῷ Ἡρακλεῖ κομιδῇ, ἔχει δὲν τὰ τὴν ἄγοντι τὴν ἡλικίαν, νῦν καὶ ἡμεῖς νῦν, βελοδομῶν, ποτέραν ἑάπεται τῷ ὁδῶν, τὴν διὰ τῷ πόνων ἄγασαν πρὸς ἀρετὴν, ἢ τὴν ῥάβδῳ, προσελθεῖν δύο γυναῖκας· ταύτας δὲ εἶναι ἀρετὴν, καὶ κακίαν· αὐτὸς μὲν οὐ καὶ σιωπῶσας, ἐμφαίνειν ἀπὸ τῶ χήματος τὸ διάφορον· εἶναι γὰρ τὸ μὲν ὑπὸ κομωτικῆς διεσκόλασ- μὲν εἰς κάλλος, καὶ ὑπὸ ἑυφῆς διαρρεῖν, ἔτι πάντα ἐσμὲν ἡδο- νῆς ἐξηρημασμένῳ ἄγειν· ταῦτά τε οὐ δεκνύσθαι, καὶ ἐτι πλείω τῶν ὑπὸ χνῆμασιν, ἔλκειν ἐπιχειρεῖν τὸν Ἡρακλέα πρὸς ἐαυ- τὴν· τὴν δ' ἐτέραν κατεσκληκέναι, καὶ αὐχμεῖν, καὶ σιωπῶσαν βλέπειν, καὶ λέγειν τοιαῦτα ἑτέρα· ὑπὸ χνῆμασιν γὰρ ἔδεν αἰε- μένον ἔδεν ἢ δὴ, ἀλλ' ἰδρῶτας μείβεις, καὶ πόνας, καὶ κινδυνούς διὰ πάσης ἡπείρου τε ἑταλάσσης· ἄθλον ἔτι τῶν εἶναι θεὸν γε-

Α 4   εἶδαι,

βέδαι, ὡς ὁ ἐκεῖνα λόγος, ἥπερ δὴ καὶ τελευτῆται τὸν Ἡρακλέα
 ξυνέπεδαι. Καὶ σχεδὸν ἅπαντες, ὧν δὴ καὶ λόγος τίς ἐστιν ἐπὶ
 σοφία, ἢ μικρόν, ἢ μέζον, εἰς διώαμιν ἕκαστος, ἐν τοῖς ἑαυτῶν
 συγχερίμασιν, ἀρετῆς ἔπαινον διεξῆλθον· οἷς πεισέον, καὶ
 πειρατέον ἐπὶ τῷ βίῃ δεικνύει τὰς λόγους. Ὡς ὅγε τὸ ἄχει
 ῥημάτων παρὰ τοῖς ἄλλοις φιλοσοφίαν ἔργῳ βαιβυῶν, οἷος
 πέπνυται, τοὶ δὲ, σκιαὶ αἴσσανσι. Καί μοι δοκεῖ τὸ τοῖσιν πα-
 ραπλήσιον εἶναι, ὥσπερ αὐτὸν εἰς ζωγράφου θαυμασόν τι, οἷον κάλ-
 λος ἀνθρώπου, μιμησαμένον, ὃ ὅτε αὐτὸς εἶη τοῖσιν ἐπὶ τῇ ἀλη-
 θείας, οἷον ἐπὶ τῷ πινάκῳ, ἐκεῖνος ἔδειξεν. Ἐπεὶ γὰρ λαμ-
 πρῶς μὲν ἐπαινέται τὸ ἀρετῶν εἰς τὸ μέσον, καὶ μακρὴς ὑπὲρ
 αὐτῆς ἀποτείνει λόγους, ἰδίᾳ δὲ τὸ ἡδὺ πρὸς τῆς σωφροσύνης,
 ἔτι πλεον ἔχειν πρὸς τῷ δικαίῳ τιμᾶν, εὐκρινεῖ φαίλῳ αὐτὸν ἔγω-
 γε τοῖς ἐπὶ σκλήνῃς ὑποκεινομένοις τὰ δράματα, οἷς ὡς βασιλεῖς
 καὶ διωκταὶ πολλὰ κίς εἰσέρχονται, ὥστε βασιλεῖς ὄντες, ὥστε δυ-
 νάσαι, ἐδὲ μὲν οὖν τυχὸν ἐλθούθεροι τὸ παράπαν. Εἴτα μισι-
 κῶς μὲν, ἐκ αὐτῶν δέξαιτο, ἀνάρμοσον αὐτῷ τὸ λύραν εἶναι,
 καὶ χορῶν κορυφαῖος μὴ ὅτι μάλιστα συνάδοντα τὸν χορὸν ἔχειν,
 αὐτὸς δὲ τις ἕκαστος διατassiάσει πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ἔχι τοῖς λό-
 γοις ὁμολογουῦντα τὸ βίον παρέξεται; ἀλλ' ἢ γλῶττα μὲν ὁμώ-
 μοκον, ἢ ὅφρ' ἄν ἄνθρωπος, κατ' Εὐεπιδῶν, εἰρεῖ; ἔτι τὸ δο-
 κεῖν ἀγαθὸς πρὸς τῷ εἶναι διώζεται; ἀλλ' ἔτις ἐστιν ὁ ἕχματος τῆς
 ἀδικίας ὅρος, εἴ τι δεῖ Πλάτωνι πείθεσθαι, τὸ δοκεῖν δίκαιον
 εἶναι, μὴ ὄντα. Τὰς μὲν οὖν τῶν λόγων, οἷς τὰς τῶν καλῶν ἔχα-
 σιν ὑποθήκας, ὥπως ἀποδεχώμεθα· ἐπειδὴ ὅτε καὶ πράξεις σπῆ-
 δαῖμι τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν, ἢ μνήμης ἀκολουθία πρὸς ἡμᾶς
 ἔχασώμενται, ἢ ποιητῶν, ἢ συγγραφέων φυλαττόμεναι λόγοις
 μηδὲ τῆς ἐν τεύχεσιν ἀφιλείας ἀπολείπωμεθα. οἷον, ἐλοιδορεῖ τὸ
 Περικλέα τῶν ὅτε ἀγορᾶς τις ἀνθρώπων, ὃ δὲ ἐπὶ προσεῖχε· καὶ
 εἰς πᾶσαν διήρκεσε τὴν ἡμέραν ὃ μὲν ἀφειδῶς παίων αὐτὸν τοῖς
 ὀφθαλμοῖσιν, ὃ δὲ ἐπὶ μέλων αὐτῶν εἴτα ἐσπέρως ἦδη καὶ σκότῃς, ἀπαλ-

λαττόμενον μόλις, ὑπὸ φωτὶ παρέπεμψε Περικλῆς, ὅπως αὐτὸς μὴ διαφθαρείη τὸ πρὸς φιλοσοφίαν γυμνάσιον. Πάλιν τις Εὐκλείδης τῷ Μεγαρόθεν παροξυνθεὶς, θάνατον ἠπείλησε, ὡς ἐπάμοσεν. ὃς αὐτόμοσεν ἢ μὲν ἰλεώσασθαι αὐτὸν, καὶ παύσειν, χαλεπῶς πρὸς αὐτὸν ἔχοντα. Πόσον ἄξιον, ἢ τῶν τιῶπων τι παραδείγματων εἰσελθεῖν ἢ μνήμην αὐτὸς, ὑπὸ ὀργῆς ἥδη κατεχομένῃ; τῇ ἑαυτοῦ γὰρ ἐπιστάσει, ἀπλῶς λεγέσθαι. ἐπ' ἐχθρῆς θυμὸς ὀπλίζει χεῖρα· ἀλλὰ μάλιστ' αὖ, μὴ διανίστασθαι πρὸς θυμὸν τὸ παράπαν· εἴ μὴ ῥάδιον τῷ, ἀλλ' ὥσπερ χαλινόν; αὐτῷ ἢ λογισμὸν ἐμβάλλοντας, μὴ ἔαν' ἐκφέρεσθαι περαιτέρω. Ἐπανάγωμεν δὲ τὸν λόγον αὐτοῦ πρὸς τὰ τῶν σωφρονισκῶν πράξεων παραδείγματα· ἐτυπτε τις τὸν Σωφρονίσκου Σωκράτην, εἰς αὐτὸ τὸ πρόσωπον ἐμπεσὼν ἀφειδῶς· ὃς δὲ ἐκ αὐτῆς, ἀλλὰ παρῆχε τῷ παροισούτῳ, τῆς ὀργῆς ἐμφορεῖσθαι, ὥστε εἰσοδεῖν ἥδη, καὶ ὑπελον αὐτῷ τὸ πρόσωπον ὑπὸ τῶν πληγῶν εἶναι· ὡς δ' οὐκ ἐπάστατο τύπτων, ἄλλο μὲν ἔδυν ὁ Σωκράτης ποιῆσαι, ἐπιγράψαι δὲ τῷ μετώπῳ λέγεται, ὥσπερ ἀνδραγῶν τὸν δημοεργόν, ὃ δεῖνα ἐποίει, καὶ τοσῶτον ἀμυνάσθαι. Ταῦτα χερδὸν εἰς ταυτὸν τοῖς ἡμετέροις φέρονται, πολλὰ ἄξιον εἶναι μιμήσασθαι τὴν περικλήως φημί· τὴν γὰρ, τὸ τῷ Σωκράτους ἀδελφὸν ἐκείνῳ τῷ παραγγέλματι, ἔτι τῷ τύποντι κατὰ τῆς σιαγόνης καὶ τὴν ἑτέραν παρέχειν προσήκει· τοσῶτα δεῖν ἀπαμύεσθαι. Τὸ δὲ τῷ Περικλέει, ἢ τῷ Εὐκλείδῃ τῷ, τὴς διώκοντας ὑπομένειν, καὶ πρῶτος αὐτῶν τῆς ὀργῆς ἀνέχεσθαι, καὶ τῷ, τοῖς ἐχθροῖς ὑπερεῖναι τὰ γὰρ, ἀλλὰ μὴ ἐπαρᾶσθαι· ὡς ὅγε ἐν τέτοις προπαιδευθεὶς, ἐκ ἑτ' αὐτῶν ἐκείνοις, ὡς ἀδυνάτοις, διαπισήσεις. Οὐκ αὖ παρῆλθοιμι τὸ τῷ Ἀλξάνδρῳ, ὃς τὰς θυγατέρας Δαρείου αἰχμαλώτως λαβὼν, θαυμασόντι, οἷον τὸ κάλλος, παρέχειν μαρτυρημένας, ἢ προσιδεῖν ἡξίωσεν, αἰχρὸν εἶναι κείνων, τὴς αὐτὰς ἐλόντα, γυναικῶν ἡγετῶναι· τὴν γὰρ εἰς ταυτὸν ἐκείνῳ φέρει, ὅτι, ὁ ἐμβλέψας πρὸς ἡδονὴν γυναι-

γυναικί, καὶ μὴ τὸ ἔργον τὴν μοιχείαν ἐπιτελέσῃ, ἀλλὰ, τῇ
 γε τῇ ἐπιθυμίᾳ τῇ ψυχῇ παραδέξασθαι, ἐκ ἀφίεται τῷ ἐγκλή-
 ματος. Τὸ ὅτι Κλεινίε, τῷ Πυθαγόρῳ γνωρίμων εὖτος, χαλε-
 πόν, πιστεῦσαι ἀπὸ ταυτομάτης συμβῆναι τοῖς ἡμετέροις, ἀλλ'
 ἐχὶ μιμησαμένους σωθῆναι. τί ἔγωγε ἐποίησεν ἐκεῖνος; ὅσον δι'
 ὅρκου τελῶν θαλάσῳ ζημίαν ἀποφυγεῖν, ὃ ὃ ἀπέτισε μάλῃον,
 ἢ ὥμοσε, καὶ ταῦτα δόρυκεῖν μέλλων, ἀκῶσας, ἐμοὶ δοκεῖν, τῷ
 προσάγματος, τὸ ὅρκον ἡμῖν ἀπαγορεύοντος. Ἀλλ' ὅπερ οὗ ἀρ-
 χῆς ἔλεγον, πάλιν γὰρ εἰς ταῦτον ἐπανίσταμαι, ἐπ' αὐτὰ ἐξῆς
 παραδεικτέον ἡμῖν, ἀλλ' ὅσα χρήσιμα. καὶ γὰρ αἰχρὸν, τῷ μὲν
 σιτίων τὰ βλαβερά διωθεῖσθαι, τῷ ὅμως μαθημάτων, ἃ τῇ ψυ-
 χῇ ἡμῶν ἔχει, μηδὲν λόγον ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ χειμάρρου
 παρασύροτος, ἅπαν τὸ προσυχὸν ἐμβάλλεσθαι. Καί τοι τίνα
 ἔχει λόγον, κυβερνήτῳ μὲν ἐκ εἰκῇ τοῖς πνέμασιν ἐφίσκει,
 ἀλλὰ πρὸς ὅρμης διδύμεν τὸ σκάφος, καὶ τοξότῳ κατὰ σκοπὸν
 βέβηκεν, καὶ μὲν τοι καὶ χαλκῳτικόν τινα, ἢ τεκτονικὸν ὄντα,
 τῷ κατὰ τὴν τέχνῃ ἐφίεσθαι τέλος· ἡμᾶς δὲ καὶ τῷ τοιούτων δι-
 μιουργῶν ἀπολείπεσθαι, πρὸς γε τὸ σωτορᾶν διυῖσθαι τὰ ἡμέ-
 πρα; Οὐ γὰρ δὴ τῷ μὲν χειρονακτῷ ἐστὶ τι πέρας τῆς ἐργασίας,
 τῷ αὐτῷ ὁρῶντι βίῃ σκοπὸς ἐκείναι, πρὸς ὃν ἀφορῶντα πάντα
 ποιεῖν, καὶ λέγειν καὶ τὸν γε μὴ τοῖς ἀλόγοις προσεοικέναι
 μέλλοντα· ἢ ὥς αὐτοῖς αἰετῶν ἀτεχνῶς κατὰ τῷ πλοίων τὰ ἀνερ-
 μάτις, ἐδρὸς ἡμῖν νῦν ἐπὶ τῷ τῆς ψυχῆς οἰάκων καθεζομέ-
 ναι, εἰκῇ κατὰ τὸν βίον αὐτῶν καὶ κάπως περιφερόμενοι. Ἀλλ' ὥς-
 περ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν, εἴ ὃ βύβει, τοῖς μιστικοῖς, ἐκεί-
 νων εἰσὶ τῷ ἀγῶνι αἰ μελέται, ὧν περὶ σέφανοι· καὶ ἡδὲ γε
 πάλιν ἀσκῶν, ἢ παγκράτιον, εἴτα κιθαρίζειν, ἢ αὐλεῖν με-
 λετᾶ· ἔκαστος ὁ Πολυδάμας γε, ἀλλ' ἐκεῖνος, πρὸς τῷ ἀγῶνι
 τῷ Ὀλυμπιάσι, τὰ ἄρματα ἴσκι ἔχοντα, καὶ διὰ τέτων τὴν
 ἰσχυρὴν ἐκράτῃ· καὶ ὅγε Μίλων ἀπὸ τῆς ἀθληϊμυκῆς ἀσπί-
 δος ἐκ ὅσων εἶτο, ἀλλ' αὐτεῖχεν ὠθέμενος, ἐχ' ἦπεν, ἢ οἱ αὐ-
 δειά-

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΨΟΥ ΚΑΙ ΣΑΡΕΪΛΣ. 11

δριάντες, οἱ τῷ μολύβδῳ συυδεδεμένοι· καὶ ἀπαξαπλῶς, αἱ μελέται αὐτοῖς παρασκευαί τῷ ἄθλων ἦσαν· εἰς τὰ Μαρσύη, ἢ τὰ Οὐλύμπη τῶν Φρυγῶν περιειργάζοντο κρέματα, καὶ ὅλιντες ἐκόνιν, καὶ τὰ γυμνάσια, ταχὺ γὰρ σεφάων, ἢ δόξης ἐτυχον, ἢ διέφυγον τὸ μὴ καταγέλαστο εἶναι κατὰ τὸ σῶμα. Ἀλλ' ἐμὲν τοι, εἰδὲ ὁ Τιμόθεος ἐκ μελωδίας ἀφείς, ἐν ταῖς παλαίστραις διῆγαν. ἐγὰρ αὐτὸς τοσούτον ὑπῆρξεν αὐτῷ δις τε γὰρ ἀπάντων τῇ μουσικῇ, ὅ γε τοσούτον περιεῖπεν τῆς τέχνης, ὥστε καὶ θυμὸν ἐγείρειν διὰ τῆς συυπῶν καὶ αὐστηρᾶς ἀρμονίας, καὶ μὲν τοι καὶ χαλᾶν, ἐμαλάττειν πάλιν διὰ τῆς ἀειμῶνης, ὁπότε βέλονται· ταῦτη τοι, καὶ Ἀλέξανδρῳ ποτὲ τὸ Φρύγιον ἐπαυλήσανται, ὅξανασῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὰ ὄπλα λέγεται μετὰ ξυδαιπνοῦνται· καὶ ἐπαναγαγεῖν πάλιν πρὸς τὰς συμπότας, τὴν ἀρμονίαν χαλᾶσαντα· τοσαύτῃ ἰχμῷ ἐν τῇ μουσικῇ, καὶ τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι πρὸς τὴν τῷ τέλος κῆσιν ἡ μελέτη παρέχεται. Ἐπεὶ δὲ σεφάων καὶ ἄθλων ἐμνήσθην, ἐκείνοι μυρία παθόντες ἐπὶ μυρίοις, καὶ πολλὰ χόρῳ τὴν ῥώμην ἑαυτοῖς συυαυξήσαντες, πολλὰ μὲν γυμνασικοῖς ἐνιδρώσαντες πόνοις, πολλὰς δὲ πληγὰς ἐκ παιδοτείβη λαβόντες, δίδαισαν ἢ ἐκ τῶν ἡδίστων, ἀλλὰ τὴν παρὰ τῶν γυμνασῶν αἰρέμενοι, καὶ τὰλλα, ἵνα μὴ ἔσται βω λέγων, ἔγω διάγοντες, ὡς τὸν πρὸ τῆς ἀγωνίας βίον μελέτῃ εἶναι τῆς ἀγωνίας· τὴν καὶ αὐτὰ ἀποδύονται πρὸς τὸ σάδιον, καὶ πάντα ποιεῖσι, καὶ κινδυνεύουσιν, ὥστε κοτίνου λαβεῖν σέφανον, ἢ σελίνε, ἢ ἄλλα τινὸς τῶν τοιούτων, καὶ νικῶντες ἀνὰ ῥήθηναι παρὰ τῷ κήρυκος· ἡμῖν δὲ, οἷς ἄθλα τῷ βίου πρὸκειται ἔγω θαυμασὰ πλήθει τε ἐκ μεγέθει, ὥστε ἀδύνατα εἶναι ῥηθῆναι λόγῳ, ἐπ' ἄμφω κατέδιδας, καὶ κατὰ πολλὴν διατωμοῖς ἀδειαν, τῇ ἐτέρᾳ λαβεῖν τῶν χειρῶν ὑπάρξει; Πολλὰ μὲν τ' αὐτῶν ἴσθαι ἢ ῥα θυμῷ τῇ βίῳ, καὶ ὅ γε Σαρδανάπαλος τὰ πρῶτα πάντων εἰς αὐδαιμονίαν ἐφέρετο, ἢ καὶ ὁ Μαργίτης, εἰ βέλαι, ὅν ἐτ' ἀροτῆρα, ἔτε σκαπτῆρα, ἔτε ἄλλο τι τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιτήδειον

ἡδέιον εἶναι Ὁμηρος ἔφησεν . εἰ ὅμως ταῦτα , ἀλλὰ μὴ ἀληθὲς μάλλον ὅ τῷ Πιπτακῷ λόγος , ὃς χαλεπὸν ἔφησεν , ἐσθλὸν ἔμμεναι . διὰ πολλῶν γὰρ δὴ τῶν ὄντων πόνων διεξελθῶσι , μόλις αὐτῶν ἀγαθῶν ἐκείνων τυχεῖν ἡμῖν περιγίνομαι , ὧν ἐν τοῖς αὐτοῖς λόγοις ἐδὲν εἶναι παράδειγμα τῶν ἀνθρώπων ἐλέγχουσιν . Οὐ δὴ οὐκ ῥα θυμητέον ἡμῖν , ἐδὲ τῆς ἐν βραχεὶ ῥασιώτης , μεγάλας ἐλπίδας ἀνταλλακτέον , εἴπερ μὴ μέλλοιμεν οὐδέ τι ἐξεν , Ἐτιμωρίας ὑφέξειν , ἔτι παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐσθλάδε , καὶ τοὶ καὶ τὸ τοῦ μικροῦ τῶ γεννοῦ ἔχοντι , ἀλλ' ἐν τοῖς , εἴτε ὑπὸ γλῶ , εἴτε καὶ ὅπως δὴ τῷ παντὸς ὄντα τυγχάνει , δικαστέοις . ὡς τῷ μὲν ἀκασίως τῷ φροσῆκοντος ἀμαρτύνει , καὶ συγγνώμη τις ἴσως παρὰ τῷ Θεῷ γίνομαι . τῷ δὲ ἐξ ἐπίπτης τὰ χεῖρα φροελομένῳ , ἐδεμίαι παρὰ τῆς , τὸ μὴ ἔχει πολλαπλασίῳ τὴν κόλασιν ὑποχεῖν . Τί οὐκ ποιῶμεν φαίητις αὐτῶν ; τί ἄλλο γέ , ἢ τὴν ψυχῆς ἐπιμέλειαν ἔχειν , πᾶσαν χολῶν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀγονταί ; ἐδὴ οὐκ τῷ σώματι δευτέον , ὅ , τι μὴ πᾶσα ἀνάγκη , ἀλλὰ τῇ ψυχῇ τὰ βέλτερα ποιεῖν , ὥσπερ ἐκ δεσμοῦ , τῆς φρενὸς τὰ τῷ σώματος πάθη κοινωνίας , αὐτῶν διὰ φιλοσοφίας λύοντας . ἅμα δὲ καὶ τὸ σῶμα τῶν παθῶν κρεῖττον ἀπεργαζομένους , γαστέρας γὰρ τὰ ἀναγκαῖα ὑπηρετοῦντας , ἔχει τὰ ἡδίστα . ὡς οἱ γὰρ τραπέζοις τινὰς καὶ μαγείρας περινοοῦντες , ἐν πᾶσαν διεκδιδάσκοντες γλῶ καὶ θάλασσαν , οἷον τινι χαλεπῷ δεσπότην φόβος ἀπάγοντες , ἐλεεινοὶ τῆς ἀχολίας , τῶν ἐν ἑαυτοῖς κολαζομένων ἐδὲν πάχοντες ἀνεκτέρον , ἀπεχνῶς εἰς πῦρ ξαίοντες , καὶ κοσκίνῳ φέροντες ὕδωρ , καὶ εἰς τῆς ἡμετέρων ἀντλαιοῦντες πίπτον , ἐδὲν πέρας τῶν πόνων ἔχοντες . Κεράς δὲ καὶ ἀμπεχόνας , ἔξω τῶν ἀναγκαίων , περιεργάζεσθαι , ἢ δυστυχαιῶν ἐς , κατὰ τὴν Διογένης λόγον , ἢ ἀδικουμένων ὡς καλλωπιστῶν εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι , ὁμοίως αἰσχρὸν ἡγεῖσθαι φημὶ δεῖν τὰς τοιαύτας , ὡς τὸ ἐταιρεῖν , ἢ ἀλλοτερίοις γάμοις ἐπιβεβλῆναι . τί γὰρ αὐτὰ διαφέρει τῷ γένει οὐκ ἔχοντι ξυσιδανὰ ἀναβεβλῆναι .

βεβληῖναι, ἥ τι τῇ φαύλων ἱματίων φέρειν, ἕως μὴ ἐνδείξει
 πρὸς χειμῶνά τε εἶναι, καὶ θάλλος ἀλεξήτειον; Καὶ τ' ἄλλα δὴ
 τὸν αὐτὸν ἔλεγον, μὴ περιττότερον τῆς χρείας κατέσκολάδαι,
 μὴ περιέπειν τὸ σῶμα πλέον, ἢ ὡς ἄμεινον τῇ ψυχῇ. οὐχ
 ἦτον γὰρ ὄνειδος ἀνδρὶ τῇ γε ἀληθῶς τῆς προσηγορίας ταύτης
 ἀξίῳ, καλῶπιστὴν καὶ φιλοσώματον εἶναι, ἢ πρὸς ἄλλο τι ἢ
 παθῶν ἀγρυπνῶς διακεῖσθαι. τὸ γὰρ τὴν πᾶσαν σπουδὴν εἰσφέρει-
 ρέσθαι, ὅπως ὡς κάλλιστα αὐτῷ τὸ σῶμα ἔξοι, καὶ ἀχαλινώσκον-
 τὸς εἶναι αὐτὸν, καὶ σιωπῆς τῆ σοφῆ παραγγέλλματος, ὅτι καὶ τὸ
 ὁρώμενόν ἐστιν ὁ αὐτός. ἀλλὰ τινος δεῖ περιττοτέρας σοφίας, δι' ἧς
 ἕκαστος ἡμῶν, ὅς τις ποτὲ εἶναι αὐτὸ ἐπιγνώσκει. τὸ τοιοῦτον μὴ καθη-
 ραμένους τὸν νοῦν, ἀδυνατώτερον, ἢ λημῶντι πρὸς τὸ ἥλιον ἀνα-
 βλέψαι. Κάθαρσις δὲ ψυχῆς, ὡς ἀβρόως τε εἰπεῖν καὶ ὑμῖν ἱκα-
 νῶς, τὰς διὰ τῇ αἰσθήσεων ἰδονὰς ἀτιμάζειν, μὴ ὀφθαλμοὺς
 ἐστῆν ταῖς ἀπόποις τῆ θαυματοποιῶν ἐπιδείξεσιν, ἢ σωμάτων
 θείαις, ἡδονῆς καὶ ἔκστατον ἐναφιστάτων. μὴ διὰ τῇ ὥτων διεφθα-
 ρμένῳ μελωδίᾳ τῆ ψυχῶν καταχεῖν, ἀνελούθειας γὰρ δὴ καὶ
 ταπεινότητος ἐκγοναπάθη ἐκ τῆ τοιοῦτῆς μυσικῆς εἶδος ἐγ-
 γίνεσθαι πέφυκον. ἀλλὰ τίμω ἑτέραν μεταδιδωκτέον ἡμῖν, τίμω
 ἀμείνω τε, καὶ εἰς ἄμεινον φέρεσθαι. ἢ καὶ Δαβὶδ χρώμενος ὁ
 ποιητὴς τῇ ἱερῶν ἀσματῶν, ἐκ τῆς μαθίας, ὡς φησι, τὸν βασι-
 λέα καθίστη. Λέγεται ὅτι Πυθαγόραν κομᾶσαις περιτυχόν-
 τα μεθύουσι, κελεύσας τὸν αὐλητὴν τὸν τῷ κόμῳ κατάρχοντα,
 μεταβαλόντα τίμω ἀρμονίᾳ, ἐπαυλῆσαι σφίσι τὸ δώρον. τὸς
 ὅτι ὥπως ἀναφρονῆσαι ὑπὸ τῶ μέλες, ὥστε τὸς σεφάνους εἴφαντας,
 αἰχλωμομένους ἐπαυλῆσαι. ἑτέροι δὲ πρὸς αὐτὸν κορυβαντιῶσι,
 καὶ ἐκβαχθόνται. τοιοῦτον ἐστὶ τὸ διάφορον ὑγιούς, ἢ μοχθηρᾶς
 μελωδίας ἀπαπληδυνῶν. ὥστε τῆς νυκτὸς διακρατίσης ταύτης, ἦ-
 τον ἡμῖν μεθεκτέον, ἢ ἡτινοσοῦν τῇ αἰχρίᾳ. Ἀτμούς γε μὴ
 παρτοδαπῆς, ἡδονῶν ὀσφρήσει φέροντας, τῷ αἰεὶ καταμειγύ-
 ναι, ἢ μύροις αὐτὰς ἀναχώννυσθαι, καὶ ἀπαγορεύειν αἰχμύο-
 μαί.

μαι. Τί δ' αὖ τις εἴποι περὶ τῆ μὴ χεῖναι τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ γὰρ οὐκ
 δίδωκεν ἡδονὰς, ἢ ὅτι καταναγκάζουσιν αὐταὶ τὰς περὶ τὴν εἰσ-
 τῆς θήραν ἐχολακίαν, ὥσπερ τὰ θρέμματα, πρὸς τὴν γαστέ-
 ρα, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν συννενομένης ζῆν; ἐνὶ τῇ λέξει, παντὸς
 ὑπεροπτεῖον τῆ σώματος, τῷ μὴ, ὡς ἐν βορβόρῳ, ταῖς ἡδοναῖς
 αὐτῆ κατορώχθαι μέλλοντι, ἢ τοσῶτον ἀνθεκτέον αὐτῇ, ὅσον
 φησὶ Πλάτων ὑπηρεσίαν φιλοσοφίας κτωμένην, εὐοικέτα περὶ λέ-
 γων τῷ Παύλῳ, ὅς παραιτεῖ μηδεμίαν χεῖναι τῆ σώματος
 ἀρόνοιαν ἔχειν, εἰς ἐπιθυμιῶν ἀφορμὴν. Ἡ δὲ τί ἐκφέρεισιν, οἱ
 τῆ μὲν σώματος, ὡς ἀνκάλλισα ἔχοι, φροντίζουσι, τὴν δὲ χρη-
 σιμομένῳ αὐτῇ ψυχῇ, ὡς ἡδονὰς ἀξίαν περιορᾶσι, τῇ περὶ
 τὰ ὄργανα συνεδάζοντων, πῶς δὲ δι' αὐτῆς ἐνεργήσεως τέχνης κα-
 ταμελουμένων; Πᾶν μὲν οὖν τουμάντιον, κολάζειν αὐτὸ, καὶ
 κατέχειν, ὥσπερ θηρία τὰς ὁρμὰς προσῆκε, καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ
 θορύβους ἐγγινομένης τῇ ψυχῇ, οἶον εἰ μάστιγι, τῷ λογισμῷ
 καθεκνουμένους κοιμίζειν· ἀλλὰ μὴ πάντα χαλινὸν ἡδονῆς
 ἀέντες, περιορᾶν τὸν νῦν, ὥσπερ λύσιον ὑπὸ δυσλυίων ἵπ-
 πων ὕβρει φερομένων, παρασυρόμενον ἀγεῖσθαι· καὶ τῷ Πυθα-
 γόρῃ μεμνηθῆναι, ὅς τ' ἐκ συνόντων τινὰ καταμαθὼν γυμνασίοις
 τε καὶ σιτίοις ἑαυτὸν εὐ μάλα κατασκαυῶντα· ὡς οὖν, ἔφη, ἐ
 παύσῃ χαλεπώτερον σεαυτὸν κατασκαυῶν τὸ δεσμωπῆριον;
 διὸ δὴ καὶ Πλάτωνά φησι τὴν ἐκ σώματος βλάβην προειδόμε-
 ρον, τὸ νοσῶδες χωρεῖον τῆς Ἀττικῆς, τὴν Ἀκαδημίαν κατα-
 λαβεῖν ὀξεπίτηδες, ἵνα τὴν ἄγαν δὲπάθειαν τῆ σώματος, οἷον
 ἀμπέλου τὴν εἰς τὰ περιττὰ φορὰν, περικόπτει. ἐγὼ δὲ καὶ
 σφαλερὰν εἶναι τὴν ἐπ' ἄκρον διεξίαν ἰατρῶν ἡκιστα· ὅτι τοίνυν
 ἡ ἄγαν αὕτη τῆ σώματος ἐπιμέλεια αὐτῇ τε ἀλυσιτελὲς τῷ σώ-
 ματι, καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν ἐμπόδιόν ἐστι, πό γε ὑποπεπτωκέναι
 τῷ καὶ θρασυμένῳ, μανία σαφής. Ἀλλὰ μὲν εἰ τίς γε ὑπε-
 ρορᾶν μελετήσαιμεν, χολῇ γ' αὖ ἄλλοις τῷ ἀνθρώπινον θαυ-
 μάσαιμεν· τί γὰρ ἔτι χρυσόμεθα πλεον, τὰς διὰ τῆ σώμα-

ἈΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΣΑΡΕΪΛΣ. 15

ποὺς ἡδονὰς ἀτιμάζοντες, ἐγὼ μὲν εἶχ' ὁρῶ· πλὴν εἰ μὴ κατὰ τὰς ἐν τοῖς μύθοις δράκοντας, ἡδονὴν τινα φέροι θησαυροῖς κατορυγμένοις ἐπαρτυρεῖν. Ὅ γε μὴν ἐλάθ' ἐρίως πρὸς τὰ τοιαῦτα ἔχκεῖσθαι πεπαιδευμένος, πολλὰ αὐτῷ δέοι, ταπεινόν τι, καὶ αἰσχρὸν ἔργον, ἢ λόγον ποτὲ προελεῖσθαι· τὸ γὰρ τῆς χρείας περιττότερον, καὶ Λύδιον ἢ Ἰωνικόν, καὶ τῶν μυρμηκῶν ἔργον τῶν χρυσοφόρων, τοσάτω πλέον ἀτιμάσει, ὅσῳ περ αὐτῷ ἦτορ προσδένεται· αὐτὴν δὲ δὴ περὶ τῆς χρείας τοῖς τῆς φύσεως ἀναγκαίοις, ἀλλ' ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὀρεῖται. Ὡς οἷγε τῶν ἀναγκαίων ὄρων ἔξω γινόμενοι, παραπλησίως τοῖς κατὰ τὴν φωνὴν φερόμενοις, πρὸς ἑδὼν εἰσιμονέχοντες ἀποβῆναι, ἑδὰμὴ τῆς εἰς τὸ πρόσω φερόμενης ἴσονται· ἀλλ' ὅσῳ περ αὐτῷ πλείω προαπειμαλύνονται, τῷ ἴσιν δέονται, ἢ καὶ πλείονος· πρὸς δὲ τῆς ἐπιθυμίας ἐκπλήρωσιν, κατὰ δὲ Ἐξηκесίδου Σόλωνος, ὅς φησι·

Πλεῖν δ' ἑδὼν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι κεῖται.

Τῷ δὲ Θεόγνιδι πρὸς ταῦτα διδασκάλῳ χρηστὸν λέγοντι·

Οὐκ ἔραμαι πλετεῖν, εἴ τι ὕχομαι, ἀλλὰ μοι εἶναι,

Ζῶν ἀπὸ τῶν ὀλίγων, μηδὲν ἔχοντι κακόν· Ἐγὼ δὲ καὶ Διογένης ἄγαμαι τὴν πάντων ὁμῶς τῷ ἀνθρώπινον ὑπερφάν, ὅς γε καὶ βασιλείας τῶν μεγάλων αὐτὸν ἀπέφηνε πλεσιώτερον, τῶν ἐλαττόνων, ἢ ἐκεῖνος, κατὰ δὲ βίον προσδεῖσθαι· ἡμῖν δὲ ἄρα, εἰ μὴ τὰ Πυθίης τῶν Μουσῶν προσείη τάλαστα, καὶ πλείονα γῆς τόσα καὶ τόσα, καὶ βοσκημάτων ἑσμοὶ πλείους, ἢ ἀειθμῆσαι, ἑδὼν ὅξαρκεσει· Ἀλλ', οἶμαι, προσήκει ἀπόντα τε μὴ ποθεῖν τὸν πλεόντα, καὶ παρόντος, μὴ, διὰ τὸ κεκτῆσθαι, μᾶλλον φρονεῖν, ἢ τῶν εἰδέναι αὐτὸν ἔχκεῖσθαι· τὸ γὰρ τῷ Σωκράτει εὐέχει, ὅς μέγα φρονέοντος πλεσιῖν ἀνδρὸς ἐπὶ τοῖς χρήμασιν, ἐπρότερον αὐτῷ θαυμάσειν, ἔφη, πλεὺν αὐτῷ, καὶ ὅτι κεκτῆσθαι τέτοις ἐπίσταται, πειραθῆναι· ἢ Φειδίας μὲν, καὶ Πολύκλειτος, εἰ τῶν χρυσοῦν μέγα ἐφρόνου, καὶ τῶν ἐλέφαντι, ὧν ὁ μὲν Ἡλίοις τὴν Δία, ὁ δὲ τὴν Ἥραν Ἀργείοις ἐποίησά τινι, καταγελάσας αὐτῶν ἕξιν, ἀλλοτρίῳ πλεόντα

καλ·

καλλωπίζοντες, ἀφ' ὧν τὴν τέχνην, ὅφ' ἦς καὶ ὁ χρυσὸς ἡδίων, καὶ τιμιώτερος ἀπεδείχθη· ἡμεῖς δὲ τὴν ἀνθρωπείαν ἀρετὴν ἐκ εὐαρεσκείας κατ' ἐαυτὴν πρὸς κόσμον ὑπολαμβάνοντες, ἐλάττονος αἰσχυρῆς ἄξια ποιεῖν οἰόμεθα; Ἀλλὰ δὴ τὰ πλεῖστα μὲν ὑπερφόμεθα, καὶ τὰς διὰ τῶν αἰσθησέων ἡδονὰς ἀτιμάσομεν· κολακείας δὲ καὶ θωπείας διωξόμεθα, καὶ τῆς Ἀρχιλόχου ἀλώπεκος πρὸ κερδαλέον τε καὶ ποικίλον ζηλώσομεν; ἀλλ' ἐκ ἑστίν, ὁ μᾶλλον φεικτέον τῷ σωφρονεῖν, τῷ πρὸς δόξαν ζῆν, καὶ τὰ τοῖς πολλοῖς δοκῶντα περισκοπεῖν, καὶ μὴ τὸ ὀρθὸν λόγον ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τῷ βίῃ· ὥστε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀντιλέγειν, καὶ ἀδοξεῖν Ἐκινδυνώλειν ὑπὲρ τῆς καλῆς δέης, μηδὲν αἰρέσθαι τὸ ὀρθῶς ἐγνωσμένων παρακινεῖν. ἢ τὸ μὴ ἔπος ἔχοντα, τί τῷ Αἰγυπτίῳ σοφιστῇ φήσομεν ἀπολείπειν, ὅς φυτὸν ἐγγίγνεται, καὶ θηρίον, ὅπου τε βύλοιο, καὶ πῦρ, καὶ ὕδωρ, καὶ πάντα χρήματα; εἴπερ δὴ Ἐαυτὸς νυνὶ μὲν τὸ δίκαιον ἐπαινέσεται παρὰ τοῖς ταῦτο τιμῶσι, νυνὶ δὲ πρὸς ἐναντίας ἀφήσει λόγους, ὅταν τὸ ἀδικίαν εὐδοκίμῃσας αἰσθῇται, ὅπερ δίχης ἐστὶ κολάκων· καὶ ὥστε φασὶ τὸν πολυπόδα τὸ χρῶν πρὸς τὸ ὑποκειμένῳ γινῆναι, ἔπος αὐτὸς τὸ διαίσιον πρὸς τὰς τῆς συνόντων γνώμας μεταβάλλεται. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περ, καὶ τοῖς ἡμετέροις λόγοις τελειότερον μαθησόμεθα· ὅσον δὲ σκιαγραφεῖαν τινὰ τῆς ἀρετῆς, τό γε νυνὶ εἶναι, ἐκ τῶν ἔξωθεν παιδιδυμάτων περιγεγραμμένα τοῖς γὰρ ἐπιμελῶς ἐξ ἐκάστου τὴν ὠφέλειαν ἀθροίζουσιν, ὥστε τοῖς μεγάλοις τῆς ποταμῶν πολλὰ γίνεσθαι πολλὰ χόθον αἰ προσθῆναι πεφύκασιν. τὸ γὰρ καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ κατατίθεται, καὶ μᾶλλον εἰς ἀργυρίου προσθήκῃ, καὶ εἰς λύτινασι καὶ ἐπιστήμῃ, ἐρῶς ἡγεῖσθαι ἔχον τῇ ποιητῇ προσθῆκεν. Οἱ μὲν οὖν Βίαις τῷ ἡγεῖ πρὸς Αἰγυπτίους ἀπαίροντι, καὶ πωθανομένῳ, τί αὖ ποιῶν αὐτῇ μάλιστ' ἀεχαιρισμένῳ πράττοι, ἐφόδιον, ἔφη, πρὸς γῆρας κτισάμενος· τὴν ἀρετὴν δὲ τὸ ἐφόδιον λέγων, μικροῖς ὅροις αὐτὸ περιεγράφων, ὅς γε ἀνθρώπινον βίον, πῶς ἐπ' αὐτῆς ὠφέλειαν, ὠρίζεται ἐγὼ δὲ,

καὶ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΣΑΡΕΪΛΣ. 17

καὶ τὸ Τιθωνῶτις γῆρας, καὶ τὸ Ἀργανθονίε λέγη, καὶ τὸ πῆ μακροβιωτῶτε παρήμων Μαδυσαλά, ὅς χιλία ἔτη, ῥιάκοτα δέοντων, βιώται λέγεται, καὶ σύμπαντα ἔ, ἀφ' ἧ γηγόασιν αἰθρωποι, χρόνον ἀγαμέξῃ, ὡς ἐπὶ παίδων διανοίας γιλάσσομαι, εἰς ἔ μακρὸν ἀποσκοπῶν καὶ ἀγῆρω αἰῶνα, ἔ πέρας ὑδὸν ἐς τῇ ἐπινρίᾳ λαβεῖν, ἔ μαλλόν γε, ἢ τελευτῇ ὑποδέσθαι πῆς ἀθανάτω ψυχῆς· πρὸς ὅνπερ κτᾶσθαι παραινίσαιμι αὐτὰ ἐφόδια, πάντα λίθον, κατὰ ἔ παροιμίαν, κινουῦντας, ὅθεν αὐ μίλλῃτις ἡμῖν ἐπ' αὐτὸν ὠφέλεια γυνήσεσθαι. Μηδ' ὅτι χαλεπὰ ταῦτα ἔ πόνος δέομενα, διὰ πῆς ἀποκνήσωμεν, ἀλλ' ἀάμνησθῶντες τῇ παραινίσαντος, ὅτι δέοι βίον μὲν ἀρεῶν αὐτῷ ἔκαστον προαιρεῖσθαι, ἡδυνῶ ἔ προσδοκᾶν τῇ συνηθείᾳ γυνήσεσθαι, ἐγχειρεῖν τοῖς βελτίστοις· αἰχρὸν γάρ, ἔ παρόντα καιρὸν προῖεμνῆς, ὕστερόν ποτ' ἀάκαλεῖσθαι τὸ παρελθόν, ὅτε ὑδὸν ἔσαι πλέον αἰωμνέοις. Ἐγὼ μὲν οὖν, ἀ κράτιστα εἶναι κείνω, τὰ μὲν νῦν εἴρηκα, τὰ ἔ παρὰ παντὶ ἔ βίον ὑμῖν ξυμβουλόσω. ὑμεῖς ἔ τειῶν ἀρρώσσημάτων μὴ τῷ αἰάτῳ προστοιχεῖσαι δόξητε, μὴ τῷ πῆς γνώμης νόσον παραπλησίαν τῇ τῷ εἰς τὰ σώματα δυσυχησάντων δείξητε· οἱ μὲν γὰρ τὰ μικρὰ ἔ παθῶν κάμνοντες, αὐτοὶ παρὰ πῆς ἰατρῆς ἔρχονται· οἱ ἔ ὑπὸ μείζονων καταληφθέντες ἀρρώσσημάτων, ἐφ' ἑαυτῆς καλῶσι πῆς θείραπύσοντας· οἱ δ' εἰς ἀνήκεστον παντελῶς μελαγχολίας παρενεχθέντες, ἔ ἔ προσίοντας προσίονται· ὃ μὲν πάθῃτε νῦν ἔ μεις, πῆς ὀρῶν ἔχοντας τῷ λογισμῶν ἀποφύγοντες,

Ι Γ Ο Η Ε Α Ψ Ο Υ Γ

Π Ρ Ο Σ

Δ Η ΜΕ Ο Ή Ι Κ Ο Η

Π Α Ρ ΛΙ Ν Ε Σ Ι Σ.

Ν πολλοῖς μὲν, ὦ Δημόνικε, πολὺ διεψάσας
 ἑρῆσομεν τὰς περὶ τῶν σπουδαίων γνώμας· καὶ τὰς
 τῶν φαύλων διανοίας· πολὺ δὲ μεγίστῳ ἄφρο-
 νῶν εἰλήφατιν ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους συνηθείαις·
 οἱ μὲν γὰρ τὴν φίλης παρόντας μόνον τιμῶσιν·
 οἱ δὲ καὶ μακρὰν ἀπόντας ἀγαπῶσι· καὶ τὰς μὲν τῶν φαύλων συνη-
 θείας ὀλίγος χρόνος διέλυσεν· τὰς δὲ τῶν σπουδαίων φιλίας, ἡ δὲ
 αὐτὴ πᾶς αἰὼν ἐξαλείψειν· Ἡ γὰρ μενος οὐκ ἀπέρπειν τὴν δόξης
 ὀρεγομένης, καὶ παιδείας ἀντιποιουμένης, τῶν σπουδαίων, ἀλλὰ
 καὶ τῶν φαύλων εἶναι μιμητὰς, ἀπὲς ἀλκᾶσσι τὸνδε τὸν λόγον δῶ-
 ρον, τεκμήριον μὲν τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλίας, σημεῖον δὲ τῆς πρὸς
 Ἰππόνικον συνηθείας· πρέπει γὰρ τὴν παῖδας, ὥσπερ τῆς ἐ-
 σίας, ἔγω καὶ τῆς φιλίας τῆς πατρικῆς κληρονομῶν· Ὅρῳ δὲ καὶ
 τὴν τύχην ἡμῖν συλλαμβάνουσαν, καὶ τὸν παρόντα καιρὸν συν-
 ἀγωνιζόμενον· σὺ μὲν γὰρ παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παι-
 δεύω.

δίδειν ἄλλας ἐπιχειρῶ· καὶ σὺ μὲν ἀκμὴν φιλοσοφῆς, ἐγὼ δὲ τὰς
φιλοσοφῶντας ἐπαγορεύω. Ὅσοι μὲν οὖν πρὸς τὰς αὐτῶν φίλους
τὰς ἀποφεικτικὰς λόγους συγχεῖν, καλὸν μὲν ἔργον ἐπιχει-
ρῶσιν· ἡ μὲν περὶ γὰρ τὸ κράτιστον τῆς φιλοσοφίας ἔχει βύσσιν·
ὅσοι δὲ τοῖς νεωτέροις εἰσηγῶνται μὴ δι' ὧν τινὶ δεινότητι τινὶ ὧν
τοῖς λόγοις ἀσκήσωσιν, ἀλλ' ὅπως τὰ ἴδιον ὅπως ἡδὴ συμβαῖοι
πεφυκέναι δόξωσι, τοσούτω μᾶλλον ἐκείνων τὰς ἀκούστας ὠφε-
λῶσιν, ὅσον οἱ μὲν ἐπὶ λόγον μόνον παρακαλῶσιν, οἱ δὲ ἐπὶ τὸν
ἔξοπον αὐτῶν ἐπαγορεύωσι. Διόπερ ἡμεῖς ἡ παρακλήσιν ἀνιόν-
τες, ἀλλὰ παραινέσιν χρῶμεθα, μέλλομεν σοι συμβουλεύειν,
ὧν καὶ τὰς νεωτέρους ὀρέγεσθαι, καὶ τῶν ἔργων ἀπέχεσθαι, καὶ
ποίοις τισὶν ἀνθρώποις ἐμιλεῖν, καὶ πῶς τὸν αὐτῶν βίον οἰκο-
νομεῖν· ὅσοι γὰρ τὰ βίον ταύτῃ τινὶ ὁδῷ ἐπερρώδισαν, ἔσονται
μόνοι τῆς ἀρετῆς ἐφικέσθαι γνησίως ἐδιδύνθισαν, ἢς ἕδρῃ κτῆμα
σεμνότερον, ἢ βεβαιότερόν ἐστι. Κάλως μὲν γὰρ ἡ χρένος ἀνά-
λωσεν, ἢ νόσος ἐμάρανεν· πλεῖτος δὲ κακίας μᾶλλον, ἢ καλοκα-
γαθίας ὑπερέτης ἐστίν, ὅθεν οὐ μὴν τῇ ῥαθυμίᾳ παρασκιδνά-
ζων, ἐπὶ δὲ τὰς ἡδονὰς τὰς νέας παρακαλῶν· ῥῶμῃ δὲ μετὰ μὲν
φρονήσεως ὠφέλησεν, αὐτὸ δὲ ταύτης πλείω τὰς ἔχοντας ἐβλα-
ψεν· καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν ἀσκήτων ἐκόσμησεν, ταῖς δὲ τῆς ψυ-
χῆς ἐπιμελείαις ἐπισκόπησεν· ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κτῆσις, οἷς αὐτὴ
κιβδηλῶς ταῖς διανοαῖς συναυξήσῃ, μόνη μὲν συγγηράσκει·
πλεῖτος δὲ κρείττων, χρησιμωτέρα δὲ ἀνθρώποις ἐστὶ, τὰ μὲν τοῖς
ἄλλοις ἀδυνάτα διωκτὰ καθιστῶσα, τὰ δὲ τῷ πλήθει φοβερά,
θαρσαλέως ὑπομένουσα· καὶ τὸ μὲν ὄκνον φόγον, τὸ δὲ πόνον ἔπαι-
νον ἡγουμένη. Πάδιον δὲ τὸ κατὰ μαθεῖν ἐστὶν ἔκτε τῷ Ἡρακλέους
ἀθλῶν καὶ τῷ Θησέως ἔργων· οἷς ἡ τῶν ἔργων ἀρετὴ πλεονέκτητον
διδόξιας χαρακτῆρα τοῖς ἔργοις ἐπέβαλεν, ὥστε μὴ δὲ ἅπαντα
χρόνον διώκειν ἀλλὰ ἐμποιεῖν τὰ ἐκείνοις πεποιημένων· ἡ
μὲν ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν πατρὸς προαιρέσεις ἀναιμνηθεῖς, οἱ κεῖνον δὲ
καλὸν εἶς παράδειγμα τῷ ὑπὲρ ἡμῶν λεγομένων· ἢ γὰρ ὀλιγω-

ρῶν τῆς ἀρετῆς, ἔχῃ ῥα θυμῶν, διетέλεσε τὸν βίον· ἀλλὰ τὸ μὲν
 σῶμα τοῖς πόνοις ἐγύμναζε, τῇ δὲ ψυχῇ τὰς κινδύνους ὑπέμε-
 νεν· ἔχῃ δὲ πλεῖστον παρακέρως ἠγάπα· ἀλλ' ἀπήλαυε μὲν τῶν
 παρόντων ἀγαθῶν ὡς θνητὸς, ἐπέμελετο δὲ τῷ ὑπαρχόντων ὡς
 ἀθάνατος· ἔχῃ ὁππῶς δίδκει τῇ αὐτῇ βίῳ, ἀλλὰ φιλόκαλός
 τε ὧν, μεγαλοψρεπὴς, καὶ τοῖς φίλοις κοινός· καὶ μᾶλλον ἐθαύ-
 μαζε τὰς περὶ αὐτὸν σπουδαζοντας, ἢ τὰς τῶν γυναικῶν προσήκοντας·
 ἠγάτο γὰρ εἶναι πρὸς ἑταιρείαν πολλῶν κρείττω φύσιν νόμου, καὶ
 ἔσχατον γένους, καὶ προαίρεσιν ἀνάγκης· ἐπιλίποι δ' αὖ ἡμᾶς ὁ
 πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταειδυμῆσαιμε-
 θα· ἀλλὰ τὸ μὲν ἀκριβὲς αὐτῶν ἐν ἑτέροις καιροῖς δηλώσομεν·
 δεῖγμα δὲ τῆς ἱπποτικῆς φύσεως νῦν ὁρῶμεν· πρὸς δὲ δεῖ-
 ξησέ, ὥσπερ πρὸς παράδειγμα, νόμον μὲν τὸν ἐκείνου ἔσχατον
 ἠγασάμενον, μνηστῆρ' ἔχῃ καὶ ζήλωτ' ὅτις παρ' ἡμῶν ἀρετῆς γινώ-
 μενον· Αἰσχρὸν γὰρ τὰς μὲν ραφεῖς ἀπεικάζειν τὰ καλὰ τῷ ζῶντι,
 τὰς δὲ παῖδας μὴ μιμεῖσθαι τὰς σπουδαίας τῶν γονέων· ἠγὼ δὲ
 μηδενὶ τῶν ἀθλητῶν ἔγω προσήκειν ἐπὶ τὰς ἀταγωνιστὰς ἀσ-
 κεῖν, ὡς σοὶ σκοπεῖν, ὅπως ἐφάμιλλος γυνήσῃ τοῖς τῷ πατρὸς
 ἐπιτηδεύμασιν· ἔγω δὲ τὴν γνώμην ἀδυνάστον διατεθῆναι, τὸν
 μὴ πολλῶν καὶ καλῶν ἀκισμάτων πεπληρωμένον· τὰ μὲν γὰρ
 σώματα τοῖς συμμέθεοις πόνοις, ἢ δὲ ψυχὴ τοῖς σπουδαίοις λόγοις
 αὐξάνει· Διόπερ ἐγὼ σοὶ πειράσομαι συντόμως ὑπο-
 θέσθαι, δι' ὧν αὖ μοι δοκοῖνς ἐπιτηδεύμάτων πλεῖστον πρὸς ἀρε-
 τὴν ἐπιδεῖναι, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις διδο-
 κимῆσαι· Πρῶτον μὲν οὐκ ὀσέβει τὰ πρὸς τὰς θεάς, μὴ μόνον
 θύων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμένων· ἐκείνο μὲν γὰρ τῆς τῷ χρη-
 μάτων ἀπορίας σημεῖον, τῷτο δὲ τῷ τῶν ἔσχατων καλοκαγαθίας
 τεκμήριον· τίμα τὸ δαιμόνιον αἰετὸν, μάλιστα δὲ μετὰ τῆς πό-
 λεως, ἔγω γὰρ δόξεις ἅμα τε τοῖς θεοῖς θύειν, καὶ τοῖς νόμοις
 ἐμμένειν· Τοῦτο γίνεσθαι περὶ τὰς γονεῖς, οἷς αὖ εὖξαιο περὶ σῆαν-
 τ' ἡγοῖσθαι τὰς σῆαντ' αὐτῶν παῖδας· Ἄσκει τῶν περὶ τὸ σῶμα γυμνα-
 σίων,

ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΡΑΪΝΕΣΙΣ. 21

σίῳν, μὴ τὰ πρὸς τὴν ῥώμην, ἀλλὰ τὰ πρὸς τὴν ὑγείαν συμφέροντα· τίς δ' αὖ ἐπιτυχασίῳις, εἰ λήγοις τῶν πόνων ἐτι ποτεῖν διωάμενος· μήτε γέλωτα προπετὴν εἶργε, μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχεσθαι τὸ μὲν γὰρ ἀνόητον, τὸ δὲ μαυρικόν. Ἄ ποιεῖν αἰχρὸν, ταῦτα νόμιζε μὴ λέγειν εἶναι καλόν. Εἴ τι σε αὐτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπόν, ἀλλὰ σωῖναι· δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ αὐθάδης, διὰ δὲ τὸ το φρόνιμος εἶναι δόξεις. Ἡ γὰρ μάστις αὐτῇ πρέπει κόσμον, αἰχμῶν, δικαιοσύνην, σωφροσύνην· ταῖσι γὰρ ἅπασιν δοκεῖ κρατεῖσθαι τὸ τῆς νεωτέρων ἥθος. Μηδέποτε μὴν αἰχρὸν ποιήσας ἐλπίζει λήσειν· καὶ γὰρ αὐτὸς ἄλλης λάθης, σαυτῇ γε σωιδόσεις· τὸν μὲν θεὸν φοβῆ, τὴν δὲ γόνεϊς τίμα, τὴν δὲ φίλῃς αἰχμῶν, τοῖς δὲ νόμοις πίθου. Τὰς ἡδονὰς θήρηαι, τὰς μετὰ δόξης· τέρψις γὰρ σωὶ τῇ καλῇ μὲν αἰετον, αὐτὸν δὲ καὶ τὰς, κάκισον· Εὐλαβῆ τὰς δειβολὰς, καὶ τὰς δειβὰς ὥσιν· οἱ γὰρ πολλοὶ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀγνοοῦσι, πρὸς δὲ τὴν δόξαν ἀποβλέπουσιν. Ἄπαντα δόκει ποιεῖν ὡς μηδενὶ λήσων, καὶ γὰρ αὐτὸν παρὰ τὰ κρύψῃς, ὕστερον ὀφθῆσθαι. Μάστις δ' αὐτὸν δειβόκμοις, εἰ φαίνοιο ταῦτα μὴ φράττων, ἀ τοῖς ἄλλοις αὐτὸν φράττωσιν ἐπιτιμῶν· Εἰ αὖ ἢ φιλομαθῆς, ἔσθαι καὶ πολυμαθῆς. Ἄ μὲν ἐπίσασαι, δεφύλαττε ταῖς μελέταις· ἀ δὲ μὴ μεμάθηκας προσλάμβαναι ταῖς ἐπισήμαις· ὁμοίως γὰρ αἰχρὸν ἀκίσαντα χησίμον λόγον μὴ μαυθαίνειν, καὶ διδόμενόν τι ἀγαθὸν παρὰ τῆς φίλων μὴ λαμβάνειν. Κατανάλινκε δὲ ἐν τῇ βίῃ χολῶν εἰς τὴν τῆς λόγων φιληκοίαν· ἔγω γὰρ τὰ τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς εἰρημῆνα συμβήσεται σοι ῥαδίως μαυθαίνειν. Ἡ γὰρ τὸ ἀκισμάτων πολλὰ, πολλῶν εἶναι χημάτων κρείττω· τὰ μὲν γὰρ ταχέως ἀπολείπει, τὰ δὲ πάντα τὸν χρόνον παραμυθεῖ· σοφία γὰρ μένη τῆς κτημάτων ἀθάνατον. Μὴ κατόκνει μακρὰν ὁδὸν πορεύεσθαι πρὸς τὴν διδασκῆναι τί χησίμον ἐπαγγελλομένης· αἰχρὸν γὰρ τοῖς μὲν ἐμπόρης πηλικαῦτα πελάγη διαπερᾶν, οὕτω καὶ πλείω ποιῆσαι τὴν ὑπάρχουσαν εὐσίαν, τὴν δὲ νεωτέρως μὴ τὰς κατὰ γῆν πο-

ρείας ὑπομένειν , ἐπὶ τῇ βελτίῳ καταστῆσαι τὴν αὐτῇ διανοίαν .
 Τῷ μὲν ἔτι φησὶ γίνεσθαι φιλοπροσήγορος , τῷ δὲ λόγῳ δὲ προσήγο-
 ρος ἔστι δὲ φιλοπροσηγορίας μὲν τὸ προσφωνεῖν τὰς ἀπαντῶν-
 τας , δὲ προσηγορίας δὲ τὸ τοῖς λόγοις αὐτοῖς οἰκείως ἐντυγχά-
 νειν . Ἡ δὲ ὡς μὲν ἔχει πρὸς ἅπαντας , ἡ δὲ τῷ βελτίῳ . ὅ-
 τω γὰρ τοῖς μὲν ἐκ ἀπεχθῆς ἔσθῃ , τοῖς δὲ φίλος γενήσθῃ . Τὰς
 ἐν τῷ ξίφει μὴ πυκνάς ποιεῖ τοῖς αὐτοῖς , μὴ μακράς περὶ τῶν αὐ-
 τῶν . πλησμονὴ γὰρ ἀπάντων . Γύμναζε σθεαυτὸν πόνοις ἐκ-
 σίοις , ὥπως αὐτὸς διδάσκει καὶ τὰς ἀκουσίους ὑπομένειν . Ὅτι ὅταν κρα-
 τεῖται τιμῇ ψυχρῷ αἰχρὸν , τῶν ἐγκράτειαν ἄσκει πάντων ,
 κέρδους , ὀργῆς , ἡδονῆς , λύπης . ἔσθῃ δὲ τοῖς τοῖς , αὐτὸς κέρδη μὲν
 εἶναι νομίζῃς δι' ὧν δόδοιμῆς , ἀλλὰ μὴ δι' ὧν εὐπορήσεις .
 τῇ δὲ ὀργῇ αὐτὸς παραπλησίως ἔχει πρὸς τὰς ἀμαρτανόοντας , ὥστε
 αὐτὸς πρὸς σθεαυτὸν ἀμαρτανόοντα καὶ τὰς ἄλλας ἔχειν ἀξιώσεως .
 ὅτι δὲ τοῖς περπνοῖς , αὐτὸς αἰχρὸν ὑπολάβῃς , τῶν μὲν οἰκτιρῶν ἄρ-
 χειν , ταῖς δὲ ἡδοναῖς δουλεύειν . ὅτι δὲ τοῖς λυπηροῖς , αὐτὸς ταῖς
 ἄλλων ἀτυχίας ἐπιβλέπῃς , καὶ σθεαυτὸν ὡς αὐτῶν ὡς ὡς ὑπο-
 μιμνήσκῃς . Μᾶλλον πᾶσι ταῖς τῷ λόγῳ , ἢ ταῖς τῶν χρημάτων
 παρακαταθήκας . δεῖ γὰρ τὰς ἀγαθὰς ἀνδρας ἔσθον ὅρκον πι-
 σότερον φαίνεσθαι παρεχομένους . Προσθήκειν ἡ γὰρ τοῖς πονηροῖς
 ἀπιστεῖν , ὥστε τοῖς χρηστοῖς πιστεύειν . Περί τῶν ἀπορρήτων μη-
 δεὶ λέγει , πλὴν ἐὰν ὁμοίως συμφέρῃ τὰς πράξεις σιωπᾶσαι
 σοὶ περὶ τῶν λέγοντι , κἀκείνοις τοῖς ἀκούουσιν . Ὅρκον ἐπακτὸν
 προσδέχεσθαι , διὰ δύο προφάσεις , ἢ σθεαυτὸν αἰτίας αἰχρᾶς ἀπο-
 λύων , ἢ φίλους ἐκ κινδύνων διασώζων . ὅτι καὶ δὲ χρημάτων μη-
 δεὶ ἀφ' αὐτοῦ ἐμύσης , μηδ' αὐτὸς ἐμύσειν μέλλῃς . δόξεις γὰρ τοῖς μὲν
 ἐπιπορεύειν , τοῖς δὲ φιλοχρημάτως ἔχειν . Μηδὲν φίλον ποιοῦ
 περὶ αὐτὸν ἐξέτασης , πῶς κέχρηται τοῖς πρότεροις φίλοις . Ἐλπι-
 ζε γὰρ αὐτὸν καὶ περὶ σὲ γενέσθαι τοῖς τοῖς , οἷος καὶ περὶ ἐκείνους
 γέγονε . Βραδείως μὲν φίλος γίνου , γενόμενος δὲ πειρᾷ δια-
 μένειν ὁμοίως γὰρ αἰχρὸν μηδὲν φίλον ἔχειν , καὶ πολλὰς ἐταί-
 ρους

ρως μεταλλάττειν. Μήτε μετὰ βλάβης πειρῶ τῷ φίλῳ, μήτε ἄπειρος εἶναι τῷ ἐταίρῳ θέλει· τὸτο ἢ ποιήσεις, αὐτὸ μὴ δίομενος, τὸ δεῖσθαι προσποιῇ. Περὶ τῷ ρητῷ, ὡς ἀπορρήτων ἀνακοίνῃ· μὴ τυχὼν μὲν γάρ, ὅσον ἐλάβῃσιν, τυχὼν ἢ, μᾶλλον ἢ ἔσπον αὐτῷ ἐπιστήσῃ. Δοκίμαζε τὰς φίλους ἐκτετὶ περὶ τὴν βίον ἀτυχίας, καὶ τῆς ἐν τοῖς κινδύνοις κοινωνίας· τὸ μὲν γὰρ χευσίον ἐν τῇ πρὸς δοκιμάζομεν, τὰς ἢ φίλους ἐν ταῖς ἀτυχίαις ἀγνοώσκομεν. Οὕτω δ' αὖ ἄριστα χρήσῃ τοῖς φίλοις, αὐτὸ μὴ περιμενέης τὰς παρ' ἐκείνων δειώσεις, ἀλλ' αὐτὸ πᾶν γελῶς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτοῖς βοηθῇς. Οἱμοῖως αἰχρὸν νόμιζε τῷ ἐχθρῷ ἐκιδῆναι ταῖς κακοποιαῖς, καὶ τῷ φίλῳ ἠτῶσθαι ταῖς δυνευσίαις. Ἀποδέχῃ τῷ ἐταίρῳ, μὴ μόνον τὰς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονούντας· πολλοὶ μὲν γὰρ ἀτυχῶσι τοῖς φίλοις στυγνάζονται, καλῶς ἢ φράττωσι φθονῶσι. Τῶν ἀπόντων φίλων μίμνησο πρὸς τὰς παρόντας, ἵνα δοκῇς μὴ τῶν ἀπόντων ὀλιγωρεῖν. Εἶναι βέλτε τὰ περὶ τὴν ἐδῆ πεφύλακτος, ἀλλὰ μὴ καλῶπιστής· ἐστὶ γὰρ φιλοκάλε μὲν τὸ μεγαλοφρεπὲς, καλῶπιστὴς ἢ τὸ περιέργον. Ἀγάπα τῷ ὑπάρχοντι ἀγαθῶν μὴ τὴν ὑπερβάλλουσαν κτῆσιν, ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπολαύσιν. Καταφρόνει τῷ περὶ τὸ πλεον στυγνάζοντι, χεῖναι ἢ τοῖς ὑπάρχουσι μὴ δυναμείοις· παραπλήσιον γὰρ οἱ τοῖσιν ὑπάρχουσιν, ὥστερ' αὐτοῖς ἵππον κτῆσαι το καλὸν, κακῶς ἵππῳ ἐπιστάμενος. Πειρῶ τὸν πλεον χεῖματα καὶ κτῆματα κατασκέλεζεν· ἐστὶ ἢ χεῖματα μὲν, τοῖς ἀπολαύειν ἐπιστάμενοις· κτῆματα ἢ, τοῖς χεῖναι δυναμείοις. Τίμα τὸ ὑπάρχουσαν ἐσίαν δυοῖν οὐκ αἶμα, τὸ τε ζημίαν μεγάλῳ ἐκτίσαι, καὶ τὸ φίλῳ στυγαῖω δυσυχῆντι βοηθῆσαι· πρὸς ἢ τὸν ἄλλον βίον μηδὲν ὑπερβαλλόντως, ἀλλὰ μετρίως αὐτὴν ἀγάπα· Στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζῆτει ἢ τὰ βελτίω· Μηδὲν συμφορὰν οἰεῖσθαι· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη, καὶ τὸ μέλλον ἀέρατον. Τὰς ἀγαθὰς δὲ ποιεῖ· καλὸς γὰρ θεσαυρὸς παρὰ ἀνδρὶ στυγαῖω χάρις ὀφεί-

λομῶν . κακὸς δ' ποιῶν , ὁμοία πείσῃ τοῖς τὰς ἀλλοξίας κύ-
 νας σιτίζουσιν ἑκαῖρά τε γὰρ τὸς δίδόντας , ὥσπερ τὸς τυχόντας
 ὑλακτῶσιν , οἷτε κακοὶ τὸς ὠφελουῦντας , ὥσπερ τὸς βλάπτον-
 τας ἀδικῶσι . Μίσει τὸς κολακιδόντας , ὥσπερ τὸς ἔξαπατῶ-
 ντας . ἀμφοτέρω γὰρ πισδύοντες τὸς πισδύοντας ἀδικῶσιν . Ἐὰν
 ἀποδέχῃ τῷ φίλῳ τὸς πρὸς τὸ φαυλίστατον σοὶ χαριζομένους , ἔχ-
 ῃς ἐν τῷ βίῳ τὸς πρὸς τὸ βέλτιστον ἀπεχθανομένους . Γίνου
 πρὸς τὸς πλησιαζόντας ὁμιλητικὸς , ἀλλὰ μὴ σεμνός . τῷ μὲν
 γὰρ τὸν ὑπεροπτικὸν ὄγκον μόλις αὐτὸς οἱ δὲλοι καρτερήσωσαν , τῷ
 ἢ τὸν ὁμιλητικὸν ἔοπον ἅπαντες ἠδέως ὑποφέρουσιν . Ὁμιλητικὸς
 ἢ ἔσῃ μὴ δύσερως ὢν , μὴ δυσάριστος , μὴδὲ πρὸς πάντας φι-
 λόνειακος , μὴ πρὸς τὰς τῷ πλησιαζόντων ὀργὰς ἑαχέως ἀπαν-
 τῶν , μὴδ' ἂν ἀδίκως ὀργιζόμενοι τυγχάνωσιν ἀλλὰ θυμημί-
 νοις μὲν αὐτοῖς ἔκων , πεπαυμένοις ἢ τ' ὀργῇς ἐπιπλήττων ,
 μὴ περὶ τὰ γελοῖα σπασάδων , μὴ περὶ τὰ σπασδαῖα τοῖς γε-
 λοίοις χαίρων . (τὸ γὰρ ἄκαιρον πανταχῇ λυπηρόν .) μὴ τὰς
 χάριτας ἀχαρίτως χαριζόμενος . ὅπερ πάχισιν οἱ πολλοὶ ,
 ποιούμετες μὲν , ἀηδῶς ἢ τοῖς φίλοις ὑπεργουῦντες . μὴ φιλαί-
 τιος ὢν , βεβρὺ γὰρ μὴ ἢ φιλεπιτιμητὴς , παροξυστικὸν γὰρ .
 Μάλιστα μὲν δ' λαβὴ τὰς ἐν τοῖς πότοις συνουσίας . αὐτὸς ποτε τοῖς
 συμπέσῃ καιρὸς , ἔξασίσασο πρὸς μέθης . ὅταν γὰρ ὁ νῦν ὁ πὸ
 οἶνου διεφθαρῇ , τὰ τὰ πάχει τοῖς ἄρμασι , τὸς τὸς λιγύχους
 ἀποβάλλουσιν . ἐκείναιτε γὰρ ἀτάκτως φέρεται ὁμαρτάνοντα τῷ
 δ' ὀσμίνων , ἥτε ψυχὴ πολλὰ σφάλλεται , ὁμαρτάνοντες τὴς
 διανοίας . Ἀθανάτω μὲν φρόνει τῷ μεγάλῳ ψυχὸς εἶναι ; θνητὸς ἢ
 τῷ συμμέτρως ἢ ὑπαρχόντων ἀπολαύειν . Ἡ γὰρ τὴν παιδείαν
 ποσὲν μείζον ἀγαθὸν εἶναι τ' ἀπαιδευσίας , ὅσῳ τὰ μὲν ἄλλα
 μοχθηρὰ πάντες κερδαίνοντες πράττεισιν . αὐτὴ ἢ μόνη καὶ προ-
 σεζημιώτε τὸς ἔχοντας . πολλάκις γὰρ ἐν τοῖς λόγοις ἐλύπη-
 σαν , τέτῳ τοῖς ἔργοις τὴν τιμωρίαν ἔδοσαν . Οὐδ' αὖ βέλῃ ποίη-
 σαδαι φίλους , ἀγαθὸν τι λέγει περὶ αὐτῶν πρὸς τὸς ἀπαγγέλλον-
 τας .

ὅς· ἀρχὴ μὲν γὰρ φιλίας ἔπαινος, ἔχθρας δὲ φόρος. Βυλδόμενος, παραδείγματα ποιεῖ τὰ παρεληλυθότα τῷ μέλλοντι· τὸ γὰρ ἀφανὲς ἐκ τῶ φανεροῦ τῷ χρίστω ἔχει τὴν διάγνωσιν. Βυλόμενος μὲν βραδείως, ἐπιτέλει δὲ τῷ χέει τὰ δοξαζόμενα. Ἡ γὰρ κράτιστος εἶναι παρὰ μὲν θιῶν δότυχίαν, παρὰ δὲ ἡμῶν αὐτῶν δόβυλίας. Περὶ ὧν αὐτὸν αἰχμὴν παρρησιάζεσθαι, βύλει δὲ τισι τῶν φίλων ἀνακοινώσεσθαι, ἡδὴ τοῖς λόγοις, ὡς περὶ ἀλλοτρίου πράγματος· ἔτι γὰρ τὴν ἐκείνων τε γνώμην αἰδήσει, καὶ σεαυτὸν ἐκ καταφανῆ ποιήσεις. Ὅταν δὲ ὑπὲρ τῶν σεαυτὲς μέλλης τινὶ συμβυλόμεσθαι, σκόπει πρῶτον πῶς ὑπὲρ τῶν αὐτῶν διώκησιν· ὁ γὰρ κακῶς διανοηθεὶς ὑπὲρ τῶν ἰδίων, οὐδέποτε καλῶς βυλόμεσθαι περὶ τῶν ἀλλοτρίων. Οὕτω δ' αὖτὸν μάλιστα βυλόμεσθαι παροξυνθεὶς, εἰ τὰς συμφορὰς τὰς ἐκ τῆς ἀβυλίας ἐπιβλέψας· καὶ γὰρ τὴν ὑγείαν πλείω ἐπιμέλειαν ἔχομεν, ὅταν τὰς λύπας τὰς ἐκ τῆς ἀρρώστιας ἀναμνηθῶμεν. Μιμνήσκοντες τὰ τῶν βασιλέων ἦδη, καὶ δίδωκε τὰ ἐκείνων ἐπιτηδεύματα. δόξεις γὰρ αὐτοὺς ἀποδέχεσθαι καὶ ξηλῶν· ὡς τε συμβήσεται παρὰ τὴν πλῆθος μᾶλλον οὐδοκιμεῖν, καὶ τὴν παρὲς ἐκείνων εὐνοίαν βεβαιοτέρως ἔχειν. Πείθου μὲν καὶ τοῖς νόμοις ὑπὸ τῶν βασιλέων κεμενοῖς· ἰχυρότατον μὲν τοι νόμον ἢ τὸν ἐκείνων ἔσθαι· ὡς περὶ γὰρ τὸν ἐν δημοκρατίᾳ πολιτεύμενον, τὸ πλῆθος δεῖ διαπύειν, ἔτι καὶ τὸν μοναρχίᾳ κατοικοῦντα, τὸν βασιλέα προσήκει θαυμάζειν. Εἰς ἀρχὴν κατασταθεὶς, μηδὲν ἡδὴ ποιεῖν πρὸς τὰς διοικήσεις· ὧν γὰρ αὐτὸς ἐκεῖνος ἀμαρτοί, τοὶ τὰς αἰτίας ἀναθήσονται. Ἐκ τῶν κοινῶν ἐπιμελειῶν ἀπαλλάττω μὴ πλεσιώτερος ἀλλ' ἐνδοξότερος· πολλῶν γὰρ ζημιῶν κρείττων ὁ παρὰ τῷ πλήθει ἔπαινος. Μηδὲν ποιεῖν πρὸς πρᾶγμα μήτε παρὲς αὐτοῦ, μήτε συνηγὼς· δόξεις γὰρ καὶ αὐτοῦ τοιαῦτα πράττειν, οἷά περ αὐτὸς τοῖς ἄλλοις πράττειν βουλήσῃ. Παρασκευάζεσθαι τὸν πλεονεκτῆν μὲν δυνάμεσθαι, ἀνέχεσθαι δὲ τὸ ἴσον ἔχειν· ἔτι δὲ δοκῆς ὀρέγεσθαι τὴν δικαιοσύνην μὴ δι' ἀδελφείαν, ἀλλὰ δι' ἐπιείκειαν. Μᾶλλον ἀποδέχεσθαι

καίαν

καίαν πειρίαν, ἢ πλῆτον ἄδικον· τοσούτω γὰρ κρείττων δικαιοσύνη χρημάτων, ὅσῳ τὰ μὲν ζῶντας μόνος ὠφελεῖ, ἢ δὲ καὶ τελευτήσασσι δόξαν παρασκηδάζει· κηκείνων μὲν τοῖς φαύλοις μέτεσι, ταύτης δὲ τοῖς μοχθηροῖς ἀδυνάτου μεταλαβεῖν. Μηδὲν ἄν ζηλῶ τῷ ἐξ ἀδικίας κερδαινόντων, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποδέχεσθαι τὴν μετὰ δικαιοσύνης ζημιωθέντας· οἱ γὰρ δίκαιοι τῷ ἄδικῳ, εἰ μὴδὲν ἄλλο πλεονεκτήσιν, ἀλλ' οὐ ἐλπίσι γε σπυδαίαις ὑπερέχουσιν. Πάντων μὲν ἐπιμελῆ τῷ περὶ τὸ βίον, μάλιστα δὲ τὴν σεαυτῷ φρόνησιν ἄσκει· μέγιστον γὰρ ἐν ἐλαχίστῳ, τὴν ἀγαθὸς ἐν ἀνθρώπῳ σώματι. Πειρῶ τὸ μὲν σῶμα εἶναι φιλόπονος, τὴν δὲ ψυχὴν φιλόσοφος· ἵνα τῷ μὲν ἐπιτελεῖν διωκτὰ δόξαντα, τῇ δὲ προορᾶν ἐπίσῃ τὰ συμφέροντα. Παῖς ὅτι αὐτὸς μέλλῃς λέγειν, πρότερον ἐπισχόπει τῇ γνώμῃ· πολλοῖς γὰρ ἡ γλῶττα προξέχει τὸ θρασύας. Νόμιζε μὴδὲν εἶναι τὸ ἀνθρώπινον βέβαιον· ἔγω γὰρ ἔτ' ἐλτυχῶν ἴσθαι πειραχρῆς, ἔπεδυσυχῶν περὶ λυπος. Δύο ποιῶ καιρὸς τῷ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἶδα σαφῶς, ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἶπεν· ἐν τέτοις γὰρ μένοις ὁ λόγος τὸ σιγῆς κρείττων, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις, ἄμεινον σιγῆς, ἢ λέγειν. Χαῖρε μὲν ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι τῷ ἀγαθῶν, καὶ λυπῶ μετρίως ἐπὶ τοῖς γινομένοις τῷ κακῶν· γίνῃ δὲ τοῖς ἄλλοις, ἐν μὴδὲτέροις ὧν κατάδηλος. ἄππον γὰρ τὴν μὲν ὑσίου ἐν τῇ οἰκίαις ἀποκρύπτειν, καὶ δὲ διαόσιας φανερὰ ἔχοντα πειρατῆς. Μᾶλλον δὲ λαβεῖν φόγον, ἢ κίνδυνον· δεῖ γὰρ εἶναι φοβερὰν τοῖς μὲν φαύλοις τὴν τῇ βίῃ πελάτῳ, τοῖς δὲ σπυδαίοις καὶ ἐν τῷ ζῆν ἀδοξίαν. Μάλιστα μὲν περὶ τὸ ζῆν κατὰ τὴν ἀσφάλειαν, εἰ δὲ ποτὲ σοι συμβῇ κινδυνώδεις, ζητεῖ τὴν ἐκ τῷ πολέμου σωτηρίαν μετὰ καλῆς δόξης, ἀλλὰ μὴ μετ' αἰσχρᾶς φήμης· τὸ μὲν γὰρ πελάτῃσαι, πάντων ἢ πεπρωμένη κατέχει, τὸ δὲ καλῶς ἀποθανεῖν, ἴδιον πῶς σπυδαίοις ἢ φύσις ἀπένεμε. Καὶ μὴ θαυμάσῃς, εἰ πολλὰ τῷ εἰρημνίῳ ὑπὲρ πέπεισοι πρὸς τὴν νῦν παρῆσαν ἡλικίαν· ἐδὲ γὰρ ἐμὲ τὸτο δέλεαθον, ἀλλὰ προηλόμην

μὴν διὰ τὴ αὐτῆς πραγματείας ἅμα ἔτε παρόντος βίῃ συμβα-
 λίαν ὅσον γκεῖν, καὶ τῷ μέλλοντος χρόνου παράγγελμα καταλι-
 πεῖν. τὴν μὲν γὰρ τέτων χρεῖαν ῥαδίως εἰδήσεις, τὸν δὲ συμ-
 βολόοντα μετ' ὀνόμας χαλεπῶς εἰρήσεις· ὅπως ἐν τὰ λοιπὰ
 μὴ παρίτερε ζητῆς, ἀλλ' ἐντεῦθεν ὥσπερ ἐκ ταμείου ἀποφέρεις,
 ὥν θῶ δὲν μηδὲν παραλιπεῖν, ὡν αὐτῶ σοι συμβολάειν.
 Πολλὴν δ' αὖ τῇ θεῷ χάριν χοίλω, εἰ μὴ ἐξμαρτοίμι τῆς δό-
 ξης, ὡν ἔχων περὶ σὲ τυχεράνω. ἔμιν γὰρ ἄλλων τὰς πλείους
 εἰρήσομεν, ὥσπερ τῶν σιτίων τοῖς ἰδίους μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑγι-
 νοτάτοις χαίροντας, ἔγω καὶ τῶν φίλων τοῖς σινεξαμαρτανούσι
 πλησιάζοντας, ἀλλ' ἔ τοῖς πεθεροῖσι. σὲ δὲ νομίζω τὴν ἀντίον
 τέτων ἐγνωσκῆναι, τεκμηρίω χρώμενος τῇ περὶ τὴ ἄλλω σου
 παιδείᾳ φιλοπονίᾳ. ἔ γὰρ αὐτῶ τὰ βέλτεστα πράττειν ἐπι-
 τάττονα, τῶν εἰκός καὶ ἔ ἄλλων τὰς ἐπὶ τῇ ἀρετῇ παρακαλῶν-
 τας ἀποδέχεσθαι. Μάλιστα δ' αὖ παροξυνθεῖς ἐρεχθῆναι τῶ
 καλῶν ἔργων, εἰ καταμάθοις, ὅτι καὶ τὰς ἡδονὰς τὰς ἐκ τέτων,
 μάλιστα γνησίως ἔχομεν· ἐν μὲν γὰρ τῇ ῥαθυμείᾳ τὰς πλη-
 σμονὰς ἀγαπᾶν, ὁ δὲ αἰλύπαι τὰς ἡδονὰς παραπιπύγα-
 σι· τὸ δὲ περὶ τὴν ἀρετὴν φιλοπονεῖν, καὶ σωφρόνως τὸν ἑαυτοῦ
 βίον οἰκονομεῖν, αἰ τὰς τέρας εἰλικρινεῖς, καὶ βεβαιότερας
 ἀποδίδωσι· κακεῖ μὲν πρῶτον ἡδονῆς, ὕστερον ἐλυπήθημεν,
 ἐνταῦθα δὲ μετὰ τὰς λύπας τὰς ἡδονὰς ἔχομεν· ἐν ὅπασιν δὲ
 τοῖς ἔργοις, ἐχ' ἔγω τῆς ἀρχῆς μνημονόομεν, ὡς τὴ τελευτὴ αἰ-
 θησιν λαμβαίνομεν· τὰ γὰρ πλείστα τῶ περὶ τὴ βίον, ἐδὲ αὐ-
 τὰ τὰ ἀραγματα ποιοῦμεν, ἀλλὰ ἔ ἐπιβαινόντων ἑκάστα διαπο-
 νῶμεν. Ἐνθυμῶ δὲ, δίστι τοῖς μὲν φαύλοις ἐνδέχεται τὰ τυχόν-
 τα πράττειν· ὁ δὲ γὰρ τῶ βίῃ τοιαύτῳ πεποιήν) τὴν ὑπόθε-
 σιν, τῆς δὲ σπουδαίους ἐχ' οἷόν τε τὴ ἀρετῆς ἀμελεῖν, ἢ πολλὰς
 ἔχον τὰς ἐπιπλήττους· πάντες γὰρ μισῶσιν ἐχ' ἔγω τὰς ὅσα
 μαρτανόντας, ὡς τὰς ἐπὶ φεῖς μὲν φάσκοντας εἶναι, μηδὲν δὲ
 ἔ τυχόντων διαφέροντας, εἰκέντως ὅπως γὰρ τὰς τῶ λόγῳ μόνον
 †δ.

ψευδομένους ἀποδοκιμάζομεν, ἢ περὶ τῆς βίῃ παντὶ ἐλαττωμένους ἢ φαύλους εἶναι φησόμεν; δικαίως δ' ἂν τὴν τοιούτους ὑπολάβοιμεν, μὴ μόνον εἰς ἑαυτῆς ἀμαρτάνειν, ἀλλὰ καὶ τὴν τύχης εἶναι προδότας· ἡ μὲν γὰρ αὐτοῖς χρήματα, καὶ δόξαν, καὶ φίλους ἐνχειρίσκει, οἱ δὲ σφᾶς αὐτὴς ἀναξίως τῆς ὑπαρχούσης εὐδαιμονίας κατέστησαν. Εἰ δὲ δεῖ θνητὸν ὂντα τὴν θείαν σοφάσασθαι διανοίαν, ἢ γῆμαι κακείνας ἐπὶ τοῖς οἰκειοτάτοις μάλισα δηλῶσαι, πῶς ἔχουσι πρὸς τὴν φαύλιν καὶ τὴν συνεδαίαν τῶν ἀνθρώπων. Ζεὺς γὰρ Ἡρακλέα καὶ Ταύταλον γενήσας, ὡς οἱ μῦθοι λέγουσι, καὶ πάντες πιστεύουσι, τὸν μὲν διὰ τὴν ἀρετὴν ἀθάνατον ἐποίησε, τὸν δὲ διὰ τὴν κακίαν ταῖς μεγίσταις τιμωρίαις ἐκόλασεν· οἷς καὶ παραδείγμασι χρωμένους ὀρέγεσθαι τῆς καλοκαγαθίας, καὶ μὴ μόνον τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένοισι ἐμμένειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ποιητῶν τὰ βέλτιστα μαθησάμεν, καὶ τῶν ἄλλων σοφιστῶν, εἴ τι χρήσιμον εἰρήκασιν, ἀναγιγνώσκειν· ὥς περ γὰρ τὴν μέλιττα ὁρῶμεν ἐφ' ἅπαντα μὲν τὰ βλαπήματα καδιζάνουσαν, ἀφ' ἑκάστη δὲ τὰ χρήσιμα λαμβάνουσαν, ἔτω καὶ τῆς παιδείας ὀρεγομένους, μηδεὶς μὲν ἀπείρως ἔχκειν, πανταχόθεν δὲ τὰ χρήσιμα συλλέγειν· μόλις γὰρ αἱ τὶς ἐκ ταύτης τῆς ἐπιμελείας τὰς τῆς φύσεως ἀμαρτίας ἐπιπραπίσκειν.

~~~~~

ΤΟΥ ΑΓ' ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΚΛΕΑ

περὶ Βασιλείας.

Οἱ μὲν εἰσθότες, ὦ Νικόκλεις, ὑμῖν τοῖς βασιλεῦσιν ἐδιδότας ἄγειν, ἢ χαλκόν, ἢ χρυσὸν εἰργασμένον, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων χρημάτων, ὧν αὐτοὶ μὲν ἐνδεεῖς εἰσιν, ὑμεῖς ᾧ πλεῖτετε, λίαν ἔδοξαν εἶναι μοι κατὰ φανείς, ἢ δόσιν, ἀλλ' ἐμπορεῖαν ποιεῖν.

ποιέμενοι· καὶ πολὺ τεχνικώτερον αὐτὰ πωλουῦντες ἢ ὁμολο-
γουμένων καπηλόειν. Ἐγὼ δ' ἠγνῆσαι μὲν αὐτὴν καλλίστῳ
γενέσθαι δωρεάν, καὶ χρησιμωτάτῳ, καὶ μάλιστα ἀρεπέναν, ἡμοί-
τε δοῦναι, καὶ σοὶ λαβεῖν, εἰ διωηθείω ὀρέσσαι, ποίων ἐπιτη-
δωμάτων ὀρεγόμενος, καὶ τίνων ἔργων ἀπεχόμενος, ἀλλ' αὐτὴ
τὴν πόλιν καὶ τὴν βασιλείαν διοικίης. Τὰς μὲν γὰρ ιδιώτας ἔστι
πολλὰ τὰ παιδεύοντα, καὶ μάλιστα μὲν τὸ μὴ ἔφυγεν, ἀλλ' ἀναγ-
κάζεσθαι περὶ τῆς βίης καὶ ἐκείνῳ ἀγωνίζεσθαι τὴν ἡμέραν·
ἐπειδ' οἱ νόμοι, καὶ ὅς ἕκαστοι πολιτευόμενοι τυγχάνουσιν· ἔτι
δ' ἡ παρρησία, καὶ τὸ φανερώς εἰρῆναι τοῖς πεφίλοις ἐπιπλῆξαι,
καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπιθίεσθαι ἢ ἀλλήλων ἀμαρτίαις. ὅρος ἢ τέ-
τοις, τινὲς καὶ ἢ ποικιλῶν ἢ προγεγενημένων ὑποθήκας, ὡς
χρῆζην, καταλειοπάσιν, ὡς ὅτι ἀπάντων τῶν εἰκὸς αὐτὸς
βελτίους γίνεσθαι. Τοῖς ἢ τυράννοις ἐδὲν ὑπάρχει τοῖσιν· ἀλλ'
ὡς μᾶλλον ἴδεις ἢ ἄλλων παιδεύεσθαι, ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀρχὴν
κατασταθῶσιν, ἀνθεήτοι ὄχληται· οἱ μὲν γὰρ πλείους ἢ
ἀνθρώπων αὐτοῖς ἐπλησιάζουσιν, οἱ ἢ συνόντες, ὅρος χάριν
ὁμιλοῦσιν. Τοιγάρ τοι κύριοι γενόμενοι ἐκ χρημάτων πλείων, καὶ
πραγμάτων μεγίστων, διὰ τὸ μὴ καλῶς χρῆσθαι ταύταις ταῖς ἀ-
φορμαῖς, πεποιήκασιν, ὡς τε πολλὰς ἀμφισβητεῖν, πότερόν
ἐστιν ἄξιον εἰλεσθαι ἢ βίον, τὸν πᾶν ιδιωτεύοντων μὲν, ἐπει-
κὼς ἢ φραττόντων, ἢ τὸν ἢ τυραννεύοντων. ὅταν μὲν γὰρ ἀπο-
βλέψωσιν εἰς τὰς τιμὰς, καὶ τὰς πλείους, καὶ τὰς δυναστείας,
ἰσοθέως ἀπαντας νομίζουσι τὰς ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντας. ἐπει-
δὲν ἢ ἐνθυμηθῶσι τὰς φόβους, καὶ τὰς κινδύνους, καὶ διεξιόν-
τες εὐρωσι, τὰς μὲν ὑφ' ἧς ἐκείνην ἐχρῆν διεφθαρμένους, τὰς ἢ
εἰς τὰς οἰκιοπάτας εἰσαμαρτεῖν ὠχλασμένους, τοῖς ἢ ἀμφοτε-
ρα ταῦτα συμβεβηκότα, πάλιν ὁπωσοῦν ζῆν ἠγοῦνται λυσίτε-
λεῖν μᾶλλον, ἢ μετὰ τοιούτων συμφορῶν ἀπάσης τῆς Ἀσίας βασι-
λόειν. Ταύτης ἢ τῆς ἀνωμαλίας καὶ τῆς παραχρῆς αἰτιόν ἐστιν, ὅτι
τὴν βασιλείαν, ὡς περὶ ἱεροσυνώμῳ πάντος ἀνδρὸς εἶναι νομίζε-

σιν, ὃ ἢ αὐθροπίνων πραγμάτων μέγιστόν ἐστιν, καὶ πλείονος
 ποροῦσας δέοντες κατ' ἐκείνῳ μὲν οὐκ πράξιν, ἐξ ὧν αὖ τις
 μάλιστα διώαιτο κατὰ ἔξον διαοικεῖν, καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ ἐξου-
 λάττειν, τὰς δὲ συμφορὰς διαφύγειν, τὰ δὲ παρόντων ἔργον ἐς ἡ
 συμβολοῦν κατόλκῃ τῶν ἐπιτηδευμάτων, ὧν χρὴ σοχάζε-
 σθαι, καὶ περὶ αὐτὰ διαφύγειν, ἐγὼ πεύρασσομαι διελεῖν.
 Εἰ μὲν οὐκ ἔστι τὸ δῶρον ἐξεργασθὲν ἄξιον τ' ὑποθέσεως, χα-
 λεπὸν ἀπὸ τ' ἀρχῆς συοιδεῖν· πολλὰ γὰρ τ' ἐμμέτρων ποιη-
 μάτων, καὶ τ' κατὰ λογάδιον συγχεαμμάτων, ἐτι μὲν ἐν τ' δια-
 νοίαις ὄντα τ' σωτιθύντων, μεγάλας τὰς προσδοκίας παρίχου,
 ἐπιτέλεσθαι τὰς, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑποδειχθὲν, πολὺ καταδε-
 σίραν τ' δόξαν τ' ἐλπίδος ἔλαβον. Οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τὸν ἐγχείρη-
 μα καλῶς ἔχει, τὸ ζητεῖν τὰ παραλελειμμένα, καὶ κομμετεῖν τ' ἑ-
 μοναρχίαις· οἱ μὲν γὰρ τὰς ἰδιώτας παιδεύοντες, ἐκείνους μό-
 τως ἀφελῶσιν· εἰ δὲ τις τὴν κρατύντας τ' πλήθους ἐπ' ἀρετῇ προ-
 ἔβησεν, ἀμφοτέρως αὐτὸν ἀφελήσεται, καὶ τὴν τὰς διωασειῶν ἔχον-
 ται, καὶ τὴν ὑπ' αὐταῖς ὄντας· τοῖς μὲν γὰρ αὐτὰς ἀρχὰς ἀσφα-
 λεύρας, τοῖς δὲ τὰς πολιτείας φρασιέρας ποιήσεται. Πρῶτον
 μὲν οὐκ σκεπτόν, τὸ τῷ βασιλεύοντι ἔργον ἐστίν· ἐὰν γὰρ τὸ
 κεφάλαιον, καὶ τὴν διώαμιν ὅλα τῷ πράγματι καλῶς παραλά-
 βωμεν, ἐπαυθα ἀποβλέποντες, ἀμεινον καὶ περὶ τῷ ἄλλων
 μέρων ἐρήμην· Οἶμαι δὲ πάντας αὐτὸν ὁμολογήσαι, προσήκειν αὐ-
 τοῖς, πόλιν τε δυσυχῆσαν παῦσαι, καὶ καλῶς φράττισαν ἐξου-
 φυλάξαι, καὶ μεγάλῳ ἐκ μικρὰς ποιῆσαι· τὰ γὰρ ἄλλα τὰ κα-
 θ' ἐκείνῳ ἡμέραν συμπίπτοντα, τῶν ἐνέκα φρακτίον ἐστίν· Καὶ
 μὲν ἐκείνῳ γε φανερὸν, ὅτι δὲ τὴν ταῦτα διωησομένων, καὶ περὶ
 τῶν βυλδοσομένων, μὴ ραθυμεῖν, ἀλλὰ σκοπεῖν, ὅπως φρο-
 νιμώτερον διακείσιν τῷ ἄλλων· δέδεικται γὰρ ὅτι τοιαύτας
 ἔξουσι τὰς βασιλείας, οἷας περ αὐτὰς αὐτῷ γνώμας παρα-
 σκιάσωσιν· ὥστε εἶδεν τῷ ἀθλητῶν ἔπαι προσήκει τὸ σῶμα
 γυμναζεῖν· ὡς τοῖς βασιλεῦσι τὴν ψυχὴν τὴν ἑαυτῶν· ἀπα-
 σαι

σαι γὰρ αἱ πασηγύρεις, ἔθ' ἐν μέρος τι θέασι τῶν τῷ ἄλθων
 ὑπὲρ ὧν ὑμεῖς καθ' ἑκάστῳ ὀγανίζεσθαι τὴν ἡμέραν. ὧν ἐν θυ-
 μέεσσι καὶ χρήσι προσέχειν τὴν νῦν, ὅπως ὅσον περ ταῖς τιμαῖ· τῷ
 ἄλλων πρόχεις, τοσούτων καὶ ταῖς ἀρεταῖς αὐτῶν διοίσεις· καὶ
 μὴ νόμιζε τὴν ἐπιμέλειαν ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις πράγμασι χρη-
 σίμῳ εἶναι, πρὸς δὲ τὸ βελτίους ἡμᾶς, καὶ προσιμωτέρους γίνε-
 σθαι, μηδεμίαν ἔχειν διύαμιν. μηδὲ καταγῆς τὴν ἀνθρώπων
 ποσάυτῳ δυσυχίαν, ὡς περιέμῃ τὰ θεοῖα τεχνᾶς δέρνηκμεν,
 αἷς αὐτῷ τὰς ψυχὰς ἡμετέρας καὶ πλείονος ἀξίας ποιεῖμεν, ἡμᾶς
 δ' αὐτοὺς ἐθὺς αὐτὸς πρὸς ἀρετὴν ἀφελήσασμεν· ἀλλ' ὡς καὶ τὴν παι-
 δάσκειν, καὶ τὴν ἐπιμελείαν διωαμένης τὴν ἡμετέραν ψυχὴν διε-
 γεῖν, ἔγω διακείσομαι τὴν γνώμην. καὶ τὴν παρόντων τοῖς φροσι-
 μωτάτοις πλησίστις, καὶ τῷ ἄλλων, ἕως αὐτοῦ, μεταπέμψω·
 καὶ μήτε τὴν ποιητῶν τῷ διδοκιμῶντων, μήτε τὴν σοφιστῶν μηδενὸς
 οἷον δεῖν ἀπείρως ἔχειν· ἀλλὰ τῷ μὲν ἀκροατῆς γίνω, τῷ δὲ μα-
 θητῆς καὶ παρασκευάζω σαυτὸν, τὴν μὲν ἐλασσόνων κριτὴν, τῷ δὲ
 μειζόνων ἀνταγωνιστὴν· διὰ γὰρ τούτων τῶν γυμνασίων τάχιστα
 αὐτὸν γεόσιοι ποιῶσι, οἷον ὑπεδέμεθα δεῖν εἶναι τὸν ὁρθῶς βιησιδύ-
 σοντα, καὶ τὴν πόλιν, ὡς χρὴ διοικήσονται. Μάλιστα δ' αὐτὸν
 τὸς ὑπὸ σαυτὴν παρακληθεῖς, εἰ δεινὸν ἡγήσαιο, τὴν χεῖρας τὴν
 βελτιόνων ἄρχειν, ἕως τὴν ἀνοικτέρας τοῖς φροσιμωτέροις προ-
 σάττειν. ὅση γὰρ αὐτὸν ἔρρωμεν ἐξέρως τὴν πᾶν ἄλλων ἀνοικτῶν ἀτι-
 μάσης, τοσούτῳ μᾶλλον τὴν σεαυτὴν διάνοιαν ἀσκήσεις. Ἀρ-
 χεῖσθαι μὲν οὐκ ἐντεῦθεν χρὴ τὴν μέλλοντάς τι ποιήσῃν τὴν δέον-
 των πρὸς δὲ τῶν φιλανθρώπων εἶναι δεῖ, καὶ φιλόπολιν· ἔτε
 γὰρ ἱππῶν, ἔτε κωῶν, ἔτε ἀνδρῶν, ἔτε ἄλλων πράγματος
 ἐθὺς οἷον πεκαλῶς ἔρχειν, ὡς μή τις χεῖρ τῶν τοις, ὧν αὐτὸν
 δεῖ ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν. Μελέτω σοὶ τὴν πλῆθος, καὶ περι-
 παντὸς ποιῶν κεχαρισμένως αὐτοῖς ἄρχειν, γινώσκων, ὅτι καὶ τὴν
 ὀλιγαρχίαν, καὶ τὴν ἄλλων πολιτείαν, αὐταὶ πλεῖστον χρόνον
 διαμένουσιν, αἱ τινες ἀνὰ ἀρετὰ τὸ πλῆθος θεραπεύσασιν.

Καλῶς ἢ δημαγωγῆσεις, ἐὰν μήτε ἢ ὄχλον ὑβείζειν ἔας, μήτε ὑβρίζουσιν περιρᾶς· ἀλλὰ σκοπῆς, ἕως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἔχουσιν, οἱ δ' ἄλλοι μὴδὲν ἀδικηθήσονται. Ταῦτα γὰρ σοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα χρηστῆς πολιτείας εἰσὶ. Τῶν προσαγμάτων καὶ τῶν ἐπιπιδευμάτων κίνει, καὶ μετατίθει τὰ μὴ καλῶς καθιστώτα· καὶ μάλιστα μὲν δόρετὸς γίγνεται βελτίστων εἰς μὴ, μίμη τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις καλῶς ἔχοντα. Ζήτει νέμους τὸ μὲν σύμπαν δικαίως, καὶ συμφέροντας, καὶ σφίσιν αὐτοῖς ὁμολογημένους· πρὸς ἢ πῶτοις, οἵτινες τὰς μὲν ἀμφισβητήσεις ὡς ἐλαχίστας, τὰς δὲ διαλύσεις, ὡς οἷόν τε ταχίστας τοῖς πολίταις ποιήσῃσι. ταῦτα γὰρ ἅπαντα προσεῖναι δεῖ τοῖς καλῶς κειμένοις νέμοις. Τὰς μὲν ἐργασίας αὐτοῖς καθίστη κερδαλίας, τὰς δὲ πραγματείας ἐπιζημίους· ἵνα τὰς μὲν φάγωσι, πρὸς ἢ τὰς προθύμως ἔχωσι. Τὰς κείσεις ποιεῖν, περὶ ὧν αὐτὸς πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητῶσι, μὴ πρὸς χάριν, μὴ ἐναντίας ἀλλήλων, ἀλλ' αἰετὰ ταῦτα, καὶ περὶ τῶν αὐτῶν γίνωσκει. Ἐγὼρ πρέπει, καὶ συμφέρει τῷ τῶν βασιλείων γνώμῳ ἀμετακινήτως ἔχειν περὶ τὴν δικαίαν, ὥσπερ τις νόμος τις καλῶς κειμένος. Διοίκει ἢ πόλιν ἐμοίως, ὥσπερ ἢ πατρῷον οἶκον· ταῖς μὲν κατασκόλαις λαμπρῶς καὶ βασιλικῶς, ταῖς δὲ πράξεσιν, ἀκριβῶς, ἱερώδω καὶ διαρκῆς. Τῷ μεγαλοπρέπειαν ἐνδείκνυστο ἐν μηδεμίᾳ τῶν πολυτελειῶν τὴν δόξας ἀφαιζομένων, ἀλλ' οὐ πὲρ τοῖς προειρημένοις, καὶ τῶν κάλλει τῶν κτημάτων, καὶ ταῖς τῶν φίλων ἐνεργεσίαις. τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ἀγαθμάτων αὐτῷ πᾶσι παραμυθεῖ, καὶ τοῖς ἐπιγινομένοισι πλέονος ἄξια τῶν δειπνασημένων καταλείψει. Τὰ περὶ τὴν θεὸν ποιεῖ μὲν, ὡς οἱ φόβοι κατέδειξαν· ἡγεῖ δὲ τὸ εἶναι θυμὰ κάλλιστον, ἑσπερίαν μεγαλύν, ἐὰν ὡς βέλτιστον καὶ δικαιοτάτον σιαντὴν παρέχῃ· μάλλον γὰρ ἐλπίς τις τοιούτης, ἢ τις ἱερῆα πολλὰ καταβάλλοντας, πράξῃν τί παρὰ τῶν θεῶν ἀγαθόν. Τίμα ταῖς μὲν ἀρχαῖς τῶν τιμῶν τὴν οἰκιστάτης, ταῖς δὲ ἀληθευτάταις τὴν δό-

θεσάτης. Φυλακὴν ἀσφαλὲς ἀτὼν ἡγῶ τῷ σώματι εἶναι τὴν περὶ φίλων ἀρετὴν, καὶ τὴν τῶν πολιτῶν εὐνοίαν, καὶ τὴν σαυτοῦ φρόνησιν. διὰ γὰρ τούτων καὶ κτῆσθαι καὶ διασώζειν τὰς τυραννίδας, μάλιστα αὐτὸς διώκειτο. Κήδεα τῶν οἰκῶν τῶν ἰδιωτῶν, καὶ νόμιζε τὸς δαπανωμένους ἀπὸ τῶν σῶν ἀναλίσκειν, καὶ τὸς ἐργαζομένους τὰ σὰ πλείω ποιεῖν. ἅπαντα γὰρ τὰ τῶν οἰκουμένων τὴν πόλιν, οἰκεία τῶν καλῶς βασιλεύοντων ἐστί. διὰ παυτὸς τοῦ χρόνου τὴν ἀληθεῖαν ἔγω φαίνομαι προτιμῶν, ὥς τε πιστοτέρως εἶναι τὸς σὺς λόγους, ἢ τὸς τῶν ἄλλων ὅρκους. Ἄπασι μὲν τοῖς ξένοις ἀσφαλῆ τὴν πόλιν παρέχε, καὶ πρὸς τὰ συμβόλαια νόμιμον. περὶ πλείους ἢ ποιεῖ τῶν ἀφικνουμένων, μὴ τὸς σοὶ δωρεὰς ἐσάγοντας, ἀλλὰ τὸς παραστὰς λαμβανέειν ἀξιοῦντας· τιμῶν γὰρ τὸς ποιεῖς, μᾶλλον παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐλδοκιμήσεις. Τὸς φόβους ἐξαιρῶ τῶν πολιτῶν, καὶ μὴ βέλτε περὶδούς εἶναι τοῖς μηδὲν ἀδικῶσιν· ὅπως γὰρ αὐτὸς τὸς ἄλλους πρὸς σεαυτὸν ἐξέστης, ἔγω καὶ σὺ πρὸς ἐκείνους ἔξεις. Ποίει μὲν μηδὲν μετ' ὀργῆς, δόκει ἢ τοῖς ἄλλοις, ὅταν σοὶ καιρὸς ᾖ. Δεινὸς μὲν φαίνομαι τῶν μηδὲν σε λαοφάνειν τῶν γιγνομένων· πρῶτος ἢ, τῇ τὰς τιμωρίας ἐλάττω ποιεῖσθαι τῶν ἀμαρτανουμένων. Ἀρχικὸς εἶναι βέλτε μὴ χαλεπόπῃ, μὴ τῇ σφόδρα κολάζειν, ἀλλὰ τῇ πάντας ἡττᾶσθαι τῆς σῆς ἐξουσίας, καὶ νομίζειν ὑπὲρ τῶν ἐαυτῶν σωτηρίας ἀμεινόν σε βυλδέεσθαι. Πολεμικὸς γίνεταίς ἐπιστήμους, καὶ ταῖς παρασκευαῖς· εἰρηνικὸς ἢ, τῇ μηδὲν παρὰ τὸ δίκαιον πλεονεκτεῖν. Οὕτως ὁμίλει τῇ πόλει πρὸς τὰς ἡττας, ὥσπερ αὐτὰς κρείττους πρὸς σεαυτὸν ἀξιώσεις. Φιλονείκει μὴ περὶ ἀπάντων, ἀλλὰ περὶ ὧν αὐτὸς κρατῆσαιτί σοι μέλλῃ σιωποῖσιν. Φαύλος ἡγῶ, μὴ τὸς συμφερόντως ἡττωμένους, ἀλλὰ τὸς μετὰ βλάβης περὶ γιγνομένους. Μεγαλόφρονες εἶναι νόμιζε, μὴ τὸς μεῖζον περὶ βαλλομένους, ὧν οἱοί τε εἰσεκαταρχεῖν, ἀλλὰ τὸς μεῖζον μὲν ἰφίμενους, ἐξεργάζεσθαι ἢ δυναμένους, οἷς αὐτὸς ἐπιχειρῶσι. Ζήλω μὴ τὸς μεγίστων ἀρχῶν κητοσάμενους, ἀλλὰ τὸς ἀείεα

τῇ παρόσῃ χρησαμένους, καὶ νόμιζε τελείως εὐδαιμονήσειν, καὶ ἐὰν ἀπάντων ἀνθρώπων μετὰ φόβων καὶ κινδύνων ἀρχῆς, ἀλλ' ἐὰν τοῦτος ὢν, οἷον καὶ καὶ πράττων ὥσπερ ἐν τῇ παρόσῃ, μετρίων ἐπιθυμῆς, καὶ μηδεὸς τῶν ἀπορίας. Φίλος κατὰ μὴ πάντας τὰς βυλόμενους, ἀλλὰ τὰς τῆς σῆς φύσεως ἀξίους ὄντας. καὶ μετ' ὧν ἡδιστα συνδιατρέφεις, ἀλλὰ μετ' ὧν ἄριστα τὸ πᾶν διοικήσεις. Ἀκριβεῖς ποιεῖς τὰς δοκιμασίας τῶν συνόντων, εἰδὼς, ὅτι πάντες οἱ μὴ σοὶ πλησιάζοντες, ὅμοιον σε τοῖς χρωμένοις νομίσαι. Τοιούτους ἐφίστη τοῖς πράγμασι τοῖς μὴ διὰ σε γινόμενοις, ὡς αὐτὸς τὰς αἰτίας ἔξων, ὧν αὐτοὶ ἐκείνοι πράξωσι. Πιστὴς ἡ γὰρ μὴ τὰς παῖς, ὅ,τι αὐτὸς λέγῃς, ἢ ποιῇς, ἐπαίνωνται, ἀλλὰ τὰς τοῖς ἀμαρτανόμενοις ἐπιτιμῶντας. Δίδω παρρησίαν τοῖς ἐν φρονέσιν, ἵνα περὶ ὧν αὐτοὶ ἀμφιγνοῖς, ἔχῃς τὰς συνδοκιμάσαντας. Διόρα καὶ τὰς τέχνην κολακίζοντας, καὶ τὰς μετ' ἐλπίδας θεραπείας, ἵνα μὴ πλέον οἱ πονηροὶ τῷ χρησῶν ἔχουσιν. Ἀκούε τὰς λόγους τὰς περὶ ἀλλήλων, καὶ πειρᾶ γινώσκειν ἅμα τὰς λέγοντας, ὅποιοι καὶ τίνας εἰσιν, καὶ περὶ ὧν αὐτοὶ λέγῃσι. Ταῖς αὐταῖς κόλαζε ζημίαις τὰς ψεύδους διαβάλλοντας, αἷς περ αὐτὸς ἐξαμαρτάνοντας. Ἀρχε σέαυτὴ μηδὲν ἥττον, ἢ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ τῶτο ἡ γὰρ βασιλικώτατον, ἐὰν μηδεμίαν δολοφῇ τῷ ἡδονῶν, ἀλλὰ κρατῇ τῶν ἐπιθυμιῶν μάλλον, ἢ τῶν πολλῶν. Μηδεμίαν συνουσίαν εἰκὴ πρόσδεχε, καὶ ἀλογίζῃς, ἀλλ' ἐπ' ἐκείναις τῇ διατεταταῖς ἐδίξῃ σεαυτὸν χαίρειν, ὥς ὧν αὐτὸς τε ἐπιδόσεις, καὶ τοῖς ἄλλοις βελτίων εἶναι δοξῇς. Μὴ φαίνα φιλοτιμέμενος ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς κακοῖς διαπράξασθαι δυνατὸν εἶναι, ἀλλ' ἐπ' ἀρετῇ μέγα φρονῶν, ἧς ἐδὲν μέρος τοῖς πονηροῖς μέτεσι. Νόμιζε τιμῶν ἀληθινάτατα εἶναι, μὴ τὰς ἐν τῇ φανερῇ μετὰ δόξας γινόμενας· ἀλλ' ὅταν αὐτοὶ παρ' αὐτοῖς ὄντες, μάλλον σε τὸ γινώσκω, ἢ τὸ τῷ χύλῳ θαυμάζωσι. Λαύθων μὲν ἐὰν ἐπὶ τῷ σοὶ συμβῇ τῶν φαύλων χαίρειν, ἐνδεήκνυσο δὲ περὶ τὰ μέγιστα σπουδάζων. Μὴ τὰς μὲν αἰτίας ἀξίως

κοσμίως ζῆν, τὰς δὲ βασιλείας ἀπάκτως, ἀλλὰ τὴν σταυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις καθίστη, γινώσκων, ὅτι τὸ τῆς πόλεως ὅλης ἡθὺς ὁμοιοῦται τοῖς ἀρχασι. Σημεῖον ἔστω σοὶ τὴν καλῶς βασιλεύειν, ἐὰν τὰς ἀρχομένους ὁρᾷς διπορωτέρους καὶ σωφρονετέρους γιγνομένους, διὰ τὴν σὴν ἐπιμέλειαν. Περὶ πλείονος ποιεῖς δόξαν καλὴν, ἢ πλεον μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν· ὁ μὲν γὰρ θνητὸς, ἡ δὲ ἀθάνατος· καὶ δόξη μὲν χρήματα κητὰ, δόξα ἢ χρημάτων ἐκ ἀντη· καὶ τὰ μὲν καὶ τοῖς φαύλοις παραγίγνεται, τὴν δὲ ἐχούσιν τε, ἀλλ' ἢ τὰς διεισέχοντας κήσασθαι. Τρύφα μὲν ταῖς ἐδῆσι, ἔτι τοῖς περὶ τὸ σῶμα κόσμοις, καρτέρει δὲ, ὡς χρὴ, τὰς βασιλείας ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιτιθέμεσιν· ἵνα οἱ μὲν ὁρῶντες διὰ τὴν ὄψιν ἀξιόνοι τῆς ἀρχῆς εἶναι νομίζωσιν, οἱ δὲ σιωπῶντες διὰ τὴν τὴν ψυχῆς ῥώμην τὴν αὐτῶν ἐκείνοις γνώμην ἔχουσιν. Ἐπισκόπει τὰς λόγους αἰετὶς τὰς σωτῆ, καὶ τὰ πράξεις, ἵν' ὡς ἐλαχίστοις τοῖς ἀμαρτήμασι περιπίπτῃς. Κράτιστον μὲν τῆς ἀκμῆς τῶν καιρῶν τυχεύειν· ἐπεὶ δὴ ἢ δυσκαταμαθήτως ἔχουσιν, ἐλλείπειν αἰετὶ καὶ μὴ πλεονάζειν· αἱ γὰρ μετριοτήτες μᾶλλον ἐν ταῖς ἐνδεείαις, ἢ ταῖς ὑπερβολαῖς ἰσχύουσιν. Ἀσείως εἶναι πειρῶν, καὶ σεμνός· τὸ μὲν γὰρ τυραννίδι ἀρέσκει, τὸ δὲ ἀπὸς τὰς σωυσίας ἀρμόττει· χαλεπώτατον δὲ τῶν πάντων ἐστὶ πραγμάτων· ὁρήσεις γὰρ ὡς ἐπὶ πολὺ τὰς μὲν σεμνωμένους ψυχρὰς ὄντας, τὰς δὲ βυλομένους ἀσείους εἶναι, ταπεινὰς φαινομένους· δεῖ ἢ χρῆσθαι μὲν ἀμφοτέραις ταῖς ἰδέαις ταύταις, τὴν δὲ συμφορὰν τὴν ἑκατέραις προσεῖναι διαφύγειν. Ὅτι αὐτὸ ἀκρίβως εἰδέναι βέλτε, ὢν ἐπίστασθαι προσήκει τὰς βασιλείας, ἐμπειρία μέντι καὶ φιλοσοφία· τὸ μὲν γὰρ φιλοσοφεῖν τὰς ὁδὸς σοὶ δείξει, τὸ δὲ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων γυμνάζεσθαι, διδάσκει σὲ χρῆσθαι τοῖς πράγμασι ποιήσῃ. Θιῶν τὰ γινόμενα καὶ τὰ συμπίπτοντα καὶ τοῖς ἰδιώταις, καὶ τοῖς τυράντοις· ἐὰν γὰρ τὰ παρεληλυθότα μνημονεύῃς, ἀμφοῖν καὶ περὶ τῶν μελλόντων βυλεύσῃ. Δεινὸν ἡγεῖν τῶν μὲν ἰδιωτῶν ἰδέσθαι τὰς ἀπο-

θνήσκειν, ἵνα πελώπησαντες ἐπαινεθῶσι· τῆς δὲ βασιλείας μὴ
 πολὺν χρόνον τοῖς ἐπιτηδύμασι τέτοις, ἔξ ὧν ζῶντες δόδο-
 κимήσανσι. Βύλας τὰς εἰκόνας τῆς ἀρετῆς ὑπόμνημα μᾶλλον, ἢ τῆς
 σώματος καταλιπεῖν· μάλιστα μὲν περὶ τὴν ἀσφάλειαν στευ-
 τῇ καὶ τῇ πόλει διαφυλάττειν, ἢ τὴν ἀναγκαστῆς κινδυνώδειν,
 αἰρᾷ καλῶς τεθῆναι μᾶλλον, ἢ ζῆν αἰσχροῦς. Ἐν ἅπασιν τοῖς
 ἔργοις μέμνησο τῆς βασιλείας· καὶ φρόντιζε, ὅπως μηδὲν ἀνά-
 ξιον τῆς τιμῆς ταύτης ποιήσης. Μὴ περιίδῃς τὴν σαυτῆ φύσιν ἄ-
 μα πᾶσαν διαλυθεῖσαν, ἀλλ' ἐπειδὴ θνητὸν σώματος ἔτυχες,
 ἀθανάτῃ δὲ ψυχῇ, περὶ τὴν ψυχῆς ἀθάνατον μνήμην καταλι-
 πεῖν. Μελέτα περὶ καλῶν ἐπιτηδύματων λέγειν, ἵνα συνειδι-
 θῇς ὅμοια τοῖς εἰρημνοῖς φρονεῖν· ἃ δ' αὖ σοι λογιζομένῳ φαί-
 νεται βέλτιστα, ταῦτα τοῖς ἔργοις ἐπιτέλει. Ὡς τὰς δόξας ζη-
 τοῖς, μιμῶ τὰς πράξεις. Ἀ' τοῖς παισὶ τοῖς σεαυτὲ αὖ συμβεβού-
 σειας, τέτοις αὐτὸς ἐμμενέιν ἀξίς. Χρῶ τοῖς εἰρημνοῖς, ἢ ζητεῖς
 βελτίῳ τέκῳ. Σοφὸς νόμιζε, μὴ τῆς ἀκρεβῶς περὶ μικρῶν ἐρί-
 ζοντάς, ἀλλὰ τῆς ἐν περὶ τῶν μεγίστων λέγοντας· μὴ τῆς τοῖς
 μὲν ἄλλοις δόδαιμονίαν ὑπὲρ χημενίας, αὐτὸς δὲ ἐν πολλαῖς ἀ-
 πορίαις ὄντας, ἀλλὰ τῆς μέτρια μὲν περὶ αὐτῶν λέγοντάς, ὁμι-
 λεῖν δὲ καὶ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς ἀνθρώποις δυναμένους, καὶ μὴ
 διαταραττομένους ἐν ταῖς τῆς βίης μεταβολαῖς, ἀλλὰ καλῶς καὶ
 μετέως, καὶ τὰς συμφοράς, ὅτι τὰς εὐτυχίας φέρειν ἐπισταμένους.
 καὶ μὴ θαύμαζε, εἰ πολλὰ τῶν εἰρημνῶν ἐστὶν, ἃ ἔσθ' οὐ γινώ-
 σκεις· ἐπεὶ γὰρ ἐμὲ τὸ ποιεῖν ἔδωκεν, ἀλλ' ἡπιστάμην, ὅτι ποσέ-
 των ὄντων τὸ πλῆθος, καὶ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τῶν ἀρχόντων, οἱ μὲν τε
 νέτων εἰρήκασιν, οἱ δὲ ἀκηκόασιν, οἱ δὲ ἐτέρους ποιεῖντάς ἐωρά-
 κασιν, ἵνα δὲ αὐτοὶ τυχεύουσιν ἐπιτηδύοντες· ἀλλὰ γὰρ ἐκ
 ἐν τοῖς λόγοις καὶ τοῖς περὶ τῶν ἐπιτηδύματων ζητεῖν τὰς και-
 νότητας, ἐν οἷς ἔτε παρὰ δόξον, ἢ τε ἄπιστον, ἢ τ' ἔξω τ' νομιζομέ-
 νων ἀδένεσιν εὐρεῖν· ἀλλ' ἡγῆσαι ἴσθαι εἶναι χαλεπώτερον, ὅς
 καὶ τ' διασπαρμένῳ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων διανοαῖς ἀθροῖσαι τὰ

πλεῖστα διωκθῆναι, καὶ φράσαι κάλλιστα περὶ αὐτῶν· ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς
 μοι ἀνέδελον ὡς, ὅτι τὰ συμβεβόληντα καὶ τὰ ποιημάτων, καὶ τὰ
 συγχευμάτων, χρησιμώτατα μὲν ἅπασιν νομίζουσιν· ἔμιν
 ἥδιόν γε αὐτὰ ἀκούςιν· ἀλλὰ ταυτὸ πεπόνθασιν, ἔπειρ ἄνθρωποι
 τὰς νεωτέρων. Ἐγὰρ ἐκεῖνοι ἐπαινῶσι μὲν ἅπαστες, πλη-
 σιάζειν δὲ ἐβέλον, ἀλλὰ μᾶλλον αἰρῶν τι συμβεῖναι τοῖς. Ἐξ-
 μαρτάνουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀποφθέγουσι. Σημεῖον δ' αὖ τις ποιή-
 σαιτο τὴν Ἡσιόδου, καὶ Θεόγνιδος, καὶ Φωκυλλίδου ποίησιν· καὶ
 γὰρ τῆς φασὶ μὲν ἀρίστως συμβέλλει γεγενῆσθαι τῶν βίων τῶν
 ἀνθρώπων· ταῦτα δὲ λέγοντες αἰρῶν τι συμβεῖναι τοῖς ἀλ-
 λήλων ἀνοίαις μᾶλλον, ἢ ἐκείνων ὑποθήκαις· ἐτι δ' εἰς ἐκ-
 λέξει καὶ τῶν ποιεῖν ποιητῶν τὰς καλεμένας γνώμας, ἐφ'
 αἷς ἐκεῖνοι μάλιστα ἐπέδασαν, ὁμοίως αὖ καὶ πρὸς ταύτας διαπε-
 δεῖν· ἥδιον γὰρ αὖ καμφοδίας τὴν φαυλοτάτης, ἢ τῶν ἔτι τε χ-
 νικῶς πεποιημένων ἀκούσασιν. Καὶ τί δεῖ κατ' ἐν ἑκάστῳ λέγοντα
 ἔλεξιθαι; ὅπως γὰρ εἰ ἐθέλοιμεν σκοπεῖν τὰς φύσεις τῶν ἀν-
 θρώπων, ὁρίσομεν τὰς πολλὰς αὐτῶν, ἅτε τὰ σιτίων χαίρου-
 τας τοῖς ὑγινοτάτοις, ἅτε τὰ ἐπιποδύματων τοῖς καλλίστοις,
 ἅτε τῶν παραγμάτων τοῖς βελτίστοις, ἅτε τῶν μαθημάτων τοῖς ἀ-
 φιλιωτάτοις· ἀλλὰ πάντα πᾶσιν ἐναντίας τῶν συμφέροντι τὰς
 ἡδονὰς ἔχοντας, καὶ δοκῶντας καρπερικῶς εἶναι ἔστι φιλοπόνους τὰς
 τῶν δεινῶν τί μὴ ποιῶντας· ὥς τε πῶς αὖ τις τοιούτοις, ἢ πα-
 ραιων, ἢ διδάσκων, ἢ χρησιμῶν τι λέγων ἀρίστεον; οἱ πρὸς
 τοῖς εἰρημνοῖς φθονῶσι μὲν τοῖς ἀφρονέουσιν, ἀπλῶς δὲ ἡγῶνται
 τὰς τῶν ἐκ ἔχοντες· ἔτι δὲ τὰς ἀληθείας τῶν παραγμάτων φέ-
 ρουσιν, ὥς τε ἐδὲ τὰ σφέτερά αὐτῶν ἴσασιν· ἀλλὰ λυπῶν μὲν
 περὶ τῶν ἰδίων λογιζόμενοι, χαίρουσι δὲ περὶ τῶν ἀλλοτρίων
 διαλεγόμενοι· βέβηκον δ' αὖ τῶν σώματι κακοπαθεῖναι μᾶλ-
 λον, ἢ τῇ ψυχῇ ποτῆσαι, καὶ σκέψασθαι περὶ τίνος τῶν ἀναγ-
 καίων· οἱ γὰρ αὖ τις αὐτὸς ἐν μὲν ταῖς πρὸς ἀλλήλους συν-
 σίαις λοιδορῶντας, ἢ λοιδορουμένους, ἐν δὲ τῇ ἐρημίᾳ ἐβέλδοι

μέγας, ἀλλ' ὀχομένους. Λέγω ἢ τούτοις κατὰ πάντων, ἀλλὰ
 κατὰ τῶν ἐνόχων τοῖς εἰρημνοῖς ὄντων· ἐκεῖνο δ' ἐν φανερόν, ὅτι
 δεῖ τὸς βυλομένους ἢ ποιῆν ἢ ρεῖν τὴν καχερισμένην τοῖς πολ-
 λοῖς, μὴ τὸς ὠφελιμωτάτους τῶν λόγων ζητεῖν, ἀλλὰ τὸς μυθωδι-
 σάτους· ἀκρόστες μὲν γὰρ τῶν τοιούτων χαίρουσι, θεωρῶντες ἢ τὸς
 ἀγῶνας καὶ τὰς ἀμιλλὰς ἀχθοῦνται· διὸ καὶ τὸ Οἰμήρις ποιήσιν, καὶ
 τὸς πρώτους δῖοντας ἑαγῶδιαν ἄξιον θαυμάζειν, ὅτι κατ' ἰδού-
 πες τὸ φύσιν τὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀφοτέρας τῶν ἰδέαις ταύταις κατεχέ-
 σαστο πρὸς τὸ ποιῆσιν· ὁ μὲν γὰρ τὸς ἀγῶνας ἔτι τὸς πολέμους τῶν
 ἡμιθέων ἐμυθολόγησεν, οἱ ἢ τὸς μύθους εἰς ἀγῶνας καὶ πράξεις
 κατέστησαν· ὥς τε μὴ μόνον ἀκροῦσθαι ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ θιατὸς γεγενῆ-
 θαι· τοιούτων ἐν παραδειγματῶν ὑπαρχόντων, δίδεικται τοῖς
 ἐπιθυμῶσι τὸς ἀκροωμένους ψυχαγωγεῖν, ὅτι τὸ μὲν νοθεῖν ἔτι
 συμβαλῶν ἀφικτόν, ἐκεῖνα ἢ ρεῖν καὶ λεκτόν, οἷς ὁρᾶσι
 τὸς ὄχλους χαίροντας. Ταῦτα ἢ διήλθον, ἡγάμενος σε δεῖν εὐχε-
 ρα τῶν πολλῶν, ἀλλὰ πολλῶν ὄντα τύραννον, μὴ τὸ αὐτὸ γνώμην
 ἔχειν τοῖς ἄλλοις, μὴ τὰ σπυδαῖα τῶν πραγμάτων, μὴ τὸς εὐφρο-
 νήτας τῶν ἀνθρώπων τῶν ἡδοναῖς ἀνακρίνειν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν πράξεων τῶν
 χρησίμων αὐτὸς δοκιμάζειν· ἄλλως τε ἐπειδὴ περὶ τῶν γυμνασίων
 τῶν τῶν ψυχῆς ἀμφισβητῶν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν διαφίβοντες·
 καὶ ρασιν, οἱ μὲν διὰ τῶν εἰρηνικῶν λόγων, οἱ ἢ διὰ τῶν πολιτικῶν,
 οἱ ἢ δι' ἄλλων τιῶν φοιματέρως ἴσεται τὸς αὐτοῖς πλησιάζον-
 τας· ἐκεῖνο ἢ πάντες ὁμολογεῖσιν, ὅτι δεῖ τὸ καλῶς πεπαιδευμέ-
 νον, ἐξ ἐκάστου τῶν γενέσθαι συμβαλῶν εἶναι διωάμενον. Χρὴ
 τοίνυν ἀφίμενον τῶν ἀμφισβητημένων ἐπὶ τὸ ὁμολογεῖμενον ἐλθόν-
 τα λαμβάνειν αὐτὸ τὸ ἔλεγχον, καὶ μάλιστα μὲν ἐπὶ τῶν καιρῶν θεω-
 ρεῖν τὸς συμβαλῶντας· εἰδὲ μὴ, τὸς καθόλου τῶν πραγμάτων
 λέγοντας, καὶ τὸς μηδὲν γινώσκοντας τῶν δέοντων ἀποδοκιμά-
 ζειν· δῆλον γὰρ ὡς ὁ μηδὲν ὦν αὐτῶν χρησίμος, ἐδ' αὖ ἄλλον φρο-
 νιμον ποιήσιν· τὸς ἢ ἦν ἔχοντας καὶ διωαμένους ὁρᾶν πλέον τὴν
 τῶν ἄλλων περὶ πολλῶν ποιῶν, καὶ θραπέου, γινώσκων, ὅτι σύμ-
 βολος

βελος ἀγαθός χρησιμώτατον καὶ τυραννικώτατον ἀπάντων κτημάτων ἐστίν. ἡ γὰρ ὅτι τέως σοὶ μεγίστω ποιήσῃ τὴ βασιλείαν. οἱ τινες αὖτ' ἐπὶ διαφροσίνῃ σὺν πλείεσσιν ὠφελεῖσθαι διωκηθῶσιν. Ἐγὼ μὲν ἔνθα γινώσκω παρήνευσα, καὶ τιμῶ σε τέτοις, οἷς τυγχάνω δυνάμενος. βάλῃς ὅτι καὶ τὰς ἄλλας, ὅπερ εἶπον ἀρχόμενος, μὴ τὰς εἰθισμένους ἀγειν σοὶ θωρηκτάς, ἃς ὑμεῖς πολὺ πλείονος ἀγοράζεται παρὰ τῶν διδόντων ἢ τῶν πωλόντων. ἀλλὰ τοιαύτας, αἷς ἐὰν σφόδρα χήσῃ, καὶ μηδεμίαν ἡμέραν ἐξαλίπης, καὶ καταλείψῃς, ἀλλὰ μέγας καὶ πλείονος ἀξίας οὔσας αὐτὰς ποιήσεις.

ΤΟΤ' ΑΤ' ΤΟΤ' Εἰς ἐταγὸραν

Ἐγκώμιον.

Ὁ ῥῶν, ὦ Νικόκλεις, τιμῶντά σε τὸν τάφον τῷ πατρὶς ἑμόνον τῇ πλήθει καὶ τῇ κάλλει τῶν ἐπιφερομένων, ἀλλὰ καὶ μυσικῇ, καὶ γυμνικοῖς ἀγῶσιν, ἔτι ὅτι πρὸς τέτοις ἵππων τε καὶ τεμπρῶν ἀμύλλαις, καὶ λείποντα ἡδεμίαν τῶν τοιούτων ὑπερβολῶν, ἡγεσάμενος Εὐαγόραν, εἴ τις ἐστὶν αἰδησις τοῖς τε πελοποννήσι περὶ τὸ ἐνθάδε γιγνομένων, δυνάμει μὲν ἀποδέχεσθαι καὶ ταῦτα, καὶ χαίρειν ὁρώντα τὴν τε περὶ αὐτὸν ἐπιμέλειαν, καὶ τὴν σὺν μεγαλοφροσύνῃ. πολὺ δ' αὖτ' ἐτι πλείω χάριν ἔχειν, ἢ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν, εἴ τις διωκηθεῖν περὶ τῶν ἐπιποδωμάτων αὐτῷ, καὶ τῶν κινδυῶν ἀξίως διελθεῖν τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων. Εὐρήσομεν χάριν τὰς φιλοτίμους, καὶ μεγαλοφύχους πάντων ἀνδρῶν, ἑμόνον αὐτὸν τῶν τοιούτων ἐπαινεῖσθαι βελομένους, ἀλλ' αὐτὸ τοῦ ζῆντος, ἀποθνήσκον δι' κλεῶς αἰρεμένους, καὶ μᾶλλον περὶ τὸ δόξης ἢ τῷ βίου σπουδάζοντας, καὶ πάντα ποιοῦντας ὅπως ἀθανάτου τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην καταλείψωσιν. Αἱ μὲν οὖν δαπά-

ται τῶν μὲν ποιῶτων ἕδρῃ ἐξεργάζονται, τῷ ἢ πλεῖτε σημεῖον
 εἰσιν· οἱ ἢ περὶ τὴν μῦσικὴν, καὶ τὰς ἄλλας ἀγωνίας ὄντες,
 οἱ μὲν τὰς δυνάμεις αὐτῶν, οἱ ἢ τὰς τέχνας ἐπιδειξάμενοι,
 σφᾶς αὐτὸς ἐντιμωτέρας κατέστησαν· ὁ ἢ λόγος, εἰ καλῶς διέλ-
 θοι τὰς ἐκείνων πράξεις, αἰμυνησον αὐτῷ ἀρετῶν τὴν Εὐαγόρε
 παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσεων. Ἐχλὺ μὲν οὐκ ἔστι τὸς ἄλλους
 ἐπαινεῖν τὸς ἐφ' ἑαυτῶν ἀνδρας ἀγαθὰς γεγενημένους, ἵνα οἱ τε
 δυνάμενοι τὰ τῶν πολλῶν ἔργα κοσμεῖν, ἐν εἰδόσι ποιήμενοι
 τὸς λόγους, ταῖς ἀληθείαις ἐχθῶντο περὶ αὐτῶν· οἵ τε νῦν ποιοῦν
 φιλοτιμωτέρας δέκνυντο πρὸς τὴν ἀρετῶν, εἰδότες ὅτι τῶν
 δόλοισι θήσονται μᾶλλον, ὧν αὐτὸς ἀμείνους σφᾶς αὐτὸς παράχα-
 σι. Νῦν ἢ τίς ἐκ αὐτῶν ἀθυμήσειεν, ὅταν ὁρᾷ τὸς μὲν περὶ τὰ Τρωϊ-
 κά, τοὺς τ' ἐπέκεινα γεγενημένους, ὑμνημένους, καὶ βραβευμένους,
 ἑαυτὸν ἢ προειδῇ, μὴδ' αὐτὸς ὑπερβάλῃται τὰς ἐκείνων ἀρετὰς,
 μηδέποτε ποιῶτων ἐπαινῶν ἀξιοθισόμενον; Τῶν δ' αἰτίας ὁ
 φθόρος ὅτι τῶν μόνον πρόσθεν ἀγαθόν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς
 ἔχουσιν εἰσιν. ἔτι γὰρ τινες δυσκόλως πεφύκασιν, ὡς ἡδίων δό-
 λοισι μὲν ἀκύνει ἕως ἴσασιν, εἰ γεγόνασιν, ἢ τὶ τῶν, ὑφ'
 ὧν εὐπειπονθότες αὐτοὶ τυγχάνουσιν, ἀποδέχεσθαι. Οὐ μὲν δὲ
 λυσιτεροῦς τῶν τοῦ ἑχόντος τοῖς ἔτι κακῶς φρονέουσιν· ἀλλὰ τ'
 μὲν ποιῶτων ἀμελητέον, τὸς ἢ ἄλλους ἐπιστέον ἀκύνει περὶ ὧν καὶ
 λέγειν δικαιότερόν ἐστιν. ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ τὰς ἐπιδόσεις ὁρῶ-
 μεν γιγνομένας καὶ τῶν τεχνῶν, καὶ τῶν ἁλλῶν ἀπάντων, ἐ-
 διὰ τὸς ἐμμενόντας τοῖς καθεσῶσιν, ἀλλὰ διὰ τὸς ἐπαυροῦν-
 τας, καὶ τολμῶντας ἀεί τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων. Οἶδα
 μὲν οὐκ ὅτι χαλεπὸν ἐστὶν ὁ μέλλων ποιεῖν, ἀνδρὸς ἀρετῶν διὰ λό-
 γων ἐγκωμιάζειν· σημεῖον ἢ μέγιστον· περὶ μὲν γὰρ ἁλλῶν
 πολλῶν ἔπαυσα πᾶν λέγειν τολμῶσιν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν
 ὄντες· περὶ ἢ τ' ποιῶτων ἕδρῃς πᾶν ποτε αὐτῶν συγχεῖν ἐπεχεί-
 ρησε· καὶ πολλὰ αὐτοῖς ἔχω συγγνώμην· τοῖς μὲν γὰρ ποιη-
 ταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι· καὶ γὰρ πλησιάζοντας τοῖς ἀνθρώ-
 ποις

ποις τὰς θεὰς οἶόν τ' αὐτοῖς εἶσι ποιῆσαι, καὶ διαλεγόμενους, καὶ συναγωνιζομένους οἷς αὐτὴν βυλκῶσι. καὶ περὶ τέτων δηλῶσαι μὴ μόνον τοῖς πεταγμένοις ὀνόμασιν, ἀλλὰ τὰ μενέξουσιν, τὰ ἡ καινοῖς, τὰ ἡ μεταφοραῖς. καὶ μηδὲν παραλιπεῖν, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς εἰδέναι διαποικίλαι τὴν ποίησιν. Τοῖς ἡ περὶ τὰς λόγους εἰδὲν ἔξεσι τῶν τοιούτων. ἀλλ' ἀποτόμως ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τοῖς πολιτικοῖς, καὶ τῶν ἐνθυμημάτων τοῖς περὶ αὐτὰς τὰς πράξεις αἰαγκαῶν εἶσι χηῖται. Πρὸς ἡ τέτοις οἱ μεν μετὰ μέτρων καὶ ρυθμῶν ἅπαντα ποιοῦσιν, οἱ δ' ἐδδνος τέτων κοινωνοῦσιν. ἅ τοσαῦτα ἔχρη χάριν, ὥς, αὐτὴ καὶ τῇ λέξει, καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν ἔχρη κακῶς, ὅμως ταῖς γὰρ δύρουθμίαις, καὶ ταῖς συμμετρίαις ψυχαραγωγῶσι τὰς ἀκρόντας. Καταμάθοντες αὐτὴς ἐκείθεν τὴν δύναμιν αὐτῶν. ὡς γὰρ τις τῶν ποιημάτων τῶν ἀδοκιμούντων τὰ μεν ὀνόματα καὶ τὰς διανοίας καταλίπει, τὸ ἡ μέτρον διαλύει, φανήσεται πολὺ καταδέεσθαι τῆς δόξης, ἥς καὶ ἔχομεν περὶ αὐτῶν. Ὅμως ἡ καὶ περ τοσῶτον πλεονεκτεῖν τῆς ποιήσεως, ἐκ ἐκνητέον, ἀλλ' ἀποπειρατέον ἐπὶ τῶν λόγων, εἰ καὶ ἔτοι διωκόνται τὰς ἀγαθὰς ἀνδρας εὐ λέγειν μηδὲν χεῖρον τῶν ἐν ταῖς πόδαῖς καὶ τοῖς μέτροις ἐγκωμιαζόντων. Πρῶτον μεν οὐκ περὶ τὴ φύσεως τὴ Εὐαγόρου, καὶ τίνων ὡς ἀπόγονος, εἰ καὶ πολλοὶ προεπίσανται, δοκεῖ μοι ἀρεπὴν καὶ ἐμὲ τῶν ἄλλων ἐνέκα διελθεῖν περὶ αὐτῶν. ἵνα πάντες εἰδῶσιν ὅτι καλλίστων αὐτῶν καὶ μέγιστων παραδειγμάτων καταλειφθέντων, ἐδδν καταδέεσθαι ἑαυτὸν ἐκείνων παρέχον. Ὁ μολογεῖται μεν γὰρ τὰς ἀπὸ Διὸς διγχευεσάτως τῶν ἡμιθέων εἶναι. τέτων δ' αὐτῶν ἐκ ἔστιν ὅσις ἐκ αὐτῶν Αἰακίδας ἀποκρίνεται. ἐν μεν γὰρ τοῖς ἄλλοις γένεσιν ἀνθρώπων τὰς μεν ὑπερβάλλοντας, τὰς ἡ καταδέεσθαι ἐνταῖς. ἔτοι ἡ ἅπαντες, ὀνομαστότατοι τῶν κατ' ἑαυτὰς γεγονόσι. Τῶ μεν γὰρ Αἰακὸς ὁ Διὸς μεν ἐκγονος, τῶ ἡ γένος τῶ Τευχευιδῶν ἀνέγονος τοσῶτον δυνάμει, ὥς, γένος αὐτῶν ἐν ταῖς Ἑλλήσι, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων διαφθοράτων, ἐπε-

δὴ τὸ μέγεθος τὴν συμφορὰς ὑπερέβαλεν, ἦλθον οἱ ἄλλοι ὅσοι ὄντες
 τῶν πόλεων ἰκτερίζοντες αὐτὸν, νομίζοντες διὰ τὴν δολιχεύειαν καὶ τὴν
 δόσεβειαν τῆς ἐκείνου τάχισ' αὐτὸν εἶναι παρὰ τῶν θεῶν τῶν πα-
 ρόντων κακῶν ἀπαλλαγῆναι. σωθότες ἤ καὶ τυχόντες ἀπαύ-
 των ὧν ἐδέηθσαν, ἱερὸν ἐν Λίγνῃ κατεστήσαντο κοινὸν τῷ Ἑλ-
 λήνων, ὑπὲρ ἐκείνου ἐποιήσατο τὴν δόλυν. Καὶ κατ' ἐκείνον μετ'
 τὸν χρόνον, ὥς ὡς μετ' ἀνθρώπων μετὰ καλλίστης δόξης ὧν
 διετέλειον· ἐπειδὴ ἤ μετέλλαξε τὸν βίον, λέγεται περὶ Πλέ-
 τωνα καὶ Κόρη, τιμὰς μεγίστας ἔχων, παρεδρόμειν ἐκείνοις.
 Τότε ἢ παῖδες ἦσαν Τελαμῶν καὶ Πηλεΐδης, ὃν μετ' ἑτέρου μετ'
 Ἡρακλῆους ἐπὶ Λαομέδοντα στρατοδύαμνος, τῶν ἀεισέων ἔ-
 τυχε. Πηλεΐδης δ' ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Κρονταύρην ἀεισεύσας,
 καὶ κατὰ πολλὰς ἄλλας κινδυνὸς εὐδοκίμησας, Θέτιδι τῇ
 Νηρέως, θνητὸς ὧν, ἀθανάτῳ συσφύκησε· καὶ μόνου τότε
 φασὶ τῶν προγεγενημένων ὑπὸ θεῶν ἐν τοῖς γάμοις ὑμνεῖσθαι
 ἀδελφῶν. Τέτοιον δ' ἐκάτερον Τελαμῶνος μετ' Αἴας καὶ Τυῆρος
 ἐγενήθη, Πηλεΐδης δ' Ἀχιλλεύς· οἱ μέγιστον καὶ σαφέστατον ἔλεγχον
 ἔδωκαν τῆς αὐτῶν ἀρετῆς. ὃ γὰρ ἐν ταῖς αὐτῶν πόλεσιν ἐστρά-
 τεύσαν μόνον, ἐδὲ ἐν τοῖς τόποις ἐν οἷς κατόικον· ἀλλὰ στρα-
 τεύειν τοῖς Ἑλλήσιν ἐπὶ τῆς βαρβάρης γινομένης, καὶ πολλῶν
 μὲν ἐκατέρωθεν ἀθροισθέντων, ἐδούσης ἢ τῇ ὀνομασθῶν ἀπολει-
 φθέντος, ἐν τέτοις τοῖς κινδύνοις Ἀχιλλεύς μετ' ἀπάντων δεινέγ-
 κεν, Αἴας ἢ μετ' ἐκείνον ἡεῖδουσε· Τυῆρος ἢ τὴν πάντων συγ-
 γυνείαν ἄξιον καὶ τῇ ἄλλων ἐδούσης χείρων γενόμενος, ἐπειδὴ
 Τροίαν συνεξέειλεν, ἀφικόμενος εἰς Κύπρον, Σαλαμῖνά τε κα-
 τήκισεν, ὁμῶνυμον ποιήσας τὸ πρότερον αὐτῷ πατρίδος ἔσης,
 καὶ τὸ γένος τὸ νῦν βασιλεύον κατέλιπε. Τὰ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς
 Εὐαγόρα παρὰ τῇ προγόνων ὑπάρξαστα πηλικαῦτα τὸ μέγεθος
 ἐστίν· τῶν ἢ πρὸς τὸν πόλεως οἰκιδείσης, κατὰ μὲν ἀρχὰς
 οἱ γεγονότες ἀπὸ Τυῆρος, τῷ βασιλεύειν ἔχον· χρόνῳ ἢ ὕστε-
 ρον ἀφικόμενος ἐκ Φοινίκης αὐτὴν φυγὰς, καὶ πισυδέης ὑπὸ τῷ
 βασι-

βασιλεύοντος τότε, καὶ δυναστείας μεγάλης λαβὼν, ἔχαιρε ἔχει
 πύτων· ἀλλὰ κακὸς μὲν γινόμενος περὶ τὸν ὑποδείξιόν σου, δε-
 ρὸς δὲ πρὸς τὸ πλεονεκτήσαι, τὸν μὲν διεργάτω ἐξέβαλεν, αὐ-
 τὸς δὲ τὴν βασιλείαν κατέχευ· ἀπιστῶν δὲ τοῖς πεπραγμένοις, καὶ
 βυλόμηνος ἀσφαλῶς καταδέδωκε τὰ περὶ αὐτὸν, τὴν τε πόλιν
 ἐξεβαρβάρωσε, καὶ τὴν νῆσον ὅλην βασιλεὶ τῆς μεγάλης κατε-
 δέλωσεν. Οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων καθεστῶτων, Εὐαγόρας γί-
 νεται. περὶ δὲ τὰς μὲν φήμας, καὶ τὰς μαντείας, καὶ τὰς ὀφείας,
 τὰς ἐν τοῖς ὕπνοις γνομῶνας, ἐξ ὧν μείζων αὖ φανεῖται γεγο-
 νὼς ἢ κατὰ ἀνθρώπον, αἰρῆμαι καταλιπεῖν, ἐκ ἀπιστῶν τοῖς
 λεγομένοις, ἀλλ' ἵνα πᾶσι ποιήσω φανερόν, ὅτι τοσῶτον δὲ πλά-
 σάμενος εἰπὴν τί περὶ τῶν ἐκείνων πεπραγμένων, ὥστε καὶ τῶν
 ὑπαρχόντων ἀφήμι τὰ τοιαῦτα, περὶ ὧν ὀλίγοι τινὲς ἐπίστα-
 ται, καὶ μὴ πάντες οἱ πολῖται σωίσκωσιν. Ἀρξομαι δὲ ἐκ τῶν
 ὁμολογημένων λέγειν περὶ αὐτῶν· πᾶς μὲν γὰρ ὧν ἔχει κάλλος
 καὶ ῥώμην καὶ σωφροσύνην, ἅπερ τῶν ἀγαθῶν περὶ πωδέσασα
 τοῖς πλικέτοις ἐστὶ· καὶ τῶν αὖ τις μάρτυρας ποιήσαστο, τῆς
 μὲν σωφροσύνης τῆς συμπαιδουθέντας τῇ πολιτῇ, τῇ δὲ κάλ-
 λει, ἅπαντας τὴν ἰδούσας, τὴν δὲ ῥώμης τῆς ἀγῶνας, ἐν οἷς ἐκεί-
 νος τῶν ἡλικιωτῶν ἐκρατίσθυσεν. Ἀνδρὶ δὲ γνομῶν ταῦτα τε
 πάντα συνηξήθη, καὶ πρὸς τοῖς ἀνδρῶν προσεγένετο, καὶ σο-
 φία, καὶ δικαιοσύνη, καὶ ταῦτα ἡ μίσσας, ἢ ὥς περ ἐν ἐπεί-
 ροις τισὶν, ἀλλ' ἔκαστον αὐτῶν πρὸς ὑπερβολὴν τοσῶτον γὰρ καὶ
 ταῖς τῆς σώματος, ἐπὶ ταῖς δὲ ψυχῆς ἀρεταῖς διώτεγκον, ὥς ὁπό-
 τε μὲν αὐτὸν ἐρῶσιν οἱ τότε βασιλεύοντες, ἐκπλήττεσθαι καὶ φοβεῖ-
 σθαι περὶ τὴν ἀρχῆς, ἡγεμένης ἔχουσιν ὅτι ἐν τὸν τοῖσιν τὴν φύ-
 σιν ἐν ἰδιότητι μέρει διαγαγεῖν· ὁπότε δ' οἷς τῆς εὐφροσύνης ἀπο-
 βαλέσθαι, ἔπειτα σφόδρα πιστεύειν, ὥστε καὶ εἴ τις ἄλλος πολ-
 μῶν περὶ αὐτὸς ἐξαμαρτάνειν, νομίζειν Εὐαγόραν αὐτοῖς ἔσε-
 σθαι βοηθόν. Καὶ τοσῶτον τὴν δόξης παραλλαγήσεως, ἡδυνήτου
 τῶν ἰδιότητων· ἔτε γὰρ ἰδιότης ὧν διετέλει, ἔτε περὶ
 ἐκεί-

ἐκείνους ἐξήμαρτεν . ἀλλὰ ποσαὺτὼν ὁ δαίμων ἔχει αὐτῷ πρό-
 νοιαν , ὅπως καλῶς λήφεται τὴν βασιλείαν , ὡς ὅσα μὲν ἀ-
 ναγκῶν ἢ παρασκευάζειν δι' ἀσβεβείας , ταῦτα μὲν ἕτερος
 ἔπραξεν , ὅξ ὣν δ' οἰόντ' ἢ ὁσίως καὶ δικαίως λαβεῖν τὴν ἀρ-
 χὴν , Εὐαγόραν διεφύλαξεν . Εἰς γὰρ τῇ διωασθέντων ἐπιβε-
 λούσας, τὸν τε τύραννον ἀπέκτεινε , καὶ συλλαβεῖν Εὐαγόραν
 ἐπεχείρησεν , ἡγόμενος ὅτι δυνήσεται καταχεῖν τὴν ἀρχὴν ,
 εἰ μὴ κακῆνον ἐκποδῶν ποιήσῃ . Διαφυγὼν ὅτι τὸν κίνδυνον κα-
 σωθεὶς εἰς Σόλης τῇ Κιλικίας , ἐτὼν αὐτὴν γνώμην ἔχει τοῖς
 ταῖς τοιαύταις συμφοραῖς περιπίπτουσιν · οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ,
 καὶ ἐκ τυραννίδος ἐκπέσωσι, διὰ τὰς παρῆσας τύχας, παπει-
 νοτέρας τὰς ψυχὰς ἔχουσιν . ἐκεῖνος ὅτι εἰς τοσούτο μεγαλοφρο-
 συνῆς ἦλθεν , ὥς τι ἄλλον χρόνον ἰδιώτης ὢν , ἐπειδὴ φυ-
 γεῖν ἠναγκάσθη, τυραννεῖν ᾤκησεν καὶ τὰς μὲν πλάνης τὰς φυ-
 γαδικὰς , καὶ τὸ δι' ἐτέρων ζητεῖν τὴν κάθοδον καὶ θεραπεύειν
 τὰς αὐτῷ χεῖρας, ὑπερείδε . Λαβὼν ὅτι ταύτῃ τὴν ἀφορμῇ, ἢ
 περ καὶ τὰς εὐσεβεῖν βελομένης ἀμυνέσθαι , καὶ μὴ προτέρους
 ὑπάρχειν , καὶ προελόμενος ἢ κατορθώσας τυραννεῖν , ἢ ἔξ-
 μαρτῶν ἀποθανεῖν , παρακαλίσας ἀνθρώπους , ὡς οἱ πλείους
 λέγουσι , περὶ πονήκοντα, μετὰ τέττων παρεσκευάζετο ποιεῖ-
 ναι τὴν κάθοδον . Ὅθεν καὶ μάλιστα αὐτὸς τὴν φύσιν τὴν ἐκεί-
 νην , καὶ τὴν δόξαν , ἢ εἶχε παρὰ τοῖς ἄλλοις , θεωρήσει .
 μέλλων τε γὰρ πλεῖν μετὰ τοσούτων ἐπὶ πηλικυτῷ πράξιν τὸ
 μέγεθος , καὶ πάντων τῶν δεινῶν πλησίον ὄντων , ἐτ' ἐκεῖνος
 ἠδύνησεν , ὅτι τῶν παρακληθέντων ἐδίδε ἀποσιῶναι τῶν κινδύ-
 νων ἡξίωσεν . ἀλλ' οἱ μὲν ὅσπερ θεῶν σινακολογησάντες ἅ-
 παντες ἐνέμειναν τοῖς ὁμολογημένοις · ὁ δ' ὅτι, ὡς περὶ στρατό-
 πιδον ἔχων κρεῖττον τῶν ἀντιπάλων , ἢ προειδὼς τὸ συμβησό-
 μενον , ἔπο δέεικτο τὴν γνώμην . Δῆλον δ' ἐκ τῶν ἔργων ἄπο-
 βὰς γὰρ εἰς τὴν νῆσιν , ὅτι ἡγήσατο δεῖν χωρίον ἐχυρὸν κα-
 ταλαβῶν , καὶ τὸ σῶμα ἐπ' ἀσφαλείᾳ κατῴκησας, περιεδίδεν ,
 εἰπὼς

εἰτινὲς αὐτῶν τῶν πολιτῶν βοηθήσασιν· ἀλλ' εὐθὺς, ὥσπερ εἰ-
 χε, ταύτης τ' οὐκ ἔστι, διελὼν τὰ τείχεα πυλίδα, καὶ ταύτην τὴν
 μεθ' ἑαυτῆ διαγαγὼν, προσέβαλε πρὸς τὸ βασιλεῖον καὶ τὴν
 μὲν θορύβους τὰς ἐν τοῖς τοῖστοις καιροῖς συμβαίνοντας, καὶ τὴν
 φόβους τῶν ἄλλων, καὶ τὰς παρακελεύσεις τὰς ἐκείνου, τί δὲ
 λέγοντα διατρέβειν; Γενομένην δ' αὐτῇ τῇ μὲν περὶ τὴν τύ-
 ραννον ἀνταγωνιστῶν, τῇ δ' ἄλλων πολιτῶν θεατῶν, (διεδιό-
 τες γὰρ τὴν μὲν τὴν ἀρχὴν, τὴν δὲ τὴν ἀρετὴν, ἡσυχίαν ἦγον)
 ἐπρότερον ἐπαύσατο μαχόμενος, καὶ μόνος πρὸς πολλὰς, καὶ
 μετ' ὀλίγων πρὸς ἅπαστας τὰς ἐχθρὰς, πρὶν εἰλεῖν τὸ βασι-
 λεῖον καὶ τὰς ἐχθρὰς ἐτιμωρήσατο, καὶ τοῖς φίλοις ἐβοήθη-
 σεν· ἐτι δὲ τῇ γένει τὰς τιμὰς παῖδας ἐκομίσσατο, καὶ τύραν-
 νον αὐτὸν τὸ πόλεως κατέστησεν. Ἡ γὰρ μὲν οὐκ εἰς μὲν δὲ
 ἄλλα μνηστέον, ἀλλ' ὅσα ταῦτα καταλίπομι τὸν λόγον, ῥᾶδιον
 ἐκ τῶν εἶναι γινώσκειν, τὴν τε ἀρετὴν τὴν εὐαγόρου, καὶ τὸ μέ-
 γεθος τῇ ἐκείνῳ πεπραγμένων. Οὐ μὲν ἄλλ' ἐτι γε σαφέστερον
 περὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐκ τῇ ἐχομένων οἶμαι δηλώσειν· το-
 σάπων γὰρ τυραννῶν ἐν ἅπασιν τῶν χρόνῳ γεγενημένων, οὐδεὶς
 φανήσεται τὴν τιμὴν ταύτην κάλλιον ἐκείνου κτισάμενος. Εἰ
 μὲν οὐκ πρὸς ἕκαστον αὐτῶν τὰς πράξεις τὰς εὐαγόρου παραβά-
 λοιμην, ἔτ' αὖτ' ὁ λόγος ἴσως τοῖς ἀκράτοις ἀρέσειεν, ἔτ' αὖτ' ὁ χρό-
 νος τοῖς λεγομένοις ἀρκέσειεν· ἐὰν δὲ προσελόμενοι τὰς εὐδοκίμων-
 τάτας, ἐπὶ τῶν σκοπῶν, οὐδὲν μὲν χεῖρον ἔχομεν, πολὺ δὲ
 σπουδαιότερον ἐπιλεχθῆσόμεθα περὶ αὐτῶν. Τῶν μὲν οὐκ τὰς
 πατρικᾶς βασιλείας παραλαβόντων, τίς ἐκ αὐτῶν τὰς εὐαγόρου
 κινδυνεύς ποικίλει; οὐδεὶς γὰρ ἐστὶν ὅτι ῥᾶθυμος, ὅστις αὖτ'
 δέξαιτο παρὰ τῇ προγονῶν τὴν ἀρχὴν ταύτην παραλαβεῖν
 μᾶλλον, ἢ κτισάμενος ὅσῳ ὥσπερ ἐκεῖνος, τοῖς παισὶ τοῖς
 ἑαυτῆ καταλιπῇν. Καὶ μὲν τῇ γε παλαιῶν καθόδῳ, αὐτὰς
 μάλιστα εὐδοκίμῳ, ὅς παρὰ τῇ ποιητῶν ἀκούομεν. ἔτι
 γὰρ οὐ μόνον τῶν προγεγενημένων τὰς καλίστας ἡμῖν ἀπαγ-
 γίλ-

γέλλουσιν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῶν καινὰ συνωπιάσιν· ἀλλ' ὅμως
 ὑδεῖς αὐτῶν μεμυθολόγηκεν, ὥς τις ἔπω δεινὸς καὶ φοβερὸς
 ποιησάμενος κινδυνὸς εἰς τὴν ἑαυτοῦ κατῆλθεν· ἀλλ' οἱ μὲν
 πλεῖστοι πιπτοῖσι) διὰ τύχην λαβόντες τὰς βασιλείας· οἱ δὲ
 μετὰ δόλῳ ἐπέχνης πειρασμένοι τῶν ἐχθρῶν. Ἀλλὰ μὲν τῷ
 γὰρ ἔπειτα γεγενημένων ἴσως καὶ τῶν ἀπάντων, Κύρον δὲ Μή-
 δων μὲν ἀφελόμενον τὴν ἀρχὴν, Πέρσαις δὲ κησάμενον, οἱ
 πλεῖστοι καὶ μάστις θαυμάζουσιν. ἀλλ' ὁ μὲν τῶν Περσῶν στρα-
 τοπέδῳ τὸ Μήδων ἐνίκησεν· ὁ πολλοὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν
 βαρβάρων ῥαδίως αὐτοὶ ποιήσεται· ὁ δὲ διὰ τῆς ψυχῆς τῆς ἑαυτοῦ,
 καὶ τοῦ σώματος, τὰ πλεῖστα φαίνεται) τῷ προεξημερώσαν ἔχθρα-
 ξάμενος. Ἐπειτα ἐκ μὲν δὲ Κύρου στρατείας ἔπω δῆλον, ὅτι καὶ τὸς
 Εὐαγόρου κινδυνὸς αὐτὸν ὑπέμεινε· ἐκ δὲ τῶν τῶν πεπραγμένων,
 ἅπασιν φανερόν, ὅτι ῥαδίως αὐτὸν καὶ κείνοις τοῖς ἔργοις ἐπιχειρήσε-
 φος δὲ τῶν τοῖς μὲν ἐσίως καὶ δικαίως πέπρακε) ἅπαντα, τῶν
 δὲ ἐκ δόσεως ἐν αὐτῇ συμβέβηκεν· ὁ μὲν γὰρ τὸς ἐχθροὺς ἀπώ-
 λεσε, Κύρος δὲ τὸν πατέρα τῆς μητρὸς ἀπέκτενε· ὥς ἔτι τις
 βέλονται μὴ τὸ μέγεθος τῶν συμβαίνων, ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν ἑκα-
 τέρου κρίνειν, δικαίως αὐτὸν Εὐαγόρου καὶ τῶν μακρόν ἐπαινέσεται.
 Εἰ δὲ δεῖ συντόμως, καὶ μηδὲν ὑποσελάμενον, μὴ δέισαντα τὸν
 φόνον, ἀλλὰ παρρησίᾳ χρησάμενον εἰπεῖν· ὑδεῖς ὅτι θνητός,
 ὅτε ἡμίθεος, ὅτε ἀθάνατος εἰρεθίστη) κάλλιον, ὅς λαμπερό-
 περον, ὅς ἐσβεβίστρον λαβὼν ἐκείνῳ τὴν βασιλείαν. Καὶ τῶν
 ἐκείνῳ μάστις αὐτοῖς πισθείσας, εἰ μὴ σφέδρα τοῖς νῦν λέγο-
 μένοις ἀπισήσας, ἐξετάζειν ἐπιχειρήσας, ὅπως ἑλαστός ἐτυ-
 ράνησε· φανήσομαι γὰρ ἐκ ἐκ παντὸς ἔσπευ μέγала λέγειν
 προθυμύμενος, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν φράγματος ἀλήθειαν, ἔπος
 περὶ αὐτοῦ θρασυῶς εἰρηκώς. Εἰ μὲν οὐδὲν ἐπὶ μικροῖς δὴλώτηκε,
 τοῖσι τῶν αὐτῶν λόγων αὐτὸν προσήκον ἴσθαι νῦν καὶ παν-
 τες αὐτὸν ὁμολογήσας, τυρανίδα, καὶ τῷ θεῷ ἀγαθῶν καὶ τῷ
 αὐθρῶπύων μέγιστον καὶ σεμνότετον καὶ περμαχητότατον εἶναι

τοὺς δὲ τὸ κάλλιστον τῶν ὄντων κάλλιστα κησάμενος, τίς αὖ ἢ ῥή-
τωρ, ἢ ποιητής, ἢ λόγων εὐρετής ἀξίως τῶν πεπραγμένων ἐπα-
νεσεῖν; Οὐ ποῖναι ἐν τέτοις ὑπερβαλλόμενος, ἐν τοῖς ἄλλοις
εὐρεθήσει) καταδέεσθός γεγονώς. ἀλλὰ πρῶτον μὲν εὐφύεσα-
τος ὢν τὴν γνώμην, καὶ πλείεστα κατορθοῦν διωάμενος, ὅμως
ἐκ φήθῃ δεῖν ὀλιγωρεῖν, ἐδ' αὐτοχρδιάζειν περὶ τῶν πραγμά-
των, ἀλλ' ἐν τῇ ζητεῖν, καὶ φροντίζειν, ἔβηλδ' εἶδαι, καὶ πλεί-
στον χρόνον διέτριβεν· ἡγέμενός μὲν εἰ καλῶς τὴν ἑαυτοῦ φρό-
νησιν παρασκιάσειε, καλῶς αὐτῇ καὶ τὴν βασιλείαν ἔξεν·
θαυμάζων δ' ὅσοι τῆς μὲν φύχης, ἕνεκα τῶν ἄλλων ποιουῶν)
τὴν ἐπιμέλειαν, αὐτῆς ὅ μὲν ἐν τυχεαῖσι φροντίζοντες· Ἐπει-
τα καὶ περὶ τῶν πραγμάτων τὴν αὐτὴν διάνοιαν εἶχον ὥρων γὰρ
τὸς ἄριστος τῶν ὄντων ἐπιμελεμένους ἐλάχιστα λυπεμένους, καὶ
τὰς ἀληθινὰς τῶν ῥαθυμιῶν ἐκ ἐν ταῖς ἀργίαις, ἀλλ' ἐν ταῖς
εὐπραγίαις καὶ ταῖς κάρτερίαις ἐνέσας, ἐδὲν ἀνέξετασιν παρί-
λιπον, ἀλλ' ὅτως ἀχειρῶς καὶ τὰς φράξεις ᾗδει, καὶ τῶν πολιτῶν
ἕκαστον ἐγίνωσκον, ὥς τε μήτε τὸς ἐπιβελδόντας αὐτῷ φθά-
νην, μήτε τὸς ἐπιφκεῖς ὄντας λανθανῆν, ἀλλὰ πάντας τυχεά-
νην τῶν προσηκόντων· ἐ γὰρ ἐξ ὧν ἐτέρων ἦκεν, ὅτε ἐκόλαζεν,
ὅτε ἐπιτίμα τοῖς πολίταις· ἀλλ' ὅξ ὧν αὐτὸς συνήδει, τὰς
κρίσεις ἐποιεῖτο περὶ αὐτῶν· Ἐν ταῖς ποιαύταις δ' ἐπιμελείαις
ἑαυτὸν κατασχέσας, ἐ καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστω προσπι-
πτόντων, ἐ καὶ περὶ ἐν πεπλανημένως εἶχον· ἀλλ' οὕτω θεωρι-
λῶς καὶ φιλανθρωπῶς διέκει τὴν πόλιν, ὥς τε τὸς ἀφικνεμένους
μὴ μάλλον εὐαγόραν τῆς ἀρχῆς ζηλοῦν, ἢ τὸς ἀρχομένους τῆς
ὕπ' ἐκείνου βασιλείας· Ἄπαντα γὰρ καὶ χρόνον διετέλεισεν ἐδύνα-
μεν ἀδικῶν, τὸς καὶ χρηστὰς τιμῶν, ἔσφδρα μὲν ἀπάντων ἀρ-
χῶν, νομίμως δὲ τὸς ἐξαμαρτάνοντας κολάζων, ἐδὲν μὲν συμ-
βέλων δειόμενος, ὅμως δὲ τοῖς φίλοις συμβελλόμενος, πολ-
λά μὲν τῶν ὁμιλουμένων ἐταίρων ἠγνώμενος, ἅπαντα δὲ
ἐπὶ ἐχθρῶν πειργνόμενος, σεμνὸς ὢν ἐ ταῖς καὶ προσώπου
σινα·

σωμαγωγαῖς, ἀλλὰ ταῖς τῷ βίῳ κατασκευαῖς, ὃ δὲ πρὸς ἐν ἀ-
 τάκτως, ὃ δ' ἀνωμάλως διακείμενος, ἀλλ' ὁμοίως τὰς ἐν τοῖς
 λόγοις ὁμολογίας, ὥσπερ τὰς ἐν τοῖς ὅρκοις διαφυλάττων· μέ-
 γα φρονῶν ἐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχῃ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς δι' αὐτὸν γι-
 γνομένοις ἀγαθοῖς· τὴν μὲν φίλως ἢ ἀνεργισταῖς ὑφ' αὐτῆς ποιέ-
 μενος, τὴν δ' ἄλλως τῇ μεγαλοψυχίᾳ καταδεδεμένος· φοβερὸς
 ὢν ἔν τῳ πολλοῖς χαλεπαίνειν, ἀλλὰ τῳ πολὺ τῷ φίσιν τῶν
 ἄλλων ὑπερβάλλειν· ἠγόμενος τῶν ἡδονῶν, ἀλλ' ἐκ ἀγόμενος
 ὑπ' αὐτῆς· ὀλίγοις πόνοις πολλὰς ῥαυώνας κτώμενος, ἀλλ' ἔ-
 δια μικρὰς ῥαθυμίας μεγάλας πόνους ὑπολείπομενος· ὅλως δ'
 ἔδδεν παραλιπὼν ὢν προσεῖναι τοῖς βασιλευσὶν πρέπει, ἀλλ' ὅ-
 ἐκαστης πολιτείας ἐκλεγόμενος τὸ βέλτιστον· καὶ δημοτικὸς μὲν
 ὢν ἐν τῇ τῷ πλήθους θεραπείᾳ, πολιτικὸς δὲ τῇ τ' πόλει διοε-
 κήσει, στρατηγικὸς δὲ τῇ πρὸς κινδυνὺς ἀντιβίᾳ, τυραννικὸς δὲ
 τῳ πᾶσι τίπως διαφέρειν. Καὶ ταῦτα ὅτι προσῶν Εὐαγόρα, καὶ
 πλείω τέπων ὅ-ξ αὐτῷ τῶν ἔργων ῥάδιον καταμαθεῖν· παρελα-
 βὼν γὰρ τῷ πόλιν ἐκβεβαρβαρωμένῳ, καὶ διὰ τῷ Φοινίκῳ
 ἀρχῇν ἔτε τὴν Εὐκλείας προσδεχομένῳ, ἔτε τέχνας ἐπισαμέ-
 νῳ, ἔτ' ἐμπορίῳ χρωμένῳ, ἔτε λιμένας κειτημένῳ, ταῦτα
 πε πάντα διώρθωσε, καὶ πρὸς τίτοις καὶ χώραις πολλὰν προσεκ-
 τίσατο, καὶ τείχη προσπεριέβαλετο, καὶ τεκμήρεις ἐναυπηγήσατο,
 καὶ ταῖς ἄλλαις παρὰ σκλαῖς ἔπως ἠύξησε τῷ πόλιν, ὥστε μηδε-
 μιᾶς τῆς Εὐκλείδων πόλεων ἀπολελεῖσθαι, καὶ δυνάμειν πρὸς αὐ-
 τῷ ἐνείποιησεν, ὥστε φοβεῖσθαι πολλὰς τῆς πρότερον καταφρο-
 νοῦντων αὐτῆς. Καίτοι πλῆκαυτας ἐπιδόσεις τὰς πόλεις λαμ-
 βάειν ἐχούσιν τ' ἔτι, αὐτὴ τις αὐτὰς διοικῇ τοιαύτοις ἡδεσιν,
 οἷοις Εὐαγόρας μὲν εἶχεν, ἐγὼ δὲ ὀλίγη πρότερον ἐπειράθην
 διελθεῖν· ὥς ἔδεδόξα μὴ φανῶ μείζων λέγων τῶν ἐκείνου προ-
 σόντων, ἀλλὰ μὴ πολὺ λίαν ἀπολειφθῶ τῶν πεπραγμένων
 αὐτῆς· τίς γὰρ αὐτὴν ἐφίκοιτο τοιαύτης φύσεως, ὅς ἔμνον τῷ αὐτῆς
 πόλιν πλείονος ἀξίαν ἐποίησεν· ἀλλὰ καὶ τὸ περιέχοντα τόπον
 τῷ

ἢ νῆσον ἐπὶ πρᾶσι καὶ μετρίῳ προήγαγε ; πρὶν μὲν γὰρ λαβεῖν Εὐαγόραν ἢ ἀρχὴν ἔως ἀποροσίως καὶ χαλεπῶς εἶχον, ὥς καὶ τῶν ἀρχόντων τῆς ἐνομίζον εἶναι βελτίους, οἵτινες αὐτῶν πρὸς τὰς Ἑλληνας διακείμενοι τυχεαίους. νῦν δὲ ποῦτον μεταπεπτώκασιν, ὥδ' ἀμιλλᾶσθαι μὲν οἵτινες αὐτῶν δοῦνσι φιλέλληνες μᾶλλον εἶναι. παιδοποιῶνται ἢ τὰς πλείους αὐτῶν, γυναικας λαμβάνοντας παρ' ἡμῶν. χαίρειν δὲ τοῖς κτήμασι, καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι τοῖς Ἑλληνικοῖς μᾶλλον ἢ τοῖς παρὰ σφίσιν αὐτοῖς. πλείους ἢ καὶ τῶν περὶ τὴν μεσικλὴν καὶ τῶν περὶ τὴν ἄλλω παιδευσιν ἐν τέτοις τοῖς τόποις διαξίβειν, ἢ παρ' οἷς πρότερον εἰωθότες ἦσαν. καὶ τῶν ἀπάντων εὐδαίμων ὅς τις ἐκ αὐτῶν Εὐαγόραν αἴτιον εἶναι ὁμολογήσει. μέγιστον ἢ τεκμήριον καὶ τὴν ἔοπε καὶ τῆς ἐσιότητος ἔκείνης. τῶν γὰρ Ἑλλήνων πολλοὶ, καὶ καλοὶ, καὶ ἀγαθοὶ, τὰς ἑαυτῶν πατρίδας ἀπολιπόντες, ἦλθον εἰς Κύπρον οἰκίσοντες, ἡγέμενοι κοινότεραν εἶναι καὶ νομιμωτέραν τὴν Εὐαγόρου βασιλείαν τῶν οἰκοπολιτειῶν. ὧν τὰς μὲν ἄλλας ὀνομασί διελθεῖν πολὺ αὐτῶν ἔργον εἶναι. Κόνωνα δὲ, τὸν διὰ πλείους ἀρετὰς πρωτόδυσαντα τῇ Ἑλλάδι, τίς ἐκ οἷδον ὅτι, δυσυχησάσης τὴ πόλεως, εἰς ἀπάντων ἐκλεξάμενος. ὥς Εὐαγόρου ἦλθε, νομίσας καὶ τῆ σώματι βεβαιαῖα τὴν εἶναι τὴν παρ' ἐκείνου καταφυγὴν, καὶ τῇ πόλει τάχιστα αὐτὸν γενέσθαι βοηθόν. πολλὰ δὲ πρότερον ἤδη κατωρθωκώς, καὶ περὶ ἐνὸς πάποτε πράγματος ἔδοξεν ἄμεινον, ἢ περὶ τῶν βεβληῦσθαι. Σινέβη γὰρ αὐτῇ διὰ τὴν ἀφίξιν τὴν εἰς Κύπρον, καὶ ποιῆσαι καὶ παθεῖν πλείους ἀγαθὰ. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ ἐφθισαν ἀλλήλοις πλησιάσαντες, καὶ περὶ πλείονος ἐποίησαντο σφᾶς αὐτὰς ἢ τὰς πρότερον οἰκείας ὄντας. ἔπειτα περὶ τε τῶν ἄλλων ὁμοουσιῶντες ἅπαντα τὸν χρόνον διέτελεισαν, καὶ περὶ τῆς ἡμετέρας πόλεως τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχον. Οὐρῶντες γὰρ αὐτὴν ὑπὸ Λακεδαιμονίοις ἔσαν καὶ μεγάλη ματαβολὴ κεχημικῶν, λυπηρῶς καὶ βαρέως ἔφερον, ἀμφοτέρω

κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀφείλετο τὴν ἀρχὴν .
 Εὐαγόρας ἤ πολεμήσας ἔτη δέκα, τῶν αὐτῶν κύριον κατέλιπεν
 ὡν περὶ ἡμῶν καὶ πρὶν εἰς τὸν πόλεμον εἰσελθεῖν . ὁ δὲ πάντων θαυ-
 μασιότατος . τὴν γὰρ πόλιν ἡ Εὐαγόρας ἐτέρῃ τυραννίδοντος
 μετὰ πενήκοντα ἀνδρῶν εἴλε, ταύτην βασιλεὺς ὁ μέγας, το-
 σαύτην δυνάμειν ἔχων, ἐχούσιός τ' ἐγίνετο χράσασθαι . Καίτοι
 πῶς αὖ τις τὴν ἀνδρείαν, ἢ τὴν φρόνησιν, ἢ σύμπασαν ἢ ἀρε-
 τὴν τὴν Εὐαγόρος φανερώτερον ἐπιδείξειεν, ἢ διὰ τοιούτων ἔρ-
 γων ἔκινδύνων . ἢ γὰρ μόνον φαίνεται τῆς ἄλλης πολέμης, ἀλ-
 λά ἔκ τῶν τῶν ἡρώων ὑπερβαλόμενος, τὸν ὑπὸ πάντων ἀνθρώ-
 πων ὑμνέμενον . οἱ μὲν γὰρ μετὰ πάσης Ἑλλάδος Τρόϊαν μό-
 νην εἶλον, ὁ δὲ μίαν πόλιν ἔχων, πρὸς ἅπασαν ἢ Ἀσίαν ἐπο-
 λέμενος ὥς εἰ τοσούτοι τὸ πλῆθος ἐγκωμιάζειν αὐτὸν ἐβλή-
 θησαν, ὅσοι περ' ἐκείνης, πολὺ μείζον αὐτῇ καὶ δόξαν αὐτῇ ἔλα-
 βε . Τίνα γὰρ αὐτὴν εὐρήσομεν τῶν τότε γνησιότων, εἰ τῆς μύθης
 νῦν ἀφύρτες, τὴν ἀλήθειαν σκοπῶμεν, τοιαῦτα διαπεπραγ-
 μένον; ἢ τίνα τοσούτων μετὰ βολῶν ἐν τοῖς πράγμασι αἴτιον γε-
 γνησμένον; ὃς ἑαυτὸν μὲν ἐξ ἰδιώτη τυράννον κατέστησε . τὸ δὲ
 γένος ἀπεληλασμένον ἅπαν τὴν πολιτείαν, εἰς τὰς προσηκούσας
 τιμὰς πάλιν ἐπανήγαγε . τῆς δὲ πολίτας, ἐκ βαρβάρων μὲν,
 Ἑλλήνας ἐποίησεν, ἐξ ἀνάνδρων δὲ, πολεμικῆς, ἐξ ἀδόξων
 δὲ, ὀνομαστές . τὸν ἢ τόπον ἄμικτον ὅλον παραλαβὼν, καὶ παν-
 τά πασιν ἐξηριωμένον, ἡμερώτερον, καὶ φραστότερον κατέστησεν .
 ἔτι καὶ πρὸς τέτοις, εἰς ἔχθραν μὲν βασιλεῖ κατεσάς, ἔτι αὐτῇ
 ἡμιώατο καλῶς, ὥς ἀείμνησον γινέσθαι καὶ πόλεμον καὶ περὶ Κύ-
 προν . ὅτε δὲ ἡ αὐτῆς σύμμαχος, τοσούτῳ χρησιμώτερον ἑαυτὸν
 παρέχε . τῶν ἄλλων, ὥς ὁμολογεμένως μεγίστην αὐτῇ συμβα-
 λέσθαι δυνάμειν, εἰς τὴν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κνίδον . ἥς γνησι-
 ομένης, βασιλῆς μὲν ἀπάσης ἢ Ἀσίας κύριος κατέστη . Λακε-
 δαιμόνιοι δ' αὐτῇ καὶ τὴν ἡπειρον πορεύειν, περὶ τὴν ἑαυτῶν κινδυ-
 κέειν ἡ ἀρχὴν κάθησαν . οἱ δ' Ἑλλήνες αὐτῇ δευλείας αὐτονομίαν
 ἔχον .

ἔχον· Ἀθηναῖοι ἣ τοσῶτον ἐπέδωκαν, ὥς τε πᾶς πρότερον αὐτῶν
 ἄρχοντας, ἐλθεῖν ὡς αὐτὸς τὴν ἀρχὴν παραδώσοντας· Ὡς τ'
 εἰς ἔροτό με, τί νομίζω μέγιστον εἶναι πῶν Εὐαγόρου πεπραγ-
 μένων, πότερον τὰς ἐπιμελείας, ἢ τὰς παρασκευὰς τὰς πρὸς
 Λακεδαιμονίους, δι' ὧν τὰ προφημένα γέγονεν, ἢ τὸν τελευταῖον
 πόλεμον, ἢ τὴν κατάληψιν τῆς βασιλείας, ἢ τὴν ὅλην τὴν πα-
 ρασκευὰν διοίκησιν, εἰς πολλὴν ἀπορίαν αὐτὸν κατασάιν. Τὸ
 γὰρ μοι δοκεῖ μέγιστον εἶναι, καὶ θαυμαστότατον, καὶ ὅ, τι αὐ-
 τῶν ἐπισήσω τὴν γνώμην, ὥς εἴ τις τῶν προγεγενημένων δι'
 ἀρετῶν ἀθάνατοι γεγόνασιν, οἷμαι κακῆϊνον ἡξιώσθαι ταύτης τῆς
 δωρεᾶς, σημεῖοις χρώμενος, ὅτι καὶ τὸν ἐνθάδε βίον διτυχέτε-
 ρον καὶ θεοφιλέτερον ἐκείνων διαβεβίωκε. τῷ μὲν γὰρ ἡμιθέων
 τὰς πλείους καὶ ὀνομαστότας δῆρ' ἴσομεν, ταῖς μεγίσταις συμ-
 φοραῖς περιπεσόντας· Εὐαγόρας ἣ μόνον θαυμαστότατος ἐξ
 ἀρχῆς ὧν διετέλεσεν, ἀλλὰ καὶ μακαριώτατος. Τί γὰρ ἀπέλι-
 πον δῖαιμονίας; ὅς τοιούτων μὲν προγόνων ἔτυχεν οἷον ἡδὲ
 ἄλλος, πλὴν εἴ τις ἀπὸ τῶν ἐκείνων γέγονε· τοσῶτον ἣ ἢ
 τῇ σώματι τῶν ἄλλων, καὶ τῇ ῥώμῃ διώτερος, ὥς μὴ μόνον Σα-
 λαμῖνος, ἀλλὰ καὶ τῇ Ἀσίας ἀπάσης ἄξιος εἶναι τυραννεῖν·
 κάλλιστα δὲ κτισάμενος τὴν βασιλείαν, ἐν ταύτῃ τὸν βίον διε-
 τέλεσε· θνητὸς δὲ γεγόμενος ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνή-
 μων κατέλιπε· τοσῶτον δ' ἐβίω χρόνον, ὥς μὴτε τῷ γήρως
 ἄμοιρος γενέσθαι, μὴτε τῶν νοσημάτων μεταχέειν τῇ διὰ ταύτην ἢ
 ἡλικίαν γινομένων· πρὸς δὲ ταῖς, ὃ δοκεῖ σπανιώτερον εἶ-
 ναι ἢ χαλεπώτατον, δῖαιμονίας τυχεῖν ἅμα καὶ πολυπαιδίας,
 οὐδὲ τίς διήμαρτεν, ἀλλὰ καὶ τὰ αὐτῶν σωῖεπέσε· καὶ τὸ μέ-
 γιστον, ὅτι πῶν ἐξ αὐτῶν γενομένων, ἡδὲνα κατέλιπον ἰδιωτι-
 κοῖς ὀνόμασι προσαγορευόμενον· ἀλλὰ ἢ μὲν βασιλεία κα-
 λούμενον, τὰς δ' ἀνάκτας, τὰς δ' ἀνάσας· ὥς εἴ τις τῶν ποιη-
 τῶν περὶ τὴν προγεγενημένων ὑπερβολαῖς κέχηται λέγον-
 τες, ὡς ὡς θεὸς ἐν ἀνθρώποις, ἢ δαίμων, ἀλλ' ἢ θνητὸς, ἄπαν-

τα ταῖς τοιαύταις περὶ τὴν ἐκείνου ρηθῆναι φύσιν μάλιστα αὐτῷ ἀρμο-
 σσει. Τῶν μὲν οὐκ εἰς Εὐαγέραν πολλὰ μὲν οἶομαι παραλι-
 πειν ὑστερίζω γὰρ τ' ἀκμῆς τ' ἑμαυτῷ, μεθ' ἧς ἀκριβέστερον καὶ
 φιλοπονώτερον ἐξεργασάμην αὐτῷ ἢ ἔπαινον τῶν. ἔμην ἀλ-
 λά καὶ νῦν, ὅσον ἴδιον κατὰ τὴν ἐμὴν δυνάμιν, ἐκ ἀνεγκωμία-
 σός ἐστιν. ἐγὼ δ' ὡς Νικόκλης, ἠγῶμαι καλὰ μὲν εἶναι μνη-
 μεῖα, καὶ τὰς τῶν σωμάτων εἰκόνας· πολὺ μὲν τοι πλείονος
 ἀξίας τὰς τῶν πράξεων, ἢ τ' ἔχνοίς, ἃς ἐν τοῖς λόγοις αὐ-
 τὸς μόνον τοῖς τεχνικῶς ἔχουσι θεωρήσει. ἀποκρίνω δ' αὐτὰς,
 παρῶτον μὲν εἰδώς τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν τῶν ἀνδρῶν, ἐκ ὧν
 ἐπὶ τῇ κάλλει τῷ σώματος σεμνυνομένης, ὡς ἐπὶ τοῖς ἔργοις,
 καὶ τῇ μνήμῃ φιλοτιμυμένης. ἔπειθ' ὅτι τὰς μὲν τύπας ἀναγ-
 καῖον παρὰ τοῖς εἶναι μόνον, παρ' οἷς αὐτὰς αἰσθῶσι, τὰς δὲ
 λόγους ἐξενεχθῆναι, οἷόν τ' ἐστὶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐχθροθύντας
 ἐν ταῖς τῷ εὐφρονουμένων διατεταταῖς ἀγαπαῖς. παρ' οἷς κρεῖτ-
 τόν ἐστιν, ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀδοκιμεῖν. πρὸς δ' αὖ τού-
 τοις, ὅτι τοῖς μὲν πεπλασμένους καὶ τοῖς γεγραμμένους, ὡς
 αὐτὴν τῷ σώματος φύσιν ὁμοιώσει, τὰς δὲ ῥόπας τὰς ἀλλή-
 λων, καὶ τὰς διανοίας τὰς ἐν τοῖς λεγομένοις ἐνέσας, ἐκ τέ-
 των ῥαδιόν ἐστι μιμεῖσθαι τοῖς μὴ ῥαθυμεῖν αἰρεμένοις, ἀλλὰ
 χρηστοῖς εἶναι βελομένοις. ὧν ὅτε καὶ μᾶλλον ἐπεχείρησα
 γράψαι τῶν λόγων, ἠγόμενος καὶ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς παισὶ,
 καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀπ' Εὐαγέρας γεγονόσι πολὺ καλλίστῳ αὐ-
 γνεῖσθαι ταύτῃ τὴν παράκλησιν· εἴ τις ἀφροῖσας τὰς ἀρε-
 τὰς τὰς ἐκείνου, καὶ τῇ λόγῳ κοσμήσας παραδοίῃ θεωρεῖν ὑμῖν,
 καὶ συνοδιαξίβειν αὐταῖς. Τὰς μὲν γὰρ ἄλλας προῖκομεν
 ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν, ἐτέρους ἐπαινουῦντες, ἵνα ζηλῶντες ἐκ τέ-
 των τὰς δόλομενους, τῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἐπιτηδευμάτων ἐπιθυ-
 μῶσιν. Ἐγὼ δὲ σέ, καὶ τὰς σε, ἐκ ἀλλοτρίοις παραδείγμα-
 σι χρώμενος, ἀλλ' οἰκείοις, παρακαλῶ, καὶ συμβολῶ ἀπο-
 σέχειν τὸν νοῦν, ὅπως καὶ λέγειν καὶ πράττειν μηδενὸς ἥττον δυ-
 νήσῃ

ρήσῃ τῷ Ἐλλύων· Καὶ μὴ νομίζε με καταγινώσκειν ὡς νῦν ἀμελεῖς, ὅτι πολλὰ σοι διακελεύομαι περὶ τῶν αὐτῶν· ἢ γὰρ ἔτε ἐμὲ λέληθον, ἔτε τὰς ἄλλας, ὅτι καὶ μόνος καὶ πρῶτος τῶν ἐν τυραννίδι καὶ πλεῖτῳ καὶ ἔσχατῳ ὄντων, φιλοσοφεῖν καὶ φιλοπονεῖν ἐπεχείρησας· ἔδ' ὅτι πολλὰς τῶν βασιλείων ποιήσεις, ζηλώσαντας τὴν σὺν αἰδέυσιν, τῶν τῶν διατρεβῶν ἐπιθυμῶν, ἀφαιμένους ἐφ' οἷς νῦν λίαν χαίρουσιν· Ἀλλ' ὅμως ἐγὼ ταυτὰ εἰδὼς, ἔδον ἥττον καὶ ποιῶ καὶ ποιήσω ταυτὸν, ἔπερ ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀγῶσιν οἱ θίαται· Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρακλυδόντων δρομέων καὶ τοῖς ἀπολειμμένοις, ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν νίκης ἀγωνιζομένοις· Ἐμὸν μὲν οὐκ ἔστι, καὶ τῶν ἄλλων φίλων τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ θεάφειν, ὥς ὡς μέλλομαι σε παροξύνειν ὀρέγεσθαι τῶν, ὧν περ καὶ νῦν τυχεύεις ἐπιθυμῶν· σοὶ δὲ προσήκει μὲν ἐλλείπειν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῷ παρόντι καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τὴν ψυχὴν ἀσκεῖν, ὅπως ἄξιός ἐσσι καὶ τῷ πατρὶ, καὶ τῶν ἄλλων προγόνων· Ὡς ἅπασι μὲν προσήκει περὶ πολλὰ ποιῆσθαι τὴν φρόνησιν· μάλιστα δ' ὑμῖν τοῖς πλείων κυρίοις ἔστι· καὶ δ' ἐκ ἀγαπᾶν εἰ τῷ παρόντων τυχεύεις ὧν ἤδη κρείττων, ἀλλ' ἀγανακτεῖν, εἰ ποῖστος μὲν αὐτὸς ὧν τὴν φύσιν, γεροντὶς δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ἀπὸ Διὸς, τὸ δ' ὑπογνώτατον, ἐξ ἀνδρὸς ποιεῖται τὴν ἀρετὴν, εἰ μὴ πολλὰ διοίσεις καὶ τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐν τῇ αὐταῖς σοι τιμαῖς ὄντων· Ἐστὶ δ' ἐπὶ σοὶ μὴ διαμαρτεῖν τῶν· ἐὰν γὰρ ἐμμένῃς τῇ φιλοσοφίᾳ, ἔσταις ἐπιδιδως ὅσον περ νῦν, ταχέως γενήσῃ τοιοῦτος, οἷόν σε προσήκει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΠΛΑΤΑΪΚΟΥΣ.

Εἴδοτες ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηνᾶιοι, ἐπὶ τοῖς ἀδικημένοις προ-
 σύμῳ βοηθεῖν εἰδισμένους, καὶ τοῖς δειργέταις μεγίστην
 χάριν ἀποδιδόντας, ἥκομεν ἰκετεύσοντες, μὴ περιδεῖν ἡμᾶς,
 εἰρλήκης ἕσης, ἀσάστες ὑπὸ Θεβαίων γυνομένους. Πολλῶν ἔ-
 ἤδη πρὸς ἡμᾶς καταφυγόντων, καὶ διαπραγμαμένων ἅπανθ' ὅσον
 ἐδέχθησαν, πολλὴν ἡγέμεθα μάλιστα προσήκειν ὑμῖν περὶ τῇ
 ἡμετέρας πόλεως ποιήσασθαι πρόνοιαν· ἔτε γὰρ ἀδίκωτερον,
 ἔδυνάς αὖ ἡμῶν εὐροῖτε πλῆλικαύταις συμφοραῖς περιπεπυκό-
 τας, οὐτ' ἐκ πλείονος χρόνου πρὸς τὴν ἡμετέραν πόλιν οἰκειότε-
 ρον διακειμένους. Ἐτι καὶ περὶ τοιούτων δεισόμενοι πάρεσμεν, ἐν
 οἷς κίνδυνος μὲν ἔδειξεν ὅτι, πάντες δ' ἄνθρωποι πειδομένους
 νομίσιν ὑμᾶς ὁσιωτάτους καὶ δικαιωτάτους εἶναι τῶν ἑλλήνων.
 Εἰμὲν ἔν Θεβαίῃς ἐωρῶμεν ἐκ παντὸς ὅπου παρεσκύλασσαν-
 νας πείθειν ὑμᾶς, ὡς ἔδυν εἰς ἡμᾶς ἐξημαρτήκασιν, διὰ βρα-
 χείων αὖ ἐποίησάμεθα τὴν λόγους· ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς τῷθ' ἥκομεν ἀ-
 τυχίας, ὥστε μὴ μόνον ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα πρὸς τήνδε, ἀλ-
 λά καὶ τῶν ῥητόρων τὴν ἰκανωτάτην, ὥς ἀπὸ τῶν ἡμετέρων αὐτοῖς
 ἔποι παρεσκύλασαντο συνηγόρους, ἀναγκαῖον διὰ μακροτέ-
 ρων δηλῶσαι περὶ αὐτῶν. Χαλεπὸν μὲν οὐκ μὴδὲν καταδέεσθαι
 εἰπεῖν, ὧν πεπόνθαμεν. ποῖος γὰρ αὖ λόγος ἐξισωθεῖν
 ταῖς ἡμετέραις δυσπραξίαις; ἢ τίς αὖ ῥήτωρ ἰκανὸς γένοιτο κα-
 τηρῆσαι τῷ Θεβαίῳ εἰς ἡμᾶς ἡμαρτημένων; ὅμως ἔπειρα-
 τέον ἔπως, ὅπως αὖ διωώμεθα, φανερὸν καταστήσαι τὴν τού-
 των παρανομίαν. πολὺ καὶ μάλιστα ἀγανακτήμεν, ὅτι τοσούτου
 δέομεν τῶν ἴσων ἀξιοῦναι τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν, ὥστε εἰρλήκης
 ἕσης, καὶ σύμῳ θεῶν γενομένην, ἔχῃ πως τὴν κοινῇ ἐλευ-
 θερίας

Θερίας μετέχομεν, ἀλλ' ἐδὲ δουλείας μεξίας ἡξιώθημεν τυ-
χεῖν. Δεόμεθα οὐκ ὑμῶν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετ' ἐννοίας
ἀκροάσασθαι τῶν λεγομένων, ἐνθυμηθέντας, ὅτι πάντων αὐ-
τῶν ἡμῖν ἀλογώτατον εἴη συμβεβηκός, εἰ Θηβαίοις μὲν τοῖς ἅπαν-
τα ἢ χρεόν δυσμενῶς πρὸς τὴν πόλιν ὑμῶν ἐγκαίμενοις, αἵ-
τιοι γεγένηθε τὴν ἐλπίδα Θερίας, ἡμεῖς ἢ μηδ' ἵκετ' ἀδύνατοι ὑμᾶς,
τῶν αὐτῶν τοῖς ἐχθρίοις τύχοιμεν. Περὶ μὲν οὐκ ὧν γεγενη-
μένων ἐκ οἷδ' ὅ, τι δεῖ μακρολογεῖν. τίς γὰρ ἐκ οἷδεν, ὅτι καὶ
τὴν χώραν ἡμῶν κατασπένδεται, καὶ τὴν πόλιν κατασκάφα-
σιν; ἃ ἢ λέγοντες ἐλπίζουσιν ὀξυπατήσιν, περὶ τῶν ὑμᾶς
πειρασόμεθα διδάσκειν. Ἐννοιοῦτε μὲν γὰρ τολμῶσι λέγειν, ὡς
διὰ τῆτο πρὸς ἡμᾶς ἔτω προσλήχθησαν, ὅτι σιωπελεῖν αὐ-
τοῖς ἐκ ἐθέλομεν. Ὑμῖς δ' ἐνθυμεῖσθε, πρῶτον μὲν, εἰ δί-
καιόν ἐστιν, ὑπὲρ πλικυμάτων ἐγκλημάτων ἔτῳς ἀδόμους καὶ δει-
νὰς ποιεῖσθαι τὰς τιμωρίας· ἔπειτ', εἰ προσήκειν ὑμῖν δοκεῖ,
μὴ πειθεῖσθαι τὴν Πλαταιέων πόλιν, ἀλλὰ βιαθεῖσθαι Θη-
βαίοις συσπείλιν. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἐθένας ἡγῆμαι τολμηροτέρους
εἶναι πάντων, οἳ τινὲς τὰς μὲν ἰδίας ἡμῶν ἐκείνων πόλεις ἀφανί-
ζουσι, τὴν ἢ σφετέρως αὐτῶν πολιτείας ἐδὲν δεομένης κοινωνεῖν
ἀναγκάζουσι. Πρὸς ἢ τέτοις οὐδ' ὁμολογούμενα φαίνονται δια-
πραττόμενοι πρὸς τε τὰς ἄλλας, καὶ πρὸς ἡμᾶς· ἐχθρὸν γὰρ αὐ-
τὴς, ἐπειδὴ πείθειν ἡμῶν τὴν πόλιν ἐκ οἰοῖτε ἦσαν, ὥσπερ
τὴς Θεσπιᾶς, ἢ τὴς Ταναγραίας σιωπελεῖν μόνον εἰς τὴς Θη-
βας ἀναγκάζειν. ἐδὲν γὰρ αὐτῶν ἀνηκέστων κακῶν ἡμεῖς πε-
πονθοῦτες. Νῦν ἢ φανεροὶ γεγονόσιν, ἐ τῆτο διαπράττ' ἀσθαι βε-
ληδέστες, ἀλλὰ τὴν χώρας ἡμῶν ἐπιθυμήσαντες. Θαυμάζω
ἢ πρὸς τί τῶν γεγενημένων ἀφορῶντες, καὶ πᾶς πῶποτε τὸ δί-
καιον κρίνοντες, ταῦτα φήσουσι προσάττειν ἡμῖν. Εἰ μὲν γὰρ τὰ
πάτρια σκοπεῖσιν, οὐκ ὧν ἄλλων αὐτοῖς ἀρκέειν, ἀλλὰ πο-
λὺ μᾶλλον Ὀρχομενίοις φόρον οἰσέειν. ἔτω γὰρ εἴχετο τὸ παλαιόν,
εἰ ἢ τὰς σιωθήκας ἀξιεῖσιν εἶναι κυρίας, ἔπειρ' εἰς δίκαιον, πῶς
ἐχ'

ἔχ' ὁμολογήσασιν ἀδικεῖν καὶ παραβαίνειν αὐτάς ; ὁμοίως γὰρ
 τὰς τε μικρὰς τῶν πόλεων καὶ τὰς μεγάλας αὐτονόμους εἶναι κε-
 λούσιν . Οἶμαι ἢ περὶ μὲν τούτων ἐτολμήσῃν αὐτὰς ἀαίχλυ-
 τεῖν ἢ ἐπ' ἐκείνων ἢ ἔξεσθαι τὸν λόγον , ὡς μετὰ Λακεδαιμονίων
 ἐπολεμούμεν , καὶ πάσῃ τῇ συμμαχίᾳ ἁφθέραιτες ἡμᾶς ,
 τὰ συμφέροντα πεποιήκασιν . Ἐγὼ δ' ἠγούμαι μὲν χεῖναι μη-
 δεμίαν μήτε αἰτίαν , μήτε κατηγορίαν μείζω διώσθαι τῷ ὅρκῳ
 καὶ συσθηκῶν . οὐ μὲν ἄλλ' εἰ δεῖ τινὰς κακῶς παθεῖν διὰ τῆς Λα-
 κεδαιμωνίων συμμαχίας , ἔχ' αὖ Πλαταιεῖς ἐξ ἀπάντων τῶν Ἑλ-
 λήνων προεκέλεθταν δικαίως . Οὐ γὰρ ἐόντες , ἀλλ' ἀναγκα-
 στες τοῖς αὐτοῖς ἐδουλόμεν . τίς γὰρ αὖ πείσσειται , εἰς τῷ ἡ-
 μᾶς αὐτοῖς ἐλθεῖν , ὥς περὶ πλείονος ποιῆσαι τὰς ἐξαστρα-
 ποδισαμένους ἡμῶν τὴν πόλιν μᾶλλον , ἢ τὰς τὴν πόλιν αὐ-
 τῶν μεταδόντας ; ἀλλὰ γὰρ , οἶμαι , χαλεπὸν ἢ νεωπερίζειν ,
 αὐτὰς μὲν μικρὰν πόλιν οἰκουῦντας ἢ ἐκείνων ἢ , ἔγωγε μέγα
 διώαμιν κεκτημένων . Ἐτι ἢ πρὸς τοῖς ἀρμοσὶ καθεστῶτος καὶ
 φρενὸς ἐνώσης , καὶ πηλικούτε στρατόματος ὅντος Θεσπιάσιν ,
 ὑφ' ὧν ἐ μόνον ἐκ αὐτῶν ἐλαττεν , ἢ ὑπὸ Θεβαίων διεφθάρημεν , ἀλ-
 λά καὶ δικαιότερον . Τούτοις μὲν γὰρ εἰρήνης οὐσης , καὶ προσῆκε
 μνησικαχεῖν περὶ τῶν τότε γενομένων ἢ ἐκείνοι δὲ ἐν τῇ πολέμῳ
 ποροδοθέντες , εἰκότως αὖ παρ' ἡμῶν τὴν μεγίστην δίκην ἐλάμ-
 βατον . Ἡ γὰρ αὖ ἡμᾶς ἐξ ἑαυτοῦ ἀγροεῖν , ὅτι πολλοὶ καὶ τῶν ἄλ-
 λων Ἑλλήνων , τοῖς μὲν σώμασι μετ' ἐκείνων ἀκολουθεῖν ἠναγ-
 κάζοντο , ταῖς δὲ δυνάμεσιν μετ' ἡμῶν ἦσαν . Ἐς τίνα καὶ προσ-
 δοκᾶν γνώμην ἔχουν , αὐτὰς ἀκῶσασιν , ὅτι Θεβαῖοι τῶν δῆμον τῶν
 Ἀθηναιῶν πεπέικασιν , ὡς ἡδυνός ἐστι φειδύον τῶν ὑπὸ Λακε-
 δαιμονίοις γενομένων ; ὁ γὰρ τούτων λόγος ἡδὲν ἄλλ' ἢ τὸ φα-
 νήσεται δυνάμενος . Ἐγὼ γὰρ ἰδίαν κατηγορίαν ποιήμενοι , κα-
 τὰ τὴν ἡμετέραν πόλιν , ἀπολωλέκασιν αὐτῇ . ἀλλ' ἢ ὁμοίως
 καὶ κατ' ἐκείνων ἔξωσιν εἰπεῖν ὑπὲρ ὧν βεβλόσθαι καὶ , καὶ σκο-
 πεῖν , ὅπως μὴ τὰς πρότερον μισροῦντας τὴν ἀρχὴν τὴν Λακε-
 δαιμο-

δαιμονίων, ἢ τέτων ὕβρεις ἐξαλλάξῃ, καὶ ποιήσῃ, τὴν ἐκείνων
 συμμαχίαν, αὐτῶν νομίζειν σωτηρίαν εἶναι. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι
 ἢ πόλεμον ἀνείλεθε τὸν ὑπογνώσασθε, ἢ ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας,
 ἢ ὑπὲρ τῶν συμμαχῶν ἐλευθερίας. (ἅπασιν γὰρ ὑπῆρχεν
 ὑμῖν) ἀλλ' ὑπὲρ τῶν παρὰ τὰς ὄρκους, καὶ τὰς συνθήκας τὴν αὐτο-
 νομίας ἀποστερημένων. ὁ δὲ πάντων χειτλιώτατος, εἰ τὰς πό-
 λεις ἅς ἐκ οἶδατε δεῖν Λακεδαιμονίοις δουλεύειν, ταύτας περιό-
 ψατε νῦν ὑπὸ Θηβαίων ἀπολλυμένων· οἱ τοσοῦτε δέκασι μιμή-
 θαι τὴν φράσην τὴν ὑμετέραν, ὥστε ὁ δοκεῖ πάντων δεινότα-
 τον εἶναι, δοξαζόμενος γινώσκειν, τὸ κρεῖττον ἢ ἡμῖν παθεῖν
 ὑπὸ ταύτης τῆς πόλεως, ἢ τέτων τυχεῖν ὁμόρους ὄντας. Οἱ μὲν γὰρ
 ὑφ' ὑμῶν κατὰ κράτος ἀλόντες, ἐκ τούτου μὲν ἀριστοὺς καὶ δουλείας
 ἀπὸ ἀλλήλων ἔλαβον· νῦν δὲ συνεδρία καὶ τὴν ἐλευθερίαν μετέχου-
 σιν. οἱ δὲ τέτων πλησίον οἰκουῦντες, οἱ μὲν ἐδὲν ἤττον τῶν ἀρ-
 γυρωνήτων δουλεύουσιν τὰς δὲ ὑπὸ πρότερον πύσσοντες κακῶς ποιῶν-
 τες, πρὶν αὖ ἔτι ὥστε ἡμᾶς διαφῶσι. Καὶ Λακεδαιμονίων μὲν
 κατηγοροῦσιν, ὅτι τὴν Καδμείαν κατέλαβον, καὶ φρενὰς εἰς τὰς
 πόλεις καθίστασιν· αὐτοὶ δ' ἐφύλακας εἰσπέμποντες, ἀλλὰ
 τῶν μὲν τὰ τείχη κατασκάπτοντες, τὰς δὲ ἀρδύας ἀπολλύουσιν,
 ἐδὲν οἷον δεινὸν ποιεῖν, ἀλλ' εἰς τὸ ἀναισχυντίας καὶ πονηρίας
 ἐληλύθασιν, ὥστε τὴν μὲν αὐτῶν σωτηρίαν τὰς συμμαχίας ἅπαν-
 τας ἀξιοῦσιν ἐπιμελεῖσθαι, τὴν δὲ τῶν ἄλλων δουλείαν αὐτὰς κυρίως
 καθίστασιν. Καί τοι τίς ἐκ αὐτῶν μισήσῃ τὴν τοῦτον πλεονεξίαν;
 οἱ τῶν μὲν ἀδυνάτων ἀρχεῖν ζητοῦσι, τοῖς δὲ κρεῖττοσιν ἴσον
 ἔχειν οἶονται δεῖν; Καὶ τῇ μὲν ὑμετέρᾳ πόλει τὴν γῆς τὴν ὑπὸ Ὠ-
 ρωπίων δεδομένης φθοροῦσιν, αὐτοὶ δὲ βίαν καὶ ἀλλοφρίαν χά-
 ραν κατανέμονται· καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς λέγουσιν, ὡς
 ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν συμμαχῶν ταύτης ἐπραξάν. Καί τοι χεῖν αὐ-
 τὰς, ὄντος ἐνθάδε συνεδρίου, καὶ τῆς ὑμετέρας πόλεως ἀμει-
 νον βυλάειναι διωκμένης, ἢ τῆς Θηβαίων, ἢ ὑπὲρ τῆς πεπραγ-
 μένων ἡκεῖν ἀπολογησομένης, ἀλλὰ πρὶν ποιῆσαι τίς τῶν
 ἐλθῶν

σωμαγωγαῖς, ἀλλὰ ταῖς τῷ βίῳ κατασκευαῖς, ἐδὲ πρὸς ἐν ἀ-
 τάκτως, ἐδ' ἀνωμάλως διακείμενος, ἀλλ' ὁμοίως τὰς ἐν τοῖς
 λόγοις ὁμολογίας, ὥσπερ τὰς ἐν τοῖς ὄρκοις διαφυλάττων· μέ-
 γα φρονῶν ἕκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχῃ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς δι' αὐτὸν γι-
 γνομένοις ἀγαθοῖς· τὴν μὲν φίλης ἔ' ὀνεργείαις ὑφ' αὐτῆς ποιέ-
 μνος, τὴν δ' ἄλλως τῇ μεγαλοψυχίᾳ καταδεδεμένος· φοβερὸς
 ὦν ἐ τῷ πολλοῖς χαλεπαίνειν, ἀλλὰ τῇ πολὺ τῶν φίσιν τῶν
 ἄλλων ὑπερβάλλειν· ἠγόμενος τῶν ἡδονῶν, ἀλλ' ἕκ ἀγόμενος
 ὑπ' αὐτῆς· ὀλίγοις πόνοις πολλὰς ῥασιώνας κτώμενος, ἀλλ' ἔ
 διὰ μικρὰς ῥαθυμίας μεγάλας πόνας ὑπολείπομενος· ὅλως δ'
 ἐδὲν παραλιπὼν ὦν προσεῖναι τοῖς βασιλευσὶν πρέπει, ἀλλ' ὅξ
 ἐκάστης πολιτείας ἐκλεγόμενος τὸ βέλτιστον· καὶ δημοτικὸς μὲν
 ὦν ἐν τῇ τῷ πλήθους θεραπείᾳ, πολιτικὸς δὲ τῇ τ' πόλεως διοι-
 κήσει, στρατηγικὸς δὲ τῇ πρὸς κινδυνὺς δόβυλῃ, τυραννικὸς δὲ
 τῇ πᾶσι τίπως διαφέρειν. Καὶ ταῦτα ὅτι προσὶν Εὐαγόρα, καὶ
 πλείων τέπων ὅξ αὐτῇ τῶν ἔργων ῥάδιον καταμαθεῖν· παραλα-
 βὼν γὰρ τῶν πόλιν ἐκβεβαρβαρωμένῃ, καὶ διὰ τῶν Φοινίκων
 ἀρχῇν ἔτε τὴν Ἑλλήνας προσδεχομένῃ, ἔτε πέχνας ἐπισαμέ-
 νῃ, ἔτ' ἐμπορίῳ χρωμένῃ, ἔτε λιμένας κειτημένῃ, ταῦτα
 πε πάντα διώρθωσε, καὶ πρὸς τίτοις καὶ χώρας πολλῶν προσεκ-
 τίσατο, καὶ τείχη προσπεριβάλετο, καὶ τελήρεις ἐναυπηγήσατο,
 καὶ ταῖς ἄλλαις παρὰ σκοδαῖς ἔπως ἠύξῃσι τῶν πόλιν, ὥς ἐ μνη-
 μίᾳ τῇ Ἑλλήνιδων πόλεων ἀπολελείφθαι, καὶ δυνάμιν ποσά-
 τῃ ἐνεποίησεν, ὥς ἐ φοβεῖσθαι πολλὰς τῇ πρότερον καταφρο-
 νοῦν αὐτῆς. Καίτοι πλῆκαύτας ἐπιδόσεις τὰς πόλεις λαμ-
 βάειν ἐχοίον τ' ἔστι, αὐτὴ τις αὐτὰς διοικῇ τοιαύτοις ἡδεσιν,
 οἷοις Εὐαγόρας μὲν εἶχεν, ἐγὼ δὲ ὀλίγη πρότερον ἱπειράδῃ
 διελθεῖν ὥς ἐ δέδοικα μὴ φανῶ μείζω λέγων τῶν ἐκείνῳ προ-
 σόντων, ἀλλὰ μὴ πολὺ λίαν ἀπολειφθῶ τῶν πεπραγμένων
 αὐτῆς· τίς γὰρ αὐτὴν ἐφίκοιτο τοιαύτης φύσεως, ὅς ἐ μένον τῶν αὐτῆς
 πόλιν πλείονος ἀξίαν ἐποίησεν· ἀλλὰ καὶ τ' περιέχοντα τόπος
 τῶν

ἤ ἦσαν ἐπὶ πραότητι καὶ μετεωρότητι προήγαγε ; πρὶν μὲν γὰρ λαβεῖν Εὐαγόραν ἢ ἀρχὴν ἕως ἀποροσίσεως καὶ χαλεπῶς εἶχον, ὥστε καὶ τῶν ἀρχόντων τέως ἐνόμιζον εἶναι βελτίους, οἵτινες αὐτὸν αἰσώματα πρὸς τὰς Ἑλληνας διακείμενοι τυγχάνουσιν. νῦν δὲ τοσῶτον μεταπεπτώκασιν, ὥδ' ἀμιλλᾶσθαι μὲν οἵτινες αὐτῶν δόξασιν φιλέλληνες μᾶλλον εἶναι· παιδοποιεῖσθαι ἢ τὰς πλείους αὐτῶν, γυναικας λαμβάνοντας παρ' ἡμῶν· χαίρειν δὲ ἐπὶ τοῖς κήμασι, καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι τοῖς Ἑλληνικοῖς μᾶλλον ἢ τοῖς παρὰ σφίσιν αὐτοῖς· πλείους ἢ καὶ τῶν περὶ τὴν μεσικίαν καὶ τῶν περὶ τὴν ἄλλω παιδεύουσιν ἐν τέτοις τοῖς τόποις διαξίβειν, ἢ παρ' οἷς πρότερον εἰωθότες ἦσαν. καὶ τῶν ἀπάντων ἑδὲ ὅσους ἔκ αὐτῶν Εὐαγόραν αἴτιον εἶναι ὁμολογήσει. μέγιστον ἢ τεκμήριον καὶ τὸ ἔξοπτον καὶ τῆς ἐσιόπτης τ' ἐκείνης· τῶν γὰρ Ἑλλήνων πολλοὶ, καὶ καλοὶ, καὶ ἀγαθοὶ, τὰς ἑαυτῶν πατρίδας ἀπολιπόντες, ἦλθον εἰς Κύπρον οἰκήσαντες, ἡγέμενοι κοινοτέραν εἶναι καὶ νομιμωτέραν τὴν Εὐαγόρου βασιλείαν τῶν οἰκοι πολιτειῶν. ὧν τὰς μὲν ἄλλας ὀνομασί διελθεῖν πολὺ αὐτῶν ἔργον εἴη· Κόρινθα δὲ, τὴν διὰ πλείους ἀρετὰς φημι δύναντα τῇ Ἑλλήνων, τίς ἔκ οἷδεν ὅτι, δυσυχησάσης τ' πόλεως, εἰς ἀπαίτων ἐκλεξάμενος· ὡς Εὐαγόρου ἦλθε, νομίσας καὶ τῷ σώματι βεβαιατάτῃ εἶναι τὴν παρ' ἐκείνου καταφυγὴν, καὶ τῇ πόλει τάχιστα αὐτὸν γενέσθαι βοηθόν. πολλὰ δὲ πρότερον ἦδη κατωρθωκώς, ἐδὲ περὶ ἐνὸς πάποτε πράγματος ἔδοξεν ἄμεινον, ἢ περὶ τῶν βεβληῦσθαι. Σωίβη γὰρ αὐτῇ διὰ τὴν ἀφίξιν τὴν εἰς Κύπρον, καὶ ποιῆσαι καὶ παθεῖν πλείους ἀγαθὰ· πρῶτον μὲν γὰρ ἔκ ἐφθησαν ἀλλήλοις πλησιάσαντες, καὶ περὶ πλείονος ἐποίησαντο σφᾶς αὐτὰς ἢ τὰς πρότερον οἰκείας ὄντας· ἔπειτα περὶ τε τῶν ἄλλων ὁμοροοῦντες ἅπαντα τὸν χρόνον διέτελεσαν, καὶ περὶ τ' ἡμετέρας πόλεως τὴν αὐτῇ γνώμην ἔχον. Οἱ ῥῶντες γὰρ αὐτῶν ὑπὸ Λακεδαιμονίοις ἦσαν καὶ μεγάλη ματαβολὴ κεχρημένῃ, λυπηρῶς καὶ βαρέως ἔφερον, ἀμφοτέρω

φροσέκοιτα ποιουῦντες· τῇ μὲν γὰρ ὡς φύσει παῖς, τὸν δὲ
 διὰ πολλὰς καὶ μεγάλας δειργεσίας νόμῳ πολίτῳ ἐπεποιῶ-
 το· Σκοπευμένοις δ' αὐτοῖς ὅπως τῷ συμφορῶν αὐτῷ ἀπαλ-
 ξωσι, ταχὺ τὸν καιρὸν Λακεδαιμόνιοι παρέσκηδασαν· ἄρ-
 χοντες γὰρ τῷ Ἐλλυών ἔκατὰ γλῶ καὶ κατὰ θάλασσαν, εἰς
 πᾶτ' ἀπλησίας ἤλθον, ὥς καὶ τὴν Ἀσίαν κακῶς ποιεῖν ἐπεχεί-
 ρησαν· λαβόντες δ' ἐκεῖνοι τῶτον τὸν καιρὸν, καὶ τῷ στρατηγῶν
 τῷ βασιλέως ἀπορούτων, ὃ, τι χρῆσονται τοῖς παρῶσιν,
 ἐδίδασκον αὐτὰς μὴ κατὰ γλῶ, ἀλλὰ κατὰ θάλατταν, ἥ πό-
 λεμον ἢ πρὸς Λακεδαιμονίους ποιεῖσθαι· νομίζοντες εἰ μὲν πε-
 ζόν στρατόπεδον καταστήσαντο, ἔτι τῷ περιγυνοῖντο, τὰ περὶ ἢ
 ἡπειρον μόνῳ καλῶς ἔξειν· εἰ δὲ κατὰ θάλατταν κρατήσῃαν,
 πᾶσας τὴν Ἑλλάδα τὴν νίκης ταύτης μεθέξειν· ὅπερ συνέβη·
 πειδυντῶν γὰρ ταῦτα τῷ στρατηγῶν καὶ ναυτικῷ συλλεγόντος,
 Λακεδαιμόνιοι μὲν κατεναυμαχήθησαν, καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπεστέρη-
 θησαν· οἱ δ' Ἑλλήνες ἡλευθερώθησαν, ἡ δὲ πόλις ἡμῶν τῆς τε
 παλαιᾶς δόξης μέρος τι πάλιν ἀπέλαβε, καὶ τῷ συμμάχων
 ἡγέμων κατέστη· καὶ ταῦτ' ἐπράχθη Κόνωνος μὲν στρατηγόντος,
 Εὐαγόρου δ' αὐτὸν τε παραχόντος, καὶ τῆς διωάμεως τὴν πλεί-
 σην παρασκευάσαντος· ὑπὲρ ὧν ἡμεῖς μὲν αὐτὰς ἐτιμήσαμεν
 ἢ μεγίσταις τιμαῖς, καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἐσήσαμεν, ὑπερ τὸ
 τῷ Διὸς ἄγαλμα τῷ Σωτῆρος πλησίον ἐκείνῃ τε καὶ σφῶν αὐτῶν
 ἀμφοτέρων, ὑπόμνημα καὶ τῷ μεγέθους τὴν δειργεσίας, καὶ τὴν φι-
 λίας τὴν πρὸς ἀλλήλους βασιλεὺς ἢ καὶ τὴν αὐτῶν γνώμην ἔχει
 περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ὅσῳ μείζω, καὶ πλείονος ἄξια κατεργάσαν-
 το, τοσάτῳ μᾶλλον ἔδωκεν αὐτὰς· περὶ μὲν οὖν Κόνωνος ἄλ-
 λως ἡμῖν ἔσται λόγος· ὅτι δὲ πρὸς Εὐαγόρῃ ἥπως ἔχον, καὶ
 αὐτὸς λαθεῖν ἐζήτησε· φαίνεται γὰρ μᾶλλον μὲν σκεδάσας πε-
 ρὶ ἢ ἐν Κύρῳ πόλεμον, ἢ περὶ τὴν ἄλλαν ἅπαντας· μείζω ἢ
 καὶ χαλεπώτερον ἐκείνον ἀνταγωνιστῶν νομίσας, ἢ Κύρον τὸν πε-
 ρὶ τῆς βασιλείας ἀμφισβητήσαντα· καὶ τότε μέγιστον τεκμήριον·

ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΔΙΚΟΝ ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ. 51

τῷ μὲν γὰρ ἀκούων τὰς παρασκευὰς, τοῦτον κατεφρόνησεν, ὥς
 τε διὰ τὸ μὴ φροντίζειν, μικρὰ δεῖν ἔλαθον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βασι-
 λειον ἐπιστᾶς· πρὸς δὲ τῶτον ἔτις ἐκ πολλῆς περὶ δειῶς ἔχον,
 ὥς τε μεταξὺ πάχων εἶναι, πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν ἐπεχείρησε, δι-
 καια μὲν ἔποιων, ἐμὲν παντὰ πᾶσιν ἀλόγως βυλάσασαμος.
 Ἡπίστατο μὲν γὰρ πολλὰς καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐκ
 ταπεινῶν καὶ φαύλων πραγμάτων μεγάλας δυναστείας κατεργα-
 σάμενος· παύσατο δὲ τὴν Εὐαγόρῃ μεγαλοφυχίαν, καὶ τὰς ἐπι-
 δόσεις αὐτῇ, καὶ τὰς δόξας τῶν πραγμάτων ἐκατὰ μικρὴν γιγνο-
 μένας, ἀλλὰ καὶ τὴν φύσιν ἀνυπερβλήτων ἔχοντα, καὶ τὴν τύχην
 αὐτῇ συναγωνίζομεν. ὥς ἐχὺπὲρ τῶν γεγενημένων ὀργι-
 ζόμενος, ἀλλὰ περὶ τῶν μελλόντων φοβέμενος, ἐδὲ περὶ Κύπρου
 μόνον διδιδῶς, ἀλλὰ πολὺ περὶ μειζόνων, ἐποίησατο τὸν πό-
 λεμον πρὸς αὐτόν. Οὕτω δ' οὐκ ὤρμησεν, ὥς εἰς τὴν στρατιὰν
 ταύτην πλέον ἢ πεντάκις μύρια τέλαιντα κατέλωσεν· ἀλλ'
 ὅμως Εὐαγόρας πάσαις ἀπολέλειμενος ταῖς δυνάμεσιν, ἀντι-
 τάξας τὴν αὐτῇ γνώμην πρὸς τὰς ἔτις ὑπερμέγεις παρα-
 σκευὰς, ἐπέδειξεν αὐτὸν ἐν τύποις πολὺ θαυμαστότερον, ἢ τοῖς
 ἄλλοις τοῖς προειρημένοις. Ὅτε μὲν γὰρ αὐτὸν εἶναι εἰρηνικὸν ἄ-
 γειν, τὴν αὐτῇ μόνῃ πόλιν εἶχον· ἐπειδὴ δ' ἰσχυράδῃ πο-
 λεμεῖν, τοῦτος ὡς, ἐπὶ τοῦτον εἶχε Πρωταγόραν τὸν υἱὸν τῇ αὐτῇ
 συναγωνιστῇ, ὥς τε μικρὰ μὲν ἔδενεσε Κύπρον ἀπασαν κατα-
 χεῖν, Φοινίκην δὲ ἐπόρθησε, Τύρον δὲ κατὰ κράτος εἶλε, Κι-
 λικίαν δὲ βασιλείῳς ἀπέστησε· τοσούτης δὲ τῶν πολέμων ἀπώ-
 λεισεν, ὥς τε πολλὰς τῶν Περσῶν πενθουῦντας τὰς αὐτῶν συμ-
 φορὰς, μεμνηῖναι τῆς ἀρετῆς τῆς ἐκείνης· τελευτῶν δ' ἔτις ἐνέπλη-
 σεν αὐτὸς τῇ πολεμείῃ, ὥς ἐξιδισμέων τὸν ἄλλον χρόνον τῶν
 βασιλείων μὴ ἐξελάττειναι τοῖς ἀποστάσι, περὶ κύριοι γίνοντο
 τῇ σωμάτων, ἄσμενοι τὴν εἰρηνικὴν ἐποίησαντο· λύσαντες
 μὲν τὸν νόμον ἦσαν, ἐδὲν δὲ κινήσαντες τὴν Εὐαγόρῃ τυραννίδος·
 καὶ Λακεδαιμονίων μὲν τῇ καὶ δόξαν καὶ δυνάμιν μεγίστην ἔχοντων

κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, ὅντος τριῶν ἐτῶν ἀφείλετο τὴν ἀρχὴν .
 Εὐαγόρα ᾗ πολεμήσας ἔτη δέκα, πῶν αὐτῶν κύριον κατέλιπε
 ὡν περὶ ἡν καὶ πρὶν εἰς τὸν πόλεμον εἰσελθεῖν· ὃ δὲ πάντων θαυ-
 μασιώτατον . τὴν γὰρ πόλιν ἡ Εὐαγόρας ἐτέρᾳ τυραννίδοντος
 μετὰ πενήκοντα ἀνδρῶν εἴλε, ταύτην βασιλεὺς ὁ μέγας, το-
 σαύτην δυνάμειν ἔχων, ἔχουσις τ' ἐγχετο χθρῶσαδαι . Καίτοι
 πῶς αὖ τις τὴν ἀνδρείαν, ἢ τὴν φρόνησιν, ἢ σύμπασαν τ' ἀρε-
 τὴν τὴν Εὐαγόρος φανερώτερον ἐπιδείξειεν, ἢ διὰ τοιούτων ἔρ-
 γων ἔκινδυνῶν . καὶ γὰρ μόνον φανεῖται τῆς ἄλλης πολέμης, ἀλ-
 λά ἔτι πῶν ἡρώων ὑπερβαλόμενος, τὸν ὑπὸ πάντων ἀνθρώ-
 πων ὑμνέμενον· οἱ μὲν γὰρ μετὰ πάσης Ἑλλάδος Τρόϊαν μό-
 την εἶλον, ὃ δὲ μίαν πόλιν ἔχων, πρὸς ἅπασαν τ' Ἀσίαν ἐπο-
 λέμενος ὥς' εἰ τοσῶτοι τὸ πλῆθος ἐγκωμιάζειν αὐτὸν ἐβλή-
 θησαν, ὅσοι περὶ ἐκείνης, πολὺ μείζον αὐτῇ καὶ τὸ δόξαν αὐτῇ ἔλα-
 βε . Τίνα γὰρ αὐτὸν εὐρήσομεν πῶν τότε γενομένων, εἰ τὴν μύθους
 νῦν ἀφόντες, τὴν ἀλήθειαν σκοπῶμεν, τοιαῦτα διαπεπραγ-
 μένον; ἢ τίνα τοσούτων μετὰ βολῶν ἐν τοῖς πράγμασι αἴτιον γε-
 γνημένον; ὃς ἑαυτὸν μὲν ὥς' ἰδιώτην τύραννον κατέστησε· τὸ δὲ
 γένος ἀπειληλαμένον ἅπαν τὴν πολιτείαν, εἰς τὰς προσηκούσας
 τιμὰς πάλιν ἐπανήγαγε· τὴν δὲ πολίτην, ἐκ βαρβάρων μὲν,
 Ἑλλήνας ἐποίησεν, ὥς' ἀνδρῶν δὲ, πολεμικῆς, ὥς' ἀδόξων
 δὲ, ὀνομαστέας· τὸν ᾗ τόπον ἄμικτον ὅλον παραλαβὼν, καὶ παν-
 τὰ πασιν ἐξηριωμένον, ἡμερώτερον, καὶ φηρότερον κατέστησεν .
 ἔτι ᾗ πρὸς ταῖς, εἰς ἔχθραν μὲν βασιλεὶ καταστάς, ἔτι αὐτῇ
 ἡμῶντο καλῶς, ὥς' αἰμνήσων γενέσθαι τὸν πόλεμον τὸ περὶ Κύ-
 ρον· ὅτε δὲ ἡ αὐτῇ σύμμαχος, τοσούτῳ χρησιμώτερον ἑαυτὸν
 παρέχει πῶν ἄλλων, ὥς' ὁμολογημένως μεγίστην αὐτῇ συμβα-
 λέσθαι δυνάμειν, εἰς τὴν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κνίδον ἥς γενο-
 μένης, βασιλῆς μὲν ἀπάσης τ' Ἀσίας κύριος κατέστη . Λακε-
 δαιμόνιοι δ' αὐτῇ τὴν ἡπειρον πορθεῖν, περὶ τὴν αὐτῶν κινδυ-
 κῆειν ἡνυχκάθησαν· οἱ δ' Ἑλλήνες αὐτῇ δελεῖας αὐτονομίαν
 ἔχον·

ἔχον· Ἀθηναῖοι ἤ τοσούτον ἐπέδωκαν, ὥς τε πρὶν αὐτῶν
 ἄρχοντας, ἐλθεῖν ὡς αὐτὸς τὴν ἀρχὴν παραδώσοντας. Ὡς
 εἴτις ἔροιστό με, τί νομίζω μέγιστον εἶναι πῶν Εὐαγόρου πεπραγ-
 μένων, πότερον τὰς ἐπιμελείας, ἢ τὰς παρασκευὰς τὰς πρὸς
 Λακιδαιμονίους, δι' ὧν τὰ προφημένα γέγονεν, ἢ τὸν τελευταῖον
 πόλεμον, ἢ τὴν κατάληψιν τῆς βασιλείας, ἢ τὴν ὅλην τὴν πα-
 ρασκευὰν διοίκησιν, εἰς πολλὴν ἀπορίαν αὐτὸν κατασάιν. Τού-
 τος γὰρ μοι δοκεῖ μέγιστον εἶναι, καὶ θαυμαστότατον, καὶ ὅ, τι αὐ-
 τῶν ἐπιστήσω τὴν γνώμην, ὥς ἔτι τινὲς τῶν προγεγενημένων δι'
 ἀρετὴν ἀθάνατοι γεγῶσιν, οἷμαι καχεῖνον ἡξιάσθαι ταύτης τῆς
 δωρεᾶς, σημείοις χρώματος, ὅτι καὶ τὸν ἐνθάδε βίον εὐτυχέ-
 ρον καὶ θεοφιλέστερον ἐκείνων διαβεβίωκε. τῷ μὲν γὰρ ἡμιθέων
 τὰς πλείους καὶ ὀνομαστότας δόξασκεν, ταῖς μεγίσταις συμ-
 φοραῖς περιπεσόντας· Εὐαγόρος δ' ἐ μόνον θαυμαστότατος ἐξ
 ἀρχῆς ὧν διετέλεσεν, ἀλλὰ καὶ μακαριώτατος. Τί γὰρ ἀπέλι-
 πεν εὐδαιμονίας; ὅς τοιούτων μὲν προγόνων εὐτυχῶν οἶον ἐδεῖς
 ἄλλος, πλὴν εἴ τις ἀπὸ τῶν ἐκείνων γέγονε· τοσούτον δ' ἢ
 τῷ σώματι τῶν ἄλλων, καὶ τῇ ῥώμῃ διώτερος, ὥς μὴ μόνον Σα-
 λαμῖνος, ἀλλὰ καὶ τῷ Ἀσίας ἀπάσης ἄξιός ἐστι τυραννεῖν·
 κάλλιστα δὲ κτισάμενος τὴν βασιλείαν, ἐν ταύτῃ τὸν βίον διε-
 τέλεσε· θνητὸς δὲ γεγῶστος ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτὸ μνή-
 μιν κατέλιπε· τοσούτον δ' ἐβίω χρόνον, ὥς μήτε τῷ γήρως
 ἄμοιρος γενέσθαι, μήτε τῶν νοσημάτων μεταχρεῖν τῷ διὰ ταύτην τῇ
 ἡλικίαν γινομένων. Πρὸς δὲ ταῖς, ὅς μοι δοκεῖ σπανιώτατον εἶ-
 ναι ἢ χαλεπώτατον, εὐπαιδίας τυχεῖν ἅμα καὶ πολυπαιδίας,
 οὐδὲ τίς διήμαρτεν, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτὴν συνέπεισε· καὶ τὸ μέ-
 γιστον, ὅτι πῶν ἐξ αὐτῶν γενομένων, ἐδέσθαι κατέλιπεν ἰδιωτι-
 κοῖς ὀνόμασι προσαγορευόμενον· ἀλλὰ τῷ μὲν βασιλεῖα κα-
 λούμενη, τὰς δ' αἰσχυρὰς, τὰς δ' ἀνάσας· ὥς ἔτι τινὲς τῶν ποιη-
 τῶν περὶ τὸς τῶν προγεγενημένων ὑπερβολαῖς κέχρηται λέγον-
 τες, ὡς ἡμεῖς ἐν ἀνθρώποις, ἢ δαίμων, ἀλλ' ἐθνητὸς, ἅπαν-

καὶ τὰ τοιαῦτα περὶ τῶν ἐκείνων ρηθῆναι φύσιν μάλιν' αὐτῶν ἀρμόσει. Τῶν μὲν οὖν εἰς Εὐαγέραν πολλὰ μὲν οἶομαι παραλιπεῖν ὑστερίζω γὰρ τ' ἀκμῆς τ' ἐμαυτῆ, μεθ' ἧς ἀχειρέσθην καὶ φιλοπονώτερον ἐξεργασάμην αὐτῇ ἢ ἔπαινον τῶν. ἐμὴν ἀλλὰ καὶ νυν, ὅσοι νῦν κατὰ τὴν ἐμὴν δυνάμιν, ἐκ ἀνεγκωμίας ὅς ἐστιν. ἐγὼ δ' ὦ Νικόκληις, ἡγῆμαι καλὰ μὲν εἶναι μνημεῖα, καὶ τὰς τῶν σωμάτων εἰκόνας· πολὺ μὲν τοι πλείονος ἀξίας τὰς τῶν πράξεων, ὧς ἐν τοῖς λόγοις αὐτὴς μόνον τοῖς τεχνικῶς ἔχουσι θεωρήσεις. προκρίνω ἢ ταύτας, πρῶτον μὲν εἰδῶς τὰς καλὰς καὶ ἀγαθὰς τῶν ἀνδρῶν, ἐκ ὧν ἐπὶ τῷ κάλλει τὸ σώματος σεμνωμομένης, ὡς ἐπὶ τοῖς ἔργοις, καὶ τῇ μνήμῃ φιλοτιμωμένης. ἔπειθ' ὅτι τὰς μὲν τύπας ἀναγκαῖον παρὰ τέτοις εἶναι μόνον, παρ' οἷς αὐτὰς αἰσθῶσι, τὰς δὲ λόγους ἐξερεχθῆναι, οἷόν τ' ἐστὶν εἰς τὴν Ἑλλάδα διαδοθέντας ἐν ταῖς τ' εὐφρουνύπων διατετραῖς ἀγαπᾶσαι. παρ' οἷς κρεῖττον ἐστὶν, ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν δοδεκιμεῖν. πρὸς ἢ τοῖς, ὅτι τοῖς μὲν πεπλασμένους καὶ τοῖς γεγραμμένους, εἰδὲς αὐτὴν τὴν σώματος φύσιν ὁμοιάσει, τὰς δὲ ἑσώπας τὰς ἀληθῶν, καὶ τὰς διανοίας τὰς ἐν τοῖς λεγομένοις ἐκείνας, ἐκ τέτων ῥαδιόν ἐστι μιμεῖσθαι τοῖς μὴ ῥαθυμεῖν αἰρεμένοις, ἀλλὰ χρηστοῖς εἶναι βελομένοις. Ὡς οὖν καὶ μᾶλλον ἐπιχειρήσας χεῖρην τῆτον τὸν λόγον, ἡγέμενος καὶ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς παισὶ, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀπ' Εὐαγέρας γεγονόσι πολὺ καλλίστῳ αὐτὸν γινέσθαι ταύτῃ τῷ παράκλησιν· εἴ τις ἀδρόισας τὰς ἀρετὰς τὰς ἐκείνας, καὶ τῷ λόγῳ κοσμήσας παραδοίῃ θεωρεῖν ὑμῖν, καὶ συωδιαξίβειν αὐταῖς. Τὰς μὲν γὰρ ἄλλας προξέπομεν ἐπὶ τῷ φιλοσοφίᾳ, ἐτέρους ἐπαινουῦντες, ἵνα ζηλῶντες ἐκ τέτων τὰς δόλοισι, τῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἐπιτηδευμάτων ἐπιθυμῶσιν. Ἐγὼ δὲ σέ, καὶ τὰς σὰς, ἐκ ἀλλοξίῳις παραδείγμασι χρώμενος, ἀλλ' οἰκείοις, παρακαλῶ, καὶ συμβυλεύω προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως καὶ λέγειν καὶ φράττειν μηδενὸς ἥττον δυνήσῃ

ρήσῃ τῷ Ἐλλύων· Καὶ μὴ νομίζεμε καταγινώσκειν ὡς νῦν ἀμελεῖς, ὅτι πολλάκις σοι διακελεύομαι περὶ τῶν αὐτῶν· ἢ γὰρ ἔτε ἐμὲ λέληθον, ἔτε τῆς ἄλλης, ὅτι καὶ μόνος καὶ πρῶτος τῶν ἐν τυραννίδι καὶ πλεῖσιν καὶ θυγατρὶς ὄντων, φιλοσοφεῖν καὶ φιλοπονεῖν ἐπεχείρησας· ἔδ' ὅτι πολλὰς τῶν βασιλείων ποιήσεις, ζηλώσαντας τὴν σὺν παιδείῃ σου, τῶν διατεμβῶν ἐπιθυμῶν, ἀφαιμένους ἐφ' οἷς νῦν λίαν χαίρεις· Ἀλλ' ἔμως ἐγὼ ταυτὰ εἰδὼς, ἔδον ἥττον καὶ ποιῶ καὶ ποιήσω ταυτὸν, ὅπερ ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀγῶσιν οἱ διαταί· Καὶ γὰρ ἐκείνοι παρακελεύοντο τῶν δρομέων καὶ τοῖς ἀπολειμμένοις, ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν νίκης ἀγωνιζομένοις· Ἐμὸν μὲν οὐκ ἐστίν, καὶ τῶν ἄλλων φίλων ποιαῦτα καὶ λέγειν καὶ ρεῖν, ἔξ ὧν μέλλομεν σε παροξύνειν ὀρέγεσθαι τῶν, ὧν περ καὶ νῦν τυγχάνεις ἐπιθυμῶν· σοὶ δὲ προσήκει μὲν ἐλλείπειν, ἀλλ' ἄπειρ ἐν τῷ παρόντι καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τὴν ψυχὴν ἀσκεῖν, ὅπως ἄξιός ἐσσι καὶ τῷ πατρὶ, καὶ τῶν ἄλλων προγόνων· Ὡς ἅπανσι μὲν προσήκει περὶ πολλὰ ποιῆσθαι τὴν φρόνησιν· μάλιστα δ' ὑμῖν τοῖς πλείστον κυρίοις ἔστι· καὶ δ' ἐκ ἀγαπᾶν εἰ τῷ παρόντων τυγχάνεις ὧν ἤδη κρείττων, ἀλλ' ἀναπαύειν, εἰ ποῖστος μὲν αὐτὸς ὧν τὴν φύσιν, γεγωνὴς δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ἀπὸ Διός, τὸ δ' ὑπογνώτατον, ἐξ ἀνδρὸς ποιῆτε τὴν ἀρετὴν, εἰ μὴ πολλοὶ διοίσεις καὶ τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐν τῇ αὐταῖς σοι τιμαῖς ὄντων· Ἐστὶ δ' ἐπὶ σοὶ μὴ διαμαρτεῖν τῶν· ἐὰν γὰρ ἐμμένῃς τῇ φιλοσοφίᾳ, ἔσταις ἐπὶ διδασκόμενος ὅσον περ νῦν, ταχέως γενήσῃ τοιοῦτος, οἷόν σε προσήκει.

ΕΥΡΕΤΕΡΑΙΟΙΣ ΤΟΙΣ ΛΟΓΟΙΣ ΠΛΑΤΑΪΚΟΙΣ.

ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ' ΛΟΓΟΣ ΠΛΑΤΑΪΚΟΣ.

Εἴδοτες ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθῆνῶνιοι, ἐ τοῖς ἀδικημένοισι προ-
 θυμῶς βοηθεῖν εἰσισμένους, καὶ τοῖς δυνεγέταις μεγίστην
 χάριν ἀποδιδόντας, ἥκομεν ἰκετεύοντες, μὴ περιδεῖν ἡμᾶς,
 εἰρήνης ἕσης, ἀναστάτης ὑπὸ Θηβαίων γενομένους. Πολλῶν ἤ
 ἤδη πρὸς ἡμᾶς καταφυγόντων, καὶ διαπραξασμένων ἅπανθ' ὅσων
 ἐδείκθισαν, πολλὴν ἡγόμεθα μάλιστα προσήκειν ὑμῖν περὶ τῇ
 ἡμετέρας πόλεως ποιήσαδαι φρόνοισιν· ἔτε γὰρ ἀδικώτερον,
 ἔδν᾽ αὖ ἡμῶν εὐροῖτε πλῆκαύταις συμφοραῖς περιπεπωκό-
 τας, οὐτ' ἐκ πλείονος χρόνου πρὸς τὴν ὑμετέραν πόλιν οἰκειότε-
 ρον διακειμένους. Ἐτι καὶ περὶ τοιούτων δεισόμενοι πάρεσμεν, ἐν
 οἷς κίνδυνος μὲν ἔδειξεν ὅτι, πάντες δ' ἄνθρωποι πειδομένους
 νομῖνσιν ὑμᾶς ὁσιωπάτης καὶ δικαιοπάτης εἶναι τῶν Ἑλλήνων.
 Εἰμὲν ἔν Θηβαίους ἐωρῶμεν ἐκ παντὸς ἔοπος παρεσκύδασσά-
 νους πείθειν ὑμᾶς, ὡς ἔδν' εἰς ἡμᾶς ἐξημαρτήκασιν, διὰ βρα-
 χέων αὖ ἐποίησάμεθα τὴν λόγους· ἐπειδὴ καὶ εἰς τῶνδε ἥκομεν ἀ-
 τυχίας, ὥστε μὴ μόνον ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα πρὸς τήνδε, ἀλ-
 λά καὶ τῶν ῥητόρων τὴν ἰκανωπάτης, ὅς ἀπὸ τῶν ἡμετέρων αὐτοῖς
 ἔτοι παρεσκύδασαντο συνηγόρους, ἀναγκαῖον διὰ μακροτέ-
 ρων δηλῶσαι περὶ αὐτῶν. Χαλεπὸν μὲν οὖν μηδὲν καταδέεσ-
 ρον εἰπεῖν, ὡς πεπόνθαμεν. ποῖος γὰρ αὖ λόγος ἐξισωθεῖν
 ταῖς ἡμετέραις δυσπραξίαις; ἢ τίς αὖ ῥήτωρ ἰκανὸς γενοίτο κα-
 τηγοῖσθαι τῶν Θηβαίοις εἰς ἡμᾶς ἡμαρτημένων; ὅμως καὶ πειρα-
 τέον ἔστω, ὅπως αὖ διωώμεθα, φανεράν καταστήσας τὴν τού-
 των παρανομίαν. πολὺ καὶ μάλιστα ἀναγκαῖον, ὅτι τοσέτου
 δέομεν τῶν ἴσων ἀξιοῦναι τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν, ὥστε εἰρήνης
 ἕσης, καὶ σωθῆκαὶν γεγεννημένων, ὅπως καὶ κοινῆς ἐλπί-
 δεῖας

Δερίας μετέχομεν , ἀλλ' ἔδὲ δαλείας μεξίας ἡξιώθημεν τυ-
 χεῖν . Δεόμεθα οὖν ὑμῶν , ἄνδρες Ἀθιναῖοι , μετ' ἀνοιγας
 ἀκροάσασθαι τῶν λεγομένων , ἐνθυμηθέντας , ὅτι πάντων αὐ-
 τῶν ἡμῖν ἀλογώτατον εἴη συμβεβηκός , εἰ Θηβαίοις μὲν τοῖς ἅπαν-
 τα ἢ χεῖρον δυσμενῶς πρὸς τὴν πόλιν ὑμῶν ἐξακούμενοις , αἰ-
 τιοὶ γέγεννηθε τὴν ἐλπίδα Δερίας , ἡμεῖς ἢ μηδ' ἰκετεύοντες ὑμᾶς ,
 τῶν αὐτῶν τοῖς ἐχθρίστοις τύχοιμεν . Περὶ μὲν οὖν τῶν γεγενη-
 μένων ἔκ οἱδ' ὅ , τι δεῖ μακρολογεῖν . τίς γὰρ ἔκ οἱδεν , ὅτι καὶ
 τὴν χώραν ἡμῶν κατανεμέλνεται , καὶ τὴν πόλιν κατεσκάφα-
 σιν ; αἱ δὲ λέγοντες ἐλπίζουσιν ἐξαπατήσειν , περὶ τούτων ὑμᾶς
 πειρασόμεθα διδάσκειν . Ἐννοίετε μὲν γὰρ τολμῶσι λέγειν , ὡς
 διὰ τοῦτο πρὸς ἡμᾶς ἔτω προσωλέχθησαν , ὅτι σιωπεῖν αὐ-
 τοῖς ἐκ ἐθέλομεν . Ὑμῖς δ' ἐνθυμεῖσθε , πρῶτον μὲν , εἰ δί-
 καίον ἐστίν , ὑπὲρ πηλικύτων ἐγκλημάτων ἔτῳς ἀνόμους καὶ δει-
 νὰς ποιεῖσθαι τὰς τιμωρίας ἔπειτ' , εἰ προσήκειν ὑμῖν δοκεῖ ,
 μὴ παιδεῖσθαι τὴν Πλαταιέων πόλιν , ἀλλὰ βιασθεῖσθαι Θη-
 βαίοις σιωπεῖν . Ἐγὼ μὲν γὰρ ἑδένας ἡγῆμαι τολμηροτέρους
 εἶναι τούτων , οἳ τινες τὰς μὲν ἰδίας ἡμῶν ἐκείνων πόλεις ἀφανί-
 ζουσιν , τὴν δὲ σφετέρας αὐτῶν πολιτείας ἑδὲν δεομένους κοινοῦν
 ἀναγκάζουσιν . Πρὸς ἢ τέτοις οὐδ' ὁμολογούμενα φαίνονται δια-
 πραττόμενοι πρὸς τε τὰς ἄλλας , καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐχθρῶν γὰρ αὐ-
 τῶν , ἐπειδὴ πείθειν ἡμῶν τὴν πόλιν ἐχθοῖοιτε ἦσαν , ὥσπερ
 τὰς Θεσπιέας , ἔτι τὰς Ταναγραίας σιωπεῖν μόνον εἰς τὰς Θη-
 βας ἀναγκάζειν . ἑδὲν γὰρ αὐτῶν ἀνηκέστως κακῶν ἡμεῖς πε-
 ποιοῦσθαι . Νῦν ἢ φανεροὶ γεγονόσιν , ἐπὶ τοῦτο διαπράξασθαι βε-
 ληθέντες , ἀλλὰ τὴν χώραν ἡμῶν ἐπιθυμήσαντες . Θαυμάζω
 ἢ πρὸς τί τῶν γεγενημένων ἀφορῶντες , καὶ πῶς πῶποτε τὸ δί-
 καιον κρίνοντες , ταῦτα φήσεσι προσάττειν ἡμῖν . Εἰ μὲν γὰρ τὰ
 πάτρια σκοπεῖσιν , οὐ τῶν ἄλλων αὐτοῖς ἀρκέτον , ἀλλὰ πο-
 λὺ μᾶλλον Ὀρχομενίοις φόρος οἴσεται . ἔτω γὰρ εἴχῃ τὸ παλαιόν ,
 εἰ ἢ τὰς σιωθήκας ἄξιόν ἐστιν εἶναι κυρίας , ἔπερ ἐς δίκαιον , πῶς

ἔχ' ὁμολογήσασιν ἀδικεῖν καὶ παραβαίνειν αὐτάς ; ὁμοίως γὰρ
 τὰς τε μικρὰς τῶν πόλεων καὶ τὰς μεγάλας αὐτονόμους εἶναι κε-
 λούσιν . Οἶμαι ὅτι περὶ μὲν τούτων ἔτολμήσιν αὐτὰς ἀναισχυν-
 τεῖν ἔπ' ἐκείνων ὅτι ἔφευγαν τὸν λόγον , ὡς μετὰ Λακεδαιμονίων
 ἐπολεμοῦμεν , καὶ πάσῃ τῇ συμμαχίᾳ ὄψεσθαι ἡμᾶς ,
 πὰ συμφέροντα πεποιήκασιν . Ἐγὼ δ' ἠγοῦμαι μὲν χεῖναι μη-
 δεμίαν μήτε αἰτίαν , μήτε κατηγορίαν μείζω δυνάσθαι τῶν ὄρκων
 καὶ συσθηκῶν οὐ μὲν ἀλλ' εἰ δεῖ τινὰς κακῶς παθεῖν διὰ τῆς Λα-
 κεδαιμωνίων συμμαχίας , ἔχοντες Πλαταιεῖς ὅτι ἀπάντων τῶν ἑλ-
 λήνων προεκέλεθον δικαίως . Οὐ γὰρ ἐκόντες , ἀλλ' ἀναγκα-
 ζομεν τοῖς αὐτοῖς ἐδουλόμεν . τίς γὰρ αὖ πισύσειεν , εἰς τῶν ἡ-
 μῶν ἀνοίας ἐλθεῖν , ὥστε περὶ πλείονος ποιῆσαι τὰς ἐξαστρα-
 ποδισαμένους ἡμῶν τὴν πόλιν μᾶλλον , ἢ τὰς τῆς πόλεως τῆς αὐ-
 τῶν μεταδόντας ; ἀλλὰ γὰρ , οἶμαι , χαλεπὸν καὶ νεωτερίζειν ,
 αὐτὰς μὲν μικρὰν πόλιν οἰκουῦντας ἔκείνων ὅτι , ἔγω μεγάλλω
 δυνάμει κεκτημένων . Ἔτι ὅτι τοῖς ἀρμόσιν καθεστῶτος καὶ
 φρενῶς ἐνέσεως , καὶ πηλικούτε στρατόματος ὄντος Θεσπιάσιν ,
 ὑφ' ὧν ἔμνον ἐκ αὐτῶν ἔλαττον , ἢ ὑπὸ Θεβαίων διεφθάρημεν , ἀλ-
 λά καὶ δικαιοτέρον . Τούτοις μὲν γὰρ εἰρήνης οὐσίας , ἔπροσῆκε
 μνησικακεῖν περὶ τῶν τότε γενομένων ἔκείνοι δὲ ἐν τῷ πολέμῳ
 φοροδοτοῦντες , εἰκότως αὖ παρ' ἡμῶν τὴν μεγίστην δίκην ἐλάμ-
 βανον . Ἡ γὰρ αὖ ὅτι ἡμᾶς ἔξ τούτου ἀγροῦν , ὅτι πολλοὶ καὶ τῶν ἄλ-
 λων ἑλλήνων , τοῖς μὲν σώμασι μετ' ἐκείνων ἀκολουθεῖν ὑπαγ-
 κάζοντο , ταῖς δὲ βουλαῖς μετ' ἡμῶν ἦσαν . Ἔς τίνα χρὴ προσ-
 δοκᾶν γνώμῃ ἔξειν , αὐτὸς ἀπέσσωσιν , ὅτι Θεβαῖοι τῶν δὴμοι τῶν
 Ἀθηναίων πεπείκασιν , ὡς ἐδεδόξεν εἰς φεικτόν τῶν ὑπὸ Λακε-
 δαιμονίοις γενομένων ; ὁ γὰρ τούτων λόγος ἐδὲν ἀλλ' ἢ τούτου φα-
 νήσεται δυνάμενος . ὅτι γὰρ ἰδίαν κατηγορίαν ποιέμενοι , κα-
 τὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως , ἀπολωλέκασιν αὐτήν . ἀλλ' ὡς ὁμοίως
 καὶ κατ' ἐκείνων ἔξωσιν εἰπεῖν ὑπὲρ ὧν βυβλόεσθαι χρὴ , καὶ σκο-
 πεῖν , ὅπως μὴ τὰς φρότερον μισοῦντας τὴν ἀρχὴν τὴν Λακε-
 δαιμο-

δαιμονίων, ἢ τῶν ὕβρις ἐξαλλάξῃ, καὶ ποιήσῃ, τὴν ἐκείνων
 συμμαχίαν, αὐτῶν νομίζουσιν σωτηρίαν εἶναι. Ἐνθυμῆσθε ὅτι
 ἢ πόλεμον ἀνέλεσθε τὸν ὑπογνώσασθε, ἢ ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας,
 ἢ ὑπὲρ τῶν συμμαχῶν ἐλάβετε. (ἅπασιν γὰρ ὑπῆρχον
 ὑμῖν) ἀλλ' ὑπὲρ τῶν παρὰ τὴν ὄρκου τὰς σωθῆκας τὴν αὐτο-
 νομίας ἀποστερημένων. ὁ δὲ ἔκ παύτων χεῖρ λώσασθε, εἰ τὰς πό-
 λεις ἅς ἐκ οἶδε δεῖν Λακεδαιμονίοις δελεῖν, ταύτας περιό-
 ψετε καὶ ὑπὸ Θηβαίων ἀπολλυμένας· οἱ τοσοῦτοι δυνάμιμι
 εἶναι τὴν φραγίδα τὴν ὑμετέραν, ὥσθ' ὃ δοκεῖ πάντων δεινότη-
 τον εἶναι, δοριαλῶς γινώσκειν, τῷ κρείττονι καὶ ἡμῖν παθεῖν
 ὑπὸ ταύτης τῆς πόλεως, ἢ τῶν τυχεῖν ὁμόρους ὄντας. Οἱ μὲν γὰρ
 ὑφ' ὑμῶν κατὰ κράτος ἀλόντες, ἐνθὺς μὲν ἄριστος καὶ δολίχης
 ἀπὸ πλάγῃσιν· καὶ ὅτι σινοδρίῃ καὶ τῇ ἐλάβετε μετέχου-
 σιν. οἱ δὲ τῶν πλησίον οἰκουῦντες, οἱ μὲν ἐδὲν ἥττον τῶν ἀρ-
 γυρωνήων δελεῖσιν τὰς δὲ ὑπὸ πρότερον παύσοντο κακῶς ποιῶν-
 τες, πρὶν αὖ ἔτι ὥσπερ ἡμᾶς διαφῶσι. Καὶ Λακεδαιμονίων μὲν
 κατηγοροῦσιν, ὅτι τὴν Καδμείαν κατέλαβον, καὶ φηρὺς εἰς τὰς
 πόλεις κατισῶσιν· αὐτοὶ δ' ἐφύλακας εἰσπέμποντες, ἀλλὰ
 τῶν μὲν τὰ τεῖχη κατασκάπτοντες, τὰς δὲ ἀρδύας ἀπολλύοντες,
 ἐδὲν οἷον δεινὸν ποιεῖν, ἀλλ' εἰς τὸ ἀναισχυντίας καὶ πονηρίας
 ἐληλύθασιν, ὥστε τὴν αὐτῶν σωτηρίας τὴν συμμαχίας ἅπαν-
 τας ἀξιοῦσιν ἐπιμελεῖσθαι, τὴν δὲ τῶν ἄλλων δολίχης αὐτὸς κυρίως
 κατισῶσι. Καί τοι τίς ἐκ αὐτῶν μισήσῃ τὴν τούτων πλεονεξίαν;
 οἱ τῶν μὲν ἀδυνάτων ἄρχων ζητοῦσι, τοῖς δὲ κρείττοσιν ἴσον
 ἔχειν οἴονται δεῖν; Καὶ τῇ μὲν ὑμετέρα πόλις τὴν γῆς τὴν ὑπὸ Ὠ-
 ρωπίων δεδομένης φθονοῦσιν, αὐτοὶ δὲ βίβαν ἢ ἄλλοθεν χά-
 ραν καταμένονται· καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς λέγουσιν, ὥς
 ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν συμμαχῶν ταῦτ' ἐπραξάν. Καί τοι καὶ αὐ-
 τὸς, ὅντος ἐνθάδε σινοδρίῃ, καὶ τῇ ὑμετέρας πόλεως ἀμει-
 νον βεβλήσθαι δυναμένης, ἢ τῇ Θηβαίων, ἢ ὑπὲρ τῆς πεπραγ-
 μένων ἥκειν ἀπολογησομένους, ἀλλὰ πρὶν ποιῆσαι τιτάνων,
 ἐλθεῖν

ἐλθεῖν ὡς ὑμᾶς βυλδουσομένους. Νυνὶ δὲ τὰς μὲν ὑσίας τὰς ἡμετέρας ἰδίᾳ διηρπάκασι, τὴν δὲ ἑξέβολῃς ἅπασιν τοῖς συμμαχοῖς ἤκουσι μεταδώσοντες, ὡς ὑμεῖς, ὡς σωφροῆτε, φυλάξετε. πολὺ γὰρ κάλλιον τήνδε ἀναγκάσαι μιμήσασθαι τὴν ὁσιότητα ἢ ὑμετέραν, ἢ τὴν τῶν παρανομίας αὐτὴς πειθύναι μεταχεῖν, οἷ μὲν δὲ τῇ αὐτῇ τοῖς ἄλλοις γινώσκουσιν. Οἶμαι γὰρ ἅπασιν φανερόν εἶναι, ὅτι προσήκει τὴν εὐφροσύνην, ἐν μὲν τῷ πολέμῳ σκοπεῖν, ὅπως ἐκ παντὸς ἔσῃ πλεονέξουσιν τῇ ἐχθρῶν, ἐπειδὴ αὐτὴν εἰρήνην γένηται, μὲν δὲ περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τῇ ὀρκῶν καὶ τῇ σωθῆκῶν. Οὗτοι δὲ τότε μὲν ἐν ἀπάσαις ταῖς πρεσβείαις, ὑπὲρ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν αὐτονομίαν ἐποιοῦντο τὴν λόγους: ἐπειδὴ δὲ νομίζουσιν αὐτοῖς ἄδεια εἶναι ποιεῖν ὅ, τι αὐτοὺς βυλθῶσιν, ἀπάντων τῇ ἄλλων ἀμελήσαντες, ὑπὲρ τῶν ἰδίων κερδῶν καὶ τῶν αὐτῶν βίας λέγειν πολυμῶσι, καὶ φασί, τὸ Θηβαίους ἔχειν τὴν ἡμετέραν, τὸ συμφέρον εἶναι τοῖς συμμαχοῖς, κακῶς εἰδότες, ὡς ἐδὲ αὐτοῖς τοῖς παρὰ τὸ δίκαιον πλεονεκτῶσιν, ἐδὲ πῶποτε συνώλεγκον, ἀλλὰ πολλοὶ τῆς ἀλλοτείας ἀδίκως ἐπιθυμήσαντες, περὶ τὴν αὐτῶν εἰς τὴν μεγίστην κινδυνῶς δικαίως κατέστησαν. Ἀλλὰ μὲν ἐδὲ ἐκείνῳ γε ἔξουσι λέγειν, ὡς αὐτοὶ μὲν μετ' ὧν ἂν γένηνται, πιστοὶ ἑταῖροι ὄντες, ἡμᾶς δ' ἄξιον φοβεῖσθαι, μήκοιμισάμενοι τὴν χώραν, πρὸς Λακεδαιμονίους ἀποσῶμεν. εἰρήσετε γὰρ ἡμᾶς μὲν δις ἐκπεπολιορκημένους, ὑπὲρ τὴν φιλίαν τὴν ὑμετέραν: τήνδε δὲ πολλὰς εἰς ταῦτά τῃ πόλιν ἐξημαρτηκότας. Καὶ τὰς μὲν παλαιὰς προδοσίας, πολὺν αὐτῶν εἰς λέγειν γενομένων ἢ Κορινθιακῶν πολέμου διὰ τὴν ὕβριν τὴν τῶν, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἐπ' αὐτὴν στρατεύσασαν, δι' ὑμᾶς δὲ σωθέντες, ἐχθρῶς τῶν χάριν ἀπέδωσαν. ἀλλ' ἐπειδὴ διελύσατε τὸν πόλεμον, ἀπολιπόντες ὑμᾶς, εἰς τὴν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν εἰσῆλθον. καὶ Χῖοι μὲν καὶ Μιτυλήναιοι καὶ Βυζάντιοι συμπαρέμειναν: οὗτοι δὲ πηλικαύτῃ πόλιν οἰκοῦντες, ἐν κοινῇ σφᾶς αὐτὰς

αὐτὰς παραχρῆν ἐτόλμησαν . ἀλλ' εἰς τὸ τοῦ ἀνδρείας καὶ πονηρείας καὶ ἀφροσύνης ἦλθον , ὥς τε ἄμοσαν , ἥ μὲν ἀκολοθήσαιν μετ' ἐκείνων ἐφ' ὧμας τὰς διασώσαντας τὴν πόλιν αὐτῶν . ὑπὲρ ὧν δόντες τοῖς θεοῖς δίκας , τῆς Καδμείας καταλειφθείσης , λυαγκάθησαν ἐνθάδε καταφυγεῖν , ὅθου καὶ μάλιστα ἐπεδείξαντο τὴν αὐτῶν ἀπιστίαν . Σωθέντες γὰρ πάλιν διὰ τῆς ὑμετέρας διωάμεως , καὶ κατελθόντες εἰς τὴν αὐτῶν , ἐδύνα χρόνον ἐνέμειναν . ἀλλ' οὐδὺς εἰς Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπέστειλον , ἔτοιμοι διαδύειν ὄντες , καὶ μηδὲ κινεῖν τῶν ὑπὲρ αὐτῶν ὁμολογημένων . Καὶ τί δὲ μακρολογεῖν ; εἰ γὰρ μὴ προσέταττον ἐκείνοι τὰς φύγοντας μὴ καταδέχεσθαι , καὶ τὰς αὐτοχειρας εἰσείργειν , οὐδ' αὖ ἐκώλυσεν αὐτὰς μετὰ τῶν ἡδικοκτότων ἐφ' ὧμας τὰς ἀεργίας στρατεύεσθαι . Καὶ τοῖστοι μὲν νῦν περὶ τὴν πόλιν τῷδε γεγενημένοι , τὸ ἢ παλαιὸν ἀπάσης τ' Ἑλλάδος προδότηι κατασαντές , αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ ἕως ἐκασίῳν ἑ μεγάλων ἀδικημάτων συγγνώμης τυχεῖν ἠξιώθησαν , ἡμᾶς δ' ὑπὲρ ὧν λυαγκάθημεν , ἐδμήαν ἔχειν οἴονται δεῖν . ἀλλὰ τολμῶσιν , ὄντες Θηβαῖοι , λακωνισμόν ἑτέροις ἐνεδίδιξιν . οὗς πάντες ἴσμεν πλεῖστον χρόνον Λακεδαιμονίοις δεδεδουκότας , καὶ προθυμότερον ὑπὲρ τ' ἐκείνων ἀρχῆς , ἢ τ' ἑαυτῶν σωτηρίας πεπολεμηκότας . Ποίας γὰρ εἰσβολῆς , ἀπελείφθησαν ἢ εἰς ταύτῃ τὴν χώραν γεγενημένων ; ἢ τίνων ἐκ ἐχθίρας ὑμῖν , καὶ δυσμνηστοῖς διέπελσαν ὄντες ; οὐκ ἐν τῷ Δεκελικῷ πολέμῳ πλείονων αἴτιοι κακῶν ἐγένοντο τῶν ἄλλων τῶν εἰσβαλόντων ; οὐδυσχησάντων ὑμῶν , μόνοι τῶν συμμάχων ἔθεντο τὴν ψῆφον ὡς καὶ τὴν πόλιν εἰς ἀνδραποδιῶναι , ἢ τ' ἢ τὴν χώραν ἀνείναι μηλόβοτον , ὥσπερ τὸ Κερσαῖον πεδίον ; ὥς τ' εἰ Λακεδαιμόνιοι τὴν αὐτὴν ἔχον γνώμην Θηβαίοις , ἔξεν αὐτὸν ἐκώλυσεν ὑμᾶς ἅπασιν τοῖς Ἑλλησιν αἰτίας τ' σωτηρίας γενομένης , αὐτὰς ὑπὸ τ' Ἑλλήνων ἐξανδραποδιῶναι , καὶ ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσεῖν . καίτοι τίνα πηλικαύτῃ ἀεργεσίαν ἔχοιεν αὐτοὶ εἰπεῖν ;

πῆν; ἡ τιμωρία τίς ἱκανὴ γενήσεται διαλύσαι τὸ ἔχθραν, καὶ
 ἐκ τῶν δικαίως αὐτὴν ἀρχασαν πρὸς αὐτὴς; Τούτοις μὲν οὐκ
 εἰδὲς λόγος ὑπολείπεται πηλικαῦτα τό μὲν ἔξῃ μαρτυροῦ-
 σι· τοῖς δὲ συνηγορεῖν βελομένοισι, ἐκεῖνος μόνος, ὡς νῦν μὲν
 ἡ Βοιωτία προπολεμείῃς ὑμετέρας χώρας· ὡς δὲ διαλύσῃται
 τὴν πρὸς τῆς φιλίας, ἀσύμφορα τοῖς συμμαχοῖς διαπραξέ-
 σθαι· μέγα ἄλλω γὰρ ἔσθαι τὴν ῥοπλῶν, εἰ μετὰ Λακεδαι-
 μονίων ἢ τῶν γενήσεται πόλιν. Ἐγὼ δὲ οὔτε τοῖς συμμα-
 χοῖς ἡγεῖμαι λυσίτελεῖν, τὴν ἀσθενέστερον τοῖς κρείττοσι
 δαδύειν. (ὅτι γὰρ τὸ παρελθόντα χρόνον ὑπὲρ ἄλλων τινῶν
 ἢ τῶν ἐπολεμήσαμεν), ὅτε Οηβαῖος εἰς τὸτο μανίας ἦξεν,
 ὥστε ἀποσυνάτας τὴν ὑμετέρας συμμαχίας, Λακεδαιμονίοις ἐνδύ-
 σσειν τὴν πόλιν· ἐχὼς πισδύων τοῖς τῶν ἡθέσειν, ἀλλ' οἷδ' ὅτι
 γινώσκουσιν, ὡς δυοῖν θάτερον ἀναγκαῖον αὐτοῖς εἶναι, ἢ μόνον-
 τας ἀποθνήσκουσιν, καὶ πάχων οἰάπερ ἐποίησαν, ἢ φεύγοντας
 ἀπορεῖν, καὶ τῷ ἐλπίδων πασῶν ἀποστρεῖσθαι. Πότερα γὰρ τὰ
 πρὸς τὴν πολίτας αὐτοῖς ἔχει καλῶς, ὡς τὴν μὲν ἀποκτείναν-
 τες, τὴν δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλόντες, διηρπάκασιν τὰς ἐστίας,
 ἢ τὰ πρὸς τὴν ἄλλης Βοιωτίας; ὡς ἐκ ἀρχῆς μόνον ἀδίκως ἐπι-
 χειρῶσιν, ἀλλὰ τῷ μὲν τὰ τείχη κατεσκάψασιν, τῷ δὲ καὶ τὴν
 χώραν ἀπεστέρηκασιν. Ἀλλὰ μὲν ὅδ' ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν
 ἐπανελθεῖν αὐτοῖς οἰόντ' εἰσιν, ἢν ἔτι συμεχωῶς φανήσονται προ-
 διδόντες· ὡς ἐκ ἐστίν ὅπως βελησονται πρὸς ὑμᾶς, ὑπὲρ τῆς
 ἀλλοτρίας δις ἐχθρόντες, τὴν αὐτῇ πόλιν ἔτι εἰκὴ καὶ προ-
 δήλως ἀποβλεῖν· ἀλλὰ πολὺ κοσμιώτερον διακείσονται πρὸς
 ἀπάσας τὰς πράξεις, καὶ πλεονεκτήματα ποιήσονται θεραπείαν
 ὑμῶν, ὅσῳ περ αὐτὸν μᾶλλον περὶ σφῶν αὐτῷ διδίδωσιν. Ἐπεδεί-
 ξαντο δὲ ὑμῖν ὡς καὶ τῇ φύσει καλεῖται τῇ σφῶν αὐτῷ, ἐξ ὧν
 ἔπαρξαν περὶ ὧν ὁρῶν ὅτι μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐξ ἐστίας ἠλπίσαν
 εἶσθαι ποιεῖν ὅ, τι αὐτὸν βελησῶσιν, ἐχὼς συμμαχοῖς ὑμῖν
 προσωλέχθησαν, ἀλλ' ὥσπερ αὐτοῖς τὴν πολεμικῶν ἐξα-
 μαρ-

μαρτεῖν ἐτόλμησαν· ἐπειδὴ ὃ ἐκασὸν δὲς αὐτὸς ἀντὶ τῶτων ἐφη-
φίσαδε ποιῆσαι, παυσάμενοι τῷ φρονημάτων, ἤλθον εἰς ὑ-
μᾶς ταπεινότερον διατεθέντες, ἢ νῦν ἡμεῖς τυγχάνομεν ἔχον-
τες ὥς τε ἡμεῖς ἡμᾶς ἐκφοβῶσι τῷ Ῥητόρων λέγοντες, ὥς κιν-
δυὸς ἐστὶ, μὴ μεταβάλωμεν καὶ γυνώμεθα μετὰ Λακεδαιμονίων,
καὶ καὶ πιστέιν· τοιαῦται γὰρ αὐτὸς ἀνάγκαι κατελήφασιν,
ὥς τε πολὺ αὖ θάττον τὴν ὑμετέρων ἀρχὴν, ἢ τὴν Λακεδαι-
μονίων σύμμαχον ὑπομείναιεν. εἰ δ' οὐ καὶ τὰναντία μέλ-
λοισιν ἅπαντα φράζειν, ἐδ' ἔπως ἡγεῖμαι προσήκειν ὑμῖν, τῆς
Θηβαίων πόλεως πλείω ποιῆσθαι λόγον, ἢ τῷ ὄρκῳ, καὶ τῷ
σωθέντων· ἐνθυμημένους, πρῶτον μὲν, ὥς καὶ τὴν κινδυνὴν,
ἀλλὰ καὶ τὴν ἀδοξίαν καὶ τὴν αἰσχύναν φοβεῖσθαι πάτερον ὑμῖν ἐσιν.
ἐπειδ' ὅ, τι συμβαίνει κρατεῖν ἐν τοῖς πολέμοις, καὶ τὴν βίαν
καὶ τὴν πόλιν κατασφραγισμένους, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐσιώπῃ καὶ πρῶτον
τὴν Ἑλλάδα διοικούντας. Καὶ τῶτα ἐπὶ πλείονων μὲν αὖ τις
παραδειγμάτων ἔχει διελθεῖν· τὰ δ' οὐ καὶ ἐφ' ἡμῶν γινώμενα
τίς ἐκ οἷδεν; ὅτι καὶ Λακεδαιμόνιοι τὴν δυνάμιν τὴν ὑμετέ-
ραν, αὐτοῦσιν δοκῶσαν εἶναι κατέλυσαν; μικρὰς μὲν ἀφ' ὧν
μᾶς εἰς τὸν πόλεμον τὸν κατὰ θάλατταν τὸ πρῶτον ἔχοντες· δια-
τὴν δόξαν ταύτην, προσαναγόμενοι τὴν Ἑλλάδας; καὶ πάλιν
ὑμεῖς τὴν ἀρχὴν ἀφείλετε τὴν ἐκείνων, ἐξ ἀτειχίστου μὲν τῆς
πόλεως ὀρμηθέντες, καὶ πραττέσης ἀδυνάτως, τὸ ὃ δίκαιον ἔ-
χοντες σύμμαχον. Καὶ τῶτων ὥς καὶ βασιλεὺς αἴτιος ἡμεῖς, ὁ τε-
λευταῖος χρόνος σαφῶς ἐπέδειξεν· ἐξέρχεται γὰρ αὐτῶν πρῶτα
τῶν γεγενημένων, καὶ τῶν μὲν ὑμετέρων ἀελλπίστως ἔχοντων,
Λακεδαιμονίοις ὃ χεὶρὸν ἀπασῶν τῶν πόλεων δελευσάντων, ὅμως
ποσέον αὐτῶν περιεγρόντες πολέμουτες, ὥς τ' ἐκείνης ἀγα-
πητῶς ἰδεῖν τὴν εἰρήνην γινώσκοντες. Μηδεὶς οὐκ ὑμῶν ὀρθῶς εἰ-
τω μετὰ τῷ δικαίῳ ποιέμενος τὴν κινδυνὴν· μηδ' οἷδεν συμ-
μάχων ἀπορήσειν, ἐκ τῶν ἀδίκων ἐθέλησιν τὴν βο-
θεῖν, ἀλλὰ μὴ Θηβαίοις μόνοις· οἷς νῦν τὰναντία φησισάμε-

ραι , πολλὰς ἐπιθυμεῖν ποιήσετε τ' ὑμετέρας φιλίας · ὡ γὰρ
 ἐνδείξηθε , ὡς ὁμοίως ἅπασιν ὑπὲρ τῆ σπουδῆς παρὲσκέδα-
 θε πολεμεῖν , τίνες εἰς τὸτο ἀνείας ἦξεσιν , ὥς βέλεσθαι με-
 τὰ τῶν κατὰδελφικῶν τ' Ἑλλάδα εἶναι μᾶλλον , ἢ μετ' ὑμῶν
 τ' ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας ἀγωνιζομένων ; εἰ δ' ἢ μὴ , τί λέ-
 γοντες , ὡ πάλιν γένηται πόλεμος , ἀξιώσετε προσάγεσθαι
 τὰς Ἑλλήνας . εἰ δ' αὐτονομίαν προτείνοντες , ἐκδώσετε πορ-
 θεῖν Θηβαίοις ὡς τινα αὐτῶν βέλων τ' πόντων ; πῶς δ' ἐχὶ καὶ
 τὰναντία φανήσεται φράττοντες ὑμῖν αὐτοῖς , εἰ Θηβαίους μὲν
 μὴ ἔγκωλύσιντε παραβαίνοντας τὰς ὀρκας καὶ τὰς σπουδῆς ,
 πρὸς δ' Ἀκεδαιμονίους ὑπὲρ τῶν αὐτῶν τέτων προσηνέσεται πο-
 λεμεῖν ; καὶ τῶ μὲν κημάτων τῶν ὑμετέρων αὐτῶν ἀπέστητε , βε-
 λόμενοι τὴν συμμαχίαν ὡς μεγίστω ποιῆσαι · τίς δ' ἢ ἀλ-
 λοξίαν ἔχειν ἑάσετε , καὶ τοιαῦτα ποιεῖν , ὅς ἂν ἅπαντες χεῖρας
 εἶναι νομίσιν ὑμᾶς ; Ὁ δ' ἢ πάντων ἀλογώτατον , εἰ τοῖς μὲν
 συνεχῶς μετὰ Λακεδαιμονίων γεγενημένοις , δεδωγμένοι ὑμῖν
 ἐστὶ βοήθειν , ὡς τι παράσπονδον αὐτοῖς ἐκείνοι προσάττωσιν ·
 ἡμᾶς δ' , οἳ δ' μὲν πλείστον χρόνον μετ' ὑμῶν ὄντες διατετελέ-
 καμεν , τ' ἢ τελευτᾶτον μόνον πόλεμον ὑπὸ Λακεδαιμονίοις
 ὡς γὰρ ἀθροῦν γεγενηθῆναι , διὰ ταῦτ' ἡμῶν πρόφασιν ἀθλιώ-
 τατα ἀπάντων ἀνθρώπων περιόψατε διακεκμημένους · τίνας γὰρ
 αὐτῶν εὖροι τις δυσυχέστερος ; οἳ τινες καὶ πόλεως καὶ χώρας καὶ
 κτημάτων , ἐν μιᾷ σέσηθεντες ἡμέρᾳ , πάντων τῶν ἀναγκαί-
 οντων ὁμοίως ἐνδείκεις ὄντες , ἀλλ' ἢ καὶ πτωχοὶ κατ' ἐξήκαμεν ,
 ἀπορῶντες ποῖ βραχύνεσθαι ; ἐκπεσόντες γὰρ ἐκ τῆς οἰκείας ἀ-
 θυμουῦτες , καὶ ἀλώμενοι , τὴν Ἑλλάδα περιέμεν , πάσας δυ-
 χεραινοῦντες τὰς οἰκίσεις · ὡς γὰρ δυσυχῆντας κατὰλάβω-
 μεν , ἀλγῶμεν ἀναγκαζόμενοι πρὸς τοῖς οἰκείοις κακοῖς , καὶ τῶν
 ἀλλοξίων κοινωνεῖν · ὡς γὰρ ἐκ παραγῶντας ἔλθωμεν , ἔτι
 χαλεπώτερον ἔχομεν . καὶ ταῖς ἐκείνων φθορῶντες ἀπορείαις ,
 ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τοῖς τῶν πέλας ἀγαθοῖς , τὰς ἡμετέρας αὐτῶν

συμ-

συμφορὰς καθορῶντες . ἐφ' αἷς ἡμεῖς ἐδεμίαν ἡμέραν ἀδακρυ-
τὶ διάγομεν , ἀλλὰ περὶ θῆντες ἢ παρ' ἵδα , καὶ θρήνουῦτες ἢ
μεταβολὴν ἢ γεγενημένῳ , ἅπαντα ἢ χρόνον διατελέμεν . Τί-
να γὰρ οἶδε ἡμᾶς γνώμην ἔχειν , ὁρῶντας τὰς γοτιάς ἡμῶν
αὐτῶν ἀναξίως γυροῖσθαι , καὶ τὰς παῖδας , ἐκ ἐπὶ ἢ ἐλπί-
σιν αἷς ἐποισάμεθα , παιδολομένας , ἀλλὰ πολλὰς μὲν μικρῶν
ὅσκα συμβολαίων δαδόντας , ἄλλας δ' ἐπὶ θητείας ἰοῦσας ,
τὰς δ' ὅπως ἕκαστοι δυνάμει , τὸ καθ' ἡμέραν ποιεῖσθαι
ἀφρεπῶς , καὶ τοῖς τῶν προγόνων ἔργοις , καὶ ταῖς αὐτῶν ἡλικίαις ,
καὶ τοῖς φρονήμασι , τοῖς ἡμετέροις ; ὃ δ' πάντων ἐστὶν ἀλγεινότη-
τον . ὅταν τὶς ἴδῃ χωρεῖσθαι ἀπ' ἀλλήλων , μὴ μόνον πολίτας
ἀπὸ πολιτῶν , ἀλλὰ καὶ γυναικας ἀπ' ἀνδρῶν , καὶ τέκνα ἀπὸ μη-
τέρων , καὶ πᾶσαν ἢ συγγένειαν διαλυομένην . ὃ πολλοῖς τῶν
ἡμετέρων πολιτῶν διὰ τὰς ἀπορίας συμβέβηκεν . ὁ γὰρ κοινὸς
βίος ἀπολωλὼς , ἰδίας ἐλπίδας ἕκαστον ἡμῶν ἔχειν πεποιή-
κεν . Οἶμαι δ' ὑμᾶς ὅτι τὰς ἄλλας αἰχμασίας ἀγνοεῖν , τὰς διὰ
πενίαν καὶ φυγὴν γιγνομένας , ἃς ἡμεῖς τῇ μὲν διανοίᾳ χαλε-
πώτερον ἢ ἄλλων κακῶν φέρομεν , τῇ δ' ὅμως παραλείπομεν ,
αἰχμησόμενοι λίαν ἀκριβῶς τὰς ἡμέτερας αὐτῶν ἀτυχίας ἐξετά-
ζειν . ὦν ὑμᾶς αὐτὰς ἀξιοῦμεν ἐνθυμεμένους , ἐπιμέλειαν τινα
ποιήσασθαι περὶ ἡμῶν . καὶ γὰρ ἐδ' ἀλλόφθοι τυγαχόμεν ὑμῖν
ὄντες , ἀλλὰ ταῖς μὲν ἀνοίαις ἅπαντες οἰκεῖοι , τῇ δὲ συγγε-
νεῖα τὸ πλῆθος ἡμῶν . διὰ γὰρ τὰς ἐπιγαμίας τὰς δοθείσας ,
ἐκ πολιτῶν ὑμετέρων γεγόναμεν , ὥς τε ἐχ' ὅσον τε ὑμῖν ἀμε-
λῆσαι , περὶ ὧν ἐλκλύδαμεν δεησόμενοι . καὶ γὰρ αὐτὸ ἀπάντων
εἴη δεινότατον , εἰ πρότερον μὲν ἡμῖν μετέδωκε τὴν πατρίδος τῆς
ὑμετέρας αὐτῶν , νῦν δ' μηδὲ τι ὑμετέραν ἀποδοῦναι δόξειεν
ὑμῖν . ἔπειτα ἐδ' εἰκὸς ὅσα μὲν ἕκαστον ἐλεῖσθαι τῶν παρὰ τὸ
δίκαιον δυσυχαιῶν , ὅλῳ δ' πόλιν ὅπως ἀνόμως διεφθαρ-
μένῳ , μὴ καταμικρὸν οἶκτε δυνήσθαι τυχεῖν , ἀλλὰ τὴν καὶ
πρὸς ὑμᾶς καταφυγεῖσαν . οἷς δ' ἐν τὸ πρότερον αἰχρῶς , ἐδ' ἀκ-

λεῶς ἀπέβη τὰς ἰκέϊας ἐλευσάσιν· ἐλθόντων γὰρ Ἀργείων
 ὡς τὰς προγόνους ὑμῶν, καὶ διηθούτων ἀνελέσθαι τὰς ὑπὸ τῇ
 Καδμείᾳ τελευτήσαντας, πειθέντες ὑπ' ἐκείνων, καὶ Θηβαίους
 ἀναγκάσαντες βυλόμεσθαι νομιμώτερον, ἢ μόνον αὐτοὶ κατ'
 ἐκείνης τὰς χρόνους διδοκίμῃσαν, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει δόξαν
 αἰμνήσον εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον κατέλιπον· ἥς ἔκ ἄξιον προ-
 δότας γενέσθαι· καὶ γὰρ αἰσχρὸν φιλοτιμεῖσθαι μὲν ἐπὶ
 τοῖς τῶν προγόνων ἔργοις, φαίνεσθαι δ' ἐκείνοις τὰναντία πε-
 ρὶ τῶν ἰκεῖν' πράττοντας· καὶ τοὶ πολὺ περὶ μεζόνων καὶ
 δικαιότερων ἤκομεν τὰς δεινὰς ποισόμενοι· οἱ μὲν γὰρ
 ἐπὶ τῷ ἄλλοξίᾳ στρατεύοντες, ἰκέτολον ὑμᾶς· ἡμεῖς δὲ,
 τῷ ἡμετέρῳ αὐτῶν ἀπολωλεκότες· καὶ κείνοι μὲν παρεκάλεον
 ἐπὶ τῷ τῶν νεκρῶν ἀνείρεσιν, ἡμεῖς ἔτι ἐπὶ τῷ τῶν λοιπῶν
 σωτηρίᾳ· ἔστι δ' οὐκ ἴσον κακὸν, ἢ δ' ὅμοιον, τοὺς τεθνεῶ-
 τας ταφῆς εἰργασθαι, καὶ τὰς ζῶντας πατρίδος ἀποστρέφειν,
 καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἁπάντων· ἀλλὰ τὸ μὲν δευσιώτερον τοῖς
 κωλύουσιν, ἢ τοῖς ἀτυχοῦσι· τὸ δὲ μηδεμίαν ἔχοντα κατα-
 φυγῇ, ἀλλὰ ἀπολιν γενόμενον, κατ' ἐκάστῳ τῷ ἡμέρῳ
 κακοπαθεῖν, καὶ τὰς αὐτὰς περιόρῃν, μὴ διωάμενον ἐπαρκεῖν,
 τί δεῖ λέγειν ὅσον τὰς ἄλλας συμφορὰς ὑπερβέβηκεν; Ὑπὲρ
 ὧν, ἅπαντας ὑμᾶς ἰκέτολόμεν ἀποδοῦναι τῷ χώρῳ ἡμῖν καὶ
 τῷ πόλιν· τὰς μὲν πρεσβυτέρους ὑπομιμνήσκοντες, ὡς οἰκ-
 τῶν τοὺς πλικέτους ὀράσθαι δυσυχουῖτας, καὶ τῶν κατ' ἡμέ-
 ραν ἀπορῶντας· τὰς δὲ νεωτέρους ἀντιβολοῦντες καὶ δειόμενοι
 βοηθεῖν τοῖς ἡλικιώταις, καὶ μὴ περιιδεῖν ἔτι πλείω κακὰ
 τῶν εἰρημνίων παθόντας· Ὅφείλετε δὲ μόνοις τῶν Ἑλλήνων τῶ-
 τον τὸν ἔρανον, ἀνίστασθαι ἡμῖν γεγενημένοις ἐπαμύναι· καὶ
 γὰρ τὰς ἡμετέρους προγόνους φασὶν, ἐκλιπόντων τῶν ὑμετέ-
 ρων πατέρων ἐν τῇ Περσικῇ πελέμῳ ταύτῃ τῷ χώρῳ,
 μόνους τῶν ἔξω Πελοποννήσου, κοινωνῆς ἐκείνοις τῶν κινδύ-
 νων γενομένους, σωμασάσθαι τῷ πόλιν αὐτοῖς· ὥς τε δι-
 καίως

καίως αὐτὴν αὐτὴν δ'εργεσίαν ἀπολάβοιμεν ὡς περ αὐτοὶ
 τυχεαίμεν εἰς ὑμᾶς ὑπάρξαντες . Εἰ δ' οὐ καὶ μηδὲν ὑμῖν
 τῶν σωμάτων τῶν ἡμετέρων εἰδοκται φροντίζειν , ἀλλὰ τὴν
 γε χώραν , ἣ πρὸς ὑμῶν ἐστὶν ἀσχεῖται πεπορθημένη ,
 ἐν ᾗ μέγιστα σημεῖα τῆς ἀρετῆς τῆς ὑμετέρας , καὶ τῶν ἄλλων
 τῶν συναγωνισαμένων καταλείπεται . τὰ μὲν γὰρ ἄλλα
 ἔσπαια πόλει πρὸς πόλιν γέγονεν · ἐκεῖνα δ' ὑπὲρ ἀπάσης
 τῆς Ἑλλάδος , πρὸς ὅλῳ τῷ ἐκ τῆς Ἀσίας δυνάμιν ἔση-
 κεν · ἃ Θηβαῖοι μὲν εἰκότως ἀφανίζουσι . τὰ γὰρ μνημεῖα τ'
 τότε γενομένων , αἰχμὴν πύτοις ἐστίν · ὑμῖν δ' προσήκει δια-
 σάξιν · ἐξ ἐκείνων γὰρ τῶν ἔργων ἡγεμόνες κατέστητε τῶν
 Ἑλλήνων . Ἀξίον δ' καὶ τῶν Ἡρώων μνησθῆναι τ' ἐκείνων τὸν
 τόπον κατεχόντων , καὶ μὴ περιορᾶν τὰς τιμὰς αὐτῶν κατα-
 λυομένας , οἷς ὑμεῖς καλλιερησάμενοι , ποιῶτον ὑπέστητε
 κίνδυνον , ὅς κ' ὅπως καὶ τὴν ἄλλους ἅπαντας Ἑλλήνας ἡλευ-
 θέρωσθε . Χρὴ δ' καὶ τῶν προγόνων ποιήσαδ' αἰτινα φρόνοισιν ,
 ἵνα μὴ παραμειλῆσαι μηδὲ τῆς περὶ ἐκείνης εὐσεβείας , ἐνδυ-
 μαμένους ὅπως αὐτὸ διατεθεῖεν (εἴ τις ἄρα τοῖς ἐκεῖ φρόνησις
 ἐστὶ περὶ τῶν ἐνθάδε γενομένων) εἰ κυρίων ὑπαρχόντων
 ὑμῶν , αἰσθομένοισι , τὴν μὲν δαδὲν τοῖς βαρβάρους ἀξιώσαν-
 τας , δεσπότας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καθισταμένους · ἡμᾶς
 δ' τὴν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας συναγωνισαμένους , μόνους τ' Ἑλ-
 λήνων ἀναστάτας γεγενημένους · καὶ τὴν μὲν τῶν κινδυνώσαν-
 των τάφους μὴ τυχεαίοντας τῶν νομιζομένων , ἀπαίει τῶν ποιη-
 σόντων , Θηβαίους δ' ἐκ τῶν πάντων ἁγλατάμενους , κρα-
 τοῦντας τῆς χώρας ἐκείνης . Ἐνθυμεῖσθε δ' , ὅτι , καὶ Λακεδαι-
 μονίων μεγίστῳ ἐποιεῖσθε κατηγερίαν , ὅτι Θηβαίοις χαλεπό-
 μενοι πῶς τῶν Ἑλλήνων φροδοταίς , ὑμᾶς τὴν δ'εργεσίαν
 διέφθειραν . Μὴ τοίνυν ἐάσητε ταύτῃ τὴν βλασφημίαν περὶ
 τὴν ὑμέτεραν γενέσθαι πόλιν , μηδὲ τὴν ὕβριν τῷ πύτῳ
 αὐτῇ τῆς παρουσίας ἔλυσθε δόξης . Πολλῶν δ' ἐνόντων εἰ-

πῆν , ἐξ ὧν αὖτις ὑμᾶς ἐπαγάγοιτο μᾶλλον φροντίσαι
 τῆς ἡμετέρας σωτηρίας , οὐ δυνάμει βραχὺ λόγῳ πάντᾳ
 περιλαβεῖν , ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς χρητὴρὰ τὰ παραλειμμέ-
 να συνιδόντας , χρημνοθύντας , μάλιστα μὲν τῶν
 ὄρκων καὶ τῶν συνθηκῶν , ἔπειτα καὶ τῆς
 ἡμετέρας διοσίας καὶ τῆς τῶν τῶν ἔχ-
 θρας , ψηφίσασθαι τὰ δί-
 καια περὶ ἡ-
 μῶν .

Α Ο Υ Κ Ι Η Η Ο Υ

Σ Α Μ Ο Σ Α Τ Ε Ω Σ

Πατρίδος ἐγκώμιον .

Τι μὲν ἔδεν γλύκιον ἥς πατρίδος φθαίνει, πορο-
 τεθρυλλημένον . ἄρ' αὖ ἥδιον μὲν ἔδεν, σεμνό-
 τερον δέ τι, καὶ θεϊότερον ἄλλο; καὶ μὴ ὅσα
 σιμνά καὶ θεῖα νομίζουσιν αὐθραυποι, τῶν
 πατρὶς αἰτία, καὶ διδάσκαλος, γεννησαμένη,
 καὶ ἀναθρεψαμένη καὶ παιδευσαμένη . Πόλειον μὲν αὖ μεγίστη,
 καὶ λαμφοτότης, καὶ πολυτελείας κατασκάδων θαυμάζουσι πολ-
 λοὶ, πατρίδας ᾗ ἐέργουσι παῖτες . καὶ ποσῶτον ἔδειξέ ξηπαθήθη
 τῇ καὶ πάνυ κικρατμεύων ὑπὸ τῇ κατὰ τὴν θεῖαν ἡδονῆς, ὡς
 ὑπὸ τῇ ὑπερβολῇ τῇ παρ' ἄλλοις θαυμάτων, λήθω ποιήσα-
 σθαι τῇ πατρίδος . Ὅσις μὲν ἔν σιμνυίεται πολίτης ὦν δῶδαί-
 μονος πόλεως, ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ, τίνα καὶ τιμῇ ἀπονέμειν τῇ
 πατρίδι . καὶ ὁ ποιῶν δῆλός ἐστιν ἀχθόμενος αὐτῇ, εἰ μετριοτέρας
 ἔλαχε τῇ πατρίδος . Ἐμοὶ δὲ ἥδιον, αὐτὸ τιμᾶν τὸ τῆς πατρίδος
 ὄνομα . πόλεις μὲν γὰρ παραβαλεῖν πειρωμένῳ προσήκει, μέ-
 γεθος ἐξετάζειν καὶ κάλλος, καὶ τὴν τῶν ὀρίων ἀφθορίαν . ὅπου
 δ' αἵρεσίς ἐστι πόλειον, ἔδειξεν αὐτῷ ἔλοιτο τὴν λαμφοτέραν, ἔσας
 πλὴν πατρίδα, ἀλλ' ὄξαιτο μὲν αὐτῇ καὶ τὴν πατρίδα ταῖς ἐλ-

δαίμοσι παραπλησίαι, ἔλοιτο δ' αὖ τὴν ὁποιασοῦν. Τὸ δ' αὐτὸ
 τῷ καὶ οἱ δίκαιοι τῶν παίδων ἀφάρτῃσι, καὶ οἱ χρηστοὶ τῶν πατέ-
 ρων. ἔτε γὰρ νέος καλὸς καὶ γὰρ ἄλλος ἂν προτιμῆσαι τῷ πα-
 τέρει, ἔτε πατὴρ καταμελήσας τῷ παιδὶ, ἔτερον ἂν εἰρῆσαι νέον·
 ἀλλὰ τοσούτων γε οἱ πατέρες νικώμενοι, ἐφυσμένους τοῖς παισίν,
 ὥστε καὶ κάλλιστοι καὶ μέγιστοι, καὶ τοῖς πᾶσιν ἄριστα φαίνονται κε-
 κοσμημένοι οἱ παῖδες αὐτοῖς. ὅσις ἢ μὴ τοιούτος ἐστὶ δικαστὴς πρὸς
 τὸν υἱόν, καὶ δοκῇ μοι πατὴρ ὁφθαλμὸς εἶχεν. Πατρίδος τοίνυν τὸ
 ὄνομα, παῶν καὶ οἰκειότατον πάντων. οὐδὲν γὰρ, ὅτι τῷ πατρί
 οἱ κειότερον. εἰ δέ τις ἀπονέμει τῷ πατρί τὴν δικαίαν τιμὴν,
 ὥστε ὁ νόμος καὶ ἡ φύσις κελεύει, προσηκόντως ἂν τὴν πατρί-
 δα προτιμῆσαι καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτὸς, καὶ πατρίδος κτήμα, καὶ
 ὁ τῷ πατρί πατὴρ, καὶ οἱ ἐκ τούτων οἰκεῖοι πάντες ἀνωτέρω καὶ
 μέχρι θεῶν πατρῶν ἀφίεσιν ἀναβιβαζόμενοι τὸ ὄνομα. Καί-
 ριστι ἔθελον πατρίσι, καὶ πάντα μὲν, ὡς εἰκὸς, ἐφορῶσι τὰ τῶν
 ἀνθρώπων, αὐτῶν ἡγούμενοι κτήματα, πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν.
 ἐφ' ἧς ἢ ἕκαστος αὐτῶν ἐγνώετο, προτιμᾷ τῶν ἄλλων ἀπα-
 σῶν πόλεων. Καὶ πόλεις σεμνότεραι, θεῶν πατρίδες. Ἐν ἡσίοι
 θεοτέραι, παρ' αἷς ὑμνῆται γένεσις θεῶν. ἱερὰ γοῦν κεχα-
 ρισμένα ταῦτα νομίζεται τοῖς θεοῖς, ἐπειδὴν εἰς τοὺς οἰκείους
 ἕκαστος ἀφικόμενος ἱερουργεῖ πόπης. εἰ ἢ θεοῖς τίμιον τὸ τῆς πα-
 τρίδος ὄνομα, πῶς οὐκ ἀνθρώποις πολὺ γε μάλλον; καὶ γὰρ εἶδε
 τὸν ἥλιον πρῶτον ἕκαστος ἀπὸ τῆς πατρίδος, ὡς καὶ τοῦτον καὶ θεόν,
 εἰ καὶ κοινὸς ἐστίν, ἀλλ' οὐκ ἕκαστος νομίζεται πατρίων, διὰ
 τὴν ἀφ' ἧς ἀπὸ τῆς πόπης θεῶν. καὶ φωνῆς ἐνταῦθα ἤρξατο,
 ἐπιχώρια παῶν λαλεῖν μαθητῶν, καὶ θεῶν ἐγνώρισεν. Εἰ
 δέ τις τοιαύτης ἔλαχε πατρίδος, ὡς ἐπείρας διενθῶναι πρὸς
 τὴν τῷ μεζόνων παιδείαν, ἀλλ' οὐκ ἐχέτω καὶ τῶν τῷ παι-
 δωμάτων τῇ πατρίδι τὴν χάριν. καὶ γὰρ ἐγνώρισεν καὶ τὸ
 λίκον ὄνομα, μὴ διὰ τῆς πατρίδος πόλιν εἶναι μαθῶν. Πάντα
 ἦ, οἶμαι, παιδωμάτα καὶ μαθήματα συλλέγουσιν ἀνθρώποι,

χρησι-

χρησιμώτερος αὐτὰς ἀπὸ τῶν ταῖς πατέρεσι παρασκυδάζοντες.
 κτῶνται ἢ καὶ χρήματα, φιλοτιμίας ἑνὸς τῆς εἰς τὰ κοινὰ
 τῆς πατρίδος δαπανήματα, καὶ εἰκότως, οἶμαι. δεῖ γὰρ ἐκ
 ἀχαρίστος εἶναι τὸς τῶν μεγίστων τυχοῦντας δυνεργειῶν. ἀλλ' εἰ
 καὶ τοῖς καθ' ἑαυτοὺς ἀπονέμοι χάριν, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον, ἐπει-
 δαὺν εὐπάθῃ πρὸς τινος, πολὺ μᾶλλον προσήκει τὴν πατρίδα
 τοῖς καθήκουσιν ἀμείβεσθαι. Κακώσεως μὲν γὰρ γονέων εἰσὶ
 νόμοι παρὰ ταῖς πόλεσι. κοινὴ δὲ προσήκει πάντων μητέρα
 τὴν πατρίδα νομίζειν, καὶ χειρὶ ἑαυτῶν ἀποδίδου καὶ
 τῆς τῶν νόμων αὐτῶν γνώσεως ὧφθῃ ἢ εὐδὲς ἔπος ἀμνήμων τῆς
 πατρίδος, ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει γινόμενος ἀμελεῖν· ἀλλ' οἱ τὴν
 κακοπραγοῦντες ἐν ταῖς ἀποδημίαις, συνεχῶς ἀνακαλῶ-
 σιν, ὡς μέγιστον τῶν ἀγαθῶν ἡ πατρίς. οἱ τε δὲ δαιμονοῦν-
 τες, αὐτὰ καὶ τὰ ἄλλα εὐφράττωσι, τὸ το γὰρ αὐτοῖς μέγιστον ἐνδεῖν
 νομίζουσι, τὸ μὴ τὴν πατρίδα οἰκεῖν, ἀλλὰ ξενιτεύειν. ἔναιδος
 γὰρ τὸ τῆς ξενιτείας καὶ πρὸς κατὰ τὸν τὴν ἀποδημίας χρόνον λαμ-
 πρὸς γινόμενης, ἢ διὰ χρημάτων κτῆσιν, ἢ διὰ τιμῆς δόξαν,
 ἢ διὰ παιδείας μαρτυρίαν, ἢ δι' αὐδρίας ἔπαινον, ἔστιν ἰδεῖν
 ἐς τὴν πατρίδα πάντα ἐπειγομένης, ὡς ἐκ αὐτῆς ἐν ἄλλοις βελ-
 τίουσιν ἐπιδειξομένης τὰ αὐτῶν καλά. καὶ τοσούτῳ γε μᾶλλον
 ἕκαστος ἀσπείδει λαβέσθαι τῆς πατρίδος, ὅσῳ περ αὐτὴ φαίνεται
 μειζρῶν παρ' ἄλλοις ἡξιωμένος. Ποθεῖν μὲν οὐ καὶ νέοις πα-
 τρὶς, τοῖς ἤδη γεγηρακόσιν ὅσῳ πλέον τῷ φρονεῖν, ἢ τοῖς νέ-
 οις μέτεσι, τοσούτῳ καὶ πλείων ἐγγίνεται πόθος ὁ τὴν πατρίδος.
 ἕκαστος γοῦν τῶν γεγηρακότων καὶ ἀσπείδει, καὶ εὐχεται καταλῦ-
 σαι τὸν βίον ἐπὶ τὴν πατρίδα, ἵν' ὅθου ἡρξαστο βιοῦν, ἐνταῦθα
 πάλιν καὶ τὸ σῶμα παρακατάθῃται τῇ θρησκείᾳ γῇ, καὶ τῶν
 πατρῶν κοινωνήσῃ τάφων. δεινὸν γὰρ ἕκαστον δοκεῖ ξενίας ἀ-
 λίσκεσθαι, καὶ μετὰ θάνατον ἐν ἀλλοτρίᾳ κειμένῳ γῇ ὅσον ἢ
 τὸ δ' ἐνείας τὸ πρὸς τὰς πατρίδας μέτεσι τοῖς ὡς ἀληθῶς γνησίοις
 πολίταις, μάθοι τις ἐκ τῶν αὐτοχόρων. οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ πλῆ-
 ρους,

δεις, καθάπερ νόθοι, ῥηδίας ποιουῦνται τὰς μετανασάσεις, τὸ μὲν δὲ πατρίδος ὄνομα μήτε εἰδότες, μήτε σέροντες, ἡγάμμενοι δ' ἀπανταχῇ τῶν ἐπιποδείων ἀπορήσειν, μέτρον εἶδαι μορίας, τὰς δὲ γαστρός ἡδονὰς τιθέμενοι. Οἷς δὲ καὶ μήτηρ ἡ πατρίς, ἀγαπῶσι τὴν γλῶττιν, ἐφ' ἧς ἐγκύοντο, καὶ ἐτράφησαν, καὶ ἐλίγλωττον ἔχουσι, καὶ τραχεῖαν καὶ λεπτοῖαν, καὶ ἀπορῶσι τῆς γῆς ἐπαινεῖσαι τὴν ἀρετὴν, τῶν γε ὑπὲρ τὴν πατρίδος ἐκ ἀπορήσεσιν ἐγκωμίων. ἀλλὰ καὶ ἴδωσιν ἐτέρης σεμνυνομένης πεδίοις αἰεμενοῖς, καὶ λειμῶσι φυτοῖς παντοδαποῖς διειλημμένοις, καὶ αὐτοὶ τῶν τὴν πατρίδος ἐγκωμίων ἐκ ἐπιλαυδαῖνται. τὴν δὲ ἰπποτρόφον ὑπερορῶντες, καὶ κυροτρόφον ἐπαινεῖσι. Καὶ ἀπώδει τις ἐς τὴν πατρίδα, καὶ νησιώτης ἢ, καὶ παρ' ἄλλοις εὐδαιμονεῖν δυνήται· καὶ διδομένην ἀθανασίαν αὐτῷ προσήσεται, φροτιμῶν τὸν ἐπὶ τὴν πατρίδος τάφον. Ἐὖ δὲ πατρίδος αὐτῷ καπνὸς λαμπρότερος ἐφθίσεται τῇ παρ' ἄλλοις πυρὶ. Οὕτω δὲ ἄρα τίμιον εἶναι δοκεῖ παρὰ πᾶσιν ἡ πατρίς, ὥς τε καὶ τὰς πανταχοῦ νομοθέτας ἴδοι τις αὐτῶν, ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασιν, ὡς χαλεπωπάτῃ ἐπιβεβληκότας τὴν φυγὴν, τιμωρίαν. καὶ ἔχουσι νομοθέται μὲν ὕψος ἔχουσιν, οἱ δὲ πισδόμενοι τὰς στρατηγίας ἐτέρως, ἀλλ' ἐν ταῖς μάχαις τὸ μέγιστόν ἐστι τῶν παραγγελημάτων τοῖς παραττομένοισι, ὡς ὑπὲρ πατρίδος αὐτοῖς ὁ πόλεμος, καὶ ἔδει, ὅσας αὐτὸν ἀκυσας τέτα, κακὸς εἶναι θέλη. ποιεῖ γὰρ τὸν δειλὸν, ἀνδρεῖον, τὸ τὴν πατρίδος ὄνομα.

ΤΟΤ' ΑΥΤΟΥ ΤΥΡΑΝΟΚΤΟΝΟΣ

Ἀνῆλθέ τις εἰς τλήν ἀκρόπολιν, ὡς ἀποκτενῶν ἢ τύραννον· καὶ αὐτὸν μὲν ἔχ' ὕψι, ἢ ἢ ὕψιν αὐτῷ ἀποκτείνας, κατέλιπε τὸ ξίφος ἐν τῇ σώματι· ἐλθὼν δὲ τύραννος, καὶ ἢ ὕψιν ἰδὼν ἥδη νεκρὸν, τῇ αὐτῇ ξίφει αὐτὸν ἀπέκτεινεν· αἰτεῖ δὲ ἀνελθὼν, καὶ ἢ τῷ τυράννῳ ὕψιν ἀνελθὼν, γέρας, ὡς τυραννοκτόνος.

Λ Τὸ τυράννευς ἀποκτείνας, ὃ ἀνδρὲς δικασαί, μιᾶς ἡμέρας, ἢ μὲν ἥδη παρηβηκότα, τὸν ἢ ἀκμῶντα, καὶ πρὸς ἄλλοις τῇ ἀδικημάτων ἐτοιμότερον, ἢ καὶ μίαν ὁμῶς ἐπ' ἀμφοτέροις αἰτίσων δωρεῖται, μόνος τῇ πώποτε τυραννοκτόνων πληγῇ· μίαν δὲ πονηρῆς ἀποσκευασάμενος καὶ φορῶσας, τὸν μὲν παῖδα τῇ ξίφει, ἢ πατέρα ἢ τῇ πρὸς τὸν ὕψιν φιλοσοργίᾳ. Ὁ μὲν ἐν τύραννῳ, αἰθ' ὡς ἐποίησεν, ἰκανῶς ἡμῖν δέδωκε τιμωρίαν, ζῶν μὲν τὸν ὕψιν ἐπιδὼν προαγρημένον παρὰ τλήν πελοπλήν, τελευτῶν ἢ λυαγκασμένος, τὸ παραδοξότατον, αὐτὸς αὐτῷ γενέσθαι τυραννοκτόνος· ὁ παῖς ἢ ὁ ἐκείνου τέθνηκε μὲν ὑπ' ἐμῶν, ὑπὲρ ῥέτισε δὲ μοι καὶ ἀποθανὼν πρὸς ἄλλον φόνον, ζῶντι μὲν σωαδικῶν τῷ πατρὶ, μετὰ θάνατον ἢ παροκτονήσας, ὡς ἐδιδύατο· τλήν μὲν οὐκ τυραννίδα ὁ παύσας εἰμι ἐγὼ, καὶ τὸ ξίφος, ὃ πάντα εἶργασαι, ἐμόν· τλήν ἢ τάξιν ἐνήλλαξα τῇ φόνων, καὶ ἢ τῷ ποινὴν ἐκαιοτομήσατο ἢ τῷ πονηρῶν τελευτῆς, ἢ μὲν ἰχυρότερον, καὶ ἀμυνάσθαι διύαμενος αὐτὸς ἀνελθὼν, τὸν γέροντα ἢ μόνῳ παραχωρήσας τῇ ξίφει. Ἐγὼ μὲν ἐν καὶ περιττότερόν τι ἐπὶ πάντις ὃ μὲν γενήσεται μοι παρ' ὕψιν, καὶ δωρεὰς λήψεται ἰσαερίδους τοῖς ἀγρημένοις, ὡς αὐτὸς ἢ παρόντων ἀπαλλάξας ἡμᾶς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἢ τῇ μελλόντων κακῶν ἐλπίδος, καὶ τλήν ἐλδοθεῖαν βέβαιον

βαιον παραχών, ἔδωκός παραλελειμένον κληρονόμον τῷ ἀδικη-
 μάτων· μεταξὺ δ' ἔκινδυνώσω, ποσαῦτα κατορθώσας, ἀγέραςος
 ἀπελθεῖν παρ' ὑμῶν, ἔμ' ἄνους σέρεσθαι τὴν παρὰ τῷ νόμῳ ἀμοι-
 βῆς, ἧς διεφύλαξα. Ὁ μὲν ἔν' ἀντιλέγων ἐποσὶ, δοκεῖ μοι αὐ-
 κηδόμενος, ὡς φησι, τῷ κοινῶν τὰ ποιοεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς τε-
 τελοῦσιν ἀποπνεύσας, καὶ ἀμυνόμενος τὴν ἐκείνοις τῷ θανά-
 τῳ αἰτίον γεγεννημένον. ὑμεῖς δ' ἀνάχεσθε με, ὡς ἀδελφοὶ δικασαί
 πρὸς ὀλίγον, τὰς ἐν τῇ τυραννίδι, καὶ παρ' εἰδόσιν ὑμῖν ἀκριβῶς
 διηγεμένῃ· καὶ γὰρ τὸ μέγεθος ἔγω μάθοιτ' αὐτὴν τὴν διεργασίας τὴν
 ἐμῆς, καὶ αὐτοὶ μάλλον δ' ὀφραεῖσθε, λογιζόμενοι ὡς ἀπλη-
 λάγητε· ἐγὼ γάρ, ὥσπερ ἄλλοις τισὶν ἤδη συνέβη πολλάκις,
 ἀπλῶ καὶ ἡμεῖς τυραννίδα, καὶ μίαν διὰ τὴν ὑπερμενίαν, ἐδ' ἑ-
 σνός ὑπ' ἐνέγκαμεν ἐπιθυμίαν δεσπότης, ἀλλὰ μόνοι τῷ πῶπο-
 τε τὰ ὅμοια δυσυχησάτων, δύο αὐτ' ἐσνός τυράννης εἶχομεν,
 καὶ πρὸς διττὰ οἱ δυσυχεῖς ἀδικήματα διηγήμεθα. μετρίωτερος
 ἢ ὁ πρεσβύτερος ἡμῶν παραπολὺ, καὶ πρὸς τὰς ὀργὰς ἡπιώτερος, καὶ
 πρὸς τὰς καλὰς ἀμβλύτερος, καὶ πρὸς τὰς ἐπιθυμίας βρα-
 δύτερος, ὡς αὐτὴν ἡλικίας τὸ μὲν σφοδρότερον τὴν ὀρμῆς ἐπε-
 χύσεως, τὰς δ' ἡμῶν ἡδονῶν ὀρέξεις χαλινάγωγέσης. καὶ πρὸς γε-
 τλὴν ἀρχὴν τῷ ἀδικημάτων ὑπὸ τῷ παιδὸς ἄκων προσῆχθαι ἐλέ-
 γετο, καὶ πάντῃ τυραννικὸς αὐτὸς ὢν, ἀλλ' ἐκὼν ἐκείνῳ· φιλό-
 τεκνος γὰρ ἐς ὑπερβολὴν ἐγκέτο, ὡς εἶδειξε. καὶ πάντα ὁ παῖς
 ἡμῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκείνῳ ἐπέειπετο, καὶ ἡδίκησε ὅσα κελόοι, καὶ ἐκό-
 λαζεν ἧς προσάττοι, ἐπ' ἀνταῦς ὑπηρετεῖ, καὶ ὅλως ἐτυραννεῖτο
 ὑπ' αὐτῆς, καὶ δορυφόρος τῷ τῷ παιδὸς ἐπιθυμῶν ἡμῶν. ὁ νεανίας δ',
 τὸ μὲν τιμῆς παρεχώρει καθ' ἡλικίαν ἐκείνῳ, καὶ μόνον ἐξίστατο
 τῷ τῷ ἀρχῆς ὀνόματος· τὸ δ' ἔργον τὴν τυραννίδος, καὶ τὸ κεφάλαιον
 αὐτοῦ ἡμῶν. καὶ τὸ μὲν πιστὸν καὶ ἀσφαλὲς ἀπ' αὐτῆς παρεῖχε τὴν δυ-
 ναστείαν, τὴν δ' ἀπόλαυσιν μόνος ἐκαρπῆτο τῷ ἀδικημάτων.
 ἐκείνος ἡμῶν, ὁ τὰς δορυφόρους συνέχων, ὁ τὴν φρενὰν κρατυῶν,
 ὁ τὰς τυραννευμένους ἐκκόπτων, ὁ τὰς ἐπιβεβλόντας φοβῶν. ἐ-
 κείνος

κείνος

κεῖνος ὁ πὺς ἐφῆβος ἀνασπῶν, ὁ ἐνυβρίζων τοῖς γάμοις. ἐκεῖ
 νη αἱ παρθενοὶ ἀνήγοντο· καὶ εἴτινες σφαγαὶ, καὶ εἴτινες φυ-
 γαὶ, ἐ χρημάτων ἀφαιρέσεις, ἐ βάσανοι, καὶ ὕβρεις, πάντα
 ταῦτα πολήματα ὡς νεανικά. ὁ γέρον δ' ἐκείνῳ ἠκολούθει,
 καὶ σιωπῇ δίδει, καὶ ἐπῆρει μόνον τὰ τὰ παιδὸς ἀδικήματα, καὶ τὸ
 πρᾶγμα ἡμῖν ἀφόρητον καθιστῆκει. Ὅταν γὰρ αἱ τ' γνώμης ἐπι-
 θυμίαί τινι ἐκ τ' ἀρχῆς ἐξουσίας προσλάβωσιν, ἐδδύαδρον
 ποιοῦνται τῷ ἀδικημάτων· μάστιγα δ' ἐκεῖνο ἐλύπει, τὸ εἰδέ-
 ναι μακρὰν, μᾶλλον δ' αἰδίων τινὶ δουλείαν ἰσομοιῶν, καὶ ἐκ ἐξ-
 δοχῆς παραδόθης μοιῶν τινὶ πόλιν, ἄλλοτε ἄλλῳ διαπότη, καὶ
 πονηρῷ κληρονόμημα γυναικός· τὸν δὲ ἦμον. Ὡς τοῖς γε ἄλ-
 λοις ἐ μικρὰ τις ἐλπίς αὐτῇ, τὸ λογίζεσθαι, καὶ πρὸς αὐτὴν λή-
 γειν, ἀλλ' ἤδη παύσεται, ἀλλ' ἤδη τεθνήσκειται, καὶ μετ' ὀλίγον
 ἐλδύθεροι γυναικόμεθα. ἐπ' ἐκείνων δ' ἔστιν τοῖσιν ἠλπίζετο,
 ἀλλ' ἐρωῶμεν ἤδη ἱστοίον τὸν τ' ἀρχῆς διάδοχον. Τοιγαροῦν ἐδ'
 ἐπιχειρεῖν τις ἐτόλμα τῷ γυναικῶν, καὶ τὰ αὐτὰ ἡμοὶ προαιρε-
 μέων, ἀλλ' ἀπὲρως οὐκ ἀντιπᾶσι· ἡ ἐλδύθερία, καὶ ἄμαχος
 ἡ τυραννὶς ἐδδύκει, πρὸς τοσούτοις ἰσομοιῶν τ' ἐπιχειρήσεως. ἀλλ'
 ἐκ ἐμὲ ταῦτ' ἐφόβησεν, καὶ τὸ θυχερὲς τ' πράξεως λογισάμενος
 ἀπώκησα, καὶ πρὸς τὸν κίνδυνον ἀπεδείλιστα· μόνος δ',
 μόνος πρὸς ὅπως ἰχυρὰ καὶ πολλὰ τινὶ τυραννίδα, μᾶλλον δ'
 καὶ μόνος, ἀλλὰ μετὰ τῇ ξίφει ἀνείηεν τῷ συμμεμαχημένῳ, καὶ τὸ
 μέρος σιωπῇ τυραννοκτονηκός, πρὸ ὀφθαλμῶν μεν τινὶ τελευ-
 τῶν ἔχων, ἀλλαξόμενος δ' ὅμως τινὶ κοινῶν ἐλδύθερίαν τ' σφα-
 γῆς τ' ἐμῆς. Ἐντυχὼν δ' τῇ πρώτῃ φρενῇ, καὶ τρεψάμενος ἐβ-
 δίδως πὺς δορυφόρος, καὶ τὸν ἐντυχαιόντα κτείνων, καὶ τὸ αἰδι-
 σάμενον παῦν ἔλαφθαι, ἐπὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ τῷ ἔργῳ ἰέ-
 μιν, ἐπὶ τὴν μόνῃν τ' τυραννίδος ἰχυρῇ, ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τῷ
 ἡμετέρων συμφορῶν. Καὶ ἐπιστὰς τῷ τ' ἀκροπέλει φρενῇ, καὶ
 ἰδὼν γενναίως ἡμιώμενον, καὶ αἰδισάμενον πολλοῖς τραύμα-
 σιν, ὅμως ἀπέκτεινα. Καὶ ἡ μὲν τυραννὶς ἤδη καθήρητο, καὶ πέ-
 ρας

ρας εἶχέ μοι τὸ πόλμημα, καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου, πάντες μὲν ἐλδύθε-
 ροι· ἐλάλειτο δ' ὁ γέρον ἐτι, μέγας ἀνοπλος, ἀποβεβληκὼς
 τὴς φύλακας, ἀπολωλεκὼς τὸν μέγαν ἐκείνον αὐτῷ δορυφόρον,
 ἔρημος, εἴ γυναικίαις ἐτι χεῖρὸς ἄξιος. Ἐνταῦθα τοίνυν πρὸς ἑ-
 μαυτὸν, ὡς αὐδρὶς δικασαί, τοιαῦτα ἐλογισάμην, πάντ' ἔχει
 μοι καλῶς, πάντ' ἐπέπρακται, πάντα κατόρθωται· τίνα αὖ
 ὁ περίλοιπος κολαδίην ἔσθον; ἐμὲ μὲν γὰρ ἀνάξιός ἐστι, καὶ
 ἢ ἐμῆς δεξιᾶς, καὶ μάλιστ' ἐπ' ἔργῳ λαμπρῷ καὶ θαυμαῷ καὶ
 γυναικίῳ ἀνερημέτος, καταιχυνῶν καὶ κείνῳ τὴν σφαλίῳ. Ἄ-
 ξιον δέ τίνα δεῖ ζητῆσαι δήμιον, ἀλλὰ μετὰ τὴν συμφορὰν, μη-
 ῆ τὴν αὐτὴν κερδαίνειν. ἰδέτω, κολαδίῳ, παρακείμενος ἐχέ-
 τω τὸ ξίφος· τῷ τὰ λοιπὰ ἐντέλλομαι. ταῦτα βελδύσμενος,
 αὐτὸς μὲν ἐκ ποδῶν ἀπηλλατόμην· ὃ δ', ὅπερ ἐγὼ πρὸς μακρό-
 σάμην, διεπαύετο, καὶ ἐτυραννοκτόνησε, καὶ τέλος ἐπέθη-
 κε τῷ ἐμῷ δράματι. Πάρεμι οὖν κομίζων ὑμῖν τὴν δημοκρα-
 τίαν, καὶ θάρρειν ἡδὴ ποικυρότων ἅπασιν, καὶ τὴν ἐλευθερίαν
 διαγγελλίζομενος Ἡ δὲ οὖν ἀπολαύετε τῶν ἔργων τῶν ἐμῶν. κε-
 νή μὲν, ὡς ὁράτε, ποτηρῶν ἡ ἀκρόπολις, ἐπιπάττει ἢ εὐδεῖς,
 ἀλλὰ καὶ τιμὰν ἔχει, καὶ δικάζειν, καὶ ἀντιλέγειν κατὰ τὴν
 νόμον. καὶ πάντα ταῦτα γεγνήσθαι δι' ἐμὲ ὑμῖν, καὶ διὰ τὴν πόλ-
 μαν τὴν ἐμὴν, καὶ τῷ σὺς ἐκείνου φόνο, μεθ' ὃν ἐκ ἐτι ζῶν πα-
 τὴρ ἐδύνατο. Ἀξίω δ' οὖν ἐπὶ πάντοτε, τὴν ὀφειλομένην δοθῆ-
 ναι μοι παρ' ὑμῶν δωρεὰν, ἢ φιλοκερδῆς, εἴ μιν κολόγος τις
 ὦν, εἴδ' ἐπὶ μισθῷ τὴν πατερίδα δι' ἐργαίῃν πορημενός, ἀλ-
 λά βεβαιωθῆναι μοι βεβλόμενος τὰ καπορθώματα τῇ δωρεᾷ, καὶ
 μὴ ἀφβληθῆναι, μήδ' ἄδοξον γινέσθαι τὴν ἐπιχείρησιν τὴν
 ἐμὴν, ὡς ἀτελῇ, καὶ γέρον ἀνάξιον κεκερμένῳ. Οὐποσὶ δ' ἀντι-
 λέγει, καὶ φησὶν, ἐκ ὅλων ποιεῖν με, τιμᾶσαι θέλοντα, καὶ
 δωρεὰν λαμβάνειν· ἐγὰρ εἶναι τυραννοκτόνον, εἴ τι παρὰ χεῖρα
 μοι τί κατὰ τὸν νόμον, ἀλλ' ἐνδεῖν τι τῶν ἔργων τῶν ἐμῶν, πρὸς ἀ-
 παίτησιν ἢ δωρεᾶς. Πυνθαίνομαι τοίνυν αὐτῷ, τί λοιπὸν ἀπαιτεῖς

παρ

παρ' ἐμῆ; ἢ ἐβελήθην; ἢ ἀνῆλθον; ἢ ἐφόνόσα; ἢ ἠλόυ-
θίρωσα; μή τις ἐπιπάττει; μή τις κελδεῖ; μή τις ἀπειλεῖ δε-
σπότης; μή τις με τῷ κακῆργῳ διέφυγεν; ἢ αὖ εἴποις· ἀλλὰ
πάντα εἰρλῆς μετὰ, καὶ πάντες οἱ νόμοι, καὶ ἐλευθερία σαφής,
καὶ δημοκρατία βέβαιος, καὶ γάμοι αὐτίκιστοι, καὶ παῖδες ἀ-
δελφοὶ, καὶ παρθενοὶ ἀσφαλεῖς, καὶ ἑορτάζουσα τὴν κοινὴν δύ-
σχίαν ἡ πόλις. Τίς οὖν ὁ τέτων ἀπάντων αἴτιος; τίς ὁ ἐκείνα μὲν
παύσας, ταῖδε παρεχνημένος; εἰ γὰρ τις ἐστὶ τῷ παρ' ἐμῆ τιμᾶ-
σαι δίκαιος, παραχωρῶ τῷ γέρω, ἐξίσταμαι τῷ δωρεᾷ. εἰ
ἢ μένος ἐγὼ πάντα διεσπασάμην, πολμῶν, κινδυνύων, ἀ-
νιῶν, αἰαιρῶν, κολάζων, δι' ἀλλήλων τιμωρόμενος, τί με ἐξ-
βάλλεις τὰ κατ' ὁρμῶματα; τί ἢ ἀχάριζον πρὸς με τὸν δῆμον
ποιεῖς εἶναι; Οὐ γὰρ αὐτὸν ἐφόνόσας τὸν τύραννον, ἐξ ὃς νόμος τυ-
ραννοκτόνῳ δίδωσι τὴν δωρεάν. Διαφέρει ἢ, εἰπέ μοι, τί, ἢ
αὐτὸν ἀνελὼν, ἢ τῷ θανάτῳ παραχρῆν τὴν αἰτίαν; ἐγὼ μὲν γὰρ
ἤθην οἶμαι ἀλλὰ τὸ μόνον ὁ νομοθέτης εἶδε, τὴν ἐλευθερίαν,
τὴν δημοκρατίαν, τὴν τῷ δεινῷ ἀπαλλαγὴν. τὰ ἐτίμησε, τὰ
τ' ἀξίον ἀμοιβῆς ὑπέλαβεν, ὅπερ ἢ αὖ εἴποις μὴ δι' ἐμὲ γεγε-
νηθαι. εἰ γὰρ ἐφόνόσα, δι' ὃν ἐκείνος ζῆν ἢ ἐδύατο, αὐτὸς εἰρ-
γασμαι τὴν σφαγὴν ἐμὸς ὁ φόνος, ἢ χεὶρ ἐκείνη. Μὴ τοίνυν
ἀκριβολογῶ· ἐπεὶ περὶ τῷ φόβῳ τῷ τελευτῆς, μὴδ' ἐξέταξε ὅπως
ἀπέθανεν, ἀλλ' εἰ μὴκέτ' ἐστιν, εἰ δι' ἐμὲ τὸ μὴκέτ' εἶναι ἔχει.
ἐπὶ κακῆν προσεξετάσειν μοι δοκεῖς, καὶ συκοφαντήσειν τὰς
δαιμόνας, εἴ τις μὴ ξίφει, ἀλλὰ λίθῳ, ἢ ξύλῳ, ἢ ἄλλῳ τῷ φό-
βῳ ἀπέκτεινε. Τί ἢ, εἰ λιμῷ ἐπεκλιόρκησα τὸν τύραννον, ἢ
ἀνάγκῃ τῷ τελευτῆς παρέχων, ἀπήτεις ἂν καὶ τότε παρ' ἐμῆ αὐ-
τόχειρα τὴν σφαγὴν, ἢ ἐν δὲ ἐλεγές μοι τί πρὸς τὸν νόμον, καὶ
ταῦτα, χαλεπώτερον τῷ κακῆργῳ πεφονδύμενος; εἰ μόνον ἐξέ-
ταξε, τὸ ἀπαίτει, τὸ πολυπραγμόνως. τίς τῷ πονηρῷ
λείπεται; ἢ τίς ἐλπίς τῷ φόβῳ; ἢ τί ὑπόμνημα τῷ συμφορῷ;
εἰ ἢ κατὰ πάντα, καὶ εἰρηνικὰ, συκοφαντωῦτός ἐστι, τῷ φό-
βῳ

πῶς πεπραγμένων χρωμένον, ἀποστρέφειν ἐθέλειν ἢ ἐπὶ τοῖς
 πεπονημένοις δωρεάν. Ἐγὼ ᾗ καὶ τὸ μέμνημαι δικηγορῶμενον
 ἐν τοῖς νόμοις, ἐκτὸς εἰ μὴ διὰ ἢ πολλὴν δαλείαν ἐπιλέλησμαι
 ᾧ ἐν αὐτοῖς εἰρημένων, αἰτίας θανάτου εἶναι διττάς, εἴ τις αὐ-
 τὸς ἀπέκτεινεν, ἢ εἰ τις μὴ αὐτὸς ἀπέκτεινέ, μὴ τῇ χειρὶ
 ἔδρασε τὸ ἔργον, ὠμάγκασε ᾗ, καὶ παρέσχεν ἀφορμὴν τῷ φό-
 νῳ, πᾶ ἴσα καὶ τὸν ἀξιοῖ ὁ νόμος αὐτὸν ἀντικολάζεσθαι· μάλᾳ
 δικαίως, ὃ γὰρ ἐβούλετο τῷ πεπραγμένῳ ἴσον γίγνεσθαι τὸ ἢ
 ἀδείας, καὶ περὶ τῇ λοιπῇ ἢ ἐξέτασις τῷ ἔργῳ τῇ σφαγῇ. Εἴτα
 τὸν μὲν ὥτως ἀποκτείνοντα κολάζειν ὡς ἀνδροφόνον δικαιοῖς,
 καὶ ὁδᾶμῳ ἀφῆσθαι θέλεις, τὸν ᾗ κατὰ ἢ αὐτὸν τῷ ἔργῳ
 εὐπεποιηκότα ἢ πόλιν, ὃ τῷ ὁμοίῳ ἀξιώσεις τοῖς διεργέταις;
 Οὐδ' γὰρ ἐκεῖνο αὐτῷ χροῖς λέγειν, ὡς ἐγὼ μὲν ἀπλῶς αὐτὸ ἔπρα-
 ξα, ἢ κολῆσθαι δέ τι τέλος ἄλλως χρῆσθον, ἐμὴ μὴ θελήσας
 τὸς· τί γὰρ ἐτι ἐδέδειν, τῷ ἰσχυροτέρῳ πεφονδμένῳ; τί ᾗ κα-
 τέλιπον πῇ ξίφος ἐν τῇ σφαγῇ, εἰ μὴ πάντως τὸ ἐσόμενον αὐτὸ
 πρὸς μανθρόμῳ; Ἐκτὸς εἰ μὴ τῷ φῆς, ὡς ὁ τύραννος ὁ πεθνήσκει
 ὡς, ὃ ταύτῳ εἴχετο ἢ προσηγορίαν, ὃ δωρεὰς ἐπ' αὐτῷ πολ-
 λὰς, εἰ ἀποθανοί, ἢ δέως αὐτοῖς ἐδώκατε. ἀλλ' ὅτι αὐτοῖς
 εἴτα τῷ τυραννῆ πεφονδμένῳ, τῷ ἢ αἰτίαν παραχέντι τῇ σφα-
 γῇς ἐκ ἀποδώσεις ἢ δωρεάν; ὡς τὸ πολυπραγμοσύνης. μέλει
 ᾗ σοι πῶς ἀπέθανεν, ἀπολαύοντι ἢ ἐλδοθερίας; ἢ ἢ δημο-
 κρατίαν ἀποδεδωκότα, περὶ τὸ πλεονέκτερον τι προσπαυεῖς; Καὶ τοι
 ὅτι νόμος, ὡς φῆς, τὸ κεφάλαιον ἐξετάζει τῷ πεπραγμένῳ, πᾶ
 διὰ μῖσος ᾗ πάντα εἶ, καὶ ἐκ ἐτι πολυπραγμονεῖ· τί γὰρ; ὃ χί
 ἔξελάσας τίς τύραννον, ἢ δὴ τιμὴν ἔλαβε τυραννοκτόν; καὶ μά-
 λα δικαίως, ἐλδοθερίαν γὰρ καὶ κείνος αὐτῇ δαλείας παρέσχη-
 νται· τὸ ᾗ ὅτι ἐμὴ γεγενημένον, ὃ φυγὴν, ὃ δολέρας ἐπαναστά-
 σιως ἐλπίς, ὃ δὲ παντελὴς καθαίρεσις, καὶ πανωλεθρία παν-
 τὸς τῷ γένει, καὶ ριζέσθαι τὸ δεινὸν ἅπαν ἐκκεκομμένον. Καί μοι,
 πρὸς θεῶν, ἢ δὴ ἀπ' ἀρχῆς ἐς τέλος, εἰ δοκεῖ, πάντα ἐξετά-

στατε,

σατέ , εἴ τι τῷ πρὸς τὸν νόμον παραλέλειπται , καὶ εἰ ἐνδεὲς
τῷ προσεῖναι ὀφειλόντων τυραννοκτόνῳ . παῖτα μὲν δὴ γνώμην
προϋπάρχειν καὶ γενναίαν καὶ φιλόπολιν , καὶ παρὰ τῷ κοινῶν
κινδυνεύειν ἐθέλσαν , καὶ τῷ οἰκείῳ θανάτῳ τὴν τῷ πολλῶν
σωτηρίαν ὠνησομένῳ . ἄρ' οὖν πρὸς τὸ ἐνέδνησα , ἐμαλακί-
δῳ , ἢ προειδόμενός τινα τῷ διὰ μέσων κινδυνῶν ἀπάκησα ;
ἐκ αὐτῶν . Μόνε τοίνυν ἐπὶ τῷ ἐτι μόνε , ἔ νόμιζε τῷ θε-
λῆσαι μόνον , καὶ τῷ βυλῶσαι ταῦτα , εἰ καὶ μὴ χρῆσιν απο-
βεβήκει , ἔκτε τὴ γνώμης αὐτῆς κατασάτα με , γέρας ἀξίῳ
ὡς δ' ἐργάτῳ λαμβάνειν , ἐμὲ μὲν ὁ δυνάστεως , ἀλλὰ ὅ μετε-
ἐμὲ τε τυραννοκτονῆτος , ἄλογον , εἰπέ μοι , ἢ ἄγνωμον ἢ
παραχρῆν ; καὶ μάλιστα , εἰ ἔλεγον , ἄνδρες , ἐβυλόμεν , καὶ
λησα , ἐπέχειρῃσα , ἐπειράδῳ τῆς γνώμης , μόνος ἀξίος εἶ-
μι τιμᾶσαι , τί αὖ ἀπεκρίνω τότε ; νῦν ὅ ἐτι τὸ φημι , ἀλλὰ
καὶ ἀνῆλθον , καὶ ἐκινδυνύδσα , καὶ μυρία παρὰ τῆς νεανίσκου
σφαγῆς ἐποίησα . Μὴ γάρ ἔτι ῥᾶσον , μὴδ' ὀλίγους ὑπολά-
βητε εἶναι τὸ παρῶμα , φρουρὰν ὑπερβλῶναι , καὶ δορυφόρων κρα-
τῆσαι , καὶ ἔξασαι ποσὺν μόνον , ἀλλὰ ἔχουσιν τὸ μέγιστον
ἐν τῇ τυραννοκτονίᾳ καὶ τὸ κεφάλαιον τῷ ἔργῳ , τὸ ἐστίν . ὁ γὰρ
δὴ αὐτὸς καὶ ὁ τύραννος , μέγα , καὶ δυσάλωτον καὶ δυσκατέρχαστον
ἐστίν , ἀλλὰ τὰ φηροῦντα καὶ συλλέγοντα τὴν τυραννίδα , αἵτις
αὐτῷ νικήσῃ , πάντα ἔπος κατὰρθῶσι , καὶ τὸ λοιπὸν ὀλίγον . τὸ ὅ
δὴ ἄλλοι τῷ τυράννῳ προσελέθων , ἐκ αὐτῶν ἡμῶν , μὴ ἐχί-
των περὶ αὐτῆς φυλάκων ἀπάντων κρατηκῆτι , καὶ κείνης ἀπα-
ταις φρονεσικηκῆτι . Οὐδὲν ἐτι προσίθῃμι , ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐ-
θῆς μόνῳ , φυλακῆς ἐκράτησα , δορυφόρος ἐνίκησα , τὸν τύραν-
νον , ἀφύλακτον , ἀοπλον , γυμνὸν ἀπέδωκα . τιμῆς ἀξίος
ἐπὶ ταῖς εἶναι σοὶ δοκῶ , ἢ ἐτι ἀπαιτεῖς παρ' ἐμὲ τὸν φόνον ;
ἀλλ' εἰ ὁ φόνον ζητεῖς , ἐδὲ τὸ ἐνδεῖ , ἐδ' ἀνάμακτός εἰμι ,
ἀλλ' εἰργασμαι μέγα ἄλλο καὶ γενναῖον σφαγὴν νεανίσκου ἀκμή-
ζοντος , καὶ πᾶσι φοβεροῦ , δι' ὃν ἀνεπιβέβλῳτος καὶ κείνος ἢ , ὅ
μόνῳ

μόνῃ ἐθάρρει, δὲ αὐτὶ πολλῶν ἤρκει δορυφόρων. Ἀρ' οὐαὖ ἐκ ἄ-
ξιος, ὧ ἕτος, δωρεᾶς, ἀλλ' ἄτιμος ἐπὶ πηλικούτοις γυνώ-
μαι; τί γὰρ, εἰ δορυφόρον εἶνα; τί δ', εἰ ὑπηρετέω τινὰ τοῦ
τυράννου ἀπέκτεινα; τί δ' εἰ οἰκέτω τίμιον; ἢ μέγα αὐ' ἐδοξε
καὶ τῆτο, ἀνελθόντα ἐν μέσῃ τῇ ἀκροπόλει, ἐν μέσοις τοῖς ὀ-
πλοῖς, φόνον τινὸς ἐργάσασθαι ἤν τῷ τυράννου φίλων; νυνὶ ἔ
καὶ τὸν πεφονδευμένον αὐτὸν ἴδε. ἦς ἴδ' οὐ τυράννου, μάλλον ἔ τύ-
ραννος χαλιπώτερος, καὶ δεσπότης ἀπαραίτητος, καὶ κολαστὴς
ὠμότερος, καὶ ὑβριστερὴς βιαιότερος, τὸ ἔ μέγιστον, κληρονόμος
τῆς ὅλης, ἔ διάδοχος, καὶ ἐπιπολὺ παρατείνειν τὰς ἡμετέρας
συμφορὰς δυνάμενος. Βάλλει τῆτο μόνον πεφᾶσθαι μοι, ζῶν
δ' ἔτι τὸν τύραννον εἰς πεφονδύγῳτα; γέρας δὲ ἐπὶ τέτοις αἰσῶ. τί
φατέ, ἢ δώσετε; ἢ χὶ κακῆινον ὑφειωρᾶσθε; ἢ δεσπότης, ἢ βα-
ρὺς, ἐκ ἀφόρητος ἴδ' οὐαὖ; νυνὶ ἔ καὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ἐννοήσατε. ὁ
γὰρ ἕτος ἀπαιτεῖ παρὲμῃ, τῆτο, ὡς ἐν ἴδ' οὐαὖ, ἀρεῖσα διεφραξά-
μην, καὶ τὸν τύραννον ἀπέκτεινα ἐτέρῳ φόνῳ, ἢ ἀπλῶς, ἔ δὲ
πληγῇ μῖα, ὅπερ δικταϊότατον ἴδ' οὐαὖ ἐπὶ πηλικούτοις ἀδική-
μασιν, ἀλλὰ λύπῃ φοβασανίσας πολλῇ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς
δείξας πᾶσι φίλτατα οἰκτρῶς προκείμενα, ἦν ἐν ἡλικίᾳ, εἰ καὶ
πονηρὸν, ἀλλ' οὐ καὶ ἀκμάζοντα, καὶ ὅμοιον τῇ πατρὶ, αἵματος
καὶ λυθρῶ ἐμπειπλισμένον. Ταῦτ' ἔστι πατέρων πᾶσι ξαύματα,
ταῦτα ξίφει δικαίων τυραννοκτόνων, ἕτος θάνατος ἄξιος ὡμῶς
τυράννων, αὐτῇ τιμωρίᾳ ἀνέπεσσα τοσούτοις ἀδικήμασι. τὸ δ' ἴ-
δ' οὐαὖ ἀγνοῆσαι, τὸ ἔ μηδὲν τοῦτο θέαμα ἴδειν, ἢ ἔχει τυ-
ραννικῆς κολάσεως ἄξιον. Οὐ γὰρ ἡγνόουν, ὧ ἕτος, ἐκ ἡγνόνων,
ἢ ἔ τῆς ἄλλων εἰδείς, ὅτι ἐκεῖνος ἔυνοιας πρὸς τὸν ἦν ἐχέ, καὶ
ὡς ἐκ αὐ' ἡξίωσεν ἐπιβιῶναι ἐδ' ὀλίγον αὐτῷ χρόνον. πάντες μὲν
γὰρ πατέρες ἴσως πρὸς τὰς παῖδας τοῖς τοῖς. ὁ ἔ καὶ περὶ τῶν
τι τῆς ἄλλων εἶχον, εἰκότως, ὁρῶν μόνον ἐκεῖνον κηδεμόνα, καὶ
φύλακα τῆς τυραννίδος, καὶ μόνον προκινδυνύοντα τῷ πατρὶ, ὅς
καὶ τῷ ἀσφάλειαν τῇ ἀρχῇ παρέχόμενον. ὥς ἐκ ἢ μὴ διὰ τῶν
εὔ-

εὐνοίαν , ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπόγνωσιν , δι' οὗς ἡπιστάμεν τε θρη-
 ξόμενον αὐτὸν , καὶ λογιούμενον , ὡς ἔστι τῷ ζῶντι ὄφελος τῆς
 ἐκ τῆ παιδὸς ἀσφαλείας καθρημένης . ἅπαντα τοίνυν αὐτῷ
 ἀθρόα περιέσκησα , τὴν φύσιν , τὴν λύπην , τὴν ἀπόγνωσιν ,
 τὸ φόβον , τὰς ἐπὶ τῇ μελλόντων ἐλπίδας χρόνων , ἐπ' αὐτὸν
 ἐχρησάμεν τοῖς συμμάχοις , καὶ παρὰ τὴν τελευταίαν ἐκείνου
 σκέψιν κατηνάγκασα . ἀπέθανεν ὑμῖν ἄτεκνος , λευπημέ-
 νος , ὀδυρόμενος , δακρύων , πεπενθηκὼς πένθος , ὀλιγοχρό-
 νιον μὲν , ἀλλ' ἱκανὸν πατρί . καὶ τὸ δεινότατον , αὐτὸς ὑφ' αὐ-
 τῷ , ὥσπερ θανάτων οἰκτιστος , ἐ πολλῶ χαλεπώτερος , ἢ εἰ ὕπ'
 ἄλλῃ γίγνοιτο . Πῶ μοι τὸ ξίφος ; μή τις ἄλλος τῷτο γνωρίζει ;
 μή τις ἄλλῃ ὄπλον τῷτο ἴω ; τίς αὐτὸ ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνέ-
 κόμισε ; πρὸ τῆ τυράννου τίς ἐχρήσατο ; τίς αὐτὸ ἐπ' ἐκείνον
 ἀπέστειλεν ; ὃ ξίφος κοινωνὸν , καὶ διάδοχον τῶν ἐμῶν κατορθω-
 μάτων . μετὰ τοσάυτας κινδύνους , μετὰ τοσάυτας φένης ἀμελῶ-
 μεθα , καὶ ἀνάξιοι δοκῶμεν δωρεᾶς . Εἰ γὰρ ὑπὲρ μόνον τῆς
 τιμῆς ἵππου παρὺμῶν , εἰ γὰρ ἔλεγον , ἀνδρες , ἀποθανεῖν
 ἐδεήσαντι τῷ τυράννῳ , καὶ ἀόπλῳ ἐπὶ τῇ καίρῳ κατελημμέ-
 νῳ , ξίφος τῷτο ἐμόν ὑπκρέτισε , καὶ πρὸς τὸ τέλος τ' ἐλθὼν
 εἰας σωήρηνσε παντὶ , τῷτο τιμῆς τε καὶ δωρεᾶς ἄξιον νομί-
 σατε . δεασότῳ ἔγω δημοτικῷ κτήματος , ἐκ αὐτοῦ ἡμεῖς φάμε ;
 ἐκ αὐτοῦ τοῖς δειργέταις ἀνερξάμεθα ; ἐκ αὐτοῦ τὸ ξίφος ἐκ τοῖς ἱε-
 ροῖς ἀνέδηκατε ; ἐκ αὐτοῦ μετὰ τῇ θεῶν ἐκείνῳ προσεκυνήσατε ;
 νῦν μοι εὐνοήσατε , οἷα πέποιηκέναι εἰκὸς τὸν τύραννον , οἷα ἢ
 εἰρηκέναι πρὸ τῆς τελευτῆς . ἐπεὶ γὰρ ὕπ' ἐμῷ φορόμενος , καὶ
 τιξωσκόμενος πολλοῖς ἑαύμασιν ἐς τὰ φανερά τῷ σώματος ,
 ὡς αὐτὴ μάλις λυπήσειν ἐμελλον τὸν γεγεννηκότα , ὡς αὐτὸ ἐκ τ'
 πρώτης θείας ὑπερᾶξειν , ὁ μὲν , ἀνέβησεν οἰκτρὸν , ἐπιβοώ-
 μενος τὸν γεγεννηκότα , ἐ βοηθὸν , ἢ σύμμαχον , ἥδει γὰρ πρε-
 βύτῳ ὄντα , καὶ ἀδυνῇ , ἀλλὰ θεατὴν τῇ οἰκείῳ κακῶν . ἐγὼ
 ἢ ἀπὸ πλάττωμι , ποιητὴς μὲν τῆς ὅλης ἑαυτοῦ γέννη-

μένος , καταλιπὼν ἢ τῷ ὑποκειτῇ ἢ νεκρὸν , καὶ τὴν σκηνὴν ,
 καὶ τὸ ξίφος , καὶ τὰ λοιπὰ τῆς δράματος ἐπιστὰς δ' ἐκεῖνος , καὶ
 ἰδὼν ὅσον , ὃν εἶχε μόνον ὀλίγον ἐμπνέοντα , ἡμαγμέσων , ἐμ-
 πεπλησμένον τῷ φόβῳ , καὶ τὰ ξαύματα στυγερά , ἔτι πολλά , καὶ
 καίρια , ἀνέβησεν ἐπ' αὐτό , τέκνον , ἀνῆρήμεθα , πεφονδόμεθα ,
 τέτυραννοκτονήμεθα . πῶς σφαγεύς ; τί νίμι πρὶν , τί νίμι
 φυλάττει , διὰ σὺ τέκνον προανηρημένον , ἢ μή τι ὡς γέροντος
 ὑπερφρονεῖ ; καὶ τῇ βραδυπῆτι κολάζειν δέον , παρατείνει μοι
 τὸν φόνον , καὶ μακροτέρην μοι τὴν σφαγὴν ποιεῖ . καὶ ταῦτα λέ-
 γων , ἐξῆλθε τὸ ξίφος . αὐτὸς γὰρ αἰσχυρὸς ὢν , διὰ τὸ πάντα
 τῷ παιδί θάρσειν . ἀλλ' ἔτι τὸτο ἐνεδέεισε , πάλαι δ' ὢν ὑπ' ἐμῷ
 καὶ τὸτο προπαρεσκευασμένον , καὶ πρὸς τὸ μέλλον τόλμημα κα-
 ταλειμμένον . ἀποσπᾶσας δὴ τῆς σφαγῆς , καὶ τῆς ξαύματος
 ἐξελθὼν τὸ ξίφος , φησὶ πρὸ μικρῶ μὲν με ἀπέκτεινας . νῦν δ' ἀνά-
 παυσον ξίφος . παρὶ περὶ τοῦτο παραμύθιον ἐλθεῖ , καὶ πρεσ-
 βυτικῇ χειρὶ δυσυχέσθαι συλλαγάνισαι . ἀπόσφαξον , τυραννο-
 κτόνησον , καὶ τῷ περὶ αὐτὸν ἀλλάξον . εἴθε πρώτως σοι ἐνέτυ-
 χον . εἴθε τὴν τάξιν πρέλαβον τῷ φόβῳ . ἀπείθανον αὖ , ἀλλ'
 ἢ ὡς τύραννος μόνον , ἀλλ' ἐτι νομίζων ἐξεῖν ἐκδικον , νῦν δ' ὡς
 ἄτεκνος , νῦν δ' ὡς ἔτι φονέως ὀλιγοῦν . ἔτι ταῦθ' ἅμα λέγων ,
 ἐπῆγε τὴν σφαγὴν , ξέμων , ἐδυνάμενος , ἐπιθυμῶν μὲν , ἀ-
 δυνῶν ἢ πρὸς ἢ ὑπὲρ σφίον τῆς τολμήματος . πόσαι κολάσεις
 ταῦτα ; πόσα ξαύματα ; πόσοι θάνατοι ; πόσαι τυραννοκτο-
 νίαι ; πόσαι δωρεαί ; καὶ τέλος ; ἐωρῆκατε πάντες ἢ μὲν νε-
 κρὸν ἀποκείμενον , ἔτι μικρὸν , εἰδὲ δὲ καταγωνιστὸν ἔργον . τὸν
 πρεσβύτην ἢ , αὐτῷ περικεχυμένον , καὶ τὸ αἷμα ἀμφοῖν ἀνακε-
 κραμένον . ἢ ἐλθόντες ἐκείνῳ , καὶ ἐπὶ νίκην ἀποκτείνοντες , ἔτι
 ἔργα τῶ ξίφους τῷ ἐμῷ . αὐτὸ ἢ τὸ ξίφος ἐν μέσῳ ἀμφοτέρων ἐπι-
 δεκνύμενον , ὡς ἐκ ἀνάγκης γινώσκονται τῷ δεσπότη , καὶ μαρτυ-
 ρόμενον ὅτι μοι πιστῶς διηκούησθε . τὸτο ἐπ' ἐμῷ γινώσκον ,
 μικρότερον ὢν . νῦν ἢ λαμπρότερον ἐστὶ τῇ καινότητι . καὶ ὁ μὲν κα-
 θελὼν .

Θελὼν τὴν τυραννίδα πᾶσαν, εἰμὶ ἐγὼ . μεμέρισαι δ' εἰς πολ-
λὰς τὸ ἔργον , ὥσπερ ἐν δράματι . καὶ τὰ μὲν πρῶτα , ἐγὼ ὑπε-
κρινάμην . τὰ δὲ ἑτέρα δ' , ὁ παῖς . τὰ τρίτα δ' , ὁ τύραννος αὐ-
τός . τὸ ξίφος δ' , πᾶσιν ὑπηρετήσεν .

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΠΟΚΗΡΥΤΤΟΜΕΝΟΣ.

Ἀποκηρυχθεῖς τις , ἱατρικῶς ἐξέμαθε . μανέντα δ' πατέρα ,
καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἰατρῶν ἀπεγνωσμένος ἰασάμενος φαρμά-
κα δόσει , ἀνελήφθη αὖτις εἰς τὸ γένος . μετὰ ταῦτα , μεμη-
νῆας δ' μυξῶν , ἰάσασθαι κελεύμενος , ἀποκηρύττεται .

Οὗ καινὰ μὲν ταῦτα ὡς ἄνδρες δικασαὶ , καὶ παράδοξα , ὑπὸ
τῷ πατρὶ ἐν τῇ παρόντι γιγνώμενα , καὶ νῦν φανερωτὰ
τοιαῦτα ὀργίζεται , ἀλλὰ ἀπόχειρος ἕτος ὁ νόμος αὐτῷ , καὶ συ-
νήθως ἐπὶ τῷ ἀφικνεῖται τὸ δικαστήριον . ἐκείνο δ' καινότερον νῦν
δυσυγχῶ , ὅτι ἐγκλημα μὲν ἴδιον ἐκ ἔχων , κινδυνῶν δ' ἐτιμω-
ρίας ὑποχεῖν ὑπὲρ τῆ τέχνης , εἰ μὴ πάντα διώεται πείθεσθαι
τέτῳ κελόντι . καὶ τί γένοιτ' αὐτῷ ἀποπώτερον , θεραπεύειν ἐκ
προσάγματος , καὶ ἐθ' ὥς ἡ τέχνη διώεται , ἀλλ' ὥς ὁ πατὴρ βί-
λεται ; ἐβελόμην μὲν οὐκ ἔατρικὴν , ἀλλὰ τοιοῦτον τι ἔχειν φάρ-
μακον , ὃ μὴ μόνον πρὸς μεμνηνότες , ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀδίκως ὀργιζο-
μένους , πᾶν ἐδιδάτο , ἵνα καὶ τὸ πατρὸς νόσημα ἰασαίμην .
νῦν δ' ἐπὶ τὴν μανίαν αὐτῷ τέλειον πέπαιται , τὰ δ' ἡ ὀρ-
γῆ μάλλον ἐπιτείνει . καὶ τὸ δεινότατον , τοῖς μὲν ἄλλοις ἀπα-
σι σωφρονεῖ , κατ' ἐμὴν δ' τὴν θεραπείαντος , μόνον μαίνεται .
τὸν μὲν οὐκ ἰδὼν τὴν θεραπείαν , ὁρᾷ τε οἷον ἀπολαμβάνω , ἀ-
ποκηρυττόμενος ὑπ' αὐτῷ πάλιν , καὶ τῷ γένει ἀποτελέμενος
δύοτερον , ὥσπερ διὰ τῶν ἀναληφθεῖς πρὸς ὀλίγον , ἵνα τιμώ-

τερὸς γινώμαι πολλάκις ἐκπεσὼν τῆς οἰκίας . ἐγὼ ᾧ , ἐν μὲν
 τοῖς διωατοῖς , εἶν κελόδιδύμαι περιμύνω . παρώλυ γούμ ἄκλή-
 τοις ἦκον ἐπὶ τῇ βοήθειαν . ὅταν δέ τι ἡτελέως ἀπεγνωσμένος ,
 εἰδ' ἐπιχειρεῖν βάλωμαι . ἐπὶ ᾧ τῆς γυναικὸς ταύτης , εἰκότως ,
 καὶ ἀτολμότερός εἰμι . λογιζομαι γὰρ οἷα πάθοιμ' αὐτὸ ὑπὸ τῷ
 πατρὸς ἀποτυχών . ὃς εἰδ' ἀρξάμενος τῆς θεραπείας , ἀποκη-
 ρύττομαι . Ἀχθομαι μὲν οὖν ὧ ἀνδρες δικασαί, ἐπὶ τῇ μητρὶ ,
 χαλεπῶς ἐχέσει , χρηστὴ γὰρ ἡ , καὶ ἐπὶ τῇ πατρὶ δι' ἐκείνῳ
 αἰωμένῳ , τὸ ᾧ μέγιστον , ἐπ' ἐμαυτῷ ἀπειθεῖν δοκούσιν , καὶ
 ἂν προσάττομαι ὑπεργεῖν ἐδυναμένῳ , καὶ δι' ὑπερβολῇ τὸ νό-
 σαι , καὶ ἀδούρειαν τῆς τέχνης . πλὴν ἐδίκαιον οἶμαι ἀποκηρύτ-
 τεσθαι , ᾧ ἂν μὴ δυνάται ποιεῖν , μὴ ᾧ τὴν ἀρχὴν ὑπὶ χημένον .
 δι' αὖς μὲν οὖν αἰτίας καὶ πρότερον ἀπεκήρυξέ με , ῥάδιον σιω-
 δεῖν ἐκ τῶν παρόντων , ἐγὼ ᾧ καὶ πρὸς ἐκείνας μὲν ὡς οἶομαι , ἰκα-
 νῶς τῇ μετὰ ταῦτα βίῳ ἀπελογησάμην . καὶ ταυτὶ ᾧ , ἂν οὖν ἐγ-
 καλεῖ , ὥσπερ οἷός τε ᾧ ἀπολογήσομαι , μικρὰ ὑμῖν διηγησά-
 μενος τῶν ἐμῶν . Οἱ γὰρ δυσάγωγος , καὶ δυσπειθὴς ἐγὼ , ἐκα-
 ταιχυνών τῇ πατέρα , καὶ ἀνᾶξια πατρῶν τῶ γυναικί , τότε μὲν
 αὐτῶν τὰ πολλὰ ἐκείνα βοῶντι , καὶ ἔχτεινομένῳ , ὀλίγα χελῶσαι
 ἀντιλέγειν ὀφείλω . ἀπελθὼν ᾧ τὴν οἰκίαν , ἐνόμιζον μοι δικα-
 σήριον ἔσεσθαι μέγα , καὶ ψῆφον ἀληθεῖ τῇ μετὰ ταῦτα βίον , καὶ
 τὸ φαίνεσθαι πάνπολιν τῶν τῷ πατρὸς ἐγκλημάτων ἐκείνων ἀφε-
 σνηκότα , καὶ περὶ τὰ κάλλιστα τῶν ἐπιτιμωμάτων ἑσπινδακότα ,
 καὶ πῶς ἀρείοις σωρόντα . προεωρώμην ᾧ καὶ τοῖσιν τι , καὶ ὑπώ-
 πτευον μὴ δὴ ὡς ἐσφόδρα καθεσνηκότος πατρὸς , ἀδίκως ὀργίζε-
 σθαι , καὶ ἐγκλήματα ψευδῇ κατ' ὑμῶν συτυθεῖσθαι . καὶ ἦσαν τι-
 νες , οἱ μαυρίας ἀρχὴν ταῦτ' εἶναι νομίζοντες , καὶ ἀπειλῶν , καὶ
 ἀκροβολισμὸν ἐκ ἐς μακρὰν ἐπιπεσεμένον τῷ κακῷ , μῖστος ἀ-
 λογον , καὶ νόμον ἀπλῶν , καὶ βλατφημίας προχείρας , καὶ δικα-
 σήριον σκυθρωπὸν , καὶ βολῶν , καὶ ὀργῶν , καὶ ὅλως χολῆς μεσὰ
 διὸ δὴ τάχα μοι , καὶ ἱατρικῆς δέξιειν ποτὲ προσεδό-
 κων .

κων . Ἀποδημήσας ἔν, ἐ τοῖς δὲ δοκιμωτάτοις τῷ ἐπὶ τ' ἄλλο-
 δαπῆς ἰατρῶν συγγενόμενος , καὶ πόρῳ πολλῷ , καὶ προθυμίᾳ
 λιπαρεῖ χρησάμενος , ἐξέμαθον τὴν τέχνην . ἐπαελθὼν ἕ , κα-
 ῥαλαμβάσας τὸν πατέρα , σαφῶς ἦδη μεμνόμενα , καὶ ὑπὸ τῷ ἐπι-
 χωρίῳ ἰατρῶν ἀπειγασμένον , ἔκ ἐς βάθος ἐρώτων , ἐδ' ἀ-
 κριβῶς φιλοκρινουμένων τὰς νόσους . πλὴν ὅπερ γε εἰκὸς ἴω ποιεῖν
 χρῆσθον ὕδν , ἔτε ἐμνησικακήσας τῆς ἀποκηρύξεως , ἔτε μετὰ πέμ-
 πτος γυνέσθαι περὶ ἐμένα . ἔξ γὰρ εἶχόν τι αὐτῷ ἴδιον ἐγκα-
 λεῖν , ἀλλὰ πάντα ἐκείνα ἴω ἀλλότρια τὰ ἀμαρτήματων , καὶ ὥσπερ
 ἔφην ἦδη , τῆς νόσου . Παρὲλθὼν οὐκ ἀκλῆτος , ἐκ δ' αὖτις ἰασά-
 μην , ἔ γὰρ ἔγω ποιεῖν ἔθος ἐστὶν ἡμῖν , ἔξ αὐτὰ ἡ τέχνη παραι-
 νεῖ , ἀλλὰ πάντων πρῶτον διδασκόμεθα σωροῖν εἴτε ἰασίμην
 ἐστὶ τὸ νόσημα , εἴτ' ἀνῆκεσθον , καὶ ὑπερβεβηκὸς τὴς ὄρας τ' τέχνης .
 καὶ τῆνικαῦτα , ἴω μὲν δ' ἐμὲτα χεῖρῖσιν ἡ , ἐπιχειροῦμεν , καὶ πᾶ-
 σαν σπασθὲν ἐσφερόμεθα σώσθαι τ' νοσοῦντα . ἴω ἕ κεκρατηκὸς
 ἦδη , καὶ νοσηκὸς τὸ πάθος ἴδωμεν , ἔξ τ' ἀρχῇ προσεπτό-
 μεθα , νόμον τινὰ παλαιὸν τῷ προπατόρων τῆς τέχνης ἰατρῶν
 φυλάττοντες , οἱ φασὶ μὴ δεῖν ἐπιχειρεῖν τοῖς κεκρατηκείοις .
 ἴδων οὐκ ἔ πατέρα ἐστὶ ἐντὸς τῆς ἐλπίδος , καὶ τὸ πάθος ἔχ' ὑπὲρ
 τ' τέχνην ἐπιπολὺ πρήσας , καὶ ἀκριβῶς ἐξετάσας ἔκαστον , ἐπε-
 χείρουμαι ἦδη , καὶ τὸ φάρμακον τεθάρρηκός τος ἐσέχεν . Καί τι πολ-
 λοὶ τῷ παρόντων ὑπώπτευσον τ' δόσιν , καὶ τ' ἰασιν διέβαλλον , καὶ
 πρὸς κατηγορίας παρέσκευάζοντο παρῆν ἕ καὶ ἡ μήτ' αὖ φοβεμένη
 καὶ ἀπιστῆσα ἔ τῷ μισεῖν ἐμὲ , ἀλλὰ τῷ δεδιέναι , ἐ ἀκριβῶς εἰδέναι
 πονήρως ἐκείνον ἔχ' ἐκείμηνον . ἡπίστατο γὰρ μόνῃ τὰ πάντα σωθῆ-
 σαι , καὶ ὁμοδίατος τῇ νόσῳ . πλὴν ἀλλ' ἐγὼ γε ἔξ' ἀποδειλιάσας ,
 ἡπιστάμην γὰρ ἐ ψευδόμενά με τὰ σημεῖα , ἔξ προδῶσενσαν τ'
 τέχνῳ , ἐπῆγον τὴν ἰασιν ἐν καιρῷ τῆς ἐπιχειρήσεως . καίτοι
 κάμοι τινες τῷ φίλων συνεβέβλευσον μὴ θρασυῖσθαι , μὴ καὶ
 ἐξβολῇ τινὰ μείζω ἐνέγκη μοι τὸ ἀποτυχεῖν , ὡς ἀμυνομένη
 τ' πατέρα φαρμάκῳ , καὶ μνησικακήσαντι , ὧν ἐπεπόνθειν ὑπ'

αὐτῷ . Ἐτὸ κεφάλαιον , σῶος μὲν ἔπος δίδυς ἴω , καὶ ἰσωφρόνει
 πάλιν , καὶ πάντα διεγίγνωσκον . οἱ παρόντες ἤ , ἐθαύμα-
 ζον . ἐπὶ αὐτῷ δὲ καὶ ἡ μήτρα , καὶ φανερὰ πᾶσιν ἴω χαίρεισα ,
 καὶ μοι δόδοιμῆντι . Οὗτος δ' αὖ , μαρτυρεῖν γὰρ αὐτῇ ἔχω ,
 μήτε μελλήσας , μήτε σύμβυλόν τινα περὶ τῶν προσλαβών ,
 ἐπεὶ δὴ τὸ πᾶν ἤκουσε τῶ παρόντων , ἔλυε μὲν τὸ ἀποκήρυξιν , ἣν
 ἔξ ὑπαρχῆς ἐποιεῖτό με , σωτῆρα ἔδειργέντι ἀποκαλῶν , ἀ-
 κερβῆ πείραν εἰληφέναι ὁμολογῶν , καὶ περὶ τῆς ἐμπροσθεν ἐκεί-
 νων ἀπολογύμενος . Τῷτο γινόμενον , εὐφραине μὲν πολλὰς , ὅ-
 σοι παῖδας χρηστοί . ἐλύπει δ' ἐκείνας , ὅσοις ἀποκύρυξις ἦν
 ἡδίων ἀναλήψιος . εἶδον γοῦν τότε ἢ πάντας ὁμοίως ἡδομένους
 τῷ παράγματι , ἀλλ' δίδυς τινος καὶ χρόαν ἔπομύνω , καὶ βλέμ-
 μα τετραγμένον , καὶ πρόσωπον ὀργισμένον , οἷον ἐκ φθόνης ,
 καὶ μίσους γίγνεται . Ἡμεῖς μὲν οὖν ὡς τὸ εἶκος ἐν ὄφροσιμαίς ,
 καὶ θυμηδαίς ἡμῶν , ἀλλήλους ἀπειληφότες . ἡ μήτρα ἤ μετὰ
 μικρὸν δίδυς νοσεῖν ἤρξατο , νόσον ὃ ἀνδρες δικασαί , χαλε-
 πῶν , καὶ παράλογον . ἀρχόμενον γὰρ δίδυς τὸ δεινόν , παρε-
 φύλαξα . ἢ γὰρ ἀπλοῦν , ἢ δ' ἐπιπόλαιον τὸ μανίας τὸ εἶδος ,
 ἀλλὰ τι παλαιὸν ὑποικυροῦν ἐν τῇ ψυχῇ κακὸν ἀπέρρηξε , καὶ ἐς
 τὴν φανερὰν ἐξερύκησε . πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα ἡμῖν ἐστὶ σημεῖα
 τῆς ἀνιάτως μεμνητόν . ἐν τῇ ἐκείνῃ κοινὸν ἐπὶ τῇ γυναικὶς ταύτης
 παρεφύλαξα . πρὸς μὲν γὰρ τὰς ἄλλας , ἡμερωτέρα , καὶ παρειά
 ἐστὶ . καὶ παρόντων , εἰρηνικῶν αἰεὶ ἡ νόσος . αὐτὴ δὲ τίνα ἰατρὸν ἴδῃ ,
 καὶ τὴν ἀκῆσιν μόνον , κατ' ἐκείνην μάστιγα παροξύνεται . ὅπερ καὶ
 αὐτὸ τῷτο , τῷ πονήρως καὶ ἀνηκέστως ἔχειν ἐστὶ τεκμήριον . Ταῦθ'
 ὁρῶν , ἐγὼ μὲν ἰωῖάμην , καὶ τὴν γυναικᾶ ἥκτερα ἀξίαν ἔσαν ,
 ἔπαρά τὸ προσῆκον δυσυχῆσαν . ὁ πατὴρ ἤ ὑπὸ ἰδίωτέας , ἢ
 γὰρ οἶδον ἢ ἐκ ἀρχῆς τῷ κατ' ἐχόντος κακῷ , ἢτε τὴν αἰτίαν , ἢτε τὸ
 μέτρον τῷ πάθους , ἐκέλευεν ἰᾶσθαι , καὶ τὸ ὁμοίον ἐγχείαι φάρμα-
 κον . ὥστε γὰρ ἐν εἶναι μανίας εἶδος , καὶ μίαν τὴν νόσον , καὶ τὰ ῥῥά-
 σματα ταυτὸν , καὶ παραπλησίαν τὴν θεραπείαν δεχόμενον . ἐπεὶ
 ἤ , ὅπερ

ἤ, ὅτι ἀληθές εἶπεν, ἀδιώγατον εἶναι φημι σώζεσθαι ἢ γυναι-
 κα, καὶ ἡττᾶσθαι ὑπὸ τῆς νόσου ὁμολογῶ, ἀγανακτεῖ, καὶ ὀργί-
 ζεται, καὶ φησὶν ἐκόντα καὶ θυφείσθαι, ἔτι προδιδόναι ἢ ἀνθρώπων,
 ἐγκαλῶν ἐμοὶ ἢ ἀδικεῖν τὴν τέχνης· καὶ πάχει μὲν συνήθεις τοῖς
 λυπεμένοις, ὀργίζοντι γοῦν ἅπαντες τοῖς μετὰ παρρησίας τὰ
 ληθῆ λέγουσι. Πλὴν ἐγὼ γε ὡς αὐτοὶ οἶός τε εἶμι, δικαιολογήσομαι
 πρὸς αὐτόν, καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, καὶ τῆς τέχνης. καὶ πρῶτον γὰρ ἀπὸ
 τοῦ νόμου ἄρξομαι, καὶ ὅν ἔσθ' ἐμὲ ἀποκηρύξαι βέβηκε, ἵν' εἴδῃ
 ἐκ ἑξ' ὁμοίαν ἔσθαι αὐτῷ νῦν τε καὶ πρότερον ἢ ἔξουσίαν. ἡ γὰρ
 ἅπασιν, ὦ πάτερ, ὁ νομοθέτης, ἢ πάντας ὑγίαιας, ἢ ὅσας αὖ
 ἐθέλωσιν ἀποκηρύττειν συγκεχώρηκεν, ἔδ' ἐπὶ πάσαις αἰ-
 τίαις, ἀλλ' ὥσπερ τοῖς πατρῷσι τὰ πλικάυτα ὀργίζεσθαι ἐφῆ-
 κεν, ἔγωγε καὶ τῶν παίδων ἀνένοιον, ὡς μὴ ἀδίκως αὐτὸ πάχω-
 σι· καὶ ἔλαττο ἐκ ἐλδοθέρας ἔφη γίνεσθαι, ἔδ' ἀκριτον τὴν τι-
 μωρίαν, ἀλλ' εἰς δικαστηρίον ἐκάλεσε, καὶ δοκιμασίας ἐκάθισσε
 τῆς μήτε πρὸς ὀργὴν, μήτε διαβολὴν τὸ δίκαιον κρινέσθαι. ἢ
 δεῖ γὰρ πολλοῖς πολλὰς ἀλόγους αἰτίας ὀργῆς παρισταμένας.
 καὶ ἢ μὲν, ψευδεῖ τινι ἔλαβον πειθόμενον, τὸν ἤ, οἵ κ' ἐγὼ πι-
 στεύοντα, ἢ γυναικὶ ἐχθρῷ· ἔκουσ' ἡγεῖτο ἀδίκασον γίνεσθαι
 τὸ πρᾶγμα, ἔδ' ἔξ' ἐρήμης τὴν παῖδας δίδυς ἀλίσκεισθαι, ἀλ-
 λά καὶ ὕδωρ ἐγχεῖται, ἔτι λόγος ἀποδίδεται, καὶ ἀνέξετασιν ἔστιν
 καὶ ἀλείπεται. Ἐπεὶ τοίνυν ἔξεσι, καὶ τῷ μὲν ἐγκαλεῖν μόνον ὁ πα-
 τὴρ κύριος, τῷ κεῖναι ἢ εἰ εὐλογα αἰτιάται, ὑμεῖς οἱ δικάζον-
 τες, αὐτὸ μὲν, ὁ μοι ἐπιφέρει, καὶ ἐφ' ᾧ νῦν ἀγανακτεῖ, μηδέπω
 σκοπεῖτε. πρότερον δ' ἐκεῖνο ἐξετάσατε, εἰ ἔτι δοτέον ἀποκη-
 ρύττειν αὐτῷ, ἢ ἀπᾶξ ἀποκηρύξαντι, χρησαμένῳ τῇ παρὰ τὴν
 νόμον ἐξουσίᾳ, καὶ ἀποπληρώσαντι ἢ πατερικῶν ταύτην διω-
 σείαν, εἴτ' αὐτοῖς ἀναλαβόντι, ἔτι λύσαντι ἢ ἀποκήρυξαι. ἐγὼ
 μὲν γὰρ ἀδικώτατον εἶναι φημι τὸ τοιοῦτον, ἀπειράντως γινέσθαι,
 ἔτι τῶν παίδων τὰς τιμωρίας, καὶ πολλὰς τὰς καταδίκας, καὶ τὸν
 φόβον αἰδίων, καὶ τὸν νόμον, ἄρτι μὲν συνοργίζεσθαι, μετὰ με-

κρὸν ἢ λύεσθαι, καὶ πάλιν ὁμοίως ἰχυρὸν εἶναι, καὶ ὅλως αὖν
καὶ κάπως ἐρέσθαι τὰ δίκαια, πρὸς τὸ ἐπὶ καιρῷ δοκοῦν τοῖς πα-
τέρασιν. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον ἄξιον ἐφίεναι, ἔσθ' ἀναπακτεῖν συ-
νανακτεῖν, καὶ κύριον τῆς τιμωρίας ποιεῖν ἢ γεννηκότε .
ὡς δ' ἀπαξ ἀναλώσῃ ἢ ἐξέσῃ, καὶ κατὰ χρῆσιν τῷ νόμῳ, καὶ
ἐμπληθῇ τῆς ὀργῆς, εἴτε μετὰ ταῦτα ἀναλάβῃ, χρῆσθον εἶναι
μεταπειθεῖς, ἐπὶ τῶν ἀνάγκῃ μὲν μένειν, καὶ μηκέτι μεταπη-
δᾶν, μὴ μεταβεβλῦεσθαι, μὴ μεταποιεῖν ἢ χεῖσιν. Τῷ μὲν
γὰρ τὸν γεννηθέντα, πονηρὸν ἢ χρῆσθον ἀποβήσεσθαι, ἔξ' οἱ-
μαι γνώρισμά μιν. καὶ διὰ τὸ τοις ἀνάξις τῷ γένει παρατεῖ-
σθαι συγκεχώρη τῷ ὅτι ἠγνόουν ἀναθρεψαμένοις. ὅταν ἢ
μὴ κατ' ἀνάγκην, ἀλλ' ὑπ' ἐξουσίας αὐτοῖς τις ὑφ' ἐαυτῶ καὶ δο-
κιμάσας ἀναλάβῃ, τίς ἐτι μηχανῇ μεταβάλλεσθαι, ἢ τίς ἐτι
χρήσις ὑπόλοιπος τῷ νόμῳ; φέει γὰρ αὐτὸς πρὸς σέο νόμοθέτης,
εἰ πονηρὸς ἔπος μιν, καὶ τῷ ἀποκηρυχθῆναι ἄξιός, τί παθὼν ἀ-
νεκάλει; τί δ' αὖτις ἐπανήγες ἐς τοὺς οἰκίαν; τί δ' ἔλυσες τὸ νό-
μον; ἐλθέτω γὰρ ἡδὲ, καὶ τῷ μὴ ποιεῖν ταῦτα κύριος. καὶ γὰρ
δὴ ἐν ἑαυτῷ σοὶ δοτέον τοῖς νόμοις, καὶ πρὸς τὰς σὰς μεταβολὰς
ἀνάγειται τὰ δικαστήρια, καὶ ἄρτι μὲν λύεσθαι, ἄρτι καὶ κυρίως
εἶναι τὰς νόμους, καὶ τὰς δικαστὰς καθῆσθαι μάρτυρας, μᾶλλον
ἢ ὑπηρετὰς τοῖς σοὶ δοκούσιν, ὅτε μὲν κολάζοντες, ὅτε ἢ διαλ-
λάττοντες, ὁπόταν σοὶ δοκῇ. ἀπαξ γεννηκας ἀπαξ ἀντέ-
ξοφας, ἀπαξ καὶ τὸ ἀποκηρύττειν αὐτὸ τῶν ἑχέων. καὶ τότε, ὡς
δικαίως αὐτὸ ποιεῖν δοκῇ. τὸ δ' ἀπυρρον πᾶσι, καὶ αἰδίων, καὶ
πολὺν, ἐράδιον, μετίζον ἡδὲ πατρικῆς ἐστὶν ἐξουσίας. Μὴ δὴ πρὸς
Διὸς ὧς ἄνδρες δικαστὰς, συγχωρήσῃτε αὐτῷ ἐκείσιον ἢ ἀνάλη-
ψιν πεποιημένῳ, καὶ λύσασθαι ἢ γνώσιν τῷ πάλαι δικαστήρι, καὶ
ἀκυρώσαντι τὴν ὀργὴν, αὖτις ἐπὶ τῷ αὐτῷ τιμωρίαν ἀνακα-
λεῖν, καὶ ἐπὶ τῷ ἐξουσίαν ἢ πατρικίῳ ἀντιθέσθαι, ἢ ἐξωρος ἡ-
δὲ, ἐξωλὸς ἢ προθεσμία, καὶ μόνῳ τῷ ἄκυρος, καὶ προσδεδα-
πανημένη. ὁρᾶτε γὰρ πᾶσι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις δικαστηρίοις, ὡς ἀπὸ
μὲν

μὲν τῷ κλήρῳ λαχόντων δικασῶν , ὧς τις ἄδικον οἶηται γεγε-
 νῆσθαι ἢ κρίσιν , δίδωσιν ὁ νόμος ἐς ἕτερον ἐφεῖναι δικασήριον .
 ὧ δέ τινες ἐκόντες αὐτοὶ συνδῶνται δικασάς , καὶ προελόμενοι
 ἐπιβέβωσι διαιτῶν , ἐκ ἑτι . οἷς γὰρ ἐξελὼ μὴ ᾗ ἀρχὴν ἐμ-
 μόνειν , εἰ τίς τις αὐθαίρετος εἴλετο , ἐργεῖν ἐς δίκαιος τοῖς
 ἐγνωσμένοις . ἔγω δὲ ἐσύ . ἐν ἐξελὼ μὴ κέτ' ἀναλαμβάνειν , εἰ
 μὴ αὐτὸς ἀξίος ἐδόκει τῷ γένει , τῶτον εἰ χρηστὸν ἡγήσαμνος εἶναι
 πάλιν ἀνέλιπας , ἐκ ἑτ' ἀποκηρύττειν ἕξεις . ὅτι γὰρ ἐκ ἀξίος
 αὐτοῖς παθεῖν ταῦτα , ὑπ' αὐτῶν σὲ μεμαρτύρη , καὶ χρηστὸς ἤδη
 ἀωμολόγηται . ἀμετανόητον οὐκ ἔσθ' ἀνάληψιν , καὶ τὴν διαλλαγὴν
 βέβαιον εἶναι προσήκει μετὰ κρίσιν ἔγω πολλῶν , καὶ δύο δικα-
 σήρια . ἐν μὲν τὸ φῶτον , ἐφ' ἧ παρηγίσω . δόλερον ᾗ τὸ σὸν ,
 ὅτε μετεβλάδσω , καὶ ἀάδασον ἐποίησας τὰ φρότερον ἐγνωσ-
 μένα λύσας , βεβαιῶς τὰ μετ' ἐκεῖνα βεβλαδμένα . μόνε τοί-
 νυν ἐπὶ τῷ πεδολαίῳ , ἐφύλαττε ἢ σαυτὴ κρίσιν , πατέρω
 σε εἶναι δεῖ . τῶτο γὰρ ἐδοξέ σοι , τῆτ' ἐδοκίμασας , τῆτ' ἐκύρω-
 σας . ἐγὼ μὲν ἐδ' εἰ μὴ φύσει παῖς ὢν , θέμις ᾗ ἀποκηρύτ-
 τειν ἢ θελες , ἐξεῖναι αὐτοῖς ὡμίλῳ . ὁ γὰρ ἢ ἀρχὴν ποιεῖν δυ-
 νατὸν ὢν , τῆτ' ἄδικον λύειν ἅπαξ γένόμενον τὸν ᾗ καὶ φύσει , καὶ
 αὐτοῖς προαιρέσει , καὶ γνώμῃ ἐσπεποιημένον , πῶς εὐλογον αὐ-
 τὸν παθεῖν , καὶ πολλακίς τ' μιᾶς οἰκειότητος ἀποστρεφῖν ; εἰ δ'
 οἰκέτης ὢν ἐτύγχανον , καὶ τὸ μὲν φῶτον πονηρὸν οἰόμενος , ἐπέ-
 δησας , μεταπειθεῖς ᾗ ὡς ἐξ ἡδὲ κούμ , ἐλεύθερον ἀφῆκας εἶ-
 ναι , ἂρ' αὐτοῖς πρὸς καιρὸν ὀργισθέντι , αὐτοῖς ἐξελὼ ἐς ἢ ὁμοίαν
 δαλῆαν ἐπαγάγειν ; ἐδαμῶς . τὰ γὰρ ποιαῦτα , βέβαια , καὶ δια-
 παντὸς κύρια ὑπάρχειν οἱ νόμοι ἀξιῶσιν . ἴπὲρ μὲν οὐκ ἔσθ' ἢ
 κέτ' ἐξεῖναι τῷ φ' ἀποκηρύττειν , ὃν ἅπαξ ἀποκηρύξας , ἐκὼν
 αἰέλαβον , ἔτι πολλὰ εἰπεῖν ἔχων , ὅμως παύσομαι . Σκίψαθε
 ᾗ ἡδὲ οἶον ὄντα , ἐπ' ἀποκηρύξει με , ἐκδέξω τὸ φ' ὦμι , ὡς τότε
 μὲν ἰδιώτῳ , νῦν δ' ἰατρῶν . ἐξ ἡ γὰρ αὐτοῖς πρὸς τῶτο ἢ τέχνη σιω-
 γωνίσαιτο . ἐδ' ὅτι τότε μὲν νέον , νῦν ᾗ ἡδὲ καὶ προβεβηκότα ,

καὶ

καὶ τὸ πισὸν τῷ μῆτιν ἀδικῆσαι αὐτὸν παρὰ τῆς ἡλικίας ἔχοντα, με-
κρὸν γὰρ ἴσως ἔτι τοῦτο. ἀλλὰ τότε μὲν, εἰ ἔτι μῆτιν ἡδίκημένος
ὡσαύτως φαίλω, ἀλλ' ἐδ' εὐπεπονθῶς, παρηγεῖτο τὸ οἰκίας.
νυνὶ δὲ σωτῆρα σάγχος, καὶ ὀλεργέτω γεγενημένον· ὅτι γινώσκ-
ετο αὐτὸν ἀχαριστότερον, σωθῆναι δὲ ἐμὲ, καὶ πλικυτὸν κίνδυνον ἔχ-
οντα, τοῖς τοιούτοις οὐδὲν ἀμείβεσθαι τὴν θεραπείας ἐκεί-
νης, ἐδ' οὐκ ἔστι λόγον ἔχοντα, ἀλλ' ἔτι ῥᾶδίως ἐπιλελῆσθαι, καὶ
ἐπὶ τῷ ἐρημίᾳ ἐλαύνειν, τὸν ἐφροσύνῃ αὐτὸν δικάως, ἐφ' οἷς ἀ-
δίκως ἐξεβέβλητο, μὴ μόνον δὲ ἐμνησικακήσαντα, ἀλλὰ καὶ σώ-
σαντα, καὶ σωφρονεῖν παρασκολιάσαντα; ἐ γὰρ μικρὸν ὡς αὐ-
τοὶ δικασαί, καὶ τὸ τυχόν ἐμπεποιηκὼς αὐτὸν, ὅμως τῷ τοιού-
των νυνὶ ἀξιοῦμαι. ἀλλ' εἰ καὶ ἔτι ἀγνοεῖ τὰ τότε, πάντες ὑμεῖς
ἴστε οἷα ποικιῶνται αὐτὸν, καὶ πάθοντα, καὶ ὅπως ἔλαττετο, ἐγὼ
παραλαβὼν, τὸ μὲν ἄλλων ἰατρῶν ἀπεγνωκότων, τὸ δ' οἰκείων
φολγόντων, καὶ μὴ πλῆσιον προσιστοῦναι τολμώντων, τοῖσιν ἀ-
πέφθη, ὡς καὶ κατηγορεῖν δύνασθαι, καὶ περὶ τῷ νόμῳ διαλέγε-
σθαι. Μᾶλλον δ' ἔργα ὡς πᾶτερ τὸ παράδειγμα, τοῖσιν ὄντα σε
παρόλ' ἰσον οἷα νυνὶ ἡ γυνὴ ἐστὶ, πρὸς τῷ ἀρχαίᾳ φρόνησιν ἐπα-
τήσαν. ἐ δίκαιον οὐκ οὐκ τοιαύτην μοι γινώσθαι αὐτὸν ἐκείνων τῷ
ἀμοιβῇ, καὶ κατ' ἐμὲ σε μόνον σωφρονεῖν. ὅτι γὰρ μὴ μικρὰ
ὕπ' ἐμὲ εὐηργέτησαι, καὶ ἀπ' αὐτῶν, ὧν ἐγκαλεῖς, δὴλόν ἐστιν. ὅν
γὰρ ὡς ἐν ἐχάτοις ἔσαν τῷ γυναικί, καὶ παμπονήρως ἔχου-
σαν, ἐκ ἰώμενον μισεῖς, πῶς ἐπὶ πολὺ μᾶλλον, ὅτι σε τῷ ὁ-
μοίᾳ ἀπὸ ἡλῆα, ὑπεραγαπᾷς, καὶ χεῖρ ὁμολογεῖς, τῷ
ἔτι δεινῶν ἀπὸ ἡλῆα γινώσκων; σὺ δ' ὅπερ ἀγνωμονέστατον, σωφρο-
νήσας οὐδὲν ἐς δικαστήριον ἄγεις, καὶ σε σωσμένος κολάζεις, καὶ
ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο μῖσος ἀναβέβηκε, καὶ τὸν αὐτὸν ἀναγινώ-
σκες νόμον. καλὸν γὰρ τῷ μισθῷ ἀποδίδωσθαι τῇ τέχνῃ, καὶ ἀξίας
ἀμοιβὰς τῷ φαρμάκῳ, ἐπὶ τῷ ἰατρῶν ὑγιαίνων μόνον. Ὑμεῖς δ'
ὡς αὐτοὶ δικασαί, τὸν οὐεργέτω τέτρωτο κολάζειν ἐπὶ τῷ ἐφέτε, καὶ
τὸν σώσαντα ἐξελαυνεῖν, καὶ τὸν σωφρονίσαντα μισεῖν, καὶ τὸν
ἀνα-

ἀνὰ σῆσά τε τιμωρεῖσθαι; ἔκ, λῦγε τὰ δίκαια ποιῆτε. καὶ εἰ γὰρ
τὰ μέγιστα νῦν ἀμαρτάνων ἐτύγχανον, λῦ μοι τις ἡ μικρά προ-
φιλομένη χάρις, ἐς λῶ ἀποβλέποντα τῶτον, καὶ ἥς μεμνημέ-
νον, καλῶς εἶχε, τῷ μὲν παρόντων καταφρονεῖν, δι' ἐκείνα δ'
πρόχειρον τῷ συγγνώμῃ ἔχειν. καὶ μάλιστα εἰ πλῆκαυπη τις ἡ
δύεργεσία τυγχάνει, ὥς πάντα ὑπερπαίειν τὰ μετὰ ταῦτα. ἔπερ
εἶμαι καὶ μοι πρὸς τῶτον ὑπάρχων, ὃν ἴσῳσα, καὶ ὃς τῷ βίου
παντός χρεωσῆς ἐστί μοι, καὶ ὃ τὸ εἶναι, καὶ τὸ σωφρονεῖν, καὶ τὸ συ-
νίστασθαι παρέχῃ μοι. καὶ μάλιστα ὅτε οἱ ἄλλοι πάντες ἡδὴ ἀπεργά-
κισαν, ἔν τῃς εἶναι ἀμολόγου τῆς νόσου. τὸ γὰρ μείζον εἶμαι
ποιεῖν τῷ ἐμῷ δύεργεσίᾳ, ὥς ἔτε ὑὸς ὦν τότε, ἔτε ἀναγ-
κάτω τῆς θεραπείας ἔχων αἰτίαν, ἀλλ' ἐλθέτω καθεύδων, ἔ
ἀλλότῳ, τῆς φυσικῆς αἰτίας ἀφαιμενός, ὅμως ἔ περιεῖδον,
ἀλλ' ἐφελοντὸς, ἀκλῆτος, αὐτεπάγγελτος ἦκον. ἐβοήθησα,
προσελιπάρησα, ἰασάμην, ἀνέστησα, καὶ τὸν πατέρα ἐμαυ-
τῷ διεφύλαξα, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀποκηρύξεως ἀπελογησάμην, καὶ
τῇ δυνάμει τῷ ὀργῶν ἔπαυσα, ἔ τὸν νόμον ἔλυσα τῇ φιλοσοφ-
σίᾳ, καὶ μεγάλης δύεργεσίας τῷ ἐς τὸ γένος ἐπάνοδον ἐπελά-
μην, καὶ ὅν ἔπως ἐπισφαλῆς καίρῳ, τῷ πρὸς τὸν πατέρα πί-
σιν ἐπεδείξάμην, καὶ μετὰ τῆς τέχνης ἐμαυτὸν εἰσεποίησα,
καὶ γνήσιος ὑὸς ὢν τοῖς δεινοῖς ἀνέφάνην. Πόσα γὰρ οἶδ' ἐπα-
θεῖν με, πόσα καμῖν παρόντα, ὑπηρετουῦντα, καιροφυλακ-
τουῦντα, νῦν μὲν εἰκοντα τῇ τῷ πατρὸς ἀκμῇ, νῦν δ' ἢ τὴν τέχνην
ἐπάγοντα, πρὸς ὀλίγον ἐνδιδόντος τῷ κακῷ; ἐστὶ δ' ἔν τῳ ὄντων
ἀπάντων τῶν ἐν τῇ ἰατρικῇ τὸ ἐπισφαλές αὐτοῖς, τοὺς ποιήτους
ἰᾶσθαι, καὶ πλησιάζειν ἔτι ἑλκεσμενούς. ἐς γὰρ τὸς πλησίον
πολλὰς ἀφίστι τὴν λύτταν, ἐπιζέσαντος τῷ πάθους. καὶ ὅμως
πρὸς ἔν τῳ ἀπάντων ἀπώκησα, ἐδ' ἀπεδείλυσαν. σιωπῶν δ', καὶ
πάντα τρόπον ἀντεξέταζόμενος τῇ νόσῳ, τὸ τελευταῖον ἐκράτη-
σα τῷ φαρμάκῳ· μὴ γὰρ, τῷ ἀκῆσας, δι' ὅπως ὑπολάβη τις,
ποῖος δ', ἢ πόσος ὁ κάματος ἐγγχείαι φάρμακον· πολλὰ γὰρ πρὸς

τίττε

μένος, καταλιπὼν ἢ τῆς ὑποκειμένης νεκρὸν, καὶ τὴν σκηνὴν,
 καὶ τὸ ξίφος, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς δράματος ἐπιστὰς δ' ἐκεῖνος, καὶ
 ἰδὼν ὅσον, ὃν εἶχε μόνον ὀλίγον ἐμπνέοντα, ἡμαγμέσων, ἐμ-
 πεπλησμέσων τῷ φόβῳ, καὶ τὰ ξαύματα σιωπῇ, ἔτι πολλά, καὶ
 καίρια, ἀνέβησεν τὸτο, τέκνον, ἀνῆρήμεθα, πεφονδόμεθα,
 τίτυραννοκτονήμεθα. πῶς σφαγεύς; τίτι με πρῆι, τίτι με
 φυλάττει, διὰ σὺ τέκνον προανηρημέσων, ἢ μή τι ὡς γέροντος
 ὑπερφρονεῖ; καὶ τῇ βραδυπῆτι κολάζειν δέον, παρατίθει μοι
 τὸν φόρον, καὶ μακροτέρην μοι τὴν σφαγὴν ποιεῖ. καὶ ταῦτα λέ-
 γων, ἐζήτησε τὸ ξίφος. αὐτὸς γὰρ αἰσχυρὸς ὢν, διὰ τὸ πάντα
 τῆς παιδὸς θαρρύνειν. ἀλλ' ἔτι τὸτο ἐνεδέησε, πάλαι δ' ὡς ὑπ' ἐμῷ
 καὶ τὸτο προπαρῆσκειασμένον, καὶ πρὸς τὸ μέλλον τόλμημα κα-
 ταλειμμέσων. ἀποσπᾶσας δὴ τῆς σφαγῆς, καὶ τῷ ξαύματος
 ἐξελθὼν τὸ ξίφος, φησὶ πρὸ μικρῷ μὲν με ἀπέκτεινας. νῦν δ' ἀν-
 παυσον ξίφος. πατρὶ περὶ τοῦτο παραμύθιον ἐλθε, καὶ πρεσ-
 βυτικῇ χειρὶ δυσυχέσῃ σωμαγάνισαι. ἀπόσφαξον, τυραννο-
 κτόνησον, καὶ τῷ περὶ τοῦτο ἀπάλλαξον. εἴθε πρώτως σοι ἐνέτυ-
 χον. εἴθε τὴν τάξιν πρέλαβον τῷ φόβῳ. ἀπ' ἔθανον αὖ, ἀλλ'
 ἢ ὡς τύραννος μόνον, ἀλλ' ἐτι νομίζων ἔξιν ἐδικον, νῦν δ' ὡς
 ἄτεκνος, νῦν δ' ὡς ἔξιν φονέως ἀπορῶν. ἔτι ταῦθ' ἅμα λέγων,
 ἐπῆγε τὴν σφαγὴν, ξέμων, ἐδωκέμενος, ἐπιθυμῶν μὲν, ἀ-
 δυνῶν ἢ πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς τολμήματος. πόσαι κολάσεις
 ταῦτα; πόσα ξαύματα; πόσοι θάνατοι; πόσαι τυραννοκτο-
 νίαι; πόσαι δωρεαί; καὶ τέλος; ἐωρήκατε πάντες ἢ μὲν ἐα-
 νίαν ἀποκείμενον, ἔξιν μικρὸν, ἢ δ' ἀκαταγωνιστὸν ἔργον. τὸν
 περὶ σβύτῳ ἢ, αὐτῷ περικεχυμένον, καὶ τὸ αἷμα ἀμφοῖν ἀνακε-
 κραμένον. ἢ ἐλθόντες ἐκείνῳ, καὶ ἐπινίκιον σπονδῶν, ἔτι
 ἔργα τῶ ξίφους τῷ ἐμῷ. αὐτὸ ἢ τὸ ξίφος ἐν μέσῳ ἀμφοτέρων ἐπι-
 δεκνύμενον, ὡς ἐκ ἀνάξιον γελῶνται τῷ δεσπότη, καὶ μαρτυ-
 ρόμενον ὅτι μοι πιστῶς διηκορήσατο. τὸτο ἐπ' ἐμῷ γινώσκον,
 μικρότερον ὢν. νῦν ἢ λαμπρότερον ἐστὶ τῇ καινότητι. καὶ ὁ μὲν κα-
 θελὼν.

Θελὼν τὴν τυραννίδα πᾶσαν, εἰμὶ ἐγὼ . μετέειπαι δ' ἔς πολ-
λὸς τὸ ἔργον , ὥσπερ ἐν δράματι . καὶ τὰ μὲν πρῶτα , ἐγὼ ὑπε-
κρινάμην . τὰ δὲ ἄλλα δὲ , ὁ πᾶς . τὰ ἔξῃ δὲ , ὁ τύραννος αὐ-
τός . τὸ ξίφος δὲ , πᾶσιν ὑπὸ πρέπσει .

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΠΟΚΗΡΥΤΤΟΜΕΝΟΣ.

Ἀποκηρυχθεῖς τις , ἱατρικῶς ἐξέμαθε . μανέντα δὲ πατέρα ,
καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἰατρῶν ἀπεγνωσμένον ἰασάμενος φαρμά-
κῳ δόσει , ἀνελήφθη αὐθις εἰς τὸ γένος . μετὰ ταῦτα , μεμη-
νῆαν δὲ μυξῆαν , ἰάσασθαι κελόμενος , ἀποκηρύττεται .

Οὗ καὶ μὲν ταῦτα ὡς ἄνδρες δικασαὶ , καὶ παράδοξα , ὑπο-
τῇ πατρὸς ἐν τῇ παρόντι γιγνούμενα , καὶ νυνὶ πρῶτον τα-
ποιαῦτα ὀργίζεται , ἀλλὰ ἀπόχειρος ἕως ὁ νόμος αὐτῷ , καὶ συ-
νήθως ἐπὶ τῷ ἀφικνεῖται τὸ δικασήριον . ἐκείνο δὲ καινότερον νυνὶ
δυσυγχῶ , ὅτι ἐγκλημα μὲν ἴδιον ἔκ ἔχω , κινδυνεύω δὲ τιμω-
ρίαν ὑποχεῖν ὑπὲρ τῆ τέχνης , εἰ μὴ πάντα διώσται πείθειν
τῶν κελόντων . καὶ τί γένοιτ' αὐτὸ ἀποπώτερον , θεραπεύειν ἐκ
προσάγματος , καὶ εἰδῶς ἡ τέχνη διώσται , ἀλλ' ὡς ὁ πατὴρ βύ-
λῃται ; ἐβυλόμην μὲν οὐκ ἔπαυσα ἱατρικῶς , ἀποπύπτῃ τῇ ἔχειν φάρ-
μακον , ὃ μὴ μόνον τὸ μεμνηνός , ἀλλὰ καὶ τὸ ἀδίκως ὀργίζο-
μενος , παύειν ἐδιώκατο , ἵνα καὶ τῇ πατρὸς νόσημα ἰασαίμην .
νυνὶ δὲ καὶ τὴν μανίαν αὐτῷ τέλειον πίπτει , τὰ δὲ τῇ ὀρ-
γῇ μάλλον ἐπιτείνει . καὶ τὸ δεινότερον , τοῖς μὲν ἄλλοις ἀπα-
σι σωφρονεῖ , κατ' ἐμὴν δὲ τὴν θεραπεύσαντος , μόνον μαινέται .
τὸν μὲν οὐκ ἔτι μὲν τῇ θεραπείας , ὁρᾷτε οἷον ἀπολαμβάνω , ἀ-
ποκηρυττόμενος ὑπ' αὐτῇ πάλιν , καὶ τῇ γένει ἀποστρέψας
ἀλλοτρίον , ὥσπερ διὰ τῶν ἀναληφθεῖς πρὸς ὀλίγον , ἵνα ἀτιμώ-

τερὸς γινώμαι πολλάκις ἐκπεσὼν τῆς οἰκίας . ἐγὼ ᾧ , ἐν μὲν
 τοῖς διωατοῖς , ἔην κελοδιδύμει περιμενών . παρῶν γοῦν ἀκλή-
 τοις ἦκον ἐπὶ τῇ βοήθειαν . ὅταν δέ τι ἡ τελέως ἀπεγνωσμένος ,
 ἐδ' ἐπιχειρεῖν βέλομαι . ἐπὶ ᾧ τῆς γυναικὸς ταύτης , εἰκότως ,
 καὶ ἀτολμώτερός εἰμι . λογίζομαι γὰρ οἷα πάθοιμ' αὐτὴν ὑπὸ τῷ
 πατρὸς ἀποτυχών . ὃς ἐδ' ἀρξάμενος τῆς θεραπείας , ἀποκη-
 ρύττομαι . Ἀΐχομαι μὲν οὖν ὧ ἀνδρες δικασαί, ἐπὶ τῇ μητρὶ ἡμῶν ,
 χαλεπῶς ἐχέσῃ , χρηστὴ γὰρ ἡμῶν , καὶ ἐπὶ τῷ πατρὶ δι' ἐκείνῳ
 αἰωμένῳ , τὸ ᾧ μέγιστον , ἐπ' ἐμαυτῷ ἀπειθεῖν δοκοῦντι , καὶ
 ἂν προσάττομαι ὑπεργεῖν ἐδωαμένῳ , καὶ δι' ὑπερβολῇ τὸ νό-
 σῃ , καὶ ἀδύνατον τῆς τέχνης . πλὴν ἐδ' αἰκίον οἶμαι ἀποκηρύτ-
 τεσθαι , τὸ ἂν μὴ δύναται ποιεῖν , μὴ ᾧ τὴν ἀρχὴν ὑπὲρ ἡμῶν .
 δι' αἷς μὲν οὖν αἰτίας καὶ πρότερον ἀπεκήρυξέ με , ῥάδιον σιω-
 δεῖν ἐκ τῆς παρόντων , ἐγὼ ᾧ καὶ πρὸς ἐκείνας μὲν ὡς οἶομαι , ἰκα-
 νῶς τῷ μετὰ ταῦτα βίῳ ἀπελογησάμην . καὶ ταυτὶ ᾧ , ἂν νῦν ἐγ-
 καλεῖ , ὥσπερ οἷός τε ᾧ ἀπολογησώμαι , μικρὰ ὑμῖν διηγησά-
 μενος τῇ ἐμῇ . Οὐ γὰρ δυσάγωγος , καὶ δυσπειθὴς ἐγὼ , ἐκα-
 ταιχμῶν τὸ πατέρα , καὶ ἀνὰ ἄξια παρὰ τῶν γυνεὺς , τότε μὲν
 αὐτῷ τὰ πολλὰ ἐκείνα βῶντι , καὶ ἔχτεινομένῳ , ὀλίγα χεῖναι
 ἀντιλέγειν ὀφείλω . ἀπελθὼν ᾧ τὸ οἰκίας , ἐνόμιζόν μοι δικα-
 σήμερον ἔσεσθαι μέγα , καὶ ψῆφον ἀληθεῖ τὸ μετὰ ταῦτα βίον , καὶ
 τὸ φαίνεσθαι πάμπαν τῇ τῷ πατρὸς ἐγκλημάτων ἐκείνων ἀφε-
 σνηκότα , καὶ περὶ τὰ κάλλιστα τῇ ἐπιτιμολογίᾳ ἑσπεδακότα ,
 καὶ πῶς ἀρίστοις συνόντα . προειρώμην ᾧ καὶ τοῖς ἄλλοις , καὶ ὑπώ-
 πτευον μὴ δὴ ὡς ἐσφόδρα καθεστηκότος πατρὸς , ἀδίκως ὀργίζε-
 σθαι , καὶ ἐγκλήματα ψευδῇ κατ' ἡμῶν συντιθεσθαι . καὶ ἥσαν τι-
 νες , οἱ μανίας ἀρχὴν ταῦτ' εἶναι νομίζοντες , καὶ ἀπειλῶν , καὶ
 ἀκροβολισμῶν ἐκ ἐς μακρὰν ἐπιπεσεμένῳ τῷ κακῷ , μῖστος ἀ-
 λογον , καὶ νόμον ἀπλῶν , καὶ βλασφημίας προχείρας , καὶ δικα-
 σήμερον σκυθρωπὸν , καὶ βολῶν , καὶ ὀργῶν , καὶ ἔλως χολῆς μεσὰ
 πάντα , διὸ δὴ τάχα μοι , καὶ ἰατρικῆς δεικνύειν ποτὲ προσεδό-
 κων .

κων . Α'ποδημήσας ἔν, ἑ τοῖς δ'δοκιμωτάτοις τῷ ἐπὶ τ' ἄλλο-
 δαπῆς ἰατρῶν συγγενόμενος , καὶ πόνῳ πολλῷ , καὶ προθυμίᾳ
 λιπαρεῖ χρησάμενος , ὁξέμαθον τὴν τέχνην . ἐπαλελθὼν ἕ , κα-
 ῥαλαμβανὼν τὸν πατέρα , σαφῶς ἦδη μεμνόντα , καὶ ὑπὸ τῷ ἐπι-
 χωρίῳ ἰατρῶν ἀπεγνωσμένον , ἔκ ἐς β'άθος ἐρώτην , ἔδ' ἀ-
 κριβῶς φιλοκρινουμένων τὰς νόσους . πλὴν ὅπερ γε εἰκὸς ἴω ποιεῖν
 χρηστὸν ἦν , ἔτε ἐμνησικακήσα τῆς ἀποκηρύξεως , ἔτε μετὰ πεμ-
 πτος γενέσθαι περιέμεйна . ἔξ γὰρ εἶχόν τι αὐτῷ ἴδιον ἐγκα-
 λεῖν , ἀλλὰ πάντα ἐκεῖνα ἴω ἀλλότρια τὰ ἀμαρτήματων , καὶ ὥσπερ
 ἔφην ἦδη , τῆς νόσου . Παρελθὼν οὐκ ἄκλιτος , ἔκ δ' ἑως ἰασά-
 μην , ἔ γὰρ ἔγω ποιεῖν ἔθος ἐστὶν ἡμῖν , ἔξ αὐτὰ ἡ τέχνη παραι-
 νεῖ , ἀλλὰ πάντων πρῶτον διδασκόμεθα σωροῶν εἴτε ἰάσιμὴν
 ἐστὶ τὸ νόσημα , εἴτ' ἀνῆκεσθον , καὶ ὑπερβεβηκὸς τὰς ὅρας τ' τεχνῆς .
 καὶ τῆνικαῦτα , ἴω μὲν δ' μετὰ χεῖρας ἦ , ἐπιχειρῶμεν , καὶ πᾶ-
 σαν σπασθὲν ἐσφερόμεθα σῶσαι τ' νοσοῦντα . ἴω ἕ κεκρατικὸς
 ἦδη , καὶ νοσητικὸς τὸ πάθος ἴδωμεν , ἔξ τ' ἀρχῇ προσεπτό-
 μεθα , νόμον τινὰ παλαιὸν τῷ προπατορῶν τῆς τέχνης ἰατρῶν
 φυλάττοντες , οἱ φασὶ μὴ δεῖν ἐπιχειρεῖν τοῖς κεκρατικαῖς .
 ἰδὼν οὐκ ἔ πατέρα ἔτι ἐντὸς τῆς ἐλπίδος , καὶ τὸ πάθος ἔχ' ὑπὲρ
 τ' τέχνην ἐπιπολὺ πρήσας , καὶ ἀκριβῶς ὁξεπάσας ἔκασον , ἐπε-
 χείρου ἦδη , καὶ τὸ φάρμακον τεθαρρηνότως ἐνέχεον . Καίτοι πολ-
 λοὶ τῷ παρόντων ὑπώπτεον τ' δόσιν , καὶ τ' ἰασιν διέβαλλον , καὶ
 πρὸς κατηγορίας παρεσκευάζοντο παρῆν ἕ καὶ ἡ μητρὶς φοβεμένη
 καὶ ἀπιστῆσα ἔ τῷ μισεῖν ἐμὲ , ἀλλὰ τῷ δεδιέναι , ἑ ἀκριβῶς εἰδέσθαι
 πονήρως ἐκεῖνον ὁξέκειμενον . ἡπίστατο γὰρ μόνη τὰ πάντα σωθῆ-
 σα , καὶ ὁμοδίατος τῇ νόσῳ . πλὴν ἀλλ' ἔγωγε ἔξ ἀποδείλιάσας ,
 ἡπιστάμην γὰρ ἑ ψευδόμενά με τὰ σημεῖα , ἔξ προδῶσθαι τ' τῇ
 τέχνῃ , ἐπῆγον τὴν ἰασιν ἐν καιρῷ τῆς ἐπιχειρήσεως . καίτοι
 καμοὶ τινες τῷ φίλων συμβέβηκεν μὴ θρασυῖναι , μὴ καὶ
 ἐξβολῇ τινὰ μείζω ἐνέγκη μοι τὸ ἀποτυχεῖν , ὡς ἀμνηστέον
 τ' πατέρα φαρμάκῳ , καὶ μνησικακήσαντι , ὧν ἐπεπόνθειν ὑπ'

αὐτῷ . Ἐτὸ κεφάλαιον , σωὸς μὲν ἔτος δ' ἑξὺς ἑὺ , καὶ ἰσχυρόντες
 πάλιν , καὶ πάντα διεγίνωσκον . οἱ παρόντες ἤ , ἐθαύμα-
 ζον . ἐπὶ δὲ καὶ ἡ μήτρα , καὶ φανερὰ πᾶσιν ἑὺ χαίρῃσα ,
 καὶ μὲν δόδοιμῃντι . Οὗτος δ' οὖν , μαρτυρεῖν γὰρ αὐτῇ ἔχω ,
 μήτε μελλήσας , μήτε σύμβολόν τινα περὶ τῶν προσλαβῶν ,
 ἐπεὶ δὴ τὸ παῖν ἤκουσε τῶ παρόντων , ἔλυε μὲν τ' ἀποκήρυξιν , ἵεν
 ἢ ἐξ ὑπαρχῆς ἐποιεῖτό με , σωτῆρα ἔδιδόντι ἀποκαλῶν , ἀ-
 κεβῇ πεῖραν εἰληφέναι ὁμολογῶν , καὶ περὶ τῶ ἔμπροσθεν ἐκεί-
 νων ἀπολογούμενος . Τῷτο γινόμενον , εὐφραине μὲν πολλὰς , ὅ-
 σοι παῖσαν χηροί . ἐλύπει δ' ἐκείνους , ὅσοις ἀποκύρυξις ἦν
 ἡδίων ἀναλήψας . εἶδον γοῦν τότε ἢ πάντας ὁμοίως ἡδομένους
 τῷ παράγματι , ἀλλ' ἑξὺς τινος καὶ χρόαν ἔπομεν ἑὺ , καὶ βλέμ-
 μα τετραγμένον , καὶ πρόσωπον ὠργισμένον , οἷον ἐκ φθόνου ,
 καὶ μίσους γίγνεται . Ἡμεῖς μὲν οὖν ὡς τὸ εἶδος ἐν ἄφροσυαίς ,
 καὶ θυμηδαίς ἡμῶν , ἀλλήλους ἀπειληφότες . ἡ μήτρα ἢ μετὰ
 μικρὸν δ' ἑξὺς νοσεῖν ἤρξατο , νόσον ὡ ἀνδρες δικασαί , χαλε-
 πῶν , καὶ παράλογον . ἀρχόμενον γὰρ δ' ἑξὺς τὸ δεινὸν , παρε-
 φύλαξα . ἢ γὰρ ἀπλοῦν , ἢ δ' ἐπιπόλαιον τ' ματίας τὸ εἶδος ,
 ἀλλὰ τι παλαιὸν ὑποικυροῦν ἐν τῇ ψυχῇ κακὸν ἀπέρρηξε , καὶ ἐς
 τὴν φανερὰν ἐξερύκησε . πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα ἡμῖν ἐς σημεῖα
 τῶ ἀνιάτως μεμνημένων . ἐν ἢ ἐκεῖνο κοινὸν ἐπὶ τ' γυναικὸς ταύτης
 παρεφύλαξα . πρὸς μὲν γὰρ τῆς ἄλλης , ἡμερωτέρα , καὶ φραεῖά
 ἐς : καὶ παρόντων , εἰρηνῶν ἄγει ἡ νόσος . αὐ δέ τινα ἰατρὸν ἴδον ,
 καὶ τὴν ἀκρότη μόνον , κατ' ἐκείνην μάστιγα παροξύνεται . ὅπρ καὶ
 αὐτὸ τῷτο , τῷ πονήρως καὶ ἀνιήτως ἔχειν ἐς τεκμήριον . Ταῦθ'
 ὁρῶν , ἐγὼ μὲν ἑὺ ἰαμῶν , καὶ τ' γυναικὶ ἡκτερεῖ ἄξιαν ἔσαν ,
 ἔπαρὰ τὸ προσῆκον δυσυχῆσαν . ὁ πατὴρ ἢ ὑπὸ ἰδίωτέας , ἢ
 γὰρ οἰδὸν ἢ ἀρχῶν τῷ κατέχοντος κακῷ , ἢτε τ' αἰτίαν , ἢτε τὸ
 μέτρον τῷ πάθους , ἐκέλευεν ἰᾶσθαι , καὶ τὸ ὅμοιον ἐγχείαι φάρμα-
 κον . ἥτο γὰρ ἐν εἶναι ματίας εἶδος , καὶ μίαν τ' νόσον , καὶ τὰ ῥῥώ-
 σημα ταυτὸν , καὶ παραπλησίαν τ' θεραπείαν δεχόμενον . ἐπεὶ
 ἢ , ὅπερ

ἥ, ὅτι ἀληθέστατον, ἀδιώστατον εἶναι φημι σώζεσθαι ἢ γυναι-
 κα, καὶ ἠττάσθαι ὑπὸ τῆς νόσου ὁμολογῶ, ἀγανακτεῖ, καὶ ὀργί-
 ζεται, καὶ φησὶν ἐκόντα καθυφίεσθαι, ἢ προδιδόναι ἢ αὐθροπον,
 ἐγκαλῶν ἐμοὶ ἢ ἀδελφείᾳ ἢ τέχνῃς· καὶ πάχει μὲν συνήθεις τοῖς
 λυπημένοις, ὀργίζοντι γοῦν ἅπαντες τοῖς μετὰ παρρησίας τὰ
 ληθῆ λέγουσι. Πλὴν ἐγωγε ὡς αὐτοὶς τε ᾧ, δικαιολογήσομαι
 πρὸς αὐτόν, καὶ ὑπὲρ ἐμαυτῶ, καὶ τῆς τέχνης· καὶ πρῶτόν γε ἀπὸ
 τῶ νόμου ἄρξομαι, καθ' ὃν ἔτός με ἀποκηρύξαι βέβηκε, ἵν' εἰδῶ
 ἐκ ἑξ' ὁμοίᾳ ἔσας αὐτῷ νῦν τε καὶ πρότερον ἢ ἔξῃσιν. ἔ γάρ
 ἅπανσιν, ὦ πάτερ, ὁ νομοθέτης, ἔξ πάντας ὑμῶν, ἔξ ὅσας αὖ
 ἐθέλωσιν ἀποκηρύττειν συγκεχώρηκεν, ἔδ' ἐπὶ πάσαις αἰ-
 τίαις, ἀλλ' ὥσπερ τοῖς παῖσιν τὰ πηλικαῦτα ὀργίζεσθαι ἐφῆ-
 κεν, ἔγωγε καὶ τῶν παίδων ἀνέκωσεν, ὡς μὴ ἀδίκως αὐτὸ πάχω-
 σι· καὶ ἔχετο ἐκ ἐλθεῖν ἐφ' ἡ γίνεσθαι, ἔδ' ἀκριτον τὴν τι-
 μωρίαν, ἀλλ' εἰς δικαστήριον ἐκάλισσε, καὶ δοκιμασὰς ἐκάθισσε
 τὴν μίτη πρὸς ὀργὴν, μίτη διαβολὴν τὸ δίκαιον κρινόντας· ἥ-
 δει γὰρ πολλοῖς πολλὰς ἀλόγους αἰτίας ὀργῆς παρεισαμένους.
 καὶ ἢ μὲν, ψευδεῖ τινι ἔχβολῃ πειθόμενον, τὸν ἥ, οἰκίτη πι-
 σθέντα, ἢ γυναικί ἐχθρῷ· ἔκουε ἢ ἔπειτο ἀδίκασον γίνεσθαι
 τὸ πρᾶγμα, ἔδ' ἔξ ἐρήμης τὴν παῖδας ὄντως ἀλίσκωσθαι, ἀλ-
 λά καὶ ὑδὼρ ἐγχεῖται, ἢ λόγος ἀποδίδεται, καὶ ἀνέξιπασον ἔξ
 κατὰλείπεται. Ἐπεὶ τοίνυν ἔξεσι, καὶ τῷ μὲν ἐγκαλεῖν μόνον ὁ πα-
 τὴρ κύριος, τῷ κεῖναι ἥ εἰ εὐλογα αἰτιάται, ὑμεῖς οἱ δικάζον-
 τες, αὐτὸ μὲν, ὃ μοι ἐπιφέρει, καὶ ἐφ' ᾧ νῦν ἀγανακτεῖ, μηδέπω
 σκοπεῖτε· πρότερον δ' ἐκείνο ἐξετάσατε, εἴ ἐτι δοτέον ἀποκη-
 ρύττειν αὐτῷ, ἢ παρ' ἀποκηρύξασθαι, χρησαμένη τῇ παρὰ τῷ
 νόμῳ ἔξῃσιν, καὶ ἀποπληρώσαντι ἢ πατερικῶν ταύτην δυνα-
 σείαν, εἴτ' αὐτοῖς ἀναλαβόντι, ἢ λύσαντι ἢ ἀποκηρύξαι. ἐγὼ
 μὲν γὰρ ἀδίκωτατον εἶναι φημι τὸ τοιοῦτο, ἀπειράτως γινέσθαι,
 ἢ τῶν παίδων τὰς τιμωρίας, καὶ πολλὰς τὰς καταδίκας, καὶ τὸν
 φόβον αἰδίου, καὶ τὸν νόμον, ἄρτι μὲν συωοργίζεσθαι, μετὰ με-

κρὸν ἢ λύεσθαι, καὶ πάλιν ὁμοίως ἰχυρὸν εἶναι, καὶ ὅλως αὖ
κατώστερέσθαι τὰ δίκαια, πρὸς τὸ ἐπὶ καιρῷ δοκοῦν τοῖς πα-
τέρασιν. ἀλλὰ τὸ μὲν παῶτον ἄξιον ἐφίεναι, ἢ ἀναπαύεσθαι συ-
νανακτεῖν, καὶ κύριον τῆς τιμωρίας ποιεῖν ἢ γεγεννηκότα.
ὡς δ' ἀπαξ ἀναλώσῃ ἢ ἐξουσίαν, καὶ κατὰ κρίσιν τῷ νόμῳ, καὶ
ἐμπληθῇ τῆς ὀργῆς, εἴτα μετὰ ταῦτα ἀναλάβῃ, χρηστὸν εἶναι
μεταπειθεῖς, ἐπὶ τῶν ἀνάγκῃ μὲν μόνον, καὶ μηκέτι μεταπη-
θεῖν, μὴ μεταβαλλέσθαι, μὴ μεταποιεῖν ἢ κρίσιν. Τῷ μὲν
γὰρ τὸν γεννηθέντα, πονηρὸν ἢ χρηστὸν ἀποβήσεσθαι, ὅν οἱ-
μαι γνώριμα ὡς. καὶ διὰ τὸ τοῦ ἀναξίως τῷ γένει παρατεῖ-
σθαι συγκεχώρη) τοῖς ὅτε ἠγνόουν ἀνὰ φρεσὶ μόνους. ὅταν ἢ
μὴ κατ' ἀνάγκην, ἀλλ' ὑπ' ἐξουσίας αὐτοῖς τις ὑφ' αὐτῶ καὶ δο-
κιμάσας ἀναλάβῃ, τίς ἐτι μηχανῇ μεταβάλλεσθαι, ἢ τίς ἐτι
χρηστὸς ὑπόλοιπος τῷ νόμῳ; φέει γὰρ αὐτὸς πρὸς σέ ὁ νόμος, καὶ
εἰ πονηρὸς ἔσθι ὡς, καὶ τῷ ἀποκηρυχθῶναι ἄξιός, τί παθὼν ἀ-
νεκάλεις; τί δ' αὖτις ἐπανήγεις ἐς τὸ οἶκόν σου; τί δ' ἐλπίς ἢ νό-
μον; ἐλπίς γὰρ ἡδύα, καὶ τῷ μὴ ποιεῖν ταῦτα κύριος. καὶ γὰρ
δὴ ἐν ἑσέσιν σοὶ δοτέον τοῖς νόμοις, καὶ πρὸς τὰς σὰς μεταβολὰς
ἀνάγειται τὰ δικαστήρια, ἐδ' ἄρτι μὲν λύεσθαι, ἄρτι καὶ κύριος
εἶναι τῷ νόμῳ, καὶ τῷ δικαστῇ καθῆσθαι μάρτυρας, μᾶλλον
ἢ ὑπηρετὰς τῷ σοὶ δοκίμῳ, ὅτε μὲν κολάζοντες, ὅτε ἢ διαλ-
λάττοντες, ὁπόταν σοὶ δοκῇ. ἀπαξ γεγεννηκας. ἀπαξ ἀνὰ τέ-
ξοφας, ἀπαξ καὶ τὸ ἀποκηρύττειν ἀπὸ τῶν ἑχθρῶν. καὶ τότε, ὡς
δικαίως αὐτὸ ποιεῖν δικῆς. τὸ δ' ἀπχυσον τῷ, καὶ αἰδίων, καὶ
πολύ, ἢ ῥάδιον, μετίζον ἢ πατριῆς ἐστὶν ἐξουσίας. Μὴ δὴ πρὸς
Διὸς ὡς ἀνδρες δικαστῆς, συγχωρήσῃτε αὐτῷ ἐκείσιον ἢ ἀνάλη-
ψιν πεποιημένον, καὶ λύσαντι ἢ γνώσιν τῷ πάλαι δικαστῇ,
καὶ ἀκυρώσαντι ἢ ὀργῇ, αὖτις ἐπὶ ἢ αὐτῷ τιμωρίαν ἀνακα-
λεῖν, καὶ ἐπὶ ἢ ἐξουσίαν ἢ πατριῆς καὶ ἐχθρῶν, ἢ ἐξουσίας ἢ
δὴ, ἢ ῥάδιον ἢ προδικασία, καὶ μόνον τῷ ἀκυρῷ, καὶ προσδεδα-
πανημένῳ. ὁρᾷτε γὰρ περὶ ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις δικαστηρίοις, ὡς ἀπὸ
μὲν

μὲν τῶν κλήρων λαχόντων δικασῶν , ὡς τις ἀδικονοῖται γεγε-
 νῆσθαι τὸ κρίσιν , δίδωσιν ὁ νόμος ἐς ἕτερον ἐφεῖναι δικαστήριον .
 ὡς δέ τινες ἐκόντες αὐτοὶ συωθῶνται δικαστῆς , καὶ προελόμενοι
 ἐπιβέβωσι δικάζον , ἐκ ἑτι . οἷς γὰρ ἐξελὼ μὴ τὸ ἀρχὴν ἐμ-
 μύειν , εἰ τίς τις αὐθαίρετος εἴλετο, σέργειν ἐς δίκαιος τοῖς
 ἐγνωσμένοις . ἔγω δὲ ἐσύ . ἐν ἐξελὼ μὴκέτ' ἀναλαμβάνειν , εἰ
 μὴ αὐτὸς ἀξίος ἐδόκει τῷ γένει , τῶν ἐν ἐκείνῳ ἡγεσάμενος εἶναι
 πάλιν ἀνέλιπας , ἐκ ἑτ' ἀποκηρύττειν ἕξεις . ὅτι γὰρ ἐκ' αἷος
 αὐτοῖς παθεῖν ταῦτα , ὑπ' αὐτῶν σὺ μεμαρτύρη , καὶ χρηστὸς ἤδη
 ἀνωμολόγηται . ἀμετανόητον οὐδ' ἀνάλυψιν , καὶ τὴν διαλλαγὴν
 βέβαιον εἶναι προσήκει μετὰ κρίσιν ἔγω πολλὴν , καὶ δύο δικα-
 σήρια . ἐν μὲν τὸ φῶτον , ἐφ' ἧ παρηγίσω . δώτερον δὲ τὸ σὸν ,
 ὅτε μετεβηλδύσω , καὶ ἀνὰ δάσον ἐποίησας τὰ φρότερον ἐγνωσ-
 μένα λύσας , βεβαιοῖς τὰ μετ' ἐκείνα βεβηλδύμενα . μὲν τοί-
 νυν ἐπὶ τῶν τελευταίων , ἐφύλαττε τὸ σὸν κρίσιν , πατέρα
 σε εἶναι δεῖ . τῶν γὰρ ἐδόξέ σοι , τῶν ἐδοκίμασας , τῶν ἐκύρω-
 σας . ἐγὼ μὲν ἐδ' εἰ μὴ φύσει πάντες ὡς , θέμις ἔστιν ἀποκηρύτ-
 τειν ἡθέλεις , ἐξεῖναι αὐτοῖς ὡς μὲν . ὁ γὰρ τὸ ἀρχὴν ποιεῖν δυ-
 νατὸν ὡς , τῶν ἀδικον λύνειν ἅπασι γινόμενον τὸν δὲ καὶ φύσει , καὶ
 αὐτοῖς φροαίρει , καὶ γνώμῃ ἐπιποιήμενον , πῶς εὐλογον αὐ-
 τῶν δεῖσθαι , καὶ πολλάκις τὴν μίαν οἰκειότητα ἀποσερεῖν ; εἰ δ'
 οἰκείως ὦν ἐτύγχανον , καὶ τὸ μὲν φῶτον πονηρὸν οἰόμενος , ἐπέ-
 δησας , μεταπειθεῖς δὲ ὡς ἐξ ἡδὲ κοῦμ , ἐλεύθερον ἀφῆκας εἶ-
 ναι , ἀρ' αὐτοῖς φῶς καιρὸν ὀργισθέντι , αὐτοῖς ἐξελὼ ἐς τὸ ὁμοίαν
 δεβελῶν ἐπαπάγειν ; ἐδαμῶς . τὰ γὰρ τοιαῦτα , βέβαια , καὶ δια-
 παντὸς κύριον ὑπάρχειν οἱ νόμοι ἀξιοῦσιν . ἔπερ μὲν οὐδὲ μὴ-
 κέτ' ἐξεῖναι τῶν ἀποκηρύττειν , ὅν ἅπασι ἀποκηρύξας , ἐκὼν
 αἰέλαβον , ἐτι πολλὰ εἰπεῖν ἔχων , ὅμως παύσομαι . Σκέψασθε
 δὲ ἡδὲ οἷον ὄντα , ἐ ἀποκηρύξει με , ἐ ἐδέπω τὸ τό φημι , ὡς τότε
 μὲν ἰδιώτῳ , νῦν δ' ἰατρῶν . ἐξ γὰρ αὐτοῖς φῶς τὸ ἡ τέχνη σιω-
 γωνίσαιτο . ἐδ' ὅτι τότε μὲν νέον , νῦν δὲ ἡδὲ καὶ προβεβηκότα ,
 καὶ

καὶ τὸ πισὸν τῷ μὴν ἀδικῆσαι αὐτὸν παρὰ τῆς ἡλικίας ἔχοντα, με-
κρὸν γὰρ ἴσως ἔπειτο . ἀλλὰ τότε μὲν, εἰ ἔτι μὴν ἡδίκημένος
ὡσαύτω γαίῳ φαίλω, ἀλλ' ἐδ' εὐπεπονθῶς, παρηγέτο τὸ οἰκίας .
νυνὶ δὲ σωπῆρα σῆαγχος, καὶ εὐεργέτω γεννημένος ἔτι γυνόιτ'
αὐτὸν ἀχαριστότερον, σωθῆντα δὲ ἐμὲ, καὶ τηλικῶτον κίνδυνον δε-
πεφύγοντα, τοῖς τοιαύτοις δίδυς ἀμείβεσθαι τὴν θεραπείας ἐκεί-
νης, ἐδ' οὐκ ἄλλο λόγον ἔχοντα, ἀλλ' ἔγωγε ῥαδίως ἐπιλελῆσθαι, καὶ
ἐπὶ τῷ ἐρημίᾳ ἐλαυνεῖν, τὸν ἐφηνόεντ' αὐτὸν δικαίως, ἐφ' οἷς ἀ-
δίκως ἐξεβέβλητο, μὴ μόνον δι' ἐμνησικακήσαντα, ἀλλὰ καὶ σώ-
σαντα, καὶ σωφρονεῖν παρασκόδασαντα ; ἐ γὰρ ἡμικρὸν ὡς αὐ-
τοὶ δικασαί, ἐξ τὸ τυχόν ἐπιποιηκῶς αὐτὸν, ὅμως τῷ τοιαύ-
των νυνὶ ἀξιῶμαι . ἀλλ' εἰ καὶ ἔπος ἀγνοεῖ τὰ τότε, πάντες ὑμεῖς
ἴσατε οἷα ποιῶντα αὐτὸν, καὶ πάσχοντα, καὶ ὅπως δεχόμενον, ἐγὼ
παραλαβὼν, τῷ μὲν ἄλλων ἰατρῶν ἀπεγνωκότων, τῷ δ' οἰκείων
φύλοντων, καὶ μὴ πλησίον προσιέναι πολυώνων, τοῖσιν ἀ-
πέφνηα, ὡς καὶ κατηγορεῖν διυλάσαι, καὶ περὶ τῷ νόμῳ διαλέγε-
σθαι . Μᾶλλον δὲ ἑρᾶς ὡς πᾶσι τὸ παράδειγμα, τοῖσιν ὄντα σε
παρόλ' ἴσον οἷα νυνὶ ἡ γυνή ἐστι, πρὸς τῷ ἀρχαίᾳ φρόνησιν ἐπα-
νήγαγον . ἐ δίκαιον οὐκ οἰαύτην μοι γυνεῖσθαι αὐτὴν ἐκείνων τῷ
ἀμοιβῶν, ἐξ κατ' ἐμὲ σε μόνον σωφρονεῖν . ὅτι γὰρ μὴ μικρὰ
ὕπ' ἐμὲ εὐηργέτησαι, καὶ ἀπ' αὐτῆς, ὡς ἐγκαλεῖς, δὴλόν ἐστιν . ὅν
γὰρ ὡς ἐν ἑστέροις ἔσαν τῷ γυναικῇ, καὶ παμπονήρως ἔχου-
σαν, ἐκ ἰώμενον μισεῖς, πῶς ἐπὶ πολὺ μᾶλλον, ὅτι σε τῷ ὁ-
μοίᾳ ἀπὸ ἡλικίας, ὑπεραγαπᾷς, καὶ χρεὶν ὁμολογεῖς, τῷ
ἔγωγε δεινῶν ἀπὸ ἡλικίας ; σὺ δὲ, ὅπερ ἀγνωμονέσαστον, σωφρο-
νήσας εὐθὺς ἐς δικαστήριον ἄγεις, καὶ σέσωσμένος κολάζεις, καὶ
ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον ἐκείνο μῖσος ἀναβέβηκας, καὶ τὸν αὐτὸν ἀναγιγνω-
σκεῖς νόμον . καλὸν γοῦν ἢ μισθὸν ἀποδίδως τῇ τέχνῃ, καὶ ἀξίας
ἀμοιβὰς τῷ φαρμάκῳ, ἐπὶ ἢ ἰατρὸν ὑγιαίνων μόνον . Ὑμεῖς δὲ
ὡς αὐτοὶ δικασαί, τὸν εὐεργέτω τέτω κολάζειν ἐπιβέβητε, καὶ
τὸν σώσαντα ἐξελαυνεῖν, καὶ τὸν σωφρονίσαντα μισεῖν, καὶ τὸν
ἀνα-

ἀνδρήσαντα τιμωρεῖσθαι; ἔκ, ὡς γὰρ τὰ δίκαια ποιῆτε. καὶ εἰ γὰρ
τὰ μέγιστα νυνὶ ἀμαρτάνων ἐτύχασον, ὡς μοι τις ἡ μικρά προσ-
φιλομνήσῃ χάρις, ἐς ὡς ἀποβλέποντα τῶτον, καὶ ἡς μεμνημέ-
νον, καλῶς εἶχε, τῇ μὲν παρόντων καταφρονεῖν, δι' ἐκεῖνα δὲ
πρόχειρον τὴν συγγνώμην ἔχειν. καὶ μάλιστα εἰ πηλικαύτη τις ἡ
δύεργεσία τυγχάνει, ὡς πάντα ὑπερπαίειν τὰ μετὰ ταῦτα. ἔπερ
εἶμαι καὶ μοι πρὸς τῶτον ὑπάρχων, ὃν ἴσασα, καὶ ὅς τῷ βίου
παντὸς χρεωσὴς εἰς μοι, καὶ ὅτι εἶναι, καὶ τὸ σωφρονεῖν, καὶ τὸ συ-
νίστασθαι παρέχουμαι. καὶ μάλιστα ὅτε οἱ ἄλλοι πάντες ἡδὴ ἀπεργά-
κισαν, ἔπειτα εἶναι ὡμολόγουσι τῆς νόσου. τὸ γὰρ μεῖζον οἶμαι
ποιεῖν τὴν ἐμὴν δύεργεσίαν, ὡς ἔτε ἢ ὅς ὦν τότε, ἔτε ἀναγ-
καίαν τῆς θεραπείας ἔχων αἰτίαν, ἀλλ' ἐλθέτωρ καθεύδων, ἔ-
κ' ἀλλότριος, τῆς φυσικῆς αἰτίας ἀφαιμενός, ὅμως ἡ περιεῖδον,
ἀλλ' ἐδεilonτῆς, ἀκλῆτος, αὐτεπάγγελτος ἦκον. ἐβοήθησα,
προσελιπαρήσα, ἰασάμην, ἀνέστησα, καὶ τὸν πατέρα ἐμαυ-
τῷ διεφύλαξα, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀποκηρύξεως ἀπελογησάμην, καὶ
τῇ δυνόει τὴν ὀργὴν ἔπαυσα, ἔκ' τὸν νόμον ἔλυσα τῇ φιλοσοφί-
ᾳ, καὶ μεγάλης δύεργεσίας τὴν ἐς τὸ γένος ἐπάνοδον ἐπελά-
μην, καὶ ὅτι ἔπος ἐπισφαλὲς καιρῷ, τὴν πρὸς τὸν πατέρα πί-
στιν ἐπεδείξάμην, καὶ μετὰ τῆς τέχνης ἐμαυτὸν εἰσεποίησα,
καὶ γνήσιος ἢ ὅς ἐν τοῖς δεινοῖς ἀνεφάνην. Πόσα γὰρ οἶθε πα-
θεῖν με, πόσα καμῖν παρόντα, ὑπηρετουῦντα, καιροφυλακ-
τουῦντα, νυνὶ μὲν εἶκοντα τῇ τῷ πατρὸς ἀκμῇ, νυνὶ δὲ τὴν τέχνην
ἐπάγοντα, πρὸς ὀλίγον ἐνδιδόντος τῷ κακῷ; εἰς δὲ τῇ ὄντων
ἀπάντων τέπων ἐν τῇ ἰατρικῇ τὸ ἐπισφαλές εἶστον, τοὺς ποιήτους
ἰᾶσθαι, καὶ πλησιάζειν ἔπειτα ἔχκειμενούς. ἐς γὰρ τὸς πλησίον
πολλὰκις ἀφίσσι τὴν λύτταν, ἐπιζέσαντος τῷ πάθους. καὶ ὅμως
πρὸς ἣν τέπην ἀπώκησα, ἔδ' ἀπεδείλυσαν. σιωπῶν δὲ, καὶ
πάντα τρόπον αὐτεξέταζόμενος τῇ νόσῳ, τὸ τελευταῖον ἐγράψ-
α τῷ φαρμάκῳ· μὴ γὰρ, τὸτ' ἀκῆσας, εὐθὺς ὑπολάβη τις,
ποῖος δὲ, ἢ πόσος ὁ κάματος ἐγγίαι φάρμακον· πολλὰ γὰρ πρὸς

ἥ τε γινέσθαι δεῖ, καὶ προδοποιῆσαι τῇ πόσει, καὶ προπα-
 σκιδάσαι ῥαδίον ἐς ἱάσιν τὸ σῶμα, καὶ τῆς ἀπάσης ἕξως φρο-
 τίσαι, κορυῶντα καὶ ἰχναίνοντα, καὶ οἷς χρῆ ἔφροντα, καὶ κινῶντα
 ἐς ὅσον χηρίσιμον, καὶ ὕπνους ἐπινουῶντα, ἔ ἡρεμίας μηχανώμε-
 νον. ἅπερ οἱ μὲν ἄλλο τί νοσουῶντες, ῥαδίως πειδεῖν ἂν· οἱ
 μεμνηότες δ', ἔχ' τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἡ δυσάγωγος, καὶ δυσνηό-
 χητοι, καὶ τῶ ἱατρῶ ἐπισφαλεῖς, καὶ τῇ θεραπείᾳ δυσκαταγώνι-
 σοι. ὅταν γούῳ πολλάκις ποιήσωμεν ἥδη πλησίον γινέσθαι τῷ
 τέλει, καὶ ἐλπίσωμεν, ἐμπιστόν τι μικρὸν ἀμάρτημα, ἐπακμά-
 σματος τῷ πάθει, ἅπαντα ῥαδίως ἐκείνα ἀνέτρεφε, καὶ ἀνιπό-
 διστε δ' θεραπείαν, ἔ δ' τέχνην διέσφηλε. Τὸν οὖν ταῦτα πάνθ'
 ὑπομεμενηκότα, καὶ ἔτω χαλεπῷ νοσήματι προπαλαίσαντε,
 καὶ πάθος ἀπάντων παθῶν τὸ δύσκολοτάτον νενικηκότα, ἔτι τῷ
 ἀποκηρύττειν ἐπιτρέφετε, καὶ τὴν νόμον, ὡς βέλεται ἐρμη-
 νεύειν κατ' ὀρεγέτε συγχωρήσετε, καὶ τῇ φύσει πολεμῶν αὐτὸν
 ἐάσετε; ἐγὼ τῇ φύσει πειδόμενος, σώζω, καὶ ἔξφυλάττω, ὡ
 ἄνδρες δικασαί, τὸν πατέρα ἐμαυτῶ, καὶ ἄδικη ἔπος. εἰ δ' ἔ
 ὀρεγνηκότητα παῖδα τοῖς νόμοις, ὡς φησιν, ἀκολυθῶν διαφθεί-
 ρει, καὶ τῷ γυνὴς ἀποστρεῖ, μισόπαις ἔπος. ἐγὼ φιλοπάτωρ
 γίγνομαι. ἐγὼ τὴν φύσιν ἀσπάζομαι, ἔπος τὰ τῆς φύσεως πα-
 ρορᾶ, καὶ καθυβρίζει δίκαια. ὡ παῖς ὁ μισουῦτος ἀδίκως· ὡ
 παιδὸς φιλουῦτος ἀδικώτερον. ἐγκαλῶ γὰρ ἐμαυτῶ, τῷ πα-
 τρὸς ἀναγκάζοντος, ὅτι μισέμενος, καὶ δέον φιλῶ, καὶ φιλῶ πλέον
 ἢ προσῆκε. καὶ τοι γὰρ ἡ φύσις τοῖς πατράσι τῆς παῖδας μάλ-
 λον, ἢ τοῖς παισὶ τῆς πατέρας ἐπιτάττει φιλεῖν. ἀλλ' οὗτος
 ἐκὼν καὶ τὴν νόμον παρορᾶ, οἱ τῆς ἑδὸν ἡδονηκότες παῖδας τῇ
 γυνὴ φιλάττωσι, καὶ τὴν φύσιν, ἢ τῆς γυνήσαντας ἔλκει πρὸς
 πόθον τῇ γυνήσαντων πολὺν, ἔχ' ὅπως μείζους ἀρχὰς δυνάμεις
 ἔχων πρὸς ἐμὲ, μείζονα τὰ δίκαια μοι τῆς δυνάμεις ἐσφέρει, καὶ
 ἐπιδίδωσιν, ἢ τό γε ἔλαττον ἐμὲ μιμῆται, καὶ ζηλοῖ τῷ φίλ-
 τρῳ, ἀλλ' οἱ μοι τῆς συμφορᾶς, προσέτι καὶ μισεῖ φιλουῦντα, καὶ
 ἀγα-

ἀγαπῶντα ἐλαύνει, καὶ δὲργιστοῦντα ἀδικεῖ, καὶ ἀσπαζόμενον ἀποκهرύττει, καὶ τὰς φιλόπαιδας νόμους, ὡς μισόπαιδας κατ' ἐμᾶ μεταχειρίζεται. ὦ μάχης, ὡς ἑσάγεις πατέρ τοις νόμοις, κατὰ τὴ φύσιν. ἔκ ἐστι ταῦτα, ἔκ ἐστιν ὡς θέλεις. καὶ ὡς ἐρμηνεύεις, ὦ πάτερ, καλῶς κειμένους τὰς νόμους. ἔπο-
 λευμεῖ φύσις καὶ νόμος ἐν ταῖς δυνάμει, ἀποληθῆσθαι ἀλλήλους ἐν ταῦτα, καὶ συναγωνίζονται τῇ λύσει τῶν ἀδικημάτων. ὑβρίζεις τὸν δὲργιστὸν, ἀδικεῖς τὴν φύσιν. τί καὶ τὰς νόμους συναδικεῖς τῇ φύσει; ἔς καλὸς καὶ δικαίους ἐ φιλόπαιδας εἶναι θέ-
 λοντας ἔς συγχωρεῖς, κατ' οὐδὲ παιδὸς, ὡς κατὰ πολλῶν κινῶν πολλὰς, καὶ ἡσυχάζειν ἐκ ἐῶν ἐν ταῖς τιμωρίαις, τὰς ἐν τῇ
 τῶν παίδων πρὸς τὰς πατέρας δυνάμει ἡσυχάζειν ἐθέλοντας, καὶ
 τοι γὰρ ἐπὶ τοῖς μὴν ἡμαρτηκόσι μὴ κειμένους. Καὶ μὴ οἱ γὰρ νό-
 μοι καὶ ἀχαριστίας δικάζεσθαι διδοῦσι, κατὰ τῶν τὰς δὲργιστὰς
 μὴ ἀντιποιοῦντων. ὅς πρὸς τῶν μὴ ἀμείβεσθαι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς,
 οἷς ἔθ' πέπονθε, κολάζειν ἀξίων, σκέψασθε εἰ τινα ὑπερβο-
 λῶν ἀδικίας ἀπολέλοιπεν. Ὡς μὲν ἔν' ἔτε ἀποκهرύττειν ἐπὶ
 τῷ ἔξῃ, ἅπαξ ἤδη τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἀποπληρώ-
 σαντι, καὶ χρησαμένῳ τοῖς νόμοις, ἔτε ἄλλως δίκαιον, δὲρ-
 γιστὸν εἰς τὰ πλικαῦτα γεγεννημένον ἀπωθεῖσθαι, καὶ τὴ οἰκίας
 παραιτεῖσθαι, ἱκανῶς οἶμαι δέδεικται. ἤδη καὶ ἐπ' αὐτῷ
 τὴν αἰτίαν ἔλθωμεν τὴν ἀποκهرύξεως, καὶ τὸ ἐγκλημα ἐξετάσω-
 μεν, ὅποῖόν ἐστιν. ἀνάγκη καὶ, αὐτοῖς ἐπὶ τὴν γνώμην ἀνα-
 δραμεῖν τῷ νομοθέτῃ. ἵνα γὰρ σοὶ τὸ πρὸς ὀλίγον δῶμεν, τὸ
 ἐξεῖναι, ὅσας αἱ ἐθέλεις, ἀποκهرύττειν, καὶ κατὰ γὰρ τῷ
 δὲργιστοῦ προσέτι τὴν ἐξουσίαν ταύτῃ συγχωρήσωμεν, οὐχ
 ἀπλῶς, οἶμαι, ἐδ' ἐπὶ πάσαις αἰτίαις ἀποκهرύξεις, ἔθ' ἔθ'
 ὁ νομοθέτης φησὶν, ὅτι αὐτὸς τὸν πατέρα αἰτιασάμενος, ἀπο-
 κهرυττέτω, καὶ ἀπόχρη θελῆσαι μόνον, καὶ μέμψασθαι. τί γὰρ
 αὐτὸν δεῖ δικασθεῖν; ἀλλ' ὑμᾶς ποιεῖ τὸ πρὸς, ὡς ἄνδρες δικασαί,
 σκοπεῖν, εἴτ' ἐπὶ μεγάλοις καὶ δικαίοις ὁ πατὴρ ὀργίζεται, εἴτε
 καὶ

καὶ μὴ, ἡκούω τὸτο ἤδη ἐξετάσατε. ἄρξομαι ἢ ἀπὸ τῆς μετὰ τὴν
 μαρίαν διδύς. τὰ μὲν δὲ παρῶτα τῆς σωφροσύνης τῆ πατρὸς,
 λύσις τῆς ἀποκηρύξεως, ἔστω πατήρ, καὶ δὲ εργάτης, καὶ πάντα
 τὰ ἐγὼ καὶ ἡδὲν, οἶμαι, τοῖς ἐγκλημα, προσεῖναι ἐδιώκατο.
 τὰ μετὰ ταῦτα ἢ, τί τῆς πάντων αἰτιᾶται; τίνα θεραπείας, τί-
 να ἐπιμέλειαν ἢ παρήκα; πότε ἀπόκοιτος ἐγενόμην; τίνας
 πόντας ἀκαίρως, τίνας κόμους ἐγκαλεῖς; τίς ἀσωτεία; τίς πο-
 ρνοβόσχος ὕβρις; τίς ἠτιάσατο; ἢ εἰς. καὶ μὲν ταῦτα ἐσιν,
 ἐφ' οἷς μάλιστα ὁ νόμος ἀποκηρύττειν ἐφίησιν. Ἀλλὰ νοσεῖν ἤρξα-
 το ἡμεῖς ἡμεῖς. τί ἐν; ἐμοὶ τὸτ' ἐγκαλεῖς, καὶ νόσον δίκλῳ ἀπαιτεῖς;
 ἢ φησιν. ἀλλὰ τί; ὅτι θεραπεύειν προσαττόμενος ἐθέλεις,
 καὶ διὰ τὸτ' αὖ ἄξιός ἐστις ἀποκηρύξεως, ἀπειθεῖν τῆς πατρὸς.
 ἐγὼ ἢ, τὸ μὲν, οἷα προσάττοντι αὐτῷ ὑπακύνειν ἐδυνάμενος,
 ἀπειθεῖν δοκῶ, πρὸς ὀλίγον ὑπερθέσομαι. ὁπότερον δ' ἀπλῶς
 ἐκείνῳ φημι, ὡς ἡ παῖς προσάττειν ἔπε τῷ δίδωσιν ὁ νόμος,
 ἔτ' ἐμοὶ τὸ πείθεσθαι πᾶσι πάντως ἀναγκαῖον. ἐν δ' ἐν τοῖς τῆς
 προσαγματῶν τὰ μὲν αὐδ' ἐδυνάεσιν, τὰ δ' ὀργῆς καὶ τιμωρίας
 ἄξιον. ἐὰν νοσῇς αὐτός, ἐγὼ ἢ ἀμελῶ, ἐὰν τῆς κατ' οἶκον ἐπι-
 μελεῖσθαι, ἐγὼ ἢ ὀλιγωρῶ, ἐὰν τὰ κατ' ὄρεον ἐπισκοπεῖν προ-
 σάττης, ἐγὼ ἢ ὀκνῶ. πάντα ταῦτα, καὶ τὰ πεισῶτα δὲ λόγους ἔχει
 πᾶς ἀποφάσεις, καὶ πᾶς μέμψεις πατρικᾶς τὰ δ' ἄλλα ἐφ' ἡμῖν
 ἐσιν τοῖς παισὶν, ὅσα τῆς τεχνῶν, ἔστω τὸν χρησέως, ἔμα-
 λιστα εἰ μὴ δὲ αὐτὸς ὁ πατήρ ἀδικοῖτο. Ἐπείτοι ἂν τῷ γράφειν
 πατὴρ προσάττη. ταῦτα μὲν τέκνον γράφει, ταυτὶ ἢ μὴ, καὶ τῷ
 μυστικῷ. τὴν δὲ μὲν τὴν ἀρμονίαν κρῖναι, τὴν δὲ ἢ μὴ. καὶ τῷ
 χαλκιδόντι, τοιαῦτα μὲν χάλκιδε, τοιαῦτα ἢ μὴ. ἄρα ἂν τις
 ἀνάχοιτο ἀποκηρύττοντα, ὅτι μὴ κατὰ τὰ ἐκείνῳ δοκούντα ὁ παῖς
 ζητεῖ τῇ τέχνῃ; ἢ εἰς, οἶμαι. τὸ ἢ τ' ἰατρικῆς, ὅσῳ σμεν-
 τερόν ἐστι, καὶ τῷ βίῳ χρησιμώτερον, τοσούτῳ καὶ ἐλαττωτέρω
 εἶναι προσήκει τοῖς χρωμένοις, καὶ τίνα προνομήαν ἔχειν τὴν
 τέχνῳ δίκαιον τῇ ἐξουσίᾳ τῇ χρησέως, ἀναγκάζεσθαι ἢ μὴ δὲν,
 μὴ

μηδ' ἄπορσάττεσθαι , πρᾶγμα ἱερὸν , καὶ θεῶν παίδεσμα , καὶ
 ἀνθρώπων σοφῶν ἐπιτήδευμα , μὴδ' ὑπὸ δουλείαν γυνέσθαι
 νόμου , μὴδ' ὑπὸ φόβον , καὶ τιμωρίαν δικαστηρίου , μὴδ'
 ὑπὸ ψῆφον , καὶ πατρὸς ἀπειλῶν , καὶ ὀργῶν ἰδιωτικῶν . ὥστε καὶ
 εἰ τὸ τοι σαφῶς ἔπωσι , ἐδιδάρηδεν ἔλεγον , ἐβέλομαι , ἐξ
 θεραπεύων διυάμενος , ἀλλ' ἐμαυτῷ μόνῳ τῶν τέχνην οἶδα , καὶ
 τῷ πατρὶ , τοῖς δὲ ἄλλοις ἅπασιν ἰδιώτης εἶναι βέλομαι , τίς
 τύραννος ἔγω βίαιος , ὡς ἀναγκάσαι αὐτὸν ἄκουσαι χρῆσθαι τῇ τέ-
 χνῃ ; τὰ γὰρ τοιαῦτα , ἱκεταῖαις , καὶ δέησιν , ἐνόμοις , καὶ
 ὀργαῖς , καὶ δικαστηρίοις ὑπάγειν οἶμαι προσήκει . περὶ θεοῦ δ'
 ἰατρὸν χρὴ , ἐκελεύσθαι . βέλεσθαι , ἐφοβεῖσθαι . ἐπὶ τῶν
 θεραπειῶν ἔκ ἄγεσθαι , ἐκόντα δ' ἐρχόμενον , ἥδεσθαι . πατεικῆς
 δ' ἀνάγκης ἄμοιρος , ἀτελὴς ἡ τέχνη , ὅπως τοῖς ἰατροῖς καὶ δη-
 μοσίᾳ καὶ πόλει τιμὰς , καὶ προεδρίας , καὶ ἀτελείας , καὶ προνο-
 μείας διδῶσιν . Ταῦτα μὲν οὐκ ἀπλῶς αὐτὸν εἶχον ἐπείν ὑπὲρ τῆς
 τέχνης , εἰ καὶ σὺ διδάξαμενός με , καὶ πολλὰ ἐπιμεληθέντος , καὶ
 αἰαλώσαντος , ὡς μάθοιμι πρὸς μίαν ὁμῶς θεραπείαν , τῶν-
 τῃν δυνατῶν ἔσαν , αὐτέλεγον . νυνὶ δ' ἐκείνο ἐνόησον , ὡς
 παντὶ ἅπασιν ἄγνωμον ποιεῖς , ἐκ ἐῶν με χρῆσθαι μετ' ἐλευθε-
 ρίας ἐμῷ κτήματι . ταύτην ἐγὼ τῶν τέχνων ἐχέμεν ὡς σὸς ἐξέμα-
 θον , ἐξ τῆς σῆς νόμῳ ὑποκείμενος . καὶ ὁμῶς αὐτῶν μεμάρηκα
 σοι , καὶ πρῶτος αὐτῆς ἀπολέλυκας , ἐξ ἧν παρὰ σὺ πρὸς τὸ μα-
 θεῖν ἔχων . τίνα διδάσκαλον ἐμιδώσω ; τίνα φαρμάκων πα-
 ρασκευῶν ; ἐδ' ὡς τῆς αἰτίας . ἀλλὰ πενόμενος ἐγὼ , καὶ τῷ ἀναγ-
 καίῳ ἀπορέμενος , καὶ ὑπὸ τῷ διδασκάλῳ ἐλεόμενος , ἐπαι-
 δεύομαι . Καί μοι τοιαῦτα παρὰ τῷ πατρὸς ἔγω πρὸς τὸ μαθεῖν
 ἐφόδια , λύπη , καὶ ἐρημία , καὶ ἀπορία , μῖσος οἰκείων , καὶ ἀπο-
 στροφή συγγενῶν . ἀντὶ τῶν τοίνυν χρῆσθαι με τῇ τέχνῃ ἄξιοις ,
 καὶ διασώτης εἶναι θέλεις τῷ ὅτ' ἐκ ἡδὲ διασώτης πεπορισμένων .
 ἀγάπα εἴ τι σε καὶ πρότερον ἐκὼν ἐπροσφείλων , εὐεποίησα ,
 μὴ δ' ἴσως μὴ δέ τις γὰρ χάρις ἀπαιτεῖσθαι διυάμενος . ἐδὲ δὲ
 τῶν

τὴν δ' ποίαν τὴν ἐμὴν, ἀνάγκη ἐς τοιοῦτόν μοι γινέσθαι, ἢ
 τὸ ἐκόντα δ' ἐργεῖσθαι, ἀφορμὴν τῷ ἄκοντι κελεύεσθαι κατὰ τὴν
 ναι. ἐδ' ἔθος ὑπάρχει τὸτο, τὸ ἅπαξ τινὰ ἰασάμενον, πάν-
 τες ἐς αὐτὴν θεραπεύειν, ὁ πόσις ἂν ὁ θεραπευθεὶς θείῃ. ἐπεὶ
 διαπόσις ἂν ἔτω κατ' ἡμῶν εἴημεν τὴν θεραπευομένην χειρο-
 πονηκόες, καὶ μισθὸν τὸ δέλωσθαι αὐτοῖς, ἔ τὸ πάντα κελεύουσιν
 ὑπηρετεῖν προδεδωκότες. ἢ τί γινώσκ' αὐτὸ ἀδικώτερον; διότι σε
 νοσήσαντα χαλεπῶς ἔπως ἀνέστησα, διὰ τὸτο νομίζεις ἐξείναι
 σοι καταχρησάμεν τῇ τέχνῃ; τῶτα μὲν οὐκ εἶχον αὐτὸ λέγειν,
 εἰ καὶ διωατοῖ μοι ἔτος προσέταττεν. ἐγὼ ἢ μὴ πάντως ἅπασι,
 μὴ πρὸς ἀνάγκην ὑπὲρ Νεῦν ἢ ἥδη σκέψασθε καὶ οἷά ἐστιν αὐ-
 τῷ τὰ ἐπιτάγματα· ἐπεὶ γὰρ ἐμὲ ἰάσω, φησὶ, μέμνητά, μέμνηται
 καὶ γυνή, καὶ τὰ ὅμοια πᾶσι (τὸτο γὰρ οἴεται) καὶ ὑπὸ τῆς ἁλ-
 λων ὁμοίως ἀπέγνωσαι, διώσασθαι ἢ σὺ πάντα ὡς ἐδείξας, τῷ
 καὶ ταύτῃ, καὶ ἀπάλλαττε ἥδη τὸ νόση. τὸτο ἢ, ἔτωσί μὲν ἀ-
 πλῶς ἀκῶσαι, παῦν εὐλογον αὐτὸ δόξει, καὶ μάλιστα ἰδιώτῃ, καὶ
 ἀπείρῳ ἰατρικῇ. εἰ δέ μὲ ἀκῶσαι ὑπὲρ τὴν τέχνης δικαιολογου-
 μένης, μάθοι τ' αὐτὸς ἔτε πάντα ἡμῖν διωατοῖ ἐστιν, ἔθ' αἱ τῆς
 νοσημάτων φύσεις παραπλήσιοι, ἔτ' ἰασίς ἢ αὐτὴ, ἔτε φάρμα-
 κατὰ αὐτὰ ἐπὶ πάντων ἰχυρά. καὶ τὸτ' ἔσαι δῆλον, ὡς πάμπο-
 λον τὸ μὴ βέλεσθαι τι, τὸ μὴ διώσασθαι ὁφείλει. ἀνάχεσθαι δέ
 μοι τὰ περὶ τῶν φιλοσοφουμένων, καὶ μὴ ἀπειρόκαλον, μὴ δ'
 ἐξαγώνιον, μὴ δ' ἀλλότριον, ἢ ἄκαιρον ἡγήσῃσθαι πὺν περὶ τῶ
 ποσῶν λόγον. Πρῶτα μὲν δὴ σωμάτων φύσεις, καὶ κράσεις καὶ
 αὐτὰ, καὶ ὅτι μάλιστα ἐκ τῆς ὁμοίων συνιέναι ὁμολογῶν-
 ται, ἀλλὰ τὰ μὲν τῆς φύσεως, τὰ ἢ τῆς φύσεως μᾶλλον ἢ ἑλαττον μετέ-
 χει. καὶ λέγω τὸτο ἐπὶ περὶ τῶν ἀνδρείων, ὡς καὶ τῶν πᾶσιν
 ἴσα, ἢ ὅμοια, ἔτε τῆς κράσεως, ἔτε τῆς συστάσεως· διάφορα δὲ καὶ
 μεγέθει, καὶ εἴδει, ἀνάγκη καὶ τὰ νοσήματα ἐγγίνεσθαι αὐ-
 τοῖς. καὶ τὰ μὲν, δόξατα εἶναι, καὶ πρὸς τὴν θεραπείαν ἀναπε-
 πταμένα. τὰ ἢ, τέλειον ὑπεγνωσμένα, καὶ ῥαδίως ἀλίσκόμε-

να, καὶ κατὰ κράτος ὑπὸ τῆς νοσημάτων λαμβανόμενα. τὸ τοίνυν οἶσθαι πάντᾳ πυρετὸν, ἢ πᾶσαν φθόνην, ἢ περιπνεύμονίαν, ἢ μανίαν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὔσαν τῇ γένεσί, μοίαν ἐπὶ παντός εἶναι σώματος, ἐσθφορονέντων, καὶ λελογισμένων, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐξηλεκτόνων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ καὶ μὲν τῆς δέ, ῥάδιον ἰσθαι, ἐν τῇ τῆς δέ, καὶ ἐν τῇ. ὥστε οἶμαι καὶ πυρὸν, καὶ τὸν αὐτὸν ἐς ἑξέφορος χώρας ἐμβάλης, ἄλλως μὲν ἐν τῇ πεδιῇ, καὶ βαθείᾳ, καὶ ποτισμοῦ, καὶ ὀνίλῳ, καὶ ὀνίμῳ, καὶ ἐξείργασμῳ ἀναφύει, διδαλῆς οἶμαι, καὶ εὐφορος, καὶ πολύχως καρπός, ἄλλως δὲ ἐν ὄρει, καὶ ὑπολίθῳ γηδίνῳ, ἄλλως δὲ ἐν δυσηλίῳ, ἄλλως δὲ ἐν ὑπάρειᾳ, καὶ ὅλως διαφορῶς κατ' ἐκάστας τόπους, ἔτι καὶ τὰ νοσήματα παρὰ τὴν ὑποδεξαμένης τῶν, ἢ εὐφορα, ἢ εὐφορα, ἢ ἐλάττω γίγνεται. τὸ τοίνυν ὑπερβάς ὁ πατήρ, καὶ ὅλον ἀνέξεσθαι κατὰ λιπὼν, ἀξιοῖ πᾶσαν μανίαν καὶ ἐν ἅπαντι σώματι, ὁμοίαν εἶναι, καὶ τὴν θεραπείαν ἴστω. πρὸς τὴν τοις τοσούτοις ἔστιν, ὅτι τὰ γυναικεῖα σώματα πάμπολυ τῶν ἀνδρείων διαφέρει πρὸς τὴν νόσον διαφθοράν, καὶ πρὸς θεραπείαν ἐλπίδα, ἢ ἀπὸ γνῶσιν, ῥάδιον κατὰ μαθεῖν. τὰ μὲν γὰρ τῆς ἀνδρῶν ἀπαγῇ, καὶ εὐτονα, πόνοις, καὶ κινήσει, καὶ ὑπαιθερίᾳ διαίτη γυμνασμένα. τὰ δὲ, ἐκλυτὰ, καὶ ἀσυμπαγῇ ἐν σκιᾷ τετραφύμενα, καὶ λευκὰ αἵματος ἐνδεία, καὶ θερμὴ ἀπεία, καὶ ὕψος περιττῆς ἐπιρροία. ἀλατωτέρα τοίνυν τῆς ἀνδρείων, ἐπὶ νόσοις ἐκκείμενα, ἐπὶ τὴν ἴσιν ἐπεριμένοντα, καὶ μάλιστα πρὸς μανίας ἀσχετέστερα. ἄτε γὰρ πολὺ τὸ ὀργίλον, καὶ κῆφον, καὶ ὀξύκινητον ἔχουσαι, ὀλίγην δὲ τὴν σώματος αὐτῆς διώκουν, ῥάδιως ἐς τὸ πάθος τὸ κατὰ τοιαῦτα εἰσέρχονται. Οὐ δίκαιον τοίνυν παρὰ τῆς ἰατρῶν τὴν ὁμοίαν ἐπ' ἀμφοῖν θεραπείαν ἀπαιτεῖν, εἰδότες ὡς πολὺ τοῦ μέσῳ, βίῳ παντὶ, καὶ πράξεσιν ὅλαις, καὶ πᾶσιν ἐπιποδύμασιν, ἐξ ἀρχῆς διδύς κεχωρισμένων. ὅταν τοίνυν λέγῃς, ὅτι μέμνη, προσίδει ὅτι καὶ γυνὴ ἔσα, μέμνη, καὶ μὴ σύγχει τῷ πάντῳ τῇ τῆς μανίας ὑπάγων ὀνόματι, ἐνὶ τῇ

αὐτῷ δοκοῦντι , ἀλλὰ χωρίσας ὡς περ ἐς ἡ δὲ τῇ φύσει ,
 τὸ διωκτὸν ἐφ' ἐκάστου σκοπεῖ . καὶ γὰρ ἡμεῖς , ὅπερ ἔν ἀρχῇ
 τῷ λόγῳ εἰπὼν μέμνημαι , τὸ τοῦ ὁρώμενου ἐπισκοποῦμεν , φυ-
 σιν σώματος τῷ νοσοῦντος , καὶ κρεῖσιν , καὶ τίνος πλείονος με-
 τέχει , καὶ εἰ θερμότερον , ἢ ψυχρότερον , ἢ ἀκμάζον , ἢ πα-
 ρηβηκός , καὶ μέγα , ἢ μικρόν , καὶ πικρὸν , ἢ ὀλιγόσαρκον ,
 καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα . καὶ ὅλως αὐτὴς αὐτὰ προξενεῖται , πά-
 νυ ἀξιοπίστως αὐτὴν , ἀπογινώσκων τί , ἢ ὑπισχνούμενος .
 ἐπεὶ ἔ τῃς μαλίας αὐτῆς μυρία εἶδη ἐστὶ , καὶ παμπόλλους
 ἔχει τὰς αἰτίας , καὶ οὐδὲ τὰς προσηγορίας αὐτὰς ὁμοίας .
 οὐ γὰρ ταυτὸν παρανοεῖν , καὶ παραπαίειν , καὶ λυττῆν , καὶ
 μεμνησθαι , ἀλλὰ ταῦτα πάντα τοῦ μᾶλλον ἢ ἥττον ἔχισθαι
 τῇ νόσῳ , ὀνόματά ἐστιν . αἰτίαι τε , τοῖς μετ' ἀνδράσιν , ἄλ-
 λαι , ταῖς δὲ γυναιξίν , ἔπειτα . καὶ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν , τοῖς μετ'
 νέοις , ἄλλαι , τοῖς δὲ γενηρακόσι , διάφοροι . οἷον , νέοις
 μετ' , πληθὺς ὡς τὸ πολὺ ἄγειρονσι δὲ , διαβολὴ ἀκαιρος ,
 καὶ ὀργὴ ἀλόγος πολλάκις κατ' οἰκείων ἐμπισθῆσα , τὸ μετ'
 ὁρώμενον , διετάραξεν , εἴτε , κατ' ὀλίγον ἐς μαλίαν περιέβηκε .
 γυναικῶν δὲ πολλὰ καθικνεῖται , καὶ ῥαδίως ἐς τὴν νόσον ἐ-
 πάγεται , μάλιστα δὲ μῖσος κατὰ τίνος πολὺ , ἢ φόβος ἐπ'
 ἐχθρῷ διτυχοῦντι , ἢ λύπη τις , ἢ ὀργὴ κατ' ὀλίγον . ταῦ-
 τα ὑποτυφόμενα , καὶ μακρῷ χρόνῳ ἐνδεφόμενα , μαλίαν ἀ-
 ποπελεῖ . τοιαῦτά σοι ὦ πάτερ , καὶ ἡ γυνὴ πέπονθε , καὶ ἴσως
 τι λεύπησεν αὐτὴν ἐν γυμνασίῳ . οὐδὲν γὰρ ἐκεῖνη ἐμίσει , πλὴν
 ἐχθαίρει γὰρ , καὶ ἐκ αὐτῆς ἐκ τῶν παρόντων ὑπ' ἰατρῶν θεραπεύειν
 διώκετο , ὡς εἴγε ἄλλός τις ὑπόσχοιτο , εἴ τις ἀπαλλά-
 ξει , μίσει τότε ὡς ἀδικοῦντα ἐμέ . καὶ μὲν κἀκεῖνο ὦ πά-
 τερ , ἐκ αὐτῆς ἐκνήσασαι εἰπὼν , ὅτι εἰ καὶ μὴ τελέως ἔπως ἀ-
 πύγγω , ἀλλὰ τις ἐτι σωτηρίας ἐλπίς ὑπερέμετο , ἐκ αὐτῆς
 οὐκ οὐκ ῥαδίως ἀποσηφύμην , ἐδ' αὖτε ἀποχρίτως φάρμακον
 ἐγχαίρει ἐπλημνισα , διδίδως τὴν τύχην , καὶ τὴν παρὰ τῶν πολ-
 λῶν

λῶν δυσφημίᾳ . ὁρᾷς ὡς οἶονται πάντες εἶναι τι μῖσος πρὸς
 τὰς προγόνους πάσαις μητρῷαῖς , καὶ ὥσι χρῆσαι , καὶ τινα
 κοινῶν μαρίᾳ τούτῳ γυναικείᾳ αὐτὰς μέμινεσθαι ; τάχα ἔν
 τις ὑπώπτεσθαι , ἄλλως χωρήσαντος τῷ κακῷ , καὶ τῷ φαρ-
 μάκῳ ἐδυνήθοντων , κακοήθῃ , καὶ δολεραὺν τῷ θεραπείᾳ
 γεγενῆσθαι . καὶ τὰ μὲν τῆς γυναικὸς , ὦ πάτερ , ἔπως ἔχει . καὶ
 παῖν σοι πεπηρικῶς λέγω ἔποτε ῥᾶρον ἔξει , καὶ μυριάκις πῖν
 τῷ φαρμάκῳ . διὰ τῶν ἐπιχειρεῖν ἐκ ἄξιον , εἰ μὴ πρὸς μόνον
 τὸ ἀποτυχεῖν με κατεπείγεις , καὶ κακοδοξία περιβαλεῖν θέ-
 λεις . ἔασον ὑπὸ τῷ ὁμοτέχνῳ φρονεῖσθαι . ἐὰν δέ με ἀπο-
 κηρύξῃς πάλιν , ἐγὼ μὲν καίτοι πάντων ἥρμος γυνόμενος ,
 εἴην κατὰ σὲ δεινὸν ἐυξομαι . τί δ' αὖ , ὅπερ μὴ γυνόιτο , αὐ-
 θις ἡ νόσος ἐπαπέλθοι (φιλεῖ γάρ πως τὰ τοιαῦτα ἐρεθίζόμε-
 να παλινδρομεῖν) τί με πρᾶξαι δέήσει ; θεραπείᾳ μὲν ἐν
 ἰδίῳ καὶ τότε , καὶ ἔποτε λείψω τὴν τάξιν , ὡς τὸς παῖδας ἔτα-
 ξον ἡ φύσις , ἐν τῷ γένους τὸ ἐπ' ἑμαυτῷ ἐπιλήσομαι . εἴτ' αὖ
 σωφρανῆσθαι , αὐθις ἀναλαμβάνειν πῶποτε πιστεῦσαί με δεῖ ;
 ὁρᾷς ἤδη , καὶ τὰ ποιῶν , ἐπισπᾷ τὴν νόσον , καὶ ὑπομι-
 μνήσκεις τὸ πάθος . χθρὲς , καὶ πρῶτον , ἐκ τηλικούτων κακῶν
 ἀνασφίλας , διατείνῃ , καὶ βοᾷς , καὶ τὸ μέγιστον , ὀργίζῃ , καὶ
 πρὸς μῖσος ἔειπῃ , καὶ πῶς νόμῳ ἀνακαλεῖς . οἱ μοι πάτερ , τοιαῦτ'
 ὡς καὶ τῆς πάλαι μαρίας τὰ προοίμια .

ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ' ΠΕΡΙ ΤΟΥΤ' ΜΗ Ρ' ΑΔΙΩΣ

Πιστεύειν τῇ διαβολῇ.

ΛΕΙΟΝ ΓΕ ἢ ἄγνοια, καὶ πολλῶν κακῶν αὐθρώποις αἰτία, ὥσπερ σκληρύντινα καταχέουσα τῷ φραγμῶν, καὶ τὴν ἀλήθειαν ὁμαυρῶσα, καὶ τὸν ἐκάστη βίον ἐπισκιάζουσα. ἐν σκοτῶ γουὺ πλανωμένοις πάντες εἰοίκαμεν, μᾶλλον ἢ τυφλοῖς ὁμοία πεπόνθαμεν, τῷ μὲν φροσυσταίοντες ἀλόγως, τῷ δ' ὑπερβαίνοντες ἐδὲν δέον, καὶ τὸ μὲν πλησίον, καὶ παρὰ πόδας ἐχὼντες, τὸ δ' ὑπὸ πόρρω, καὶ ἀμπολυ διεστηκός, ὡς ἐνοχλοῦν διδίοτες, καὶ ὅλως, ἐφ' ἐκάστη τῷ φραγμομένων ἐ διαλείπομεν, τὰ πολλὰ ὀλιθαίνοντες. Τοιγάρτοι μυθίας ἡδὴ τοῖς φραγμοδιδασκάλοις ἀφορμὰς εἰς τὰ δράματα τὸ τοῖστον παρέχεται, τὰς Λαβδιακίδας, καὶ τὰς Πελοπίδας, καὶ τὰς τοῖς παραπλήσια. χρεδὸν γὰρ τὰ πλεῖστα τῷ ἐν τῇ σκληρῇ ἀναβαινόντων κακῶν, ὅροι τις αὐτὸ ὑπὸ τῆς ἀγνοίας, κατὰ πᾶν ὑπὸ φραγμοδαίμονός τινος κεχορηγημένα. λέγω δὲ καὶ ἐς τὰ ἄλλα μὲν ἀποβλέπων, μάλιστα δ' εἰς τὰς ἐκ ἀληθείας κατὰ τῷ συνήθει καὶ φίλων διαβολὰς, ὅφ' ὧν ἡδὴ καὶ οἱ ἀνάστατοι γεγόνασι, καὶ πόλεις ἄρδην ἀπολώλασι, πατέρες τὲ κατὰ παίδων ἐξεμάνησαν, ἔαδελφοὶ κατὰ τῷ ὁμογενῶν, καὶ παῖδες κατὰ τῷ γενεαμένων, ἔερασαὶ κατὰ τῷ ἐρώμενων. πολλὰ δ' καὶ φιλίας συνεκόπησαν, καὶ οἱ σὺν συνεχύθησαν ὑπὸ τῇ κατὰ τὰς διαβολὰς πιθανότητος. Ἰνὸν ὡς ἡκιστα περιπίπτωμεν αὐταῖς, ὑποδείξαι βύλομαι τῷ λόγῳ, κατὰ πᾶν ἐπὶ τινος γραφῆς, ὅποιον τί ἐστιν ἡ διαβολή, καὶ πόθεν ἄρχεται, καὶ ὅποια ἐξεργάζεται. μᾶλλον δ' Ἀπελλῆς ἐ Εὐφύσιος πάλαι ταύτῃ προῦλαβε τὴν εἰκόνα, ἔγάρ αὐτὸ καὶ ἔπος διαβληθεὶς πρὸς Πτολεμαῖον, ὡς μετὲ-

μεπεχηκώς Θεοδότα ἢ σιωωμοσίας ἐν Τύρῳ , ὃ ἂν Ἀπελλῆς
 ἐχέωράκει ποτὲ ἢ Τύρον , ἐξ τὸν Θεοδόταν , ἕως ἡνῶν , ἐγίγνωσ-
 κεν , ἢ καθόσον ἤκουε Πτολεμαῖν τινα ὕπαρχον εἶναι , τὰ κατὰ
 ἢ Φοινίκῳ ἐπιτετραμμένον . ἀλλ' ὅμως τῷ αὐτιτέχων τις , Ἀν-
 τίφιλος τοῦνομα , ὑπὸ Φθόνου ἢ παρὰ βασιλεῖ τιμῆς , καὶ τὰ κα-
 τὰ τῷ τέχνῳ ζηλοτυπίας , κατέπειν αὐτῷ πρὸς τὸν Πτολε-
 μαῖον , ὡς εἴη κεκοινωνηκώς τῷ ὅλῳ , καὶ ὡς θεάσαιτό τις αὐτὸν
 ἐν φοινίκῃ σιωωσιγόμενον Θεοδότα , καὶ παρ' ὅλον τὸ δεῖπνον πρὸς
 τὸ ἔς αὐτῷ κοινολογούμενον . καὶ τέλος , ἀπέφηνε ἢ Τύρου ἀπό-
 σασιν , καὶ ἢ Πηλουσίῃς κατάληψιν ἐκ τῇ Ἀπελλῆ συμβουλῆς γε-
 γονέναι . ὃ ἂν Πτολεμαῖος , ὡς αὐτὰ κάρτα , καὶ τὰ ἄλλ' οὐ παύει φρέ-
 νηρης τις ὢν , ἀλλ' ἐν κολακείᾳ δεσποτικῇ τετραμμένος , ἔπως
 ἐξεκαύθη , καὶ σιωωταράχθη πρὸς τὴν παραδόξην ταύτης διαβο-
 λῆς , ὥς ἐκ μηδὲ τῷ εἰκότι λογισάμενος , μήδ' ὅτι αὐτὴ τέχνης
 ἡν ὁ διαβάλλων , μήδ' ὅτι μικρότερος , ἢ κατὰ τοιαύτῳ προ-
 δοσίαν ζωγράφος , καὶ ταῦτα , εὐπειπονδῶς ὑπ' αὐτῷ , καὶ παρ'
 ὀντινοῦ τῷ ὁμοτέχνῳ τετιμημένος . ἀλλ' ἐξ τὸ παράπαν , ὡς
 εἰ ἐξέπλυσεν Ἀπελλῆς εἰς Τύρον , ἐξείσας , δ' αὖτ' ἑαδὲ μη-
 νίειν , ἢ βοῆς ἐνεπὶμπλατὰ βασίλεια , τὸν ἀχάριον κεκρα-
 γῶς , καὶ τὸν ἐπίβηλον καὶ σιωωμότῳ . καὶ εἴγε μὴ τῷ σιωωλημ-
 μένῳ τις , ἀγωνακτίσας ἐπὶ τῇ τῷ Ἀντιφίλῳ αἰαχυντίᾳ , καὶ
 τὸν ἄθλιον Ἀπελλῆν κατελέσας , ἔφη μηδένος αὐτοῖς κεκοι-
 νωνηκῆναι τὸν αὐθροπον , ἀπετέμνητο αὐτῷ κεφαλῇ , καὶ πα-
 ραπολελαύκει τῷ ἐν Τύρῳ κακῶν , ἐδὲν αὐτὸς αἴτιος γεγυνώς .
 ὁ μὲν οὖν Πτολεμαῖος ἔπειτα λέγεται μεταγινῶναι ἐπὶ τοῖς γεγονό-
 σιν , ὥς ἐκ τὸν μὲν Ἀπελλῆν ἑκατὸν ταλαίτοις ἐδωρήσατο , τὸν
 ἂν Ἀντίφιλον δολοῖεν αὐτῷ παραδίδωκεν . ὃ ἂν Ἀπελλῆς , ὢν
 παρεκινδυνώσας , μεμνημένος , τοιαῦτά τινα εἰκόνι ἡμῶν αὐτὸν
 διαβολῇ . Ἐν δεξιᾷ τις ἀνὴρ κάθηται , τὰ ὅσα παμμιγέθῃ
 ἔχων , μικρῶ δὲν τοῖς τῷ Μίδει προσεοικῶσι , ἢ χεῖρα προτεί-
 νων πόρρωθεν ἐτι προσίστη τῇ διαβολῇ , περὶ ἣν αὐτὸν ἐξᾶσι

δύο γυναῖκες, ἄγνοιά μοι δοκεῖ, καὶ ὑπόληψις· ἐτέρωθεν ὅ-
 προσέρχεται ἡ διαβολὴ, γυναικὲν ἐς ὑπερβολὴν πάγκαλον,
 ὑπόθετον ὅ καὶ παρακινημένον, οἷον δὴ τὴν λύτταν καὶ τὴν
 ὀργὴν δακνύουσα, τῇ μὲν ἀριστερᾷ δαδα καιομένῳ ἔχουσα,
 τῇ ἐτέρᾳ ὅ νύκτιναι τινὰ τῇ ἑξίῳ σύρουσα, τὰς χεῖρας ἀρέ-
 ζοντα εἰς τὸ ἔρανον, καὶ μαρτυρόμενον τὸς Θεοῦ· ἡγεῖται ὅ αὐτὴν
 ὠχρὸς καὶ ἀμορφος, ὅς οὐ διδορκῶς, καὶ εἰοικῶς τοῖς ἐκ νόσου μα-
 κρὰς κατέσκληκόσι· τῶν γουὺ εἶναι τὸν φθόρον αὐτὶς εἰκά-
 σεν· Ἐ μὲν καὶ ἄλλαι τινὲς δύο παρομαρτῶσι, προῖέπονται
 καὶ περιερίλουσαι, καὶ κατακοσμεῖσαι τὴν διαβολὴν, ὡς δέ μοι
 καὶ ταύτας ἐμύλυσεν ὁ περιηγητὴς τῆς εἰκόνος, ἡ μὲν ἐπιβουλή
 τις μὲν, ἡ δὲ ἀπάτη· κατόπιν ὅ ἡκολούθει παύσιν περὶ τοῦ
 ἐσκόλασμένῃ, μελαμείμων καὶ κατεσπαρυσμένῃ· μεταῖοια δὲ
 καὶ αὐτὴ ἐλέγχετο, ἐπεσρέφετο γουὺ ἐς τὴν πίσω δακρύουσα, καὶ
 μετ' αἰδέας παύσιν τὴν ἀλήθειαν προσεῖσαν ὑπέβλεπεν· οὕτως
 μὲν οὖν Ἀπελλῆς τὸν αὐτὴ κίνδυνον ἐπὶ τῆς γεφύρας ἐμὴ μίσσαςτο.
 φέρε ὅ καὶ ἡμεῖς, εἰ δοκεῖ, κατὰ τὴν τῷ Εὐφείῳ ζωγράφῳ τέχ-
 νῳ, διελθώμεν τὰ φροσόντα τῇ διαβολῇ, πρότερόν γε ὅρα
 τινὶ περιεγράψαντες αὐτὴν, ἔγω γὰρ αὐτὸν ἡμῖν ἡ εἰκὼν γυνήσε-
 ται· Εἴσι τοίνυν διαβολὴ, κατηγορεῖται τις, ὅς ἐρημίας γιγνο-
 μένῃ, τὸν κατηγορούμενον λεληθῆκα, ἐκ τῶ μονομερὲς αἰαντιλέ-
 κτως πεπιεσμένῃ· τοιαύτη μὲν ἡ ὑπόθεσις τῷ λόγῳ· Ἐἰὼν
 δ' ὄντων προσώπων, καθάπερ ἐν ταῖς κωμῳδαῖς, τῷ ἔξ-
 βάλλοντος, καὶ τῷ ἔξβαλλομένου, καὶ τῷ, πρὸς ὃν ἡ διαβολὴ
 γίγνεται, κατ' ἑκάστον αὐτῶν ὑποσκοπήσωμεν, οἷα εἰκὸς εἶναι
 τὰ γιγνόμενα· φηῶτον μὲν δὴ, εἰ δοκεῖ, παραγὰ γαμῶν τὸ φρω-
 παγωνιστὴν τῷ δράματι, λέγω ὅ τὸν ποιητὴν τῆς διαβολῆς, ἔ-
 γως δὲ δὴ, ὡς μὲν ἐκ ἀγαθὸς ἀνδρὸς ἐστὶ, πᾶσιν οἶμαι γινώ-
 ρεμα· ἐδείξ γὰρ ὢν ἀγαθός, κακῶν αἰτίας γένοιτο τῷ πλη-
 σίον· ἀλλ' ἐστὶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ἀφ' ὧν οὐ ποιεῖσιν αὐτοὶ τὸς
 φίλους, ἐκ ἀφ' ὧν τὸς ἄλλας ἀδικουῦντας αἰτιῶνται, καὶ μισοῦ-

σαι

Θαι παρασκευάζουσιν, ἴδοκιμεῖν, δόξαν δινοίας προσλα-
βόντας· ἔπειτα ἔ, ὡς ἄδικος ὁ τοιαῦτος, καὶ παρανομός ἐστι, καὶ
ἀσεβής, καὶ τοῖς χρωμένοις ὑποζήμιος, ῥάδιον καταμαθεῖν·
τίς γὰρ ἐκ αὐτῶν ὁμολογήσεται, τί μὲν ἰσότητα ἐν ἅπαντι, καὶ τὸ
μικρὸν πλέον, δικαιοσύνης ἔργα εἶναι, τὸ ἑαίσόν τε καὶ πλεο-
νεκτικόν, ἀδικίας· ὃ ἔ, τῇ διαβολῇ κατὰ τῶν ἀπόντων λαθρα
χρώμενος, πῶς ἐπλεονέκτης ἐστίν, ὅλον τὸν ἀκροατὴν σφειτ-
ρίζμενος, καὶ προκαταλαμβάνων αὐτῶν τὰ ὦτα, καὶ ἀποφράτ-
των, καὶ τῇ δατέρῃ λόγῳ παντελῶς ἄβατα κατασκευάζων
αὐτὰ, ὑπὸ τῆς διαβολῆς προεμπλησμέα· ἐχάτης ἀδικίας
τὸ τοιαῦτον, ὡς φαῖεν αὐτῷ καὶ οἱ ἄλλοι τῶν νομοθέτῶν, οἷον ὁ Σόλων
καὶ ὁ Δράκων, εὖ οἶκον ποιησάμενοι τοῖς δικασταῖς τὸ ὁμοίως ἀμ-
φοῖν ἀκροᾶσθαι, καὶ τὸ τί μὲν νομοῖαν ἴστω τοῖς κεραιμένοις ἀπονέ-
μειν, ἄλλοι αὐτῶν δατέρῃ λόγῳ παρατεθείς, θατέρῃ χεί-
ρων ἢ ἀμείνων φανῇ· πρὶν δέ γε αὐτεξετάσαι τί μὲν ἀπολογίαν τῇ
κατηγορίᾳ, παντελῶς ἀσεβῆ ἑαυτοῖσιον ἠγήσαντο ἔσθαι τί μὲν
κρίσιν· καὶ γὰρ αὐτῶν ἀναγκασθῆναι τὴν θείαν εἰποιμεν, εἰ τῶν
μὲν κατηγορῶν μετ' ἀδείας, ἃ θέλει λέγειν, ἐπιτίμειν, ἀ-
ποφράξαντες ἔ, τῇ κατηγορουμένῳ τὰ ὦτα, ἢ τῇ σωματισσιωπῶν-
τες, καὶ τῇ φιζοίμεθα τῇ φρετέρῳ λόγῳ χειρωμένοι· ὥστε ἔ
κατὰ τὸ δίκαιον, ἔ, τὸ νόμιμον, καὶ τὸν ὅρκον ἢ δικαστικόν, φαί-
νεται αὐτῶν γίνεσθαι τὰς διαβολὰς· εἰ δέ τῳ μὴ ἀξιόπιστοι δοκῶσιν
οἱ νομοθέται, παραινούντες ἔ, τῳ δικαίως ἔ, ἀμερεῖς ποιῆσθαι
τὰς κρίσεις, ποιητὴν μοι δοκῶ ἢ ἄλλοις ἐπαγαγεῖν τῇ λόγῳ,
εὖ μάλα περὶ τῶν ἀποφράμενων, μᾶλλον ἔ, νομοθετήσαντα·
φησὶ ἔ, μήτε δίκλῳ δικαστῆς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς· ἢ
πίσαστο γὰρ, οἶμαι, καὶ ἔπος, ὡς πολλῶν οἶπον ἐν τῇ βίῳ ἀδι-
κημάτων, ἔ, ἢ αὐτῶν εὖροι χεῖρον ἢ ἀδικώτερον, ἢ ἀκρίτως τι-
νάς, ἔ, ἀμοίρως λόγων καὶ δέδικασθαι, ἔ, περὶ ἔ, ἅπαντος ὁ
διαβάλλων ἐπιχειρεῖ ποιεῖν, ἀκρίτως ὑπ' αὐτῶν τὸν διαβαλλόμε-
νον τῇ τῷ ἀκούοντος ὀργῇ, καὶ τί μὲν ἀπολογίαν τῇ λαθραίῳ τῆς

κατηγορίας παραιρέμενος . κὴ γὰρ ἀπαρρησίας, κὴ δειλὸς ἄ-
 πας ὁ ποιῆτος αὐθροπος, ἔην ἐς τὸ ἐμφανὲς ἄγων, ἀλλ' ὥσπερ
 οἱ λοχῶντες, ἔξ ἀφανῆς ποθεῖν τοξόων, ὡς μὴ ἢ ἀντιτάξα-
 θαι διωγτὸν εἶναι ; μὴ ἢ ἀνταγωνίσασθαι, ἀλλ' ἐν ἀπορίᾳ, ἔ-
 ἀγνοίᾳ τῆ πλῆμης διαφθείρεσθαι, ὃ μέγιστόν ἐστι σημεῖον τῆ μη-
 ᾶς ὑγιᾶς τῆς διαβάλλοντος λέγειν ἐπεὶ εἴ τις γε παλὴν τῇ κατη-
 γοροῦντι ἑαυτῷ συνεπίσταιται, ἔτος, οἶμαι, κὴ εἰς τὸ φανερόν
 διελέγχει, κὴ διδιδυῖται, κὴ ἀντιθέταί τῃ λόγῳ ὥσπερ ἡδεῖς
 καὶ ἐν τῇ προφανῇ νικᾷν δυναμικὸς, ἐνέδρα ποτὲ κὴ ἀπάτη χρη-
 σαιτο κατὰ τῆς πολεμίων . Ἰδοὶ δ' ἂν τις τῆς τοιότητος μάλιστ' αὖ
 τε βασιλέων αὐλαῖς, ἔπερὶ τὰς τῆς ἀρχόντων ἔδωσας ἐπὶ οὐρανῶν
 φιλίας δόδοιμουῦτας, εἴδα πολὺς μὲν ὀφθόνος, μυρία ἢ ὑ-
 πόνοιοι, πάμπολλαι ἢ κολακειῶν κὴ διαβολῶν ὑποθέσεις . ὅ-
 πε γὰρ αἰεὶ μέγας ἐλπίδες, ἐν τῷ εἶναι οἱ φθόνοι χαλεπώτε-
 ροι, κὴ τὰ μίση ἐπισφαλέστερα, κὴ ζηλοτυπία κακοτεχνέστε-
 ραι . πάντες οὐκ ἀλλήλους ὀξὺ δεδέσκασι, κὴ ὥσπερ οἱ μονομα-
 χουῦντες ἐπιπρῶσιν, εἴπερ τι γυμνωθῇ μέρος θιάσαιντο τῆ σώ-
 ματος· κὴ πρῶτος αὐτὸς ἕκαστος εἶναι βυλόμενος, παρωθεῖται,
 ἔ παραγωνίζεται τῇ πλησίον, κὴ τὸν πρό αὐτῷ, εἰ διώται,
 ὑποσπᾷ, κὴ ὑποσκελίζει . εἴδα ὁ μὲν χρηστὸς ἀτεχνῶς δίδυς ἀ-
 νατέβαπται, κὴ παρασέστυρται, κὴ τὸ τελευταῖον ἀτίμως ἐξέω-
 σαι, ὃ ἢ κολαευτικώτερος, κὴ πρὸς τὰς τοιαύτας κακοθείας
 πιθανώτερος δόδοιμει, κὴ ὅλως φθάσας κρατεῖ . τὰ γὰρ τῷ
 Ομήρῳ πάνυ ἐπαληθεύουσιν, ὅτι Ξυλὸς ἐνυάλιος, κὴ τὸν κτε-
 νέοντα κατέκτα . τοιγαρὲν ὡς ἐπεὶ μικρῶν τῆ ἀγῶνος ὄντος,
 ποικίλας κατ' ἀλλήλων ὁδὸς ἐπιννοῦσιν, ὧν ἑκάστη κὴ ἐπισ-
 φαλεῖται ἐστὶν ἢ τῆς διαβολῆς, τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ φθόνης ἡμι-
 στυέλπιδος λαμβάνουσα, οἰκῆστέρα ἢ, κὴ ἑκαγὶκὰ ἐπάγουσα
 τὰ τέλη, καὶ πολλῶν συμφορῶν ἀνάπλεα . ἐμὲν τοι μικρὸν,
 ἔνθα ἀπλοῦν ἐστὶ τῷτο, ὡς ἂν τις ὑπολάβοι, ἀλλὰ πολλῆς μὲν
 τέχνης, ἐκ ὀλίγης ἢ ἀγχινοίας, ἀκλεβῆς δὲ τίνος ἐπιμελείας
 δεόμε-

διόμμεν. ἔ γάρ ἂν ποσαῦτα ἐβλαπτοῖν ἢ ἔλαβον, εἰ μὴ πι-
 θανόν τινα ἔοπον ἐγίγνετο, ἐδ' ἂν κατίχουσε τῶ πάντων ἰχυ-
 ρότεραν ἀλήθειαν, εἰ μὴ πολὺ τὸ ἐπαγωγὸν καὶ πιθανόν, καὶ
 μυρία ἄλλα παρυσκώσαστο κατὰ τῷ ἀκρόντων. ἔλαβ' ἄλλεται μὲν
 οὐκ ὡς τὸ πολὺ μάλιστα ὀτιμώμενος, καὶ διὰ τὸ τοῖς ὑπολει-
 πομένοις αὐτῷ ἐπιφθονος, ἅπαντες γὰρ τῷ δ' ἐπιτοξάζοντι,
 καθ' ἅπ' ἑρτι κώλυμα καὶ ἐμπόδιον προσορώμενοι. καὶ ἕκαστος
 οἶεται πρῶτος αὐτὸς ἔσεσθαι, τὸν κορυφαῖον ἐκείνον ἐκπολιορ-
 κήσας, καὶ τῆς φιλίας ἀποσκώσασμένος οἷόν τι καὶ ἐπὶ τοῖς
 γυμνικοῖς ἀγῶσιν, ἐπὶ τῷ δρομέων γίγνεται, κακεῖ γὰρ ὁ
 μὲν ἀγαθὸς δρομῶς, τῆς ὕσπληγγος ὁδῶς καταπέσσης,
 μόνον τῷ πρόσῳ ἐφιέμενος, καὶ τῶ διανοίῳ ἀποτείνας πρὸς τὸ
 πέρας, καὶ τοῖς ποσὶ τῶ ἐλπίδα τῆς νίκης ἔχων, τῷ πλη-
 σίον ἐδὼν κακῶς, ἐδέτι τῷ κατὰ τῆς ἀγωνιστῆς πολυπραγ-
 μονεῖ: ὃ κακὸς ἐκεῖνος, καὶ ἄναθλος ἀταγωνιστῆς, ἀπογνῶς
 τῶ ἐκ τῶ τάχους ἐλπίδα, ἐπὶ τῶ κακοτεχνίῳ ἐβάπτετο, καὶ
 τῷ μόνον ἐξ ἅπαντος σκοπεῖ, ὅπως τὸν ἔέχοντα ἐπιχῶν ἢ
 ἐμποδίσας ἐπισομιεῖ, ὡς εἰ γὰρ διαμάρτοι, ἐκ ἂν ποτε νικῆ-
 σαι διωάμενος. ὁμοίως ὃ τῶ τοῖς, καὶ τῶ φιλίας τῷ ὁδο-
 μόνων γίγνεται, ὁ γὰρ προέχων αὐτίκα ἰπιβελδύεται, καὶ ἀφύ-
 λακτος ἐν μέσῳ ληφθεὶς τῷ δυσμενῶν ἀνθρωπείῳ, οἱ ὃ ἀγα-
 πῶνται, καὶ φίλοι δοκῶσιν, ἐξ ὧν ἄλλως βλάπτειν ἔδοξαν,
 τὸ, τε ἀξιοπίστον τῆς διαβολῆς ἔχ, ὡς ἔτυχεν, ἐπινοῶσιν,
 ἀλλ' ἐν τῷ τὸ παῦ αὐτοῖς ἐσιν ἔργον, δεδοκόσι τι προσάφαι
 ἀπ' ὁδὸν, μὴ ὃ ἀλλότριον. ὡς γοῦν ἐπὶ πολὺ τὰ προσόντα τῷ
 διαβλητομένῳ πρὸς τὸ χεῖρον μεταβάλλοντες, ἐκ ἀπιθανοῦς
 ποιουῦνται τὰς κατηγορίας, οἷον τὸν μὲν ἱατρὸν διαβάλλουσιν,
 ὡς φαρμακεία, τὸν πλάσιον ὃ, ὡς τέρψανον, τὸν τυραννικὸν
 ὃ, ὡς προδοτικόν. ἐνίοτε μὲν τοι καὶ ὁ ἀκροώμενος αὐτὸς ὑπο-
 βάλλει τῆς διαβολῆς τὰς διαφορὰς, καὶ πρὸς τὸν ἐκείνου ἔοπον οἱ
 κακοήθεις αὐτὰ ἀρμολόμενοι, ὁδοχῶσιν. ὡς μὲν γὰρ ἐκλό-

τυπον αὐτὸν ὄντα ἰδῶσι, διενόησάν τε, φησι, τῇ γυναικὶ σου παρὰ τὸ δεῖπνον, καὶ ἀπιδὼν εἰς αὐτὴν, ἀπεσκόπευε, καὶ ἡ Σαββανή -
κη πρὸς αὐτὸν ἔμαλα ἀνδρῶς, καὶ ὅλως ἐρωτικῇ, καὶ τινος χαί -
μοιχικαὶ πρὸς αὐτὸν αἱ διαβολαί. ἦν ὅ ποικτικὸς ἦ, καὶ ἐπὶ τῷ
μέγα φρονῇ, μα δὲ, ἐχλόασέ σου Φιλόξενος τὰ ἔπη, χαί
δίεσυρε, καὶ ἀμείβεσθαι αὐτὰ, καὶ κακοσυνήθετα. πρὸς ὃ τὸν
ἐπέσειβεν καὶ φιλόθεον, ἄθεός καὶ ἀνόσιος ὁ φίλος ὁραβάζεται, καὶ ὡς
τὸ θεῖον παρωδάμενος, καὶ τὴν προνοίαν ἀρνέμενος. ὃ ὅ ἀκού -
σας, εὐθύς μύωπι διὰ τῶ ὥτος τυπεῖς, ὁρακένεσται, ὡς τὸ εἰ -
κός, καὶ ἀπέσραπται τὸν φίλον, καὶ περιμένεις τὸν ἀκριβῆ ἔλεγ -
χον. ὅλως γάρ τὰ ποιαῦτα ἐπινοοῦσι, καὶ λέγουσιν, ἀ μάλα ἴσα -
σιν ἐς ὀργὴν διωάμενα προκαλέσασθαι τὸν ἀκροάμενον. καὶ εὐ -
θα πρώτος ἐστὶν ἕκαστος, ἐπιστάμενος, ἐπ' ἐκείνον το ξέειπαι, καὶ
ἀκοιτίζουσιν εἰς αὐτὸν, ὥς τῇ παραυτίκα ὀργῇ τεταραγμένον,
μηκέτι χολῶν ἄγειν τῇ ἐξέτασει τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ ἀνθ' ἐλθῇ
τις ἀπολογεῖσθαι, μὴ προσεῖδαι τῇ παραδόξῃ τῆς ἀκροάσεως,
ὡς ἀληθεῖ προκατελημμένον. αὐτοσιμώταται γὰρ ἐν τῷ εἶδος τῷ
διαβολῇ, τὸ ὑπερσυντόν τῷ ἀκούτοπος ἐπιθυμίας, ὁπότε καὶ
παρὰ Πτολεμαίῳ, τῷ Διονύσῳ ἐπικληθέντι, ἐγνόητό τις, ὃς
διδέβαλε τῷ Πλατωνικὸν Δημήτριον, ὅτι ὕδωρ τε πίνει, καὶ μόνος τῷ
ἄλλων γυναικεῖα ἐκ ἐνεδύσατο ἐν τοῖς Διοιτυσίοις. καὶ εἴ γε μὴ
κληθεῖς, ἔωθεν ἐπινέ τε, πάντων ἐρώτων, ἐ λαβὼν παρατι -
νίδιον, ἐχυμβάλισέ τε, καὶ προσωρχίσαστο, ἀπολώλει αὐτῷ, ὡς
ἐχ' ἡδόμενος τῇ βίῃ τῆ βασιλείας, ἀλλ' ἀντισοφιστὴς αὐτῷ, καὶ ἀντί -
τεχνος τῆς Πτολεμαίου ἔυφης. παρὰ ὃ Ἀλέξανδρος μετρίσῃ τότε
αὐτὸν ἀπασῶν διαβολῇ λέγοιτο, εἰ ἔλοιτό τις μὴ σέβειν, μὴ ὅ προ -
σχυεῖν τῷ Ἡφαίστιον. ἐπεὶ γὰρ ἀπέθωκεν Ἡφαίστιον, ὑπὸ τῷ
ἔρωτος Ἀλέξανδρος ἐβηλήθη προθεῖναι καὶ τῷ τῇ λοιπῇ μεγα -
λουργίᾳ, καὶ θινὸν χειροποιῆσαι τῷ τελευτηκότῃ. εὐθύς αὖτε νῶς
τε αἰτίησαν αἱ πόλεις, καὶ περὶ κασιδρύντο, καὶ βωμοὶ, καὶ θυ -
σίαι καὶ ἱορταὶ τῇ καινῇ τάτῃ θεῷ ἐπιτελοῦντο. καὶ ὁ μέγιστος ὄρ -

κος ὡς ἅπανσιν, Ἡφαισίῳ, εἰ δέ τις ἡμεδιάσειε πρὸς τὰ γιγνώμενα, ἢ μὴ φαίνοιτο παῦν ὄσεβῶν, θάνατος ἐπέκειτο, ἡ ζημία. ὑπολαμβάνοντες ὅ οἱ κόλακες ἢ μεираκιάδῃ τούτῳ τῷ Ἀλέξανδρῳ ἐπιθυμίαν, προσεξέκαιον ὄψους, καὶ ἀνέζωπύρην, ὀνείρατα διηγόμενοι τῷ Ἡφαισίῳ, ἐπιφανείας τινὰς, καὶ ἰάματα ἀρρώστωντες αὐτῷ, καὶ μαντείας ἐπιφημίζοντες, καὶ τέλος, ἔθουον παρέδρω καὶ ἀλεξικάκῳ θεῷ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἠδεδότῳ τῷ ἀκούων, καὶ τὰ τελευτάια, ἐπίσδου, καὶ μέγα ἐφρόνει, ὡς ἀνεῖ εἰ θεῷ παῖς ὢν μόνον, ἀλλὰ καὶ θεὸς ποιεῖν διωμάμενος. πόσους τοίνυν οἶόμεθα τῷ Ἀλέξανδρῳ φίλων παρὰ τὸ καιρὸν ἐκείνον ἀπολαῦσαι τὸ Ἡφαισίῳ θεόπτης, διαβληθέντας, ὡς εἰ τιμῶσι τὸν κοινὸν ἀπάντων θεόν, καὶ διὰ τὸ ἐξελεῖσθαι, καὶ τὸ βασιλείῳς εὐνοίας ἐκπεσόντας, τότε καὶ Ἀγαθοκλῆς ὁ Σάμιος, ἡγετῶν παρὰ Ἀλέξανδρῳ, καὶ τιμώμενος παρ' αὐτῷ, μικρῷ δεῖν συγκαθερχθῆναι λέοντι, διαβληθεὶς, ὅτι δακρύσει παριῶν τὸ Ἡφαισίῳ τάφον. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν λέγεται βοηθῆσαι Περδίκκας, ἑπομοσάμενος κατὰ πάντων τῶν θεῶν, καὶ κατὰ Ἡφαισίῳ, ὅτι δὴ κυνηγετοῦντι οἱ φανεία ἐναργὴς ἢ τὸ θεόν, ἐπισκῆψαι εἰπεῖν Ἀλέξανδρῳ φέισαθαι Ἀγαθοκλῆς, εἰ γὰρ ὡς ἀπιστοῦντα, καὶ ὡς ἐπὶ νεκρῷ δακρύσαι, ἀλλὰ τὸ πάλαισυνηθείας μνημονεύοντα. ἡ γοῦν κολακεία, ἢ διαβολὴ τότε μάλιστα χώραν ἔχε, πρὸς τὸ Ἀλέξανδρῳ πάθος στυγερὸν εἶναι. κατὰ γὰρ ὅν πολιορκίᾳ καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ ἀπόκρημνα, καὶ ἀσφαλῆ τὰ τέχνης ἀρρώστων οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ὅν ἡ ἀφύλακτον τι μέρος ἢ σάθρον αἰσθάνονται, ἢ ταπεινόν, ἐπὶ τούτῳ πάσῃ δυνάμει χωρῶσιν, ὡς ῥᾶτα παρῆσθαι, καὶ ἐλεῖν δυνάμενοι, οὕτω καὶ οἱ διαβάλλοντες, ὅ, τι αὐτῶν εἰδῶσι τὸ ψυχῆς, καὶ ὑπόσασθρον καὶ ἀνέπιβατον, τούτῳ προσβάλλουσι, καὶ προσάγουσι τὰς μηχανάς, καὶ τέλος ἐκπολιορκῶσι, μηδενὸς αὐτίταγομένου, μὴ ὅτι ἔφοδον αἰδομένου. εἴτ' ἐπὶ δὲ ἐντὸς ἅπασι τειχῶν γίνονται, πυρπολοῦσι πάντα, καὶ καίουσιν, καὶ σφάττωσι, καὶ ἐξελαύ-

ρησιν, ὅσα εἰκὸς ἀλίσκομένης ψυχῆς καὶ ὀξυδραποδισμένης
 ἔργα εἶναι. μηχανήματα ἢ αὐτοῖς κατὰ τῷ ἀπόντος ἢ τε ἀπάτης,
 καὶ τὸ ψεῦδος, καὶ ἡ ἐπιτοκία καὶ προσλιπάρησις καὶ ἀναισχυντία,
 ἑἴθε μωρία ῥαδιουργήματα. ἢ ἢ μεγίστη πασῶν ἡ κολακεία
 ἐστὶ, συγγενὴς, μᾶλλον ἢ ἀδελφίτης ἕσα τὴ διαβολῆς. εἰδὲς
 γουῦ ἔπος γεννάδας ἐστὶ, καὶ ἀδαμάντινον τεῖχος τῆς ψυχῆς προ-
 βεβλημένος, ὅς ἐκ αὐτοῦ ἐνδοῖν πρὸς τὰς τὴ κολακείας διαβολὰς,
 καὶ ταῦτα, ὑπορυττίσσης, καὶ τὰς θεμελίους ὑφαιρέσσης τὴ διαβο-
 λῆς. καὶ τὰ μὲν ἐκ τῶν ταῦτα, ἐνδοθεν ἢ πολλαὶ ποδοσφαίριαι συνα-
 γωνίζοντι, τὰς χεῖρας ὀρέγασθαι, καὶ τὰς πύλας ἀναπεῖπσαι,
 καὶ πάντα ἔσπον τῇ ἀλώσει τῷ ἀκρόντος συμπροδυμῆσθαι,
 παῶν μὲν, τὸ φιλόκαινον, ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρ-
 χει, καὶ τὸ ἀφίκον, ἐπείτα ἢ, τὸ πρὸς τὰ παράδοξα τῶν ἀκουσ-
 μάτων ἐπόμενον. ἢ γὰρ οἶδ', ὅπως ἡδόμεθα πάντες λαθρη-
 δόν, καὶ πρὸς τὰς λεγομένας, καὶ μετὰς ὑπονοίας ἀκρόντες. οἶδα
 γουῦ τινὰς ἔπος ἡδέως χαργαλιζομένης τὰ ὅλα ὑπὸ τῇ διαβο-
 λῶν, ὥστε τὰς πτεροῖς κινωμένης. ἐπεί δ' ἀν' τοίνυν ὑπὸ τέτων
 ἀπάντων συμμαχόμενοι προσπέσωσι, κατὰ κράτος αἰρῶσιν,
 οἶμαι, ἑἴθ' δυσχερὴς ἡ νίκη γένοιτο, μηδενὸς ἀντιπαραταττο-
 μένῃ, μὴ ἢ ἀμυνόμενῃ τὰς προσβολὰς, ἀλλὰ τῇ μὲν ἀκρόντος
 ἐκόντως ἑαυτὸν ἐνδιδόντος, τῇ διαβαλλόμενῃ ἢ, τῷ ἐπιβεβλη-
 ῶντος. ὥστε γὰρ ἐν νυκτὶ πόλεως αἰλίσσης, καθ' ἑαυ-
 τὴς οἱ διαβαλλόμενοι φονδύοντι. καὶ τὸ πάντων οἰκτιστὸν, ὃ μὲν ἐκ
 εἰδῶς τὰ γενημένα, προσέρχεται τῇ φίλῳ φαιδρὸς, ἅτε μη-
 δὲν φαῦλον ἑαυτῇ συνεπιτάμενος, καὶ τὰ σωήθη λέγει καὶ ποιεῖ,
 παντὶ ἔσπον ὁ ἀθλίος ἐνδεδυμένος. ὃ ἢ, ὡς μὲν ἔχρητι γε-
 ναῖον καὶ ἐλπίθερον καὶ παρρησιαστικόν, εἰδὲς ἐξέρρηξε τὸ ὄργλιν,
 καὶ τὸ θυμὸν ἐξέχεε, καὶ τέλος, τῇ ἀπολογίᾳ προαιδόμενος, ἐγνω-
 μάτῳ κατὰ τῇ φίλῃ παρωξυμμός. ὡς ἢ ἀγεννέστερος καὶ ταπει-
 νότερος, προσίει μὲν, καὶ προσμεδίει τοῖς χείλεσιν ἄκροις, μι-
 σείει ἢ, καὶ λάθρα τὰς ὁδοῖτας διαπέλει, καὶ ὡς ὁ ποιητὴς φησι,
 βυσ-

βυασοδομοῦει ἢ ὀργῶν . ἔ δὴ ἐγὼ εἶν οἶμαι ἀδικώτερον , κῆ δα-
 λοπρεπέερον , ἐνδακόντα τὸ χεῖλος , ὑπόβῃ φειν ἢ χολλῶν . Ἐ τὸ
 μῖσος ἐν αὐτῇ κατὰ κλῆσον αὖξιν , ἕτερα μὲν κἀΐθοντα ἐνὶ φρέ-
 σιν , ἀλλὰ ἢ λέγοντα , καὶ ὑποκινέμενον ἱλαρῶ καὶ κωμικῶ προ-
 σῶπῳ , μάλα περιπαθῆναι τινα , καὶ γέμεσσαν ἔαγωγδίαν . μάλι-
 στα ἢ τῷτο πάχουσιν , ἐπειδὴν πάλαι φίλος ὁ ἐνδιαβάλλων δο-
 κῶν εἶναι τῷ ἐνδιαβαλλομένῳ , ποιῆν ὁμοίως τότε γὰρ ἔτε φω-
 νῶν ἀκείνῳ ἔτι θέλῃσι τῷ διαβαλλομένῳ ἢ τῷ ἀπολογιζομένῳ ,
 τὸ ἀξιόπιστον ἢ κατηγορίας ἐκ τῆς πάλαι δοκῆσης φιλίας προει-
 ληφότες , εἶν τῷτο λογιζόμενοι , ὅτι πολλαὶ πολλάκις ἐν τοῖς
 φιλάτοις μίσος παραπίπτεισιν αἰτίαι , τὰς ἄλλας λαθραίνου-
 σαι . καὶ σῆοτε οἷς αὐτὸς τις σῆοχός ἐστι , ταυτὶ φθάσας κατηγό-
 ρησι τῷ πλησίον , ἐκφυγεῖν ἢ πῶ πειρώμενος ἢ διαβολῶν . καὶ ὁ-
 λως , ἐχθρὸν μὲν ἐδεῖς αὐτὸν τολμήσειε ἔχθρῶ βάλλειν . ἄπιστος γὰρ
 αὐτόθι ἢ κατηγορία , πρόδηλον ἔχουσα ἢ αἰτίαν . τοῖς δοκῶσι ἢ
 μάλισα φίλοις ἐπιχειρῶσι , ἢ πρὸς τὰς ἀκόνοντας εὖ νοῖαν ἐμψύ-
 ναι προαιρέμενοι , ὅτι ἐπὶ τῷ ἐκείνων συμφέροντι εἶν τῷ οἰκειο-
 τάτων ἀπέχοντο . εἰσὶ δέ τινες , οἳ καὶν μάθωσιν ὕστερον ἀδίκως
 διαβεβλημένους παρ' αὐτοῖς τὰς φίλους , ὅμως ὑπ' αἰσχυνῆς , ὧν
 ἐπίσδυσαν , ἐδέτι προσίεσθαι , εἶν τολμῶσι προσβλέπειν αὐτὰς ,
 ὥσπερ ἡδίκημένοι , ὅτι μὴν ἀδικουῦντας ἐπὶ γινώσκειν . τοιγαρὲν
 πολλῶν κακῶν ὁ βίος ἐπλήσθη ὑπὸ τῷ ἢ πῶ ῥαδίως καὶ ἀνεξετάτως
 πεπισδυμένων διαβολῶν . ἢ μὲν γὰρ Ἄντεια , Τεινναῖος , φη-
 σὶν , ὦ Προῖτε , ἢ κάκτανε Βελλεροφόντι , ὅς μ' ἐθέλε φιλόπι-
 τι μιγήμεναι ἐκ ἐθελήσῃ , αὐτὴν προτέρα ἐπιχειρήσασα , καὶ
 ὑπεροφθεῖσα . Ἐ μικρὴ ὁ νεανίας ἐν τῇ πρὸς χίμαιραν συμπλο-
 κῇ διεφθάρη , ἐπιτίμιον σωφροσύνης ὑποχρῶν , καὶ τῆς πρὸς τὸν
 ἕξον αἰδῆς ὑπὸ μάχῃ γυναικὸς ἐπιβεβαλόμενος . ἢ ἢ Φαῖ-
 δρα κακείνη τὰ ὅμοια κατεπῆσα τῷ προγόνῳ , ἐπάρατον ἐποίησε
 τὸν ἱππόλυτον γενέσθαι , ὑπὸ τῷ πατρὸς , εἶν , ὦ θεοὶ , εἶν ἀνό-
 σιον εἰργασμένον . ναὶ φήσει τις , ἀλλ' ἀξιόπιστός ἐστιν σῆοτε θ

δια-

διαβάλλων ἀνὴρ, τὰ τε ἄλλα δίκαιος, καὶ σωυετὸς εἶναι δοκῶν .
 καὶ ἐχρῆν πορσέχειν αὐτῷ, ἅτε μὴ ᾧ αὐ τοιῷτο κακὴρ γήσαντι . ἄρ
 οὐκ τῷ Ἀρεσίδῃ ἐστὶ τις δικαιότερος; ἀλλ' ὅμως κακὴν οὖν σωυ-
 ση ἐπὶ τῷ Θεμισοκλέῃ, καὶ συμπαρώξωμε τὸν δῆμον, ἥς, φασιν,
 ἐκείνος πολιτικῆς φιλοτιμίας ὑποκεκνησμένος δίκαιος μὲν γάρ,
 ὡς πρὸς τὰς ἄλλας, Ἀρεσίδης, ἀνδρῶπος καὶ αὐτὸς ἴσως, καὶ χο-
 λὰν εἶχε, καὶ ἠγάπα τινὰς, καὶ ἐμίσει . καὶ εἰ γε ἀληθὴς ἐστὶν ὁ πε-
 ρὶ τῷ Παλαμίδῃ λόγος, ὁ σωυετώτατος ἴσως Ἀχαιῶν, καὶ ἄν τοῖς
 ἄλλοις ἄριστος, τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ ἐνέδραν ὑπὸ φθόρου φαίνεται
 σωυεθεικῶς, κατὰ ἀνδρὸς ὁμαίμης ἐφίλη, καὶ ἐπὶ τὸν αὐτὸν
 κίνδυνον ἐκπεπλευκότος . ἕπως ἐμφυτὸν ἅπασιν ἀνθρώποις ἡ
 περὶ τὰ τοιαῦτα ἀμαρτία . τί γὰρ αἱ τες, ἢ τὸν Σωκράτην λέ-
 γοι, τὸν ἀδίκως πρὸς τὴν Ἀθηνῶν διαβεβλημένον, ὡς ἀσε-
 βῆ, καὶ ἐπίβηλον, ἢ τὸν Θεμισοκλέα, ἢ τὸν Μιλτιάδην, τὴς μετὰ
 πηλικυτάς νίκας, ἐπὶ ποροδοσίᾳ τῷ Ἑλλάδος ὑπόπτως γενομέ-
 νος; μυεῖα γὰρ τὰ παραδείγματα, καὶ χεῖρον τὰ πλεῖστα ἡδὴ
 γνώριμα . Τί οὐκ χρεῖται ποιεῖν τὸν γε νοῦν ἔχοντα, ἢ ἀρετῆς ἢ
 ἀληθείας ἀμφισβητῆντα; ὅπῃ, οἶμαι, καὶ Ὀμηρος ἐν τῷ περὶ
 Σειρήνων μύθῳ ἠνέξατο, παραπλῆεν κελόφσας τὰς ὀλεθρεῖς
 ταύτας ἴδῃ ἀκασμάτων ἡδονὰς, καὶ ἀποφράττειν τὰ ὦτα, καὶ μὴ
 ἀνιδεῶν αὐτὰ ἀναπέταννύν τοις πάθει ποσειδημένους, ἀλλ'
 ἐπισήσαντα ἀκριβῆ θυρῶρον τὸν λογισμὸν ἅπασιν τοῖς λεγομέ-
 νοις, τὰ φαῦλα καὶ ἀποκλείειν καὶ ἀπωθεῖν . καὶ γὰρ αὐ εἴη γε-
 λοῖον, τῆς μὲν οἰκίας θυρῶν καθεῖσθαι, τὰ ὦτα καὶ τὴν
 διανοίαν, ἀποφυγμένα εἶναι . ἐπειδὴν τοίνυν τοιαῦτα πορσέη τις
 λέγων, αὐτὸ ἐφ' αὐτῷ καὶ τὸ πρᾶγμα ἐξετάζειν, μήτε ἠλικίας
 τῷ λέγοντος ὀρώντα, μήτε τὸν ἄλλον βίον, μήτε τὴν ἐν τοῖς λό-
 γοις ἀγχινοῖαν . ὅσῳ γάρ τις πιθανώτερος, τοσούτῳ ἐπιμελε-
 σέρις δεῖται τῆς ἐξετάσεως, καὶ δεῖ τοίνυν πισθύνειν ἀλλοτριᾷ
 κείνῃ, μᾶλλον καὶ μίσει τῷ κατηγορουμένου, ἀλλ' ἐαυτῷ τὴν
 ἐξετάσιν φυλακτέον τῆς ἀληθείας, ἀποδόντα καὶ τῷ διαβάλλ-
 οντι

λοντι τὸν φθόρον , καὶ ἐν φανερῷ ποιησάμενον τὸν ἔλεγχον τῆς
ἐκατέρου διανοίας , καὶ μισεῖν ἄνω , καὶ ἀγαπᾶν τὸν δεδοκιμασ-
μένον . πρὶν ὅτι ποιῆσαι , ἐκ τῆς πρώτης διαβολῆς κεινη-
μένον , Ἡράκλεις , ὡς μεираκιῶδες , ἐταπείνεν , καὶ πάντων
ἐχῆκεν αἰδίδιον . Ἀλλὰ τῶν ἀπάντων αἰτιον , ὅτι ἐν ἀρχῇ
ἔφημεν , ἡ ἀγνοια , καὶ τὸ ἐν σκότειν πρὶν εἶναι τὸν ἐκάστου ὅρον ,
ὡς εἴ γε θεῶν τις ἀποκαλύψειν ἡμῶν τὰς βίβας , οἷχοιτο αὖ
φάγουσαι τὸ βάραθρον ἢ διαβολή , χώραν ἐκείχουσα , ὡς αὖ
πεφωτισμένων τῶν πραγμάτων ὑπὸ τῆς ἀληθείας .

Η Ψ Γ Ι Ο Ξ

Τ Π Ε Ρ Τ Ο Υ Ε Ρ Α Τ Ο Σ Θ Ε Ν Ο Υ Σ

Φόνου ἀπολογία .

Ερ' πολλὰς ἂν ποιησαίμην , ὦ Ἄνδρες , τὸ ποιῆσαις
 ὑμᾶς ἐμοὶ δικαστὰς περὶ τῆς τῆ πράγματος γε-
 νέσθαι , οἷοιπερ ἂν ὑμῖν αὐτοῖς , εἴ ἢ τε τοιαῦτα
 πεπονθότες εὐ γὰρ οἶδ' ὅτι , εἰ τὴν αὐτὴν γνώ-
 μην περὶ τῆς ἄλλων ἔχοιτε , ὡς περὶ ὑμῶν αὐ-
 τῶν , ἐκ ἂν εἴη ὅς τις ἐκ ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἀγασκτόν ἢ , ἀλ-
 λά πάντες ἂν περὶ τῆς τὰ τοιαῦτα ἐπιτεθέντων τὸς ζημίας μι-
 κρὰς ἠγείναι , καὶ τοῦτα ἐκ ἂν εἴη μόνον παρ' ὑμῖν ἕως ἐγνωσμέ-
 να , ἀλλ' ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι . Περὶ τῆς γὰρ μόνος τῆς ἀδική-
 ματος , καὶ ἐν δημοκρατίᾳ , καὶ ὀλιγαρχίᾳ καὶ αὐτῇ τιμωρίᾳ τοῖς
 ἀδικήσασιν πρός τὰς τὰς μίξεις δυναμείας ἀποδίδεται , ὥς τε
 τὸν χεῖρισον τῆς αὐτῆς τυγχάνειν τῆς βελτίστου ἕως , ὦ Ἄνδρες ,
 ταύτῃ τὴν ὕβριν ἀπαντες ἄνθρωποι δεινὰ τὴν ἠγῶνται . Πε-
 ρὶ μὲν ἔν τῃ μεγέθους τῆς ζημίας , ἀπαντας ὡς νομίζω τὴν
 αὐτὴν διάνοιαν ἔχειν , καὶ εἰδέναι ἕως ὀλιγωρῶς ἔχκεσθαι ,
 ὅς τις οἶεται δεῖν συγγνώμης τυγχάνειν , ἢ μικρῆς ζημίας ἀξίως
 ἠγῶνται τὸς τῆς πλείων ἔργων αἰτίας . Ἡ γὰρ καὶ ὦ Ἄνδρες ,
 τὸ τοιοῦτον δεῖν ἐπιδείξαι , ὡς ἐμοὶ χεῖρος Ἐραποσθένους τὴν γυναι-

κα

κατ' ἑμὴν, καὶ ἐκείνῳ τε διέφθειρε, καὶ τὰς παῖδας τὰς ἐμὰς ἤχων, ἔμε' αὐτὸν ὕβρισε, εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν εἰσιών. καὶ ἔτε' ἐχθρὰ ἐμοὶ καὶ ἐκείνῳ ὑδεμία ἦν, πλὴν ζήτης. ἔτε' χρημάτων σὺν ἐκὰς ἔπραξα ταῦτα, ἵνα πλείσιος ἐκ πένητος γινώμαι, ἔτε' ἄλλῃ κέρδους ὑδενός, πλὴν τῆς κατὰ νόμους τιμωρίας. Ἐγὼ τοίνυν ὅς ἀρχῆς ὑμῖν ἅπαντα ἐπιδείξω τὰ ἐμαυτῷ πράγματα, ἃ ἦν παραλείπων, ἀλλὰ λέγων τάλιθδῃ. ταύτῳ γὰρ ἐμαυτῷ μόνῳ ἠγάμαι σωτηρίαν, ἵαν ὑμῖν εἰπεῖν διωηθῶ ἅπαντα τὰ πεπραγμένα. Ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες, ἐπειδὴ ἔδοξέ μοι γῆμαι, καὶ γυναῖκα ἠγαγόμην εἰς τὴν οἰκίαν, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἔγωγε διεκείμην, ὥς τε μήτε λυπεῖν, μήτε λίσσιν ἐπ' ἐκείνῃ εἶναι, ὅ, τι αὐτὸς θέλοι ποιεῖν, ἐφύλαττον τὴν ὡς οἶόν τε ἦν, ἔμε' ὡς ἔχον τὸν νῦν, ὥσπερ εἰκὸς ἦν. ἐπειδὴ δέ μοι παιδίον γίγνεται, ἐπίσθον ἦδη, καὶ πάντα τὰ ἐμαυτῷ ἐκείνῃ παρέδωκα, ἠγάμενος ταύτῳ οἰκειότητα μεγίστην εἶναι. Ἐν μὲν ἔν τῳ πρώτῳ χρόνῳ, ὦ Ἀθῆναιοι, πασῶν ἡμῶν βελτίστη. καὶ γὰρ οἰκονόμος δεινὴ, καὶ φειδωλὸς ἀγαθὴ, καὶ ἀκριβῶς πάντα διοικῆσα. ἐπειδὴ δέ μοι ἡ μήτηρ ἐτελεύτησε, πάντων τῶν κακῶν ἀποθανῶσα αἰτία μοι γέγνηται. ἐπ' ἐκ φορὰν γὰρ αὐτῇ ἀκολυθίσασα ἡ ἐμὴ γυνὴ, ὑπὸ τῆς τῆς ἀνδρὸς οὐδείας, χρόνῳ ἐφθραίνεται. ἐπιτηρῶν γὰρ τὴν δειράπαιναν τὴν εἰς τὴν ἀγορὰν βαδίζουσαν, καὶ λόγους προσφέρων, ἀπώλεσεν αὐτὴν. Πρῶτον μὲν, αὐτὴ, ὦ ἄνδρες, (δεῖ γὰρ καὶ ταῦτα ἡμῖν διηγῆσθαι) οἰκίδιον ἐς ἡμῶν διπλοῦν, ἴσα ἔχον τὰ αὐτὰ τοῖς κάτω, κατὰ τὴν γυναικωνῆτιν, ἔμε' κατὰ τὴν ἀνδρωνῆτιν. ἐπειδὴ ἦ τὸ παιδίον ἐγένετο ἡμῖν, ἡ μήτηρ αὐτὸ ἐδήλαζεν, ἵνα ἢ μὴ, ὅποτε λυεῖσθαι δεῖ, κινδυνώῃ κατὰ τῆς κλίμακος καταβαίνουσα, ἐγὼ μὲν αὐτῇ διηπόμην, αἱ δὲ γυναῖκες κάτω. ἔπειτα ἦδη σωεθισμὸν ἦν, ὥς τε πολλάκις ἡ γυνὴ ἀπ' αὐτῆς κάτω καθεβδήσασα ὡς τὸ παιδίον, ἵνα τὸν τιτθὸν αὐτῇ δίδῃ, καὶ μὴ βοᾷ. καὶ ταῦτα πολὺν χρόνον ἔπος γίγνεται, καὶ ἐγὼ ὑδέποτε ὑπόπτω-

σα, ἀλλ' ὥτως ἡλιθίως διεκέμην, ὥς ῥῆμιν τὴν ἑμαυτοῦ
 γυναικα πασῶν σωφρονεστάτην εἶναι τῷ ἐν τῇ πόλει. Προϊόν-
 τος ᾗ τῷ χρόνῳ, ὡς ἄνδρες, ἦκον μεν ἀπροσδοκήτως ἐξ ἀρχοῦ
 μετὰ τὸ δεῖπνον, τὸ παιδίον ἐβόα καὶ ἐδυσκόλαινε, ὑπὸ τῆς
 θεραπαίνης ἐπιτηδὲς λυπεύμενον, ἵνα ταῦτα ποιῇ· ὁ γὰρ αὐ-
 θρωπος σῶδον ἴω (ὑςτερον γὰρ ἅπαντα ἐπυθόμην) καὶ ἐγὼ τὴν
 γυναικα ἀπικύσαι ἐκέλευον, καὶ δῆναι τῷ παιδί τὸν τιθόν, ἵνα
 παύσῃται κλαίων. ἡ δὲ τὸ μεν παῖδον ἐκ ἡθέλκε, ὡς αὖ ἀσμέ-
 νη με ἐωρακίῃ ἦκοντα δὴ διὰ χρόνῳ· ἐπεὶ δὲ ἡ ἐγὼ ὠργιζόμενη,
 καὶ ἐκέλευον αὐτὴν ἀπιέναι, ἵνα σύ γε, ἔφη, πειρᾶς ἐνταῦθα
 τὴν παιδίσκεν, ἢ πρότερον ᾗ μεθύων ἐλκεῖς αὐτὴν. καὶ γὰρ μεθ' ἐ-
 γέλων, ἐκείνη δὲ ἀεσᾶσα, καὶ ἀπιῦσα, προσίθησι τὴν θύ-
 ραν, προσωπιζμένη παίζειν, καὶ τὴν κλεῖν ἐφέλκεται. καὶ γὰρ
 πέπων ἔην ἐν θυμέμενος, καὶ ὑπονοῶν, ἐκὰς θύρας ἄσμενος, ἦ-
 κων ἐξ ἀρχῆς. Ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς ἡμέραν, ἦκον ἐκείνη, καὶ τὴν
 θύραν ἀνέῳξεν. ἐρομένη δέ μοι, τί αἰ θύραι νύκτωρ φοβεῖσθαι;
 ἔφασκε τὸν λύχνον ἀποσβεσθῆναι τὸν παρὰ τῷ παιδίῳ, εἶτα
 ἐκ τῷ γειτόνων ἀνάφασθαι. ἐσιώπων ἐγὼ, καὶ ταῦτα ὥτως ἔχειν
 ἠγάμην· ἔδοξε δέ μοι, ὡς ἄνδρες, τὸ προσώπον ἐφίμμουθιῶ-
 θαι, τῷ ἀδελφεῷ τεθνεώτος ἔπω ξιάκονθ' ἡμέρας. Ὁ μὲν δ' ἔδ' ὥ-
 ὥς ἔην εἰπὼν περὶ τῷ πράγματι, ἐξελθὼν ὠχόμενος ἔξω σιω-
 πῇ. Μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἄνδρες, χρόνῳ μετὰ τὸν εὐχνομένον, καὶ
 ἐμὴ πολλὴ ἀπολλειμμένη τῷ ἑμαυτῇ κακῶν, προσέρχεται μοι
 τὸς περὶ βύτις αὐθρωπος, ὑπὸ γυναικὸς πεμφθεῖσα, ἣν ἐκεῖ-
 νος ἐμοίχθε, ὡς ἐγὼ ὑςτερον ἦκον· αὐτὴ δὲ ὠργιζομένη, καὶ
 ἀδικεῖσθαι νομίζουσα, ὅτι καὶ ἐτι ὁμοίως ἐφοίτα παρ' αὐτῇ,
 ἐφύλαττεν, ἔως ἐξεύρεν, ὅ, τι εἴη τὸ αἴτιον. προσελθῶσα ἔν-
 μοι ἐγγυὴς ἡ αὐθρωπος τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς, ἐπιτηρῶσα, ἀφίλη-
 τε, ἔφη, μηδεμιᾶ πολυπραγμοσύνῃ προσεληλυθῆναι με νό-
 μιζε πρὸς σέ. ὁ γὰρ ἀνὴρ οὐ βέλζων εἰς σέ καὶ τὴν γυναικα, ἐχ-
 θρὸς ὢν ἡμῖν τυχαίει. ἰὰ ἔν λάβρης τὴν θεραπαίαν τὴν εἰς
 ἀγο-

ἀγορὰν βαδίζουσιν, καὶ διακονῶσιν ὑμῖν, καὶ βασανίσῃς, ἅπαντα πόλιν. ἔστι δ', ἔφη, Ἐρατοδότης ὁ ταῦτα πράττων, ὃς ἑμὸν τὴν σὺν γυναικὶ διέφθαρκεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλὰς ταύτην γὰρ τὴν τέχνην ἔχει. Ταῦτα εἰπὼσα, ὦ Ἄνδρες, ἐκείνη μὲν ἀπηλλάγη, ἐγὼ δ' αὖθις ἐπαρattόμην. Ἐπ' αὐτὰ μου εἰς τὴν γνώμην εἰσῆει, καὶ μετὰς ἦν ὑποψίας, ἐνθυμέμενος μὲν ὡς ἀπεκλείδην ἐν τῷ δωματίῳ, ἀναμνησκόμενος ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐφόρει ἡ μετὰυλος θύρα, καὶ ἡ αὐλεις, (ὃ εὐδέποτε ἐγένετο) ἔδοξετέ μοι ἡ γυνὴ ἐψιμυδιῶσθαι. Ταῦτά με πάντα εἰς τὴν γνώμην εἰσῆει, καὶ μετὰς ἦν ὑποψίας. ἔλθων δ' οἴκαδ', ἐκέλευον ἀκολουθεῖν μοι τὴν δειράπαιναν εἰς τὴν ἀγορὰν. ἀγαγὼν δ' αὐτὴν ὡς τῷ ἐπιπαιδίων τινὰ, ἔλεγον, ὅτι ἐγὼ πάντα εἶην πεπυσμένος τὰ γινόμενα ἐν τῇ οἰκίᾳ. σοὶ ἔν, ἔφη, ἔξεσι δυοῖν ὁπότερον βύλει ἐλέσθαι, ἢ μασιγῶθεῖσιν εἰς μύλωνα ἐμπεσεῖν, καὶ μηδέποτε παύσασθαι κακοῖς τοιαῖσι σιμωχομένῃν, ἢ κατεῖπῃσιν ἅπαντα τ' ἀληθῆ, μὴ δὲ παθεῖν κακόν, ἀλλὰ συγγνώμης παρ' ἐμὲ τυχεῖν τῷ ἡμαρτημένῳ. πόλιν δ' μηδὲν, ἀλλὰ πάντα τ' ἀληθῆ λέγε. Κακείνη τὸ μὲν πρῶτον ἔξαρκος ἦν, καὶ ποιεῖν ἐκέλευεν ὅ, τι βύλομαι, ἔην γὰρ εἰδέναι. ἐπειδὴ δ' ἐγὼ ἐμνήσθην Ἐρατοδότης πρὸς αὐτὴν, καὶ εἶπον ὅτι ὅστις οἰκῶν εἶναι πρὸς τὴν γυναικὰ, ἐξέπλῃ, ἠγασμένη με πάντα ἀκριβῶς ἐγνωκέναι. καὶ τότε ἤδη πρὸς τὰ γόνατά με πεσῶσα, καὶ πίσι παρ' ἐμὲ λαβῶσα μὴ δὲ πείσασθαι κακόν, κατηγορεῖ, πρῶτον μὲν ὡς μετὰ τὴν ἐκφορὰν αὐτῇ προσίοι, ἔπειτα ὡς αὐτὴ τελοῦσά εἰσαγγέλει, καὶ ὡς ἐκείνη τῷ χρόνῳ προσθεῖν καὶ τὰς εἰσόδους, καὶ οἷς ἔδοποις προσίοι, Ἐπ' αὖθις θεσμοφορεῖς ἐμὲ ἐν ἀρετῇ ὄντος, ὥχτο εἰς τὸ ἱερὸν μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐκείνης, καὶ τὰ ἄλλα τὰ γινόμενα πάντα ἀκριβῶς διηγήσατο. Ἐπειδὴ δ' πάντα εἶρητο αὐτῇ, εἶπον ἐγὼ, ὅρα πόινω ὅπως μηδεὶς ἀνθρώπων ταῦτα πόλινται. εἰ δ' μὴ, ὅσον σοι κύρην ἔσαι τῷ πρὸς ἐμὲ ὁμολογημένῳ.

ἀξιῶ δέ σε ἐπ' αὐτοφόρῳ ταῦτά μοι ἐπιδείξαι, ἐγὼ γὰρ ἐδού-
 δέμαι λόγων, ἀλλὰ τὸ ἔργον φανερὸν γινέσθαι, ὑπερῷως
 ἔχει. ὡμολόγει ταῦτα ποιήσιν. καὶ μετὰ ταῦτα διεγρόντο ἡμέ-
 ραι πέντε ἢ ἑξήκοντα, ὡς ἐγὼ μεγάλοις ὑμῖν τεκμηρίοις ἐπι-
 δείξω. πρῶτον δ' ἐδινῆσατο βέλομαι τὰ φραχθέντα τῇ τελευ-
 ταίᾳ ἡμέρᾳ. Σώσαστος γὰρ μοι ἐπιπείσους καὶ φίλος· τέτρω-
 ῖν δὲ δεικνύοντες ἴοντι ὅτι ἀρετὴ ἀπώπτεται. εἰδὼς δ' ἐγὼ, ὅτι
 πνικαῦτα ἀφίγμενος, ἐδούα κατὰ λήφοιο οἶκοι τῶν ἐπιπείσων,
 ἐκέλευον σιωπεῖν καὶ ἐλθόντες οἰκαδὲ ὡς ἐμὲ, ἀναβαί-
 ντες εἰς τὸ ὑπερῶν, ἐδειπνῶμεν. Ἐπειδὴ δ' ἐκαλῶς αὐτῷ εἶχον,
 ἐκεῖνος μὲν ἀπὼν ἄχετο, ἐγὼ δ' ἐκάθουσα. ὁ δ' Ἐρατοδω-
 νης, ὃς ἄνδρες, εἰσέρχεται. καὶ ἡ φεράπαινα ἐπεγείρασα με-
 δέουσα, φράζει ὅτι ἐκδόν ἐστί. Καὶ γὰρ εἰπὼν ἐκείνῃ ἐπιμελεῖσθαι
 τῆς θύρας, καταβάς σιωπῇ ὀξέρομαι, καὶ ἀφικνῶμαι εἰς τὴν
 καὶ τὸν. καὶ τὸς μὲν ἐκδόν κατέλαβον, τὸς δ' ἐκ ἐπιδημῶντας εὗρον.
 Παραλαβὼν δ' ὡς οἶόν τε πλείους ἐκ τῶν παρόντων, ἐβάδι-
 ζον. καὶ δᾶδας λαβόντες ἐκ τῶν ἐγγυατῶν καπηλείᾳ, εἰσερχό-
 μεθα, ἀνέωγμένης τῆς θύρας, καὶ ὑπὸ τῆς ἀνθρώπου παρε-
 σκιδασμένης. ὥσαντες δ' ἐπὶ τῇ θύρᾳ τῶν δωματίων, οἱ μὲν πρῶ-
 τος εἰσιόντες, ἔτι εἰδομένῳ αὐτὸν κατὰ κείμενον παρὰ τῇ θυραι-
 κί, οἱ δ' ὕστερον, ἐν τῇ κλίῃ θυμὸν ἐσηκότα. Ἐγὼ δ' ὃς
 ἄνδρες, πατάξας καταβάλλω αὐτὸν, καὶ τὴν χεῖρα περιελα-
 γὰν εἰς τὴν πύλιν, καὶ δήσας, ἡρώτων διὰ τί ὑβρίζει εἰς τὴν οἰ-
 κίαν τὴν ἐμὴν εἰσιών· καὶ ἐκεῖνος ἀδικεῖν μὲν ὡμολόγει, λῃτι-
 βόλει δ' καὶ ἐκέλευε μὴ αὐτὸν κτείνειν, ἀλλ' ἀργύριον φράξασθαι.
 Ἐγὼ δ' εἶπον, ὅτι ἐκ ἐγὼ σε ἀποκτενῶ, ἀλλ' ὁ τῆς πόλεως νό-
 μος, ὃν σὺ παραβαίνων, περὶ ἐλάττονος τῶν ἡδονῶν ἐποίησας,
 καὶ μάλλον εἰς τοῦτον ἀμάρτημα ἑξαμαρτάνειν εἰς τὴν θυναῖκα
 τὴν ἐμὴν, καὶ εἰς τὸς παῖδας τὸς ἐμους, ἢ τοῖς νόμοις πείθε-
 σθαι, ὅς ἐστιν ὁ κόσμος εἶναι. Οὕτως, ὃς ἄνδρες, ἐκεῖνος τῶν ἐ-
 τυχόντων, ὧν περ καὶ νόμοι κελύουσιν τὸς τὰ τοιαῦτα φράττεται,

ἐκ εἰσαρπαθεὶς ἐκ τῆς οὔδ', εἰδ' ἐπὶ τὴν εἰς αὐτὸν καταφυγὴν , ὥσπερ ἔπειτα λέγῃσι . πῶς γὰρ αὖ ; ὅστις ἐν τῇ δωματίῳ παρὰ πο-
δῶν κατέπεσεν εὐθύς , ἐγὼ ᾗ περιέσρεψα αὐτῷ τὸ χεῖρ , ἐν-
δον ᾗ ἦσαν αὐθραποὶ τοσῦτοι , ἃς διαφυγεῖν ἐκ ἡδυάτο , οὔτε
σίδηρον , ἔτε ξύλον , ἔτε ἄλλο εἶδεν ἔχων , ὃ τὸς εἰσελθόν-
τας αὐτὸν ἡμιύατο . Ἀλλ' , ὦ Ἄνδρες , οἶμαι καὶ ὑμᾶς εἰδέναι , ὅτι
οἱ μὴ τὰ δίκαια παρὰ τόντες , ἐκ ὁμολογῇσι τὸς ἐχθρὸς λέγειν
τ' ἀληθῆ . ἀλλ' αὐτοὶ ψευδόμενοι καὶ τὰ ποιαῦτα μηχανώμενοι ,
ὀργὰς τοῖς ἀκέραις κατὰ τῶν τὰ δίκαια παρὰ τόντων παρασκευά-
ζουσι . παρῶτον μὲν ἂν ἀγνοῶσι τὸν νόμον . ΝΟΜΟΣ . οὐκ
ἡμφισβήτηται , ὦ Ἄνδρες , ἀλλ' ὡμολόγει ἀδικεῖν , καὶ ὅπως μὲν
μὴ ἀποθανῇ λύτιβόλοι καὶ ἰκέτευσιν , ἀποτίνειν δ' ἔτοιμος τῶν
χρήματα . ἐγὼ ᾗ τῷ μὲν ἐκείνῃ τιμῇματι ἐσυνεχώρην , τὸν ᾗ
τῆς πόλεως νόμον ἡξίουμαι εἶναι κυριώτερον . καὶ ταύτῃν ἔλαβον
τὴν δίκην , τῷ ὑμεῖς δικαιοπατίῃ εἶναι ἡγησάμενοι , τοῖς τὰ
ποιαῦτα ἐπιτιθεδύουσιν ἐπάξατε . καί μοι ἀνάβητε τέτων μάρτυ-
ρες . ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ . Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τῶν τὸν νόμον ἐκ τῆς
σῆλης τῆς ἐξ Ἀρείῃς πάγῃ . Ἀκέραι , ὦ Ἄνδρες , ὅτι αὐτῷ τῷ
δικαστηρίῳ τῷ ἐξ Ἀρείῃς πάγῃ , ὃ καὶ πάτερόν ἐστι , καὶ ἀφ' ὑμῶν
ἀποδίδεται τῷ φόνι τὰς δίκας δικάζειν , διαρρήδην εἴρηται , τῶ-
ν μὴ καταγινώσκειν φόνι , ὡς ἂν ἐπὶ δάμαρτι τῇ αὐτῇ μοι-
χὸν λαβὼν , ταύτῃν τὴν τιμωρίαν ποιήσεται . καὶ ἔπειτα σφόδρα
ὁ νομοθέτης ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς γυναιξὶ δίκαια ταῦτα ἡγήσατο
εἶναι , ὥς τε καὶ ἐπὶ ταῖς παλλακαῖς ταῖς ἐλάττονος ἀξίαις τὴν αὐ-
τῇ δίκην ἐπέθηκε . καίτοι δῆλον ὅτι εἴτινα εἶχε ταύτης μείζων
τιμωρίαν ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς , ἐποίησεν ἂν . νυνὶ ᾗ ἔχῃ οἷος τε
ὡν ταύτης ἰχυροτέραν ἐπ' ἐκείναις ἐξευρεῖν , τὴν αὐτὴν καὶ ἐπὶ
ταῖς παλλακαῖς ἡξίωσε γινέσθαι . Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τῶν
τὸν νόμον . ΝΟΜΟΣ . Ἀκέραι Ἄνδρες , ὅτι κελεύει , εἰάν τις
αὐθραπον ἐλόιδερον , ἢ παῖδα αἰχμῶν βία , διπλοῦν ἢ βλά-
βην εὐφείλιν , εἰάν ᾗ γυναικας , ἐφ' ὧσπερ ἀποκτείνειν ἔξεσιν ,

ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. Οὕτως, ὦ Ἄνδρες, τὸς βιαζομένους
 ἐλάττωτος ζημίας ἀξίους ἡγήσατο εἶναι, ἢ τοῖς πείθοντάς. τῷ
 μὲν γὰρ θάνατον κατέγνω, τοῖς δὲ διπλῶν ἐποίησε τὴν βλάβην,
 ἡγέμενος, τὸς μὲν διαπραπτομένους βίαν, ὑπὸ τῷ βια-
 ζόντων μισεῖσθαι, τὸς δὲ πείσαντας, ὥπως αὐτῷ τὰς ψυχὰς
 διαφθείρειν, ὥς οἰκειότερας αὐτοῖς ποιεῖν τὰς ἀλλοτείας γυ-
 ναῖκας, ἢ τοῖς ἀνδράσι, καὶ πᾶσαν ἐπ' ἐκείνοις τὴν οἰκίαν γε-
 γορκῶσαι, ὥς τὸς παῖδας ἀδελφὰς εἶναι, ὅποτέρων τυγχάνουσιν ὄν-
 τες, τῷ ἀνδρῶν, ἢ τῷ μοιχῶν. αὐτῷ ὦν ὁ τὸν νόμον τιθεὶς
 θάνατον αὐτοῖς ἐποίησε τὴν ζημίαν. Ἐμὲ τοίνυν, ὦ Ἄνδρες,
 οἱ μὲν νόμοις μόνον ἀπενγκότες εἰσὶ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ κε-
 κελυμμένοις ταύτῃ τὴν δίκην λαμβάνειν. ἐν ὑμῖν δ' εἰς πό-
 περον καὶ τῆς ἰχυρὸς, ἢ μηδενὸς ἀξίους εἶναι. Ἐγὼ γὰρ οἶμαι
 πάσας τὰς πόλεις διὰ τοῦτο τὸς νόμους τίθεσθαι, ἵνα περὶ ὧν
 ἀνθρώπων ἀπορῶμεν, παρὰ τῆς ἐλθόντες, σκεψώμεθα,
 ὅ,τι ἡμῖν ποιητέον ἐστίν. Οὗτοι τοίνυν περὶ τῶν ποιεῖν τοῖς ἀ-
 δικημένοις ποιαύτῃ δίκῃ λαμβάνειν παρακελεύονται, οἷς
 ὑμᾶς ἀξιῶ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν. εἰδὲ μὴ, ποιαύτῃ ἀδικῶν
 τοῖς μοιχοῖς ποίησιν, ὥς καὶ τὸς κλέπτας ἐπαρεῖτε φάσκειν
 μοιχὰς εἶναι, εὖ εἰδότες ὅτι, ἐὰν ταύτῃ τὴν αἰτίαν περὶ ἐ-
 αὐτῷ λέγωσι, καὶ ἐπὶ τούτῳ φάσκωσιν εἰς τὰς ἀλλοτείας οἰ-
 κίας εἰσιόναι, ὁδεῖς ἄφεται. πάντες γὰρ εἰσονται, ὅτι τὸς
 μὲν νόμους τῆς μοιχείας χαίρειν ἔχοντες, τὴν δὲ ψῆφον τὴν ὑμέ-
 τεραν δίδόναι. αὐτῇ γὰρ εἰς πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει κυριωτά-
 τη. Σκέψασθε, ὦ Ἄνδρες, κατηγοροῦσι γάρ μου, ὥς ἐγὼ τὴν
 θεράπαιναν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετελθεῖν ἐκέλευσα τὸν νεανί-
 σκον. Ἐγὼ δὲ, ὦ Ἄνδρες, δίκαιον ἐμὲ ἂν ποιεῖν ἡγέμην,
 ὅτι νικῶν ἔστω, τὸν τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν διαφθείραντα λαμ-
 βάνων. εἰ μὲν γὰρ λόγων εἰρημένων, ἐργῶ δὲ μηδενὸς γεγε-
 νημένων, μετελθεῖν ἐκέλευον ἐκείνον, ἢ δίκαιον. εἰ δὲ ἡδη πάν-
 των διαπεπραγμένων, καὶ πολλάκις εἰσεληλυθὸς εἰς τὴν
 οἰκίαν

οἰκίαν τὴν ἐμὴν, ὅτι νικῶν ἔστω ἐλάβανον αὐτὸν, σωφρο-
νεῖν ἐμαυτὸν ἠγάπησεν. σκέψασθε ὅτι καὶ ταῦτα φέρονται, ῥα-
δίως ἢ ἐκ τῆς γνώσεως. ἐμοὶ γὰρ ὦ Ἄνδρες, (ὅπερ καὶ πρό-
τερον εἶπον) φίλος ὢν Σώστρατος, καὶ οἰκέως διακείμενος,
ἀπαντήσας ἐξ ἀρχῆς περὶ ἡλίου δυσμᾶς σιωπεῖν πει-
θὴ καλῶς εἶχον αὐτῷ, ἀπὶ ὧν ὥχεται. Καί τοι παῖτον μὲν, ὦ
Ἄνδρες, ἐνθυμήσιντε, ὅτι εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐγὼ ἐπεβί-
λευον Ἐρατοδῶναι, πότερον ἢ μοι κρείττον αὐτῷ ἐτέρῳ δι-
πνῆν, ἢ τὸν σιωπεῖν ἠέσονται εἰσαγαγεῖν; ἔγω γὰρ αὖ ἦτον
ἐπὶ ληκιστὸν ἐκείνος εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν. εἴτα δοκῶ αὖ ὑμῖν
τὸν σιωπεῖν ἠέσονται ἀφίς, μόνος καταλειφθεῖναι καὶ ἔρημος γέ-
νέσθαι; ἢ κελθεῖν ἐκείνον μὲν, ἵνα μετ' ἐμὲ τὸν μοιχὸν ἐ-
τιμωρήτω; Ἐπειτα, ὦ Ἄνδρες, ἐκ αὐτοῦ δοκῶ ὑμῖν τοῖς ἐπιση-
μασιν μετ' ἡμέραν παραγγεῖλαι, καὶ κελῦσαι αὐτὸς συλλε-
γεῖν εἰς οἰκίαν τῆς φίλων τῆς ἐγγυατάτω μᾶλλον, ἢ, ἐπειδὴ
τάχιστα ἡδόμεν, πῶς νυκτὸς περὶ ἔχειν, ἐκ εἰδῶς ὅτι οἱ-
κοὶ καταλείβομαι, καὶ ὅτι οἱ οἴξω; Καὶ ὡς Ἀρμόδιον μὲν, καὶ
τὸν δεῖνα ἡλθον, ἐκ ἐπιδημῶντας (ὃ γὰρ ἦδειν) ἐτέρως ζούκ
ἐδον εἴτας κατέλαβον. οὗς ἢ οἴός τε ἢ λαβὼν, ἐβάδιζον.
Καί τοι γε εἰ φοροῦσιν, ἐκ αὐτοῦ δοκῶ ὑμῖν καὶ θεράποντας παρα-
σκευάσασθαι, καὶ τοῖς φίλοις παραγγεῖλαι, ἵνα ὡς ἀσφαλέ-
στα μὲν αὐτὸς εἰσέλθῃ (τί γὰρ ἦδειν, εἴτι ἀκείνους εἶχε σιδή-
ριον;) ὡς μετὰ πλείων ἢ μαρτύρων τὴν τιμωρίαν ἐποιέμεν;
νῦν ἢ ἔδωκ' εἰδῶς τῆς ἐσομένης ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ, ὅς οἱ εἴς τε ἦν
παρέλαβον. Καί μοι ἀνάβητε τίπων μάρτυρες. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.
τῶ μὲν μαρτύρων ἀκρόατε, ὦ Ἄνδρες. σκέψασθε ὅτι παρ' ὑ-
μῖν αὐτοῖς ἔγω περὶ τῆς τῷ πράγματι, ζητῶντες εἴ τις ἐμοὶ καὶ
Ἐρατοδῶναι ἐχθρὰ πρόποτε γιγνέται, πλὴν ταύτης, ἔδει-
μIAN γὰρ εἰρήσιντε. ἔτε γὰρ συκοφαντῶν γραφὰς μετ' ἐγράφα-
το, ἔτε ἐκβάλλειν ἐκ τῆς πόλεως ἐπεχείρησεν, ἔτε ἰδίας δι-
κας ἐδικάζετο, ἔτε σιωπῆς κακὸν ἔχον, ὃ ἐγὼ διεδιδῶς μή τις

πύθνεται, ἐπεθύμην αὐτὸν ἀπολέσαι· ἔτε, εἰ ταῦτα διεφρα-
 ξάμην, ἤλπιζον μὲν χρήματα λήψεσθαι, ἔνιοι γὰρ τοιῶτων
 πραγμάτων εὖκεν, θάνατον ἀλλήλοις ἐπιβελόεσσι. τοσάδε
 ποίωμι δέῃ, ἡ λοιδωρία, ἡ παροιμία, ἡ ἀλλή τις διαφορὰ ἡμῶν
 γεγονέναι, ὥστε ἔτε ἑωρακὴς ἦν τὸν αὐθραυπον πώποτε, πλὴν
 ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτί. Τί ἔν βελομνός ἐγώ, τοιῶτον κίνδυνον
 ἐκινδυνύουσιν, εἰ μὴ τὸ μέγιστον τῷ ἀδικημάτων ἦν ὑπ' αὐτῷ ἡδι-
 κημνός; Εὔπειτα παρακαλέσας αὐτὸς μάρτυρας, ἡσέβην, ἐ-
 ξόν μοι, εἰ περ ἀδίκως ἐπεθύμην αὐτὸν ἀπολέσαι, μηδέν α
 μοι τέπων συμειδεῖναι; Εὔγ' ἔμ' ἔν, ὦ Ἄνδρες, ἐκ ἰδίας ὑ-
 πὲρ ἐμαυτῷ νομίζω ταύτην γενέσθαι τὴν τιμωρίαν, ἀλλ' ὑπὲρ
 τῆς πόλεως ἀπάσης· οἱ γὰρ τοιαῦτα φράττοντες, ὀρῶντες οἷα
 τὰ ἄθλα ἀρόκεται τῷ τοιῶτων ἀμαρτημάτων, ἥττον εἰς τοὺς
 ἄλλους ἐξαμαρτήσασσι, ἐὰν καὶ ὑμᾶς ὀρῶσι τὴν αὐτὴν γνώμην
 ἔχοντας. εἰ δ' μὴ, πολὺ κάλλιον, τὰς μὲν κειμνὲς νόμους ἐξα-
 λείψαι, ἐτέρους δ' θεῖναι, οἱ τινες τὰς μὲν φυλάττοντας τὰς ἐαυ-
 τῶν γυναικας ζημιώσασσι, τοῖς δ' βελομνόις εἰς αὐτὰς ἀμαρ-
 τανέν πολλὴν ἄδειαν ποιήσασσι. πολὺ γὰρ ἔγω δικαιότερον, ἢ
 ὑπὸ τῷ νόμῳ τὰς πολίτας ἐνεδρόεσθαι· οἱ κελεύσιν μὲν ἐὰν
 τις μοιχὸν λάβῃ, ὅ, τι αὐτῷ βέλνεται χρῆσθαι, οἱ δ' ἀγῶνες δει-
 νότεροι τοῖς ἀδικημνόις καθιστήκασιν, ἢ τοῖς παρὰ τὰς
 νόμους τὰς ἀλλοτείας καταιχνύουσιν γυναικας. ἐ-
 γὼ γὰρ νυνὶ καὶ περὶ τοῦ σώματος, καὶ πε-
 ρὶ τῶν χρημάτων, καὶ περὶ τῶν ἄλλων
 ἀπαντων κινδυνάω, ὅτι τοῖς
 πόλεως νόμοις ἐπι-
 δόμω.
 (·:·)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΑ ἘΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ ,

Τῷ γεννομένῳ εἰς τὸν τεράκοντα τυράννων, καὶ ἀποκτεί-
 ναστος Πολέμαρχον τῷ ῥήτορος ἀδελφόν λόγος, ἐν
 ᾧ αὐτὸν αὐτὸς εἶπε λυσίας.

Οὔκ ἄρξασθαι μοι δοκεῖ ἄπορον εἶναι, ὧς αἱ δὲ δικασταὶ, τῆς
 κατηγορίας, ἀλλὰ παύσασθαι λέγοντι. τοιαῦτα αὐτοῖς τὸ
 μέγεθος καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος εἶργασαι, ὥς μήτ' αὐτὸν φερόμε-
 νον δεινότερα τῷ ὑπαρχόντων κατηγορεῖν, μήτε τάλῃθ' ἐβου-
 λόμενον εἰπεῖν, ἅπαντα διώσθαι. ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τὴν κατηγορίαν
 ἀπειπεῖν, ἢ τὸν χρόνον ἐπιλιπεῖν. τοιούστιον δέ μοι δοκῶμεν
 πείσθαι ἢ ἐν τῷ πρώτῳ χρόνῳ. πρότερον μὲν γὰρ ἔδει τὴν ἐχ-
 θρὰν τῆς κατηγορουμένης ἐπιδείξαι, ἥτις εἴη πρὸς τὴν φύσιν
 αὐτῆς· νυνὶ δ' ἐκτὸς τῆς φύσεως καὶ πυνθανέσθαι, ἥτις τὴν αὐ-
 τοῦ πρὸς τὴν πόλιν ἐχθρὰν, αὐτὸν ὅτι τοιαῦτα ἐτόλμυσεν εἰς αὐ-
 τὴν ἐξαμαρτάνειν. ἐμὲτοι ὡς ἐκ ἐχθρῶν οἰκείας ἐχθρὰς καὶ συμ-
 φοράς, τῆς λόγου ποιῆσαι, ἀλλ' ὡς ἅπασιν πολλῆς ἀφρονείας
 ἔστιν ὑπὲρ τῆς ἰδίας, ἢ ὑπὲρ τῆς δημοσίων ὀργίζεσθαι. Ἐγὼ ἄν,
 ὧς αἱ δὲ δικασταὶ, εἴτ' ἐμαυτὸν πῶποτε ἔτε αἰσχροῦ πράγμα-
 τα πράξας, νυνὶ λυγρὰ καὶ ὑπὸ τῆς γενομένης, τότε κα-
 τήγορεῖν. ὥς πολλάκις εἰς πολλὰ ἀθυμίαν κατέβην, μὴ διὰ
 τὴν ἀπειρίαν ἀναξίως καὶ ἀδυνάτως ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐμαυτοῦ
 τὴν κατηγορίαν ποιήσωμαι. ὅμως δ' ἐπειράσομαι ὑμᾶς ἐξ ἀρ-
 χῆς ὡς αὐτὸν διώωμαι δι' ἐλαχίστων διδάξαι. οὐ μὲν πατρὸς Κέ-
 φαλος ἐπέβη μὲν ὑπὸ Περικλέους παύτω τὴν γλῶσσαν ἀφικέσθαι·
 ἐπεὶ δ' ἐτεράκοντα ἦκησε, ἐβδὼν πῶποτε ἔτε ἡμεῖς ἔτε, ἐκείνος
 δὲ κὼς ἔτε ἐδικασάμεθα, ἔτε ἐφύγομεν. ἀλλ' ὥς ὡς ἔμεν δη-
 μοκρα-

μοκρατέμενοι , ὥστε μήτε εἰς τὰς ἄλλας ἐξαμαρτάνειν , μήτε ὑπὸ τῆς ἄλλων ἀδικεῖν . ἐπειδὴ δ' οἱ ἔβια ἴκοντα , πονηροὶ μὲν καὶ συκοφανταί ὄντες , εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν , φάσκοιτες χεῖναι τῆς ἀδίκων καθαρὰν ποιῆσαι τὴν πόλιν , καὶ τὰς λοιπὰς πολίτας ἐπ' ἀρετῇ καὶ δικαιοσύνῃ ἔαπέδαι . καὶ τοιαῦτα λέγοντες , ἐποιαῦτα ποιεῖν ἐτόλμων ὥς ἐγὼ περὶ τῆς ἐμαυτοῦ πρώτον εἰπὼν , καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀναμνησάμενος . Θέογνις γάρ καὶ Πείσων ἔλεγον ἐν τοῖς τεύχεσιν περὶ τῆς μετόικων , ὡς εἴεν τινὲς τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι . καλλίστῳ οὐκ εἶναι πρόφασιν τιμωρεῖσθαι μὲν δοκεῖν , τῷ δ' ἔργῳ ζημιατίζεσθαι . πάντως ἢ τὴν μὲν πόλιν τὴν ἀρχὴν δεῖναι ζημιάων , καὶ τὰς ἀκούοντας ἐχάλεπας ἔπειθον . ἀποκτινύναι μὲν γὰρ ἀνθρώπους , περὶ ὕδρονος ἡγουμῶ . λαμβάνειν ἢ χεῖματα , περὶ πολλὰ ἐποιοῦτο . Ἐδοξεν οὐκ αὐτοῖς δέκα συλλαβεῖν , τῶν ἢ δύο πρῆντας , ἵνα αὐτοῖς ἢ πρὸς τὰς ἄλλας ἀπολογία , ὡς ἐζημιώων οὐκ ἐκ τῶν πέφακτον , ἀλλὰ συμφέροντα τῇ πολιτείᾳ γιγνέσθαι . ὥσπερ τι τῆς ἄλλων ὁλόγως πεποικηότες . ἐξελαβόντες ἢ τὰς οἰκίας , ἐβάδιζον καὶ ἐμὲ μὲν ἕκτος ἐσιῶντα κατέλαβον , ὅς ἐξέλασαντες , Πείσωνί με παραδιδόασιν . οἱ ἢ ἄλλοι εἰς τὸ ἐργασίεον ἐλθόντες , τὰ ἀνδράποδα ἀπεχράσθησαν . Ἐγὼ ἢ Πείσωνα μὲν ἡρώτων , εἰ βέλοιστό με σώσαι , χεῖματα λαβὼν ὃ δ' ἔφασκεν , εἰ πολλὰ εἴη . εἶπον οὐκ ὅτι τάλατον ἀργυρεῖς ἔτοιμος εἴην δοῦναι . ὃ δ' ὁμολόγησε τῶν ποιήσεων . ἡπιστάμενος μὲν οὐκ ὅτι ἔπεθεν ἔπε ἀνθρώπους νομίζει , ὅμως δ' ἐκ τῶν παρόντων ἐδόκει μοι ἀναγκαιότατον εἶναι πρὶς παραυτοῦ λαβεῖν . ἐπειδὴ ἢ ὁμῶς ἐξώλειαν ἑαυτοῦ καὶ τοῖς παισὶν ἐπαρώμενος , λαβὼν τὸ τάλατον , μὲν σώσειν , εἰσελθὼν εἰς τὸ δωματίον τὴν κιβωτὴν ἀνοίγνυμι . Πείσων δ' αἰθόμενος εἰσέρχεσθαι , καὶ ἰδὼν τὰ ἐνόντα , καλεῖ τὸν ὑπηρετὸν δύο , καὶ τὰ ἐν τῇ κιβωτῇ λαβεῖν ἐκέλευσεν . ἐπεὶ ἢ ἔχῃ ὅσον ὁμολόγει εἶχεν , ὡς αὐτὸς δικασαί , ἀλλὰ τὰ τάλατα ἀργυρεῖ καὶ τι ἑτακοσίους

κυκλικῶς, καὶ ἑκατὸν δαριχὰς, καὶ φιάλας ἀργυρεῖς πένταρας,
 ἐδόμην αὐτῷ ἐφοδιά μοι δοῦναι. ὁ δ' ἀγαπήσεν με ἔφασκεν, εἰ
 τὸ σῶμα σώσω. ἔξῃσι δέ μοι Ἐπίστωνι ἐπιτυχάνει Μηλό-
 βίης τε καὶ Μνησιθείδης ἐκ τῶ ἐργαστηρίου ἀπύοντες· καὶ καταλαμ-
 βάουσι πρὸς αὐταῖς καὶ θυραῖς, ἃ ἐρωπῶσιν ὅπην βαδίζομεν.
 εἰ δ' ἔφασκεν, εἰς τὰ τῶ ἀδελφοῦ τῷ ἐμῷ, ἵνα ἃ τὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ οἰ-
 κίᾳ σκέψῃ. ἐκείνον μὲν οὖν ἐκέλευον βαδίζειν, ἐμὲ δ' μετ' αὐ-
 τῷ ἀκολουθεῖν εἰς Δαμνίππῳ. Πείσων δ' προσελθὼν σιγᾶν με
 παρεκάλειτο, καὶ θαρρεῖν, ὡς ἦζων ἐκείσε. καταλαμβανόμενον
 δ' αὐτόν τι θεογνὶν ἐτέρως φυλάττοντα· ὃ παραδόντες ἐμὲ πάλιν
 ῥέοντο. ἐν τοιαύτῳ δ' ὄντι μοι κινδυνώειν ἐδόκει, ὡς τῷ γε ἀπο-
 θανεῖν ὑπάρχοντος ἦδη. Καλέσας δ' Δάμνιππον, λέγω πρὸς αὐ-
 τὸν τάδε, ἐπιτήδειος μὲν μοι τυχεαῖς ὦν, ἦκα δ' εἰς καὶ σὺν
 οἰκίᾳ, ἀδικῶ δ' ἔξῃ, χρημάτων δ' ὥσπερ ἀπόλλυμαι. σὺ οὖν
 ταῦτα πάχοντί μοι πρόθυμον παράχου τίς σε αὐτῷ δυνάμει
 εἰς τίς ἐμὴν σωτηρίαν. ὁ δ' ὑπέχετο ταῦτα ποιήσεν. ἐδόκει δ'
 αὐτῷ βέλτιον εἶναι πρὸς θεογνὶν μνηστῆραι. ἠγέτο γὰρ ἅπαν
 ποιήσεν αὐτὸν, εἰτις ἀργύριον διδοίη. ἐκείνου δ' ἔξαλειγομένου
 θεογνίδι (ἐμπειρος γὰρ ὦν ἐτύγχεον τῆς οἰκίας, καὶ ἦδειν ὅτι
 ἀμφίθυρος εἶη) ἐδόκει μοι ταύτην πειρᾶσθαι σωθῆναι, ἐν θυμῷ
 μέν, ὅτι ἐὰν μὲν λάθω, σωθήσομαι. ἐὰν δ' ληφθῶ, ἠγέμεν
 μὲν εἰ θεογνὶς εἶη πεπεισμένος ὑπὸ τῷ Δαμνίππῳ χρήματα
 λαβεῖν, ἔξῃ ἢ τὸν ἀρεθίστατον, εἰ δ' μή, ὁμοίως ἀποθανεῖν.
 ταῦτα ἔχονθαι εἰς, ἐφάγον, ἐκείνων ἐπὶ τῇ αὐλείῳ θυρᾷ τίς
 φυλακῇ ποιημένων· τειῶν δ' θυρῶν ἐσῶν ἃς εἶδε με διελθεῖν,
 ἀπασαι ἀνεωγμέναί ἐτυχον. Ἀφικόμενος δ' εἰς Ἀρχένειον καὶ ναυ-
 κληρὰ, ἐκείνον πέμπω εἰς ἄστυ, πρόσόμενον περὶ τῶ ἀδελφοῦ.
 ἦκων δ' ἔλεγον ὅτι Ἐρατοδότης αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ λαβὼν, εἰς τὰ
 δεσμωτήριον ἀπαγάγοι. καὶ ἐγὼ τοιοῦτα πεπυσμένος, ἐπὶ ἐπί-
 σης νυκτὸς δέπλωσα Μεγάραδε. Πολεμάρχῳ δ' παρήγγει-
 λαν οἱ τεράκοντα τὸ ὑπὲρ ἐκείνων εἰς θυσίαν παράγγελμα, πρὶ-

γενν κώνειον , πρὶν τὴν αἰτίαν εἰπεῖν δι' ὧν τινα ἐμελλεν ἀπε-
 θανεῖσθαι , ὅτω πολλὰ ἐδίδου κερδιῶναι , ἔ' ἀπολογησάσθαι .
 καὶ ἐπειδὴ ἀπεφέρετο ἐκ τῆς δεσμοτηρίας τεθνεώς , τελῶν ἡμῖν οἰ-
 κίων ὕδων , ὕδαμιᾶς εἶασαν ὅς' ἐνεχθῆναι , ἀλλὰ κλίσσιον μι-
 θωσάμενοι , πρῶτον αὐτὸν . καὶ πολλῶν ὄντων ἱματίων , αἰ-
 τῶσιν ὕδ' ἐδωσαν εἰς τὰ φίλῳ , ἀλλὰ τῷ φίλῳ ὁ μὲν , ἱμάτιον , ὁ
 δ' , προσκεφάλαιον , ὁ δ' , ὅ , τι ἕκαστος ἔτυχεν ἔδωκεν εἰς τὸ ἐκεί-
 νου φίλῳ . καὶ ἔχοντες μὲν ἐπακροσίας ἀσπίδας τῇ ἡμετέρων , ἔ-
 χοντες δ' ἀργύρεον καὶ χρυσίον τοσούτων , χαλκὸν δ' καὶ κόσμον , καὶ
 ἐπιπλακῆ , ἱμάτια γυναικεῖα ὅσα, ὕδα ἐπώποτε ᾔοντο κηρύσσειν ,
 καὶ ἀνδράποδα εἴκοσι καὶ ἑκατὸν (ὧν τὰ μὲν βέλτιστα ἔλαβον , τὰ
 δ' λοιπὰ εἰς τὸ δημόσιον ἀπέδωκαν) εἰς τοσαύτῳ ἀπλησίαν καὶ
 αἰχροκέρδεϊαν ἀφίκοντο , καὶ τῷ ἑόπῃ αὐτῷ ἀπόδειξιν ἐποι-
 σαντο . Τῆς γὰρ Πολεμάρχης γυναικὸς χρυσῆς ἐλυκῆρας , ὅς
 ἔχουσα ἐτύγχανεν , ὅτε τοπρῶτον ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν , Μηλό-
 βιος ἐκ τῶ ὧτων ὅς' εἰλετο . καὶ ὕδ' κατὰ τὸ ἐλάσιχον μέρος τὸ ὕδα
 ἐλέε παρ' αὐτῷ ἐτυγχανόμεν , ἀλλ' ὅπως εἰς ἡμᾶς διὰ τὰ χρήματα
 ὅς' ἡμᾶρτανον , ὥσπερ αὐτὸν ἑτέροι μετὰ τῶν ἀδίκημάτων ὀργὴν ἔχον-
 τες . καὶ τῶν ἀξίως γέ' ὄντας τῇ πόλει , ἀλλὰ πάσας τὰς χορηγίας
 χορηγήσαντας , πολλὰς δ' εἰσφοράς ἐνεγκόντας , κοσμίως δ' ἡ-
 μᾶς αὐτὰς παρέχοντας , καὶ παρὰ τὸ προσαττόμενον ποιουῦντας ,
 ἐχθρὸν δ' ὕδ' ἐκ κεκτημένων , πολλὰς δ' Ἀθηναίων ἐκ τῷ πο-
 λεμίων λυσαμένων , τοιούτων ἠξίωσαν , ὅς' ὁμοίως μετοικουῦ-
 ντας , ὥσπερ αὐτοὶ ἐπολιτεύοντο . ἔπει γὰρ πολλὰς μετὰ τῷ πολι-
 τῷ εἰς τὰς πολεμίας ἐξήλασαν , πολλὰς δ' ἀδίκως ἀποκτείναν-
 τες , ἀτάφως ἐποίησαν , πολλὰς δ' ἐπιτίμως ὄντας , ἀτίμως τῆς
 πόλεως κατένησαν , πολλῶν δ' θυγατέρας μελλύσας ἐκδίδου-
 θαι , ἐκώλυσαν . ἔ' εἰς τοσούτων εἰσι τόλμης ἀφιγμένοι , ὥσθ'
 ἦκασιν ἀπολογησόμενοι , καὶ λέγουσιν ὡς ὕδ' ἐκ κακῶν , ὕδ' αἰχρὸν
 εἰργασμένοι εἰσίν . Εἰ γὰρ δ' ἐβελόμην αὐτὰς ἀληθῆ λέγειν .
 μετὰ γὰρ αὐτὸ καὶ ἐμοὶ τέταρτα ἔλαχιστον μέρος . νυνὶ δ'

ἔτε πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῖς τοιαῦτα ὑπάρχει, ἔτε πρὸς ἐμέ. τὸν ἀδελφὸν γάρ μου (ὥσπερ καὶ πρῶτον εἶπον) Ἐρατοδωκὴς ἀπέκτεινεν, ἔτε αὐτὸς ἰδίᾳ ἀδικήμενος, ἔτε εἰς τὴν πόλιν ὁρῶν ἐξαμαρτάνοντα, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῷ παρανομίᾳ προθύμως ἐξυπηρετῆ. Ἀναβιβασάμενος δ' αὐτὸν βέλομαι ἔρεθαι, ὡς ἄνδρες δικασαί. τοιαύτῳ γὰρ γνώμῳ ἔχω· ἐπὶ μὲν τῇ τέτῳ ὠφελείᾳ καὶ πρὸς ἕτερον περὶ τέτῳ δὲ λέγεσθαι ἀσέβεις εἶναι νομίζω, ἐπὶ δὲ τῇ τέτῳ βλάβῃ, καὶ πρὸς αὐτὸν τῶτον, ὅσιον καὶ δέσπεις. ἀνάβηθι οὖν μοι, καὶ ἀποκτείνει εἴ τι αὐτὸς ἐρωτῶ. Ἀπήγαγες Πολέμαρχον, ἦ καί; Τὰ ὑπὸ πῶν ἀρχόντων φροσταχδεύοντα δειδῶς ἐποίοις. Ἦ δ' αὖ ἐν τῇ βελούτῳ, ὅτε οἱ λόγοι ἐγίνοντο περὶ ἡμῶν; Ἦ ν. Πότερον σωτηγόρους τοῖς κελύουσιν ἀποκτείνει, ἢ ἀντέλεγες; Ἀντέλεγον. Ἰνα ἀποδαίωμεν; Ἰνα μὴ ἀποδαίνῃτε. Ἡ γὰρ ἡμεῖς ἀδικὰ πάχυν ἢ δίκαια; Ἀδίκαια; Εἴ τ' ὡς χεῖλιώτατε πάντων, ἀντέλεγες μὲν, ἵνα σώσεις, σωελάμβανες δὲ, ἵνα ἀποκτείνῃς; καὶ ὅτε μὲν τὸ πλῆθος ὑμῶν κύριον τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας, ἀντιλέγειν φῆς τοῖς βελούτοις ἡμῶς ἀπολέσαι. ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ σοὶ μόνῳ ἐγένετο καὶ σωσάσαι Πολέμαρχον καὶ μὴ, εἰς τὸ δεσποτικὸν ἀπήγαγες; εἰ δ' ὅτι μὲν, ὡς φῆς, ἀντεπαῶν, ἔην ὠφέλιπας, ἀξιοῖς χρηστὸς νομίζεσθαι. ὅτι δὲ συλλαβὴν ἀπέκτεινας, ἐκ οἷς ἐμοὶ καὶ τιποσὶ δουῶν δίκην; Καὶ μὴ ἐξ τῶτο εἰκὸς αὐτῷ πισδεῖν, εἴπερ ἀληθῆ λέγει φάσκων ἀντεπαῖν, ὡς αὐτῷ ἐπ' ἀρχῇ. εἰ γὰρ δὴ περὶ τοῖς μετοίκους πίσιν παρ' αὐτῷ ἐλάμβανον ἐπειτα τῶτο πίσιν εἰκὸς ὡς προσταχθῆναι, ἢ ὅστις ἀντεπαῖν γε ἐτύγχανεν, καὶ γνώμῳ ἀποδεδειγμένος; τίνα γὰρ εἰκὸς ὡς ἥττον ταῦτα ὑπηρετῆσαι, ἢ τὸν ἀντεπαῖντα οἷς ἐκεῖνοι ἐβελούοντο παρ' αὐτῷ; εἴ τι δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις Ἀθῆναιῶσι ἰκανή μοι δοκεῖ πρόφασις εἶναι τῷ γεγονημένῳ, εἰς τὸς τελέοντα ἀναφέρειν δ' αἰτίαν· αὐτὸς δὲ τὸς τελέοντα, αὐτοῖς σφᾶς αὐτὸς ἀναφέρωσι, πῶς ὑμᾶς εἰκὸς ἀποδέχεσθαι; Εἰ μὲν γάρ τις ἐν τῇ πόλει ἀρχὴν ἔχου-

ἰσχυροτέρα αὐτῆς, ὅφ' ἥς αὐτῷ προσεταιρίζετο παρὰ τὸ δίκαιον αὐ-
 θρώπως ἀπολλύναι, ἴσως αὖ εἰκότως αὐτῷ συγγνώμην εἶχετε·
 νῦν ὃ παρ' αὐτῇ πότε καὶ λήφεθε δίκην, εἴπερ ὀξέσαι τοῖς
 τεύχεσιν λέγειν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς τεύχεσιν προσταχθέντα ἐποί-
 ουν, ἐπεὶ δὲ ἔχ' ὡς αὐτὸν σώζων τοῖς παρὰ πάντων ἐπιφισμύνοις
 ὑπηρετεῖ, ἀλλὰ κακὸς ὢν πάντων ἐν τῇ ὁδῷ συλλαβὴν ἀπήγαγεν· ὑ-
 μεῖς ὃ πάντες ὀργίζεσθε ὅσοι εἰς τὰς οἰκίας ἦλθον τὰς ὑμετέ-
 ρας, ζήτησιν ποιέμενοι ἡ ὑμῶν ἢ τῆς ὑμετέρων τινός· καὶ τοι εἰ
 καὶ πάντοις, διὰ τὴν αὐτῆς σωτηρίαν ἑτέρας ἀπολέσασιν συγ-
 γνώμην εἶχειν, ἐκείνοις αὖ δικαιοτέρον ἔχοιτε οἷς κίνδυνος ἦν
 πεμφθεῖσι, μὴ ἐλθεῖν, καὶ καταλαβῆσιν, ὀξάρνοις γυνέ-
 σθαι· τῷ δ' Ἐρατοδῶνι ἐξέλιπε εἰπεῖν ὅτι ἐκ ἀπλότητος· ἐπει-
 τα, ὅτι ἐκ οἴδου· ταῦτα γὰρ ἔτε ἔλεγον ἔτε βάσανον εἶχεν, ὥ-
 στε μὴδ' ὑπὸ τῆς ἐχθρῶν βελομενῶν οἷόν τε εἶναι ἐξελεγχθῆναι.
 ἐξέλιπε δὲ σε, ὦ Ἐρατόσθενης, εἴπερ ἦσθα χρηστὸς, πολὺ μάλ-
 λον τοῖς μάλασιν ἀδίκως ἀποθανεῖσθαι μὴν τιλὴ γυνέσθαι, ἢ
 τὴν ἀδίκως ἀπολλυμένους συλλαμβάνειν· νῦν δέ σε τὰ ἔργα φανερά
 γεγόνε, ἔχ' ὡς αὐθιγμένους, ἀλλ' ὡς ἡδομένους τῶν γιγνομένων· ὥς τε
 τὴν δὲ ἐκ τῆς ἔργων καὶ μάλλον ἢ ἐκ τῆς λόγων τὴν ψῆφον φέρειν,
 ἀἴσασιν γεγνημένα, τῷ πότε λέγομένων τεκμήρια λαμβάνον-
 τας, ἐπεὶ δὲ μάρτυρας περὶ αὐτῶν ἐχ' οἷόν τε παραχέειν· οὐ
 γὰρ μόνον ἡμῖν παρεῖναι ἐκ ἐξέλιπε, ἀλλ' ἐξ' αὐτοῖς εἶναι· ὥ-
 στε ἐπὶ πάντοις ἐπὶ πάντεσσι τὰ κακὰ εἰργασμένοις τὴν πόλιν, πάντα
 τὰ κατὰ περὶ αὐτῆς λέγειν· τοῦτο μὲν τοι ἐφύγω, ἀλλ' ὁμο-
 λογῶ σοι, εἰ βέλει αὐτεῖπεν· θαυμάζω ὃ τί αὖ ποτε ποιή-
 σαις σωσιπλῶν, ὅποτε αὐτεῖπεν φάσκων, ἀπέκτεινας Πο-
 λέμαρχον· φέρε δὲ, τί αὖ, εἰ καὶ ἀδελφοὶ ὄντες ἐτύχετε αὐτῷ,
 ἢ καὶ ὑμεῖς, ἀπεψήφισατε; δεῖ γὰρ, ὦ Ἄνδρες δικασταί, Ἐρα-
 τοσθένι δουρὶν θάτερον ἀποδείξαι, ἢ ὡς ἐκ ἀπήγαγεν αὐτὸν,
 ἢ ὡς δικάως τὸ τ' ἐπαρέξεν· ἔτος ὃ ὁμολόγησεν ἀδίκως συλ-
 λαβεῖν, ὥς τε ῥαδίαν ὑμῖν τὴν δὲ ψῆφισιν περὶ αὐτῷ πεποίηκε·
 καὶ

καὶ μὲν δὴ πολλοὶ καὶ τῷ ἀσὼν καὶ τῷ ξυνῶν ἤκυσιν, εἰσόμε-
νοι τίνα γνώμην περὶ τῶν ἐξέτε. ὧν οἱ μὲν ἡμέτεροι ὄντες πο-
λῖται, μαθόντες ἀπίασιν ὅτι ἡ δίκη δώσασιν ὧν αὐτὸν ἐξαμάρ-
τωσιν, ἢ σφάξαντες μὲν ὧν ἐφίσκονται, τύραννοι τῆς πόλεως ἐ-
σονται, δυσυχήσαντες δὲ, τὸ ἴσον ὑμῖν ἔχουσιν. ὅσοι δὲ ξείνοι ἐ-
πιδημῶσιν, εἰσονται πότερον ἀδίκως τῶν ἑκακόντα ἐκκηρύτ-
τουν ἐκ τῆς πόλεως, ἢ δικαίως. εἰ γὰρ δὴ αὐτοὶ οἱ κακῶς πε-
πονθότες, λαβόντες ἀφίσκουν, ἢ περὶ σφῶν αὐτῶν ἡγήσονται
περιέργης ὑπὲρ ὑμῶν πρῶτον. Οὐκ ἔν δεινὸν εἰ τῶν μὲν στρα-
τηγῶν, οἱ ἐνίκων ναυμαχουῦντες, ὅτε διὰ χειμῶνα ἐχέοιτο τὸ
φασαν εἶναι τῶν ἐκ τῆς θαλάττης ἀνιλεῖσθαι, θανάτῳ ἐξημιώ-
σατε, ἢ γὰρ μὲν χρῆναι τῇ τῷ τεθνεότων ἀρετῇ παρ' ἐκείνων
δίκη λαβεῖν. τῶν δὲ, οἱ ἰδῶνται μὲν ὄντες, καθόσον ἰδύμε-
το ἐποίησαν ἡττηθῆναι ναυμαχουῦντας, ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν
κατέστησαν, ὁμολογεῖσιν ἐκόντες πολλὰς τῷ πολιτῷ ἀκρίτως
ἀποκτινυῖναι, ἐκ ἅρα χρηρὸν αὐτῶν καὶ τῶν παῖδας ἀπ' ὑμῶν ταῖς
ἐχάταις ζημίαις κολάζεσθαι. Ἐγὼ τοίνυν, ὦ Ἄνδρες δικα-
σαι, ἢ εἴημι ἰκανὰ εἶναι τὰ κατηγορημένα. μέλει γὰρ τῶν νο-
μίζω χρῆναι κατηγορεῖν, ἕως αὐθιγὰς δόξῃ τῷ φύγοντι ἄ-
ξια εἰργάσθαι διὰ ταῦτα γὰρ ἐχάτῳ δίκῃ δυνάμεθα παρ' αὐτῶν
λαβεῖν, ὥστ' ἐκ οἷδασι δεῖ πολλὰ κατηγορεῖν τοιούτων ἀνδρῶν,
οἱ ἐδ' ὑπὲρ σφῶν ἐκάστω τῷ πεπραγμένῳ δις ἀποθανόντες, δι-
κῇ δουλεῖ δουλεύειν ἂν. εἰ γὰρ δὴ ἐξ τῶν αὐτοῖς προσήκει
ποιῆσαι, ὅπερ ἐν τῇδε τῇ πόλει εἰθισμένον ἐστίν, πρὸς μὲν τὰ κα-
τηγορήμενα μὴν ἀπολογεῖσθαι, περὶ δὲ σφῶν αὐτῶν ἕτερα λέ-
γοντας ἐνίοτε ἐξέπατῶν, ὑμῖν ἀποδεικνυέας, ὡς στρατιῶται
ἀγαθοὶ εἰσιν, ἢ ὡς πολλὰς τῷ πολέμῳ νύξ ἔλαβον ἑται-
ρῶν, ἢ πόλεις πολέμιας ἔσας, φίλας ἐποίησαν. ἐπεὶ
κελεύετε, αὐτὸν ἀποδείξαι ὅπως τοσούτους πῶν πολέμων ἀπέκτει-
ναν, ὅσους πῶν πολιτῶν ἢ νύξ ὅπως τοσούτους ἔλαβον, ὅσας
αὐτοὶ παρέδωκαν. ἢ πόλιν ὡς τινὰ τοιαύτην προσεκλήσαντο,

οἷαν

οἱ αὐτὴν ἡμετέραν κατεδελώσαντο. ἀλλὰ γὰρ ὅπλα τῶν πολεμίων ἐσκύλασαν ὅσα περ ὑμῶν ἀρείλοντο; ἀλλὰ τείχη τοιαῦτα εἶλον, οἷα τῆς αὐτῶν πατρίδος κατέσκαφαν; οἵτινες καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν φρέια καθεῖλον, καὶ ὑμᾶς ἐδελώσαν. καὶ τὸν Πειραιᾶ οὐ Λακεδαιμονίων φροσαστόντων περιεῖλον, ἀλλ' ὅτι αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν ἔγω βεβαιοτέραν ἐνόμιζον εἶναι. πολλάκις οὖν ἐθαύμασα τῆς τόλμης τῶν λεγόντων ὑπὲρ αὐτῶν, πλὴν ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι τῷ αὐτῷ ἐσιν, αὐτὲς τε πάντα τὰ κακὰ ἐργάζεσθαι, καὶ τὰς τοιαύτας ἐπαινεῖν. ἔγὰρ νῦν πρῶτον τῷ ὑμετέρῳ πλήθει τὰ ἐναντία ἔπραξεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ περὶ ἀκοσίῳ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὀλιγαρχίαν κατιστάς, ἐφόρουν δὲ Ἑλλησπόντες ξίφραρχος καὶ ἑλπιῶν τὴν ναυὺν, μετὰ Ἰαφροκλέες, καὶ ἐτέρων, ὧν τὰ ὀνόματα ἔξην δεόμεναι λέγειν. ἀφικόμενος δὲ δῶρο, τὰ ἐναντία τοῖς βελομενίοις δημοκρατίαν εἶναι, ἔπραττον. καὶ τῶν μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι. ΜΑΡΤΥΡΕΣ. Τὸν μὲν τοίνυν μεταξὺ βίον αὐτῇ παρήσω· ἐπεὶ δὲ ἡ ἡναυμαχία ἐκ ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἐγένετο, δημοκρατίας ἔτι ἔσσης, ὅθεν ἡ εὐσέως ἤρξαν, πρῶτε αὐδρες ἔφοροι κατέστησαν ὑπὸ τῷ καλουμένων ἐταίρων, σωμαγωγεῖς μὲν τῷ πολιτῷ, ἄρχοντες δὲ τῷ σωωμοτῶν, ἐναντία δὲ τῷ ὑμετέρῳ πλήθει φράττοντες· ὧν Ἐρατοδότης καὶ Κριτίας ἦσαν. ἔτοι δὲ φυλάρχες τε ἐπὶ τὰς φυλάκας κατέστησαν, καὶ ὅ, τι δέοι χειροτονεῖσθαι, καὶ ἄς τινες καὶ ἄρχειν παρήγγελλον, καὶ εἴτι ἄλλο φράττειν βέλοιντο, κύριοι ἦσαν. ἔπως ἔχ ὑπὸ τῶν πολεμίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὄντων ἐπεβελόεσθε, ὅπως μὴ ἀγαθὸν μὴ ἡ φημί σιθεῖ, πολλῶν τε ἐνδεῖς ἔσεσθε. τὸτο γὰρ καὶ ἡπίσαντο, ὅτι ἄλλως μὲν ἔχ οἷοί τε ἔσονται περιγρονεῖσθαι, κακῶς δὲ φραττόντων, διωθήσονται. καὶ ὑμᾶς ἡγευῶτο, τῶν παρόντων κακῶν ἐπιθυμοῦντας ἀπαλλαγῆναι, περὶ τῶν μελλόντων ἐκ ἐνθυμῆσθαι. ὥς τοίνυν τῶν ἐφόρων ἐγένετο, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι, καὶ τὰς τότε συμφράττοντας (καὶ γὰρ ἂν διωαίμην)

ἀλλὰ

ἀλλὰ τὸς αὐτῶν Ἐρατοσθένες ἀκυσάσας· καὶ τοι, εἰ ἐσωφρόνουν, κατεμαρτύρουμι αὐτοῖν, καὶ τὸς διδασκάλους τῶν σφετέρων ἀμαρτημάτων σφόδρ' αὐτοῖς ἐκόλαζον, καὶ τὸς ὄρκους, εἰ ἐσωφρόνουν, ἐκ αὐτῶν ἐπὶ μὲν τοῖς τῶν πολιτῶν κακοῖς πιστὸς ἐνόμιζον, ἐπὶ δὲ τοῖς τῆς πόλεως ἀγαθοῖς ῥαδίως παρέβαινον. πρὸς μὲν οὖν πάντας τοσαῦτα λέγω. τὸς δὲ μάρτυράς μοι κάλει. καὶ ὑμεῖς ἀνάβητε. ΜΑΡΤΥΡΕΣ. Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε. τὸ δὲ τελευταῖον εἰς τὴν ἀρχὴν κατασὰς, ἀγαθὸ μὲν ἕδρ' ἐκός μετέχον, κακῶν δὲ πολλῶν. καί τοι εἴπερ ἡμεῖς ἀνὴρ ἀγαθός, ἐχρὴν αὐτῷ πρῶτον μὲν μὴ παρανόμως ἄρχειν, ἔπειτα τῇ βαλῇ μὲνυτὴν γίνεσθαι περὶ τῶν εἰσαγγελιῶν ἀπασῶν, ὅτι ψευδὲς εἶναι, καὶ Βάβαχος καὶ Διχολίδης ἐτάληθ' ἡ μὲνύουσιν, ἀλλὰ τάληθ' ὑπὸ τῶν τεμάχοντα πλασθέντα εἰσαγγέλλασθαι, συκείγμενα ἐπὶ τῇ τῶν πολιτῶν βλάβῃ. Ἐμὲν δὲ, ὡς ἄνδρες δικασταί, ὅσοι κακόν τοι ἦσαν πρὸς ὑμετέρῳ πλήθει, ἕδρ' ἔλαττον εἶχον σιωπῶντες. ἑτέροι γάρ ἦσαν οἱ λέγοντες καὶ πρᾶττοντες, ὧν ἐχθρὸν τὸ ἡμεῖς κακὰ γινέσθαι τῇ πόλει. ὅποσοι δ' ἐμῶν φασὶν εἶναι, πῶς ἐκ ἐνταῦθα ἐδείξαν, αὐτοὶ τε τὰ βέλτερά λέγοντες, καὶ τὸς ἐξ ἀμαρτανόντας ἀποκρίνοντες; ἴσως δ' αὖ ἐχθροὶ εἴπῃν ὅτι ἐδεδόκει (καὶ ὑμῶν τῶν ἐνίοις ἰκανὸν ἔσται) ὅπως τί μὴ φανήσεται ἐν τῷ λόγῳ τοῖς τεμάχοντα ἐναυσιγέμενος· εἰ δὲ μὴ, ἐνταῦθα δηλὸς ἔσται ὅτι ἐκείν' αὐτῷ ἤρεσκε, καὶ τοσοῦτοι ἐδύνατο, ὥς ἐναυσιγέμενος μηδὲν κακὸν παθεῖν ὑπ' αὐτῷ. χρεὶν δ' αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ταύτῃ τῷ προθυμίᾳ εἶχειν, ἀλλὰ μὴ ὑπὲρ Θηραμενίας, ὅς ἐστις ὑμᾶς πολλὰ ἐξήμαρτον. ἀλλ' ἔπος τῷ μὲν πόλιν ἐχθρὰ ἐνόμιζεν εἶναι, τὸς δ' ὑμετέρους ἐχθρούς, φίλους, ὥς ἀμφοτέρω ταῦτα ἐγὼ πολλοῖς τεκμηριοῖς παραστήσω, καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφοράς ἐχθρὸν ὑμῶν, ἀλλ' ὑπὲρ ἐκείν' ἡ γινόμενάς, ὅποτεροί μοι ταῦτα πράξουσιν, καὶ τῆς πόλεως ἄρξουσιν. καὶ γὰρ εἰ ὑπὲρ τῷ ἀδικημένῳ ἐκαστίαζον, πᾶσι καλλίονα αὐτῷ αὐτὸς ἄρχοντι, ἢ Θρασυβέλει

Φυλὴν κατεληφότος, τότε ἐπιδείξασθαι ἃ αὐτὸ σιωπῶν ;
 ὁ δ' αὐτὶ τῷ ἐπαγγέλλασθαι τι ἢ παρᾶσαι ἀγαθὸν πρὸς τὰς ἐπὶ Φυ-
 λῇ, ἐλθὼν μετὰ τῶν σωμαρχόντων εἰς Σαλαμίνα καὶ Ἐλδυσί-
 ναδε, τεταχομένους τῶν πολιτῶν ἀπήγαγον εἰς τὸ δεισμώπειον,
 καὶ μιᾷ ψήφῳ αὐτῶν πάντων θάνατον κατεψήφισατο. ἐπειδὴ
 ἦ εἰς τὸν Πειραιᾶ ἤλθομεν, καὶ αἱ παραχαὶ γεγενημέναι ἦσαν,
 καὶ περὶ τῶν ἑξαλλαγῶν οἱ λόγοι ἐγίνοντο, πολλὰς ἐκάτεροι ἐλ-
 πίδας εἵχομεν πρὸς ἀλλήλους ἔσεσθαι ὡς ἀμφοτέροι ἔδοξαν. οἱ
 μὲν γὰρ ἐκ Πειραιέως, κρείττους ὄντες, ἔασαν αὐτὰς ἀπειθεῖν,
 οἱ ἦ εἰς τὸ ἄστυ ἐλθόντες, τὰς μὲν ξιάκοντα ὀξέβαλον, πλὴν
 Φεῖδωνος καὶ Ἐρατοδωρῆς, ἄρχοντας ἦ τὰς ἐκείνοις ἐχθρίους εἴ-
 λοντο, ἡγόμενοι δικαίως αὐτὸν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τὰς τε ξιάκοντα μι-
 σεῖσθαι καὶ τὰς ἐν Πειραιεὶ φιλεῖσθαι. Τέτων τοίνυν Φεῖδων ὁ τῷ
 τεταχόντα γυνόμενος, καὶ Ἰπποκλῆς, καὶ Ἐπιχάρης ὁ Λαμ-
 ποδῆς, καὶ ἑτέροι οἱ δοκουῦντες εἶναι ἐναντιώμενοι Χαιρικλῆι καὶ
 Κριτίᾳ καὶ τῇ ἐκείνων ἐταιρεία, ἐπειδὴ αὐτὰς εἰς τὴν ἀρχὴν κα-
 τέστησαν, πολὺ μείζω σάσιν καὶ πόλεμον ἐπὶ τὰς ἐν Πειραιεὶ ἢ
 τὰς ἐξ ἄστος ἐποίησαν. οἱ ἦ φανερώς ἐπιδείξαντο ὅτι οὐχ ὑπὲρ
 τῶν ἐν Πειραιεὶ, ἐδ' ὑπὲρ τῶν ἀδίκως ἀπολλυμένων ἐσασιάζον,
 ἐδ' οἱ τεθνηότες αὐτὰς ἐλύπουσι, ἐδ' οἱ μέλλοντες ἀποθανεῖ-
 σθαι, ἀλλ' οἱ μείζον διωάμενοι, καὶ θάσπον πλατουῦντες. λα-
 βόντες γὰρ τὰς ἀρχὰς καὶ πόλιν, ἀμφοτέροις ἐπολέμουν, τοῖς τε ξιά-
 κοντα πάντα κακὰ ἐργασμένοις, ἐὺ μὲν πάντα κακὰ πεπονθόσι.
 καὶ τοι τῷ πᾶσι δῆλον ἔω, ὅτι εἰ μὲν ἐκεῖνοι δικαίως ἐφύγον, ὑ-
 μεῖς ἀδίκως· εἰ δ' ὑμεῖς ἀδίκως, οἱ ξιάκοντα δικαίως. οὐ
 γὰρ δι' ἐτέρων ἔργων αἰτίαν λαβόντες ἐκ τῆς πόλεως ὀξέπεσον,
 ἀλλὰ τῶν. ὥστε σφόδρα χεὶν ὀργίζεσθαι ὅτι Φεῖδων αἰρεθεὶς
 ὑμᾶς ἑξαλλάξαι καὶ καταγαγεῖν, τῶν αὐτῶν ἔργων Ἐρατοδωρῆς
 μετήχε, καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ τὰς μὲν κρείττους αὐτῶν δι' ὑμᾶς κα-
 κῶς ποιεῖν ἔτοιμος ἔω, ἡμῖν ἦ ἀδίκως φύγεσιν ἐκ ἡθέλησεν
 ἀποδῆναι τὴν πόλιν· ἀλλ' ἐλθὼν εἰς Λακεδαιμόνα, ἔπειθε
 αὐτὰς

αὐτὰς στρατεύεσθαι, ἔχθράλλων ὅτι Βοιωτῶν ἡ πόλις ἔσαι, καὶ ἄλλα λέγων, οἷς ὥστε πείσειν μάλιστα. ὁ δὲ διωκόμενος ἢ τέπων τυχεῖν, εἴτε καὶ τῶν ἱερῶν ἐμποδῶν ὄντων, εἴτε καὶ αὐτῶν ἐβουλομένων, ἑκατὸν τάλαντα ἐδωκείσατο, ἵνα ἔχη ἐπικέρως μεθεῖναι, καὶ Λύσανδρον ἄρχοντα ἡγήσατο, δυνέσατον μὲν ὄντα τῇ ὀλιγαρχίᾳ, κακονέσατον ἢ τῇ πόλει, μισουῦντα ἢ μάλιστα τὴν ἐν Πειραιεῖ. μισθωσάμενοι ἢ πάντας ἀνθρώπους ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς πόλεως, καὶ πόλεις ἐπάγοντες, καὶ τελευτῶντες Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν συμμάχων ἐπόσους ἐδωκάντο πείσαι, ὁ δὲ διαλλάξαι, ἀλλ' ἀπολέσαι παρεσχεδάζοντο ἢ πᾶν ἐνὶ μὴδὶ ἀνδρᾶς ἀγαθὸς ἐκωλύθησαν. ἔς ὑμεῖς ζηλώσατε παρὰ τῶν ἐχθρῶν δίκην λαβόντες, ἔγωγε καὶ ἐκείνοις χάριν ἀποδώσετε. ταῦτα ἢ ἐπίστασθε μὲν καὶ αὐτοὶ, καὶ οἶδ' ὅτι ἐδὲ μάρτυρας παραχέσθαι ὁμῶς ἢ παρέχομαι, δ' ἐγὼ τε γὰρ δέομαι ἀναπάσασθαι, ὑμῶν τ' ἐνίοις ἡδίων ὥς πλεῖστον τὰς αὐτὰς λόγους ἀκῆειν. ΜΑΡΤΥΡΕΣ. Φέρε ἢ καὶ περὶ Θηραμενέως ὥς διωκόμενος διὰ βραχυτάτων διδάξω. Δέομαι δ' ὑμῶν ἀκῆσαι ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ καὶ τῆς πόλεως. καὶ μὴδὲν τῶτο παραστῆ, ὥς Εἰρατοσθένης κινδυνεύοντος, Θηραμενέως κατηγορῶ. πωδαύομαι γὰρ ταῦτα ἀπολογήσασθαι αὐτὸν, ὅτι ἐκείνοις φίλος εἶναι, ὅτι πῶν αὐτῶν ἔργων μετέτρεχε. καὶ τοι σφόδρ' αὐτὸν οἶμαι μετὰ Θεμισοκλέους πολιτεύμενον, προαποεῖσθαι φράττειν ὅπως οἰκοδομηθήσεται τὰ τεῖχη. ὁπότε ἢ μετὰ Θηραμενέως, ὅπως καθαιρεθήσεται. ὁ γάρ μοι δοκῶσιν, ἴσου ἄξιοι γεννηθῆσθαι. ὁ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων ἀκόντων ἐκδομήσεν αὐτὰ, ἔτος ἢ τὴν πολιτείαν ἐξαπατήσας καθεῖλε. περιέσκηκεν οὖν τῇ πόλει τοῦ ἀντίον ἢ ὥς εἰκὸς εἶναι. ἄξιον μὲν γὰρ καὶ τὴν φίλως τῶν Θηραμενέως προσαπολωκέναι, πλὴν εἴ τις ἐτύγχανεν ἐκείνῳ πάναντία φράττων. νῦν ἢ ὅρῳ τὰς τε ἀπολογίας εἰς ἐκείνον ἀναφερομένης, τὰς τ' ἐκείνῳ συνόντας τιμᾶσθαι πειρωμένους, ὥστε πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίους ἀλλ' ὁ μεγάλων κακῶν γεγεννημένους. ὅς φράττον μὲν τῆς φροτί-

ρας ὀλιγαρχίας αἰτιώτατος ἐγνόετο, πείσας ὑμᾶς τὴν ἐπὶ
 τῶν τετρακοσίων πολιτείαν ἐλίσσθαι. καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτῶν τῶν
 προβάλων ὧν αὐτὶ ἔπραττεν, αὐτὸς δὲ, δοκῶν δυνάστητος εἶ-
 ναι τοῖς πράγμασι, στρατηγὸς ὑπ' αὐτῶν ἦρθε. καὶ ἕως μὲν
 ἐτιμᾶτο, πισὸν ἐαυτὸν τῇ πόλει παρῆχεν· ἐπειδὴ δὲ Πείσαν-
 δρον μὲν καὶ Κάλλαιχρον καὶ ἑτέρας ἰώρα προτιμωτέρας αὐτῶν γινο-
 μένης, τὸ δὲ ὑμέτερον πλῆθος ἐκέτι βελόμενον τῶν ἀκροᾶσθαι,
 τότε ἦδη, διὰ τε τὸν πρὸς ἐκείνους φθόνον καὶ τὸ παρ' ὑμῶν δέος,
 μετέχε τῶν Ἀριστοκράτους ἔργων· βελόμενος δὲ τῶν ὑμετέρων πλῆ-
 θειδοκίῃν πισὸς εἶναι, Ἀντιφῶντα καὶ Ἀρχεπτόλεμον φιλάτως
 ὄντας αὐτοῦ κατηγορῶν ἀπέκτεινεν· εἰς τοσούτον δὲ κακίας ἦλθεν,
 ὥστε ἄμα μὲν διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους πίσιν ὑμᾶς κατεδωλώσα-
 το, διὰ δὲ τὴν πρὸς ὑμᾶς τῆς φίλης ἀπώλεσεν· τιμώμενος
 δὲ καὶ τῶν μεγίστων ἀξιώμενος, αὐτὸς ἐπαγγεῖλάμενος σώσειν
 τὴν πόλιν, αὐτὸς ἀπώλεσε, φάτκων πρᾶγμα δορκεῖναι μέ-
 γα καὶ πολλὰ ἄξιον· ὑπέχετο δὲ εἰρῴω ποιήσειν, μήτε ἔμνηρα
 δεῖς, μήτε τὰ τείχη καθελῶν, μήτε τὰς ναῦς παραδεῖς· ταῦ-
 τα δὲ εἰπεῖν μὲν ὑδρὸν ἠθέλησεν, ἐκέλευσε δὲ αὐτῶν πισῶν·
 ὑμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθῆνῶν, πραττίσσης μὲν τῆς ἐν Ἀρείῳ
 πάγῳ βελῆς σωτηρίας, ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν Θηραμένει,
 εἰδότες δὲ ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι τῶν πολεμίων ἔνεκον τὰ
 πόρρητα ποιουῦνται, ἐκεῖνος δ' ἐν τοῖς αὐτῶν πολίταις ἐκ ἠθέλη-
 σεν εἰπεῖν ταῦθ' ἅπας τὰς πολεμίας ἐμελλεν εἶρεν, ὅμως ἐπέ-
 ρεψατε αὐτοῦ πατερίδα, καὶ παῖδας, καὶ γυναικας, καὶ ὑμᾶς αὐτὰς·
 ὃ δὲ ὧν μὲν ὑπέχετο, ὑδρὸν ἔπραξεν, ἔγω δὲ ἐντεθύμηντο, ὡς
 καὶ μικρὰ καὶ ἀσθενῆ γινέσθαι τὴν πόλιν· ὥς περὶ ὧν ὑδεῖς
 πᾶποτε ἔτε τῶν πολεμίων ἐμνήσθην, ἔτε τῶν πολιτῶν ἠλπι-
 σαι, ταῦθ' ὑμᾶς ἔπεισε πρᾶξαι, ἐκ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀναγ-
 καζόμενος, ἀλλ' αὐτοῖς ἐκείνοις ἐπαγγεῖλόμενος, τῷ τε Πε-
 ρραιῶσι τὰ τείχη περιελθεῖν, καὶ τὴν ὑπάρχουσαν πολιτείαν κα-
 ταλῦσαι· εὐ εἰδὼς ὅτι εἰ μὴ πᾶσιν τῶν ἐλπίδων ἀποστρεφθήσε-
 σθαι,

σθε, ταχεῖαν παρ' αὐτῷ τὴν τιμωρίαν κομείσθε. καὶ τὸ τελευ-
ταῖον, ὦ Ἄνδρες δικασαί, ἐπρότερον εἴαστε τὴν ἐκκλησίαν γε-
νέσθαι, ἕως ὃ λεγόμενος ὑπ' ἐκείνης καιρὸς ἐπιμελῶς ὑπ' αὐτῆς
ἐπληρῇ. καὶ μετεπέμψατο μὲν τὰς μετὰ Λυσάνδρῳ ναῦς ἐκ Σά-
μῃ, ἐπεδήμησε δὲ τὸ πῶν πολεμίων στρατόπεδον. τότε δὲ τῶν
ὑπαρχόντων, καὶ παρόντων Λυσάνδρῳ καὶ Φιλοχάρει καὶ Μιλτιά-
δῃ, περὶ τὴν πολιτείαν τὴν ἐκκλησίαν ἐποίουν· ἵνα μήτε ῥήτωρ
αὐτοῖς μηδεὶς ἐναντιοῖτο, ὑμεῖς τε μὴ τὰ τῇ πόλει συμφέροντα
ἔλοισθε, ἀλλὰ τὰ κείνοις δοκουῦτα ψήφισαί σθε. ἀσας δὲ Θη-
ραμνῆς ἐκέλευσε ἡμᾶς τριάκοντα ἀνδράσιν ἐπιβῆναι τὴν
πόλιν, καὶ τῇ πολιτείᾳ χρῆσθαι, ὡς Δρακοντίδης ἀπέφαινον·
ὕμεις δ' ὅμως καὶ ἔγω διακείμενοι, ἐφορβεῖτε, ὥς ἐ ποιήσον-
τες ταῦτα. ἐγινώσκετε γὰρ ὅτι περὶ δουλείας καὶ ἐλευθερίας ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκκλησιαζέτε. Θηραμνῆς δὲ, ὦ Ἄνδρες δικα-
σαί, (καὶ τῶν ὑμᾶς αὐτὴς μάρτυρας παρέξομαι) εἶπεν ὅτι
ἐδὲν αὐτῷ μέλοι τῶ ὑμετέρῳ Φορῶν, ἐπεὶ πολλὰς μὲν Ἀ-
θῶναίων εἰδείν τὰς τῶ ὅμοια φράττοντας αὐτῷ, δοκουῦτα δὲ Λυ-
σανδρῷ καὶ Λακεδαιμονίοις λέγει. μετ' ἐκείνον δὲ Λύσανδρος
ἀσας ἀλλὰ τε πολλὰ πολυμνῶς εἶπε, καὶ ὅτι παραπρόνους
ὑμᾶς ἔχοι, καὶ ὅτι ἐπεὶ πολιτείας ὑμῖν ἔσαι, ἀλλὰ περὶ σω-
πρίας ὁ λόγος, εἰ μὴ ποιήσαισθε ἃ Θηραμνῆς κελόει. τῶν
δ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅσοι ἄνδρες ἀγαθοὶ ἦσαν, γρόντες τὴν πα-
ρασκεδῶν καὶ τὴν ἀνάγκην, οἱ μὲν αὐτῷ μετόντες ἡσυχίαν ἡ-
γον, οἱ δὲ ἄχοντο ἀπίοντες, τῷ γοῶν σφίσιν αὐτοῖς σιωπιδό-
τες, ὅτι ἐδὲν κακὸν τῇ πόλει ἐψήφισαντο, ὀλίγοι δὲ τινες, καὶ
πονηροὶ καὶ κακῶς βεβημένοι, τὰ προσταχθέντα ἐχειροτό-
νησαν. παρηγγέλλετο γὰρ αὐτοῖς δέκα μὲν, ὥς Θηραμνῆς ἀ-
πέδειξε, χειροτονεῖν, δέκα δὲ, οὓς οἱ κειθεσηκότες ἐφοροὶ
κελεύοιεν, δέκα δὲ ἐκ τῶν παρόντων. εὐπω γὰρ τὴν ἡμετέραν
ἀσθενείαν εἴρων, καὶ τὴν αὐτῶν δυνάμιν ἡπίσαντο, ὥς
ἐπρότερον ἤδισαν τὰ μέλλοντα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ φραχθήσονται.

ταῦτα ἔκ ἐμοὶ δοκεῖ πισεῦσαι, ἀλλὰ ἐκείνω. πάντα γὰρ τὰ
 ὑπ' ἐμῆ εἰρημσία ἐν τῇ βαλῇ ἀπολογέμενος ἔλεγον, ἐνεδί-
 ζων μὲν τοῖς φύλγεσιν, ὅτι δι' αὐτὸν κατέλθοισιν, ὕδρ' φροντί-
 ζων ἢ τῷ Λακεδαιμονίων, ἐνεδίζων ἢ τοῖς τῆς πολιτείας με-
 τέχουσιν, ὅτι πάντων τῷ πεπραγμένῳ τοῖς εἰρημνοῖς ἔοποις
 ὑπ' ἐμῆ αὐτὸς αἴτιος γεγεννημένος, τοῖσιν τυγχάνει, πολλὰς
 πίσεις αὐτοῖς ἔργῳ δέδωκώς, καὶ παρ' ἐκείνων ὄρκος εἰληφώς. καὶ
 ποσάτων καὶ ἑτέρων κακῶν καὶ αἰχρῶν ἔπαλαι καὶ νῦν καὶ μικρῶν
 ἔμεγάλων αἴτιοι γεγεννημένοι, τολμήσαντες αὐτὰς φίλους ὄντας
 ἀποφαίνειν; ἔχ' ὑπὲρ ὕμῶν ἀποθανόντος Θηραμενούς, ἀλλ' ὑπὲρ
 τῆς αὐτοῦ πονηρίας, καὶ δικαίως μὲν ἐν ὀλιγαρχίᾳ δίκλῳ δόν-
 τος, (ἥδη γὰρ αὐτὸν κατέλυσε) δικαίως δ' αὖ ἐν δημοκρατίᾳ.
 δις γὰρ ὑμᾶς κατέδωκ' αὖτο, τῷ μὲν παρόντων καταφρονῶν,
 τῷ ἢ ἀπόντων ἐπιθυμῶν, καὶ τῇ καλλίστῳ ἐνόματι χρώμενος,
 δεινότητων ἔργων διδάσκαλος καταστάς. Περὶ μὲν τοίνυν Θηρα-
 μενοῦς ἱκανά μοι ἐστὶ τὰ κατηγορημένα. ἥκει δ' ὅμῃν ἐκεῖνος ὁ
 καιρὸς, ἐν ᾧ δεῖ συγγνώμην καὶ ἔλεον μὴ εἶναι ἐν ταῖς ὑ-
 μετέραις γνώμαις, ἀλλὰ παρὰ Ἐρατοθόους, καὶ τῷ τέ-
 του σωμαρχόντων δίκλῳ λαβεῖν. μὴ μαχομένους, κρείτ-
 τους εἶναι τῷ πολέμιον, ψιφίζομένους ἢ, ἥττους τῷ ἐχ-
 θρῶν. μὴδ' ὧν φασὶ μέλλειν φράζειν, πλείω χάριν αὐτοῖς
 ἶσε, ἢ ὧν ἐποίησαν ὀργίζεσθαι. μὴδ' ἀπ᾽ αὐτοῖς μὲν τοῖς τριάκον-
 κοντα ἐπιβελόετε, παρόντας δ' ἀφῆτε. μὴ τῆς τύχης, ἢ τῆς
 παρὲδωκε τῇ πόλει, κάκιον ὅμῃν αὐτοῖς βοηθήσητε. κατη-
 γορεῖτε ἢ Ἐρατοθόους καὶ τὴν τύχην φίλων, οἷς τὰς ἀπολογίας ἀ-
 νοίσει, καὶ μεθ' ὧν αὐτῶν ταῦτα πέπρακ'. ὁ μέντοι ἀγὼν ἐκ ἐξ
 ἴσων τῇ πόλει καὶ Ἐρατοθόου. ἕτος μὲν γὰρ, κατήγορος καὶ δι-
 καστής αὐτὸς ὡς τὴν γινομένων. ὑμεῖς δ' ὡς εἰς κατηγορίαν καὶ
 ἀπολογία καθεύδαμεν. Καίτοι ἕτος μὲν τὸς ἐξ ἄδικοῦντας ἀ-
 κρείτως ἀπέκτειναν, ὑμεῖς ἢ τὸς ἀπολέσαντας τὴν πόλιν, κα-
 τὰ τὸν νόμον ἀξιοῦτε κτείνειν. παρ' ὧν ἐδ' αὖ παρανόμως βουλό-
 μενοι

μυνοί δίκην λαμβάνειν ἀξίαν τῶν ἀδικημάτων, ὧν τὴν πόλιν ἡδίκηκας, λάβοιτε. τί γὰρ αὐτῶν παθόντες, δίκην τῷ ἀξίαν εἴησαν τῶν ἔργων δεδοκότες; πότερον, εἰ αὐτοὺς ἀποκτείνετε καὶ τὰς παῖδας αὐτῶν, ἰκανὸν αὐτῶν φόνον δίκην λάβοιμεν, ὧν ἔτοι πατέρας καὶ υἱεὺς καὶ ἀδελφὰς ἀκρίτως ἀπέκτειναν; ἀλλὰ γὰρ εἰ τὰ χρημάτων τὰ φανερά δηλώσετε, καλῶς αὐτοὶ ἔχοι, ἢ τῇ πόλει, ἥς ἔτοι πολλὰ εἰλήφασιν, ἢ τοῖς ἰδιώταις, ὧν οἰκίας ἐξεπόρθησαν; ἐπειδὴ τοίνυν πάντες ποιοῦντες, δίκην παρ' αὐτῶν ἐκ αὐτῶν διωκόμεθα λαβεῖν, πῶς ἐκ αἰχρὸν ὑμῖν καὶ λύτιναοῦ ἀπολιπὺν λύτινά τις βάλοιτο παρὰ τέτων λαμβάνειν; Πάν δ' ἂν μοι δοκῇ τολμῆσαι ὅστις νυνὶ, ἐκ ἑτέρων ὄντων τῷ δικαστῶν, ἀλλ' αὐτῶν τῷ κακῶς πεποιθότων, ἥκει ἀπολογησόμενος πρὸς αὐτοὺς τὰς μάρτυρας τῆς τέτης πονηρίας τοσούτον ἢ ὑμῶν κατὰπεφρόνηκεν, ἢ ἑτέροις πεπίσδυκεν. ὧν ἀμφοτέρων ἀξίον ἐπιμελεσθῆναι, ἐνθυμημένοις ὅτι ἔτ' ἂν ἐκεῖνα διώκοντο ποιεῖν, μὴ ἑτέρων συμπραττόντων, ἔτ' ἂν νυνὶ ἐπεχείρησαν ἐλεῖν, μὴ ὑπὸ τῷ αὐτῶν οἰόμενοι σωθῆσθαι, οἳ ἔτι τοῖς ἥκιστα βοηθήσοιτες, ἀλλ' ἡγέμενοι πολλὴν ἄδειαν σφίσιιν ἔσθαι τῇ πεπραγμένῳ, καὶ τῷ λοιπῷ ποιεῖν ὅ, τι αὐτοὶ βέλονται, εἰ τὰς μεγίστων κακῶν αἰτίαι λαβόντες ἀφήσετε. Ἀλλὰ καὶ τῷ συνεργασίᾳ αὐτοῖς ἀξίον θαυμάζειν, πότερον ὡς κακοὶ ἢ ἀγαθοὶ αἰτήσονται, τὴν αὐτῶν ἀρετὴν πλείονος ἀξίαν ἀποφαίνοντες τῆς πονηρίας. ἐβουλόμην μὲν τ' ἂν αὐτοὺς εἶπω προθύμως εἶναι σώζειν τὴν πόλιν, ὥστε ἔτοι ἀποδυνάμει, ἢ ὡς δεινοὶ λέγειν ἀπολογησονται, καὶ τὰ τέτων ἔργα πολλὰ ἀξία ἀποφανῶσιν. ἀλλ' ἐκ ὑπὲρ ὑμῶν εἰδὲς αὐτῶν ἔτε τὰ δίκαια πῶποτε ἐπεχείρησεν εἰπεῖν. Ἀλλὰ καὶ τοὺς μάρτυρας ἀξίον ἰδεῖν, οἳ τοῖς μαρτυροῦντες, αὐτῶν κατηγοροῦσι, σφόδρα ἐπιλήσιμονας καὶ δόλεις νομίζοντες ὑμᾶς εἶναι, εἰ διὰ μὲν τῶν ὑμετέρων πλήθους ἀδελῶς ἡγουῦνται τὰς τειρόμεναι σώσειν, διὰ δ' Ἐρατοδωτὴν ὡς τὸν σωάρχοντα αὐτῶν, δεινὸν ἢ καὶ τῷ τεθνηότων ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν. καὶ τοῖς τοῖς μὲν σωθεῖντες,

πάλιν αὐθιγαίνοντο τὴν πόλιν ἀπολέσαι· ἐκεῖνοι δὲ ἔτι ἀπώ-
 λισαν, πελοπόνησαντες τὸν βίον, πέρας ἔχουσι τῆς παρὰ τῶν ἐχ-
 θρῶν τιμωρίας. ἐκοῦν δεινὸν εἰ τῶν μετὰ ἀδίκως τεθνεώτων οἱ
 φίλοι συλλαπώλυντο, αὐτοῖς δὲ τοῖς τὴν πόλιν ἀπολέσασιν, ἥ-
 που εἰς τὴν ἐκφοράν πολλοὶ ἤξουσιν, ὅποτε τοῦτοι παρα-
 σκιάζονται. καὶ μετὰ δὲ πολὺ ῥᾷδιον ἠγεῖμαι εἶναι, ὑπὲρ ὧν
 ὑμεῖς ἐπάχετε ἀντειπεῖν, ἢ περὶ ὧν ἔτοι πεποιήκασιν ἀπο-
 λογήσασθαι. Καίτοι λέγουσιν ὡς Ἐρατοδοτὴς ἐλάχιστα τῶν
 τεράκοντα κακὰ εἴργασαι, καὶ διὰ τὸ αὐτὸν ἀξιῦσι σωθῆναι.
 ὅτι δὲ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πλεῖστα εἰς ὑμᾶς ἐξημάρτηκεν, ἐκ
 οἷον ἡ χελῶν αὐτὸν ἀπολέσθαι. ὑμεῖς δὲ δείξατε ὥς τινα γνώ-
 μῳ ἔχετε περὶ τῶν τραγμάτων. εἰ μετὰ γὰρ τὰς καταφθιγεῖ-
 θε, δῆλοι ἔσσεσθε ὡς ὀργιζόμενοι τοῖς πεπραγμένοις. εἰ δὲ
 ἀποφθιγεῖθε, ὀφθήσεσθε τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμηταὶ τέτοις
 ὄντες, καὶ ἔχετε λέγειν ὅτι τὰ ὑπὲρ τῶν τεράκοντα προσταχ-
 θέντα ἐποιεῖτε. νυνὶ μὲν γὰρ εὐδεῖς ὑμᾶς ἀναγκάζει παρὰ τὴν
 ὑμετέραν γνώμην ἀποφθιγέσθαι. ὥς συμβεβῶν, μὴ τέτων
 ἀποφθισαμένους, ὑμῶν αὐτῶν καταφθίσασθαι. μηδ' οἶεθε
 κρύβδῳ ἢ ψῆφον οἶσιν, φανεράν γὰρ τῇ πόλει ἢ ὑμετέραν γνώ-
 μην ποιήσετε. Βύλομαι δὲ ὀλίγα ἐκατέρως ἀναμνήσας, κατα-
 βαίνειν, τίς τε ὁ ἄστος καὶ τίς ἐκ Πειραιέως, ἵνα πᾶς ὑμῖν διὰ
 τέτων γέγονημένης συμφορὰς παραδείγματα ἔχοντες, τὴν
 ψῆφον φέριτε. καὶ πρῶτον μὲν ὅσοι ἐξ ἄστος ἐσὶ, σκέψασθε
 ὅτι ὑπὸ τέτων ἔτω σφόδρα ἤρχεσθε, ὥς ἀδελφοῖς καὶ ἡσιν καὶ
 πολίταις ὑμῶν ἀναγκάζεσθε πολεμεῖν τοιοῦτον πόλεμον, ἐν ᾧ ἡττη-
 θέντες μὲν, τοῖς νικήσασιν τὸ ἴσον εἶχετε, νικήσαντες δ' αὖ,
 τούτοις ἐδουλοῦσθε. καὶ πᾶς ἰδίους οἶκους οὗτοι μὲν αὖ ἐκ τῶν
 τραγμάτων μεγάλους ἐκτίσαντο, ὑμεῖς δὲ διὰ τὴν πρὸς ἀλ-
 λήλους πόλεμον ἐλάττω εἶχετε. συλωφελεῖσθαι μὲν γὰρ ὑ-
 μᾶς ἐκ ἡζίου, συλωφβάλλεσθαι δ' ὑμῶν ἀναγκάζον, εἰς τοσούτον
 ὑπεροφίας ἐλθόντες, ὥς ἐκ τῶν ἀγαθῶν κοινοῦμενοι, πι-

ζούσιν ἡμᾶς ἐκ πάντων , ἀλλὰ τῶν ὀνειδῶν μεταδιδόντες , ἔωκας
 ᾗοντο εἶναι . αὐθ' ὧν ὑμεῖς νῦν ἐν τῇ θάρραλέῃ ὄντες , κα-
 θόσον διυάσθε , καὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκ Πειραιέως
 τιμωρήσασθε , ἐνθυμηθέντες μὲν ὅτι ὑπὸ τέκτων πονηροτέρων ὄν-
 των ἤρχεσθε , ἐνθυμηθέντες δ' ὅτι μετ' ἀνδρῶν νῦν ἀρίστων πο-
 λιτούεσθε , καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθε , καὶ περὶ τῆς πόλεως
 βυλάεσθε , ἀναμνηθέντες δ' τῶν ἐπικέρων , ἃς ἔτοι φύλακας
 πρὸς ὑμετέρας ἀρχῆς καὶ τῆς ὑμετέρας δουλείας εἰς τὴν ἀκρόπο-
 λιν κατέστησαν . Καὶ πρὸς ὑμᾶς μὲν , ἔτι πολλῶν ὄντων εἰπεῖν ,
 πρᾶντα λέγω . ὅσοι δ' ἐκ Πειραιέως ἐς ἐ , πρῶτον μὲν τῶν ὀ-
 τλων ἀναμνήσθητε , ὅτι πολλὰς μάχας ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ μαχε-
 σάμενοι , καὶ ὑπὸ τῶν πολεμίων , ἀλλ' ὑπὸ τέκτων εἰρήνης ἔσης
 σφηρέσθητε τὰ ὅπλα . ἔπειθ' ὅτι ἐξεκρήχθητε μὲν ἐκ τῆς πό-
 λεως ὧν ὑμῖν οἱ πατέρες παρέδοσαν , φεύγοντας δ' ὑμᾶς ἐκ τῶν
 πόλεων ἐζητοῦντο . αὐθ' ὧν ὀργισθῆτε μὲν ὥσπερ ὅτ' ἐφύγε-
 τε , ἀναμνήσθητε δ' καὶ τῶν ἄλλων κακῶν , ἃ πεπόνθατε ὑπ' αὐ-
 τῶν , οἱ τὰς μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς , τὰς δ' ἐκ τῶν ἱερῶν σιμωρπά-
 ζοντες , βιαιῶς ἀπέκτανον , τὰς δ' , ἀπὸ τέκνων καὶ γονέων καὶ
 γυναικῶν ἀφελόντες , φονέας αὐτῶν ἑλάνθανον γυνέσθαι , καὶ
 ἐξ ταφῆς τῆς νομιζομένης εἶσσαν τυχεῖν , ἡγόμενοι τὴν αἰψὴν
 ἐρχλὴν βεβαιωτέραν εἶναι τῆς παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίας . ὅσοι
 δ' ἐν θανάτῳ διέφυγον , πολλὰ καὶ κινδυνώσαντες , καὶ εἰς
 πολλὰς πόλεις πλανηθέντες , καὶ πανταχόθεν ἐκκρυπτόμε-
 νοι , εὐδαιμόνως ὄντες τῶν ἐπιτηδείων , οἱ μὲν ἐν πολεμίᾳ τῇ
 πατρίδι τὰς παῖδας κατέλιπόντες , οἱ δ' ἐν ξενίᾳ , πολ-
 λῶν ἐσπαισμένων , ἤλθετε εἰς τὸν Πειραιᾶ . πολλῶν δ' καὶ
 μεγάλων κινδύνων ὑπαρξάντων , ἀνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι ,
 τοὺς μὲν ἠλόφειρώσατε , τοὺς δ' εἰς τὴν πατρίδα καταγά-
 γετε . εἰ δ' ἐδυσυχήσατε καὶ τούτων ἡμάρτετε , αὐτοὶ μὲν αὖ
 δέισαντες ἐφύγετε , μὴ πάθῃτε τοιαῦτα οἷα καὶ πρῶτερον .
 καὶ οὕτως αὖ ἱερά , οὕτως βωμοὶ ὑμᾶς ἀδικουμένους διὰ τοὺς τοῦ

των ἑσέτους ὠφέλησαν , ἀ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι σωτηρία γίνε-
ται . οἱ γὰρ παῖδες ὑμῶν , ὅσοι μὲν ἐνθάδε ἦσαν , ὑπὸ τού-
των αὖ ὑβρίζοντο , οἱ δ' ἐπὶ ξείνης , μικρῶν αὖ ἐνεκα συμ-
βολαίων ἐδούλουν , ἐρημία τῶν ἐπικουρησόντων . Ἀλλὰ γὰρ
οὐ τὰ μέλλοντα ἔσσεσθαι βούλομαι λέγειν , τὰ πραχθέν-
τα ὑπὸ τούτων οὐ δυνάμενος εἰπεῖν , ἡ γὰρ ἐνὸς κατηγο-
ρου οὐκ ὀρεῖται ἔργον εἶναι , ἀλλὰ πολλῶν . ὅμως ὅτις ἐμὴς
προθυμίας ἐλλέλειπται ὑπὲρ τῶν ἱερῶν , ἀ οὗτοι τὰ μὲν ἰ-
πέδοντο , τὰ δ' εἰσιόντες ἐμίαινον , ὑπὲρ τε τῆς πόλεως ,
ὡς μικρὰν ἐποίουν , ὑπὲρ τε τῶν νεωρίων , ἀ καθεῖλον , καὶ
ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων , οἷς ὑμεῖς ἐπειδὴ ζωστὶν ἐπαμύναι κα-
κῶς ἐδυνάσθε , ἀποθανούσι βοηθήσθε . οἶμαι δ' αὐτοὺς ὑμῶν
τε ἀκροᾶσθαι , καὶ ὑμᾶς εἴσεσθαι τοὺς τὴν ψῆφον φέρου-
σας ἡγουμένους , ἔσοι μὲν αὖ τούτων ἀποψήφισθησθε , αὐ-
τῶν θάνατον κατὰ ψήφεισθαι , ὅσοι δ' αὖ παρὰ τούτων δι-
κῶς λάβωσιν , ὑπὲρ αὐτῶν τιμωρίας πεποιημένους . παύ-
σομαι κατηγορῶν . ἀκηκόατε , ἐωράκατε , πεπόνθατε , ἔχε-
τε , δικάζετε .

ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ Αὐτοῦ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ Εἰς

Τὰς Κορινθίων βοηθούς .

Εἰ μὲν ἡγήμενοι οἶόν τε εἶναι, ὧ παρόντες, ἐπὶ τῇ δὲ τῇ τάφῳ, λόγῳ δηλώσαι τὴν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετῶν, ἐμεμψάμενοι αὐτοῖς ἐπαγγείλασιν ἐπ' αὐτοῖς ἐξ ὀλίγων ἡμερῶν λέγειν. ἐπεὶ δὲ ἢ τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ὅπῃ χρόνος ἔχῃ ἱκανὸς λόγον ἴσον παρασχεῖν τοῖς τέτων ἔργοις, διὰ τοῦτο καὶ ἡ πόλις μοι δοκεῖ, προνοομένη τῇ ἐνθάδε λεγόντων, ἐξ ὀλίγων τὴν πρόσταξιν ποιῆσαι, ἡγεμένη ἔπος αὐτῶν μάλιτα συγνώμης αὐτῆς παρὰ τῇ ἀκυσάντων τυγχάνειν. Ὅμως ἢ ὁ μὲν λόγος μοι περὶ τέτων, ὃ ἢ ἀγὼν ἔστω πρὸς τὰ τέτων ἔργα, ἀλλὰ πρὸς τὰς πρότερον ἐπ' αὐτοῖς εἰρηκτότας. ποσαύτῳ γὰρ ἀφ' ὧν παρρησιασάμενοι ἢ τέτων ἀρετῇ καὶ τοῖς ποιῆν δυναμένοις καὶ τοῖς εἰπεῖν βεληθεῖσιν, ὥς τε καλὰ μὲν πολλὰ τοῖς προτέροις περὶ αὐτῶν εἰρηθεῖν, πολλὰ ἢ καὶ ἐκείνοις παραλελειφθαι, ἱκανὰ ἢ καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἐξελῶ εἰπεῖν. Οὔτε γὰρ γῆς ἄπειροι, ἔτε θαλάττης ὑδεμίας, πανταχῇ ἢ καὶ παραπᾶσιν ἀνθρώποις οἱ τὰ αὐτῶν περὶ ὧν κακὰ, πρὸς τέτων ἀρετὰς ὑμῶσι. Πρῶτον μὲν οὖν τὰς παλαιὰς κινδυνεύς τῇ προγόνων δίδειμι, μνήμῳ παρὰ τῆς φήμης λαβάν. ἄξιον γὰρ πᾶσιν ἀνθρώποις κακείνων μεμνηθῆναι, ὑμῶντας μὲν ἐν ταῖς αἰδαῖς, λέγοντας ἢ ἐν ταῖς τῇ ἀγαθῶν μνήμαις, τιμῶντας δ' ἐν τοῖς κειροῖς τοῖς ποιήτοις, παιδοῦντας δ' ἐν τοῖς τῇ περὶ τῶν ἔργων πρὸς ζῶντας. Ἀμαζόνες μὲν γὰρ Ἀρείως μὲν τὸ παλαιὸν ἦσαν θυγατέρες, οἰκῆσαι ἢ παρὰ τὸν Θερμῶδοντα ποταμὸν, μέναι ἢ ὠπλισμέναι σιδήρῳ τῇ περὶ αὐτὰς, φῶνται ἢ τῇ πάντων ἐρ
ἱππας

ἵππους ἀναβάσσαι, οἷς ἀνελπίτως δι' ἀπειρίαν τῶν ἐναντίων, ἥρουν μὲν τὰς φόβοντας, ἀπέλειπον ἢ τὰς διώκοντας. Ἐνομίζοντο ἢ διὰ τὴν εὐφυχίαν μᾶλλον ἄνδρες, ἢ διὰ τὴν φύσιν γυναικες, πλέον γὰρ ἐδόκει τῶν ἀνδρῶν ταῖς ψυχαῖς ἄσφελων, ἢ ταῖς ἰδίαις ἐλλείπειν. Ἀρχεσθαι ἢ πολλῶν ἐθνῶν, καὶ ἔργῳ μὲν τὰς περὶ αὐτὰς καταδεδλωμέναι, λόγῳ ἢ περὶ τῆς δὲ τῆς χώρας ἀκύνσαι κλέος μέγα, πολλῆς δόξης καὶ μεγάλης ἐλπίδος χάριν παραλαβῆσαι τὰ μαχιμώτατα τῶν ἐθνῶν, ἐσράτουσιν ἐπὶ τῷ δὲ τῷ πόλιν. τυχεῖσθαι ἢ ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὁμοίως ἐκπύσαντο τὰς ψυχὰς τῇ φύσει· καὶ ἐναντίαν τῷ δόξαν τῆς προτέρας λαβῆσαι, μᾶλλον ἐκ τῶν κινδύνων, ἢ ἐκ τῶν σωματίων ἐδόξαν εἶναι γυναικες. μόναις ἢ αὐταῖς ἐκ ἐξεγρότερον τῶν ἡμαρτημένων μαθήσασιν περὶ τῶν λοιπῶν ἄμεινον βελούσασθαι, ἢ οἰκαδὲ ἀπὲλθόνσας ἀπαργεῖλαι, τῷ τε σφετέρῳ ἀντὶ τῶν δυσυχίας, καὶ τῷ τῶν ἡμετέραν προγόνων ἀρετῷ. αὐτὰ γὰρ ἀποθανῆσαι, καὶ δεῖσαι δίκῃ τῆς ἀνείας, τῆς δὲ μὲν τῆς πόλεως διὰ τὴν ἀρετῇ ἀθάνατον τῷ μνήμῳ ἐποίησαντο, τῷ ἢ ἑαυτῶν πατρίδα, διὰ τὴν ἐνθάδε συμφορὰν αἰώνιον κατέστησαν. Ἐκείναι μὲν οὐκ αἰδομένης ἀδίκως ἐπιθυμήσασαι, τῷ αὐτῶν δικαίως ἀπώλεσαν. Ἀδράσῃς ἢ καὶ Πολυμείκης ἐπὶ Θήβας στρατοσάπων, καὶ ἡττηθέντων μάχῃ, οὐκ ἐόντων τῶν Καδμείων θάπτειν τὰς νεκρὰς, Ἀθίωαῖοι ἡγεσάμενοι ἐκείνης μὲν, εἴτι ἡδίκουν, ἀποθανόντας δίκῃ ἔχουν τῷ μεγίστῳ, τὰς ἢ κάποι τὰ ἑαυτῶν οὐ κομίζεσθαι, ἱερῶν ἢ μαινομένων τὰς αἰῶν θεὸς ἀσεβεῖσθαι, τὸ μὲν πρῶτον πέμψαντες κήρυκας, ἐδίδόντο αὐτῶν δοῦναι τὰ νεκρῶν ἢ ἀνείρεσιν, νομίζοντες ἀνδρῶν μὲν ἀγαθῶν εἶναι, ζῶντας τὰς ἐχθρὰς τιμωρήσασθαι, ἀπισιῶντων ἢ σφίσιν αὐτοῖς, ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων σώμασι τῷ εὐφυχίαν ἐπιδείκνυσθαι. οὐ δυνάμενοι ἢ τῶν τυχεῖν, ἐσράτουσιν ἐπ' αὐτὰς, ἐδεδίκατο ἄσφοδῶς πρῶτον πρὸς Καδμείους ὑπαρχέσης, ἢ τοῖς ζῶσιν Ἀργείων

χαρι-

χαριζόμενοι, ἀλλὰ τὴς τεθνεώτας ἐν τῇ πολέμῳ ἀξιουῶντες τῶν νομιζομένων τυγχάνειν πρὸς τὴς ἑτέρας ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἐκινδυνώσαν. ὑπὲρ μὲν τῆ, ἵνα μηκέτι εἰς τὴς τεθνεώτας ἐξαμαρτάνοντες πλείω περὶ τὴς θεᾶς ἐξυβρίσωσιν, ὑπὲρ δὲ τῆς ἑτέρας, ἵνα μὴ ὑπὸ τὸν εἶδος ἀπέλθωσι, πατεῖν τιμῆς ἀτυχήσαντες, καὶ Ἑλλήνικῃ νόμῳ στερηθέντες, καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἡμαρτηκότες. Ταῦτα διανοηθέντες, καὶ τὴς ἐπὶ τῇ πολέμῳ τύχας κοινὰς ἀπάντων αὐτῶν νομίζοντες, πολλὰς μὲν πολεμίας κτώμενοι, τὸ δὲ δίκαιον ἔχοντες σύμμαχον, ἐνίκων μαχόμενοι· καὶ ἔχοντες ὑπὸ τῆς τύχης ἐπαρθεῖντες, μείζονος παρὰ Καδμείων τιμωρίας ἐπεθύμησαν, ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἀντὶ τῆς ἀσεβείας τὴν αὐτῇ ἀρετῇ ἐπεδείξαντο, αὐτοὶ δὲ λαβόντες τὰ ἄλλα, ὥν περ σῶμα ἀφίκοντο, τὴς Ἀργείων νεκρῶν ἔθαψαν ἐν τῇ αὐτῇ Ἑλδοσίῃ. Περὶ μὲν οὖν τὴς ἀποθανόντας τῇ ἐπὶ τῇ Θήβας ποῦτοι γεγονόσιν. ὕστερον δὲ χρόνῳ, ἐπειδὴ Ἡρακλῆς μὲν ὅξυ ἀνδράπων ἠφανίσθη, οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ ἐφύγον μὲν Εὐρυθεία, ὅξυ λαύοντο δὲ ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, αἰχμησάντων μὲν τοῖς ἔργοις, φοβημένων δὲ τὴν Εὐρυθείαν διώκων, ἀφικόμενοι εἰς τὴν δὲ τὴν πόλιν, ἰκίται ἐπὶ τὸν βασιλὸν ἐκαδέζοντο. ἔξαιτε μὲν δὲ αὐτὴς Εὐρυθείας, Ἀθλῶαίῳ ἔκ ἡθέλησαν ἐκδύναι, ἀλλὰ τὴν Ἡρακλῆος ἀρετῇ μάλλον ῥέοντο, ἢ τὸν κίνδυνον τὸν αὐτῇ ἐφοβούτο· καὶ ἡξίου ὑπὲρ τῇ ἀσθενείᾳ μετὰ τῷ δικαίῳ διαμάχισθαι μάλλον, ἢ τοῖς δυναμείοις χαριζόμενοι τὴς ὑπ' ἐκείνων ἀδικημάτων ἐκδύναι. Ἐπιστρατεύσαντος δὲ Εὐρυθείας μετὰ τῇ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ Πελοπόννησον ἔχοντων, ἔκ ἐγγύς τῶν δεινῶν γινόμενοι μετέγνωσαν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἔχον γνώμην, ὡς περ ὑπὸ τὸν εἶδος ἀπέλθωσι, ἀγαθὸν μὲν εἶδεν ἰδίᾳ ὑπὸ τῷ πατρὶς αὐτῶν πεπονθότες, ἐκείνης δὲ ἔκ εἰδότες ὁποῖοι τινες ἄνδρες ἔσονται γινόμενοι, δίκαιον δὲ νομίζοντες εἶναι, (καὶ ὑπὸ τὴν πατρὸς ὑπαρχούσης πρὸς Εὐρυθείαν, καὶ κέρδους προκειμένου, πλὴν δόξης ἀγαθῆς) τοῦτον κίνδυνον ὑπὲρ αὐτῶν ἔρατο. τὴς

μὲν

μὲν ἀδικημένους ἐλευντες, τὸς δ' ὕβριζοντας μισῶντες· καὶ τὰς
 μὲν καλύειν ἐπιχειρῶντες, τοῖς δ' ἐπικαρεῖν ἀξιῶντες· ἡγέ-
 μωνοι ἐλδοθερίας μὲν σημεῖον εἶναι μηδὲν ποιεῖν ἀκοντας, δι-
 καιοσύνης δ' πῶς ἀδικημένοις βοηθεῖν, δ' ψυχίας δ' ὑπὲρ τέ-
 των ἀμφοτέρων εἰδέναι, μαχομένους ἀποθνήσκειν· ποσῶν δ'
 ἐφρόνεν ἀμφοτέροι, ὥς θ' οἱ μὲν μετὰ Εὐρυσθέως ἐδὲν παρ' ἐκόν-
 των ἐξήπτω δ' εἰσκεισθαι, Ἀθιναῖοι δ' ἢ κ' ἡξίου Εὐρυσθέα
 αὐτὸν ἰκετόντες, τὸς ἰκέτας αὐτῶν ἐξελεῖν. Παραξέζαμνοι
 δ' ἰδίᾳ δυνάμει τὴν ἐξ ἀπάσης Πελοποννήσου στρατιὰν ἐλθεῖ-
 σαν ἐνίκων μαχόμενοι, καὶ τῶν παίδων τὰ μὲν σώματα εἰς ἁ-
 δειαν κατέστησαν, ἀπαλλάξαντες δ' τὸ δέος καὶ τὰς ψυχὰς ἠλόθε-
 ρωσαν διὰ τὴν τῷ πατρὸς ἀρετὴν, ἐκείνης δ' τοῖς αὐτῶν κινδύνοις
 ἐξεφάνωσαν· ποσῶν δ' ὁ τυχεύετο παῖδες ὄντες ἐγνόοντο τῷ
 πατρὸς· ὁ μὲν γάρ, καὶ περ ὦν ἀγαθῶν πολλῶν αἴτιος ἀπα-
 σιν ἀνθρώποις, ἐπίπονον, καὶ φιλόνηκον, καὶ φιλέτιμον αὐτῷ
 καταστήσας τὸν βίον, τὸς μὲν ἄλλους ἀδικουῦτας ἐκόλασεν,
 Εὐρυσθέα δ' καὶ ἐχθρόν ὄντα, καὶ εἰς αὐτὸν ἐξαμαρτανόοντα ἔχ-
 οῖός τε τὴν τιμωρήσασθαι· οἱ δ' παῖδες αὐτοῦ διὰ τὴν δὲ τὴν πό-
 λιν τῇ αὐτῇ εἶδον ἡμέρᾳ τὴν θ' ἑσπέρῃ σωπείαν, καὶ τὴν τῶν
 ἐχθρῶν τιμωρίαν· Πολλὰ μὲν οὐκ ὑπῆρχε τοῖς ἡμετέροις προ-
 γόνοις μιᾷ γνώμῃ χρωμένοις περὶ τῆς δικαίας διαμάχης· ἥτε
 γὰρ ἀρχὴ τῆς βίης δικαία· ἔγὰρ ὥσπερ οἱ πολλοί, πάντα χό-
 δον συνειλεγμένοι, καὶ ἑτέρας ἐκβαλόντες, τὴν ἀλλοτρίαν ὥ-
 κησαν, ἀλλὰ αὐτοχθονες ὄντες τὴν αὐτὴν ἐκέκλυτο μητέρα
 καὶ πατρίδα· Πρῶτοι δ' καὶ μόνοι ἐν ἐκείνῃ τῇ χρείᾳ ἐκβαλόντες
 τὰς ἐν σφίσιν αὐτοῖς δυναστείας, δημοκρατίαν κατέστησαντο,
 ἡγέμενοι τὴν πάντων ἐλδοθερίαν, ὁμόνοιαν εἶναι μεγίστην·
 κοινὰς δ' ἀλλήλοις τὰς ἐκ τῶν κινδύνων ἐλπίδας ποιήσαντες,
 ἐλδοθεραῖς ταῖς ψυχαῖς ἐπολιτεύοντο, νόμῳ τὰς ἀγαθὰς τι-
 μῶντες, καὶ τὰς κακὰς κολάζοντες, ἡγιστάμενοι θείων μὲν ἔρ-
 γον εἶναι ὑπ' ἀλλήλων βία κρατεῖσθαι, ἀνθρώποις δ' προσή-
 κειν,

κεῖν, νόμῳ μὲν οἰεῖσαι τὸ δίκαιον, λόγῳ ἤπεισαι, ἔργῳ ἢ
 ταῖς ἐπιπρετέϊν, ὑπὸ νόμῳ μὲν βασιλομενέοις, ὑπὸ λόγῳ
 ἢ διδασκομενέοις. Τοι γάρ τοι καὶ φυῖτες καλῶς, καὶ γνόντες ὁ-
 μοια, πολλὰ μὲν καλὰ καὶ θαυμασὰ οἱ προγόνοι τῶν ἐνθάδε
 κειμένων εἰργάσαντο, αἰμύνησα ἢ καὶ μεγάλα καὶ πανταχῶς οἱ
 ἐξ ἐκείνων γεγονότες ἔοπα διὰ τῶν αὐτῶν ἀρετῶν κατέλιπον.
 μοιοὶ γὰρ ὑπὲρ πάντων τῆς Ἑλλάδος πρὸς πολλὰς μυριάδας
 τῶν βαρβάρων διεκινδύνευσαν. Οἱ γὰρ τῆς Ἀσίας βασιλὸς
 ἐκ ἀγαθῶν τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς, ἀλλ' ἐλπίζων καὶ τῶν
 Εὐρώπῳ δαλώσασθαι, ἔσειλε πενήκοντα μυριάδας στρα-
 τῶν. ἠγασμένοι ἢ, εἰ τῶνδε τὴν πόλιν, ἢ ἐκῆσαν φίλῳ
 ποιήσαιτο, ἢ ἄκυσαν κατεσρέψαιτο, ῥαδίως τῶν ἄλλων Ἑλ-
 λήνων ἄρξειν, ἀπέβησαν εἰς Μαραθῶνα, νομίσαντες ὅπως ἂν
 ἐρημοτάτης εἶναι συμμαχῶν τῆς Ἑλλάδας, εἴ τι ταραξίας
 τῆς Ἑλλάδος ὧς τινι χρὴ ἔσῃ τῆς ἐπιόντας ἀμύνεσθαι, τὸν
 κίνδυνον ποιήσαιτο. Ἐτι δὲ αὐτοῖς ἐκ τῶν προτέρων ἔργων
 περὶ τῆς πόλεως τοιαύτη δόξα περιεσῆκει, ὥς εἰ μὲν πρότερον
 ἐπ' ἄλλῳ πόλιν ἴωσιν, ἐκείνοις ὁ Ἀθιναῖος πολεμήσῃσι,
 προθύμως γὰρ τοῖς ἀδικημένοις ἤξῃσι βοηθήσοντες. εἰδ' ἐν-
 θάδε πρῶτον ἀφίξονται, ἐδόντας ἄλλης τῶν Ἑλλήνων τολμή-
 σαι, ἐτέρους σώζοντας, φανερὰ ἔχθραν πρὸς ἐκείνους ὑπὲρ αὐ-
 τῶν καταδέσθαι. Οἱ μὲν τοίνυν ταῦτα διανοῶντο· οἱ ἢ ἡμέ-
 τεροι πρόγονοι ἐλογισμῶ εἰδότες τῆς ἐν τῇ πολέμῳ κινδύνου,
 ἀλλὰ νομίζοντες τὸν δὲ κλεῖα θάνατον, ἀθάνατον περὶ τῶν ἀγα-
 θῶν κατὰλείπειν λόγον, ἐκ ἐφοβήθησαν τὸ πλῆθος τῶν ἐναν-
 τίων, ἀλλὰ τῇ αὐτῶν ἀρετῇ μᾶλλον ἐπίστευσαν, καὶ αἰχμυόμε-
 νοὶ ὅτι ἦσαν οἱ βάρβαροι αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ, ἐκ ἀνέμειναν πύ-
 θεσθαι, ἢ βοηθῆσαι τῆς συμμαχίας, ἐδ' ᾤκηθησαν δεῖν ἐτέ-
 ροις τῆς σωπείας χάριν εἶδέναι, ἀλλὰ σφίσιν αὐτοῖς τῆς ἄλ-
 λης Ἑλλάδας. ταῦτα μὲν γνώμη πάντες γνόντες, ἀπὴντων
 ὀλίγοι πρὸς πολλὰς, ἐνόμιζον γὰρ ἀποθανεῖν μὲν αὐτοῖς με-
 τὰ

ἐν ταῖς παύσις προσήκειν, ἀγαθὸς δὲ εἶναι μετ' ὀλίγων, καὶ τὰς
 μεν ψυχὰς ἀλλοτείας διὰ τὸν θάνατον κειπῆσθαι, τὴν δ' ἐκ τῆς
 κινδυνῶν μνήμης ἰδίαν καταλείπειν. Ἡξίου δ' ἔς μὴ μόνους
 νικῶν, εὖ δ' αὖ μετὰ συμμάχων διύαδαι, καὶ ἡττηθέντες μὲν,
 ὀλίγῳ τῷ ἄλλων προαπολείδαι, νικήσαντες δὲ, καὶ τὰς ἄλλους
 ἐλευθερώσειν· ἀνδρες δὲ ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ τῷ μὲν σωμά-
 των ἀφειδήσαντες, ὑπὲρ δὲ τῆς ἀρετῆς φιλοψυχήσαντες, καὶ μάλ-
 λον τὰς παρ' αὐτοῖς νόμους αἰχμυρόμενοι, ἔσπασαν μὲν ξόπαιον
 ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τῷ βαρβάρων ἐν τῇ αὐτῇ ὑπὲρ χρημάτων εἰς
 τὴν ἀλλοτείαν ἐμβαλόντων παρὰ τὰς ὁρμὰς τῆς χάρας. Οὕτω δὲ
 διὰ ταχίων τὸν κίνδυνον ἐποίησαντο, ὥς οἱ αὐτοὶ τοῖς ἄλλοις
 ἀπήγγειλαν, τὴν ἐνθάδε ἀφίξιν τῷ βαρβάρων, καὶ τὴν τῆς προ-
 γόνων νίκης. καὶ γὰρ τοὶ εὐδαίμονες τῷ ἄλλων ἔδεισαν ὑπὲρ τῆς μέλ-
 λοντος κινδυνῆς, ἀλλ' ἀκῆσαντες ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας
 ἠόκησαν. ὥς ἐξ ἑνὸς θαυμάσιον, παλαιῶν ἔργων γεγενημένων,
 ὥσπερ καινῶν ὄντων, ἔτι ἔτι τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ὑπὸ πάντων
 ἀνθρώπων ζηλοῦσθαι. Μετὰ δὲ ταῦτα Ξέρξης, ὁ πῶς Ἀσίας βα-
 σιλεὺς, καταφρονήσας μὲν τῆς Ἑλλάδος, ἐφύσμενος δὲ τῆς ἐλ-
 πίδος, ἀτιμαζόμενος δὲ τῆς γεγενημένης, ἀχθόμενος δὲ τῇ συμ-
 φορᾷ, ὀργιζόμενος δὲ τοῖς αἰτίοις, ἀπαθὴς δ' ὢν κακῶν, καὶ
 ἄπειρος ἀνδρῶν ἀγαθῶν, δεκάτῳ ἔτει παρασκευασάμενος, χι-
 λίαις μὲν καὶ ἑξακοσίαις ναυσὶν ἀφίκετο· τῆς δὲ πεζῆς στρατιᾶς
 ὥπως ἄπειρον τὸ πλῆθος ἦεν, ὥς καὶ τὰ ἔθνη τὰ μετ' αὐτῷ ἀπο-
 λεθήσαντα πολὺ αὐτῷ ἔργον εἶη καταλέξαι. Τὸ δὲ μέγιστον σημεῖον
 τῆς πλήθους. ἔξον γὰρ αὐτῷ χιλίαις ναυσὶν ἐμβαίεσθαι κατὰ τὸ
 σκοπώτατον τῆς Ἑλληνιστοῦ τὴν πεζὴν στρατιάν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς
 τὴν Εὐρώπην, ἐκ ἡθέλησαν, ἡγέμενος τὴν ἑταίρειν αὐτῷ
 πολλὴν ἔσεσθαι. ἀλλ' ὑπερβῶν ἐν τῇ φύσει πεφυκότα, καὶ τὰ θεῖα
 πράγματα, καὶ τὰς ἀνθρωπίνους ἡγενοίας, ὁδὸν μὲν διὰ τῆς θα-
 λάττης ἐποίησαντο, πλοῦν δὲ διὰ τῆς γῆς λιμνάσας γενέσθαι,
 ζήξας μὲν τὸν Ἑλληνοπόντον, διορύξας δὲ τὸν Ἀῖον, ὑφισταμέ-

τε ὑδρόνος, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀκόντων ἐπακόντων, τὸ δὲ ἐκόντων ἀποδιδόντων· οἱ μὲν γὰρ ἔχουσιν ἵκανοὶ ἦσαν ἀμυνάσθαι, οἱ δὲ ὑπὸ χρημάτων διεφθαρμένοι, ἀμφοτέρωθεν δὲ ὡς αὐτοὶ τὰ πείθοντα, κέρδος ἔστι δέος. Ἀθλιωταῖοι δὲ ἔτι δὲ ἔχουσιν ἐκείνης τῆς Ἑλλάδος, αὐτοὶ μὲν εἰς τὰς ναῦς εἰσβαίνοντες ἐπὶ Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ τῶν συμμάχων οἱ εἰς Θερμοπύλας ἀπώλησαν, ἡ γὰρ οἱ διὰ τὴν σφοδρότητα τῶν χωρίων τὴν παράδοσιν οἷοι τε εἶσθαι ἀφελῆσαι. γινώσκοντες δὲ τὴν κινδυνὴν κατὰ τὴν αὐτὴν χρόνον, Ἀθλιωταῖοι μὲν ἐνίκων τῇ ναυμαχίᾳ. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἔτι τῶν ψυχῶν ἐνδεεῖς γινώσκοντες, ἀλλὰ τὴν πλῆθος ἑλθόντες, καὶ ὅς φυλάξουσιν ὥσπερ, καὶ πρὸς τὴν κινδυνώσασθαι ἐμελλον, ἔχουσιν ἡττηθῆναι τὴν ἐναντίων, ἀλλὰ ἀποθανόντες ὑπερῆτα ἔχουσιν μάχεσθαι. Τέτοιον δὲ τῶν ἑσπερῶν τὸ μὲν δυσυχησάντων, τὸ δὲ τὴν παράδοσιν κρατῶντων, οἱ μὲν ἐπορεύοντο ἐπὶ τὴν πόλιν, οἱ δὲ τὴν πόλιν. Οἱ δὲ ἡμέτεροι ἀπόγονοι πυθόμενοι μὲν τὴν γινώσκοντες Λακεδαιμονίοις συμφορὰν, ἀπορῶντες δὲ τοῖς περιεσπασμένοις πράγμασιν, εἰδότες δὲ ὅτι εἰ μὲν κατὰ γὰρ τοῖς βαρβάροις ἀπαντήσονται, ἐπιπλῦσαστες χιλιάς ναυσὶν ἐρήμῳ τὴν πόλιν ληφθῶνται· εἰ δὲ εἰς τὰς ἑσπερας ἐμβήσονται, ὑπὸ τῆς πεζῆς στρατιᾶς ἀλώσονται, ἀμφοτέρωθεν δὲ ὑδυνήσονται, ἀμυνάσθαι τε καὶ φυλακὴν ἵκανὴν καταλιπεῖν· δυοῖν δὲ προκειμένοις, πότερον χρὴ τὴν πατρίδα καταλιπεῖν, ἢ μετὰ τῶν βαρβάρων γινώσκοντες καταδύσασθαι τὰς Ἑλλάδας, ἡ γινώσκοντες κρεῖττον εἶναι μετ' ἀρετῆς καὶ πνείας καὶ φυγῆς ἐλθεῖν, ἢ μετ' ὀρείδης καὶ πλῆθος δειλίαν τῆς πατρίδος, ὅς ἐστιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τὴν πόλιν, ἵνα ἐν μέρει πρὸς ἑκατέρωθεν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρωθεν ἅμα τὰς δυνάμεις κινδυνώσωσιν· ὑπεκθίμενοι δὲ παῖδας καὶ γυναῖκας, καὶ μητέρας εἰς Σαλαμίνα, σωθήσονται καὶ τὸ τῶν ἄλλων συμμάχων ναυτικόν. Οὐ πολλὰς δὲ ὑπερὸν ἡμέρας ἦλθε καὶ ἡ πεζὴ στρατιὰ, καὶ τὸ ναυτικὸν τὸ πᾶν βαρβάρων, ὅς τις ἐκ αὐτῶν ἐφοβήθη; οἷος μέγας καὶ δεινὸς τῇ δὲ τῇ πόλει κινδυνὸς ὑπὲρ τῆς πᾶν Ἑλλήνων ἐλθεῖν ἡγωνίσθη; ποίαν δὲ

γνώμην εἶχον ἢ οἱ θιώμενοι τὰς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐκείναις (ἕσης
 ἔ τῃς αὐτῶν σωτηρίας ἀπίστῃ, καὶ τῷ προσιόντος κινδύνῳ) ἢ οἱ
 μέλλοντες ναυμαχῆσαι ὑπὲρ τῆς φιλόπτος, ὑπὲρ τῶν ἄθλων
 τῶν ἐν Σαλαμῖνι; τοῦτον πανταχόθεν περιεσείκει πλήθος
 πολεμίων, ὥστε ἐλάχιστον μὲν αὐτοῖς εἶναι τῶν παρόντων κακῶν
 τὸν θάνατον τῶν αὐτῶν τῇ αὐτὸν φορεῖσθαι, μεγίστην δὲ συμ-
 φορὰν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐτυχισαμένων τὰς ὑπεκτεθέντας ἡλ-
 πιζον πείσεσθαι. Ἡ περ διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἀπορίαν πολλὰκις
 μὲν ἐδεξιώσαντο Ἀθηναῖς, εἰκότως δὲ σφὰς αὐτὰς ὠλοφύρατο.
 εἰδότες μὲν τὰς σφετέρας ναῦς ὀλίγας ἕσας, ὁρῶντες δὲ πολ-
 λὰς τὰς τῶν πολεμίων, ἐπιστάμενοι δὲ τὴν μὲν πόλιν ἡρημώμε-
 νήν, τὴν δὲ χώραν πορθημένην, καὶ μεσὴν τῶν βαρβάρων,
 ἱερῶν μὲν καιομένων, ἀπάντων δ' ἐγγύς ὄντων τῶν δεινῶν, ἀ-
 κήνοντες δὲ ἐν ταυτῇ συμμειγμένους Ἑλλήων καὶ Βαρβαρικοῦ
 παιᾶνος, παρακλόμενοι δ' ἀμφοτέρων, καὶ κραυγῆς τῶν ἔξ-
 φθερομένων, καὶ τῆς θαλάττης μεσῆς τῶν νεκρῶν, ἔ πολλῶν
 μὲν συμπιπτόντων, καὶ φιλίων καὶ πολεμίων ναυαγίων, ἀντι-
 πάλλε δὲ πολὺν χρόνον ἕσης τῆς ναυμαχίας, δοκοῦντες τότε μὲν
 νενικηκέναι καὶ σισῶσθαι, τότε δὲ ἡττῆσθαι καὶ ἀπολωλέναι.
 ἦ περ, διὰ τὸν παρόντα φόβον, πολλὰ μὲν ᾤθησαν ἰδεῖν ὧν ἔκ
 εἶδον, πολλὰ δ' ἀκῆσαι ὧν ἔκ ἤκουσαν. Ποῖαι δὲ ἐχίκετται
 θιῶν ἐγρόντο, ἢ θυσιῶν ἀναμνήσεις; ἑλῖός τε παίδων, καὶ
 γυναικῶν πόθος, οἶκός τε πατέρων καὶ μητέρων; λογισμός
 τε, εἰ δυσυχῆσαι, τῶν μελλόντων εἶσεσθαι κακῶν; τίς ἐκ αὐ-
 θιῶν ἠλέησεν αὐτὰς ὑπὲρ τὰ μεγέθεις τῶν κινδύνων; ἢ τίς ἀνθρώ-
 πων ἐκ αὐτῶν ἐδάκρυσεν; ἢ τίς τῆς τόλμης αὐτὰς ἐκ αὐτῶν ἠγάσθη;
 Ἡ πολὺ πλεῖστον ἐκείνοι κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀπάντων ἀνθρώπων διή-
 νεικαν ἔ ἐν τοῖς βελδύμασι, ἔ ἐν τοῖς τῷ πολέμῳ κινδύνοις,
 ἐκλιπόντες μὲν τὴν πόλιν, εἰς τὰς ναῦς δ' ἐσβαίντες, τὰς δ'
 αὐτῶν ψυχὰς ὀλίγας ἕσας ἀντιτάξαντες τῇ πλήθει τῇ τῆς Ἀ-
 σίας. ἐπίδειξαν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις, νικήσαντες τῇ ναυμα-
 χίᾳ,

χίᾳ, ὅτι κρείττον μετ' ὀλίγων ὑπὲρ πῆς ἐλευθερίας κινδυνεύειν, ἢ μετὰ πολλῶν βασιλευμενῶν ὑπὲρ πῆς αὐτῶν δουλείας. Πλείεσα ἢ καλλίστα ἐκεῖνοι ὑπὲρ πῆς Ἑλληνῶν ἐλευθερίας σωτὴρ βάλλοντο, στρατηγὸν μὲν Θιμισοκλῆα; ἱκανώτατον εἰπεῖν καὶ γινῶναι καὶ φράζειν, ταῦς ἢ πλείους τῶν ἄλλων ἀπαύτων συμμάχων, ἀνδρας ἢ ἐμπειροτάτους. καὶ τοὶ τίνες αὐ τοῖς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἦλσαν γνώμη, καὶ πλήθει, καὶ ἀρετῇ; ὥστε δικαίως μὲν εὐαμφοισβηπῆως ἀρεστῆα πῆς ναυμαχίας ἔλαβον παρὰ πῆς Ἑλλάδος, εἰκότως ἢ τὴν δότυχίαν ὁμοιοῦσαν τοῖς κινδυνώοις ἐκτίσαντο, γησίαν ἢ καὶ αὐτόχθονα τοῖς ἐκ πῆς Ἀσίας βαρβάροις τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπέδειξαντο. Ἐν μὲν οὖν τῇ ναυμαχίᾳ τοιούτους αὐτοὺς παραχόντες, καὶ πολὺ πλείους τῶν κινδύνων μετὰχόντες, τῇ ἰδίᾳ ἀρετῇ κοινὴν τὴν ἐλευθερίαν τοῖς ἄλλοις ἐκτίσαντο. Ὑστερον ἢ Πελοποννησίῳ διατεχιζόντων τὸν Ἰσθμὸν, καὶ ἀγαπώντων μὲν τῇ σωτηρίᾳ, νομιζόντων δ' ἀπηλλάχθαι τὴ κατὰ θάλατταν κινδύνῳ, καὶ διανομενῶν τὴς ἄλλης Ἑλλάδας περιιδεῖν ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γενομενῶς, ὄργισθέντες Ἀθῆναῖοι συνεβέβησαν αὐτοῖς, εἰ παύσειν τὴν γνώμην ἔξουσιν, περὶ ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον τεῖχος περιβαλεῖν· εἰ γὰρ αὐτοὶ ὑπὸ Ἑλλήνων ποροδιδόμενοι μετὰ τῶν βαρβάρων ἔσονται, ἔτ' ἐκεῖνοις δέησειν χιλίων νεῶν, ἕτε τῶν ὠφελήσεων τὸ ἐν ἰσθμῷ τεῖχος, ἀκινδυνῶς γὰρ ἴσισθαι τῇ θαλάσσης ἀρχὴν τῇ βασιλείᾳ. διδασκόμενοι ἢ ἐνομιζόντες αὐτοὶ μὲν ἀδίκᾳ τε ποιεῖν καὶ κακῶς βυλόμεσθαι, Ἀθῆναῖος ἢ δίκαια τε λέγειν, ἔτ' ἀβέλτερας αὐτοῖς παραινεῖν, ἐβοήθησαν εἰς Πλαταιας. ἀποδράντων ἢ ὑπὸ ῥύκτα τῶν πλείων συμμάχων ἐκ τῶν τάξεων, διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ Τυγιάταις πὺς βαρβάρους ἐξέβαλλον, Ἀθῆναῖοι καὶ Πλαταιαῖς πάντας τὴς Ἑλλάδας ἐνίκων μαχόμενοι πὺς ἀπογνόντας τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὑπομείναντας τὴν δουλείαν. ἐν ἐκείνῃ ἢ τῇ ἡμέρᾳ καλλίστῳ τελευτὴν τοῖς φροτεροῖς κινδυνώοις ἐπιδοθέντες,

βέβαιον μὲν τὴν ἐλευθερίαν τῇ Εὐρώπῃ κατεργάσαντο, ἐν ἅπασιν ὅ τοις κινδύοις δόντες ἐλεγχον τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς, καὶ μόνοι καὶ μετ' ἐτέρων καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες, καὶ πρὸς βαρβάρους καὶ πρὸς τὰς Ἑλλάδας, ὑπὸ πάντων ἡξιώθησαν, καὶ μετ' ὧν κινδυνύδουν καὶ πρὸς ἃς ἐπολέμουν, ἡγεμόνες γινέσθαι τῆς Ἑλλάδος. Ὑσέρω ὅ χρόνῳ ἐλλυρικῇ πολέμῳ κατὰσάτος, διὰ ζῆλον τῶν γεγενημένων, καὶ φθόρον τῶν πεπραγμένων, μέγα μὲν ἅπαντες φρονῦντες, μικρῶν ὅ ἐγκλημάτων ἕκαστοι δέοντες, ναυμαχίας Ἀθιναίοις πρὸς Αἰγινίτας καὶ τὰς ἐκείνων συμμάχους γινομένης, ἐβδομήκοντα τελέρεις αὐτῶν ἐλάμβανον. πολιορκήσαντες ὅ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Αἰγυπτίον τε καὶ Αἴγιναν, καὶ τῆς ἡλικίας ἀπύσης, ὅτε ταῖς ναυσὶ, καὶ ἐν τῇ πεζῇ στρατόματι, Κορίνθιοι καὶ οἱ ἐκείνων σύμμαχοι ἡγέμενοι ἢ εἰς ἔρημον τὴν χώραν ἐμβαλεῖν, ἢ ὅς Αἰγίνης ἄξειν τὸ στρατόπεδον, ὅς ἐλθόντες παιδημεῖ Γεραῖαν κατέλαβον. Ἀθινῶσι ὅ, τῶν μὲν ἀπόντων, τῶν δ' ἐγγύς ὄντων, ἐδύνατο ἐτόλμησαν μετ' ἀπέμψασθαι, ταῖς δ' αὐτῶν ψυχαῖς πισδύσαντες, καὶ τῶν ἐπιόντων κατὰφρονήσαντες, οἱ γεραίτεροι καὶ οἱ τῆς ἡλικίας ἐν τὸς γεγονότες, ἡξίον αὐτοὶ μόνοι τὸν κίνδυνον ποιῆσθαι. οἱ μὲν ἐμπειρία τὴν ἀρετὴν, οἱ ὅ φύσει κεκτημένοι καὶ οἱ μὲν, αὐτοὶ πολλαχῇ ἀγαθοὶ γεγενημένοι, οἱ ὅ ἐκείνους μιμήμενοι, τῶν μὲν πρεσβυτέρων ἄρχειν ἐπισαμμένων, τῶν ὅ νεωτέρων τὸ ἐπιταττόμενον ποιεῖν δυναμένων, Μυρωνίδῃ στρατηγόντος ἀπαντήσαντες αὐτοὶ εἰς τὴν Μεγαρικὴν, ἐνίκων μάχομενοι ἅπαντες τὴν δυνάμιν τὴν ἐκείνων, τοῖς ἡδὴ ἀπειρηκόσι, καὶ τοῖς ἔπω δυνάμενοις, πρὸς εἰς τὴν σφετέραν ἐμβαλεῖν ἀξιώσαντες εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἀπαντήσαντες, ἔοπαον ὅ σῆσαντες, καλλίστῃ μὲν αὐτοῖς ἔργου, αἰχίσῃ ὅ τοῖς πολεμίοις. αἱ μὲν ἔκ ἔτι τοῖς σώμασιν, οἱ δ' ἔπω δυνάμενοι, ταῖς ὅ ψυχαῖς ἀμφοτέρω κρείττους γινόμενοι, μετὰ καλλίστης δόξης εἰς τὴν αὐτῶν ἀπελθόντες, οἱ μὲν πάλιν ἐπαιδύοντο, οἱ ὅ

περὶ

περὶ τῶν λοιπῶν ἐβυλόοντο. Καθ' ἕκαστον μὲν ἔν ὑμῶν ῥάδιον παρ' ὑπὸ πολλῶν κινδυνολύματα ὑφ' ἐνὸς ῥηθῆναι, ὅτι πᾶς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ παραχρυσῆται ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δηλωθῆναι. τίς γὰρ αὐτὸν χρόνος, ἢ λόγος, ἢ ῥήτωρ ἱκανὸς γυνόιστο μινύσαι τὴν τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετὴν; μετὰ πλείων γὰρ πόνων, ὧν φανερωτάτων ἀγώνων, καὶ καλλίστων κινδύνων, ἐλευθέραν μὲν ἐποίησαν τὴν Ἑλλάδα, μεγίστω δ' ἀπέδειξαν ὅτι αὐτοὶ πατεῖδα, ἐβδομήκοντα μὲν ἐπὶ τῆς θαλάττης ἄρξαντες, ἀσασιάσας ὅτι παραχρυσῆται τὴν συμμάχου, ὅτι τοῖς ἐλίγοις τὴν πολλὴν δολοῦν ἀξιώσαντες, ἀλλὰ τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντας ἀναγκάσαντες, ὅτι τὴν συμμάχου ἀδυνεῖς ποιεῖντες, ἀλλὰ καὶ κείνους ἰσχυρὸς κατιστάντες, καὶ πῶν αὐτῶν δυνάμειν τοσαύτῃ ἐπιδείξαντες, ὥσθ' ὁμέγας βασιλεῖς ἔκ ἐτι τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμει, ἀλλ' ἰδίῃ τῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἰφοβεῖτο. καὶ ἔτι τελείρεις ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐκ τῆς Ἀσίας ἐπλευσαν, ὅτι τύραννος ἐν τοῖς Ἑλλήσι κατέστη, ὅτι Ἑλληνικὴ πόλις ὑπὸ τῶν βαρβάρων λωδραποδίσθη. τοσαύτῃ σωφροσύνῃ καὶ δέος ἢ τέτων ἀρετῇ πᾶσιν ἀνθρώποις παρέιχετο, ὥν ἕνεκα δεῖ μόνους καὶ φοβεῖσθαι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡγεμόνας τῶν πόλεων γίνεσθαι. Ἐπείδειξαν ὅτι καὶ ἐν ταῖς δυσυχίαις τὴν αὐτῶν ἀρετὴν. ἀπολλυμένων γὰρ τῶν νεῶν ἐν Ἑλληνιστένῃ εἴτε ἡγεμόνος κακία, εἴτε θεῶν ἔχνοια, καὶ συμφορᾶς ἐκείνης μεγίστης γυνόμενης καὶ ἡμῖν τοῖς δυσυχίσασιν, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν, ἐδήλωσεν, ὅτι πολλῶν χρόνῳ ὕστερον ὅτι ἢ τὸ πόλει δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος ἦν σωτηρία. Ἐτέρων γὰρ ἡγεμόνων γυνόμενων, ἐνίκησαν μὲν ναυμαχῶντες πρὸς Ἑλλήνας οἱ φοβότερον εἰς τὴν θάλασσαν ἐκ ἐμβαίνοντες, ἐπλευσαν δ' εἰς τὴν Εὐρώπην, δολοῦσι ὅτι πόλεις τῶν Ἑλλήνων, τύραννοι δ' ἐγκαθίστανται, οἱ μὲν μετὰ τὴν ἡμετέραν συμφορὰν, οἱ δ' μετὰ τὴν νίκην τῶν βαρβάρων. ὥς ἄξιον ἦν ἐπὶ τῷ δὲ τῷ τάφῳ τό τε κείρασθαι τῇ Ἑλλάδι, καὶ περὶ θῆσαι τὴν ἐνθάδε κειμένην, ὥς συγκαταπαμμένης τῆς αὐτῶν ἐλευθε-

είας τῇ τῶν ἀρετῇ. Ὡς δυσυχὴς μὲν ἢ Ἑλλὰς ποιεῖτων ἀνδρῶν ὀρφανὴ γνησιότης, ὀρφανὴ δ' ὅπως Ἀσίας βασιλῆς ἐτέρων ἡγεμόνων λαβόμενος. τῇ μὲν γὰρ τῶν σερηθείσῃ δουλείᾳ περὶ εἴσηκε, τῇ δ' ἄλλων ἀρξάντων, ζῆλος ἐγένετο τῆς τῷ προγόνων εὐνοίας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰρήχθην ὑπὲρ πάσης ὀλοφύραδαι τῆς Ἑλλάδος. ἐκείνων δ' τῷ ἀνδρῶν ἄξιον, καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ μνησθῆναι, οἱ φύγοντες τὴν δουλείαν, καὶ περὶ τῷ δικαίᾳ μαχομένοι, καὶ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας σασιάσαντες πάντας πολέμιους κερτιμένοι, εἰς τὸν Πειραιᾶ κατῆλθον, ἔχοντες ὑπὸ νόμου ἀναγκαζόμενοι, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φύσεως πειθεόμενοι, καινοῖς κινδύνοις τὴν παλαιὰν τῷ προγόνων ἀρετὴν μνησάμενοι ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς κοινῇ τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἄλλοις κινσάμενοι, θάνατον μὲν ἐλδοθερίας αἰρέμενοι ἢ βίον μετὰ δουλείας, ἔχοντες ἡττον ταῖς συμφοραῖς αἰχμηόμενοι, ἢ τοῖς ἐχθροῖς ὀργιζόμενοι, μᾶλλον βελιθεόμενοι ἐν τῇ αὐτῇ ἀποθνήσκον, ἢ ζῆν τὴν ἄλλοξίαν οἰκῶντες, συμμάχους μὲν ὄντας, καὶ σωθῆναι ἔχοντες, πολέμιους δ' ὡς πρὸς τὸν ὑπάρχοντα καὶ τοὺς πολίτας τὸς αὐτοὺς. Ἀλλ' ἐν τοῖς σώμασι τοῖς αὐτοῖς κινδυνώσαντες, ὅσοιαι μὲν τῷ πολέμιον ἔστησαν, μάρτυρας δ' τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς ἐγγίγνυνται, τῷ δὲ τῷ μνήματος τὸς Λακεδαιμονίων τάφους παρέχονται. Καὶ γὰρ τοὶ μέγαν μὲν αὐτὶ μικρὰς ἀνδείξαν τὴν πόλιν, ὁ μόνον δ' αὐτὶ σπαραγμένης ἀπέφηναν, τείχεα δ' αὐτὶ τῷ καθρημένων ἀνέστησαν. Οἱ δ' ἐκτελόντες αὐτοὺς, ἀδελφοὶ τὰ βελόματα τοῖς ἔργοις τῷ ἐνθάδε κειμένων ἐπιδεικνύοντες, καὶ ἐπὶ τιμωρίᾳ τῷ ἐχθρῶν, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως ἔξασποντο. καὶ ἔτι ἐλαττωθῆναι δυνάμενοι, ἔτι αὐτοὶ πλέον ἔχειν δέοντες, τῆς μὲν αὐτοῦ ἐλδοθερίας καὶ τοῖς βολομένοις δουλοῦναι μετέδωκαν, τῆς δ' ἐκείνων δουλείας αὐτοὶ μετέχουν καὶ ἡξιώσαν. Ἔργοις δ' μεγίστοις ἐκαλλίστοις ἀπέλογίσαντο, ὅτι καὶ τῇ αὐτοῦ ἐν ἀρετῇ τῷ πολέμιον πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ πόλεως· εἰ γὰρ σασίαντες πρὸς ἀλλήλους, βία, παρόντων

Πιλο-

Πελοποννησίων καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν, εἰς τὴν αὐτῆς οἶοι τε ἐγίνοντο κατελθεῖν, δὴλον ὅτι ῥαδίως αὐτοῖς πολέμειν αὐτοῖς ἐδύνατο. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τὰς ἐν Περαιᾷ κινδύνους ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ζηλουῦνται. ἄξιον ἢ καὶ τὰς ξένας τὰς ἐνθάδε κειμένους ἐπαινεῖσαι, οἳ τῶν πλείστων βοηθήσαντες, καὶ περὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας μαχόμενοι παρ' ἡμῶν τὴν ἀρετὴν ἠγασάμενοι, τοιαύτῳ τῷ βίῃ τελούτων ἐποίησαντο· αὐτῶν ἡ πόλις αὐτὰς ἐπέσθηνε καὶ ἔθαψε δημοσίᾳ, καὶ ἔδωκεν ἔχειν αὐτοῖς τὸν ἅπαντα χρόνον τὰς αὐτὰς τιμὰς τοῖς ἀσίοις. Οἱ ἢ νῦν θαπτόμενοι, βοηθήσαντες Κορινθίοις ὑπὸ παλαιῶν φίλων ἀδικουμένοις καὶ κοινοῖς σύμμαχοι γινόμενοι, ἐπὶ τὴν αὐτὴν γνώμην Λακεδαιμονίοις ἔσχον, οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῖς ἐφθόνην, οἱ ἢ ἀδικημένους αὐτὰς ἠλέειν, καὶ τῆς προτέρας ἐχθρας μνημόνοι, ἀλλὰ τὴν παρῶσαν φιλίαν περὶ πολλοῦ ποιούμενοι, πάσιν ἀνθρώποις φανεράν τὴν αὐτῆς ἀρετὴν ἐπιδείξαντες. ἐτόλμησαν γὰρ μεγάλῳ ποῦντες τὴν Ἑλλάδα, καὶ μόνον περὶ τῆς αὐτῆς σωτηρίας κινδυνεύειν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν πολέμιων ἐλευθερίας ἀποθνήσκειν. τοῖς γὰρ Λακεδαιμονίων συμμαχοῖς περὶ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας ἐμάχοντο. νικήσαντες μὲν γὰρ αὐτοὺς, τῶν αὐτῶν ἡξίουσιν, δυσυχήσαντες ἢ βέβαιον τὴν δακρίαν τοῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατέλιπον. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ὑπὸ ἡττημένοις ὁ βίος οἰκτρός καὶ ὁ θάνατος δεινός. ἔτι ἢ, καὶ ζῶντες καὶ ἀποθανόντες ζηλωτοί. παιδευθέντες μὲν ἐν τοῖς τῶν προγόνων ἀγαθοῖς, ἄνδρες ἢ γινόμενοι, τὴν τε ἐκείνων δόξαν ἔχουσάντες, καὶ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξαντες· πολλῶν μὲν γὰρ καλῶν αἰτίοι γεγρόνται τῇ ἑαυτῶν πατρίδι, ἐπὶ πλείονα ἔσθον ἢ τοὶ ὑπ' ἐτέρων δυσυχηθέντες, πέρρην δ' ἀπὸ τῆς αὐτῶν τὸν πόλεμον κατέστησαν. ἐτελεύτησαν ἢ τὸν βίον ὥσπερ χρήτως ἀγαθὸς ἀποθνήσκειν, τῇ μὲν πατρίδι τὰ ἔοφεα ἀποδόντες, τοῖς ἢ θρήνησι λύπας καταλιπόντες. ὥς ἄξιον τοῖς ζῶσι τέως ποθεῖν, καὶ σφὰς αὐτὰς ὀλοφύρεσθαι, ὥς πρὸς προσήκουσας αὐ-

τῶν ἐλεῖν τὰ ἐπιλοίπε βίῃ. τίς γὰρ αὐτοῖς ἐτι ἡδονὴ καταλεί-
πεται, τοιούτων ἀνδρῶν θάπτομενών, οἱ πάντα περὶ ἐλάττο-
νος τῆς ἀρετῆς ἠγάμενοι, αὐτὸς μὲν ἀπετέρησαν βίῃ, χήρας ἃ
γυναικάς ἐποίησαν; ὀρφανὸς ἢ τὸς αὐτῶν παῖδας ἀπέλιπον;
ἐρήμους δ' ἀδελφῆς καὶ πατέρας καὶ μητέρας κατέστησαν; πολλῶν
ἢ θειῶν ὑπαρχόντων τὸς μὲν παῖδας αὐτῶν ζηλῶ, ὅτι νεώτεροί
εἰσιν, ἢ ὥστε εἰδέναι οἷων πατέρων ἐστέλνεται. ἔξ ὧν δ' ἔτοι γε-
γόνασιν οἰκτεῖται, ὅτι πρὸς βύτεροι, ἢ ὥστε ἐπιλαθῆναι τὴν δυ-
συχίας τὴν αὐτῶν. τί γὰρ αὖ τίπων ἀναιδέτερον γένοιτο, ἢ τεκεῖν
μὲν καὶ θρέψαι καὶ θάψαι τὸς αὐτῶν, ἐν ἣ τῇ γῆρᾳ ἀδυιότης μὲν
εἶναι τῷ σώματι, πασῶν δ' ἀπετέρημενους τῇ ἐλπίδων, ἀφί-
λως καὶ ἀπόρους γεγενῆσθαι; ὑπὸ ἣ τῇ αὐτῶν πρῶτερον ζηλῶσαι, καὶ
νῦν ἐλεεῖσθαι; ποθεινότερον δ' αὐτοῖς εἶναι τὸ θάνατον τῷ βίῃ;
ὅσων γὰρ ἀνδρῶν ἀμείνους ἦσαν, τοσάτω τοῖς καταλειπομένοις τὸ
πένθος μείζον. πῶς δ' αὐτὸς χρή λῆξαι τὴν λύπης; πρῶτερον ἐν
ταῖς τὸ πῶλεις συμφοραῖς; ἀλλὰ τότε αὐτῶν εἰκὸς ἔστι τὴν ἄλλως
μυμνῆσθαι. ἀλλ' ἐν τῇ ὀτυχίαις τῇ κοινᾷ; ἀλλ' ἵκανόν λυπῆ-
σαι, τῇ μὲν σφετέρων τέκνων τετελευτηκότων, τῇ ἣ ζώντων ἀπο-
λαύοντων τὴν τέτων ἀρετῆς. ἀλλ' ἐν τοῖς ἰδίοις κινδυνώις; ἔστιν ὁ-
ρῶσι τὸς μὲν πρῶτερον ὄντας φίλους, φεύγοντας δ' αὐτὴν ἀπορίαν,
τὸς δ' ἐχθρὸς μέγα φρονῶντας ἐπὶ τῇ δυσυχίαις τῇ τέτων; Μόνοι
δ' αὖ μοι δοκῶμεν παύτῳ τοῖς ἐνθάδε κειμένοις ἀποδῆναι χά-
ριν, εἰ τὸς μὲν τοκέας αὐτῶν ὁμοίως ὥσπερ ἐκείνοι περὶ πολλῶν
ποιοῖμεθα, τὸς ἢ παῖδας ἔως ἀσφαζοῖμεθα, ὥσπερ αὐτοὶ
πατέρες ὄντες. τῇ ἢ γυναιξὶν εἰ τοιούτως βοηθῶς ἡμᾶς αὐτὸς πα-
ρέχοιμεν, οἷοι περ ἐκείνοι ζῶντες ἦσαν. τίνας γὰρ αὖ εἰκότως
μᾶλλον τιμῶμεν τῇ ἐνθάδε κειμένων; τίνας δ' αὖ τῇ ζώντων δι-
κασιώτερον περὶ πολλῶν ποιοῖμεθα, ἢ τὸς τέτοις προσήκοντας;
οἱ τὸ μὲν τέταν ἀρετὴν τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις ἀπέλαυσαν, ἀποθα-
νόντων ἢ μόνοι γνησίως τὴν δυσυχίαν μετέχουσιν. ἀλλὰ ἐκ οἷδα
ἐτι δεῖ τοιαῦτα ὀλοφύρεσθαι· καὶ γὰρ λανθάνομεν ἡμᾶς αὐτὸς ὄν-
τες

τες θνητοί . ὥς τί δεῖ , ἀπάλοι προσειδοκῶμεν πείσασθαι , ὑπὲρ τῶν νυν ἄχθεσθαι ; ἢ λίαν ἔτω βαρέως φέρειν ἐπὶ ταῖς φύσεως συμφοραῖς , ἐπισαμένους ὅτι ὁ θάνατος κοινὸς καὶ τοῖς χαίροις καὶ τοῖς βελτίστοις ; ἔτι γὰρ τὰς πονηρὰς ὑπερορᾷ , ἔτι τὰς ἀγαθὰς θαυμάζει , ἀλλ' ἴσον ἑαυτὸν παρέχει πᾶσιν . εἰ μὲν γὰρ οἷόν τε ἡ τοῖς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ κινδυνὸς διαφυγῆσιν ἀθανάτης εἶναι ἢ λοιπὸν χρόνον , ἀξίον ἡ τοῖς ζῶσι ἢ ἅπαντα χρόνον περθεῖν τὰς τιθεώτας . νυν ἢ ἥτε φύσις καὶ ἄνθρωπος ἦσαν καὶ γῆρας , ὅ , τε δαίμων ὁ τὴν ἡμετέραν μοῖραν εἰληχῶς ἀπαράιπτος . ὥς προσήκει τῆς αἰσθητικῆς ἡγεῖσθαι , οἷτινες ὑπὲρ μεγίστων καὶ καλλίστων κινδυνώσαντες ἔτι καὶ βίον ἐτελεύτησαν , καὶ ἐπιβέβηκότες περὶ αὐτῆς τῆς τύχης , καὶ ἀναμεινάντες ἢ αὐτόματον θάνατον , ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιστον . καὶ γὰρ ἀγῆρατοι μὲν αὐτῶν αἰμῆναι , ζηλωταὶ δ' αὐτῶν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί . οἱ περθεῖνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί , ὑμνεῖνται δ' ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετὴν . καὶ γὰρ τοὶ θάπτονται δημοσίᾳ , καὶ ἀγωνεῖς τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης , καὶ σοφίας , καὶ πλῆθος , ὡς ἀξίους ὄντας τῆς ἐν τῷ πολέμῳ τελευτηκότας ταῖς αὐτῶν τιμαῖς καὶ τῆς ἀθανάτης τιμᾶσθαι . Ἐγὼ μὲν ἐν αὐτοῖς ἐμακαρίζω τὸν θάνατον καὶ ζηλῶ , καὶ μόνοις τέτοις ἀνθρώπων οἶμαι κρεῖττον εἶναι γενέσθαι , οἷτινες , ἐπειδὴ θνητοὶ σωματικῶν ἔτυχον , ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν κατέλιπον . ὅμως δ' ἀνάγκη τοῖς ἀρχαίοις εἶδωσιν χεῖσθαι , καὶ διαραπινόντας ἢ παρῆεν νόμον ὀλοφύρεσθαι τὰς θάπτομένους .

Α Ι Β Η Η Ε Θ Υ

Τ Π Ο Θ Ε Σ Ι Σ,

Τῷ Ολυθιακῷ πρώτῳ λόγῳ.

Λυθρος ἡ πόλις ἐπὶ Θράκης · ἑλληνικὸν ἔταυ-
τη τῶν ἐνοικουμένων τὸ γένος ἀπὸ Χαλκίδος τῆς
ἐν Εὐβοίᾳ · ἡ δὲ Χαλκίς Ἀθιναίων ἄποικος ·
πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἐνδοχοὶ τῆς Ολυθίου Ἀ-
θηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησαν ἄρχοντες τῶν Ἑλλή-
νων τὸ παλαιόν, καὶ αὐτοὶ Λακεδαιμονίοις · χρόνῳ τε εἰς διώα-
μιν προὔλθι μέγαλιν, καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ὑπερείχον ·
ἡ γὰρ ἐπὶ Θράκης πολὺ τι γένος Χαλκιδικόν · Φιλίππῳ δὲ τῷ
Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίας οἱ Ολυθιοὶ ποιησάμενοι καὶ
πολεμουῦντες μετ' αὐτῷ πρὸς Ἀθιναίους τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ τῷ το-
μῶν, Ἀνθεμουῖτα παρὰ τῷ Μακεδόνα εἰληφότες, πόλιν ἀμ-
φισβητήσιμον Μακεδόσι καὶ Ολυθίοις, τῷ δὲ Ποτίδαιαν, ἡ
Ἀθηναίων ἐχόντων, ἐκ πολιορκήσας ὁ Φίλιππος Ολυθίοις πα-
ρίδωκεν : ἵερον ὑπεπτύειν ἤρξατο τὴν βασιλείαν, ὁρῶντες αὐ-
τῷ ταχέως καὶ πολλῶν τῶν αὐξήσιν, καὶ πιστῶν δὲ τῶν γνώμῳ, ἀ-
ποδιμουῖτα δὲ πηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρεσβεις πρὸς
Ἀθιναίους κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτὸς πόλεμον, ποιοῦντες τῷ

το πα-

το παρά τὰς συωθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον . συωπείθεντο γάρ
καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους, καὶ ἄλλό τι δόξῃ, κοινῇ
σπείσασθαι . ὁ δὲ Φίλιππος πάλαι μὲν προφάσειως ἐπ' αὐτοὺς
δέομενος, τότε δὲ ταύτῳ λαβὼν, ὡς τὰς συωθήκας πρᾶξι-
βηκόσι, καὶ πρὸς τὰς ἐχθρὰς τὰς ἑαυτῷ φιλίας ἐσπείσμενός,
πόλεμον ἐπὶ ἐπέγκειν . οἱ δὲ πεπόμεφασιν πρέσβεις εἰς Ἀθήνας
περὶ βοηθείας· οἷς ὁ Δημοθρόνης συναγορεύει, βοηθεῖν κε-
λεύων τοῖς Ὀλυυθίοις . καὶ φησὶ τὴν Ὀλυυθίῳ σωτηρίαν ἀσ-
φάλειαν τῶν Ἀθηναίων εἶναι· σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυυθίων
ἡδέποτε ἦξειν εἰς τὴν ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις
ἐξουσίαν εἶσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, καὶ κεῖ ποιεῖσθαι
τὸν πόλεμον . εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γινῆται ἡ πόλις αὕτη, αὐτεῖ-
σθαι τὴν ἐπὶ τὰς Ἀθηναίους ὁδὸν τῇ βασιλεῖ . φησὶ δὲ δύσμα-
χον εἶναι τὸν Φίλιππον, καὶ ὡς ὑπέληπται, θαρσύνων
ἐπ' αὐτὸν τὰς Ἀθηναίους . διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων
χρημάτων, συμβουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀπὸ θεω-
ρικῶν . καὶ τὸ ἔθος ἐπὶ πρόδηλον ὄν, καὶ ἔχοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνάγ-
κη σαφύνισαι . ἐκ ὧν τὸ παλαιὸν θεᾶσθαι τοῦ λιθίνου παρ' αὐ-
τοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων κα-
ταλαμβαίνειν τόπον ἀντιδρόμων, πληγαί τε ἐγίνοντο, καί περ καὶ
ῥαύματα . τὸ τοῦ κωλύσαι βαλὼντες οἱ προεστώτες τῶν Ἀθη-
ναίων, ὠνήμεν ἐπὶ τοῖς ἰσχυροῖς . καὶ ἔκαστος ἔδει δίδόναι
δύο ὀβολούς, καὶ καταβαλόντα θάλασσαν· ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν
οἱ πρῆντες τῇ ἀνελώματι λυπεῖσθαι, ἐκ τῆς δημοσίας λαμβά-
νουν ἕκαστος ἐπὶ ἑαυτῇ τὰς δύο ὀβολὰς . ἐντεῦθεν μὲν αὖτὸ τὸ ἔθος
ἤρξατο· προῆλθε δὲ καὶ εἰς τοσούτον, ὥς τε καὶ εἰς τὸ μόνον ἐλάμ-
βανον, ἀλλ' ἀπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμενον . ὁ-
θεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὁκνηροὶ κατέστησαν . πάλαι μὲν γὰρ
στρατεύομενοι μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον, τότε δὲ ἐν
ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς οἱ καὶ μένοντες διενέμενον τὰ χρή-
ματα . καὶ ἐτι αὖτὸ ἡθέλον ἐξίεναι, καὶ κινδυνεύειν· ἀλλὰ καὶ νό-
μον

μον ἔδουτο περὶ τῶν θειωρικῶν τέπων χρημάτων, θάνατον ἀπειλουῦντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναι τῶντα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ γινώσκειν στρατιωτικά. διὸ δὲ Δημοθένης δὺλαβῶς ἀπτεται τῆς περὶ τῆς συμβαλῆς καὶ ὑπερωπῆσας ἑαυτὸν, ὅτι σὺ γράφεις τῶντα εἶναι στρατιωτικά; ἐπιφέρει, μὰ δὲ ἐκ ἔγωγε. ποσαῦτα μὲν περὶ τῶν θειωρικῶν· δείλεκται ἢ ὁ ρήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς διωάμεως, ἀξιῶν αὐτὸς στρατεύεσθαι, καὶ μὴ διὰ ξένων ὥς περ εἰώθεσαν ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν. τὸτο γὰρ αἴτιον εἶναι ἔφη τὸ τὰ πράγματα ἀπόλλυθαι.

Α Η Ή Θ Ο Γ Τ € Ή Ο Υ Γ

Ο Α Τ Ν Θ Ι Λ Κ Ο Σ

Λ Ο Γ Ο Σ , Α΄.

Ντὶ πολλῶν αὐτῶν, ὧ ἀνδρες Ἀθῆναιοι, χρημάτων
 ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερόν γένοιτο τὸ μέλ-
 λον σιωοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖ-
 τε. ἕτε τοίνυν τῷδ' ἔπος ἔχει, προσήκει προ-
 θύμως ἐδέλαιν ἀκύνειν τῷ βυλομίσῳ συμβα-
 λούειν. ἔ γάρ μόνον εἴτι χηρίσιμον ἐσκεμμένος ἦκει τις, τῷτο
 αὐτὸ ἀκύναντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω,
 πολλὰ τῷ δεινῶν ἐκ τῶ παραχρημα ἐνόις αὐτῶν ἐπελθεῖν εἰ-
 πέν, ὥς ὅξ ἀπάντων βελτίαν τὴν συμφέροντος ὑμῖν αἴρεσιν
 γινώσκει. Οὐ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς ὧ ἀνδρες Ἀθῆναιοι, μονο-
 νυχὶ λέγει φωνῶν ἀφιεῖς, ὅτι τῷ πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐ-
 τοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἰπερὶ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε.
 ἡμεῖς δ' ἔκ οἷδ' ὅντινά μοι δοκῶμεν ἔχειν ἔσπονδον πρὸς αὐτά,
 ἔστι δὲ πᾶγ' ἐμοὶ δοκῶντα, ψηφίσασθαι μὲν ἡδὴ τὴν βοήθειαν,
 καὶ παρασκάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνδεσθὲ βοηθήση-
 τε, καὶ μὴ πάθῃτε ταυτὸν, ὅπερ ἔσφοτερον, πρὸς βεῖαν ἢ πέμ-
 πειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ, ἔπαρξαι τοῖς πράγμασιν. ὥς ἐστὶ μά-
 λιστα τῷτο δέος, μὴ πανήργως ὧν, καὶ δεινὸς ἀνδραποπος ἀράγμα-
 σι χηῖναι, τὰ μὲν εἰκὼν λῶντα αὐτῇ, τὰ δ' ἀπειλῶν, ἀξιο-

πιστος δ' αὖ εἰκότως φαίνοιο, τὰ δ' ἡμῖς δευράδων καὶ τὴν ἀπασίαν τὴν ἡμετέραν, ῥέψεται καὶ παρασπασσεται ἅ ὅλων πραγμάτων. καὶ μὴν ἀλλ' ἐπεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσον περ δυσμαχώτατον ἐστὶ τῷ Φιλίππῃ πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκείνων σφαδῆτα κύριον, καὶ ῥητῶ, καὶ ἀπορήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν, καὶ δεσπότην, καὶ ταμίαν, ἔκαστα καὶ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὰ τῷ πολέμῳ ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττειν, πολλῶν ἀνέχει· πρὸς δὲ ταῖς καταλλαγὰς, ἃς αὖ ἐκεῖνος ποιήσαιο ἄσμενος πρὸς Ὀλυμπίους, ἐναγνίως ἔχει· δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυμπίοις, ὅτι νῦν καὶ περὶ δόξης, καὶ ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμῶσιν, ἀλλ' ἀσάφως, καὶ ἀνδραποδισμῶ τῆς πατρίδος· καὶ ἴσασιν ἅ, τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τὴν παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν, ἔκ Πυθαίων τὴν ὑποδεξαμένην· καὶ ὅλους ἀπιστοῦσιν, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς, ἀλλ' ὥστε καὶ ὁμορον χώραν ἔχουσι. Ταῦτά αὖ ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ ἅλα προσήκει πάντα ἐν θυμῷ μνήσκειν, φημι δεῖν ἐθέλειν, καὶ παροξυνθῆναι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, ὅσον ποτε καὶ νῦν, χρήματα εἰσφέροντας προθύμως, καὶ αὐτὴς ἐξίόντας, ἔκ μὲν ἐλλείποντας. καὶ γὰρ λόγος ἐστὶ σκῆψις ἐπ' ὑμῖν τὴν μὴ τὰ δόντα ποιεῖν ἐθέλειν, ὑπολείπεται. νῦν γὰρ ὁ πάντες ἐθροῦν ὡς Ὀλυμπίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, ἔκ ταῦτα, ὡς αὖ ὑμῖν μάλα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ἡμῶν παιδόντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι, καὶ μέχρις ταῦτά αὖ ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπεὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν πρὸς αὐτὴς ἐγκλημάτων μισῶσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτὴς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν, ἔχειν. Οὐδεὶς δὲ τοιοῦτον ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπειστικότερα καιρὸν ἀφεῖναι, καὶ παθεῖν ταυτὸν, ὅσον ἢ πολλὰς πρότερον πεπόνθατε. εἰ γὰρ, ὅσον ἡμῶν Εὐβοεῦσι βιβονθηκότες, καὶ παῖσαν Ἀμφιπολιτῶν ἱέραξ, καὶ Στρυμονικῆς ἐπὶ ταῖς τὸ βῆμα, κελδύοντες ὑμᾶς ἐκπλεῖν, καὶ παραλαμβάειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν πα-

ρει-

ρειχόμεθ' ἡμεῖς ἔς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ὡς ὑπὲρ
 τῆς τ' Εὐβοέων σωτηρίας, εἶχετ' αὖ Ἀμφίπολιν τότε, καὶ παύτων
 τ' μετὰ ταῦτα αὖ ἥτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. καὶ πάλιν ἡμί-
 κη Πύδρα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαί, τὰλλα, ἵνα μὴ κα-
 θέκασα λέγων ἔχτειβω, πολιορκήμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τό-
 τε τῶν ἐν ἴσθμῳ πρώτῳ προθύμως καὶ ὡς προσήκον ἐβοηθήσα-
 μεν αὐτοῖς, ῥά οἱ ἔτι πολὺ ταπεινότερῳ νῦν αὖ ἐχρώμεθα τῷ Φι-
 λίππῳ. νῦν ὅ, τὸ μὲν παρὸν αἰεὶ προῖέμενοι, τὰ δ' ἐμέλλοντα
 αὐτόματα οἰόμενοι σχίσαι καλῶς, καὶ ἡνῆσάμεν ὡς ἄνδρες Ἀ-
 θηναῖοι Φίλιππον ἡμεῖς, καὶ κατεσῆσάμεν πηλικῶν, ἡλίκος
 εἰδείς πῶς βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. Νυνὶ δ' αἱρεὶς ἦκει
 τίς; ἔπος, ὃ τῶν Ὀλυθίων αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς ἐδενός ἐστιν
 ἐλάττων τ' προτέρων ἐκείνων. Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις αὖ ὡς ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογιστὴς τ' παρὰ τ' θεῶν ἡμῖν ὑπηρεγμένῳ
 κατασῆς, καὶ περ ἐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην
 αὖ ἔχειν αὐτοῖς χάριν, εἰκότως. τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλε-
 κέναι κατὰ τὸν πόλεμον, τῆς ἡμετέρας ἀμελείας αὖ τις θεῖν δι-
 καίως. τὸ δ' ἡμῖν πάλαι τὸ πεπονθέναι, πεφνησέναι τέ τινα
 ἡμῖν συμμαχίαν τῶν ἀντίρροπον, αὖ βεβλώμεθα χρῆσθαι,
 τῆς παρ' ἐκείνων δυνάμεως δυνεργήσῃ αὖ ἔγωγε θεῖω. Ἀλλ' οἶ-
 μαι, πρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς πῶν χρημάτων κτίσεως.
 αὖ μὲν γὰρ ὅσα αὖ τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ
 τὴν χάριν, αὖ δ' ἀναλώσας λάθῃ, στυγνάλωσεν καὶ τὸ μνησ-
 θῆναι τῇ τύχῃ τὴν χάριν. καὶ περὶ τ' πραγμάτων ἔτι. οἱ μὴ
 χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς ἢ ἐδ' εἰ συνέβη τί παρὰ τ' θεῶν
 χρῆσθαι, μνημονεύουσι. πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβαλὼν ἕκαστον τ'
 προῦπαρξάντων ὡς τὰ πολλὰ κρίνετ'. Διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τ' λοι-
 πῶν ἡμᾶς ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα παύτ' ἐπαυροθ-
 σάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτελέσωμεθα.
 εἰ δ' ἐπ' αὖ προσηύμεθα ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔτι τὴν τὴν ἀνθρώπους,
 εἰτ' Ὀλυθίων ἐκεῖνος καταστρέψῃ, φρασάτω τίς ἐμοῖ, τί τὸ κω-
 λύει

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

λύον ἔτ' αὐτὸν ἔσαι βαδίζειν ὅποι βέλε; Ἀράγε λογίζεταί τις ὑμῶν ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, ἑταίρει τὸν ἔσπον, δι' ὃν μέγας γεγονέν ἀδενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχαίς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα Πύδνα, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖτις, εἴτα Θετταλίας ἐπέβη. μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβέλετο εὐχέπιδας ἔσπον, ὥχετ' εἰς Θράκην. εἴτ' ἐκεῖ τὰς μὲν ἐκβαλὼν, τὰς δὲ κατασχέσας τῶν βασιλείων ἠδούνησε. πάλιν ραΐσας ἐκ ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν ἀπέκλιεν, ἀλλ' ὁ δ' αὖτις Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησε. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριῆς, καὶ Παίονας αὐτῇ καὶ πρὸς Ἀρύμβαν, καὶ ὅπη τις αὐτῇ ποιεῖ, παραλείπων στρατείας. Τί οὐκ τις αὐτῇ ποιεῖ ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτε ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἰδῆσθε ἀμφοτέρω, καὶ τὸ προϊέσθαι καθέκαστον αἰεὶ τῇ πράγματι, ὡς αὐτοτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην, ἥ πρὸς ἅπαντας χεῖται, καὶ συζῆ Φίλιππος, ὑφ' ἧς ἐκ ἑσίν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ἡσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς αὐτῇ τι μετίζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν ἐγκωκῶς ἔσαι, ὑμεῖς δὲ, ὡς ἑδνὸς ἀντιληπτέον ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖτε εἰς τί ποτε ἐλπίς ταῦτα τελευτῆσαι. Πρὸς θεῶν τίς ἔτις δὴ θῆς ἐς τὸν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκείθεν πόλεμον δεῦρο ἔχοντα, αὐτὸν ἀμελήσωμεν; ἀλλὰ μὲν εἰ τοῦτο γένησε, δέδοικα ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν ἔσπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥαδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις μικρὸν ἐπιπορήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέσπασαν, ἔγω καὶ ἡμεῖς αὐτῇ ἐπὶ πολλῷ φανώμεν ἐρραθυμνηότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ, ὧν ἐκ ἡβηλόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἐλθώμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνώσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρῃ. Τὸ μὲν οὐκ ἐπιτιμῶν, ἴσως φῆσαι τίς αὐτῷ ῥαδίον, καὶ παρὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, ὅτι δεῖ πράττειν ἀποφαινέσθαι, τὰ εἶναι συμβεβηκέναι. ἐγὼ δὲ καὶ ἀγνοῶ μὲν ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ ἔστι πολλάκις ὑμεῖς καὶ τὰς αἰτίας, ἀλλὰ τὰς ὑστάτας περὶ τῶν πραγμάτων ἐπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖ-
 δι,

δε, αὐτί μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ. ἕμῳ οἰμαί γε δεῖν ἢ ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦν ὅπως εἰλασθαι, περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγῆμαι. Φημὶ δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, πῶς τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυυθίοις σῶζειν, καὶ τὰς τῆτο ποιήσοντάς στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ πῶς τὴν ἐκείνην χώραν κακῶς ποιεῖν, καὶ ἔιρησε, καὶ στρατιώταις ἑτέροις. εἰ δὲ πατέρες τῶν ὀλιγωρήσετε, ὅκνῳ μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνην κακῶς ποιούτων, ὑπομείνας τῆτο, Ὀλυυθον παραστήσεται, ῥαδίως ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται. εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὀλυυθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσκαθεδεῖ καὶ προσεδρόσει τοῖς πράγμασιν, περιέσαι πῶς γένοιτο τῇ πολιορκημένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοήθειαν εἶναι. Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γινώσκω. περὶ δὲ χρημάτων πόρε, ἔστιν ὃ ἄνδρες Ἀθῶναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν, ὅσα ἐδούλῃ τῇ ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά. ταῦτα δὲ ὑμεῖς, ἔπως ὡς βεβηθε, λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατόμοις ἀποδώσετε, ἐδούλος ὑμῖν προσδεῖ πόρε, εἰ δὲ μὴ, προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἄπαυτος ἐνδεῖ τὰ πόρε. τί οὖν αὐτίς εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; μα δὲ, ἐκ ἔγῳ γε. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγῆμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευάζεσθαι, καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά, καὶ μίαν συντάξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τῆτε λαμβάνειν, καὶ τῆ ποιεῖν τὰ δέοντα. ὑμεῖς δὲ ἔπως αὐτὸν παραγμάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἐορτάς. ἔστι δὴ λοιπὸν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, αὐτὸν πολλῶν δέη, πολλὰ αὐτὸν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ αὐτὸν τέτρωτο ἐδούλῃ εἶναι γένεσθαι πῶν δέοντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρες, ὧν ἔλεθε, ὅσις ὑμῖν αὐτὸν συμφέρειν δοκῇ, καὶ ἔως εἰς καιρὸς, αὐτίλαβεθε τὰ παραγμάτων. Ἀξίον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι, τὰ πράγματα ἐν ᾧ κατέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππε, ἔτε γὰρ ὡς δοκεῖ, ἔφθισέ τις αὐτὸν μὴ σκοπῶν ἀκρεβῶς, ὅπως πρὸς, ἐδ' ὡς αὐτὸν κάλλιστα αὐτὸν τὰ παρόντ' ἔχῃ. ἔτ' αὐτὸν ὀξυῖον ποτε τῶν ἐκείνος, εἰ πολέ-

μείνῃ ῥήθῃ δέήσειν αὐτὸν, ἀλλ' ὡς ἐπιὼν ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ
 πράγματα αἰαρήσειν, καὶ διέψαυε. τὸ δὲ πρῶτον αὐ-
 τὸν παράττει παρὰ γνώμῳ γεγονός, καὶ πολλὴν ἀθυρίαν αὐτῷ
 παρέχει, εἶτα τὰ ῥῆθ' ᾠκιστῶν. ταῦτα γὰρ ἅπιστα μὲν ἡ δὴ-
 πνα φύσει καὶ αἰεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδὴ δ' ὥσπερ ἡμῶν, καὶ ἐς
 νῦν τέτω. καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτὸν εἰσὶν ἐπιφισμένοι,
 καὶ Μαγνησίαν κικαλύουσι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἐγὼ γέτινων,
 ὡς καὶ τὰς λιμνὰς, καὶ τὰς ἀγορὰς ἐτι δάσοισιν αὐτῷ καρπεῖσθαι,
 τὰ γὰρ κοινὰ τῶν ᾠκιστῶν, ἀπὸ πάντων δέοι δοικῆναι, καὶ Φίλιπ-
 πον λαμβάνειν. αὐτὸς δὲ τῶν ἀποστρεφῶν τῶν χρημάτων, εἰς σε-
 νὸν κομιδὴν τὰ τῆς ἑοφῆς τοῖς ἑσέοις αὐτῷ καταστήσει. ἀλλὰ μὲν
 τότε Παιόνα, καὶ τὸν Ἰλλυριόν, καὶ ἀπλῶς τότε ἅπαντας ἡγεῖσθαι
 καὶ αὐτονόμους ἴδιον αὐτῷ καὶ ἐλθούσης, ἢ δέλης εἶναι. καὶ γὰρ ἀν-
 δρες τῶν κατακλύειν τινὸς εἰσι, καὶ ἀνθρώπος ὑβριστεύς, ὡς φασί,
 καὶ μὰ δὴ καὶ ἅπασιν ἴσως. τὸ γὰρ εὐπράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν
 ἀφορμὴν τῶν κακῶν φροσῖν τοῖς ἀνθρώποις γίνεσθαι. διόπερ πολλὰς
 δοκεῖ τὸ φυλάττειν τὰ γὰρ ἀπὸ τῆς κήσας χαλεπώτερον εἶναι. Δεῖ
 τοίνυν ὑμᾶς ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαίριαν τὴν ἐκείνου καιρὸν
 ἡμέτερον νομίσαστας, ἐποίμως συμμάρασαι τὰ πράγματα, καὶ
 πρὸς βλάβην ἡμῶν ἐφ' ἧς δεῖ, καὶ στρατομομένους αὐτὸς, καὶ παροξύνον-
 τας τὴν ἄλλαν ἅπαντας, λογιζομένους ὡς εἰ Φίλιππος λάβοι καθ'
 ἡμῶν τοῦτον καιρὸν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τὴν χώραν, πῶς
 αὐτὸν οἶδε ἐποίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν; εἴτε καὶ αἰχμῆσειν, ἢ
 εἰ μὴ δ' ἀπάθοιτο αὐτὸς, εἰ δύναται ἐκείνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν
 ἔχοντες καὶ πολυμήσετε; Εἴτε τοίνυν ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ καὶ
 τῷ ἡμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσις ἐστὶν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς
 ἐκείνῳ καὶ πολυμῆσιν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκείνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχη τὰ
 πᾶν Ὀλυμπίων, ὑμεῖς ἐκείνῳ πολυμήσετε, καὶ τὴν ἐκείνου κα-
 κῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τὴν οἰκίαν ταύτην ἀδεῶς
 καρπέμενοι· αὐτὸ δ' ἐκείνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἐτι κωλύ-
 σαι δεῦρο βαδίζειν; Θεβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ἢ, καὶ συ-
 ρεισβα-

νεισβαλῶσιν ἐπ' οὐμῶς . ἀλλὰ Φωκεῖς ; οἱ τὴν οἰκίαν ἐχ' οἱοί τε
 ὄντες φυλάττειν , ἵνα μὴ βοηθήσῃτε ὑμεῖς . ἢ ἄλλοις τις ; ἀλλ'
 ὧσαν ἐχὶ βυλήσεται . τῷ ἀποπωπάτων μὲν τ' αὖ εἴη , εἰ ἂν
 αἰσῶν οφλισκαῶν ὅμως ἐκλαλεῖ , ταῦτα διωκθεὶς μὴ παύσει .
 Ἀλλὰ μὲν ἡλικία γέσι τὰ διάφορα ἐνθάδε , ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν ,
 ἐξ λόγου προσδεῖν ἢ γῆμαι . εἰ γὰρ ὑμᾶς διήσειεν αὐτὸς τεμά-
 κοντα ἡμέρας μόνος ἔξω γένεσθαι , καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ
 χρωμένους , τῷ ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν , μηδενὸς ὄντος ἐν αὐ-
 τῇ πολέμῳ λέγω , πλεοναὶ οἶμαι ζημιωθῆναι τὴν γεωργου-
 ντας ὑμῶν , ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τῆ πόλεμον διδραπάνηται .
 εἰ δὲ πόλεμος τις ἦξει , πόσα χρεὶ νομίσει ζημιωθήσεσθαι ;
 καὶ προσέειπεν ἡ ὕβρις , καὶ ἔτι ἢ τῷ παραγμάτων αἰχμῶν ἐδεμῖας
 ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσι . Πάντα δὲ ταῦτα δεῖ συνι-
 δόντας ἅπαντας βοηθεῖν , καὶ ἀποδεῖν ἐκείσε τὸν πόλεμον , τὴν
 μὲν δὲ πόρους , ἵνα ὑπὲρ τῷ πολλῶν , ὧν καλῶς ποιούτες ἔχου-
 σι , μικρὰ ἀναλίσκοντες τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδιδῶς . τὴν δ'
 ἐν ἡλικίᾳ , ἵνα τὴν τῆ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ τῇ Φιλίπ-
 που χώρα κησάμενοι , φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκίας ἀκεραίου
 γένωνται . τὴν δὲ λέγοντας , ἵνα αἱ τῷ πεπολιτῶμένων αὐ-
 τοῖς δίδωται ῥάδιαι γένωνται , ὡς ὅποι' ἅτ' αὐτῶν περὶ
 τὰ πράγματα , τοῖσιν καὶ καὶ τῷ πεπραγμένῳ αὐτοῖς ἐστὶ
 δεῖ . χρὴ δὲ εἶναι παντὸς εἴνεκα .

ΔΙΒΑΝΙΟΥ Τ' ΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ

Ὀλυθιακοῦ β'.

Τῆ Προήκοντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῷ Ὀλυθίωνοι Ἀθλιῶται, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κελεύασι. μέλλουσι ἢ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ δεδιόσιν ὡς δυσπολεμήτω ὄντος τῷ Φιλίππῳ παρελθόντι ὁ Δημοδοκὴς πειράται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνύς ὡς ἀδυνάτῃ τὰ τῷ Μακεδόνα πράγματα. καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὑποπτον αὐτὸν εἶναι φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δυνάμιν οὐκ ἰχυρόν. τὸς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι κατ' αὐτούς.

ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ' ὈΛΥΘΙΑΚΟΣ
Δούτερος.

Επὶ πολλῶν μὲν αὐτοῖς ἰδεῖν, ὧς ἄνδρες Ἀθλιῶται, δοκεῖ μοι, τὴν παρὰ τῷ Θεῷ εὐνοίαν φανεράν γενομένην τῇ πόλει, ἐχέμεν ἢ ἐν τοῖς παρῶσι πράγμασι. τὸ γὰρ τὸς πολέμους Φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χώραν ὁμορον, ἔδωκ' αὐτῷ τινὰ κεκτημένας, καὶ τὸ μέγιστον ἀπάντων τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκείνους διαλλαγὰς, πρῶτον μὲν ἀπίστας, εἶτα τῆς αὐτοῦ πατρὸς νομίζειν ἀνάσσειν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ, καὶ Θεῷ παντάπασιν ἵσικον διεργασίᾳ. Δεῖ τοίνυν, ὧς ἄνδρες Ἀθλιῶται, τὴν ἡδὴ σκοπεῖν αὐτὴν, ἔπως μὴ χείρας περὶ ὑμᾶς αὐτὰς εἶναι δόξωμεν τῷ ὑπαρχόντων. ὡς ἐστὶ τῷ αἰχρῶν, μᾶλλον ἢ τῷ αἰχρίων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ἀλλ' ἢ ποτε κύριοι, φαίνεσθαι φοβερούς, ἀλλὰ καὶ τῷ ὑπὸ τῆς τύχης παρασκόλλασθαι συμμάχων τε, καὶ καιρῶν.

Τὸ

Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου βίωσιν διεξιέναι, καὶ διὰ τῶν τῆς λόγων προξέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς, ἔχι καλῶς ἔχειν ἡγῆμαι· διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ παύθῃσα αὐτοῖς τις ὑπὲρ τῶν, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινὰ, ὑμῖν δ' ἔχι καλῶς πεποῖσθαι· ὁ μὲν γάρ, ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τῶν ἀξίων πεποίηκε τὴν αὐτὴν, τοσῶτον θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται ὑμεῖς ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς φράγμασι, τοσῶτον πλείονα αἰχμητῶν ὠφλήκατε· ταῦτα μὲν οὖν παρὰ λείψω· καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθ' ἐδ' αὐτὸν μέγαν αὐτὸν ἴδοι γιγνημένον, ἔχι παρ' αὐτῷ· ὦν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτῷ πεπολιτμόνοις χάριν, ὑμῖν δ' δίκην προσήκει λαβεῖν, τῶν ἔχι νῦν ὁρῶ τὴν καιρὸν τῷ λέγειν· ἃ καὶ χωρὶς τῶν ἐν, καὶ βέλτιστον ἐστὶν ἀκηκοῖναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνη φαίνοιτο ἀνεῖδη, βελομένοισι ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν περὶ σομαι. Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον ἔστι πιστὸν καλεῖν ἀδελφοὶ τὰ πεπραγμένα δεικνύει, λοιδορίαν εἶναι τις αὐτὸς φήσεται καὶ δικαίως· Τὸ δ' ἐπ' αὐτὰ πᾶσι πῶποτε ἐπραξέ διεξιόντα, ἐφ' ἅπασιν ὑμῖν ἐλέγχειν, καὶ βραχίως λόγῳ συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἐνεκα ἡγῆμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τὰ ἐκείνων, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τὰ τῶν ὑπερεκπεπληγμένων ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρηόμενος μέγας νῦν ἡυξήθη, καὶ πρὸς αὐτὸν ἦκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματα αὐτῶν· Ἐγὼ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡγέμευ καὶ αὐτὸς φοβερόν εἶναι καὶ θαυμάσιον τὸν Φίλιππον, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα, εἰρῶν αὐτὸν ἡυξήμενον· νῦν δ' θεωρῶν, καὶ σκοπῶν, δέρισκω τὴν μὲν ἡμετέραν δυνάμειν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτε Ὀλυμπίας ἀπὸ λαυρὸν τιγες ἐνθ' ἐδ' ἐβλομένους ἡμῖν ἔχλεχθῆναι, τῇ τὴν Ἀμφίπολι φάσκον παραδῶσιν, καὶ τὸν Ἐρυνόμηνον ποτὶ ἀπόρρητον ἐκείνο κατὰ σκευάσειν, τῇ τῇ προταγόμενον· τὴν δ' Ὀλυμπίαν φιλίας

μετὰ τῶτα, τῇ Ποτιδαίᾳ ἔσαν ἡμετέραν ἐξελῆν, καὶ τὰς μὲν
 πρότερον συμμαχίας ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παραδόναι δὲ ἐκείνοις.
 Θειταλὲς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα, τῇ Μαγνησίᾳ παραδόντων ὑ-
 ποχέσθαι, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῆς πολέμησεν ἀνα-
 δεξασθαι. ὅλως δὲ ὑδεῖς ἔστιν, ὅν τιν' ἐπεφρονάκιον ἐκείνος τῇ
 αὐτῇ χρησαμένῳ· τίω γὰρ ἐκείνων ἀνοιαν αἰεὶ τῇ ἀγνοούντων
 αὐτὸν ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων, ἕτως ἡυξήθη. ὥσπερ ἔν
 διατύπων ἦρθη μέγας, ὡς ἵκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς
 φρονότι πράξιν, ἕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τύπων, καὶ καθαι-
 ρεῖσθαι πάλιν, ἐπειδὴ πάντ' ὅσῃα ἑαυτῷ ποιοῦν ἐξηλέγη-
 κται. Καίρῳ μὲν δὴ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὸτο πάρεστι
 Φιλίππῳ τὰ πράγματα, ἢ παρελθὼν τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ἡμῖν
 διειδέτω, ἢ ὡς ἐκ ἀληθείας τὸ ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξη-
 πατημένοι, τὰ λοιπὰ πισδύσασιν αὐτῷ, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὸ αὐτῶν
 ἀξίας διδελωμένοι Θειταλοὶ, νῦν ἐκ ἀνελούθιροι γένοιντο ἄσ-
 μνοι· καὶ μὲν ἔτις ὑμῶν τῶτα μὲν ἔπος ἔχειν ἡγείται, αἰεταί
 δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῇ πᾶσι χωρία, καὶ λιμένας,
 καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, ἐκ ὁρδῶς οἶται. Ὅταν μὲν γὰρ
 ὑπ' ὀνόμας τὰ πράγματα συστῇ, καὶ πᾶσι τὰυτὰ συμφέρη τοῖς με-
 τέχουσι τὸν πόλεμον, καὶ συμπονεῖν, καὶ φέρειν τὰς συμφοράς, καὶ
 μόνειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας, καὶ πονη-
 είας τις, ὥσπερ ἔστος, ἰσχὺς, ἢ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν
 πταῖσμα, ἅπαντα ἀνεχαίτισε, καὶ διέλυσσε. ἢ γὰρ ἔστιν, ἐκ
 ἔστιν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικῆντα, καὶ ἐπιπορκεῖντα, καὶ ψευδό-
 μνον, δύναμιν βεβαίαν κήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν
 ἅπαξ, καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γὰρ ἰσθῆσιν ἐπὶ
 ταῖς ἐλπίσιν ἂν τύχη, τῇ χρόνῳ δὲ φωρᾷ, καὶ περὶ αὐτὰ κατὰρ-
 ρεῖ· ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοῖα, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιού-
 των, τὰ κάτωθεν ἰχυρότατα εἶναι δεῖν, ἔστι καὶ τῶν πράξεων τὰς
 ἀρχάς, καὶ τὰς ὑποθέσεις, ἀληθείας καὶ δικαίας εἶναι προσήκει.
 τὸτο δὲ ἐκ τῆς νῦν ἐστὶ τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ· Φημὶ δὲ δεῖν
 ἡμᾶς

ἡμᾶς ἅμα, τοῖς μὲν Ο'λυμφοῖς βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει
 κάλλιστα, καὶ τάχιστα, ἕτως ἀρέσκειμοι· πρὸς δὲ Θετταλὸς, πρεσ-
 βείαν πέμπειν, ἢ τίς μὲν διδάξει τῷτα, τίς δὲ, παροξυνεῖ· Ἐ-
 γὰρ νυνὶ εἰσὶν ἐμφημισμένοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν, καὶ περὶ Μαγνη-
 σίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μὲντοι τῷτο, ὡς ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, ὥπως μὴ λόγους ἔρῃσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλ-
 λά καὶ ἔργοντι δεικνύειν ἔξῃσιν, ὥς ἐλεηλυτόπων ὑμῶν ἀξίως τὴν
 πόλεως, καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς φράγμασιν. Ὡς ἅπας μὲν λόγος
 αὐτῇ τὰ φράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν; μάλιστα
 δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἐτοιμότερα αὐτῇ δοκῶ-
 μεν χῆσθαι, τοσούτω μᾶλλον ἀπιστῶσι πάντες αὐτῇ· πολλὴν
 δὲ τὴν μετὰσασιν, καὶ μεγάλῳ δεκτέον τὴν μεταβολὴν, εἰς φέ-
 ροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἐτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν
 προσέξει τὸν νῦν· καὶ τῷτα ἐδεήσθητε ὡς προσήκει καὶ δεῖ, πέ-
 ραινεῖν, καὶ μόνον, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀδυνάως,
 καὶ ἀπίσως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας
 ἀρχῆς καὶ δυνάμεως, κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται. ὅλως μὲν
 γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δυνάμις καὶ ἀρχή, ἐν μὲν προδῆκης μέρει ἔστι
 τίς καὶ σμικρά, οἷον ὑπῆρξε ποτὶ ὑμῖν ἐπὶ Τιμοδείῃ πρὸς Ο'λυμ-
 φούς· πάλιν αὖ, πρὸς Ποτίδαιαν Ο'λυμφοῖς ἐφάνητι τῷτο
 συμμαφότερον· νυνὶ δὲ Θετταλοῖς νοσῶσι, καὶ σασιάζουσιν, καὶ πε-
 τραγμένους, ἐπὶ τῇ τυραννικῇ οἰκίᾳ ἐβοήθησε· καὶ ὅπῃ τις αὐ-
 τοῖς μακροδῆ, καὶ μικρὰν δυνάμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτῇ δὲ κα-
 τ' αὐτῷ ἀδυνάτης καὶ πολλῶν κακῶν ἔστι μεσῇ· καὶ γὰρ ἕτος ἅπα-
 σι τέτοις, οἷς αὐτὴς μέγας αὐτὸν ἠγήσατο, τοῖς πολέμοις, καὶ
 ταῖς στρατείαις, ἐτ' ἐπισφαλεσέρας αὐτῷ, ἢ ὑπῆρχε φύσει,
 κατεσκόλεκεν αὐτῇ· μὴ γὰρ οἴσθε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς
 αὐτοῖς Φιλίππῳ τε χαίρειν, καὶ τὴν ἀρχομένους· ἀλλ' ὁ μὲν δό-
 ξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τῷτο ἐζήλωκε, καὶ προήρηται, φράττων καὶ κιν-
 δυνόων, αὐτὸ συμβῆναι παθεῖν, τὴν τῇ δεσφράξασθαι τῷτα,
 καὶ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς δόξαν, αὐτῇ τῇ ζῆν

ἀσφαλῶς ἡρημένος τοῖς ᾗ, πῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τέτων,
 ὁ μέτεσι· κοπτόμενοι ᾗ αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω
 τε ἑκάτω, λυποῦνται καὶ συνεχῶς θαλαπρωῶσιν, ἔτ' ἐπὶ τοῖς
 ἔργοις, ἔτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι ἔχθρ' ἔχειν, ἔθ' ὅσ' αὐ
 πορίσασιν ἔπως ὅπως αὐθιγῶνται, ταῦτ' ἔχοντες ἔχθρ' εἶναι,
 κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.
 Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τέτων
 αὐτὶς σκέψαιτο ὁ χαλεπῶς· οἱ δὲ περὶ αὐτὸν ὄντες ἔχουσι καὶ
 πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὥς εἰσὶ θαυμαστοί, καὶ συγκε-
 κροτημένοι τὰ τῷ πολέμου. ὥς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γε-
 γνημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς ἑδαμῶς οἴου τε φάσειν εἶναι,
 ἑδῶν εἰσὶ βελτίους· εἰ μὲν γάρ τις ἀνὴρ εἴςιν ἐν αὐτοῖς ἔμπει-
 ρος πολέμου καὶ ἀγῶνων, τίς μὲν φιλοτιμία πάντας ἀπο-
 θεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτῷ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα·
 πρὸς γὰρ αὐτοῖς ἄλλοις, καὶ τῷ φιλοτιμίᾳ τῶν ἀνδρῶν, ἀνυπερ-
 βλητὸν εἶναι· εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως, τῷ κατ' ἡ-
 μέραν ἀκρασίᾳ τῷ βίῳ, καὶ μέθῃ, καὶ κορδακισμῶς ὁ δυνά-
 μιστος φέρειν, παρεῖσθαι, καὶ ἐν ἑδῶν εἶναι μέρει τὸν τοιοῦ-
 τον· λοιπὸς δὲ περὶ αὐτὸν εἶναι λησᾶς καὶ κόλακας, καὶ ποῖτας ἀν-
 θρώπους, οἷους μεθύσθους ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ
 νῦν ὁκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι· δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, καὶ
 γὰρ ὅς ἐστιν ἐν ἐδῶν πάντες ἀπῆλαιμον ὥς πολὺ τῶν θαυμαστο-
 ποιῶν ἀσελγέστερος ὄντας, Καλλίαν ἐκείνον τὸν δημόσιον, καὶ
 ποῖτας ἀνθρώπους μίμους γελοίων, ὁ ποιητὰς αἰχρῶν ἀσμά-
 των, ὧν εἰς τὰς συνόντας ποιεῖσιν ὥστε τῷ γελασθῆναι, τίς
 ἀγαπᾷ, καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει· καὶ τοιαῦτα εἰς μικρά τις ἡγεί-
 ται, μεγάλα, ὧν ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τ' ἐκείνου γνώ-
 μης, καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὐφροῦσιν· ἀλλ' οἶμαι νῦν
 μὲν ἐπισκοπεῖ τί τοις τὸ κατορθοῦν· Αἱ γὰρ δὲ πρᾶξιαι δειναὶ
 συγκρούει, καὶ συσκιάζει τὰ τοιαῦτα ὅτι δὴ· εἰ δέ τι πταί-
 σιεν, τότε ἀκριβῶς αὐτῷ πάντ' ὀξείασι δῆσεται· δοκεῖ δ' ἔμοι-

γε, ὡς ἄνδρες Ἀθῆνῶν, δέειν ἐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἱ, τε θεοὶ
 θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βάλῃσθε· ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡ-
 μῶν ἕως μὲν ἂν ἐρρώμενος ἦ τις, ἔδον ἵπαισθάνεται τῷ καθέ-
 καστα σαθρῶν, ἐπὰν δ' ἄρρώσῃ μὰ τι συμβῇ, πάντα κινεῖται,
 καὶ ῥῆγμα, καὶ σρέμμα, καὶ ἄλλο τι τῷ ὑπαρχόντων σα-
 θρῶν ἢ, ἔτω καὶ τῷ πόλεων, καὶ τῷ τυράννων· ἕως μὲν ἂν ἔξω
 πολεμῶσιν, ἀφανῇ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐς· ἐπειδὴν δ' ὁμο-
 ρος πόλεμος συμπλαῖν, πάντα ἐποίησεν ἐκδηλα· Εἰ δέ τις
 ὑμῶν, ὡς ἄνδρες Ἀθῆνῶν, τὸν Φίλιππον ὀτυχεῖντα ὀρῶν,
 ταύτῃ φοβερὸν ἀποπολεμῆσαι νομίζει, σῶφρονος μὲν ἀνδρά-
 που λογισμῷ χεῖται· Μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δ' ὅλον, ἡ
 τύχη παρὰ πάντ' ἐς τὰ τῷ ἀνδράπων πράγματα· ἔμην ἄλλ'
 ἔγωγε, εἴ τις αἰρεσίην μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύ-
 χην ἂν ἐλοίμην, ἐθέλοντων ἂν ἀποσῇκει ποιεῖν ἡμῶν αὐτῷ, καὶ
 κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ
 τὴν παρὰ τῷ θεῶν εὐνοίαν ἔχειν ὀρῶ ὑμῖν ἐνέσας, ἢ ἐκείνῳ· ἀλλ'
 οἶμαι καθ' ἡμέδα, ἔδον ποιουῦτες· Οὐκ εἴη δ' αὖ τὸν ἀργουῦ-
 τα, ἔδῃ φίλοις ἐπιπάττειν ὑπὲρ αὐτῆς τι ποιεῖν, μή τι γὰρ δὴ τοῖς
 θεοῖς· ἐδὴ θαυμάσιόν ἐστιν, εἰ στρατεύμενος, ἔς ποτ' ἂν ἐκείνος
 αὐτὸς, καὶ παρὰν ἐφ' ἅπασιν, καὶ μηδὲν καὶ μὴ δ' ὦραν παρα-
 λείπων, ἡμῶν μελλόντων, καὶ ψιφισομένων, καὶ πυλωτομένων,
 περιγίγνεται· ἐδὴ θαυμάζω τὸ ἐγώ· τὴν ἀντίον γὰρ ἂν ἴω
 θαυμάσιόν, εἰ μηδὲν ποιῶντες ἡμεῖς ὦν τοῖς πολεμῶσι προσή-
 κει, τὰ πάντα ποιῶντος ἂν δεῖ, περιῆμεν· ἀλλ' ἐκείνο θαυμά-
 ζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μὲν ποτε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν
 ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πολλὰ ἴδια πλεονεκτῆσαι πολ-
 λακίς ὑμῖν ὄξον, ἐκ ἡθελήσατε; ἀλλ' ἴνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν
 δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες, ἔς προεκιν-
 διωδέτε στρατεύμενοι· νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ὀξύναι, καὶ μέλλετε εἰσ-
 φέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων· καὶ τὸς μὲν ἄλλους σε-
 σάκατε πολλὰ καὶ πάντα, καὶ καθ' ὅσα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει
 τί

τὰ ἡμέτερα αὐτῷ ἀπολωλεκότες κἀθῆδε , ταῦτα θαυμά-
 ζω· καὶ ἔτι πρὸς ταῖσι, εἰ μὴ ἔς ὑμῶν, ὧ ἀνδρες Ἀθῆναιοι,
 δυνάται λογίσασθαι, πόσον πολιεῖτε χρόνον Φιλίππῳ,
 καὶ τί ποιώντων ὑμῶν, ἅπας ὁ χρόνος διεληλυθὼς ἔσται γὰρ
 δήπερ τῷ ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἐτέρης τινὰς ἐλπίζοντων πα-
 ρεῖν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπίζοντων,
 χεδὸν ταῦτα, ἅπερ νυνὶ, ποιοῦντων, ὁ χρόνος ἅπας διεληλυ-
 θεν· Εἴτα ἔπως ἀγνώμονως ἔχετε, ὧ ἀνδρες Ἀθῆναιοι, ὥς
 δι' ὧν ἐκ χρησῶν, φαῦλα τὰ πράγματα γέγονε τῆς πόλεως, διὰ
 τῷ αὐτῷ τόπων ἐλπίζετε πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρῆσά γε-
 νήσασθαι; ἀλλ' ἔτ' ἔυλογον, ἔτ' ἔχον ἐς φύσιν τὸ τό γε. Πολὺ
 γὰρ ῥῆον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κήσασθαι πάντα πέφυκε· νυνὶ
 ὅ, τι μὲν φυλάξομεν, ἑδν' ἐστὶν ὑπὸ τῷ πολέμῳ λοιπὸν τῷ
 ἀφότερον, κήσασθαι ἢ δεῖ· αὐτῷ οὐκ ὑμῶν τὸ ἔργον ἦδη. Φη-
 μὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτὸς ὀξείσαι προθύμως, μη-
 δέναι αἰτιάσθαι, πρὶν αὖ τῷ παραγμάτων κρατήσῃ· τῶν καὶ
 τὰ ἅπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ κείνασθαι, τὸς μὲν ἀξίους ἐπαίνει, τι-
 μάς, τὸς ἢ ἀδικούντας, κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν,
 ἢ τὰ κατ' ὑμᾶς ἐλλείμματα. Οὐ γὰρ ἐστὶ, πικρῶς ὀξυτάσαι,
 τί πεπρακται τοῖς ἄλλοις, αὐτὸ μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῷ πρῶτον ὑπάρ-
 ξη τὰ δέοντα· Τίνας γὰρ εἵλεκα, ὧ ἀνδρες Ἀθῆναιοι, νομίζε-
 τε, τῶν μὲν φύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους αὐτὸν ἐκπέμψῃτε
 στρατῶς, ἰδίους δ' ὀλέσκειν πολέμους, εἰ δέ τι τῷ ὄντων καὶ
 περὶ τῷ στρατηγῶν εἰπὲν; ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐστὶ τὰ ἄθλα, ὑπὲρ
 ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος, ἡμέτερα· Ἀμφίπολις καὶ ληφθῇ, παρα-
 χρήμα αὐτῷ ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ ἢ κίνδυνοι, τῷ ἐφεσηκότων ἴδιοι,
 μισθὸς δ' ἐκ ἐστὶν· ἐκεῖ ἢ κίνδυνοι μὲν ἐλάττω, τὰ ἢ λήμμα-
 τα τῷ ἐφεσηκότων καὶ τῷ στρατιωτῷ, Λάμψακος, Σίγγειον, καὶ
 πλοῖα ἂν συλῶσιν· ἐπὶ οὐκ τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς, ἕκαστοι χω-
 ρῶσιν· ὑμεῖς ἢ ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψῃτε φαύ-
 λως ἔχοντα, τὸς ἐφεσηκότας κείνετε· ὅταν ἢ δόντες λόγον τὰς

ἀνάγ-

ἀνάγκας ἀπέστητε ταύτας , ἀφίετε · περίεσι ποίνω ὑμῖν ἀλλή-
 λους ἐρίζειν καὶ διεσπᾶναι , τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένους , τοῖς
 δὲ ταῦτα , τὰ κοινὰ δὲ ἔχειν φαύλως · ἀρότερον μὲν γάρ ,
 ὡς αὐδρὲς Ἀθῆναιῶι , εἰσφέρειτε κατὰ συμμορίας , νυνὶ δὲ
 πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας · ῥήτωρ ἡγεμῶν ἐκατέρων , καὶ
 στρατηγὸς ὑπὸ τέτῳ , καὶ οἱ βοηθησόμενοι τελαπόσιοι , οἳ ἢ ἄλ-
 λοι προσσυνέμνητε , οἱ μὲν ὥς τέτις , οἳ ἢ ὥς ἐκείνους . δεῖ
 δὴ ταῦτα ἐπανέντας , καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι ἔτι νῦν γενομένους ,
 κοινὸν καὶ τὸ λέγειν , καὶ τὸ βουλεύεσθαι , καὶ τὸ πράττειν ποιῆ-
 σαι · εἰ δὲ τοῖς μὲν ὡς περ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιπάττειν ἀ-
 ποδόσιτε , τοῖς ἢ ἀναγκάζεσθαι τελεπαρχεῖν , εἰσφέρειν ,
 στρατεύεσθαι , τοῖς ἢ ψιφίζεσθαι κατὰ πύτων μόνον , ἄλλο
 ἢ μηδοτιουῶ συμπονεῖν , ἔχι γνήσεται ἢ δόντων ὑμῖν ἔχον-
 ῶν καιρῷ · τὸ γὰρ ἡδίκημένον αἰεὶ μέρος ἐλκεῖται , εἰδ' ὑμῖν
 τίτις κολάζειν ἀπὲρ πάντων ἐχθρῶν περιέσαι · λέγω δὲ κεφάλαιον ,
 πάντας εἰσφέρειν , ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει , τὸ ἴσον , πάν-
 τας ἐξίστασθαι κατὰ μέρος , ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσῃσθε · πᾶ-
 σι τοῖς παρεῖσι λόγον δίδόναι , καὶ τὰ βέλτερά ὧν αὐτοὶ ἀκού-
 σῃτε , αἰρεῖσθαι , μὴ ἂν ὁδεῖνα ἢ ὁδεῖνα εἴπῃ . καὶ ταῦτα
 ποιῆτε , ἐπὶ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινήσεσθε , ἀλλὰ
 καὶ ὑμᾶς αὐτὰς ὕστερον , πολλῶν βέλτιον πῶν ὅλων πραγμάτων
 ἡμῖν ἐχόντων .

Τ' ΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ Ο' ΑΤΥΝΘΙΑΚΟΥ

Τρίτου .

ΕΠεμφαν βοήθειαν τοῖς Ο'λυμπίοις οἱ Ἀθῆναιοι . καὶ τι κα-
πορθουῦ ἔδοξαν δι' αὐτῆς , καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλε-
το . ὃ δὲ δῆμος περὶ χαρῆς , οἷτε ῥήτορες παρακαλῆντες ἐπὶ τιμω-
ρίας τῶ Φιλίππου . ὁ δὲ Δημοσθένης δεδοικώς , μὴ θαρσύναν-
τες ὡς τὰ πάντα νικηκότες , καὶ ἰκανῶς βοήθειαν πεποιμημένοι
τοῖς Ο'λυμπίοις , τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι , διὰ τὸ παρελθὼν
ἐπικόπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν , καὶ πρὸς ἀλλάθειαν σῶφρον-
να τὴν γνώμην μετίσσει , λέγων , καὶ περὶ τῆς Φιλίππου τιμω-
ρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον , ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων
σωτηρίας . ὁ δὲ γὰρ ὅτι καὶ Ἀθῆναιοι , καὶ ἄλλοι που τινὲς τῶ μὲν
μὴ τὰ οἰκεία ποιεῖν ποιεῖντες φροντίδα , περὶ δὲ τὸ τιμωρί-
σασθαι τὰς ἐναντίους ἥττον σπουδάζουσιν . ἐν τούτῳ τῇ λόγῳ
καὶ τῆς περὶ τῶν θειρακῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον
ἄπτεται , καὶ ἀξιότ' λυθῆναι τὰς νόμους τὰς ἐπιτιθεσθῆς ζη-
μίας τοῖς χεράσιν αὐτὰ γινέσθαι στρατιωτικά , ἵνα δειχθῇ
τὸ συμβουλεύειν τὰ βέλτεστα . παραινεῖ δὲ ὅλως πρὸς τὸν ἦ προ-
γόνων ζῆλον ἀναστῆναι καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις , καὶ
ἐπιτιμήσει πολλῇ κέχρηται κατὰ τὸ δῆμον πῶς ἐκκληρυμένον ,
καὶ τῶν δημαγωγῶν , ὡς οὐκ ὀρθῶς προΐσταμένων τὴ πόλει .

Τ Ο Τ' Λ Τ' Τ Ο Τ' Ο Λ Τ Ν Θ Ι Α Κ Ο Σ
Τρίτος.

Οὐχὶ ταῦτα παρίσταται μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηνᾶιοι,
 ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν εἰς τὰς λό-
 γους ἄς ἀκῶ· τὴς μὲν γὰρ λόγους, περὶ τῆ τιμωρῆσασθαι Φί-
 λιππον ὁρῶ γιγνομένους· τὰ δὲ πράγματα, εἰς τὸτο προήκοντα,
 ὥστε ὅπως μὴ πεισώμεθα αὐτοὶ ἑσπεριότερον κακῶς, σκέψασθαι
 δεόν· Οὐδ' οὐκ ἄλλο μοι δοκῶσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ τὴν
 ὑπόθεσιν περὶ ἧς βεβλήεσθε, ἐχὶ τὴν ἔσαν παρυσαντες ὑμῖν,
 ἀμαρτάνειν· Ἐγὼ δ' ὅτι μὲν ποτε ἐξελὼ τῇ πόλει, ἐπὶ αὐτῆς
 ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ Φίλιππον τιμωρῆσασθαι, ἐ μάλα ἀκρι-
 βῶς οἶδα, ἐπ' ἐμῇ γὰρ, ἐχὶ πάσαι, γέγονε ταῦτα ἀμφοτέ-
 ρα· νῦν μὲν τοι πείπειςμαι, τῷδε ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι
 τὸ πρῶτον, ὅπως τὰς συμμάχους σώσωμεν· ἐὰν γὰρ τὸτο βε-
 βαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τῆς τίνα ἔσπον τιμωρῆσεται τις ἐ-
 κείνων, ἐξέσαι σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὁρθῶς ὑποθέσθαι
 μάταιον ἡγῆμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὀντινοῦ ποιεῖσθαι λόγον· Ὁ
 μὲν οὐκ παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηνᾶιοι, εἰπέρ ποτε καὶ
 νῦν πολλῆς φροντίδος καὶ βελῆς δεῖται· ἐγὼ δὲ, ἐχὼ, τι καὶ
 περὶ τῶν παρόντων συμβαλεῖσθαι, χαλεπώτατον ἡγῆμαι, ἀλλ'
 ἐκείνο ἀπορῶ, τίνα καὶ ἔσπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηνᾶιοι, πρὸς
 ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπῆν· πείπειςμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκῶν
 σωοίδια, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφυγμένα, τὰ
 μὴ βέλεσθαι τὰ δεόντα ποιεῖν, ἐπὶ μὴ σωίσθαι· Ἀξιώδ' ὑ-
 μᾶς ἂν μετὰ παρρησίας ποιῶμαι τὰς λόγους, ὑπομείναι, τὸτο
 θεωρῶντας, εἰ τὰ ληθῆ λέγω, καὶ διὰ τὸτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελ-
 τίω γένηται· ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐκ τῶν πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους,
 εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα πράγματα· Ἀναγ-
 καῖον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς
 ἵπαι.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΣ

ΔΙΒΑΝΙΟΥ Τ' ΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ

Ο λυωθιακού β'.

Τῆ Προήκατο μεν τὴν πρεσβείαν τῷ Ο λυωθίωνοι Ἀθλωαῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκέλευσιν. μέλλουσι ἢ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ διδίοσιν ὡς δυαπολεμήτω ὄντος τῷ Φιλίππῳ παρελθόντι ὁ Δημοδοκῆς πειράται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνύς ὡς ἀδυνάτῃ τὰ τῷ Μακεδόνα πράγματα. καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὑποπτον αὐτὸν εἶναι φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δυνάμιν οὐκ ἰχυρόν. τὸς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι κατ' αὐτούς.

ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ' Ο ΛΥΝΘΙΑΚΟΣ

Δεύτερος.

Επὶ πολλῶν μεν αὐτοῖς ἰδεῖν, ὧ ἀνδρες Ἀθλωαῖοι, δοκεῖ μοι, τὴν παρὰ τῷ θεῷ εὐνοίαν φανεράν γενομένην τῇ πόλει, ἐχέμεν ἢ ἐν τοῖς παρῶσι πράγμασι. τὸ γὰρ τὸς πολέμους τας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χάραν ὅμορον, ἐδυνάμιν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἀπαύτων τὴν ὑπὲρ τῷ πολέμῳ γνώμῃ τοιαύτῃ ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκείνον ἑλλασσάς, παύσαν μεν ἀπίσης, εἴτα τῆς αὐτοῦ πατρὶδος νομίζειν ἀνάσσειν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ, καὶ θεῶν παντάπασιν ἵστικον διεργασίᾳ. Δεῖ τοίνυν, ὧ ἀνδρες Ἀθλωαῖοι, τὴν ἡδὴ σκοπεῖν αὐτὴς, ὥπως μὴ χείρας περὶ ὑμᾶς αὐτὰς εἶναι δόξωμεν τῷ ὑπαρχόντων. ὡς ἔστι τῷ αἰχρῶν, μᾶλλον ἢ τῷ αἰχρίσων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἡμεῖς ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προτιμενέας, ἀλλὰ καὶ τῷ ὑπὸ τῆς τύχης παρασχεσθαι τῶν συμμάχων τε, καὶ καιρῶν.

Τὸ

Τὸ μὲν οὖν, ὡς ἄνδρες Ἀθιναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διε-
 ξινύει, καὶ διὰ τῶν τῶν λόγων προφέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑ-
 μᾶς, ἐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγεῖσθαι· διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ παῖθ' ὅσα
 αὐτοῖς τοῖς ὑπὲρ τῶν, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινὰ, ὑμῖν
 δ' ἐχὶ καλῶς πεποῖσθαι· ὁ μὲν γάρ, ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τῶν
 ἀξίας πεποίηκε τῶν αὐτῶν, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι
 νομίζεται ὑμεῖς ὅσῳ χειρόν ἢ προσῆκε κέχρησθαι τοῖς πράγμα-
 σιν, τοσούτῳ πλείονα αἰχμητῶν ἀφλέκατε· ταῦτα μὲν οὖν πα-
 ρελείψω· καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὡς ἄνδρες Ἀθιναῖοι, σκο-
 ποῖτο, ἐνθ' ἐνδ' αὐτὸν μέγας αὐτὸν ἴδοι γεγενημένον, ἐχὶ παρ' αὐ-
 τῷ ὦν οὖν ἐκείνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν πεπολιτευμένοις
 χάριν, ὑμῖν δ' δίκην προσήκει λαβεῖν, τῶν ἐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν
 καιρὸν τῷ λέγειν. ἃ δ' καὶ χωρὶς τῶν ἐνι, καὶ βέλτιστον ἐστὶν ἀκη-
 κοῦναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μέγαλα, ὡς ἄνδρες Ἀθιναῖοι, κατ' ἐκεί-
 νου φαίνεται αὐτοῖς, βελομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰ-
 πὼν περὶ ἄσσομαι. Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον ἔσθ' ἄπιστον καλεῖν αὐτὸν
 τὰ πεπραγμένα διεκνυῖαι, λοιδόρειαν εἶναι τις αὐτὸν φήσει καὶ
 δικαίως. Τὸ δ' ἐπ' αὐτῷ ὅσα πῶποτ' ἐπραξε διεξιόντα, ἐφ' ἅσας
 τῶν ἐλέγχειν, καὶ βραχέας λόγους συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν
 ἐνέκα ἡγεῖσθαι συμφέρον εἰρῆσθαι, τὰ ἐκείνου, ὅπερ καὶ ἀληθὲς
 ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τὰ τῶν ὑπερεκπεπληγμένων ὡς
 ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν,
 οἷς πρότερον παρακρηόμενος μέγας νῦν ἡνέκηθη, καὶ πρὸς αὐτὸν
 ἦκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματα αὐτοῦ· Ἐγὼ μὲν γάρ, ὡς ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡγεμῶν καὶ αὐτὸς φοβερόν εἶναι καὶ θαυμα-
 σὸν τὸν Φίλιππον, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα, εἰρῶν αὐτὸν ἡνέ-
 κησεν· νῦν δ' ἐπεὶ τῶν, καὶ σκοπῶν, δέισκω τὴν μὲν ἡμετέραν
 δειλίαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτι Ὀλυμπίους ἀπ' ἡλαστόν τινας ἐν-
 θ' ἐνδ' ἐβελόμενος ἡμῖν ἔχλεχθῆναι, τῶν τῶν Ἀμφίπολιν φάσ-
 κειν παραδῶσιν, καὶ τὸν θρυλλόμενον ποτε ἀπόρρητον ἐκείνο
 κατὰ σκευάσειν, τὴν προταγόμενον· τὴν δ' Ὀλυμπίων φιλίαν

μετὰ ταῦτα, τῇ Ποτίδαιαν ἔσαν ἡμετέρῃν ἐξελῆιν, καὶ τὰς μετὰ
 πρότερον συμμαχίας ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παραδόναι δὲ ἐκείνοις.
 Θετταλὲς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα, τῇ Μαγνησίᾳ παραδώσειν ὑ-
 ποχέσθαι, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν πολέμησιν ἀνα-
 δέξασθαι. ὅλως δὲ ὑδεῖς ἐστίν, ὅν τιν' ἐπεφρονάκιον ἐκείνος τῶν
 αὐτῶν χρησασμένων· τίω γὰρ ἐκείνων ἀνοιαν αἰεὶ τῶν ἀγνοούντων
 αὐτὸν ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων, ἕτως ἡυξήθη. ὥσπερ ἔν
 διατέτῳ ἦρθη μέγας, λύϊκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς
 ὡροντόι πράξειν, ἕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τέτων, καὶ καθαι-
 ρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ὅσπερ αὐτὴ ποιῶν ἐξεληλύθ-
 κται. Καίρῳ μὲν δὴ, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὴν πάρεστι
 Φιλίππῳ τὰ πράγματα, ἢ παρελθὼν τις ἐμοί, μάλλον δὲ ἡμῖν
 δεῖξάτω, ἢ ὡς ἐκ ἀληθείᾳ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξη-
 πατημένοι, τὰ λοιπὰ πισδύουσιν αὐτῶν, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν
 ἀξίαν δεδελωμένοι Θετταλοὶ, νῦν ἐκ ἀνελδύθιροι γίνονται ἄσ-
 μνοι. καὶ μὲν εἰς τὴν αὐτῶν μεν ἕως ἔχειν ἡγείται, αἴται
 δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῇ τὰ χωρία, καὶ λιμένας,
 καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, ἐκ ὁρδῶς οἶται. Ὅταν μὲν γὰρ
 ὑπ' ὀνείας τὰ πράγματα συστῇ, καὶ πᾶσι ταῦτα συμφέρῃ τοῖς με-
 τέχουσιν ἢ πολέμῳ, καὶ συμπονεῖν, καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς, καὶ
 μένειν ἐθέλωσιν οἱ ἄνθρωποι. ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας, καὶ πονη-
 ρίας τις, ὥσπερ ἔτος, ἰχύση, ἢ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν
 πταῖσμα, ἅπαντα ἀνεχάτισε, καὶ διέλυσεν. ἐγὰρ ἐστίν, ἐκ
 ἔστιν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν, καὶ ἐπιορκεῖν, καὶ ψευδό-
 μενον, δύναμιν βεβαίαν κήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μεν
 ἅπαξ, καὶ βραχὺν χρόνον ἀντίχει, καὶ σφόδρα γὰρ λύθησεν ἐπὶ
 ταῖς ἐλπίσιν ἂν τύχη, τῇ χρόνῳ δὲ φωρᾷ, καὶ περὶ αὐτὰ κατὰρ-
 ρεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοῖα, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιαύ-
 των, τὰ κάτωθεν ἰχυρότατα εἶναι δεῖ, ἕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς
 ἀρχάς, καὶ τὰς ὑποθέσεις, ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει.
 τὴν δὲ ἐκ τῶν νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ. Φημὶ δὲ δεῖν
 ἡμᾶς

ἡμᾶς ἅμα, τοῖς μὲν Ο'λυμπίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει
 κάλλιστα, καὶ τέχιστα, ἔτως ἀρέσκειμοι· πρὸς ἣ Θετταλὸς, πρεσ-
 βείαν πέμπειν, ἢ τίς μὲν διδάξει ταῦτα, τίς ἣ, παροξυνεῖ· Ἐ-
 γὰρ νυνὶ εἰσὶν ἐμφροσμένοιοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν, καὶ περὶ Μαγνη-
 σίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖτε μὲντοι τῆτο, ὧς ἄνδρες Ἀθι-
 ναῖοι, ἔπως μὴ λόγους ἐρᾷσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλ-
 λά καὶ ἔργοντι δεικνύειν ἔχουσιν, ἐξεληλυθότων ὑμῶν ἀξίως τὴν
 πόλειως, καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς φράγμασιν. Ὡς ἅπας μὲν λόγος
 αὐτῇ τὰ φράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν; μάλιστ'
 ἢ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλειως· ὅσῳ γὰρ ἐτοιμότατ' αὐτῇ δοκῶ-
 μεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπισῶσι πάντες αὐτῇ· πολλὴν
 ἢ τὴν μετέσασιν, καὶ μεγάλῳ δεικτέον τὴν μεταβολὴν, εἰς φέ-
 ροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιουῦντας ἐποίμω, εἰπέρ τις ὑμῖν
 προσέξει τὸν νῦν· καὶ ταῦτα ἐδέλῃσιντε ὡς προσήκει καὶ δεῖ, πε-
 ραίνειν, καὶ μόνον, ὧς ἄνδρες Ἀθιναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀδυνάτως,
 καὶ ἀπίσως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας
 ἀρχῆς καὶ δυνάμεως, κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται. ὅλως μὲν
 γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δυνάμις καὶ ἀρχή, ἐν μὲν φροδῆκης μέρει ἔστι
 τίς καὶ σμικρὰ, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοδείῃ πρὸς Ο'λυμ-
 πείας· πάλιν αὖ, πρὸς Ποτίδαιαν Ο'λυμπίοις ἐφάνητι τῆτο
 συναμφόπερον· νυνὶ ἢ Θετταλοῖς νοσῶσι, καὶ σασιάζουσιν, καὶ τε-
 τραγμένοιοι, ἐπὶ τῇ τυραννικῇ οἰκίᾳ ἐβοήθησε· καὶ ὅπῃ τις αὐ-
 τοῖς φροδῇ, καὶ μικρὰν δυνάμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτῇ ἢ κα-
 θ' αὐτῷ ἀδυνάτῃ καὶ πολλῶν κακῶν ἔστι μετέ· καὶ γὰρ ἔπος ἅπα-
 σιν τέτοισι, οἷς αὐτοῖς μέγα αὐτὸν ἠγήσατο, τοῖς πολέμοις, καὶ
 ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν αὐτῷ, ἢ ὑπῆρχε φύσει,
 κατεσκόλασεν αὐτῇ· μὴ γὰρ οἴεσθε, ὧς ἄνδρες Ἀθιναῖοι, τοῖς
 αὐτοῖς Φιλίππῳ τε χαίρειν, καὶ τὴν ἀρχομένης· ἀλλ' ὁ μὲν δό-
 ξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τῆτο ἐξήλωκε, καὶ προήρηται, φράττων καὶ κιν-
 δυνόων, αὐτὸ συμβῆναι παθεῖν, τὴν τῇ ὑπερβάλλεσθαι ταῦτα,
 καὶ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς δόξας, αὐτῇ τῇ

ἀσφαλῶς ἡρημένος τοῖς ᾧ, τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ πάντων, ἡμέτεσι· κοπτόμενοι ᾧ αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἀνω τε ἔκαστε, λυποῦνται καὶ συνεχῶς θαλαπῶρεσιν, ἔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, ἔτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐάμενοι ἔχεται βεῖν, ἔτ' ὅς αὐ πορίσωσιν ἔπως ὅπως αὐ δυνάωνται, ταῦτ' ἐχόντες ἐχθροῖς εἶναι, πεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον· Οἱ μὲν οὐκ πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ πάντων αὐτῶν σκέψαιτο καλεπῶς· οἱ δὲ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμαστοί, καὶ συγκροτημένοι τὰ τῶν πολέμου. ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς ἑδαμῶς οἴου τε ψάδεσθαι, ἑδόνων εἰςὶ βελτίους· εἰ μὲν γάρ τις ἀνὴρ εἴςιν ἐν αὐτοῖς ἐμπειροὺς πολέμου καὶ ἀγῶνων, τέρας μὲν φιλοτιμίας πάντας ἀπαθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτῷ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα· πρὸς γὰρ αὐτοῖς ἄλλοις, καὶ τῷ φιλοτιμίας ἀνδρὸς, ἀνυπερβλητὸν εἶναι· εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως, τῷ κατ' ἡμέραν ἀκρασίᾳ τῶν βίῃ, καὶ μέθῃ, καὶ κορδακισμῶς ἑδυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι, καὶ ἐν ἑδόνῳ εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον· λοιπὰς δὲ περὶ αὐτὸν εἶναι λησὰς καὶ κόλακας, καὶ ποιήτας ἀνθρώπους, οἷους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὁρομάσαι· δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' εἰσὶν ἀληθῆ, καὶ γὰρ ἔς ἐνθενδε πάντες ἀπῆλαιων ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγετέρας ὄντας, Καλλίαν ἐκείνον τὸν δημόσιον, καὶ ποιήτας ἀνθρώπους μίμους γελοίων, ἔποιητας αἰχρῶν ἀσμάτων, ὧν εἰς τὰς συνώντας ποιεῖσιν ὥστε τῶν γελασθῆναι, τέρας ἀγαπᾷ, καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει· Καί τοι ταῦτα εἰς ἑμικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὧν ἄνδρες Ἀθηναῖσι, δείγματα τ' ἐκείνου γνώμης, καὶ κακοδαμονίας ἐστὶ τοῖς εὐφρονέσιν· ἀλλ' οἶμαι νῦν μὲν ἐπισκοπεῖς τέτοις τὸ κατορθοῦν· Αἰ γὰρ δ' ὠραξίαι δεινὰ συγκρῦψαι, καὶ συσκιᾶσαι τὰ τοιαῦτα ὀνειδῆ· εἰ δέ τι πταίσεις, τότε ἀκριβῶς αὐτῷ πάντ' ὀχρεῖταισθ' ἴσεται· δοκεῖ δ' ἔμοι-

γε, ὡς ἄνδρες Ἀθῆναιῶι, δείξειν ἐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἱ, τε θεοὶ
 θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βέλησθε· ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡ-
 μῶν ἕως μὲν ἂν ἐρρώμενος ᾖ τις, ἔδον ἔπαυσθάνεται τῷ καθε-
 καςα σαθρῶν, ἐπὰν ᾗ ἀρρώσθημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται,
 καὶ ῥῆγμα, καὶ σρέμμα, καὶ ἄλλο τι τῷ ὑπαρχόντων σα-
 θρῶν ἢ, ἔτω καὶ τῷ πόλεων, καὶ τῷ τυράννων· ἕως μὲν ἂν ἔξω
 πολεμῶσιν, ἀφανῇ τὰ κατὰ τοῖς πολλοῖς ἐσιν· ἐπειδὴν ᾗ ὁμο-
 ρος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἐκδηλὰ· Εἰ δέ τις
 ὑμῶν, ὡς ἄνδρες Ἀθῆναιῶι, τὸν Φίλιππον εὐτυχῆντα ὁρῶν,
 ταύτη φοβερόν ποροπολεμῆσαι νομίζει, σώφρωνος μὲν ἀνθρώ-
 που λογισμῷ χῆται· Μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον ᾗ ὅλον, ἢ
 τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῷ ἀνθρώπων φράγματα· ἐμὴν ἀλλ'
 ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύ-
 χην ἀνελοίμην, ἐθελόντων ἂν προσήκει ποιεῖν ἡμῶν αὐτῷ, καὶ
 κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ
 τὴν παρὰ τῷ θεῶν εὐνοίαν ἔχειν ὁρᾷ ὑμῖν ἐνέσας, ἢ ἐκείνῳ· ἀλλ'
 οἶμαι καθ' ἡμέθεα, ἔδον ποιοῦντες· Οὐκ εὖ δ' αὖ τὸν ἀργουῦ-
 τα, ἔδῃ φίλοις ἐπιπάττειν ὑπὲρ αὐτῶν τι ποιεῖν, μή τι γέ δὴ τοῖς
 θεοῖς· ἐδὴ θάυμασόν ἐσιν, εἰ στρατεύεσθαι, ἐ πονῶν ἐκείτος
 αὐτὸς, καὶ παρὰν ἐφ' ἅπασιν, καὶ μηδὲν αἰετὸν μὴ δ' ὦραν παρα-
 λείπων, ἡμῶν μελλόντων, καὶ ψιφίζομένων, καὶ πυωθανομένων,
 περιγίγνεται· ἐδὴ θαυμάζω τὸ ἐγὼ· τὴνναντίον γὰρ ἂν ἴω
 θάυμασόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὦν τοῖς πολεμῶσι προσή-
 κει, τὰ πάντα ποιοῦντος ἂν δέῃ, περιμῶν· ἀλλ' ἐκείνο θαυμά-
 ζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μὲν ποτε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ
 ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πολλὰ ἴδια πλεονεκτῆσαι πολ-
 λακίς ὑμῖν ὄξον, ἐκ ἡθελήσατε, ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῷ
 δικαίῳ, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀντιλίσχετε εἰσφέροντες, ἐ προκιν-
 διωδέτε στρατεύομενοι· νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ὀξίσθαι, καὶ μέλλετε εἰσ-
 φέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων· καὶ τὸς μὲν ἄλλους σε-
 σάκατε πολλὰ κίς πάντας, καὶ καθ' ἑα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει
 τε

τὰ ἡμέτερα αὐτῷ ἀπολωλεκότες κἀθῆκε, ταῦτα θαυμά-
 ζω· καὶ ἐτι πρὸς τοῖς, εἰ μὴ ἔϊς ὑμῶν, ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι,
 διώεται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ,
 καὶ τί ποιώντων ὑμῶν, ἅπας ὁ χρόνος διεκλήλυθεν ἕως· ἴσῃ γὰρ
 δῆπερ τῷ ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἐτέρης τινὰς ἐλπίζοντων πρᾶ-
 ξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπίζοντων,
 σχεδὸν ταῦτα, ἅπερ νυνὶ, ποιοῦντων, ὁ χρόνος ἅπας διεκλή-
 λυθεν· Εἶπα ἕως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, ὥς
 δι' ὧν ἐκ χρεῶν, φαῦλα τὰ πράγματα γέγονε τῆς πόλεως, διὰ
 τῷ αὐτῷ τέπων ἐλπίζετε πράξειν, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρεῖα γε-
 νήσισθαι; ἀλλ' ἔτ' εὐλογον, ἔτ' ἔχον ἐς φύσιν τὸ τό γε· Πολύ
 γὰρ ῥῆον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κήσασθαι πάντα πέφυκε· νυνὶ
 ᾧ, τι μὲν φυλάξομεν, ἐδὲν ἐσιν ὑπὸ τῷ πολέμου λοιπὸν τῷ
 πρῶτον, κήσασθαι ἢ δεῖ· αὐτῷ οὐκ ὑμῶν τὸτο ἔργον ἦδη· Φη-
 μὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτὸς ἐξίς τινος προθύμως, μη-
 δὲν αἰτιάσθαι, πρὶν αὖ τῷ παραγμάτων κρατήσῃ· τίτω καὶ
 τὰ ἀπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ κρίνασθαι, τὸς μὲν ἀξίως ἐπαίνει, τι-
 μάς, τὸς ἢ ἀδικῶντας, κολάζειν, τὸς προφάσεις δ' ἀφελεῖν,
 ἔτι καὶ ὑμᾶς ἐλθέμενα· Οὐ γὰρ ἐς, πικρῶς ἐξετάσαι,
 τί πεπρακται τοῖς ἄλλοις, αὐτὸ μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῷ πρῶτον ὑπάρ-
 ξη τὰ δέοντα· Τίνος γὰρ εἵκα, ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζε-
 τε, τῶν μὲν φύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσας αὐτὸς ἐκπέμφῃτε
 στρατῶν, ἰδίως δ' ἀείσκειν πολέμους, εἰ δεῖται τῷ ὄντων καὶ
 περὶ τῷ στρατῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐς τὰ ἄλλα, ὑπὲρ
 ὧν ἐσιν ὁ πόλεμος, ἡμέτερα· Ἀμφίπολις καὶ ληφθῇ, παρα-
 χρήμα αὐτῷ ὑμεῖς κομιεῖθε· οἱ ἢ κίνδυνοι, τῷ ἐφεσηκότων ἴδιοι,
 μισθὸς δ' ἐκ ἐσιν· ἐκεῖ ἢ κίνδυνοι μὲν ἐλάττης, τὰ ἢ λήμμε-
 τα τῷ ἐφεσηκότων καὶ τῷ στρατιωτῷ, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ
 πλοῖα αὐτῷ συλῶσιν· ἐπὶ οὐκ τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς, ἕκαστοι χω-
 ρῶσιν· ὑμεῖς ἢ ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψῃτε φαύ-
 λως ἔχοντα, τὸς ἐφεσηκότας κρίνετε· ὅταν ἢ δόντες λόγον τὰς

ἀνάγ-

ἀνάγκας ἀκύσσητε ταύτας ; ἀφίετε· περίεσι τοίνυν ὑμῖν ἀλλή-
 λοις ἐρίζειν καὶ διεσπᾶναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς
 δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δὲ ἔχειν φαύλως· ἑσπεύετε μὲν γὰρ,
 ὡς αὐτοὶς Ἀθιναῖοι, εἰσφερέτε κατὰ συμμορίας, νυνὶ δὲ
 πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας· ῥήτωρ ἡγεμῶν ἐκατέρων, καὶ
 στρατηγὸς ὑπὸ πάντων, καὶ οἱ βοηθησόμενοι τελαχόσιοι, οἳ ἢ ἄλ-
 λοι ἀποσυνεμένῃδε, οἳ μὲν ὡς πάσης, οἳ ἢ ὡς ἐκείνους· δεῖ
 δὴ ταῦτα ἐπανέντας, καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι ἐν νῦν γενομένους,
 κοινὸν καὶ τὸ λέγειν, καὶ τὸ βουλεύεσθαι, καὶ τὸ φράττειν ποιῆ-
 σαι· εἰ δὲ τοῖς μὲν ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀ-
 ποδύσιντε, τοῖς ἢ ἀναγκάζεσθαι τετραρχεῖν, εἰσφέρειν,
 στρατεύεσθαι, τοῖς ἢ ψηφίζεσθαι κατὰ πάντων μόνον, ἄλλο
 ἢ μηδοτιοῦν συμπονεῖν, ἕχι γνήσεται ἢ δέοντων ὑμῖν ἔξῃ
 ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἡδίκημένον αἰεὶ μέρος ἐλπίει, εἰδ' ὑμῖν
 πάσης κολάζειν ἀντὶ πάντων ἐχθρῶν περιέσθαι· λέγω δὴ κεφάλαιον,
 πάντας εἰσφέρειν, ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, τὸ ἴσον, πάν-
 τας ἐξισύειν κατὰ μέρος, ἕως αὖ ἅπαντες στρατεύσῃσθε· πα-
 σι τοῖς παρῆνσι λόγον δίδόναι, καὶ τὰ βέλτερά αὐτῶν ἀκού-
 σσητε, αἰρεῖσθαι, μὴ ἂν ὁδεῖνα ἢ ὁδεῖνα εἴπῃ· καὶ ταῦτα
 ποιῆτε, ἢ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινεῖσθαι, ἀλλὰ
 καὶ ὑμᾶς αὐτὰς ὕστερον, πολλῶν βέλτερον πᾶν ὅλων φραγμάτων
 ἡμῖν ἐχόντων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ Ο'ΑΓΥΝΘΙΑΚΟΥ

Τρίτου .

Επεμψαν βοήθειαν τοῖς Ο'λυμπίοις οἱ Ἀθιναῖοι . καί τι κα-
 πορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς , καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλε-
 το . ὃ ὃ δῆμος περὶ χαρῆς, οἷτε ῥήτορες παρακαλῶντες ἐπὶ τιμω-
 ρίᾳ τῆ Φιλίππου . ὃ δὲ Δημοσθένης δεδοικώς , μὴ θαρσύνεσθαι
 πρὸς τὰ πάντα νεοεικηότες , καὶ ἰκανῶς βοήθειαν πεποιμημένοι
 τοῖς Ο'λυμπίοις τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι, διὰ τὸ παρελθὼν
 ἐπικόπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν , καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρο-
 να τὴν γνώμην μετρίσσει, λέγων , καὶ περὶ τῆς Φιλίππου τιμω-
 ρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον , ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων
 σωτηρίας . οἷδε γὰρ ὅτι καὶ Ἀθιναῖοι , καὶ ἄλλοι που τινὲς τῶ μετ'
 μὴ τὰ οἰκεία προΐσθαι ποιεῖντες φροντίδα , περὶ τὸ τιμωρεῖ-
 σασθαι τὰς ἐναντίους ἤτοι ἀποουδάζουσιν . ἐν τούτῳ τῇ λόγῳ
 καὶ τῆς περὶ τῶν θειωρικῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον
 ἀπτεται , καὶ ἀξιῶν λυθῆναι τὰς νόμους τὰς ἐπιτιθεσθαις ζη-
 μίας τοῖς χεῖρας αὐτὰ γινέσθαι στρατιωτικά , ἵνα δεῖχθῃ
 τὸ συμβουλόειν τὰ βέλτεστα . παραινεῖ δὲ ὅλως πρὸς τὸν ἔργο-
 γόνων ζῆλον ἀναστῆναι καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις , καὶ
 ἐπιτιμῆσαι πολλῇ κέρχεται κατὰ τὴν δῆμον πῶς ἐκλελυμένοι ,
 καὶ τῶν δημαγωγῶν , ὡς οὐκ ὀρθῶς προΐσταμένων τὴν πόλιν .

ΤΟΥ

ΤΟΤ' ΑΥ' ΤΟΤ' Ο ΛΥΝΘΙΑΚΟΣ
Τεῖπος.

Οὐχὶ ταῦτα παρίσταί μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθῆναιοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν εἰς τὰς λόγους ἴδῃ ἀκῶν· τὸ μὲν γὰρ λόγους, περὶ τῷ τιμωρῆσθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους· τὰ δὲ πράγματα, εἰς τὸτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισώμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δεόν· Οὐδ' οὐδ' ἄλλο μοι δοκῶσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βυλάειδε, ἐχὶ τὴν ἔσαν παριστάντες ὑμῖν, ἀμαρτάνειν· Ἐγὼ δ' ὅτι μὲν ποτε ἐξῆλθ' ἐκ τῆ πόλει, ἐπὶ αὐτῇς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ Φίλιππον τιμωρῆσθαι, ἐμὰ ἀκῶν βῶς οἶδα, ἐπ' ἐμῇ γὰρ, ἐχὶ πάσαι, γέγονε ταῦτα ἀμφοτέρω· νῦν μὲν τοι πείπεις, τῷ δ' ἵκανόν πορλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὸ πρῶτον, ὅπως τὸς συμμάχους σώσωμεν· ἐὰν γὰρ τὸτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τῷ τίνα ἔσπον τιμωρῆσεται τις ἐκείνων, ἐξῆσαι σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὁρῶς ὑποθέσθαι μάταιον ἡγῆμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὀντινοῦ ποιῆσαι λόγον· Οὐ μὲν οὐκ παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθῆναιοι, εἴπερ ποτε καὶ νῦν πολλῆς φροντίδος καὶ βελῆς δεῖται· ἐγὼ δὲ, ἐχ' ὅ, τι καὶ περὶ τῶν παρόντων συμβαλεῖν, χαλεπώτατον ἡγῆμαι, ἀλλ' ἐκείνο ἀπορῶ, τίνα καὶ ἔσπον, ὦ ἄνδρες Ἀθῆναιοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν· πείπεις γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκῶν σωοίδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφυγῆναι, τὰ μὴ βέλεσθαι τὰ δεόντα ποιῆν, ἐπὶ μὴ σωοίς· Ἀξίω δὲ ὑμᾶς ἂν μετὰ παρήσας ποιῶμαι τὸς λόγους, ὑπομείν, τὸτο θεωρῶντας, εἰ τάλῃ δὴ λέγω, καὶ διὰ τὸτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται· ἐρῶτε γὰρ ὡς ἐκ τῶ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνέως, εἰς παῦ πορελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα πράγματα· Ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς

ἐπὶ.

ὑπομῆσαι· μέμνηθε, ὦ ἄνδρες Ἀθῆναιοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκη, ἔειπεν, ἡ τέταρτος ἔτος πᾶσι, Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν· τότε τοίνυν, μὲν μὲν ὡς μαμακτριῶν· πολλῶν ἔργων ἔθρομβοι γιγνομένη παρ' ὑμῖν, ἐφηφίσαντε τετταράκοντα ξίφη κατέλκειν, καὶ πᾶς μέχρι πρὸς τὴν τέταρτον αὐτὰς ἐμβαίνειν, καὶ τὰ λαντα ἐξήκοντα εἰσφέρειν· καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τῶ ὀνιαντὲ τῆς, ἐκατομβαιῶν, μεταχειττινῶν, βοδρομιῶν, τῶς τῶ μὲν δὲ μόλις μετὰ τὰ μυσηῖα, δέκα ναῦς ἀπεσελατὲ ἔχοντα Χαρίδημον κωὰς, καὶ πρὸς τὰ λαντα ἀργυρίᾳ· ὡς γὰρ ἡγγέλθη Φίλιππος ἀδυνῶν, καὶ τῆς θῆκας (ἥλθε γὰρ ἀμφοτέρω) ἐκείτι καιρὸν ἔδνα τῶ βοηθεῖν νομίσαντες, ἀφήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθῆναιοι, τὸν ἀπόστολον· ὡς δ' ἔπος, ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε ἐκείτι ἐβοηθήσαμεν, ὥστε ἐφηφίσάμεθα, προθύμως, καὶ αὐτὸν ὡς ἡμῖν ὁ Φίλιππος τότε σωθεῖς. Τὰ μὲν δὴ τότε παρὰ χροῖα, καὶ αὐτὸν ἀλλως ἔχοι· νῦν δ' ἐτέρω πολέμῳ καιρὸς ἦκει· τίς; ἔπος, δι' ὃν καὶ περὶ τῶν ἐμνήθην, ἵνα μὴ ταῦτα πάθῃτε· τί δὴ χρυσόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθῆναιοι, τῶ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσῃτε παντὶ θυνεῖ κατὰ τὸ δυνάτον, θεάσασθε ὃν ἔρπον ὑμεῖς ἐς τραπυγκότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ Φιλίππου· ὑπὲρ ὅλων ὁλυνθίων δυνάμειν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' ἔπειτα τὰ παράγματα, ἔτι Φίλιππος ἐξάρρει τῶς, ἔθ' ἔπειτα Φίλιππον· ἐπαύξαμεν ἡμεῖς, καὶ κείνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρλήν· ὡς τῶ ὥστε ἐμπέδισμά τι τῶ Φιλίππῳ καὶ δυσχερές, πόλιν μεγάλῃν ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτῶ καιροῖς διηλλαγμένῳ πρὸς ἡμᾶς· ἐκπολεμῶσαι δεῖν φόμεθα τῶς ἀνδράπων ἐκ παντὸς ἔρπον, καὶ ὁ πάντας ἐθρολλοιωνέως, τῶ πᾶσι πραττα νῦν ὅπως δύνωσι. Τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθῆναιοι, πλὴν βοηθεῖν ἑρρωμένως καὶ προθύμως, ἐγὼ μὲν ἐχ' ὅρῳ· χωρὶς γὰρ τῆς περὶ αἰσχύνῃς αὐτὸν ἡμᾶς αἰχμῆς, εἰ καὶ θυφείμεθα τι τῶ πραγμάτων, καὶ ἔτι τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθῆναιοι, μικρὸν ὅρῳ καὶ τῶ μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἐχ-

σι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρικόπων ἢ χήμασι Φωκίων, μηδενὸς
 δ' ἐμποδῶν ὄντος Φιλίππῳ, τὰ παρόντα καταστρέψαμένῳ, πρὸς
 ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. Ἀλλὰ μὴ εἴ τις ὑμῶν εἰς τὸτο
 ἀναβάλλεται ποιήσῃν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βέλτεται τὰ
 δεινὰ, εἰδὼν ἀκύνει ἄλλοθι γινόμενα· καὶ βοηθεῖς αὐτῷ ζητεῖν,
 εἰδὼν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι μὲν γὰρ εἰς τὸτο περιήσθη-
 ται τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα προάμεθα, χεδὸν ἴσμεν
 ἅπαντες δῆπρ. Ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάν-
 τες ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν· τὸ ὅπως, τὸτο λέγε· μὴ
 τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴ-
 πωμι τοῖς πολλοῖς· νομοθέτας καθιστᾷτε, ἐν ᾗ τέτοις τοῖς
 νομοθέταις, μὴ δῆδε νόμον μηδέν, εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοί,
 ἀλλὰ τὸς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς, λύσατε· λέγω ἢ,
 τὸς περὶ τῶν θεωρικῶν σαφῶς ἔπωσι, καὶ τὸς περὶ τῶν στρατο-
 μενῶν ἐνίης. ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἰκοι μένουσι διανέ-
 μωσι θεωρικά· οἱ ἢ, τὸς ἀτακτύντας, ἀθῶως καθιστᾷσιν·
 εἴτα καὶ τὸς τὰ δέοντα ποιεῖν βελομένους, ἀδυμοτέρες ποιεῖσιν·
 ἐπειδὴν ἢ ταῦτα λύσητε, καὶ τὴν τῶν τὰ βέλτεσι λέγειν ὁδὸν
 παράρхητε ἀσφαλῆ, πνικαῦτα τὸν ρεῖοντα, ἅ πάντες ἴσῃ ὅτι
 συμφέρει, ζητεῖτε· πρὶν ἢ ταῦτα πράξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς
 εἰπὼν τὰ βέλτεσι αὐτὸν ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βελησέται·
 ἐγὰρ δέησέτε· ἄλλως τε καὶ τίς μόνος περιγίγρεσθαι μέλ-
 λοντος, τῷ παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν αὐτ' εἰπόντα καὶ ρεῖ-
 οντα, μηδὲν ἢ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοι-
 πὸν μάλλον ἔτι ἢ νῦν, τὸ τὰ βέλτεσι λέγειν φοβερώτερον ποιῆ-
 σαι· καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸς νόμους δεῖ τέτως τὸς
 αὐτὸς ἀξιῶν, οἵ περ καὶ τεδείκασιν· ἐγὰρ ἐς δίκαιον τὴν μὲν
 χάριν, ἢ πᾶσαν ἐβλάψε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν.
 τὴν δ' ἀπέχθειαν δι' ἧς ἅπαντες αὐτῷ ἀμεινον πράξαιμεν, τῶν νῦν
 τὰ βέλτεσι εἰπόντι ζημίαν γινέσθαι. πρὶν ἢ ταῦτα δοῦν ἐπί-
 σαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέν, ἀξιῶτε πηλικῶ-

τον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τὰς νόμους τέττας παραβαίντα μὴ δεῖναι
 δίικην· μὴ δ' ὅπως ἀνόητον, ὥστε εἰς πρῶτον κακὸν αὐτὸν ἐμβα-
 λειν· Οὐ μὲν ὅδ' ἐκείνῳ γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 ὅτι ψήφισμα ἐδούρος ἐστὶν ἄξιον, αὐτὸ μὴ προσγύνεται τὸ ποιεῖν
 ἐθέλειν τὰ γε δοξάσθαι προθύμως ἡμᾶς· εἰ γὰρ αὐτάρκη καὶ ψη-
 φίσματα ἴσως, ἢ ἡμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν, ἢ πε-
 ρὶ ὧν ῥαῖφει διαπράξασθαι, ἢ τ' αὐτοῖς πολλὰ ψηφίζομενοι,
 μικρὰ, μᾶλλον δ' ἐδούρῃ ἐπράττετε τέτων, ἔτε Φίλιππος το-
 σῶτον ὑβρίζει χρόνον· πάσαι γὰρ αὖν εὐκαὶ γε ψηφισμάτων ἐδε-
 δώκει δίικην· ἀλλ' ἐχ' ἔτω ταῦτ' ἔχει· Τὸ γὰρ πράττειν, τὴν
 λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὄν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει
 καὶ κρείττον ἐστὶ· τὸτ' οὐκ οὐκ δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει·
 καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 δυνάμενοι· καὶ γινῶναι πάντων ὑμεῖς ὁξύτατοι τὰ ρηθῆντα, καὶ
 πράξαι καὶ διωήσεσθε νῦν, ἐὰν ὁρθῶς ποιῇτε· τίνα γὰρ χρόνον,
 ἢ τίνα καιρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν παρόντος βελτίω ζη-
 τεῖτε; ἢ τότε ἃ δεῖ πράξετε εἰ μὴ νῦν; ἐχ' ἅπαντα μετ' ἡμῶν
 τὰ χωρία προέλιπον ἄνθρωπος; εἰ καὶ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώ-
 ρας γυνήσεται, πάντων αἰχίσια πεισόμεθα· ἐχ' ἔς εἰ πολε-
 μήσεις, ἐτοίμως σώσειν ὑπὸ χνέμεθα, ἔτοι νῦν πολεμῶν-
 ται; ἐκ' ἐχθρός; ἐκ' ἐχθρὸν τὰ ὑμέτερα; ἐβάρβαρος; ἐχ' ὅ, τι
 αὐτοῖς εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸς θεῶν ἅπαντα ταῦτα ἔσσαντες, καὶ μο-
 νορεχὶ συγκατασκαυάσαντες αὐτὰ, τότε πῶς αἰτίας, οἵτινές
 εἰσι τέτων ζητήσομεν; ἐγὰρ αὐτοὶ γ' αἵτιοι φήσομεν εἶναι, σα-
 φῶς οἶδα πῶς ἐγώ· καὶ γὰρ ἐν τοῖς τῶ πολέμοις κινδυνούσι, τῶ
 φθιγόντων ἐδείξαι αὐτὰ κατηγορεῖ, ἀλλὰ καὶ τῶ στρατηγῶν, καὶ τῶ
 πλησίον, καὶ πάντων μᾶλλον· ἠττώται δ' ὁμως διὰ πάντας
 τὴν φυγόντας δὴ πᾶς· μένειν γὰρ ἐξελύ, τῶ κατηγορεῖν τῶ ἄλ-
 λων· εἰ καὶ τὸτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων αὖ· καὶ νῦν ἐλέγει τις τὰ
 βέλτερος; ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τῶτον αἰτιάσθω· ἕτερος
 λέγει τις βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ· ἀλλ' ἐχ' ἡδέα
 ταῦτα;

παῦται· ἐκέτι τῷθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ δέον εὐξαδαί, παραλείπει. εὐξαδαί μεν γάρ, ὡς ἄνδρες Ἀθιναῖοι, ῥάδιον εἰς ταῦτο πάνθ' ὅσα βέλεται τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ ἐλίσθαι ᾧ ὅταν περὶ πραγμάτων ἀποτεθῇ σκοπεῖν, ἐκείθ' ὁμοίως εὐπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτεστα αὐτὶ τῷ ἡδέων, αὐτὴ μὴ ἀμφοτέρω ἐξῆ λαμβάνειν. Εἰ δέ τις ὑμῖν ἔχοι καὶ τὰ θεωρικά ἔαν, καὶ πόρεως ἐτέρως λέγειν στρατιωτικὰς, ἢ ἕως κρείττων εἴποι τις ἄν; φημι ἐγὼ γε, εἴπερ ἐσίν, ὡς ἄνδρες Ἀθιναῖοι. ἀλλὰ θαυμάζω εἴτῳ ποτε ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γινήσεται, αὐτὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῷ ἀπόντων διπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ· ἀλλ' οἶμαι μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγος ἢ παρ' ἐκάστῳ βέλυστις· διόπερ ῥᾶσον ἀπάντων ἐσίν αὐτὸν ἐξαπατῶσαι· ὁ γὰρ βέλεται, τῷθ' ἕκαστος καὶ οἶεται· τὰ δὲ πράγματα πολλάκις, ἢ ἕως πέφυκεν· ὁρᾶτε οὖν, ὡς ἄνδρες Ἀθιναῖοι, ταῦθ' ἔτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται, καὶ διωθήσεται ἐξίεναι, ἔμισθ' ἐξέτε· ἔτοι σωφρόνων, καὶ γυναικῶν ἐσίν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἐσθλὰς χρημάτων τῷ τῆ πολιέμῃ, ὁ χερῶς τὰ τοιαῦτα ἐνείδη φέρειν. καὶ ἐπὶ μεν Κορινθίους, καὶ Μεγαρέας, ἀρπάσαντα τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἐὰν πόλεις ἐλλυμίδας ἀνδραποδίζεσθαι, δι' ἀπορίας ἐφοδίωσιν τοῖς στρατοῦσιν· καὶ ταῦτ' ἢ ἔτιν' ἀπέχθωμαι τισιν ὑμῶν, πινάλλως προήρημαι λέγειν, ἢ γὰρ ἔτως ἄφρων καὶ ἀτυχὴς εἰμι ἐγὼ, ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βέλεισθαι, μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίως πολὺς κέρων τῷ τῶν πραγμάτων σωτηρίαν, ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἰρεῖσθαι. καὶ γὰρ τὸς ἐπὶ τῷ προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκῶ, ὥσπερ ἴσως ἔμεν, ἢς ἐπαινῶσι μεν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμῶνται δ' ἐπ' αὐτῷ, τῷ τῷ ἔοργον καὶ τῷ ἔδει τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀρεσίδω ἐκείνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περικλέα· ἐξ ὧν οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς ἔτοι πεφύλασσι ῥήτορες, τί βέλεισθαι; τί χεῖρ; τί ὑμῖν χαρίσωμαι; προπέτοται τῆς παραυτίκα

ἡδονῆς καὶ χάριτος, τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει· καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰχρῶς. Καί τοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅτις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχη, τῶν ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων, καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν ἔσαι ἢ βραχυὸς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος. ἔγὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διδάμοσιν ἔξεσι γινέσθαι· ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς ἐκ ἐχαρίζοντο οἱ λέγοντες, ἐδ' ἐφίλων αὐτοὺς, ὥσπερ ὑμᾶς ἔτοι νῦν, πρὶν μὲν ἑτεττάρικοιτα ἔπη τῶν Ἑλλήνων ἤρξαντο κόντων, πλείω δ' ἡ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συωήγαγον· ὑπὲρ καὶ ὅταυτην ἔχον τὴν χώραν αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ ἐς προσήκον βάρβαρον Ἑλλήσι, πολλὰ ἢ καὶ καλὰ, καὶ πεζὴ καὶ ναυμαχοῦντες ἐσησαν ῥόπαια, αὐτοὶ στρατεύομενοι· μόνοι ἢ ἀνδρώπων, κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονοῦντων κατέλιπον· ἐπὶ μὲν δὴ τῶν ἑλληνικῶν ἦσαν τοῖσιν. Ἐν ἢ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτῇ, θεάσασθε ὅποιοι σὺν τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῖς ἰδίοις· δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλιπτοιαυτά, καὶ τούτῳ κατεσκευάσαντο ἡμῖν, ἱερῶν καὶ τῶν τε τοῖς ἀναθημάτων, ὥστε μηδὲν τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖσθαι. ἰδίᾳ δ' ἔτι σωφρονεῖς ἦσαν, καὶ σφόδρα ἐν τῇ τῆς πολιτείας ἡδὲ μόνοντες, ὥστε τὴν Ἀρεσείδεα, καὶ τὴν Μιλτιάδεα, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὅποῖα ποτ' ἐσιν, ὅρα τῆς τῷ γείτονος ἐδὲν σεμινοτέραν ἔσαν· οὐ γὰρ εἰς περισσίαν ἐπαύτετο αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὐξάνειν ἕκαστος ᾗτεο δέει· ἐκ ἢ τῶν τὰ μὲν ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ ἢ πρὸς τὴν θεὸν δύνειβας, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν, μετὰ τὴν εἰκότως ἐκτίσαντο δίδαιμονίαν. Τότε μὲν δὴ, τῶν τὸν τῶν ῥόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις χρωμένοις οἷς εἶπον προσητάις. νῦν ἢ πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρησῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει, ἀρὰ γε ὁμοίως καὶ παραπλησίως; Ἐπεὶ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὅρατε ἱερμίας ἐπειλημμένοι,

ροι,

·νοι, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων ἡ ἀχό-
λων ὄντων, τῷ δ' ἄλλων ἑδενός ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῷ φεω-
τείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι. ἔξοι δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῷ
ἀσφαλῶς ἔχειν, καὶ τὰ τῷ ἄλλων δίκαια βραβεῖν, ἀπιστε-
ρήμεθα μὲν χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακοσία
τάλαντα ἀνηλώκαμεν, εἰς ἑδὲν δέον. ἃς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμ-
μάχους ἐκπασάμεθα, εἰρλῆς ἔσης, ἀπολωλέκασι ἔτιον. ἐχ-
θρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτὸς πλῖκτον ἡσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τίς
ἐμοὶ παρελθὼν, πόθεν ἄλλοθεν ἰχυρὸς γέγονεν, ἢ παρ' ἡ-
μῶν αὐτῷ Φίλιππος; Ἀλλ' ὦ τάν, εἰ ταῦτα φαύλως, τὰ γ' ἐν
αὐτῇ τῇ πόλει, νυνὶ ἄμεινον ἔχει. καὶ τί αὖ τις εἰπεῖν ἔχοι; τὰς
ἐπάλξεις ἃς κοιῶμεν; καὶ τὰς ὁδοὺς ἃς ἐπισκοδάζομεν; καὶ κρή-
νας, ἔ λήρης; ἀποβλέψατε δὴ, πρὸς τὰς τὰ τοιαῦτα πολιτεύο-
μενους, ὧν οἱ μὲν, ἐκπτωχῶν πλείοι γιγνέσιν, οἱ δ' ἐξ
ἀδόξων, σῆτιμοι. σῆτιοι ἢ τὰς ἰδίας οἰκίας, τῷ δημοσίων οἰ-
κοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκοδάσμενοι. ὅσῳ ἢ τὰ πᾶς
πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσῶτον τὰ τέτων ἡυξήται. Τί δὴ τὸ πάν-
των αἴτιον τῶν, καὶ τί δήποτε ἅπαντ' εἴχε καλῶς τότε, καὶ νυνὶ
ἐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν παλαιὸν καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆ-
μος, δεσπότης τῷ πολιτεύομενῶν ἴσῳ, καὶ κύριος αὐτὸς ἀπά-
των τῷ ἀγαθῶν. καὶ ἀγαπῆτον ἴσῳ παρὰ πᾶσι δῆμῳ τῷ ἄλλων
ἐκάσῳ, καὶ τιμῆς, καὶ ἀρχῆς, καὶ ἀγαθῶν τινὸς μεταλαβεῖν.
νυνὶ ἢ πέναντίον, κύριοι μὲν τῷ ἀγαθῶν, οἱ πολιτεύομενοι,
καὶ διὰ τῶν ἅπαντα πρᾶττεται. ὑμεῖς ἢ ὁ δῆμος ἐκνεύει-
μενοι, ἔ περὶ ἡμεῖς οἱ χήματα, συμμαχίας, ἐν ὑπηρετίᾳ καὶ
προδοτικῆς μέρει γιγνέσθαι, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θει-
ρικῶν ὑμῖν, ἢ βοηθόμια πέμψωσιν ἔτοι. καὶ τὸ πάντων ἀν-
δρότατον, τῷ ὑμετέρων αὐτῷ χάριν προσοφείλετε. οἷδ' ἐν αὐ-
τῇ τῇ πόλει καθεῖρξαιτες ὑμᾶς, ἐπάγασιν ἐπὶ ταῦτα, καὶ τι-
θασάμεσι χειροῖς αὐτοῖς ποικυῖτες. Ἐστὶ δ' ἐδέεσθαι οἶμαι
μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ καὶ φαῦλα πρᾶττοντας.

ὅποι' ἄττα γὰρ αὐτὰ ἐπιτηδύματα τῷ αὐθράπων ἢ, τοῖσιν ἀνάγκη φρόνημα ἔχειν. Ταῦτα μὰ τὴν Διμήτρα ἐκ αὐθραύσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη, ἢ πεποιηκότων αὐτὰ γινέσθαι· ἔγ' γὰρ παρρησία περὶ πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἔσιν, ἀλλ' ἔγωγε ὅτι ἔτι νῦν γέγονε θραύμαζω. ἐὰν οὖν, ἀλλὰ νῦν γέ' τι ἀπαλλαγύντες τίπων τῷ ἔθῳ, ἐτελήσῃτε στρατεύεσθαι τε καὶ φράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι τούταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῷ ἀγαθῷ χρήσῃτε, ἴσως αὐτῶς, ὡς ἄνδρες Ἀθῆναιοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κήσασθε ἀγαθόν, ἔτι νῦν τοῖσιν λημμάτων ἀπαλαγείητε, ἃ τοῖς ἀδυνάστοι παρὰ τῶν ἰαφῶν σιτίοις διδομένοισι ἔοικε· καὶ γὰρ ἔτι ἰσχυρὸν ἐκεῖνα ἐντίθησιν, ἔτ' ἀποδύνησκειν ἔα. καὶ ταῦτα ἂν νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, ἔτε τοιαῦτά ἐσιν, ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, ἔτ' ἀπογνόντας, ἀλλό τι φράττειν ἔα, ἀλλ' ἐς ταῦτα τὴν ἐκάστην ῥαθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα· ἐκοιῦσὺ μισθοφορὰν λέγεις, φήσιν τις; καὶ παραχρημὰ γε τὴν αὐτὴν συνῆξιν ἀπάντων, ὡς ἄνδρες Ἀθῆναιοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτε δέοιτο ἢ πόλις, εἰς τῷ ἐποίμῳ χήσιμον ἑαυτὸν παρέχοι· ἔξεσιν ἄγειν ἡσυχίαν; οἴκοι μόνων εἰ βελτίων, τῷ δὲ σῶσει ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπὸ πηλλαγμῆος; συμβαίνει τί τοῖσιν, οἷον καὶ τὰ νῦν; στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τίπων λημμάτων ὥσπερ ἐς δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα ἔσθ' ἀτάκτως νῦν λαμβάνων ἐκ ὠφελειῶν, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω, παντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἃ καὶ φράττεισθαι. Ὅλως δ', ἔτ' ἀφελῶν, ἔτε ποδοεῖς πλὴν μικρῶν, τὴν ἀξίαν ἀνελῶν, εἰς τὰξιν ἡγαγον τὴν πόλιν τὴν αὐτὴν, τῷ λαβεῖν, τῷ στρατεύεσθαι, τῷ δικάζειν, τῷ ποιεῖν τῷ δ' ὅ, τι κατ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχει, καὶ ὅτε καιρὸς εἴη, τὰξιν ποιήσας· ἐκ ἔσθ' ὅπως τοῖς μηδὲν ἐγὼ ποιεῖσι τὰ τῶν ποιησόντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν. εἰδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν, καὶ χολάζειν, καὶ ἀπορεῖν, ὅτι οἱ τῷ δεῖνός νεκῶσι

κῶσι ξένοι, ταῦτα πωλῶσθαι. ταῦτα γὰρ νυνὶ γίνεται· καὶ ἐχὶ μέμφομαι τὸν ποιουῦντα τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν, ἀξιώσασθαι ταῦτα, ἐφ' οἷς ἐτέρως τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὡς ἄνδρες Ἀθλωαῖοι, τῆς τάξεως, ὧς ἡμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καλῶν κινδύνων κτισάμενοι κατέλιπον· χεδὸν εἴρηκα ἂν νομίζω συμφέρειν ὑμεῖς ἵελοισθε ὅ,τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασιν ὑμῖν συνοίσειν μέλλει.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ Τ' ΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑΤΑ
Φιλίππου Πρώτου Λόγος.

ΚΑὖς ἐν τῇ πολέμῳ τῇ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθλωαῖοι φερόμενοι, συνελθούσασιν εἰς Ἐκκλησίαν ἀδυμουῦντες. ὁ τοίνυν ῥήτωρ τὴν τε ἀδυμίαν πειρᾶται παύειν, λέγων ἔδον εἶναι θαυμασόν, εἰ ῥαδυμουῦντες κεκράτνυται· καὶ εἰσηγείται, πῶς αὖ ἄριστα τῇ πολέμῳ προσσχεθεῖεν. κελδεῖ δὴ δύο δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν μὲν μείζω πολιτικῶν, ἣτις οἱκοι μένυσσας πρὸς τὰς ἑπικαίρων χρείας ἔτοιμος ὑπάρξει, ἐτέραν δὲ ἐλάττονα, ξυνώνων τῇ στρατεύομενών, παραμειγμένων δὲ. καὶ κελδεῖ ἃ δυνάμιν μὴ Ἀθλωῇσι μένειν, μὴ δὲ ἐκ τῆ πόλεως ποιέσθαι τὰς βοηθείας, ἀλλὰ περὶ τῇ Μακεδονίᾳ ἀνασρέφειν πολέμῳσαν ἀδιαλείπτως, ἵνα μὴ τὸς ἐπιστίας πνέοντάς ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος, ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, λύϊκα Ἀθλωήσας εἰς Μακεδονίαν πλεῖν ἐδυνατὸν, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι, Ἐπὶ τὴν ἀπυσίαν τὴν τῇ Ἀθλωαίων ἀπάντων κρατῇ· ἀλλ' ἐγγὺς ἢ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δυνάμις πρὸς αὐτὸν ὑπάρχει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ
Λόγος Α'.

Εἰ μὲν περὶ καινῶν τινα πράγματος φησὶ τίθετο ὧ ἀνδρες Ἀθη-
ναῖοι, λέγειν, ἐπιχρῶν αὐτῷ ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων
γνώμῳ ἀπεφύκοντο, εἰ μὲν ἤρεσκε τί μοι τῶν ὑπὸ τέτων ρηθέν-
των, ἡσυχίαν αὐτῷ ἦγον· εἰ δὲ μὴ, τότε αὐτὸς ἐπειρώμεν αὐτὸν
γνώσκῳ λέγειν. ἐπειδὴ δὲ περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν ἔτοι πρό-
τερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγεῖμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς
εἰκότως αὐτὸν συγγνώμῃς τυχεῖν. εἰ γὰρ ἐκ τῶν παρεληλυθότων
χρόνων τὰ δέοντα αὐτοὶ συνεβέβλησαν, ἔδον αὐτῷ ὑμᾶς νυνὶ εἶδει
βυλάεισθαι. Πρῶτον μὲν οὖν ἐκ ἀδυμητέον ὧ ἀνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τοῖς παρῶσι πράγμασιν, ἔδ' εἰ πάντῃ φαύλως ἔχειν
δοκεῖ· ὁ γάρ ἐστι χειρέσον αὐτῶν ἐκ τῶν παρεληλυθότων χρόνων,
πῶτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτερον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστὶ τῶτο; ὅτι
ἔδον ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δέοντων ποιοῦντων ὑμῶν, κακῶς τὰ
πράγματα ἔχει· ἐπείτοιγε εἰ πάντ' ἅ προσῆκε, πραττόντων
ἕτως εἶχε, ἔδ' αὐτῷ ἐλπίς ἔω αὐτὰ βελτίως γινέσθαι. ἐπεὶ δὲ
ἐνδυμητέον, καὶ παρ' ἄλλων ἀκέραια, καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς
ἀναμιμνησκομένοισι, ἡλικίῳ πότ' ἐχόντων δυνάμει Λακεδαι-
μονίων, ὅς τ' ὁ χρόνος καὶ πολὺς, ὡς καλῶς ἔστι προσηκόντως ἔ-
δον ἀνάξιον ὑμῖν ἐπράττετε τὴν πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείνατε ὑπὲρ τῆς
Ἑλληνικῶν δικαίων καὶ πρὸς ἐκείνους πόλεμον. Τίτος ἔννεκα ταῦτα
λέγω; ἵνα εἰ δῆτε ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεάσῃσθε, ὅτι ἔδον
ἕτεφυλαττομένοισι ὑμῖν ἐστὶ φοβερόν, ἢ τ' ἂν ὀλιγοῦρητε, τοῖς
πῶτον, οἷον ἂν ὑμῖν βέλυσθε, παραδείγμασι χρώμενοι, τῇ
πότε ρώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκρατέετε ἐκ τῶν προσέχειν
τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νυνὶ ὑβρίεσθαι, δ' ἔω ταραττό-
μεθα ἐκ τῶν μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρῶ. Εἰ δέ τις ὑμῶν ὧ ἀνδρες
Ἀθηναῖοι δυαπολέμητον οἶται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν

τό,

τό, τε πληθος τῆς νυν ὑπαρχέσης αὐτῇ διωμέως, καὶ τὸ πὰ
 χωρία πάντᾳ ἀπολωλύναι τῇ πόλει, ἐρῶς μὲν οἶται. λογι-
 σάσθω μὲν τοι τῆτο, ὅτι εἰχομένω ποτε ἡμεῖς ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, Πύδναν, καὶ Ποτίδαιαν, καὶ Μεθώνην, καὶ πάντα τὸν τό-
 πον τῆτον οἰκίον κύκλῳ, καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνῃ νυν ὄντων
 ἐθνῶν αὐτονομέμενα καὶ ἐλδύθερα ὑπῆρχον, καὶ μάλλον ὑμῖν
 ἐβέλετ' ἔχειν οἰκίως, ἢ ἐκείνῳ. εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε
 ταύτῳ ἔχε τὴν γνώμην, ὥς χαλεπὸν πολεμεῖν ἐσιν Ἀθη-
 ναίοις ἔχουσι τοιαῦτα ἐπιτεχίσματα τῆς αὐτῆς χώρας, ἔρημον
 ὄντα συμμάχων, ἔδδ' ἂν, ὧν νυνὶ πεποίηκεν, ἔπραξεν, καὶ
 ἕτοσαὐτῷ ἐκτίσαστο δυνάμιν· ἀλλ' οἶδεν, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, τῆτο καλῶς ἐκείνος, ὅτι ταῦτα μὲν ἐσιν ἅπαντα τὰ χω-
 ρία, ἃ ἔλα τῇ πολέμῳ κείμενα ἐν μέσῳ, φύσει δ' ὑπάρχει
 τοῖς παρῆσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι ποιεῖν καὶ κινδύ-
 νειν, τὰ τῶν ἀμελόντων· καὶ γάρ τοι, ταύτῃ χρησάμενος τῇ
 γνώμῃ, πάντα κατέσραπται καὶ ἔχει, τὰ μὲν ὥς ἀνέλων τις
 ἔχοι πολέμῳ, τὰ δὲ σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ
 συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τέτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, ὥς
 ἀνὸρῶσι παρεσκόλασμένους, καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἀχρή· Ἀν
 τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐδελή-
 σητε γινέσθαι γνώμης νυν γέ τι, ἐπειδὴ περ ἐ πρότερον, καὶ
 ἕκαστος ὑμῶν ἐ δέη καὶ δυνάιτ' ἂν παραχεῖν αὐτὸν χρήσιμον τῇ
 πόλει, πᾶσαν ἀφείδων εἰρωνείαν, ἕτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ
 ὁ μὲν χρήματα ἔχων, εἰσφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ, στρατῆσθαι·
 συνελόντι δ' ἀπλῶς εἰπεῖν, καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἐδελήσθητε γινέ-
 σθαι, καὶ παύσῃσθε αὐτὸς μὲν ἔδδ' ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων,
 τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτῆς πράξεν· καὶ τὰ ὑμέτερά αὐτῶν
 κομιεῖσθε ἂν θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ κατεργασμένα πάλιν ἀνα-
 λήψεσθε, καὶ κεῖνον τιμωρήσεσθε. Μὴ γὰρ ὥς θεῶ νομίζετ' ἐκεί-
 νῳ τὰ παρὲντα πεπηγέναι πράγματα ἀδάνата, ἀλλὰ ἐμι-
 σέιτις ἐκείνον, καὶ δέδισεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φθορεῖ, καὶ

τῷ παννυῶ δεκάντων οἰκείως ἔχειν αὐτοῖς. καὶ ἅπανθ' ὅσα περ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἐνι, ταῦτα καὶ τοῖς μετ' ἐκείνου καὶ νομίζουσιν ἐνεῖναι· κατέπηχε μὲν τοι ταῦτα πάντα νυν, ἐκ ἔχοντα ἀποστροφῶν, διὰ τὴν ὑμετέραν βραδύτητα καὶ ῥαθυμίαν, ὡς ἀποδέσθαι φημί δεῖν ἡδὴ· ὁρᾶτε γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἱ ἀποεὐχέλυσεν ἀσελγείας ἀνθρώπος, ὃς ἐδ' αἵρεσιν ὑμῖν δίδωσι τὸ πρᾶττειν, ἢ ἄγειν ἡσυχίαν· ἀλλ' ἀπειλεῖ, καὶ λόγους ὑπερηφάνους, ὡς φασι, λέγει, καὶ ἐχ' οἷός τ' ἐστὶν ἔχων ἃ κατέστραπται, μένειν ἐπὶ τέτων, ἀλλ' αἰεὶ τι προσπτεριβάλλεται, καὶ κύκλω πανταχῇ μέλλοντας ὑμᾶς καὶ καθημένους περισοιχίζεται· Πότε οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε ἂ καὶ πρᾶξετε; ἐπειδὴν τι γύνεται· ἐπειδὴν τὴν δία ἀνάγκην τίς ἢ; νυνὶ τί καὶ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι; Ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τοῖς ἐλαθέροις, μεγίστῳ ἀνάγκῳ τὴν ὑπὲρ τῷ πρᾶγμάτων αἰχμύλῳ εἶναι. ἢ βέλεσθε, εἰπέ μοι, περιόντες αὐτῷ πυνθάνεσθαι κατὰ τὴν ἀγορὰν, λέγεται τι καινόν; γυνοίτο γὰρ αὐτὶ καϊότερον, ἢ Μακεδῶν ἀνὴρ Ἀθιωταῖς καταπολεμῶν, καὶ τὰ τῷ Ἑλλήνων διοικῶν; τέθνηκε Φίλιππος; ἢ μὰ δὴ, ἀλλ' ἀδυνεῖ. τί δ' ὑμῖν ἔσφει; καὶ γὰρ αὐτὸς τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἔτερον Φίλιππον ποιήσετε, αὐτὸς περ ἔγω προσέχητε τοῖς πρᾶγμασι τὸν νουν· ἔξ γὰρ ἔτος παρὰ τὴν αὐτὴν ῥώμην ποσῶτον ἐπνύξη, ὅσον παρὰ τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν· καί τοι καὶ τὸτο εἴ τι πάθοι, καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν ὑπάρξοι, ἢ περ αἰεὶ βέλτιον, ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελέμεθα, καὶ τὸτο ὄξεργασαιτο, ἰδ' ὅτι πλησίον μὲν ὄντες ἅπασιν αὐτοῖς πρᾶγμασι τετραγμνοῖς ἐπιστάτες, ὅπως αὐτὸς βέλησθε, διοικήσαιτε· ὡς ἔνυν ἔχετε, ἔξ δίδοντων ὑμῖν πᾶν καιρῶν Ἀμφίπολιν, δέξασθαι διώαιδ' αὐτὸν, ἀπληρημένον καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμας· ὧς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας, ὑπάρχειν ἅπαντας ἐτοίμους, ὡς ἐγνωκόπων ὑμῶν, ἔπεισμένους παύομαι λέγων· τὸν δ' ἔσπον τῆς παρασκευῆς, ὡς ἀπαλλάξαι

αὐτῶν τοιούτων παραγμάτων ὑμᾶς ἠγῆμαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον,
 καὶ πόρος ἕς τινας χρημάτων, καὶ τὰλλα ὡς αὐμοὶ βέλτερος καὶ
 τάχις αὐτοῦ δοκῇ παρασκευάζειν, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν·
 δευθεῖς ὑμῶν, ὡς ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τοσούτον, ἐπειδὴ ἅπαν-
 τα ἀκρόασητε, κείνατε, καὶ μὴ πρότερον ἀπολαμβαίετε· μήδ'
 αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καὶνῶ παρασκευῇ λέγειν, ἀναβάλλει-
 δαί με τὰ πράγματα ἠγείδω· ἐγὰρ οἱ τεχνοῦ καὶ πῦρον ἐπὶ πό-
 ντες, μάλιστα εἰς δεῖον λέγουσιν· ἐγὰρ αὐτὰς ἡδὴ γεγενημέ-
 να τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλύσαι δυνηθείημεν, ἀλλ' ὅς αὐτοῖς δείξῃ,
 τίς πορευθεῖσα παρασκευῇ, καὶ πόση, καὶ πόθεν ἔλαβετο
 δυνησέται, ἕως αὐτῇ ἔλαβετο πειθόμενος τὸν πόλεμον, ἢ
 περὶ γενομένην τῶν ἐχθρῶν· ἔγωγε γὰρ ἐκείνῃ τῇ λοιπῇ πάρο-
 μου αὐτοῖς κακῶς· οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχον, μὴ κωλύω
 εἰς τὸν ἄλλον ἐπαγγέλλεται τι· ἢ μὲν ἔν ὑπόθεσις, ἔγωγε μεγά-
 λην· τὸ ἦν πρᾶγμα, ἡδὴ τὸν ἐλεγχον δώσει· κεῖται δ' ὑμῖν ἔ-
 σκευε. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὡς ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τελεῖται πε-
 πηκοντα παρασκευάσασθαι φημι δεῖν· εἴτ' αὐτὰς ἔγωγε τὰς γνώ-
 μας ἔχειν, ὡς ἐὰν τι δέῃ, πλεονέξω εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβάσει·
 πρὸς δὲ ταῖς τοῖς ἡμέτεροις τῶν ἱππέων ἱππαγωγῆς τελεῖται,
 καὶ πλοῖα ἱκανὰ εὖ ἐπίσαι κελεύω· ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρ-
 χειν ἐπὶ τὰς ἐξαιρέσεις ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτῶν στρα-
 τείας, εἰς Πύλας, καὶ Χερρόνησον, καὶ Ὀλυνθον, ἔσθ' οἱ βέλτε-
 ραι· δεῖ γὰρ ἐκείνῳ τότῳ ἐν τῇ γνώμῃ παρασκευῇ, ὡς ὑμῖν
 ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὐβοίαν, καὶ πρότε-
 ρόν ποτε φασιν εἰς Ἀλάρτον, καὶ τὰ τελευταῖα πρῶτον εἰς Πύ-
 λας, ἴσως ἀνόρμησάτε· ἔτι παρτελῶς, εὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ'
 αὐτὸ ὡς ἐπαγγέφημι δεῖν, ὁ κατὰ φρόνητόν ἐστιν· ἢ ἡ διὰ τὸν
 φόβον εἰδὼς εὖ ἐπεὶς ὑμᾶς (εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς, εἰσὶ γὰρ
 εἰσιν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ' ἡμῶν αὐτῶν πλείους
 τῶν δεόντων) ἡσυχίαν ἔχει, ἢ παρτελῶν ταῦτα, ἀφύλακτος λαφύ-
 μος πρὸς ὄντος ἐμποδῶν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνῃ χώραν ὑμῖν, καὶ
 ἐνδῶ

ἐνδῷ καιρὸς· Ταῦτα μὲν ἐστὶν ἂν πᾶσι δεδόχθαι φημί δεῖν, καὶ
 παρασκευάσασθαι προσήκειν οἶμαι· πρὸς ἧτάτοις, διῶαμίν
 τινα, ὧ ἄνδρες Ἀθῆναιῶι, φημί προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἢ
 συνεχῶς πολεμήσει, καὶ κακῶς ἐκείνον ποιήσει· μή μοι μαρῆναι
 μὴ ἢ δισμυρεῖς ἑστέες, μὴ ἢ τὰς ἐπιστολιμαίαις ταύτας διωά-
 μεις, ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔσω· καὶ ὑμεῖς σῶα, καὶ πλείους, καὶ
 τὸν δεῖνα, καὶ ὄντινου χεירוτονήσητε στρατηγὸν, τέτρω πέισι
 ἐς ἀπολαβήσῃ. καὶ βροφῶ ταύτη πορίσαι κελόω. ἔσαι δ' αὖτις
 τίς ἡ διῶαμις, καὶ πόσις, καὶ πόθου τῷ βροφῶ ἔξει, καὶ πῶς
 ταῦτ' ἐθελήσῃτε ποιεῖν, ἐγὼ φράσω, καὶ ἕκαστον κέπων διε-
 ξιών χωρεῖς. ἑστέες μὲν λέγω, καὶ ὅπως μὴ ποιήσητε τῷ ὅ πολ-
 λάκις ὑμᾶς ἐβλάψεν, ἅπαντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι τῷ δέον-
 τος, καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἰρέμενοι, ἐπὶ τῷ πράτ-
 τειν ἐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες ἐς πορί-
 σαντες, τέτοις προσίθετε, ἂν ἐλάττω φαίνονται· λέγω δὴ τῆς
 πάντας στρατιώτας διχαλίαις· κέπων ἢ, Ἀθῆναις φημί δεῖν
 εἶναι πεντακοσίαις, ἐξ ἧς ἄντινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δο-
 κῇ, ἡρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν ὥσων, ἀλλ' ὅσον
 ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν, ἐκ ἑξοχῆς ἀλλήλοις· τῆς δ' ἄλλης ἑξέ-
 ρας εἶναι κελόω· καὶ μετὰ τέπων, ἰππέας ἑξακοσίαις· καὶ τέπων,
 πεντήκοντα Ἀθῆναις τελάχισον, ὥσπερ τὰς πέζας τὸν αὐτὸν
 βόπον στρατευομένους· καὶ ἰππαγωγὰς τέτοις· εἰς τί πρὸς τέ-
 τοις ἔτι; ταχείας τελήρεις δέκα· δεῖ γὰρ ἔχοντος ἐκείνου ναυτι-
 κόν, καὶ ταχείων τελήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ διῶαμις πλήρῃ
 πόθου διὰ τέτοις ἢ βροφῇ γυνήσεται; ἐγὼ καὶ τῷτο φράσω καὶ δεῖ-
 ξω, ἐπειδὴν διότι πλिकाύτῳ ἀποχρῶ οἶμαι τῷ διῶαμιν,
 καὶ πολίτας τῆς στρατευομένης εἶναι κελόω, διδάξω. Τοσαύ-
 τῳ μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθῆναιῶι, διὰ ταῦτα, ὅτι ἐκ σὺν νῦν ἡμῖν
 πορίσασθαι διῶαμιν τῷ ἐκείνῳ παραταξομένῳ, ἀλλὰ λη-
 σθῆναι ἀνάγκη, καὶ τέτρω τῷ βροφῇ τῇ πολέμῳ χρῆσθαι ἢ πρώ-
 τῳ· ἐ τοίνυν, εἴδ' ὑπέρογκον αὐτῷ, ἐ γάρ ἐσι μισθὸς, ἐ

δὲ ἔσθ'· ἐδὲ παντελῶς ταπεινῶν εἶναι δεῖ· πολίτας ἢ παρῆ-
 ναι, καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελύω, ὅτι καὶ πρέτερόν ποτ' ἀ-
 κέω ξενικὸν ξέφειν ἐν κορίνθῳ τῷ πόλιν, ὃ Πολύστρατος ἠ-
 γεῖτο, καὶ Ἰφικράτης, καὶ Χαβείας, καὶ ἄλλοι τινές, καὶ ὑμᾶς αὐ-
 τὰς συστρατεύσθαι· καὶ οἶδα ἀκέων ὅτι Λακεδαιμονίους παρα-
 ταττόμενοι μετ' ὑμῶν, ἐνίκων ἔτοι οἱ ξένοι, καὶ ὑμεῖς μετ' ἐ-
 κείνων· ἐξ ἧ δ' αὐτὰ κατ' αὐτὰ τὰ ξενικά ὑμῖν στρατεύεται, τὰς
 φίλως νικά, καὶ τὰς συμμάχους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τῷ δέοντος
 γεγύνασι· καὶ παρακύψαντα ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς
 Ἀρτάβαζον καὶ πανταχῶ μᾶλλον οἴχεται πλέοντα· ὃ ἢ στρατη-
 γός, ἀκολουθεῖ, εἰκότως· Οὐ γάρ ἐστιν ἄρχειν, μὴ διδόντα
 μισθόν· τί οὐκ κελύω; τὰς προφάσεις ἀφελεῖν, καὶ τῷ στρα-
 τηγῷ, καὶ τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας, καὶ στρατιώτας
 οἰκείους, ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγικῶν, παρακαταστή-
 σαντας· ἐπεὶ νυνὶ γε, γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν·
 εἰ γὰρ ἔροίτο τις ὑμᾶς, εἰρλῶν ἄγετε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι;
 μὰ δὲ ἢ καὶ ὑμεῖς γε εἴποιτ' ἂν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμῶμεν· ἐκ
 ἐχειροτονεῖτε ἢ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους, καὶ στρατηγὸς,
 καὶ Φυλάρχους, καὶ Ἰππάρχους δύο; τί αὖ ἔτοι ποιεῖσι, πλὴν
 εὐς ἀνδρός, ὃν ἂν ἐκπέμψετε ἐπὶ τὸν πόλεμον; οἱ λοιποὶ τὰς
 πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν· μετὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥσπερ γὰρ οἱ
 πλάττοντες τὰς πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τὰς τα-
 ξιάρχους, καὶ τὰς Φυλάρχους, ἐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον· ὃ γὰρ ἐχρῆν,
 ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, Ἰππάρχους παρ'
 ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἢ ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως
 ἡ διώμις· ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον τὸν παρ' ὑμῶν Ἰππαρχον δεῖ
 πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων, Με-
 νέλαον Ἰππαρχεῖν, καὶ ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ'
 ὑφ' ὑμῶν ἔδει χειροτονημένον εἶναι τῆτον, ὅς τις ἂν ἦ· ἴσως ἢ
 λέγεσθαι, ταῦτα μὲν ἐρῶς ἡγεῖσθε· τὸ ἢ τ' χρημάτων, πόσα
 καὶ πόθεν εἶσαι, μάλιστα ποθεῖτε ἀκῆσαι· τῆτον δὲ καὶ περὶ αὐ-
 τῶν

χρή-

κρήματα τοίνυν, ἔσι μὲν ἡ ἔσφι, σιτηρέσιον τοῖς στρατομοῦσι
μόνον τῇ δυνάμει ταύτῃ, τάλαντα ἐννεσῆκοντα, καὶ μικρόν τι
πρὸς· δ' ἄ κα μὲν ναυσὶ ταχέαις τετταράκοντα τάλαντα, ἑκοσιν
εἰς τὸν ναυῶ μναῖ τῷ μισθῷ ἑκάστου· στρατιώταις δ' διχιλίοις το-
σαῦτα ἕτερα, ἵνα δέκα ἑκάστος τῷ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς
σιτηρέσιον λαμβάνῃ. τοῖς δ' ἰππεῦσι ἑξακοσίοις ἔσιν, ἐν ἑξιά-
κοντα δραχμὰς ἑκάστος λαμβάνῃ τῷ μηνὸς, δώδεκα τάλαντα.
εἰδὲ τις οἶεται μικρὰν ἀφορμὴν, σιτηρέσιον τοῖς στρατομοῦσι
ὑπάρχειν, ἐκ ὁρῶς ἔγνωκεν. ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι εἰ τῶτο
γίνεται, προσπορεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στρατόμα ἀπὸ τῶ πολέ-
μου, ὡς ἐὰν τῷ Ἐλλήνων ἀδικουῖ, καὶ τῷ συμμάχων, ὥς τ'
ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ. καὶ γὰρ συμπλέων ἐξελοντὴς πάχειν ὅτις
ἔτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' ἔπος ἔχῃ. πόθεν οὐδ' ὁ πόρος τῷ κρημά-
των, ἃ παρ' ὁμῶν κελύω, γινέσεται, τὸ ἤδη λέξω.

Πόρου ἀπόδειξις.

Ἄ μὲν ἡμεῖς, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδιωγμένοι εἶμεν, πα-
τά ἐσιν· ἐπειδὴ δ' ἐπιχειροπονήτε τὰς γνώμας, ἃ αὐτοῖς ἀρέ-
σκῃ χειροτονήσατε, ἵνα μὴ μόνον τοῖς ψήφισμασι, καὶ ταῖς ἐπι-
σολαῖς πολεμήτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. δοκεῖτε δέ μοι
πολύ βέλτιον αὐτῷ περὶ τῶ πολέμου, καὶ ὅλης τῆς παρασκώης βε-
λόσασθαι, εἰ τὸν τόπον, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας, πρὸς
ὧ πολέμησετε, ἐνθυμηθεῖν τε, καὶ λογίσαι τε, ὅτι τοῖς πνέ-
μασι, καὶ ταῖς ὥραις τῷ ἔτος τὰ πολλὰ προλαμβάνων ἐξεπράτ-
τεται Φίλιππος, καὶ φυλάξας τὰς ἐπιστίας, ἢ τὸν χειμῶνα ἐπιχει-
ρεῖ, ὡς ἴκ' αὐτὸς ἡμεῖς μὴ δυνώμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθαι· δεῖ τοίνυν
ἡμᾶς ταῦτα ἐνθυμουμένους, μὴ βοηθείαις πολεμεῖν, ὡς ἐλε-
μεν γὰρ ἀπάντων, ἀλλὰ παρασκώῃ σιωπῇ, καὶ δυνάμει·
ὑπάρχει δ' ὡμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει, Λήμνῳ, καὶ
Θάσφῳ, καὶ Σκιάθῳ, καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τῷ τῷ τόπῳ νη-
σοῖς, ἐν αἷς ἑ λιμένες, καὶ σῆτος, ἃ ἂν χρὴ στρατόμασι, παύ-
θ' ὑπάρχει· τὴν δ' ὥραν τῷ ἔτος, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γινέσθαι
ῥά·

ῥάδιον, καὶ τὸ τῶν πνδμάτων ἀσφαλὲς πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ, καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων τόμοις, ῥαδίως ἔσται· ἃ μὲν οὐκ ῥησεται, καὶ πότε τῇ διωάμει, παρὰ τὸν καιρὸν, ὁ πέτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν βουλεύσει· ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἐγὼ γέγραφα· Ἄν ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πορίσῃτε τὰ χρήματα πρῶτον ἃ λέγω, εἴτα καὶ τὰλλα πάντα παρασκάδασαντες, τὰς στρατιώτας, τὰς τελήρεις, τὰς ἰππείας, ἐντελῆ πασαν τὴν διωάμιν νόμῳ κατακλείσῃτε ἐπὶ τῇ πολέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι, καὶ ποιεσάμενοι γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τῷ στρατηγῷ τὸν λόγον ζητοῦντες, παύσειδ' αἰεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βουλεύόμενοι, καὶ πλέον ἔδωκ' ποιεῖντες· καὶ εἴ τι πρὸς τέτοις, πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηνῶν, τὸν μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσειδε· ἔστι δ' ἕτος τίς; ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑμῖν πολεμῇ συμμαχῶν, ἄγων καὶ φέρων τὰς πλείοντας τῷ θάλατταν· ἔπειτα τί πρὸς πτόν; τῷ πάσχειν αὐτοὶ κακῶς ἔξω γονήσιν· ἢ ὥσπερ τὸ παρελθόντα χρόνον εἰς Λήμνον καὶ Ἰμβρον ἐμβαλὼν, αἰχμαλώτης πολίτας ὑμέτερος ὄντων ἄγων, καὶ πρὸς τῇ Γεραιῷ τὰ πλοῖα συλλαβὼν, ἀμύθητα χρήματα ἐξέλεξε· τὰ τελευταῖα δ' εἰς Μαραθῶνα ἀπέβη, καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ὄντων ἔχων τελήρη· ὑμεῖς δὲ ἔτε ταῦτα ἡδυνάδε κωλύειν, ἢ εἰς τὰς χρόνους, ἢς αὐτὸν πορεύοιτο, βοηθεῖν. Καίτοι τί δήποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηνῶν, νομίζετε, τὴν μὲν τῷ Παναθηναίῳ ἑορτῇ, ἐπὶ τῷ τῷ Διονυσίῳ, αἰεὶ τῷ καθήκοντος χρόνου γίνεσθαι, αὐτὸ δεινοὶ λάχουσιν, αὐτὸ ἰδιῶται οἱ τέτων ἐκατέρων ἐπιμελησόμενοι, εἰς ἃ τὰ πάντα ἀναλίσκετε χρήματα, ὅσα ἐδ' εἰς τὰ τῷ ἀποστόλων, ἐπὶ τῷ τῷ ὄχλῳ, καὶ τῷ τῷ παρασκώλῳ, ὅσῳ ἐκ οἷδ' εἴτις τῷ ἀπάντων ἔχει, τὰς δὲ ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑπερίκειν τῶν καιρῶν, τὸν εἰς Μεθώνῳ, τὸν εἰς Παγασάς, τὸν εἰς Ποτίδαιαν; ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτακται, ἐπὶ πορεύειν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλῶν, τίς χορηγός, ἢ γυμνασίάρχος τῆς φυλῆς, πότε, καὶ παρὰ τῷ, καὶ τί λαβόντα,

τί δέι ποιεῖν, ἐδὲ ἀνέξεται, ἐδ' ἄρῃσιν ἐν τέτοις ἡμέλειται·
ἐν ᾗ τοῖς περὶ τῷ πολέμου καὶ τῇ τέτῃ παρασκευῇ, ἅπαντα, ἀό-
ριστα, ἀδιόρθωτα ἅπαντα· ποιγαρεῖν, ἅμα ἀκκόμμεν τι, καὶ
τεινάρχως καθίσταμεν, καὶ τέτοις ἀντιδόσεις ποιεῖμεθα, καὶ
περὶ χρημάτων πόρου σκοπεῖμεν· καὶ μετὰ ταῦτα, ἐμβαίνειν τὴς
μετοίκους ἐδοξε, καὶ τὴς χωρὶς οἰκῶντας, εἴτ' αὐτὴς πάλιν ἀντεμ-
βιβάζειν· εἴτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλετε, ποραπόλῳλιν ἐφ' ἃ αὐτὸν ἐκ-
πλέωμεν· τὸν γὰρ τὸ παρῆται χρόνον, εἰς τὸ παρασκευάζε-
σθαι ἀναλίσκομεν· οἱ ᾗ τῷ παραγμάτων καιροί, ἐκ αἰαρέουσιν
τὴν ὑμετέραν βραδύτητα, καὶ ῥαθυμίαν· ἃς δ' εἰς τὸ μετὰ χρό-
νον δυνάμεις οἰόμεθα ἡμῖν ὑπάρχειν, ἐδὲ οἰαίτε ἔσσαι ποιεῖν,
ᾗ αὐτῷ τῷ καιρῷ ἐξελέγχονται· ὁ δ' εἰς τὸν ὕβρεως ἐλήλυ-
θεν, ὥς ἐπιστῆλιν Εὐβελῶσιν ἤδη ποταύτας ἐπισολάς· Ἐπι-
σολή· Τέτων οὐ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνέγνωσμένων,
ἀληθῆ μὲν ἐστὶ τὰ πολλὰ, ὡς ἐκ ἴδει, ἐμὴν ἀλλ' ἴσως ἐχ' ἡδέα
ἀκύν· ἀλλ' εἰ μὲν ὅσα αὐτὶς ὑπερβῇ τῷ λόγῳ ἵνα μὴ λυπήσῃ,
καὶ τὰ παράγματα ὑπερβῇ, δέι πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ
δ' ἢ τῷ λόγῳ χάρις αὐτῇ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζυμία γίγνεται,
αἰχρὸν ἐστίν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φανακίζειν ἑαυτὴς, καὶ ἅπαντ'
ἀναβαλλομένης ὅσα αὐτῇ δυχερῇ, πάντων ὑστερίζειν τῷ ἔργῳ· καὶ
μὴ ᾗ τὸ τοῦ διώδαι μαθεῖν, ὅτι δέι τὴς ὀρθῆς πολέμου χρωμέ-
τους, ἐκ ἀκολουθεῖν τοῖς παραγμάσιν, ἀλλ' αὐτὴς ἐμπροσθε
εἶναι τῷ παραγμάτων· καὶ τὸν αὐτὸν ἔσπον, ὥσπερ τῷ στρατομά-
των ἀξιώσεις αὐτὴς τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, ἔπω καὶ τῷ παραγμά-
των τὴς δὲ βελδομένης ἡγεῖσθαι χρὴ, ἵνα αὐτὸν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦ-
τα πράττειται, καὶ μὴ τὰ συμβαίνοντα ἀναγκάζονται διώκειν·
ὑμεῖς ᾗ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστω δυνάμιν ἀπάντων ἔχον-
τες, τελέρεις, ὀπίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσδοτον, τέτων
μὲν μέχει τῆς ἡμέρας ἡμέρας ἐδὲ πῶποτε εἰς θεὸν ἐχρη-
σθε, ἐδὲ οὐδ' ἀπολείπετε· ὥσπερ ᾗ οἱ βάρβαροι πυκνέουσιν,
ἔπω πολεμεῖτε Φιλίππῳ· καὶ γὰρ ἐκείνων ὀπληγεῖς, αἰετὶ πλε-

ἤης ἔχεται· καὶ ἐτέρωσέ πατάζῃ τις, ἐκείσ' εἰσὶν αἱ χεῖρες ἡ
 προβαλλέσθαι ἢ ἡ βλέπειν ἐναντίον, ὥστε οἶδον, ὥτ' ἐθέλει. καὶ
 ὑμεῖς, ἐὰν ἐν Χερρόνῳ πύθῃθε Φίλιππον, ἐκείσε βοηθεῖν
 ψήφίζεσθε· ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκείσε· ἐὰν ἄλλοθί περ, συμπαρα-
 θεῖτε ἄνω καὶ κάτω, καὶ στραπηγεῖθε μὲν ὑπ' ἐκείνους, βεβύλωθε
 ἢ ἔδον αὐτοῖς συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου, ἢ περὶ τῶν πραγμάτων
 προορᾷτε ἔδον, πλεονέκῃ ἢ γενησόμενον, ἢ γιγνόμενον τι πύθῃ-
 θε. ταῦτα ἢ ἴσως πρότερον μὲν ἐνὶ ᾧ ποιεῖν, νῦν δ' ἐπ' αὐτῷ
 ἥκει τὸ ἀκμὴν, ὥς ἐκείτ' ἐγχαῶρῃ. Δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὃ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γιγνόμενοις ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀιχμυόμε-
 νος, τὸν φιλοπραγμοσύνῳ ταύτῳ ἐμβαλεῖν Φίλιππον· εἰ
 γὰρ ἔχων ἀκατέστραπται καὶ προεῖληφεν, ἡ τύχῃαν ἔχειν ἠθελε,
 καὶ μηδὲν ἐπραττεν ἔτι, ἀποχρὴν ἐνίοις ὑμῶν ἂν μοι δοκεῖ, ὅς
 ὦν ἀιχμύλῳ καὶ ἀνανδρίᾳ ἐπ' αὐτὰ τὰ ἀίχμισα ὠφληκότες ἂν ἡ-
 μιν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχειρῶν αἰεί τινι, καὶ τῷ πλείονος ὀρε-
 γόμενος, ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιθ' ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἀ-
 πεγνώκατε· θαυμίζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐσθυρεῖ-
 ται, μήτε ὀργίζει ὁρῶν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μὲν ἀρχὴν τῷ
 πολέμου γεγεννημένῳ περὶ τὸ τιμωρῆσαθαι Φίλιππον, τὸν
 ἢ πελοδωτὴν ἔσαν ἡδὴ ὑπὲρ τῷ μὴ παθεῖν αὐτὸς κακῶς ὑπὸ τῷ Φι-
 λίπῳ· ἀλλὰ μὲν ὅτι γε ἐσθήσετ', δῆλον, εἰ μή τις αὐτὸν κω-
 λύσει· εἴτα τὸ ἀναμνησόμενον; καὶ τερήρεις κενὰς, καὶ τὰς πα-
 ρὰ τῷ δεινῷ ἐλπίδας ἐὰν ἀποστείλῃτε, πάντ' ἔχειν οἶδε καλῶς;
 ἐκ ἐκβησόμεθα; ἐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρεϊ γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων
 νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; ἐκ ἐπὶ τὸν ἐκείνου πλοῦσόμεθα; Ποῖ
 δὴ προσορμίσμεθα, ἥριτό τις; εἰρήσει τὰ σαθρὰ τῶν ἐκείνου
 πραγμάτων, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχει-
 ρῶμεν· ἂν μὲντοι καθώμεθα εἴκοι, λοιδορήμενων ἀκρόντες καὶ
 αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, ἔδε ποτ' ἐβῆν ἡμῖν ἐμὴ γένη-
 ται τῶν δειόντων· ὅποι μὲν γὰρ ἂν οἶμαι μέρος τι τῆς πόλεως συνα-
 ποσαλῇ, καὶ μὴ πᾶσα παρῇ, καὶ τὸ τῶν θεῶν εἰς μένους, καὶ τὸ τῆς

τί δὲ ποιεῖν, ἔδωκ' ἀνέξετασον, ἔδ' ἀόριστον ἐν τέτοις ἡμέλῃται·
 ἐν ᾗ τοῖς περὶ τῷ πολέμου καὶ τῇ τάτῃ παρασκώῃ, ἅπαντα, ἀό-
 ριστα, ἀδιόρθωτα ἅπαντα· τοιγαρὲν, ἅμα ἀκηκόαμέν τι, καὶ
 τελειάρχης καθίσταμεν, καὶ τέτοις ἀντιδόσεις ποιήμεθα, καὶ
 περὶ χρημάτων πόρου σκοπῶμεν· καὶ μετὰ ταῦτα, ἐμβαίνειν τὸς
 μιστοίκους ἐδόξε, καὶ τὸς χωρὶς οἰκῶντας, εἴτ' αὐτοὺς πάλιν ἀντεμ-
 βιβάζειν· εἴτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλετε, προαπόλωλιν ἐφ' ἃ αὐτὸ ἐκ-
 πλέωμεν· τὸν γὰρ τῷ παρᾷ ττειν χρόνον, εἰς τὸ παρασκώδάζε-
 θαι ἀναλίσκομεν· οἱ δ' ἡμῶν πραγμάτων καιροί, ἐκ ἀνακρίσεσιν
 τῶν ὑμετέρων βραδύτητα, καὶ ῥαθυμίαν· ἃς δ' εἰς τὸ μετὰ τοῦ χρό-
 νου δυνάμεις οἰόμεθα ἡμῖν ὑπάρχειν, ἔδωκ' οἰαίτε ἔσσαι ποιεῖν,
 π' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται· ὁ δ' εἰς τῷ ὕβρεως ἐλήλυ-
 θεν, ὥς ἐπισέλλειν Εὐβοεῦσιν ἥδη τοιαύτας ἐπισολὰς· Ἐπι-
 σολή· Τέπων οὐκ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων,
 ἀληθεῖς μὲν ἐστὶ τὰ πολλὰ, ὥς ἐκ ἴδει, ἐμὴν ἀλλ' ἴσως ἐχ' ἡδὲ α
 ἀκρίειν· ἀλλ' εἰ μὲν ὅσα αὐτοῖς ὑπερβῇ τῷ λόγῳ ἵνα μὴ λυπήσῃ,
 καὶ τὰ παράγματα ὑπερβῇ, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ
 δ' ἢ τῶν λόγων χάρις αὐτῇ μὴ προσήκουσα, ἔργω (ἐκ μίαν γίγνηται),
 αἰχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φενακίζειν ἑαυτοὺς, καὶ ἅπαντ'
 ἀναβαλλομένους ἔσαι αὐτῇ δυσχερῇ, πάντων ὑστερίζειν τῶν ἔργων· καὶ
 μὴ ᾗ τῷ τοῦ διώσθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τὸς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμέ-
 τους, ἐκ ἀκολουθεῖν τοῖς παράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἐμπροσθεν
 εἶναι τῶν πραγμάτων· καὶ τὸν αὐτὸν ἔσπον, ὥσπερ τῶν στρατομά-
 των ἀξιώσεις αὐτοῖς τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, ἔγω καὶ τῶν πραγμά-
 των τὸς δὲ βεβλητομένους ἡγεῖσθαι χρὴ, ἵνα ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦ-
 τα πράττειν, καὶ μὴ τὰ συμβαίνοντα ἀναγκάζονται δίδωκεν·
 ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστῳ δυνάμιν ἀπάντων ἔχον-
 τες, τελειεῖς, ὀπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσδοτον, τέπων
 μὲν μέλει τῆς ἡμέρας ἡμέρας ἔδωκ' ὅποτε εἰς θεὸν κέχρη-
 σθε, ἔδωκ' ᾗ ἀπολείπεσθε· ὥσπερ δ' οἱ βάρβαροι πυκνῶσιν,
 ἔγω πολεμεῖτε Φιλίππῳ· καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς, αἰεὶ τὸ πλη-
 γῆς

γῆς ἔχεται· καὶ ἐτέρωσθε πατάξῃ τις, ἐκεῖσε εἰσὶν αἱ χεῖρες·
 προβαλλέσθαι ἢ βλέπειν ἐναντίον, ἥτε οἶδον, ἥτ' ἐθέλει. καὶ
 ὑμεῖς, ἐὰν ἐν Χερρόνησῳ πύθῃθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν
 ψήφίζεσθε· ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε· ἐὰν ἄλλοθί περ, συμπαρα-
 θεῖτε ἄνω καὶ κάτω, καὶ στρατηγεῖθε μὲν ὑπ' ἐκείνου, βεβεβλῶθε
 ἢ ἔδον αὐτοῖς συμφέρον περὶ τῷ πολέμῳ, ἢ περὶ τῷ πραγμάτων
 προορᾷτε ἔδον, περὶ ἃν ἡ γεγεννημένος, ἡ γιγνόμενός τι πύθῃ-
 θε. ταῦτα ἢ ἴσως πρότερον μὲν ἐνὶ ᾧ ποιεῖν, νυνὶ δ' ἐπ' αὐτὸν
 ἤκει τὸν ἀκμὴν, ὥς ἕκ' ἐγχαρῶι. Δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὃ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι, πῶς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰχμηόμε-
 νος, τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φίλιππῳ· εἰ
 γὰρ ἔχων ἃ κατεστραπται καὶ προείληφεν, ἡ συχίαν ἔχειν ἠθέλε, καὶ
 μηδὲν ἐπραττεν ἔτι, ἀποχρὴν ἐνόησεν ὑμῶν ἂν μοι δοκεῖ, ὃς
 ὦν αἰχμηὺν καὶ ἀναστροφῆς πάντα τὰ αἰχίσια ὠφληκότες ἂν ἡ-
 μὲν δημοσίᾳ· νυνὶ δ' ἐπιχειρῶν ἀεὶ τι, καὶ τῷ πλείονος ὀρε-
 γόμενος, ἴσως ἂν ἐκκαλέσασθ' ὕμᾶς, εἴπερ μὴ παντᾶ πασιν ἀ-
 πεγνώκατε· θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐν θυμῷ
 ταί, μήτε ὀργίζῃ ὁρῶν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἢ μὲν ἀρχὴν τῷ
 πολέμου γεγεννημένῳ περὶ τῷ τιμωρῆσθαι Φίλιππον, τὴν
 ἢ τελευτῇ ἔσαν ἤδη ὑπὲρ τῷ μὴ παθεῖν αὐτὸς κακῶς ὑπὸ τῷ Φι-
 λίπῳ· ἀλλὰ μὲν ὅτι γε ἐσῆσε, δῆλον, εἰ μή τις αὐτὸν κω-
 λύσει· εἴτα τῷ ἀναμνησμένῳ; καὶ τεινέρις κερὰς, καὶ τὰς πα-
 ρὰ τῷ δεινῷ ἐλπίδας ἐὰν ἀποσείλητε, πάντ' ἔχειν οἶεθε καλῶς;
 ἢ ἐκβησόμεθα; ἢ ἐξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τι, στρατιωτ' οἰκείων
 νυν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; ἢ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλοῦσόμεθα; Ποῖ
 δὴ προσορμίσμεθα, ἥρετό τις; ὁρήσει τὰ σαθρὰ τῶν ἐκείνου
 πραγμάτων, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχει-
 ρῶμεν· ἂν μὲν τοὶ καθώμεθα οἴκοι, λοιδορημένων ἀκρόατες καὶ
 αἰτιωμένων ἀλλήλους τῷ λεγόντων, ἔδ' ἐποτ' ἔξῃ νῆμιν ἐμὴ γνή-
 ται τῷ θεόντων· ὅποι μὲν γὰρ ἂν οἶμαι μέρος τι τῆς πόλεως συνα-
 ποσαλῇ, καὶ μὴ πᾶσα παρῇ, καὶ τὸ τῷ θεῶν δόμων, καὶ τὸ τῆς

τύχης

τύχης ὑμῖν συλλαγόνιζε). ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τῆ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμφητε, εἴην ὑμῖν τῶ δέοντων γίγνε). ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθναῖσι τῷ δέει, τὴς τοιαύτης ἀποσόλους· ἔ γάρ ἐστιν ἐκ ἑστῆς ἀνδρᾶ ἀνδιωκθῆναι ποτε ταῦθ' ὑμῖν πράξαι ἅπανθ' ὅσα βούλεσθε· ὑποχέσθαι μὲν τοι καὶ φῆσαι, καὶ τὸν δεῖνα αἰτιάσασθαι, καὶ τὸν δεῖνα εἶσι, τὰ δὲ πράγματα ἐκ τέπων ἀπόλῳλυν· ὅταν γὰρ ἡγῆται μὲν ὁ στρατηγὸς ἀδελίων ἀπομιθῶν ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἀν' ἐκεῖνος ἐκεῖ πράξῃ πρὸς ἡμᾶς ψαδόμενοι ῥαδίως ἐνθάδε, ὧσιν, ὑμεῖς δ' ὅξ ὧν ἂν ἀκήσῃτε, ὅ, τι ἂν τύχη ῥαδίως ψηφίζεσθε, τί καὶ καὶ προσδοκᾶν; πῶς οὐ ταῦτα παύσει); ὅταν ὑμεῖς, ὡ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τὴς αὐτῆς ἀποδείξῃτε στρατιώτας, καὶ μάρτυρας τῆ στρατηγικῆς, καὶ δικαστὰς οἱ καδὲ ἐλθόντας τῶν ἀδελφῶν· ἔ γὰρ ἀκύνει μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, ἀλλὰ ἔ παρόντας ὁρᾶν δεῖ. νῦν δ' εἰς τῶθ' ἡκεῖ τὰ πράγματα αἰχίνης, ὥς τε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δις καὶ τρεῖς κρίνει) παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου πρὸς ἧ τὴς ἐχθρῆς εὐδεις εἴη ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾶ, ἀλλὰ τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἰρῶνται, τῶ προσήκοντος. Κακὲρ γὰρ μὲν γάρ ἐστι, κερθεύοντα ἀποθανεῖν στρατηγῶν καὶ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις· ἡμῶν δ' οἱ μὲν περιτόντες μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον φράττει τῶ Θηβαίων κατάλυσιν, καὶ τὰς πολιτείας διασῶν, οἱ δ' ὡς πρέσβεις πέπομφον ὡς βασιλείας, οἱ δ' ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν, οἱ δὲ, λόγους πλάττοντες, ἕκαστος περὶ ἐρχόμεθα· Ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὡ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὴς θεᾶς ἐκείνου μεθύειν τῷ μεγέθει τῆ πεπραγμένης, καὶ πολλὰ τοιαῦτα οὐκ ἐροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τὴν τ' ἐρημίαν τῇ κωλυσόντων ὁρῶντα, καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπιημερόν, ἔ μὲν τοιγε μὰ δία ἔτω φρασεῖσθαι πράττειν, ὥς τε τὴς ἀνοητοσύνης τῶν παρ' ὑμῖν εἰδέναι, τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος· ἀνοητοτάτοι γάρ ἐστιν οἱ λογισποῖντες· ἀλλ' ἂν ἀφ' ἑνὸς τῶντα ἐκείνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἀνθρώπος, καὶ τὰ ἡμέτερα ὑμᾶς

ἀποστρεῖ, καὶ χρόνον πολὺν ὕβρισκε, καὶ ἅπαντα ὅσα πώποτε ἡλπίσαμεν τίνα φράξεν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἡμῶν εὕρηται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ μὴ νυνὶ ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκαζομένηθα τὸτο ποιεῖν, ἂν ταῦτα εἰδῶμεν, ὅτι τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες, καὶ λόγων ματαίων ἀπὸ πηλαγμοῖ· ἐγὰρ ἅττά ποτ' ἐστὶ δέει σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλα, ἐὰν μὴ προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητε, εὖ εἰδέναι· ἐγὼ μὲν οὐκ, ἔτ' ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν εἰλόμην λέγειν, ὅ, τι αὐτὸ καὶ συνοίσειν ὑμῖν πεπεισμένος ὢν, νυνὶ δὲ ἀγινώσκω παρ' ἀπλῶς εἰδὲν ὑποσειλάμενος πεπαρρησίασμαι. ἐβελόμην δ' αὖ, ὥσπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὸ τὰ βέλτιστα ὡς εἶναι οἶδα, ὥπως εἰδέναι συνοίσειν καὶ τὰ τὰ βέλτιστα εἰπόντι, πολλῶν γὰρ αὐτῶν ἡδίοις εἶπον· νυνὶ δ' ἐπ' ἀδήλοισι ἔστι τοῖς ἀπὸ τέτων ἐμαυτῷ γνησομένοισι, ὅμως ἐπὶ τῷ συνοίσειν ὑμῖν ἐὰν φράξῃτε ταῦτα, πεπειδαι λέγειν αἰρῆμαι· ἢ κή δ' ὅ, τι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν.

ΔΙΒΑΝΙΟΥ Τ' ΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ' ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Τρίτου λόγου.

Απὸ τῆς λόγου τέτῃς ἡ ὑπόθεσις. Φιλίππου γὰρ λόγῳ μὲν εἰρηνικῶν ἄγοντος, ἔργῳ δὲ πολλὰ ἀδικοῦντος, συμβελούει τοῖς Ἀθιναίοις ὁ ρήτωρ ἀναστῆναι καὶ ἀμυνᾶσθαι τὸν βασιλεῖα, ὡς κινδυνῶν μεγίστου καὶ αὐτοῖς ἐπικρεμασμένου, καὶ πᾶσι κοινῇ τοῖς Ἑλλήσι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ
Λόγος τρίτος.

ΠΟΛΛῶν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνόμενων ὀλίγη δὲν καὶ ἐκάστω ἐκκλησίᾳ περὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ' ἧς εἰρήνην ἐποίησάτο, ἔμμόνον ὑμᾶς ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλους Ἐλλήνας ἀδικεῖ, καὶ πάντων εὐοῖδ' ὅτι φησάντων γ' ἂν, εἰ καὶ μὴ ποιῶσι τὸτο, καὶ λέγειν δεῖν καὶ πράττειν ἅπασιν προσήκειν, ὅπως ἐκείνος παύσῃ τῆς ὕβρεως καὶ δίκῃ δώσῃ, εἰς τὸτο ὑπὲρ μὲν πάντα τὰ πράγματα καὶ προεῖμένα ὁρῶ, ὥς τε δέδοικα, μὴ βλάβῃ μόνον εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ ἢ, εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβόλοντο οἱ παλαιότες, καὶ χειρότερον ὑμεῖς, ὅς ὦν ὡς φαυλότατα ἐμελλε τὰ πράγματα εἶναι, καὶ ἂν ἡγεῖμαι διδάσκειν χεῖρον, ἢ νῦν διατρίβωμαι. Πολλὰ μὲν ἔν ἰσῶς ἐστὶ τὰ αἴτια ἧς παύσῃ ὥς ἔχειν, καὶ ἔπαρσθ' ἢ δύο εἰς τὸτο τὰ πράγματα ἀφίκη, μάλιστα ἢ, ἂν περ ὀξετάζητε ὁρθῶς, εὐρήσετε διὰ τὴν χαλεπότητα μᾶλλον, ἢ τὰ βέλτερά λέγειν προαιρούμενους· ὦν τινὲς μὲν ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐν οἷς εὐδοκίμῳσιν αὐτοὶ καὶ δύνανται, ταῦτα φυλάττοντες ἐδεμίαν περὶ τῶν μελλόντων πρόνοιαν ἔχουσιν, ἀκουῶν δ' ὑμᾶς οἶον δὲν ἔχειν ἑτέροις ἢ τὰς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντας αἰτιώμενοι, καὶ ἐμβαλλόντες, ἔξῃ ἄλλο ποιῶσιν, ἢ ὅπως ἡ μὲν πόλις αὐτῇ παρ' αὐτῆς δίκῃ λήφεται, καὶ περὶ τῶν ἔσθαι, Φίλιππος δ' ὀξέσαι καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὅ, τι βέλεται· αἱ δ' ἐποιαῦται πολιτεῖαι σωθήσονται μὲν εἰσὶν ὑμῖν, αἴτια δ' ἢ τῆς παραχρῆς καὶ τῆς ἀμαρτημάτων. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰαν τι τῆς σκληρῆς μετὰ παρρησίας λέγω, μηδεμίαν μοι διὰ τὸτο παρῳμῶν ὀργὴν γινέσθαι. σκοπεῖτε γὰρ ὧς· ἡμεῖς τὴν παρρησίαν ἐπὶ μὲν τῇ ἁλλῶν ἐν τῷ κοινῷ οἷον δεῖν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥς τε καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δέλοις αὐτοῖς μεταδεδῶκατέ, καὶ πολλὰς αὖ τις οἰκέτας ἴδοι παρῳμῶν μετὰ πλείονος ὀξυσίας ὅ, τι βού-
λον-

λονται, λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πόλεων, ἐκ
 τῶν συμβαλόντων παντάπασιν ἐξηκολύνατε. εἰδ' ὑμῖν συμβέ-
 βηκεν ἐκ τούτου, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις ἔφυγαν καὶ κολακτεύσθαι
 πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούουσιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γε-
 γνηομένοις περὶ τῶν ἐχθρῶν ἡδὴ κινδυνεύειν. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν
 ὑποδίακεισθε, ἕκ ἑκά τί λεγώ· εἰδ' ἂν συμφέροι τοῖς πράγμα-
 σι χωρὶς κολακείας ἐθελήσετε ἀκούειν, ἔτοιμος λέγειν. καὶ γὰρ
 εἰ πάντῃ φαύλως τὰ πράγματα ἔχει, καὶ πολλὰ προεῖπ', ὅμως
 ἐστὶν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ δεόντα ποιεῖν βέλῃθε ἔτι, πάντα ταῦτα ἐ-
 παυροθώσασθαι. Ἐπαράδοξον μὲν ἴσως ἐστὶν ὁ μέλλω λέγειν,
 ἀληθεὶς δέ. τὸ χεῖριστον ἐν τοῖς παρὲλκλυθόσι, τούτο πρὸς τὰ
 μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστὶ τούτο; ὅτι ἔτε μικρόν,
 ἔτε μέγα ἔστι τῶν δέοντων ποιουμένων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγμα-
 τα ἔχει· ἐπεὶ τοι γε εἰ πάνθ' ἂν προσήκει πρᾶττόντων ὑμῶν, ἔτω
 δέικετο, ἔδ' ἂν ἐλπίς ᾧ αὐτὰ γινέσθαι βελτίω· νῦν δὲ καὶ μὴ
 ῥαθυμίας πῶς ὑμπεράς καὶ πῶς ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος,
 πῶς πόλεως δ' ἔκεκράτηκεν, ἔδ' ἤττησθε ὑμεῖς, ἀλλ' ἔδὲ κεκίνη-
 σθε. Εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ὁμολογῶμεν Φίλιππον τῇ πόλει πο-
 λεμεῖν, καὶ τὴν εἰρῶν παρὰβαίνειν, ἔδὲν ἄλλο ἴδεαι τὸν παρὲν-
 τα λέγειν καὶ συμβαλόντων, ἢ ὥπως ἀσφαλές αὐτὰ καὶ ῥᾶς αὐτὸν
 ἀμυνέμεθα. ἐπεὶ δὲ καὶ ὥπως ἀτόπως οἱ διακίευνται, ὥστε πό-
 λεις καταλαμβανόμεντοι ἐκείνου, καὶ πολλὰ τῶν ὑμπερῶν ἐχόντος,
 καὶ πάντας ἀνδράπυς ἀδίκηντος, ἀνέχεσθαι τινῶν ἐν ταῖς ἐκκλη-
 σίαις λέγοντων πολλάκις, ὥς ἡμῶν τινὲς εἰσιν οἱ ποιεῖντες τὸν
 πόλεμον, ἀνάγκη φυλάττεσθαι καὶ διορθεῖσθαι περὶ τούτου. ἔστι
 γὰρ δέος μή ποθ' ὥς ἀμυνέμεθα ῥᾶψας τίς καὶ συμβαλόν-
 σας, εἰς τὴν αἰτίαν ἐμπέσῃ καὶ πέποιθέτω τὸν πόλεμον. ἐγὼ δὲ καὶ
 τὸ πρῶτον ἀπάντων λέγω καὶ διορίζομαι εἰς ἡμῖν ἐστὶν πρὸ βελόν-
 θαι περὶ τούτου, πότερον εἰρῶν ἢ πόλεμον ἄγειν δεῖ. εἰ μὲν οὖν
 ἔξεστιν εἰρῶν ἄγειν τῇ πόλει, καὶ ἐφ' ἡμῖν ἐστὶν τούτο, ἢ ἐντεῦθεν
 ἀρξώμαι, φημί ἐγὼ γε ἄγειν ἡμᾶς δεῖν, καὶ τὸν ταῦτα λέγοντα

ρεῖν, καὶ φεράττειν, καὶ μὴ φενακίζειν ἀξίῳ. εἰ δ' ἕτερος τὰ
 ὄπλα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων καὶ δυνάμειν πολλὴν περὶ αὐτὸν, τῷ νο-
 μα μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ἡμῖν προβάλλει, τοῖς δ' ἔργοις αὐτὸς τοῖς
 τῷ πολέμῳ χρῆται, τί λοιπὸν ἄλλο, πλὴν ἀμυνέσθαι; φάσκειν
 ὅτι εἰρηνώλῳ ἀγείναι ἐβέλεθε, ὥσπερ ἐκείνος, ἐξ ἡμέτερομαι. εἰ δέ
 τις ταύτῳ εἰρηνώλῳ ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκείνος πάντα τὰ ἄλλα
 λαβὼν, ἐφ' ἡμᾶς ἤξει, φεῶτον μὲν μαίνει, ἔπειτα ἐκείνῳ παρ' ὑ-
 μῶν, ἐκ ὑμῖν παρέκλίνει τὴν εἰρηνώλῳ ἀγείναι λέγει. τὸτο δ' ἐστίν, ὃ τὸ
 ἀναλισκομένων χρημάτων ἀπάντων Φίλιππος ὠνεῖ, αὐτὸν μὲν
 πολεμεῖν ὑμῖν, ὑφ' ὑμῶν δὲ μὴ πολεμεῖσθαι. καὶ μὲν εἰ μέλει
 πάντεσσι περὶ μὲν ἡμῶν, ἕως αὖ ἡμῖν ὁμολογήσῃ πολεμεῖν, πάντων
 ἐσμεν δυνάστες. καὶ γὰρ αὖ ἐπὶ τῷ Ἀττικῷ αὐτῷ βαδίζῃ
 καὶ τὴν Πειραιᾶ, τὰτ' ἐρεῖ, εἴπερ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πεποίηκε
 δεῖ τεκμαίρεσθαι. τὸτο μὲν γὰρ Ὀλυμπίοις τέτταράκοντ' ἀπέχων
 τῆς πόλεως σάδια εἶπεν, ὅτι δεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀ-
 λυμπίῳ μὴ οἰκεῖν, ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ, πάντα τὸν ἄλλον χρό-
 νον, εἴ τις αὐτὸν αἰτιέσται τί τι τοῖσιν, ἀναγκῶν καὶ πρέσβεις
 πέμπων τὰς ἀπολογησομένων. τὸτο δ' εἰς Φωκέας, ὡς πρὸς
 συμμαχίας ἐπορεύετο καὶ φίλος, καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν, οἱ
 παρηκολούθουν αὐτῷ πορεύομένῳ, καὶ παρήμιν ἡεῖζον πολλοὶ
 Θηβαίοις ἐλυσίτελήσιν τὴν ἐκείνους πάροδον. καὶ μὲν καὶ Φεραίς
 φεῶν, ὡς φίλος καὶ σύμμαχος εἰς Θετταλίαν ἐλθὼν, ἔχει κα-
 ταλαβών. καὶ τὰ τελευτάα τοῖς ταλαιπώροις ὧρεῖται τοιοῖσι
 ἐπισκεψομένους ἔφη τὴν στρατιώταις πεπομφέναι κατ' εὐνοίαν,
 πωθάνεσθαι γὰρ αὐτοὺς, ὡς νοσῆσι καὶ σασιάξουσιν ἐν αὐτοῖς
 συμμαχῶν δ' εἶναι καὶ φίλων ἀληθινῶν, ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς
 παρῆναι. Εἰτ' οἷσθε, οἱ μὲν ἔχοντες αὐτὸν ἰδυμένην ποιῆ-
 σαι κακόν, μὴ παθεῖν δ' ἐφυλάσσεται αὐτῷ ἴσως, τάς μὲν ἐξαπα-
 τῶν αἰρεῖσθαι μᾶλλον, ἢ φερόμεντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δ' ἐκ φερό-
 ρήσεως πολεμήσθαι, καὶ ταῦθ' ἕως αὐτῶν ἐκόντες ἐξαπατᾶτε; οὐκ
 ἐστὶ ταῦτα. καὶ γὰρ αὐτὸς ἀβελτερώτατος εἶναι πάντων ἀνδράπων, εἰ

τῶν ἀδικησάντων ὑμῶν μὴν ἐγκαλούμεν αὐτοὺς, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν
 τινὰς αἰτιωμένους καὶ κρίνειν βελομένους, ἐκείνος ἐκλύσας ἔ-
 φ' αὐτὸν ἀφ' ἡμέρας ἔριον ὑμῶν ἐφ' ἡμετέραν ἐφ' ἡμετέ-
 ραν, καὶ τῶν παρ' ἐαυτοῦ μισθοφορῶντων τὰς λόγους ἀφέλοιτο, οἷς
 αἰσθάνεσθαι ὑμᾶς, λέγοντες, ὡς ἐκείνός γε ἐπολεμεῖ τῇ πόλει.
 Ἀλλ' ἔστιν ὃ πρὸς τῷ Διὶ, ὅς τις εὖ φρονῶν ἐκ τῶν ὀνομάτων μάλλον,
 ἢ τῶν πραγμάτων ἢ ἄγ' οὐκ εἰρηνῶν ἢ πολεμουῶν ἐαυτοῦ σκέψαι-
 τ' αὐτὸν; εἰ δέ τις περὶ τοίνυν Φίλιππος οὗτος ἀρχὴς ἄρτι τῇ εἰρηνῇ γε-
 νήσας, ἔγωγε Διοπίδης στρατηγὸς εἰς τὴν Χερρόνησον νῦν ὄν-
 των ἀπεσταλμένος, Σέρριον καὶ Δορίσκον καταλαμβάνει, καὶ τὰς ἐκ
 Σερρίου τείχεας καὶ ἱερῶν ὄρων στρατιώτας οὗτος ἐβάλεον, ὥς ὁ ἡμέτερος
 στρατὸς κατέστησε. καίτοι ταῦτα φράττων τί ποιεῖ; εἰρηνῶν
 μὲν γὰρ ὁμολογεῖ. Καὶ μηδεὶς εἴπῃ, τί ἢ ταῦτ' ἐστίν, ἢ τί τέτων
 μέλει τῇ πόλει; εἰ μὲν γὰρ μικρὰ ταῦτά ἐστιν, ἢ μὴν ὑμῖν αὐτῶν
 ἐμελλεν, ἄλλος αὐτῶν λόγος ἔστω. τὸ δ' οὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον,
 αὐτὸ ἐπὶ μικρῶν, αὐτὸ ἐπὶ μέζονος παραβαίνει, πῶν αὐ-
 τῶν ἔχει δυνάμιν. Φέρε δὴ νῦν, ὡς ἐκ τῆς Χερρόνησον, ὡς βασι-
 λίδος καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ἡμέτερον ἐγνώκασιν εἶναι, ἑσέους
 εἰς πέμπει καὶ βοηθεῖν ὁμολογεῖ καὶ ἐπιστέλλει ταῦτα, τί ποιεῖ;
 φησὶ μὲν γὰρ ἐπολεμεῖν. ἐγὼ ἢ ποσῶν δέω ταῦτα ποιοῦντα
 ἐκείνον ὁμολογεῖν ἄγειν τὴν πρὸς ἡμᾶς εἰρηνῶν, ὥς τε καὶ Μεγά-
 ρων ἀπτόμενον, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ τυραννίδα κατασκευάζοντα καὶ νῦν
 ἐπὶ Θράκῃ παρόντα, καὶ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ σκιδναρόμενον, καὶ
 πάνθ' ὅσα φράττει μετὰ τῆς δυνάμεως ποιοῦντα, λύειν φημι
 τὴν εἰρηνῶν, καὶ πολεμεῖν ὑμῖν. εἰ μὴ καὶ τὰς τὰ μηχανήματα
 ἐφιστάτας εἰρηνῶν ἄγειν φήσετε, ἕως αὐτὰ πῶς τείχεσιν ἡ-
 δὴ προσαγάγωσιν. ἀλλ' ἐφήσετε. ὁ γὰρ, οἷς αὐτῶν ἐγὼ ληφθεῖν,
 ταῦτα πράττων καὶ κατασκευάζομενος, ἔστω ἐμοὶ πολεμεῖ, καὶ μὴ
 πῶ βάλῃ, μὴ ἢ τοξόῃ. τί σινοῦν ὑμεῖς κινδυνεύσατε αὐτῶν, εἴ τι
 γινέσθω; τῶν, τὸν Ἕλλησπορον ὑμῶν ἀλλοτρεωθῆναι, τῶν, Με-
 γάρων καὶ τῆς Εὐβοίας τὸν πολεμουῶν ὑμῖν γινέσθαι κύριον,

πρὸς, Πελοποννησίους τακτίνην φρονῆσαι. εἴτα δὲ τὸ τοῦ μηχανήμα-
 τος ἐπὶ τῇ πόλιν ἐφιστάτω καὶ κατακλύζοντα, τῶτον ἐπὶ τῷ ἄγρῳ
 ἐγὼ φῶ πρὸς ὑμᾶς; πολλὰ γὰρ εἶδε. ἀλλ' ἐφ' ἧς ἡμέρας ἀντίλε-
 Φωκίας, ἀπὸ ταύτης ἔγω γ' αὐτὸν πολεμεῖν ὑμῖν ὀρίζομαι. ὑ-
 μᾶς δὲ, εἰὰ καὶ ἀμυνήσθε ἥδη, σωφρονήσασθαι φημί, εἰὰ καὶ ἀναβά-
 λησθε, εἴ τι τῶτο ὅταν βέλεσθε, δυνήσεσθε ποιῆσαι. καὶ τοσούτον
 γὰρ ἀφίστηκα τῷ ἄλλων ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῷ συμβαλλόντων,
 ὥς τε εἴ δοκῇ μοι περὶ Χερρόνηρον νῦν σκοπεῖν, εἴ Βυζαντίου,
 ἀλλ' ἐπαμῦναι μὲν ταῖς τοῖς ἐξῆς περὶ μὴ τι πάθωσι, καὶ τοῖς
 ἔσιν ἐκεῖ νῦν στρατηγῶν παύσασθαι αὐτῶν δέων, ἀποσεῖλαι, βου-
 λόμεσθαι μὲντοι περὶ πάντων τῷ Ἑλληνῶν, ὥς ἐν κινδύνῳ με-
 γίστῳ καθέστηκων. Βέλομαι δ' εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς ἐξ ὧν ὑπὲρ
 τῶν πραγμάτων ἔπαυσα φοβεῖμαι. ἴν' εἰ μὲν ὀρθῶς λογίζομαι, με-
 τάχρητε τῷ λογισμῶν, καὶ πρόνοιαν τιν' ὑμῶν γὰρ αὐτῷ, εἰ εἰ μὴ
 τῷ ἄλλων ἄρα βέλεσθε, ποιήσεσθε. αὐτὸ δὲ ληρὲν καὶ τετυφῶσ-
 θαι δοκῶ, μῆτε νῦν, μῆτ' αὐτίς ὥς ὑγιαίνοντί μοι προσέχρητε.
 ὅτι μὲν δὴ μέγας ἐκ μικρῆ καὶ ταπεινῆς τὸ κατ' ἀρχὰς ὁ Φίλιππος
 ἡύχεται, καὶ ἀπίσως καὶ σασιαστικῶς ἔχουσι πρὸς αὐτὸς οἱ Ἕλλη-
 νες, καὶ ὅτι πολλῶν παραδοξότερον ἢν τοσούτον αὐτὸ ἐξ ἐκείνης γενέ-
 σθαι, ἢ νῦν ὅδ' ἔγω πολλὰ προείληφε, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὐτοῦ
 ποιήσασθαι, καὶ παύσασθαι τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξελθεῖν, πα-
 ραλείψω. ἀλλ' ὁρῶ συγκεχωρηκότας ἅπαντας ἀνδράπεις, ἀφ'
 ὑμῶν ἀρχαμενὺς αὐτοῦ, ὑπὲρ ἢ πᾶν ἄλλον ἅπαντα χρόνον ἅπαν-
 τες οἱ πόλεμοι γεγόνασιν οἱ ἑλληνικοί. τί ἔν ἐστι τῶτο; τὸ ποιεῖν
 ὅ, τι βέλεται, καὶ ὅσα ἔκαστος ἐπὶ περικόπτειν καὶ λωποδυτεῖν
 τὰ τῶν Ἑλληνῶν, καὶ καταδελῦσαι τὰς πόλεις ἐπίορτα. καὶ τοι
 προσάται μὲν ὑμεῖς ἐβδολήκοντα ἔπη καὶ τεῖα τῷ Ἑλληνῶν ἐγέ-
 νισθε, προσάτ' ἢ τελέκοντα ἐνὸς δέοντα Λακεδαιμόνιοι, ἴχου-
 σαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι πᾶς τελευταίας τῆς τῆς χρόνος μετὰ τῷ ἐν
 Λακείῳις μάχῃ. ἀλλ' ὅμως, εἴδ' ὑμῖν ἔπε Θηβαίοις, ἔπε Λα-
 κειδαιμονίοις εἴ ποτε ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συγκεχωρήθη τῶτο
 ὑπὸ

ὑπὸ τοῦ Εὐκλήων, ποιῆν ὅ, τι βέλειθε. εἰ δὲ πολλοὶ δεῖ. ἀλλὰ
 τὸ μὲν ὑμῖν, μαῖλλον ἢ τοῖς τότε ὄντιν Λακεδαιμονίοις, ἐπειδὴ τι-
 σιν ἢ μετρίως ἐδόκειω προσφέρεισθαι, πάντες ὄντο δεινὸν πο-
 λεμεῖν, καὶ οἱ μὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς μετὰ τοῦ ἡδίκημέ-
 νων, καὶ πάλιν Λακεδαιμονίοις ἄρξασιν καὶ παρελθόντι εἰς τὴν
 δυναστείαν τὴν αὐτὴν ταύτην ὑμῖν, ἐπειδὴ πλεονάζειν ἐπε-
 χεῖραν, καὶ πέρα τῆς μετρίας τὰ καθεστηκότα ἐκίνουν, πάντες εἰς
 πόλεμον κατέστησαν, καὶ οἱ μὲν ἐγκαλεῖντες αὐτοῖς· καὶ τί
 δεῖ τὰς ἄλλας λέγειν; ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι, εἰδὲν
 αὐτοῖς εἰπεῖν ἔχοντες ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἡδίκημέθ' ὑπ' ἀλλήλων, ὅμως
 ὑπὲρ ὧν τὰς ἄλλας ἀδικημένους ἰσώμεν, πολεμεῖν φήθημεν
 δεῖν· καὶ τοὶ πάντες ὅσα ἐξημάρτυται Ἐ Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς
 τριάκοντ' ἐκείνοις ἔτεσι, καὶ τοῖς ὑμετέροις προγόνοις ἐν τοῖς ἐβ-
 δομήκοντα, ἐλάττω ἔσιν, ὧς ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, ὧν Φίλιππος
 ἐν τρισὶ καὶ δέκα ἔχ' ὅλοις ἔτεσιν οἷς ἐπιπολάζει, ἡδίκηκε τὰς
 Εὐκλέωνας, μαῖλλον ἢ, εἰδὲ πολλοσὸν μέρος τῶν ἐκείνων· καὶ
 τὸ ἐκ βραχίων ῥημάτων ῥάδιον δεῖξαι· Ὀλυμπόν μὲν δὴ, καὶ
 Μεθώνιον, καὶ Ἀπολλωνίαν, καὶ δύο καὶ τριάκοντα πόλεις ἐπὶ
 Θράκης ἐῶ, ἃς ἀπάσας ἔτις ὡμῶς ἀνῆρκεν, ὥς τε μηδέ-
 να μὴδ' εἰ πάποτε φηκίθῃσαν, εἶναι ῥάδιον προσελθόντα εἰ-
 πεῖν καὶ τὸ Φωκίων ἔθνος τοσούτον ἀνγρημένον σιωπῶ· ἀλλὰ Θετ-
 τάλια πῶς ἔχει; ἐκὶ τὰς πόλεις Ἐ τὰς πολιτείας αὐτῶν ἀφῆρη-
 ται, καὶ τῆς βασιλείας κατέστησε παρ' αὐτοῖς, ἵνα μὴ μόνον κα-
 τὰ πόλεις, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἔθνη διαδύσωσιν; αἱ δ' ἐν Εὐβοίᾳ πό-
 λεις ἐκ ἧς τυραννῶνται, καὶ ταῦτα ἐν νήσῳ πλησίον Θηβῶν καὶ
 Λακεδαιμονίων; καὶ Ἐφ' ἡδὲ ἐπὶ τῶν ἐπιστολαῖς γράφει, ἐμοὶ δ' ἐστὶν
 εἰρήνη πρὸς τὰς ἀκταῖς ἐμὴν βυλομένους; καὶ Ἐ γράφει μὲν ταῦτα,
 τοῖς ἔργοις ἢ ἢ ποιεῖ, ἀλλ' ἐφ' Εὐκλέωνων οἷσται· ὁπότερον
 ἦκεν ἐπ' Ἀμβρακίαν· Ἡ λιν ἔχει πηλικαύτῳ πόλιν ἐν Πελοπον-
 νήσῳ· Μεγάρους ἐπεβέβλυσσε παρ' αὐτῶν· ἔθ' ἢ Ἐλλάς ἔθ' ἢ βάρ-
 βαρος τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ τὰν θρώπων· καὶ ταῦθ' ὁρῶντες οἱ

Ἐλλήνες ἅπαντες καὶ ἀκρόντες ἐπέμπομεν πρὸς βίβας πρὸς τὰ
 πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀναγκαζόμεν, ἔγωγε κακῶς διακείμεθα
 καὶ διορωρύνμεθα κατὰ πόλεις, ὥς ἄλλοι τῆς ἡμέρας ἡμέρας
 ἐδὲν ἔτε τῶν συμφερόντων, ἔτε τῶν δυνάμεων πρᾶξαι διωάμεθα,
 ἐδὲ συσπύσαι, ἐδὲ κοινωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας ἐδεμίαν ποιή-
 σασθαι, ἀλλὰ μείζω γιγνόμενον τὸν ἀνθρώπον περιωρῶμεν,
 τὸν χρόνον κερδαίνει τῶτον, ὃν ἄλλος ἀπόλλυται, ἕκαστος ἐγνω-
 κῶς, ὥς γέ μοι δοκεῖ, ἐχὼς πῶς σωθήσεται τὰ τῶν Ἑλλήνων,
 σκοπῶν ἐδὲ πρᾶττων· ἐπεὶ ὅτι γε ὥσπερ περίοδος, ἢ καταβο-
 λή πυρετῆ, ἢ τινος ἄλλης κακῆς, καὶ τῶ παύ πόρρω δοκῶντι νῦν
 ἀφεσταῖαι, προσέρχεται, ἐδεῖς ἀγνοεῖ δὴ πῃ καὶ μὴ, κα-
 κῆνόν γε ἴσται, ὅτι ὅσα μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἢ ὑφ' ἡμῶν
 ἔπαχον οἱ Ἕλληνας, ἀλλ' ἐν ὑπογνήσιον γε ὄντων τῆς ἐλλά-
 δος ἡδὲ κἄντο. καὶ τὸν αὐτὸν ἔσπον ἂν τις ὑπέλαβε τῶτο, ὥσπερ
 ἂν εἴ τις ἱὸς ἐν ἐσία πολλῇ γεγονῶς γνήσιος διώκει τι μὴ κα-
 λῶς μὴ δ' ὀρθῶς, κατ' αὐτὸ μὲν τῶτο ἄξιος μέμψεως εἶναι καὶ
 κατηγορίας, ὥς δ' ἐπὶ προσήκων, ἢ ὥς ἐκληρονομός τέτων ὦν
 πάντα ἐποίει, ἐκ εἶναι λέγειν· εἰδὲ γε δῦλος, ἢ ὑποβολιμαῖος
 τὰ μὴ προσήκοιτα ἀπώλλυε καὶ ἐλυμαίνετο, ἡράκλειος ὅσω μαλ-
 λον δεινόν, καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφασαν εἶναι·
 ἀλλ' ἐχ' ὑπὲρ Φιλίππου καὶ ὦν ἐκείνος πρᾶττει νῦν ἐχ' ἔπος ἔχε-
 σιν, ἐ μόνον ἐχ' Ἕλληνας ὄντος, ἐδὲ προσήκοτος ἐδὲν τοῖς Ἕλ-
 λησιν, ἀλλ' ἐδὲ βαρβάρων ἐντεῦθεν ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ'
 ὀλέθρου Μακεδόνας, ὅθεν ἐδ' ἀνδράποδον σπαρασσὶν ἐδὲν ἡμῶν
 πρᾶττερον πρᾶσθαι. καὶ τοι τί τῆς ἐχάτης ὕβρεως ἀπολείπει,
 ἐπὶ πρὸς τῶν πόλεις ἀνθρῶπων, τί θησι μὲν τὰ Πύθια, τὸν κοι-
 νὸν τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνα, καὶ αὐτὸς μὴ παρῇ, τὰς δὲ πᾶσι ἀγῶ-
 νοθετήσοντας πέμπει, κύριος καὶ πυλῶν, καὶ τῶν ἐπὶ τὰς Ἕλλη-
 νας παρόδων ἐστὶ, καὶ φρεναὶ καὶ ξένοις τὰς τύπας τέτῃς κατέ-
 χει, ἔχει καὶ τὴν πομπὴν πομπῶν τῶ Θεῷ, παρώσας ἡμᾶς, καὶ
 Θεσσαλίας, καὶ Δωριέας, καὶ τὰς ἄλλας Ἀμφικτυόνας, ἢς ἐδὲ
 τοῖς

τοῖς Ἑλλησιν ἅπασι μέτεσι; γράφει ἢ Θετταλοῖς, ὃν τινα καὶ
 ἔοπον πολιτεύεσθαι; πέμπει ἢ ξένους, τὰς μὲν εἰς πορθμὸν
 τὸν δῆμον ἐβαλύντας τῷ Ἐριτελείῳ, τὰς δ' ἐπ' Ὠρεὸν Φιλισί-
 δην τύραννον καταστήσοντας; ἀλλ' ὁμῶς ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Ἑλ-
 ληνες ἀνέχονται, καὶ τὸν αὐτὸν ἔοπον, ὃν περ οἱ τὴν χάλαζαν
 ἔμοι γε δοκῶσι θεωρεῖν, δ' ἰσχυροὶ μὴ κατ' αὐτὰς ἕκαστοι γε-
 νέσθαι, καλύειν ἢ εὐδαίμων ἐπιχειρῶν· ἢ μόνον δ' ἐφ' οἷς ἡ Ἑλλάς
 ὑβρίζεται ὑπ' αὐτῶν, εὐδαίμων ἀμυνέται, ἀλλ' ἔδ' ὑπὲρ ὧν αὐτὸς
 ἕκαστος ἀδικεῖται· τῷτο γὰρ ἦδη τῷ θαπτόν ἐστι· ἢ Κορινθίων ἐπ'
 Ἀμβρακίᾳ ἐλήλυθε καὶ Λαυκάδα; ἢ Ἀχαιῶν Ναύπακτον ἀφελόμενος,
 ὁμώμοκον Αἰτωλοῖς παραδώσειν; ἢ χι Θηβαίων Ἐχί-
 νον ἀφῆρηται, καὶ νῦν ἐπὶ Βυζαντίῳ πορεύεται συμμάχους ὄν-
 τας ἐχ' ἡμῶν; εἰ ταῦτα· ἀλλὰ Χερρόνησον τὴν μεγίστην ἔχει
 πόλιν Καρδίαν· ταῦτα τοίνυν πάχοντες ἅπαντες μέλλομεν καὶ
 μαλακίζομεθα, καὶ πρὸς τὰς πλησίον ἀποβλέπομεν ἀπὸ πάντων
 ἀλλήλοις, ὥτω φανερῶς πάντας ἡμᾶς ἀδικήτορες· Καὶ τοι τὸν ἅπαν-
 σιν ἀσελγῶς ἔγω γράμμενον τί οἶδατε, ἐπειδὴ ἐνός ἡμῶν
 ἕκαστος κύριος γινήσκει, ποιήσειν; Τί οὖν αἴτιον τῶτον; ἢ γὰρ
 ἀνδρόλογον καὶ δικαίαν αἰτίαν, ὥτε τόθ' ἔπος εἶχον ἐτόμως πρὸς
 ἐλευθερίαν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες, ὥτε νῦν πρὸς τὸ δουλεύειν·
 ὡς τιτότ', ὡς, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν ταῖς τῷ πολλῶν δια-
 νοίαις, ὃ νῦν ἐκ ἔστιν, ὃ καὶ τῶ Περσῶν ἐκράτῃσι πλεῖστα, καὶ
 ἐλευθέραν ἦγε τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἔτε ναυμαχίας, ἔτε πεζικῆς
 μάχης εὐδαίμων ἦν τῷτο· νῦν δ' ἀπολωλὸς, ἅπαντα λεύμενα-
 ται, καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε τὰ τῷ Ἑλλήνων πράγματα· τί
 οὖν ὡς τῷτο; εἰδὲν ποικίλον εἰδὲ σφοδρὸν· ἀλλ' ὅτι τὰς παρὰ τῷ
 ἄρχειν ἀει βυλομένον, ἢ καὶ διαφθείρειν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡμέτερα
 λαμβάνοντες ἅπαντες ἐμίσην, καὶ χαλεπώτατον ὡς, τὸ δωρο-
 δοκῶντα ὀξελεγχθῆναι· καὶ τιμωρία μεγίστη τῷτο ἐκόλαζον,
 καὶ παρὰ τίσις εὐδαίμων ὡς, εἰδὲ συγγνώμη· Τὸν οὖν καιρὸν ἕκά-
 στε τῷ πράγματι, ὃν ἡ τύχη καὶ τῶς ἀμελῆσαι κατὰ τῷ προσε-
 χόν·

χρόνων, καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλεισι ποιεῖν κατὰ τῆς πάντα ἀπρα-
σίης πραττόντων, πολλάκις παρασκευάζει, καὶ ὡς πείσθαι
παρὰ τῆς λεγόντων, καὶ τῆς στρατηγόντων, καὶ τῶν πρὸς ἀλλή-
λους ὁμόνοιας, καὶ τῶν πρὸς τὰς βαρβάρους καὶ τὰς τυράντους ἀπι-
σίαν, καὶ ὅλως τῆς τοιούτων ἐδόν· νῦν δ' ἅπανθ' ὥσπερ ἐξ ἀ-
γορᾶς ἐκπέπρακται ταῦτα, ἀντεισῆκται ἢ ἀπὸ τῶν, ὑφ' ὧν
ἀπόλωλε καὶ νερόσηκεν ἡ Ἑλλάς· ταῦτα δ' ἔστι· Ζήλος, εἰ τις
εἰληφέτι, γέλως, ἀν' ὁμολογῇ, συγγνώμη τοῖς ἐλεγκομένοις·
μῖσος, ἀν' ὅποις τις ἐπιτιμᾷ, πάντα πάντα, ὅσα ἐκ τῶν δωρο-
δοκεῖν ἤρπται· ἐπεὶ, ἑτεῖναι γε καὶ σωμάτων πληθος, ἑ-
ρημάτων πρόσδοσι, καὶ τῆς ἀλλης κατασκευῆς, ἀφθορία, καὶ
πάντα οἷς ἂν τις ἰχθεῖν τὰς πόλεις κείνοι, νῦν ἅπαντα καὶ πλείω
καὶ μείζω ἐστὶ, τῆς τότε πολλῶν· ἀλλ' ἅπαντα ταῦτα ἄρξαι, ἄ-
πρακτα, ἀνένηκε ὑπὸ τῆς πωλέρτων γίγνεται· ὅτι δ' ἔσται
ταῦτ' ἔχει, τὰ μὲν νῦν ὁρᾶτε δήπου, καὶ ἐδὲν ἐμὲ προσδεῖσθε
μάρτυρος· τὰ δ' ἐν τοῖς αἰώδεσιν χρόνοις, ὅτι τὰναιτία τῶν
εἶχεν, ἐγὼ δηλώσω, ἐλόγους ἐμαυτῶν λέγων, ἀλλὰ θεάμμα-
τα τῆς προγόνων τῆς ἡμετέρων δεικνύων, ἃ ἐκεῖνοι κατέδετο
εἰς σήλην χαλκῶν θεάφαντες εἰς ἀκρόπολιν, οὐχ' ἵνα αὐτοῖς ἡ
χρῆσιμα (καὶ γὰρ αὖν τούτων τῆς θεάμμάτων τὰ δέοντα ἐφρό-
νεν) ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς ἔχητε ὑπομνήματα ἑ παραδείγματα, ὡς
ὑπὲρ τῆς τοιούτων ἀπατάζειν προσήκει· τί οὐκ λέγει τὰ θεάμ-
ματα; Ἀρθμιος, φησὶν, ὁ Πυθώνακτος ὁ Ζελεΐτης, ἀτιμος
ἔστω καὶ πολέμιος τοῦ δήμου τῆς Ἀθηναίων, καὶ τῆς συμμάχων,
αὐτὸς καὶ γένος· εἰδ' ἡ αἰτία προσγέγραπται, δι' ὧν τὸτ' ἐγέ-
νετο· ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ τῆς Μήδων εἰς τὸν Πελοπόννησον ἤγα-
γεν, καὶ Ἀθλιώζει· ταῦτ' ἐστὶ τὰ θεάματα· λογιζέσθε δὲ καὶ πρὸς
Διὸς καὶ θεῶν, καὶ θεωρεῖτε παρ' ὧν αὐτοῖς, τίς ὡς ποτε ἡ
διάνοια τῆς τότε Ἀθλιωαίων τῆς ταῦτα ποιοῦντων, ἢ τί τὸ ἀξίω-
μα· ἐκεῖνοι Ζελεΐτῳ τινὰ Ἀρθμιον δεῖλον βασιλέως, ἢ γὰρ
Ζελεῖα ἐστὶ τῆς Ἀσίας, ὅτι τῇ διαπότῃ ἑκατοῶν χρυσίου ἤγα-
γεν

γυναικας Πιλοπόννησον ἐκ Ἀθηνῶν, ἐχθρὸν αὐτῷ ἀνέγραψαν
 ὅτι τῷ συμμαχῶν, αὐτὸν καὶ γυναικας, καὶ ἀτίμιος εἶναι. τὸτο δ' ἐ-
 ρει, ἐκ τῶν αὐτῶν τις φήσιν ἀτιμίαν. τί γὰρ τῷ Ζελεΐτῃ
 τῷ ἐμελῶν, εἰ τῷ Ἀθηνῶσι κοινῶν μὴ μεθέξῃ ἐμελῶν; ἀλλ'
 ἐ τὸτο λέγει, ἀλλ' ἐν τοῖς φονικοῖς γέγραπται νόμοις, ὑπὲρ ὧν
 αὐτὸ μὴ διδῶ δίκας, φόνος δικάσασθαι. ἀλλ' ὁ αὐτὸς τὸ ἀποκ-
 τεῖναι, καὶ ἀτιμίας, φησι, τεθνήσκω. τὸτο δὲ λέγει, καθαρ-
 ρὸν τὸν τῶν τινὰ ἀποκτείναντα εἶναι. ἐκοιμῶν ἐνόμιζον ἐκείνοι
 τῆς ἀπαύτων τῷ Ἑλλήνων σωτηρίας αὐτοῖς ἐπιμελητέον εἶναι.
 ἐ γὰρ αὐτοῖς ἐμελῶν, εἰ τις ἐν Πιλοποννήσῳ τινὰς ἀνέται,
 ἢ διαφθείρει, μὴ τῷ ὑπολαμβάνουσιν. ἐκόλαζον δ' ἔπειτα καὶ
 ἐτιμωρῶντο, ὡς αὐτὸ αἰδοῖντο δωροδοκοῦντας, ὡς τε καὶ ἐπὶ τῶν
 ποιεῖν. ἐκ τῶν τῶν, εἰκότως τὰ τῷ Ἑλλήνων τῷ τῷ βαρβάρῳ
 φοβερὰ, ἐχὸς βάρβαρος τοῖς Ἑλλήσιν. ἀλλ' ἐ νυν. ἐ γὰρ ἔ-
 πως ἔχῃ ὑμεῖς, ἔτε πρὸς τὰ τοιαῦτα, ἔτε πρὸς τὰ ἄλλα. ἀλ-
 λά πῶς; ἴδε αὐτοὶ τί γὰρ δεῖ περὶ πάντων ὑμῶν κατηγορεῖν, ὅτι
 παραπλησίως καὶ ἐδὲν βέλτιον ὑμῶν ἅπαντες οἱ λοιποὶ Ἑλ-
 λῆνες. διόπερ φημι ἔγωγε, καὶ σωφῆς πολλῆς, καὶ βουλῆς
 ἀγαθῆς τὰ παρόντα πράγματα προσδεῖσθαι. τίνας εἶπω; κε-
 λδύετε, καὶ ἐκ ὀργισθεῖτε; ἐκ τῶν γεγραμμένων ἀναγίνωσκε. Ἀνά-
 γνωσις γεγραμμένων. Ἐστὶ τοίνυν τίς δὴ τις λόγος παρὰ τῶν
 παραμυθεῖσθαι βυλομένων τῶν πόλιν, ὡς ἄρα ἔπω Φίλιππος
 ἐστὶ τῶντος, οἱ οἱ ποτὶ ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἱ θαλάττης μὲν
 ἦρχον, καὶ γῆς ἀπάσης, βασιλεία καὶ σύμμαχον εἶχον, ὑφίστα-
 το καὶ ἐδὲς αὐτῶν. ἀλλ' ὅμως ἡμῶν ἀκείνους ἢ πόλεις, καὶ οὐκ
 ἀνθρωπάδην. ἐγὼ καὶ, ἀπαύτων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πολλὰ εἰλη-
 φότων ἐπίδοσιν, καὶ ἐδὲν ὁμοίῳ ὄντων τῶν νυνὶ τοῖς φρότερον,
 ἐδὲν ἡγεῖμαι πλέον, ἢ τὰ τῶν πολέμων κεκινεῖσθαι, καὶ ὑποδε-
 δωκεῖσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀπὸ Λακεδαιμονίης τότε, καὶ παύ-
 ρος τὸς ἄλλης Ἑλλήνας τέτταρας μύνας, ἢ πέντε τῶν Ὠραίων
 αὐτῶν στρατεύσθαι, καὶ τῶν τὸν χρόνον ἐμβαλόντας καὶ κα-
 κώσαν-

κώσαντας τὴν τῷ ἀντιπάλων χώραν ὀπλίταις, ἔπολιτικοῖς
 στρατοῦμασιν ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου πάλιν. ἔγω δ' ἀρχαίως εἶχον,
 μᾶλλον ἢ πολιτικῶς, ὥστε εἴ τι ζημάτων ἀνεῖδαι παρ' ἐδόνος
 εἶδον, ἀλλ' εἶναι νόμιμόν τινα καὶ προφανῆ τὸν πόλεμον. νυνὶ δ' ὁ-
 ρᾶτε μὲν δῆπου τὰ πλεῖστα τὰς προδότας ἀπολαλεκότας, εἶδον
 δ' ἐκ παραπείθεως εἶδ' ἐκ μάχης γινόμενον. ἀκούετε ἢ Φίλιπ-
 πον, ἐχὶ τῷ φάλαγγας ὀπλιτῶν ἄγειν, βαδίζονθ' ὅποι βύλε-
 ται, ἀλλὰ τῷ φίλῳ ἱππέας, τοξότας ἑσθῆς, τοῖσιν ἐξηρῆσ-
 θαι στρατοπέδον. ἐπειδὴν ἢ τέτοις κρατῶν πρὸς νοσούντας ἐν αὐ-
 τοῖς καὶ πεταραγμένους προπαίση, καὶ μηδεὶς ὑπὲρ τῆς χώρας δι-
 ἀπισίαν ἐξίη, μηχανήματ' ἐπισήσας πολιορκεῖ, καὶ σιωπῶν θέ-
 ρος ἔχει μῶνα, ὡς εἴη αὐτῷ ἁφαιρεῖ, εἶδ' ἔστιν ἐξαίρετος ὥρα τις,
 ἣν ἔχλειπει. ταῦτα μὲν τοὶ πάντας εἰδότες δεῖ καὶ λογιζομένους
 μὴ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν, μὴ δ' εἰς τὴν διηθήσαν
 τὴν τῷ τότε πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμῳ βλέποντας ἐκφρα-
 λισθῆναι. ἀλλ' ὡς ἐκ πλείεσθ φυλάττεσθαι τοῖς φράγμασι, καὶ
 ταῖς παρασκευαῖς, ὅπως οἴκοθεν μὴ κινήσεται σκοποῦντας,
 ἐχὶ συμπλακύντας ἔχγωνίζεσθαι. πρὸς μὲν γὰρ πόλεμον
 πολλὰ φύσει πλεονημάτων ὑμῖν ὑπάρχει αὐτὸν περὶ ὧν ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι ποιεῖν ἐθέλωμεν ἂν δεῖ. ἡ φύσις τῆς ἐκείνης χώρας, ἥς ἄ-
 γειν καὶ φέρειν ἐστὶ πολλὴν, καὶ κακῶς ποιεῖν, ἀλλὰ μυρία. εἰς
 ἢ ἀγῶνα ἄμεινον ἡμῶν ἐκείνος ἦσκηται. ἐμόνον ἢ δεῖ ταῦτα γι-
 νώσκειν, εἴ τι τοῖς ἔργοις ἐκείνον ἀμύνεσθαι τοῖς τῷ πολέμῳ, ἀλ-
 λά καὶ τῷ λογισμῷ, καὶ τῇ θεωρίᾳ, τὰς παρ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτῶν
 λέγοντας μισῆσαι, ἐνθυμουμένους ὅτι οὐκ ἐνέστι τῷ ἔξω τὸ πό-
 λεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν αὖ τὰς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσση-
 τε ὑπηρετουῦντας ἐκείνῳ. ὁ μὲν τὸν Δία, καὶ τὰς ἄλλους θεὰς ἐδύ-
 νασθε ὑμεῖς ποιῆσαι, εἴ τι βύλεθε. ἀλλ' εἰς τὸ τοῦ ἀφίχθε μα-
 ρέας, ἢ παρανοίας, ἢ, ἐκ ἔχωτί λέγω, πολλάκις γὰρ ἔμοι
 γ' ἐπελήλυθε καὶ τὸ φοβεῖσθαι, μή τι δαιμόνιον τὰ φράγματα
 ἐλαύνῃ. ὥς τε λοιδορίας, ἢ φθόρου, ἢ σκώμματος ἢ τι-

ρος αὐτῆς αἰτίας, ἀνθρώπους μισθωτὰς, ὧν ἕδ' ἀνάρρη-
 θεὶς ἐν οἷοι ὡς ἐκ εἰσὶ τοιοῦτοι, λέγειν κελύετε, καὶ γελᾶτε αὐ-
 τισι λοιδορηθῶσι. καὶ ἐχὶ τὸ πῶ δεινόν, καὶ περ ὅν δεινόν.
 ἀλλὰ καὶ μετὰ πλείονος ἀσφαλείας πολιτεύσθαι δεδώκατε τέ-
 τοις, ἢ τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσι. καὶ τοὶ θεάσασθε ὅσας συμ-
 φορὰς παρασκυλάζει, τὸ τῷ ποσὶ τῶν ἐθέλιν ἀκροᾶσθαι. λέξω
 ἡ ἔργα, ἃ πάντες εἴσεσθε. Ἦσαν ἐν Οὐλύμῳ τῶν ἐν τοῖς
 παράγμασι, τινὲς μὲν τὰ Φιλίππου φρονουῦτες, καὶ πᾶσι ὑπὲρ
 ῥεπουῦτες ἐκείνῳ, τινὲς ἡ ὑπὲρ τῆ βελτίστου, καὶ ὅπως μὴ δου-
 λούσωσιν οἱ πολλοὶ πατριῶντες. πότεροι ἢ τῷ πατρίδῃ ἀπώ-
 λισαν; ἢ πότεροι τὴν ἰππείαν προδοσάντων Οὐ-
 λυμῶν ἀπώλετο; οἱ τὰ Φιλίππου φρονουῦτες, καὶ ὅτ' ἢ ἡ πό-
 λιν, τὴν τὰ βέλτιστα λέγοντας συκοφαντοῦντες. Ἐξέβαλλον
 τὴν ἔργον, ὡς τε τὸν γ' Ἀπολλωνίδην καὶ ἐκβαλεῖν ὁ δῆμος ὁ τῷ
 Οὐλυμῶν ἐπέσθην. ἐπὶ τὴν παρὰ τοῖς μόνοις τὸ ἔθος τὸ
 πάντα κακὰ εἰργάσατο, ἄλλοι δ' ἔδαμν. ἀλλ' ἐν Ἐρετειᾷ,
 ἐπειδὴ γὰρ ἀπαλλαγέντος τῷ Πλευτάρχῃ καὶ τῷ ξένῳ, ὁ δῆμος
 εἶχε τῷ πόλιν, ἐπὶ τὸν πορθμὸν, οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἦγον τὰ πράγ-
 ματα, οἱ δ' ἐπὶ Φιλίππον. ἀκούοντες ἡ τῶν τὰ πολλὰ, μάλ-
 λον ἢ πάντα οἱ θαλαίπωροι καὶ δυσυχεῖς Ἐρετεῖς τελευτῶντες
 ἐπέσθην τὴν ὑπὲρ αὐτῶν λέγοντας ἐκβαλεῖν. Ἐγάρ τοι πέμ-
 φας Ἰππόνηκον ὁ σύμμαχος, καὶ φίλος αὐτοῖς Φίλιππος, καὶ
 ξένους χιλίους, τὰ τείχη περιεῖλε τὸ πορθμῶν, ἐξ ἑὶς κατέ-
 σθησε τυράννους, Ἰππάρχον, Αὐτομέδοντα, Κλείταρχον, καὶ
 μετὰ ταῦτ' ἐξελήλασαν ἐκ τῆς χώρας δις, ἥδη βουλομένους σω-
 ζεσθαι, τότε μὲν πέμφας τὴν μετ' Εὐρυλόχου ξένους, πάλιν
 ἡ τὴν μετὰ Παρμενίωνος. καὶ τί δὲ τὰ πολλὰ λέγειν; ἀλλ' ἐν
 Ὠρεῶν, Φιλιπείδης μὲν ἔπραττε Φιλίππῳ, καὶ Μενίππῳ, καὶ
 Σωκράτῃ, καὶ Θόας, καὶ Ἀγαπαῖος, οἱ περ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν.
 καὶ ταῦτ' ἤδεσαν ἅπαντες. Εὐφραῖος δέ τις ἀνθρώπος, ἐπ' αὐ-
 μὴν πότεν ἐνθάδε οἰκήσας, ὅπως ἐλθόντες, καὶ μηδενὸς δεῖναι

ἔσον), οὗτος τὰ μὲν ἄλλα ὡς ὑβρίζετο, καὶ προειπληκίζετο ὑπὸ τοῦ δήμου τῷ ᾧ ὠρεῖτο, πολλὰ αὖ ἐν λέγειν. ἐν αὐτῇ ἢ πρότερον τῆς ἀλώσεως ἐνέδειξεν ὡς προδότῳ τὸν Φιλιππίδῳ, καὶ τὸς μετ' αὐτῆς αἰσθόμενος ἅπράττωσι. συσφρόντες ἢ αὐθροποι πολλοὶ καὶ χορηγὸν ἔχοντες Φίλιππον, καὶ πρυτανόμοι παρ' ἐκείνου, ἀπάγουσι τὸν Εὐφραῖον εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὡς στυταράττοτα τῷ πόλιν. ὁρῶν ἢ ταῦθ' ὁ δῆμος ὁ τῶν ὠρεῖτο αὐτὶ τὰ τῷ μὲν βοηθεῖν, τοὺς δ' ἀποτυμπανίσαι τοῖς μὲν οὐκ ὠργίζετο, τὸν δ' ἐπιπείδειν εἶναι. ταῦτα παθεῖν ἔφη, καὶ ἐπέχαιρε. μετὰ ταῦθ' οἱ μὲν ἐπ' ἐξουσίας ὁ πόσις ἠβούλοντο, ἔπραττον ὅπως ἡ πόλις ληφθῆσεται καὶ κατέσκαυάζοντο τῷ πράξειν. τῷ ἢ πολλῶν εἴτις αἰσθοίτο; ἐσίγα καὶ κατέπληκτο, τὸν Εὐφραῖον οἷα ἔπαθε μεμνημένος. οὕτω δ' ἀθλίως διέκιντο, ὥστε οὐ πρότερον ἐτόλμουν οὐδεὶς τοιούτῳ κακοῦ προσίοτος ρῆξαι φωνῇ, πρὶν διασκευασάμενοι πρὸς τὰ τείχη προσήσαν οἱ πολέμοι. τῶν καὶ ταῦτα δ' οἱ μὲν, ἡμύνοντο, οἱ ἢ, προὔδιδον. τῆς ἢ πόλεως οὕτως ἀλούσης αἰσχυρῶς καὶ κακῶς οἱ μὲν ἄρχουσι, καὶ τυραννοῦσι τὸς τότε σώζοντας αὐτοὺς, ὅτι τὸν Εὐφραῖον, ἐτοίμους ὄντας ὁτιοῦν ποιεῖν, τὸς μὲν, ἐκβαλόντες, τὸς ἢ, ἀποκτείναντες. ὁ δ' Εὐφραῖος ἐκείνος ἀπίσφαξεν ἑαυτὸν, ἔργῳ μαρτυρήσας, ὅτι δικαίως καὶ καθαρῶς ὑπὲρ τοῦ πολιτῶν ἀνδρείη-κέι Φιλίππῳ. τί οὐκ αἰτίον, θαυμάζεις ἴσως, καὶ τὸς Ὀλυμπίους, καὶ τοὺς Ἐρετρεῖς, καὶ τοὺς ὠρεῖτας ἡδὴ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντας ἔχειν, ἢ τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν, ὅπερ καὶ παρ' ὑμῖν; ὅτι, τοῖς μὲν ὑπὲρ τοῦ βελτίους λέγουσιν ἢ βλαπομένοισι σῴζουσιν ἐν ὅτι πρὸς χάριν οὕτω εἰπεῖν. τὰ γὰρ πράγματ' ἀνάγκη σκοπεῖν, ὅπως σωθῆσεται, οἱ δ' ἐν αὐτοῖς οἷς χαρίζοντο, Φιλίππῳ συμπράττωσιν. εἰσφέρειν ἐκέλευον, οἱ δ' οὕτω, δεῖν ἔφασαν πολέμῳ καὶ μὴ πισδεῖν, οἱ δ' ἄγειν εἰρηνῶς, ἕως ἐγκατελήφθησαν. τὰλλα τὰ αὐτὸν ἔοπον οἶμαι παύθ', ἵνα μὴ κατ' ἕκαστα λέγω. οἱ μὲν, ἐφ' οἷς ἡδὴ χαλεπῶν, ταῦτ' ἔλεγον. οἱ δ' ἐξ

ἔν ἡμελλον σωθήσεσθαι. πολλὰ ἔκ τὰ τελευτάαια, ἐχ' οὕτως ἔτε
 πρὸς χάριν, ἔτε δὲ ἀγνοίαν οἱ πολλοὶ ποιοῦσιν, ἀλλ' ὑποκα-
 τικλινόμενοι, ἐπεὶ τῶν ὅλοις ἡττάσθαι ἐνόμιζον. ὃν ἡ δὲ Δία,
 καὶ τὸ Ἀπόλλω, δέδοικα ἐγὼ γε μὴ πάθῃτε ὑμεῖς, ἐπεὶ δὲ εἰδῇ-
 τε ἐκ λογισμοῦ μὴ ἔν ὑμῖν ἐσθλόν. καὶ τὰς εἰς τὴν ὑπάγοντας ὑμᾶς
 ὁρῶν οὐκ ὁρώωδ' αὖ, ἀλλὰ δυσώπεμαι. ἡ γὰρ ἐξ ἐπίπιδες, ἡ δὲ
 ἀγνοίαν εἰς χαλεπὸν παῖγμα ὑπάγασιν τὴν πόλιν. καὶ τοὶ μὴ
 γινώσκοντες ὡς αὐτοὶ Ἀθῶναι, τὰ πράγματα ἐν τῷ τῶ. τεθναῖαι
 γὰρ μυριάκις κρεῖττον, ἢ κολακεία τί ποιῆσαι Φιλίππῳ, καὶ
 πρόσθαι τῷ ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων τινάς. καλὴ γ' οἱ πολλοὶ
 νῦν ἀπειλήφασιν ὧς κρεῖττον χάριν, ὅτι τοῖς Φιλίππου φίλοις
 ἐπέβησαν αὐτοῖς, τὸν δὲ Εὐφραῖον ἐώθου. καλὴ γ' ὁ δῆμος ὁ
 Ἐρετρίων, ὅτι τὰς ὑμέτερας μὲν πρέσβεις ἀπήλασε, Κλειτάρ-
 χῳ ἔνεδωκεν αὐτόν. δευδὲ καὶ γε μασιγόμενοι, καὶ σφελού-
 μενοι. καλῶς Ὀλυμπίων ἐφείσασθαι, τῷ τὸν μὲν Λαδώνην ἱπ-
 τάρχον χειροπονησάντων, καὶ τὸ Ἀπολλωνίδην ἐκβαλόντων. μω-
 ρεία, καὶ κακία τὰ τοιαῦτα ἐλπίζειν. Ἐ κακῶς βελδομένους αὐ-
 τοῖς, καὶ μὴ ἔν ὧν πρόσῃκει ποιεῖν ἐθέλοντας, ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ τῶν
 ἐχθρῶν λεγόντων ἀκρόωμένους, ἡλικαυτῶν ἡγεῖσθαι πόλιν οἰ-
 κῆν τὸ μέγεθος, ὥς τε μὴ δ' αὖ ὁτιοῦν ἢ δεινὸν πείσεσθαι. καὶ
 μὴ ἐκείνῳ γε αἰχρὸν ὕστερόν ποτ' εἰπεῖν συμβαίητος τίς. τίς γὰρ
 αὖ φήσιν ταῦτα γινώσθαι, ἢ τὸν Δία, ἔδει γὰρ τὸ, ἔτι τὸ ποιῆ-
 σαι, ἔτι τὸ μὴ ποιῆσαι. πολλὰ αὖ εἰπεῖν ἔχοιεν Ὀλυμπίοι νῦν,
 αὐτὸτε εἰ πρόειδοντο, ἐκ αὖ ἀπώλοντο, πολλὰ αὖ ὧς κρεῖται, πολλὰ
 Φωκῆς, πολλὰ τῶν ἀπολώλων ἑκάστοι. ἀλλὰ τί τῶν ὀφελὸς
 αὐτοῖς; ἔως αὖ σῶζῃ τὸ σκάφος, αὖ τε μείζον, αὖτ' ἐλαττον ἢ,
 τότε καὶ καὶ νῆαυτι, καὶ κυβερνήτην, καὶ πάντ' ἀνδρά εἰς τὴν πρόθυ-
 μον εἶναι, καὶ ὅπως μὴ ἐκὼν, μὴτ' ἄκων μηδεὶς ἀναβῇ ἐπὶ τῷ
 πλοῦ, σκοπεῖσθαι, ἐπεὶ δὲ αὖ ἡ θάλαττα ὑπ' ἐργῇ, μάταιος ἡ
 σπουδή. Καὶ ὑμεῖς τοίνυν ὡς αὐτοὶ Ἀθῶναι, ἔως ἐς μὲν σῶσι,
 πόλιν μεγίστην ἐχόντες, ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα κάλλιστον,

τί ποιῶμεν , πάλαι τίς ἡδέως αὐτῶς ἐρωτήσων καὶ διηγήσεται ; ἐγὼ
 νῆ Δι' ἐρῶ καὶ θεράψω , ὥς τε αὐτὸν βέλυσθε , χειροτονήσετε . αὐ-
 τοὶ πρῶτον αἰμυλώμενοι , καὶ παρασκευαζόμενοι τελεήρεσι , καὶ
 μασι , καὶ στρατιώταις λέγω . Ἐγὰρ αὐτὸν ἅπαντες δελεύειν δήπου
 συγχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι , ὑμῖν γ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνι-
 σέον , ταῦτα δὲ πάντα παρασκευασάμενοι ἔποιήσαντες τοῖς
 Ἑλλήσι φανερά τῆς ἄλλης ἡδὴ παρακαλῶμεν , καὶ τὰς ταῦτα
 διδάξοντες ἐκπέμπωμεν πρέσβεις πανταχῶς , εἰς Πελοπόννη-
 σον , εἰς ῥόδον , εἰς χίον , ὡς βασιλέα λέγω , ἔξ γὰρ τῶν ἐκεί-
 νῳ συμφερόντων ἀφῆσκει , τὸ μὴ τῶτον εἶναι πάντα κατασρέφα-
 σθαι , ἵν' ἐὰν μὲν πείσῃτε , κοινωνὸς ἔχητε καὶ τῶν κινδύνων , καὶ
 τῶν ἀναλωμάτων , αὐτὸ δὲν , εἰ μὴ , χρόνος γε ἐμποιῇτε τοῖς
 πράγμασιν . ἐπεὶ δὲ γὰρ ἐστὶ πρὸς ἄνδρα , καὶ ἐχὶ σιωπῆς
 πόλεως ἰχθυὼς ὁ πόλεμος , ἔξ τῶν ἀχρηστον . ἐδ' αἱ πέρυσι πρεσ-
 βεῖαι περὶ τῷ Πελοπόννησον ἐκείναι καὶ κατηγορεῖαι . ἄς ἐγὼ , καὶ
 Πολύευκτος ὁ βέλτιστος ἐκείνοισι , καὶ Ἡγήσιππος , ἔκ Κλειτόμα-
 χος , ἔκ Λυκέρῃος , καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν , καὶ
 ἐποίησαμεν ἐπιχρεῖν ἐκείνον , καὶ μήτ' ἐπ' Ἀμβρακίαν ἐλθεῖν ,
 μήτ' ἐς Πελοπόννησον ὀρμῆσαι . ἔμὲν τοι λέγω μηδὲν αὐτὰς ὑ-
 πὲρ αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ποιεῖν , τὰς ἄλλας παρακαλεῖν ,
 καὶ γὰρ εὐνηθεὶς τὰ οἰκῆα αὐτὰς προειμένους τῶν ἀλλοτείων φάσ-
 κην κήδεσθαι , καὶ τὰ παρόντα περιωρῶντας ὑπὲρ τῶν μελλόν-
 των τὰς ἄλλας φοβεῖν . ἔ λέγω ταῦτα . ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐν Χερρό-
 νῳ χρημάτων ἀποσέλλειν φημι δεῖν , καὶ πάντα ὅσα ἀξιώσει ,
 ποιεῖν , αὐτὰς δὲ παρασκευάζεσθαι , καὶ πρώτους αὐτῶν καὶ ποιου-
 ντας , τότε καὶ τὰς ἄλλους Ἑλλήνας συγκαλεῖν , σιναγεῖν , δι-
 δάσκειν , νοθεύειν . ταῦτ' ἐστὶ πόλεως ἀξίωμα ἐχέουσας , ἡλικὸν
 ὑμῖν ὑπάρχει . εἰδ' οἷσθε Χαλκιδέας τῷ ἑλλάδα σώσειν , ἢ
 Μεγαρέας , ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθε τὰ πράγματα , ἐκ ὁρθῶς
 οἶδε . ἀγαπητὸν γὰρ αὐτοῖς σώζοντες τέπων ἕκαστοι . ἀλλ'
 ὑμῖν τὸτο πρακτέον , ὑμῖν οἱ πρόγονοι τὸτο τὸ γέρας ἐκτίσαν-

το, κατέλιπον μετὰ πολλῶν, καὶ καλῶν, καὶ μεγάλων κινδυνῶν.
 εἰδ' ὅ βέλεται ζητ' ἕκαστος καθιδεῖν, καὶ ὅπως μηδὲν αὐτὸς ποιήσῃ
 σκοπῶν, αὐτῶν μὲν, ὃ μὴ ποδ' εὖρη τὰς ποιήσοντας, ἔπειτα δέ-
 δοικα, ὅπως μὴ πάντα ὅσα ἐβυλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γε-
 νήσεται. εἰ γὰρ ᾔσων, εὐρίωντ' ἂν πάλοι, εἵνεκά γε τῷ μηδὲν ἡμᾶς
 αὐτὸς ποιεῖν ἐθέλειν. ἀλλ' ἐκ εἰσίν. Εἰ γὰρ μὲν δὴ ταῦτα λέγω,
 ταῦτα γράφω, καὶ οἶομαι καὶ νῦν ἔτι ἐπανορθωθῆναι ἂν τὰ
 ἀράγματα, τῶν γιγνομένων· εἰδέ τις ἔχει τῶν τὶ βέλτιον,
 λεγέτω, ἢ συμβουλεύετω. ὅ, τι δ' ὑμῖν δόξειε, τῶν πάντες
 θεοὶ, σωστέγκοι.

Π Η Ο Υ Ψ Ξ Α Β Χ Ο Υ

Χ Α Ι Ρ Ω Ν Ε Ω Σ

Περὶ παίδων ἀγωγῆς.

Ἰ τις αὐ ἔχοι εἰπεῖν περὶ τῆς τῶ ἐλαδέρων παίδων ἀγωγῆς, καὶ τίνι χρώμενοι σπουδαῖοι αὐ τοῖς ῥόποις ἀποβαῖν, φέρε σκεψώμεθα. βέλτιον ᾧ ἴσως ἀπὸ τῆς γενέσεως ὄρξασθαι φρονεῖν. Τοῖς τοίνυν ἐπιθυμῶσι ἐνδόξων τέκνων γενέσθαι πατρῴοις, ὑποδείμην αὐ ἔγωγε, μὴ ταῖς τυχέσας γυναιξὶ σπουδαῖν, λέγω ᾧ οἷον ἐταίραις, ἢ παλλακαῖς. τοῖς γὰρ μηϋόθεν ἢ πατρῴοθεν ἐκ εὐγεγονόσιν, ἀνέξασθαι παρακολυθεῖν τὰ τῆς δυσγενείας ὀνείδη παρὰ πάντα τὸν βίον, καὶ φρόχειρα τοῖς ἐλέγχειν, ἔλοιδορεῖσθαι βελομένοισι. καὶ σοφὸς ἴσῃ ἄρα ὁποιήτης, ὅς φησιν: ὅταν κρηπίς μὴ καταβληθῇ γενέας ὀρθεῖς, ἀνάγκη δυσυχεῖν τοὺς ἐκγόνους. Καλὸς ἐν παρρησίᾳ θησαυρὸς δόξασια, ἥς δὲ πλείεον λόγον ποιητέον πῶς νομίμου παιδοποιίας γλιχομένοισι. καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ φρονήματα τῶ ὑποχαλκον καὶ κίβδηλον ἐχόντων τὸ γένος, σφάλλεσθαι καὶ ταπεινεσθαι πέφυκε. Ἐ μάλιστα ὀρθεῖς ὁ λέγων ποιητής φησι: δελοῖ γὰρ αὐδρα καὶ θρασύσπλαγχνός τις ᾧ, ὅταν σπειδῇ πατρὸς, ἢ μητρὸς κακὰ. ὥσπερ ἀμείλει τῶναστίεν μεγαλαυχίας ἐμπύπλουται

ται

ται καὶ φρυγάματος, οἱ γονέων ἐχθρήμων. Διόφαντον γὰρ τὸν
Θεμισοκλῆες πολλὰκις λέγῃσι φαῖναι καὶ πρὸς πολλὰς, ὡς ὁ, τι
αὐτὸς βέβηκε, τὸτο ἔτι δὴ μὲν συνδοκεῖ τῷ τῷ Ἀθιναίων.
ἂ μὲν γὰρ αὐτὸς ἐθέλει, καὶ ἡ μήτηρ, ἂ δ' ἡ μήτηρ, Θεμισοκλῆς,
ἂ δ' αὐτὸς Θεμισοκλῆς, καὶ πάντες Ἀθιναῖοι. Πάνυ δ' ἄξιον ἐπαι-
νεῖν ἑ Λακιδαιμονίης τῆς μεγαλοφροσύνης, οἵτινες Ἀρχίδα-
μον τὸν βασιλέα ἐαυτῷ ἐζημίωσαν χήμασιν, ὅτι μικρὰν τὸ
μέγεθος γυναικαγάμφυ λαβεῖν ὑπέμεινεν, ὑπειπόντες, ὡς ἡ
βασιλέας ἀλλὰ βασιλίσκης παρασχεῖν αὐτοῖς ἐχθροῖτο. Ε-
χόμενοι δ' αὐτῇ τῶν εἰπεῖν, ὅτι ἐπὶ τῷ ἡμῶν παρω-
ρᾶτο ποῖον, ὅτι τὴν οὐκα παιδοποιίας πλησιάζοντες ταῖς γυ-
ναιξιν, ἥτοι τὸ παράπαν αἰοῖντες, ἡ μετρίως γούνοισιν αἰοῖντες ποῖ-
σθαι προσήκει τὸν σωφροσύνην. φίλοινοι γὰρ καὶ μεθυτικοὶ
γίνεσθαι φιλοῦσιν, ὧν αὐτῶν ἀρχὴν τῆς σωφροσύνης οἱ πατέρες ἐν
μέθῃ ποιησάμενοι τύχωσιν. ἡ καὶ Διογένης μετρίκιον ἐκστατικὸν
ἰδὼν καὶ παραφροῦν, νεανίσκῃ ἐφισκεν, ὁ πατήρ σε μεθύων ἐ-
σφίρει. καὶ περὶ μὲν τῆς γενέσεως τοσαῦτα εἰρήσθωμοι. Περὶ δὲ
τῆς ἀγωγῆς, καὶ δὴ λεκτέον. καθόλου μὲν εἰπεῖν, ὁ κατὰ τὴν τεχ-
νῶν, καὶ τῷ ἐπιστημῶν λέγειν εἰώθαμεν, τὸ αὐτὸν κατὰ τῆς ἀρετῆς
φατέον εἶναι. ὡς εἰς τὴν παντελὴν δικαιοσυράν, τρία δὲ σπου-
δαστέον, φύσιν, καὶ λόγον, καὶ ἔθος. καλῶ δ' ἐπὶ λόγον μὲν τὴν μά-
θησιν, ἔθος δ' ἐπὶ τὴν ἀσκήσιν. εἰς δὲ αἰμαὶ ἀρχαί, τῆς μαθή-
σεως, αἱ δ' ἐπὶ τῆς μελέτης, αἱ δ' ἀκρότητες πάντων. καθ' ὅ
δ' ἂν λειψῇ τι τῶν, κατὰ τὴν ἀνάγκην χαλκῶ γίνεσθαι τὴν
ἀρετὴν. ἡ μὲν γὰρ φύσις ἀνευ μαθήσεως τυφλὴν, ἡ δ' ἐπὶ μάθησις
δίχα φύσεως, ἐλλειπὴς, ἡ δ' ἀσκήσις χωρὶς ἀμφοῖν ἀτελής.
Ὡς περὶ δ' ἐπὶ τῆς γεωργίας, πρῶτον μὲν ἀγαθὴν ὑπάρχει δὲ
τὴν γῆν, εἴτα δ' ἐπὶ τὴν ἐργασίαν, εἴτα τὰ σπέρματα σπυ-
δαῖα, τὸν αὐτὸν ἔργον, γῆ μὲν εἰσὶν ἡ φύσις, γεωργῶν δ' ὁ παι-
δῶν, σπέρματι δ' αἱ τῶν λόγων ὑποθήκαι καὶ τὰ παραγγέλμα-
τα. ταῦτα πάντα ἐχθροῖνός ἐστιν εἰποιμι, ὅτι σωφροσύνη καὶ σωφ-

πνέουσιν εἰς τὰς τῆς παρ' ἅπασιν ἀδοκμῶν ψυχὰς, Πυθαγόρῃ
 καὶ Σωκράτῃ, καὶ Πλάτωνα, ἔτι τῶν ὅσοι δόξης ἀειμνήσει πετυχή-
 κασιν. εὐδαίμων μὲν οὐκ καὶ θεοφιλὴς, εἴπω ταῦτα πάντα θεῶν
 τις ἀπέδωκεν. εἰδέτις οἶεται τὴν ἐκ εὐπεφυκτάς, μαθήσεως
 ἔμελέτης τυχόντας ὁρθεῖν πρὸς ἀρετὴν, ἐκ αὐτῶν τῆς φύσεως
 ἐλάττωσιν εἰς τὸνδε χόρμον ἀναδραμεῖν, ἴσω πολλῶν, μᾶλλον ἢ
 τῷ παντὸς ἁμαρτάνων. φύσεως μὲν γὰρ ἀρετῶν, ἔμφυται ῥα-
 θυμία, φαιλότητα ἢ ἐπανορθοῦ διδασχὴ. καὶ τὰ μὲν ῥᾶ ἔτι
 ἀμελῶντας φύγει, τὰ ἢ χαλεπὰ, ταῖς ἐπιμελείαις ἀλίσκεται.
 Καταμάθοις δ' αὖ, ὡς ἀνύσιμον πρᾶγμα καὶ τελεσιργὸν ἐπι-
 μέλεια καὶ πόνος ἐστίν, ἐπὶ πολλὰ τῷ γιγνομένων ἐπιβλέψας.
 σαγόνες μὲν γὰρ ὕδατος πέτρας κοιλαίνουσι. σίδηρος ἢ καὶ χαλ-
 κὸς ταῖς ἐπαφαῖς τῶν χειρῶν ἐκτείβονται. οἷδ' ἀρμάτεοι ἔο-
 χοὶ πόνῳ καμφορύντες, ἐδ' αὖ εἴτι γινώσκοιτο, τὴν ὅτ' ἀρχῆς
 διώκοντο αὐτὰ λαβεῖν οὐδυνωρίαν. τὰς γέμεις καμπύλας τῆς ὑπο-
 κριτῆς βακτηρίας ἀποδιδύμειν ἀμήχανον. ἀλλὰ τὸ παρὰ φύσιν,
 τῷ πόνῳ τῆς κατὰ φύσιν ἐγκνέτο κρεῖττον. καὶ μόνον ἄρα ταῦτα τῷ
 ἐπιμελείας ἰχυρῶς δέκνυσιν; ἐκ. ἀλλὰ καὶ μυρία ἐπὶ μυρίοις.
 ἀγαθὴ γῆ πέφυκεν, ἀλλ' ἀμελεθῆσα χερσὶ δύνεται. ἔστω τῇ
 φύσει βελτίων ἐστὶ, τοσούτῳ μᾶλλον ἐξαρνηθεῖσα δι' ἀμέλειαν,
 ἐξ ἀπολλύεται. ἀλλ' ἐστὶ τις ἀπόκροτος καὶ ἔσχαυτέρη τῷ δύνοντι;
 ἀλλὰ γεωργηθεῖσα, παραυτίκα γυναικὸς καρπὸς ἐξέλκεται.
 ποῖα ἢ δένδρα, ἐκ ὀλιγορρηθέντων μὲν σφρεβλά φύεται, καὶ ἄκαρ-
 πα καθίσταται, τυχόντα ἢ ὁρθεῖς παιδαγωγίας, ἔγκαρπα γί-
 νοντι καὶ τελεσφόρα; ποῖα ἢ σώματος ἰσχύς ἐκ ἐξαμβλῆται καὶ
 καταφθίνει δι' ἀμέλειαν καὶ βουλήν καὶ καχεξίαν; τίς δ' ἀδονῆς
 φύσις ἐπὶ τοῖς γεγυμνασμένοις, καὶ καταθλήσασιν πλεῖστον εἰς ἰσ-
 χυὴν ἐπέδωκε; τίνες δ' ἵπποι καλῶς πωλοδαμνηθέντες, ἐκ δὲ
 πειθεῖς ἐγκόοντο τοῖς ἀναβάταις; τίνες ἢ ἀδάμαστοι μέιναντες,
 ἐσκληραύχοντες καὶ θυμοειδεῖς ἀπέβησαν; καὶ τί δειτ' ἄλλα θαυ-
 μάζειν, ὅπως τῆς θηρίων τῆς ἀνθρωπείων; ὁρῶμεν πολλὰ καὶ

τιθα

τι θασσόμενα, καὶ χειροῦ θηγιγνόμενα τοῖς πόνοις. εὐὲ καὶ ὁ
Θετταλὸς ἐρωπιδεὶς, τίνες εἰσὶν οἱ ἡπιώτατοι Θετταλῶν, ἔφη.
οἱ παύμενοι πολεμεῖν. καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; καὶ γὰρ τὸ ἔ-
δος ἐστὶ πολυχρόνιον, καὶ τὰς ἡθικὰς ἀρετὰς ἐθικὰς αὐτὸς λέγει,
ἐκ αὐτοῦ πλημμελεῖν δόξεον. οὐδὲ περὶ πάντων ἔτι παραδείγμα-
τι χρυσάμνος, ἀπαλλάξομαι τὰ ἔτι περὶ αὐτοῦ μνησκύειν. Λυ-
κῆργος γὰρ ὁ τῷ Λακεδαιμονίων νομοθέτης δύο σκύλακας τῶν
αὐτῶν γονέων λαβὼν, ἕξ ὁμοίους ἀλλήλοις ἤγαγεν, ἀλλὰ τὸ μὲν
ἀπέφλυε λίχρον καὶ συμάμορον, τὸν δὲ ἐξίχνιδεν ἑὸν θνητὸν δι-
νατόν. εἶτα ποτὲ τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τοῦτο συμειλεγμένον,
μεγάλη τις ῥοπή πρὸς ἀρετῆς κύησιν ἐστὶν, ἄνδρες, ἔφησε, Λακε-
δαιμόνιοι, καὶ ἔθνη, καὶ παιδεῖαι, καὶ διδασκαλίαι, καὶ βίῳ ἀγω-
γαί. καὶ ἐγὼ ταῦτα ὑμῖν αὐτίκα δὴ μάλα ποιήσω φανερά. εἶτα
προσταγαγὼν τὰς δύο σκύλακας ἔσφηνκε, ποτε θειμένων εἰς μέ-
σον λοπάδος, καὶ λαγῶν κατὰ τοῦ τῶν σκυλάκων. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ
τὸν λαγὼν ἦλθεν. ὁ δὲ ἐπὶ τῷ λοπάδι ὤρμηκε. τῶν δὲ Λακεδα-
μονίων ἐδέετο συμβαλεῖν ἐχόντων τί ποτὲ αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον,
καὶ τί βεβλόμενος τὰς σκύλακας ἐπεδείκνυσεν, ἕτοι γονέων, ἔφη
τῶν αὐτῶν ἀμφοτέρω, ἔσφον δὲ τυχόντες ἀγωγῆς, ὁ μὲν λί-
χνος, ὁ δὲ θνητὸς ἀποβέβηκε. Καὶ περὶ μὲν ἐθῶν καὶ βίῳ,
ἀρκεῖται ταῦτα, περὶ δὲ τοῦ ἔσφον, ἐχόμενον αὐτῷ εἶναι λέγειν. Δεῖ δὲ
ὡς ἐγὼ αὐφαίλω, αὐτὰς τὰς μητέρας τὰ τέκνα ἔσφον, καὶ τῶτοις
ὑπέχην τὰς μαθὺς συμπαθέστερόν τε γὰρ θρέψαι, καὶ διὰ πλείο-
νος ἐπιμελείας, ὡς αὐτὸν δοῦναι καὶ τὸ δὴ λεγόμενον, ἐξ ἀπαλῶν
ὀνύχων ἀγαπῶσαι τὰ τέκνα. αἱ τίτται δὲ καὶ αἱ τοῖς τῶν εὐ-
νοῖαν ὑποβολιμαίαν καὶ παρέγγραπτον ἔχουσι, ἅτε μισθῷ φιλοῦ-
σαι. διηλοῖ δὲ καὶ ἡ φύσις, ὅτι δεῖ τὰς μητέρας ἀγεγενήκασιν,
αὐτὰς τιτθῶν, καὶ ἔσφον. διὰ γὰρ τὸ παντὶ ζῳῷ τεκόντι,
τῷ ἐκ τῆς γάλακτος τοῦ ἐχορήγησε. σοφὸν δὲ ἄρα ἡ φρόνοια,
διττὰς ἐνέθηκε ταῖς γυναιξὶ τὰς μαστὰς, ἵνα καὶ εἰ δίδυμα τέ-

χοισιν, διττὰς ἔχοισιν τὰς τῆς ἑοφῆς πηγὰς. χωρὶς ὅτι τῶν, δυνάσκειν καὶ τοῖς τέκνοις γίγνουντ' αὐν, καὶ φιλητικώτεροι. καὶ μὰ δι' ἀκἀπεικότως· ἡ σωφροσύνη γὰρ, ὥσπερ ἐπιτόμιον ἐστὶ τῆς δυνάμεως. Ἐ γὰρ τὰ θνητὰ τῶν σωφρομευμένων ἀποσώματα, ταῦτα ποθεῖν φαίνεται. Μάλιστα μὲν οὖν, ὥσπερ ἔφην, αὐτὰς πειρατέον τὰ τέκνα ἔχειν τὰς μητέρας· εἰδ' ἄρα ἀδυνάτως ἔχοισιν, ἢ διὰ σώματος ἀδυνείαν (γινώσκον γὰρ αὐτὸ καὶ τοῖς τετον) ἢ πρὸς ἐπείρων τέκνων ἀδύνασαι γένεσιν, ἀλλὰ τὰς γε τίτθαι καὶ ἑοφῆς, ὅτι τὰς τυχεύουσας, ἀλλ' ὡς οὐ μάλιστα σπυδαίας δοκιμασίον ἐστὶ· πρῶτον μὲν τοῖς ἡθελῶσι ἐλλυλίδας. ὥσπερ γὰρ τὰ μέλη τῶ σώματος δι' οὗ ἀπὸ γενέσεως πλαττεῖν τῶν τέκνων ἀναγκαῖον ἐστὶ, ἵνα ταῦτα ὀρθὰ καὶ ἀσραβῇ φύηται· τὸν αὐτὸν ἑόπον ἐξ ἀρχῆς τὰ τῶν τέκνων ἡθελῶσι μίμνειν προσήκει. Εὐπλαστον γὰρ καὶ ὑπερὸν ἡ νεότης, καὶ ταῖς τῶν ψυχῶν ἀπαλοῦς ἐστὶ τὰ μαθήματα ἐνθήκεται· παντὶ τὸ σκληρὸν χαλεπῶς μαλάττεται. καθάπερ γὰρ σφραγίδες τοῖς ἀπαλοῖς ἐναπομάττονται κηροῖς, ὅπως αἱ μαθήσεις ταῖς τῶν ἐτὶ παιδίων ψυχῶν ἐναποτυπῶνται. καὶ μοιδοκεῖ Πλάτων ὁ δαιμόνιος ἐμμελῶς παραινεῖν ταῖς τίτθαις, μὴ τὰς τυχόντας μύθους τοῖς παιδίοις λέγειν, ἵνα μὴ τὰς τῶν ψυχῶν ἐξ ἀρχῆς, ἀνοίας καὶ ἑξοφθορῆς ἀναπύμπλασθαι συμβαίη. κινδυνεύει ὁ Φωκυλίδης ὁ ποιητὴς καλῶς παραινεῖν λέγων· παῖδ' ἐτ' ἐόντα χρεὼν δὴ καλὰ διδάσκειν ἔργα. Οὐ τοίνυν εἰδὲ τὸ παραλιπεῖν ἀξίον ἐστὶν, ὅτι καὶ τὰ παιδία τὰ μέλλοντα τοῖς ἑοφίμοις ὑπηρετεῖν, καὶ τέτοις σωφροφάγινεσθαι, ζητητέον πρῶτιστά μιν, σπυδαῖα τῆς ἑοφῆς ἐστὶ μόντοι ἐλλυλικά καὶ περὶ ἑσθὰ λαλεῖν, ἵνα μὴ σωματικῶν νόμοι βαρβάροις καὶ τὸ ἡθος μοχθηροῖς, ἀποφέρωνται τι τῆς ἐκείνων φυλοπότης. καὶ οἱ παροιμιαζόμενοι δὲ φασιν, καὶ ἀπὸ ἑοφῆς λέγοντες, ὅτι αὐτῶν παροιμίας, ὑποσκάειν μαθήσει. Εἰπειδὴ τοίνυν ἡλικίας λάβωσιν, ὑπὸ παιδαγωγῶσι

τετάχθαι, ἐν ταῦτα δὴ πολλὰ ἐπιμέλειαν ἐκτεόν τῆς τέτων
καταστάσεως, ὥς μὴ λάθωσιν, ἀνδραπόδοις ἢ βαρβάροις,
ἢ παλιμβόλοις τὰ τέκνα παραδόντες. ἐπεὶ νῦν γε τὸ γινόμε-
νον πολλοῖς, ὑπερκαταγέλασόν ἐστι. τῶν γὰρ δέλων τῶν σπου-
δαίων, τὲς μὲν γεωργὰς ἀποδεικνύουσι, τὲς δὲ ναυκλήρους,
τὲς δὲ ἐμπόρους, τὲς δὲ οἰκοδόμους, τὲς δὲ δανειστάς· ὅτι δ' αὖ εὐ-
ρωσι ἀνδράποδον οἶνοληπτον καὶ λίχρον, πρὸς πάσαν πρᾶγ-
ματείαν ἄχρηστον, τέτρω φέροντες ὑπερβάλλουσι τὲς ἡμέρας· δεῖ δὲ
τὸν σπουδαῖον παιδαγωγὸν τοῖστον εἶναι τῇ φύσει, οἷος περὶ ἡμῶν
ὁ Φοῖνιξ ὁ τῷ Ἀχιλλέως παιδαγωγός. τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ
κυριώτατον τῷ εἰρημνείῳ, ἀρχομαι φράσω. Διδασκάλους
γὰρ ζητεῖν τοῖς τέκνοις, οἱ καὶ τοῖς βίοις εἰσὶν ἀδιάβλητοι,
καὶ τοῖς ἔργοις ἀνέπιλλητοι, καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἄριστοι. πη-
γὴ γὰρ καὶ ρίζα καλοκαγαθίας, τὸ νομῖμεν τυχεῖν παιδείας.
καὶ καθάπερ τὲς χάρακας οἱ γεωργοὶ τοῖς φυτῶν παρατιθέα-
σιν, ὥπως οἱ νόμιμοι τῷ διδασκάλῳ, ἐμμελεῖς τὰς ὑποθή-
κας καὶ παραινέσεις παραπηγνύουσι τοῖς νήοις, ἵν' ἐρῶν τῶν
βλαστάνῃ τὰ ἥθη. Νῦν δὲ τις καὶ καταπτύσει τῷ πατέ-
ρων ἐνείῳν, οἵτινες πρὶν δοκιμάσαι τὲς μέλλοντας διδάσκειν,
δὲ ἄγνοιαν ἐδ' ὅτε καὶ δι' ἀπειρίαν, ἀνθρώποις ἀδοκίμοις, καὶ
παρασήμεροις ἐγχειρίζουσι τὲς παῖδας. καὶ ὅπως τὸ ἐξὶ κατα-
γέλασον, εἰ καὶ δι' ἀπειρίαν αὐτὸ φράττωσι· ἐκεῖνο δὲ ἐσχάτως
ἄτοπον. τὸ ποῖον; ἐνίοτε γὰρ εἰδότες, αἰδομένοις μᾶλλον
αὐτοῖς τοῦτο λεγόντων, τὴν ἐνείῳν τῷ παιδολῶν ἀπειρίαν
ἅμα καὶ μοχθηρίαν, ὁμῶς τούτοις ἐπιτίπτουσι τοὺς παῖδας,
οἱ μὲν ταῖς τῷ ἀριστοκρομνῶν ὑπτάμενοι κολακείαις, εἰσὶ δὲ
οἱ δεοκρομνῶν χαλεπῶς φίλοις· παρόμοιον ποιουῦντες, ὡ-
σπερ ἂν εἴ τις τῷ σώματι κέμων, τὸν σὺν ἐπιστήμῃ θυμη-
θεῖντα αὐτὸν σώσαι παραλιπὼν, φίλῳ χαλεπῶς κέμωνος πρὶν δι' ἀ-
πειρίαν ἀπολέσονται αὐτὸν αὐτὸν φρενέλοισι· ἢ ναυκλήρον τὸν ἄ-

εἶπον ἀφείς, τὸν χεῖρας δοκιμάσῃ, φίλῃ δειθρόντος. Ζεῦ
 καὶ θεοὶ πάντες. πατήρ τις καλέμενος, πλείω λόγον τῆς τῆς
 δομῶν ποιεῖται χάριτος, ἢ τῆς τῆς τέκνων παιδούσεως; Εἴτ'
 ἐκ εἰκότα πολλάκις ὁ Κράτης ἐκεῖνος ὁ παλαιὸς ἔλεγεν, ὅτι εἰ-
 περ ἄρα θυμὸν ἴδῃ, ἀναβάλλει ἐπὶ τὸ μετεωρότατον τῆς πόλεως
 ἀντακραγεῖν μέρος: ὦ ἀνθρώποι, ποῖ φέρεσθε, οἱ τινὲς χρημά-
 των μὲν κτήσεως πέρι πᾶσαν ποιεῖτε σπουδὴν, τῇ δ' ὑἱῶν οἷς
 ταῦτα καταλείφετε, μικρὰ φροντίζετε; τέτοις δ' αὖ ἐγὼ γε
 ποροδείκνυμι, ὅτι οἱ τοῖστοι πατέρες παρὰ πλῆσιον ποιεῖσιν, οἷον
 εἰ τις τῷ μὲν ὑποδήματος φροντίζοι, τῷ ἢ ποδὸς ὀλιγώρως ἔ-
 χοι. πολλοὶ ἢ εἰς τοσούτον τῇ πατέρων ποροβαίνουσι φιλαργυ-
 ρείας ἅμα καὶ μισοτεκνίας, ὥς θ' ἵνα μὴ πλείονα μισθὸν τελέ-
 σαι, ἀνθρώπου τὴν μισθὸν τιμὴν αἰρῶνται τοῖς τέκνοις
 παιδούταις, ὥνουν ἅμα θάνατον διώκοντες. ἢ καὶ Ἀλέξιστος ἐκ
 ἀκόμψως, ἀλλὰ ἔκ παύσας ἐπέσκωψε τῇ λόγῳ πατέ-
 ρα νῦν καὶ φρονῶν κερὸν. ἐρωτήσαντος γάρ τινος αὐτὸν, πόσον
 αἰτοῖν μισθὸν ὑπὲρ τῆς τῶ τέκνων παιδούσεως, χιλίας, ἔφη, δρα-
 χμᾶς, τῷ ἢ ἡράκλειος εἰπόντος, ὥς ὑπέρπολυ τὸ αἶψμα. δύ-
 ναμαι γὰρ ἀνδράποδον χιλίων πείσασθαι. τοιγαρὶν εἶπε, δύ-
 ῃς ἀνδράποδα, καὶ τὸν ὕδον, καὶ ὃν αὖ πείσῃ. Τὸ δ' ὅλον πᾶς ἐκ
 αἰτοπον; τῇ μὲν δεξιᾷ συνειδίξιν τὰ παιδία δεχεσθαι τὰς ἑο-
 φὰς, καὶ ποροτείνει τὴν ἀριστεράν, ἐπιτιμᾶν, μὴ μίαν ἢ ποιεῖ-
 σθαι πρὸς τὴν τῶ λόγων ἐπιδείξαν καὶ νομίμων ἀκρίβειαν; τί αὖ
 συμβαίνει τοῖς θαυμαστοῖς παῖδας, ἐπειδὴ κακῶς μὲν θρέ-
 ψωσι, κακῶς ἢ παιδούσωσι τὰς ὑἱὰς, ἐγὼ φράσω. Ὅταν γὰρ
 εἰς ἀνδρας ἐγγραφεύτες, τῷ μὲν ὑγιαίνοντος καὶ τεταγμένου
 βίῃ καταφρονήσωσιν, ἐπὶ ἢ τὰς ἀτάκτας καὶ ἀνδραποδώδους ἡδονὰς
 ἑαυτὰς κημενίσωσι, τότε δὴ μετὰ μελῶνται τὴν τῶ τέκνων πο-
 ροδεωκότας παιδείαν, ὅτε ἔδωκεν ὄφελος, τοῖς ἐκείνων ἀδικήμασιν
 ἀδικοῦντες. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν, κόλακας καὶ παρασίτας αἰα-

λαμ-

λαμβάνει, ἀνθρώπους ἀσήμες καὶ καταράτας, καὶ τῆς νεότητος
 ἀναξοπείας καὶ λυμειῶνας. οἱ δέ τινες ἐταίρας καὶ χαμαιτύπας
 μιθεύνται, σοβαράς καὶ πολυτελεῖς· οἱ δὲ κατοφοραῖουσιν· οἱ
 δὲ κύβας, καὶ κώμης ἐξοκέλλουσιν. ἥδη δέ τινες ἐπὶ τῶν νεανι-
 κωτέρων ἄπτονται κακῶν, μοιχοῦντες καὶ κίττοφορεῖντες, καὶ
 μίαν ἡδονὴν θανάτῳ τιμώμενοι· φιλοσόφῳ δὲ ὁμιλήσαντες ἔτοι-
 μοὶ τοῖς ἴσοις πρᾶγμασιν ἑαυτὰς αὐτὰ καταπειθεῖς παρέχοντο. καὶ
 τότε παράγγελμα τῷ Διογένησι ἔμαθον αὐτὸν, ὅς φορτικῶς μετὰ
 τοῖς ῥήμασι, ἀληθῶς δὲ τοῖς πρᾶγμασι παραινεῖ, καὶ φησιν,
 εἰσελθε εἰς πορνεῖόν περ, ἵνα μάθῃς, ὅτι τῶν ἀναξίων τὰ τί-
 μια ἐδὲν ἔχει. Συμβλὼν τοίνυν ἐγὼ φημι, καὶ χρησιμο-
 λογεῖν μᾶλλον, ἢ παραινεῖν δόξαίμ' αὐτοῖς, ὅτι ἐν πρῶ-
 τῳ καὶ μέσῳ καὶ τελευτῶν ἐν ταῖς κεφαλαῖς, ἀγωγὴν
 ἀπαδεία ἐπαιδεία νόμιμός ἐστι· καὶ ταῦτα φορὰ καὶ συνειργὰ πρὸς
 ἀρετὴν, ἐπὶ δὲ δαιμονίαν φημί. καὶ τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἀγα-
 θῶν, ἀνθρώπινα, ἐμικρά, καὶ ἐκ ἀξιοσπένδασα κατέστηκεν.
 Εὐγένεια, καλὴν μὲν, ἀλλὰ προγόνων ἀγαθὴν· πλεῖστος δὲ
 τίμιον μὲν, ἀλλὰ τύχης κτῆμα. ἐπεὶ δὲ τῶν μὲν ἐχόντων πολ-
 λάκις ἀφείλετο, τοῖς δ' οὐκ ἐλπίσασιν, φέρουσα προστώεγκε,
 καὶ ὁ πολὺς πλοῦτος σκοπὸς ἐκκεῖται τοῖς βελομενέοις βαλλάν-
 τια τοξόειν, κακούργοις οἰκέταις καὶ συκοφανταῖς. καὶ τὸ μέγι-
 στον, ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεσι. δόξα γε μὲν, σεμνὸν,
 ἀλλ' ἀβέβαιον. κάλλος δὲ πεινυμένον μὲν, ἀλλ' ὀλιγοχρό-
 νιον. ὑγίεια δὲ, τίμιον μὲν, ἀλλ' ἀμετάστατον· ἰσχύς δὲ ζηλω-
 τὸν μὲν, ἀλλὰ νόσφ' ἀλλωτον, καὶ γῆρα. τὸ δὲ ὅλον, εἴτις ἐπὶ
 τῇ τῷ σώματος ῥώμῃ φρονεῖ, μαθέτω γνώμης διαμαρτάνων.
 πέσον γάρ ἐσιν ἰσχύς ἀνθρωπίνῃ τῇ τῶν ἄλλων ζώων διαμέτρως,
 λέγω δὲ οἷον Ἐλεφαντῶν, καὶ Ταύρων, καὶ Λεόντων; παιδεία δὲ τῶν
 ἐν ἡμῖν μένον ἐστὶν ἀθάνατον καὶ θεῖον. καὶ δύο τὰ πάντων ἐστὶ κυ-
 ειώματα ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει, νῆς καὶ λόγος· καὶ ὁ μὲν νῆς, ἀρ-
 χικός ἐστὶ τῷ λόγῳ· ὁ δὲ λόγος, ὑπηρετικός τῷ νῆ, τύχη μὲν ἀ-
 νάλω-

νάλωτος, συκοφαντία ἢ ἀναφαίρετος, νόσῳ ἢ ἀδιάφορος, ἡ γῆρ᾽ ἀλύμαντος. μένος γὰρ ὁ νῆς παλαιέμενος ἀνὴρ βᾶ, καὶ ὁ χρόνος τ' ἄλλα πάντα ἀφαιρῶν, τῇ γῆρ᾽ προσίθῃσι τὴν ἐπιστήμην. ὁ γε μὲν πόλεμος χειμάρρῳ δίκην πάντα σύρων, καὶ πάντα παραφέρων, μόνῳ ἐδιδύαται παιδείᾳ παρελῆσθαι. Καί μοι δοκεῖ Στίλπων ὁ μεγαρὸς φιλόσοφος, ἀξιομνημόνευτον ποιῆσαι ἀπόκλεισιν, ὅτε Δημήτριος ἑξαδραποδισάμενος τὴν πόλιν εἰς ἑδάφος κατέβαλε, καὶ τὸν Στίλπωνα ἤρετο, μή τι ἀπολαλεκὼς εἴη· καὶ ὁς, ἐδῆτα εἶπε. πόλεμος γὰρ ἐλαφυραγωγὴ ἀρετῆς. Σύμφωνος ἢ καὶ συνωδός, καὶ ἡ Σωκράτης ἀπόκλεισις ταύτῃ φαίνεται. καὶ γὰρ εὖτος ἐρωτήσαντος αὐτὸν, ὥς μοι δοκεῖ, Γοργίᾳ, ἣν ἔχει περὶ τῆ μεγάλης βασιλέως ὑπόληψιν, καὶ εἰ νομίζοι τῶτον διδάμονα εἶναι, ἐκ οἷδα ἔφησε, πῶς ἀρετῆς καὶ παιδείας ἔχει, ὥς τῆς διδαιμονίας ἐν τέτοις, ἐκ ἐν τοῖς τυχεροῖς ἀγαθοῖς κειμένης. Ὡς περ ἢ παραινῶ, τῆς παιδείας τῶν τέκνων μηδὲν ποιεῖνδαι φερέργιαίτερον, ἔτις δ' αὖ πάλιν φημί δεῖν, τῆς ἀδιάφορου καὶ ὑγιαίνεσης ἔχεινδαι. τῶν ἢ πανηγυρικῶν λήρων, ὥς πορρώτατῳ τὴς ὑεὶς ἀπάγειν. τὸ γὰρ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν, τοῖς σοφοῖς ἐστὶν ἀπαρέσκειν. μαρτυρεῖ δέ με τῇ λόγῳ καὶ Εὐερίδης λέγων. ἐγὼ δ' ἄκομψος εἰς ὅχλον δύναι λόγον, εἰς ἥλικας ἢ καλὶγας σοφώτερος. οἱ δ' ἐν σοφοῖς φαῦλοι, παρ' ὅχλῳ μωσιώτεροι λέγειν. ὁρῶ δ' ἐγὼ γε τὴς τοῖς συρφετῶδεσιν ὅχλοις ἀρετῆς καὶ κεχαρισμέως ἐπιτηδύοντας λέγειν, καὶ τὴν βίον ὥς τὰ πολλὰ ἀσώτως καὶ φιληδόνως ἀποφαινοντας. καὶ νῆ δὲ εἰκότως. εἰ γὰρ ἄλλοις ἡδονὰς παρασκιδνάζοντες, ἀμελεῖσι τὰ καλὰ, χολῆ γὰρ τ' ἰδίας ἡδυπαθείας καὶ βουφῆς ὑπεράνω τὸ ὀρθὸν καὶ ὑγιὲς ποιήσαιεντο, ἢ τὸ σῶφρον αὐτὶ τῷ περὶν διώξαιεν. Πρὸς ἢ τέτοις, τί αὖ τὴς παιδᾶς χρῆσθ' ἔτερον διδάξαιμεν, καὶ τίσιν ἀγαθοῖς ἐπιφύεσθαι παραινέσαιμεν; καλὸν γάρ τοι μηδὲν εἰπὴ μήτε λέγειν, μήτε φράττειν, καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν, χαλεπὰ τὰ καλὰ. οἱ δ' αὖ-

δ' αὐτοχέδιοι τῶν λόγων, πολλῆς δὲ χερείας, καὶ ῥαδιουργίας
 εἰσι πλήρεις, ἔθ' ὅθεν ἀρκτέον, ἔθ' ὅποι παυσίον ἐστίν, εἰδό-
 των. χωρεῖς ἃ τῶν ἄλλων πλημμυλμάτων, οἱ ἀνὲκ τῆ παρα-
 χρῆμα λέγουσιν, εἰς ἀμετείαν δεινῶ ἐμπίπτωσι, καὶ πολυλο-
 γίας. σκέψις δ' ἐκ ἑᾶ τῆς ἰκνεμότης συμμετείας τὸν λόγον ἐκ-
 πίπτειν. ὁ Πέλεκλῆς, ὡς ἡμῖν ἀκείνῳ παραδέδοται, καλέμε-
 νος ὑπὸ τῆ δῆμῃ πολλᾶκις, ἐχ' ὑπήκουσε, λέγων, ἀσιώτακτος
 εἶναι. ὡσαύτως ἢ καὶ Δημοδοκῆς Ζηλωτῆς τῆς τῆς πολιτείας
 γνόμενος, καλέων αὐτὸν τῶν Ἀθιναίων σύμβουλον, ἀντέ-
 βαιον, καὶ συλλέγεσθαι, λέγων. καὶ ταῦτα μετ' ἰσως, ἀδέσπο-
 τός ἐστι, ἑπεπλάσμενῃ παράδοσις. ἐν ἣ τῇ κατὰ Μειδίῃ τλὴ
 τῆς σκέψεως ὠφέλειαν ἐναργῶς παρίσχει. φησὶ γὰρ: ἐγὼ ἢ
 ἐσκέφθαι μετ' ὧν Ἀθιναῖοι φημι, καὶ αὐτὸν ἀρνηθεῖν, καταμέ-
 μελετηκέναι ὡς ἐν τῷ μάλιστ' αἰμοί. καὶ γὰρ αὐτὸν Ἀθλιος λῶ, εἰ-
 τοιαῦτα παθὼν, καὶ πάχων, ἡμέλειαν ὧν περὶ τέτων ἐρεῖν ἐμείλ-
 λον. Τὸ ἢ πατάσασιν ἀποδοκιμάζειν τῶν λόγων τλὴ ἐτοι-
 μότητα, ἢ πάλιν αὐτὸν τλὴ ἐκ ἐπ' ἀξίοις ἀσκεῖν, καὶ φαίλῃ αὐ-
 τῷ ἐγῶγε, ἀλλ' ὡς ἐν φαρμάκῃ μοίρα, τῆτο ποιητέον ἐστίν. μέχρι
 δὴ τῆς τῶν ἀνδρῶν ἡλικίας, ἔδον ἐκ τῆ παρατυχόντος ἀξίᾳ λέ-
 γειν. ἀλλ' ὅταν τις ριζώσῃ τλὴ διώσῃ, τότε τῶν καιρῶν κα-
 λόντων, ἐλθὼν θεομάζειν τοῖς λόγοις προσήκον. ὡς περὶ γὰρ οἱ πο-
 λὺν χρόνον δεσφότες, καὶ λυθεῖν, ὑπερον ὑπὸ τῆς πόλυτρο-
 νίας τῶν δεσμῶν συνηθείας καὶ διωαμένοι βαδίζουσιν ὑπεσχελί-
 ζονται, τὸν αὐτὸν ἔσπον οἱ πολλῶν χρόνῳ τὸν λόγον σφίγγωντες,
 καὶ εἴποτε ἐκ τῆ παραχρῆμα δέουσι εἰπεῖν, ἔδον ἥττον τὸν
 αὐτὸν τῆς ἐρμηνείας χαρακτῆρα φυλάσσειν. τὸ ἢ ἐτι παῖδας ὄν-
 τας, ἔαν ἐπὶ καιρῷ λέγειν, ματαιολογίας τῆς ἐχάτης αἰτίον κα-
 θίσταται. Ζωγράφος, φασίν, Ἀθλιος Ἀπελλῆ δειξας εἰκόνα,
 ταύτῃ ἐφη, νῦν γέγραφα, ὅς, καὶ λῶ μὴ λέγῃς εἶπεν, οἶδα, ὅτι
 ταχὺ γέγραπται, θαυμάζω ἢ, πῶς ἐχὶ ταύτης πλείους γέ-
 γραφας. Ὡς περὶ τοῖσι (ἐπανάγω γὰρ πρὸς τλὴ ἐξ ἀρχῆς τῆ
 λέγει

λόγῳ ὑπόθεσιν) τὴν διατεκνὴν καὶ παραξάγῳ φρον, οὕτως αὖ
 πάλιν καὶ τὴν σμικρολογίαν τῆς λέξεως καὶ ταπεινώσιν, πα-
 ραινῶ διευλαβεῖσθαι καὶ φύγειν. ἡ μὲν γὰρ ὑπέρβογος, ἀπο-
 λείτελός ἐστιν, ἡ δὲ ἰχρὴ, λίαν ἀνέκπληκτος. καθάπερ δὲ τὸ
 σῶμα ἐξ ὁμοιογενέοντος, ἀλλὰ καὶ ὁλεκτικὸν εἶναι καὶ, καὶ τὸ λό-
 γον ὡσαύτως ἐκ αὐτοῦ μένον, ἀλλὰ καὶ εὐρωσον εἶναι δεῖ. τὸ
 μὲν γὰρ ἀσφαλές, ἐπαινέται μόνον· τὸ δὲ ἐπικίνδυνον, καὶ
 θαυμάζεται· τὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων, καὶ περὶ τῆς ἐν
 τῇ ψυχῇ ὁμοιοθεσίας· ἔπε γὰρ θρασυῶ, ἔτ' ἀτολμον καὶ κατα-
 πλῆγα προσήκειν εἶναι. τὸ μὲν γὰρ εἰς ἀναισχυντίαν, τὸ δὲ εἰς
 ἀνδραποδωδίαν περιέσεται. εὐτεχνον δὲ τὸ τὴν μέσλιν ἐν ἅπα-
 σιν τέμνειν ἐμμελίσματα. Βέλομαι δ' ἕως ἔτι μέμνημαι τῆς παι-
 δίας, ὡς ἔχω δόξης περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, ὅτι τὸν μωνόκωλον λό-
 γον, πρῶτον μὲν ἀμυσίας ἐξ μικρὸν ποιῆσαι τεκμήριον, ἔπει-
 τα δὲ καὶ πρὸς τὴν ἀσκησιν ἀφίκορον, καὶ πάντῃ ἀνέπιμονον εἶ-
 ναι νομίζω. μονωδία γὰρ ἐν ἅπασιν ἐστίν, πλήσιμόν τε καὶ
 πρόσαντες· ἡ δὲ ποικιλία, τερπνόν, καθάπερ καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἅπασιν, οἷον ἀκῶμασιν ἢ θεάμασιν. δεῖ τοίνυν πρὸν παῖδα
 τὸν ἐλδ' ἔθερον, μηδενὸς μὴ δὲ τῶν ἄλλων τῶν καλυμμένων ἐγκυ-
 κλίων παιδευμάτων, μήτε ἀνέκον, μήτε ἀθέατον ἔαν εἶναι,
 ἀλλὰ πάντα μὲν, ἐκ περιδρομῆς μαθεῖν ὡς περὶ γόματος εὐτε-
 κεν (ἐν ἅπασιν γὰρ τὸ τέλειον ἀδυνάτον.) τὴν δὲ φιλοσοφίαν
 πρὸς βένειν. ἔχω δὲ εἰκόνας παραστήσαι τὴν ἐμαυτῷ γνώμην.
 ὥς περ γὰρ περιπλῆυσται μὲν πολλὰς πόλεις καλὸν, ἐνοικῆσαι
 δὲ τῇ κρατίστῃ χρήσιμον. ἀσείως δὲ καὶ βίων ἔλεγχον ὁ φιλόσοφος·
 ὅτι ὥς περ οἱ μνηστῆρες τῇ Πινυελόπῃ πλησιάζειν μὴ δυνάμενοι,
 ταῖς ταύτης ἐμίγνυντο θεραπεύουσιν· ἔπε καὶ οἱ φιλοσοφίας μὴ
 δυνάμενοι κατατυχῆν, ἐν τοῖς ἄλλοις παιδύμασι τοῖς ἑδνὸς
 ἀξίοις, ἐαυτὸς κατασκευελεύσει. διὸ δεῖ τῆς ἄλλης παιδείας
 ὥς περ κεφάλαιον ποιεῖν, τὴν φιλοσοφίαν. Περὶ μὲν γὰρ τὴν
 τῶν σωμάτων ἐπιμέλειαν, διττὰς εὐρον ἐπισήμας ἀνδραποδοί, καὶ

ἰατρικῶν, καὶ γυμνασικῶν, ὧν ἡ μὲν τὴν ὑγίειαν, ἡ δὲ τὴν
 δεξιάν ἐντίθησι. τῷ δὲ τῆς ψυχῆς ἀρρώσθημάτων καὶ παθῶν,
 ἡ φιλοσοφία μὲν φάρμακόν ἐστι. διὰ γὰρ ταύτην ἐστὶ καὶ μετὰ
 ταύτης γινῶναι, τί τὸ καλόν, τί τὸ αἰχρὸν, τί τὸ δίκαιον, τί
 τὸ ἄδικον, τί τὸ συλλεβδύω αἰρετόν, ἢ φλυκτόν, πῶς θεοῖς,
 πῶς γενεῦσι, πῶς πρεσβυτέροις, πῶς νόμοις, πῶς ἄλλο-
 τελοις, πῶς ἄρχησι, πῶς φίλοις, πῶς γυναιξί, πῶς τέκ-
 νοις, πῶς οἰκέταις χρηστόν ἐστίν. ὅτι δεῖ θεὸς μὲν σέβειν,
 γονεῖς δὲ τιμᾶν, πρεσβύτερος αἰδεῖσθαι, νόμοις πειθαρχεῖν,
 ἄρχησιν ὑπέκειν, φίλους ἀγαπᾶν, πρὸς γυναικας σωφρονεῖν,
 τέκνων σερκτικὸς εἶναι, δούλους μὴ περὶ βεβίλειν, πρὸς μέγιστον,
 μήτε ἐν ταῖς δωραγαθίαις περιχαρὲς, μήτε ἐν ταῖς δυσπρα-
 γίαις περιλύπης ὑπάρχειν, μήτε ἐν ταῖς ἡδοναῖς ἐκλύπης εἶναι,
 μήτε ἐν ταῖς ὀργαῖς ἐκ παθεῖς καὶ θηριώδεις. ἅπερ ἐγὼ πάν-
 των τῷ ἐκ φιλοσοφίας περιγινομένῳ ἀγαθῶν, πρεσβυτάτῳ
 κείνῳ. τὸ μὲν γὰρ ὡς οὕτως εὐτυχεῖν, ἀνδρὲς· τὸ δ' ἀεπιρρο-
 νως, εὐνήν τε ἀνθρώπων. τὸ δὲ τοῖς λογισμοῖς περιεῖναι τῷ ἡδ-
 νῶν, σοφῶν. τὸ δὲ ὀργῆς κατακρατεῖν, ἀνδρὸς καὶ τῷ τυχόντος ἐστίν.
 Τελείης δὲ ἀνθρώπος ἡγεῖμαι, τὸς δυναμένους τὴν πολιτικὴν
 δυνάμιν μίξαι καὶ κεράσαι τῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ δυοῖν ὄντων μεγί-
 στον ἀγαθοῖν ἐπηβόλους ὑπάρχειν ὑπολαμβάνων, τῷ τε κοινω-
 φελὲς βίῃ, πολιτικομένους, τῷ τε ἀκύνοντος καὶ γαλλυνῶν, εὐχρη-
 βοντας περὶ φιλοσοφίαν. Τελῶν γὰρ ὄντων βίων, ὧν ὁ μὲν ἐστὶ
 πρακτικὸς, ὁ δὲ θεωρητικὸς, ὁ δὲ ἀπολαυστικὸς· ὁ μὲν ἐκλυ-
 πος καὶ ὁ δὲ τῷ ἡδονῶν, ζωῆς καὶ μικροπρεπὲς ἐστίν. ὁ δὲ
 θεωρητικὸς τῷ πρακτικῷ διαμαρτάνων, ἀσφελὴς. ὁ δὲ πρακτι-
 κὸς ἀμοιρήσας φιλοσοφίας, ἄμυστος καὶ πλημμελής. πειρατέον
 οὐκ εἰς δυνάμιν, καὶ τὰ κοινὰ πράττειν, καὶ τῆς φιλοσοφίας
 ἀντιλαμβάνεσθαι κατὰ τὸ παρεῖχον τῷ καιρῶν. ὥπως ἐπολιτεύ-
 σατο Περικλῆς, ὥπως Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος, ὥπως Δίων ὁ συ-
 ρακὺς, ὥπως Ἐπαμινώνδας ὁ Θηβαῖος, ὧν ἕκαστος Πλά-
 τωτος

πῶνος ἐγέρντο σωμνησiasής. Καὶ περὶ μὲν παιδείας, ἐκ οὐδ' ὅτι δὲ πλείονα λέγονται διαφέρειν. πρὸς ἣ τῶς εἰρημνῶσις χρησιμον, μᾶλλον ἢ ἀναγκαῖον ἐστὶ, μὴ ἢ τῆς τῶ παλαιῶν συγγραμμάτων κήσεως ἐλιγώρως ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ποιῆσθαι συλλογῶν κατὰ τὸ γεωργῶδες. τὸν αὐτὸν ἔσπον, ὅργανον τῆς παιδείας, ἢ χρησὶς τῶν βιβλίων ἐστὶ, καὶ ἀπὸ πηγῆς τῶν ἐπισήμῳ πρὲν συμβέβηκεν. Οὐ τοίνυν ἄξιον, ἢ τῶν τῶ σωμάτων ἀγωνίαν παρορᾶν, ἀλλὰ πέμποντας εἰς παιδοφίβη τὰς παῖδας, ἰκανῶς ταῦτα διαπονεῖν, ἅμα μὲν τῆς τῶ σωμάτων ὀρυθμίας εἶναι, ἅμα ἢ καὶ πρὸς ῥάμῳ. καλῶ γὰρ γήρως θεμέλιον ἐν παισὶν, ἢ τῶ σωμάτων διεξία. κατὰπερ αὐτὸ ἐν δὲ δὲ τὰ πρὸς τὸν χειμῶνα προσῆκε παρασκευάζειν, ἥπως ἐν νεότητι τῶν δὲ τῶ ξίαν καὶ τῶ σωφροσυλῳ, ἐφόδισιν εἰς τὸ γῆρας ἀποτίθεσθαι. ἔτω δὲ τῶμιόεσθαι τὸν τῶ σώματος πόνον, ὡς μὴ καταξήρης γινομένος, πρὸς τῶν τῆς παιδείας ἐπιμέλειαν ἀπαγορεύειν. κατὰ γὰρ Πλάτωνα, ὕπνοι καὶ κόποι μαθήμασι πολέμιοι. καὶ τί τῶ τῶ; ἀλλ' ὁ πάντων ἐστὶ κυριώτατον τῶ εἰρημνῶν, ἀπὸ δὲ λέγειν. πρὸς γὰρ τὰς στρατιωτικὰς ἐγῶνας, τὰς παῖδας ἀσκητέον, ἐν ἀκοντισμοῖς αὐτὰς καταδραυῶντας, καὶ πξείαις, καὶ θήραις. τὰ γὰρ τῶν ἡττωμένων ἐν ταῖς μάχαις ἀγαθὰ, τοῖς νικῶσιν ἀθλα πρόκειται. πόλεμος ἢ, ἐσκιαφηνμῶν σωμάτων ἔξιν ἐδέχεται. ἰχνος ἢ στρατιώτης πολεμικῶν ἀγῶνων ἐθὰς, ἀθλητῶν καὶ πολεμίων φάλαγγας διωθεῖ. Τί αὐτῶν αὐτῶν εἶποι; σὺ ἢ δὴ τῆς περὶ τῶν ἐλδύθέρων παίδων ἀγωγῆς ὑποχόμενος παραδείγματῶ δώσειν, ἔπειτα φαῖναι τῆς μὲν τῶν πενήτων καὶ δημοτικῶν παραμελῶν ἀγωγῆς, μόνοις ἢ τοῖς πλουσίοις ὁμονοεῖς τὰς ὑπεθήκας διδόναι. πρὸς ἣς ἐν χαλεπὸν ἀπαντῆσαι. ἐγὼ γὰρ μάλιστα αὐ βυλοῖμῳ πᾶσι κοινῇ χρησιμονεῖναι τῶ ἀγωγῶ. εἰ δὲ τινες ἐνδεῶς τοῖς ἰδίοις πράττοντες ἀδυνατήσασιν τοῖς ἐμοῖς χρησάσθαι παραγγέλμασι, τῶ τύχῳ αἰτιάσθωσαν, καὶ τὸν ταῦτα συμβεβῶντα, πειρατέον μὲν οὐκ εἰς

εἰς διωκῆναι, τὴν κρατίστην ἀγωγὴν ποιεῖσθαι τῶν παίδων, καὶ τοῖς πρῶτοις· εἰδὲ μὴ, τῇ γε διωκτῇ χρῆσθαι. Καὶ ταῦτα μὲν δὴ τῷ λόγῳ παρεφορτισάμην, ἵνα ἐφεξῆς καὶ τ' ἄλλα τὰ φέροντα πρὸς τὴν ἐρῶν τῶν νέων ἀγωγὴν σιωπάω. Κακεῖνο φημί, δεῖν τὰς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπιποδωμάτων ἀγειν, παραινέσεις καὶ λόγοις, μὴ μὰ δία, πληγαῖς, μὴ δ' αἰκισμοῖς· δοκεῖ γάρ πᾶσι ταῦτα τοῖς δούλοις μᾶλλον, ἢ τοῖς ἐλευθέροις πρέπειν· ἀποναρκῶσι γὰρ καὶ φρίττεισι πρὸς τὰς πόνους, τὰ μὲν διὰ τὰς ἀλγυδόνους τῶν πληγῶν, τὰ δὲ καὶ διὰ τὰς ὕβρεις. ἔπαινοι δὲ λόγοι, πάσης εἰσὶν αἰκίας ὠφελιμώτεροι τοῖς ἐλευθέροις, οἱ μὲν ἐπὶ τὰ καλὰ παρορμῶντες, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν αἰχρῶν ἀνείργοντες. δεῖ δὲ ἐναλλαξὶ καὶ ποικίλως χρῆσθαι ταῖς ἐπιπλήξεσι καὶ τοῖς ἐπαῖνοις· καπειδανόποτε ἀφραωνῶνται ταῖς ἐπιπλήξεσιν, ἐν αἰχμῇ ποιεῖσθαι. καὶ πάλιν ἀνακαλεῖσθαι τοῖς ἐπαῖνοις, καὶ μιμεῖσθαι τὰς τίτθας, αἰτινες, ἐπειδὴ τὰ παιδία κλαυθμυγίσωσιν, εἰς παρηγορίαν πάλιν τὸν μαστὸν ὑπέχουσι. δεῖ δὲ αὐτὰς, μὴ τοῖς ἐγκωμίοις ἐπαίρειν καὶ φυσᾶν. χαυνουῦται γὰρ ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἐπαίνων καὶ θρύπτονται. Ἡ δὲ ἐμὴ τις ἐγὼ εἶδον πατέρα, οἷς τὸ λίαν φιλεῖν, τῷ μὴ φιλεῖν αἰτιον κατέστη. τί οὐκ ἐστίν, ὃ βέλομαι λέγειν; ἵνα τῷ παραδείγματι φωτεινότερον ποιήσω τὸν λόγον. σφύδροντες γὰρ τὰς παῖδας ἐν πᾶσι τάχιον φρωτῦσαι, πόνους αὐτοῖς ὑπερμέτρως ἐπιβάλλουσιν, οἷς ἀπαυδῶντες ἐμπίπτουσι, καὶ ἄλλως βαρυνόμενοι ταῖς κακοπαθείαις, καὶ δέχονται τὴν μάθησιν ὀλιγίως. ὥσπερ γὰρ τὰ φυτὰ, τοῖς μὲν μετερίοις ὕδασι ξίφεται, τοῖς δὲ πολλοῖς πρίγεται· τὸν αὐτὸν ἔρεπον ψυχῇ, τοῖς μὲν συμμέτρως αὐξεται πόνους, τοῖς δ' ὑπερβάλλουσι βαπτίζεται. Δοτέον ἔν τοις παισίν, ἀναπνεῦν τῶν σωματικῶν πόνων, εἰς θυμωμένους, ὅτι πᾶς ὁ βίος ἡμῶν εἰς αὐτοῖς καὶ σωματικῶν εἴρηται. καὶ διὰ τοῦτο, καὶ μόνον ἐργήγορσις, ἀλλὰ καὶ ὕπνος εὐρέσθαι· ἐξ πόνου, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐρίων· ἐξ χειμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὁρέων· ἐξ ἐρε-

γοὶ πράξεις, ἀλλὰ ἡ ἑορταί· συνελόντι ᾗ εἰπεῖν, ἡ ἀπάαι-
 σις τῶν πόνων ἄρτυμά ἐστι. Ἐκ ἐπὶ τῶν ζώων μόνον τὸ τοῖδοι
 τίς γινόμενον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων. καὶ γὰρ τὰ πόζα, καὶ
 τὰς λύρας ἀνέμω, ἵνα ἐπιτεῖναι δυνηθῶμεν. καὶ δὲ οὐκ ᾗ σώ-
 ζεται, σῶμα μὲν, ἐνδεία καὶ πληρώσει, ψυχὴ δὲ, ἀείσει καὶ
 πόνω. Ἀξίον δ' ἐπιτιμᾶν τῶν πατέρων ἐνόμις, οἳ τινες παι-
 δαγωγοὶς καὶ διδασκάλοις ἐπιβέβηκότες τὰς ἡγεῖς, αὐτοὶ τῆς πύ-
 των μαθήσεως, ὅτε αὐτόπται γίνονται τὸ παράπαν, ὅτε αὐ-
 τήκοι, πλεῖστον τῷ δέοντος ἀμαρτάνοντες. αὐτὰς γὰρ παρ' ὀλί-
 γας ἡμέρας δεῖ δοκιμασίῳ λαμβάνειν τῶν παίδων, ἀλλὰ μὴ
 τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐνμιθωτῇ ἔχθρῃ. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι πλείονα
 ποιήσονται τῷ ἐπιμίλειαν τῶν παίδων, μέλλοντες ἐκάστοτε
 διδόναι τὰς δίδωσας. καὶ ταῦτα δὴ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τῷ Ἰπποκόμῳ
 χεῖρον· ὡς ἐδὲν ἔτω πιαίνει τὸν ἵππον, ὡς βασιλέως ὀφθαλ-
 μός. Παύτων δὲ μάλιστα τῷ μνήμῳ τῶν παίδων ἀσχεῖν ἔσυνε-
 δίξεν. αἷτις γὰρ ἄσπερ τῆς παιδείας ἐστὶ ταμείον. καὶ διὰ τὸ το-
 μητέρα τῶν μεσῶν ἐμυθολόγησαν εἶναι τῷ Μνημοσύνῳ, αἰ-
 νιττέμενοι καὶ παραδελῶντες, ὅτι ἐδὲν γενεᾶν καὶ βίβειν, ὡς
 ἡ μνήμη πέφυκε. Καὶ τοῖσι καὶ ταύτῃ κατὰ ἀμφοτέρα ἀσκητέον,
 εἴτε ἐκ φύσεως μνήμονες εἴσιν οἱ παῖδες, εἴτε ἐκ τῆς ἀνάγκης ἐπι-
 λήσμονες. τῷ γὰρ πλεονεξίᾳ τῆς φύσεως ἐπιρρώσομεν, τὴν
 δ' ἑλπίδα ἀναπληρώσομεν. καὶ οἱ μὲν τῶν ἄλλων ἔσονται βελ-
 τίς, οἱ δὲ αὐτῶν. τὸ γὰρ Ἡσιόδειον καλῶς εἴρηται· εἰ γὰρ
 καὶ ἐσμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο, ἔσθαι μὲν τῷ ἔρδι, τὰ-
 χακὸν μὲν ἔσθαι τὸ, γενόιτο. Μὴ λανθανέτω τοῖσι μὴ ᾗ τὸ το-
 τὸς πατέρας, ὅτι τὸ μνημονικὸν τῆς μαθήσεως μέρος, ἢ μόνον
 πρὸς τῷ παιδείᾳ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς τῆς βίης πράξεις ἐκ ἐλα-
 χίστῃ συμβάλλεται μοίρᾳ. ἡ γὰρ τῶν γεγενημένων πράξεων
 μνήμη τῆς περὶ τῶν μελλόντων εὐβελίας γίνεται παράδειγμα.
 Καὶ μὲν τοῖς ἐκ τῆς αἰχρολογίας ἀπακτέον τὰς ἡγεῖς, λόγος γὰρ
 ἔργου σκὴ κατὰ Δημόκριτον. εἴτα γε μὴν ἐν τούτοις αὐτὰς εἶναι

παρα-

παρασκώλασθαι, καὶ φιλοποροσηγόρας· ἔδωκε γὰρ ὡς τὰ αὐτῶν δό-
κτα τῇ ἡθῶν ἐστὶν ἔτιως ἀξιομίσητον. Ἐπεὶ τοίνυν οἱ παῖδες ἀμισεῖς
γίγνονται αὐτοῖς συωῦσι, μὴ παντελῶς ἐν ταῖς ζητήσεσιν ἀπα-
ραχώρητοι γιγνόμενοι. καὶ γὰρ τὸ νικᾶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἡτ-
τᾶσθαι ἐπίστασθαι καλόν, ἐν οἷς τὸ νικᾶν βλαβερόν. ἔστι γὰρ ὡς
ἀληθῶς καὶ νίκη καὶ θρῆνεια· ἔχω δὲ μάρτυρα τῆς Εὐελπίδου τὸν
σοφὸν ἐπαγαγέσθαι λέγοντα. δυοῖν λεγόντων πατέρων θυμυμέ-
νε, ὁ μὴ αὐτιτείνων τοῖς λόγοις σοφώτερος. Ἀποίνω τῷ εἰρημέ-
νων ἔδωκε ἡτόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ μάλλον ἐπιτιμώτερά τοις νέοις,
καὶ δὴ λεκτέον. ταῦτα δὲ ἐστὶ. τὸν βίον ἄρ' ὕφιστον ἀσκεῖν, τὸ τὴν
γλῶτταν κατέχειν, τὸ τῆς ὀργῆς ὑπεράνω γίγνεσθαι, τὸ τῷ
χειρῶν κρατεῖν, τῶν ἑκαστον ἡλίκων ἐστὶ σκεπτεόν. ἔσαι γὰρ
ἐπὶ παραδειγμάτων γνωριμώτερα. οἷον, ἵνα ἀπὸ τῆς τελοῦσας
παῶν ἀρξώμαι, τὰς χεῖρας τινὲς ὑποχόντες λήμμασιν ἀδί-
κοις, τὴν δόξαν τῷ προβεβιωμένῳ ἐξέχειν. ὡς Γύλιππος
ὁ Λακεδαιμόνιος τὰ σακκία τῷ χρημάτων παραλύσας, φυγὰς
ἀπὸ Πάσης τῆς Σπάρτης. Τόγῃ μὲν ἀργήτων, ἀνδρὸς σοφῆς. Σω-
κράτης μὲν γὰρ, λακτίσαντος αὐτὸν νεανίσκου θρασέος μάλα καὶ
βδελυρῆ, τὸς ἀμφ' αὐτὸν ὁρῶν ἀγανακτῆντας, καὶ σφαδάζον-
τας, ὡς καὶ διώκειν αὐτὸν ἐθέλειν, ἄρα, ἔφησε, καὶ εἰ με ὅτος
ἐλάκτισεν, αὐτίλακτίσαι τὸν ἡξιώσατε αὐτῷ; καὶ μὲν ἐκεῖνος γε-
παντελῶς κατεφράξατο, πάντων δὲ αὐτὸν ὀνειδίζόντων καὶ λακ-
τισῶν ἀποκαλέντων, ἀπήγξατο. Ἀριστοφάνης δὲ, ὅτε τὰς νεφέλας
ἐξέφερε, παρτοῖως πᾶσαν ὕβριν αὐτῆς κατασκεδασνύσας, καὶ τι-
νος τῷ παρόντων τὰ τοιαῦτα ἀνακωμωδῶντος, ἐκ ἀγανακτεῖς
εἰπόντος, ὦ Σώκρατες, μὲν δὲ ἐκ ἐγωγεῖ φησεν. ὡς γὰρ ἐν συμ-
ποσίῳ μεγάλῃ τῷ θεᾷ σκώπτομαι. ἀδελφὰ τέτοις καὶ σύζυ-
γα φανήσονται πεποικνότες, Ἀρχύτας ὁ Θρακῆτις, καὶ Πλάτων.
ὁ μὲν γὰρ ἐπ' ἀνελθὼν ἀπὸ τῆς πολέμης (στρατηγῶν δὲ ἐτύγχανε)
τὴν κατὰ λαβὼν κεχέρσωμένῳ, τὸν ἐπὶ ἔροπον καλέσας αὐτῆς,
ῥημῶς αὐτῷ ἔφησεν, εἰ μὴ λίαν ὠργίζομαι. Πλάτων δὲ δὲ λὶ-

χῶ καὶ βδελυρῶ θυμωθεῖς, τὸν τῆς ἀδελφῆς υἱὸν Σπύσιππον
 καλίσας, τῶτον, ἔφησεν, ἀπελθὼν κρότισον, ἐγὼ γὰρ πάνυ
 θυμῶμαι. χαλεπὰ δ' ἔπαυται καὶ δυσμίμητα φαίνεται αὐτῷ. οἶδα
 καὶ γὰρ. πειρατέον ἄνεις ὅσον οἶόν τέ ἐστι, τί τοις παραδείγμασι
 χρωμένως, τὸ πολὺ τῆς ἀκρατῆς καὶ μαινομένης ὑφαιρῖν ὀργῆς.
 εἰ δὲ γὰρ ἐς τὰλλα ἐνάμιλλοι ταῖς ἐκείνων ἐσμὲν, ἔτ' ἐμπει-
 ρίαις, ἔτε καλοκαγαθείαις. ἀλλ' ἐδὲν ἦττον ἐκείνων ὥσπερ
 θεῶν ἱεροφάνται καὶ δαδῆχοι τῆς σοφίας ὄντες, ὅσα πέρα ἐστιν
 ἐνδυναμῶ, ταῦτα μιμεῖσθαι καὶ περικνίξειν ἐπιχειρῶμεν. τὸ
 ποίνω τῆς γλώττης κρατεῖν (περὶ τῆς γὰρ ὥσπερ ὑπεθέμην
 εἰπεῖν λοιπὸν) εἰτις μικρὸν καὶ φαῦλον ὑπεείληφε, πλείστον ἔλα-
 μαρτάνει τῷ δέοντος. σοφὸν γὰρ εὐκαιρὸς σιγῇ, καὶ παντὸς λό-
 γου κρείττων. καὶ διὰ τὸ τοῖς μοι δοκεῖ τὰς μυσηλεύδεις τελεταῖς οἱ
 παλαιοὶ κατέδειξαν, ἵνα ἐν ταύταις σιωπῶν ἐθιζόντες, ἐπὶ
 τῷ ἥρᾳ αὐθροπίνων μυσηλείων πίσι, τὸν ἀπὸ τῆς θεῶν μετα-
 φέρωμεν φόβον. καὶ γὰρ αὐτῷ, σιωπήσας μὲν, εἶδες μετενόησέ,
 λαλήσαντες δ', ἐπαμνησθῆς. καὶ τὸ μὲν σιγηθὲν, ἐξειπεῖν
 ῥάδιον, τὸ δ' ῥηθὲν, ἀναλαβεῖν ἀδυνάτον. μυθεῖς δ' ἐγὼ γε
 οἶδα ἀκέσας ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσόντας, διὰ τὴν
 τῆς γλώττης ἀκράσίαν. ὥν τὰς ἄλλας παραλιπὼν, ἐνός, ἢ δυοῖν,
 τύπων εὐέκον ἐπιμνησθῆσομαι. τῷ γὰρ Φιλαδέλφῳ γήματος τῷ
 ἀδελφῷ Ἀρσινόῳ, Σωπάδῃς εἰπὼν, εἰς ἐχέσιόν τε θυμολιῶν
 τὸ κενεὸν ὡθεῖς, ἐν δεσμομηρίῳ πολλὰς κατεσάπη χρόνας, καὶ
 τῆς ἀκαίρου λαλιᾶς ἐμμεπτῶς ἔδωκε δίκην. ἵνα δ' ἐγὼ γέλωτα
 παράχῃ τοῖς ἄλλοις, αὐτὸς πολὺν χρόνον ἔκλαυσεν. ἐνάμιλλ-
 λα δ' ἐπὶ τοῖς ἐσύζυγα καὶ Θεόκριτος ἐσοφιστὴς εἰπέ τε καὶ ἔπαθε
 καὶ πολὺ δεινότερα. Ἀλεξάνδρου γὰρ πορφυρᾶς ἐδῆτας κελύ-
 σαντος κατὰ σκόδαζεν τὰς ἑλλήνας, ἵνα ἐπαυελθὼν τὰ ἐπινί-
 κια τῷ πολέμῳ τῷ κατὰ τῶν Βαρβάρων θύσει, καὶ τῶν ἐθνῶν κα-
 τὰ κεφαλῇ εἰσφερόντων ἄργυρον, φερότερον μὲν, ἔφησεν, ἡμφισ-
 βήσω, νῦν δ' ἥδημαι σαφῶς, ὅτι ὁ πορφέριος Οὐμῆρ δαίαι-

τος,

πες, ἔπος ἐστίν· ὥς ὦν ἐχθρὸν ἐκτίσαστο πὺν Ἀλέξανδρον. Ἀντί-
 γονον ἢ τὸν βασιλέα τῶν Μακεδόνων ἐτερόφθαλμον ὄντα, τὴν
 πῆρῳσιν προσφύρων, εἰς τὴν μετρίαν ὀργὴν κατέστησε. τὸν γὰρ
 ἀρχιμάγειρον Εὐφροπίωνα γεγενημένον ἐν τάξει ἐπέμψας,
 παραγνέδαι πρὸς αὐτὸν ἡξίει, καὶ λόγον δοῦναι ἔλαβεῖν. Ταῦ-
 τα ἢ ἀπαγγέλλοντος ἐκείνου πρὸς αὐτόν, ἔπολλάκις προσιόντος,
 οὐ οἶδα, ἔφησεν, ὅτι ὠμόνυμὲ θέλεις τῷ Κύκλωπι παραθέσθαι,
 ὀνειδίζων τῷ μὲν, ὅτι πηρὸς, τῷ ἢ ἔτι μάγειρος ἴσθι. καὶ κε-
 ροῖ τοιγαροῦν εἰπὼν, τὴν κεφαλὴν ἐχέεις, ἀλλὰ τῆς ἀθυροσο-
 μίας ταύτης καὶ ματίας δώσθαι δίκην, ἀπήγγειλε τὰ εἰρημνία
 τῷ βασιλεῖ· καὶ ὁ μὲν πέμψας, ἀνέειλε τὸν Θεόκριτον. Παρὰ πάν-
 τα ἢ πάντα (ὅπερ ἐστὶν ἱεροπρεπέστατον) σωεῖσθαι τὴν παῖ-
 δας τ' ἀληθῆ λέγειν. τὸ γὰρ φεύδασθαι, δαλοπρεπὲς, καὶ πα-
 σιν ἀνθρώποις μισεῖσθαι ἄξιον, καὶ ἢ μετρίοις δέλοις συγγνω-
 σόν. Ταῦτα μὲν οὐκ ἐνδοιάσας ἢ μελλήσας, περὶ τῆς τῶν
 παίδων δόκωσας καὶ σωφροσύνης διείλεται. περὶ τῆς ῥηθῆ-
 σθαι μέλλοντος, ἀμφιδοξός εἰμι καὶ διχογνωμῶν· καὶ τῇδε κα-
 κῆσαι κλίνων ὡς ἐπὶ πλάσιγγος, πρὸς ὑδέρπερον ῥέφαιδιώμαι.
 πολὺς δ' ὅκρος ἔχειμε, καὶ τῆς εἰσηγήσεως, καὶ τῆς ἀποφύψεως τῆς
 παράγματος. ἀποτολμητέον οὐκ ὁμῶς εἰπεῖν αὐτό. Τί οὐκ τῶ-
 τό ἐστι; πόπερα δεῖ τὴν ἐρώτησιν τῶν παίδων, ἢ ἂν τέτις σωεῖ-
 ναι καὶ σωδῶνται, ἢ τὴν ἀντίον εἰργεῖν αὐτῆς καὶ ἀποσοβεῖν
 τῆς πρὸς τέτις ὁμιλίας προσῆκον. ὅταν μὲν γὰρ ἀποβλέψω
 πρὸς τὴν πατέρα αὐδεκάτης, καὶ πὺν ἔσπον ὁμφακίας καὶ σφυ-
 φῆς, οἱ διὰ τῶν τέκνων ὑβριν ἐκ ἀνέκτλῳ νομίζουσι τὴν μετὰ τῇ
 ἐρώτησιν ὁμιλίαν, ὁλαβῆμαι ταύτης εἰσηγητῆς γενέσθαι ἔσυμ-
 βελος· ὅταν δ' αὖ πάλιν ἐνθυμηθῶ πὺν Σωκράτῳ, καὶ Πλάτω-
 νι, καὶ Ἐσνοφῶντι, καὶ Αἰσχίνῳ, καὶ Κέβητι, καὶ πάντα χορὸν ἐκεί-
 νων τῶν ἀνδρῶν, οἱ τὴν ἀρετὴν ἐδοκίμασαν ἐρωτας, καὶ τὴν μερά-
 κια φρονησάντων ἐπὶ παιδείαν ἔδωκαν καὶ τὴν ἀρετὴν τῇ
 τρώπων, πάλιν ἔπερος γίνομαι, καὶ κάμπτομαι πρὸς τὸν ἐκεί-

των τῶν ἀνδρῶν ζήλον· μαρτυρεῖ δὲ τοῖς Εὐριπίδης ἔγω λέγων·
 ἀλλ' ἔστι δῆτις ἄλλος ἐν βροτοῖς ἔρως, ψυχῆς δικαίας σώφρονός τε
 καὶ γαστρὸς. τὸ δὴ τῷ Πλάτῳτος συνεδρῆ καὶ χειρονομίῳ μίμνυμε-
 νον, ὃ παραλείπτειν. ἐξεῖναι γὰρ φησι δεῖν τοῖς ἀρετὸν ὄντας,
 ὧν αὐτῶν βέλων τῶν καλῶν φιλεῖν. τὸ μὲν οὖν τῆς ἄρας ἐπι-
 θυμῶντας, ἀπελαύνειν προσῆκε. τὸ δὲ τῆς ψυχῆς ἔρως, ὃ
 ἐγκρίνειν κατὰ τὸ σωφρονιστικόν. καὶ τὸ μὲν Θήβησι καὶ τὸ ἐν Ἡ' λίδι
 φάκτιον ἔρωτος, καὶ τὸν ἐκ Κρήτης καλέμενον ἀρπαγμόν. τὸ δὲ
 Ἀ' θλώγησι καὶ τὸ ἐν Λακεδαιμόνι ζήλωτον, καὶ τῶν παίδων μι-
 μνέον. Περὶ μὲν οὖν τούτων, ὅπως ἕκαστος αὐτὸς αὐτὸν πέ-
 πεικον, ἔγω ὑπολαμβάνω. ἐγὼ δὲ ἐπειδὴ περὶ τῆς τῶν παί-
 δων δὲ ταξίας εἴρηκα καὶ κοσμιότητος, καὶ ἐπὶ τῶν μερακίων τὴν
 ἡλικίαν ἡδὴ μεταβήσομαι, μικρὰ πάντα πασιν εἰπών. πολλά-
 κες γὰρ κατεμεμψάμην τὸς μοχθηρῶν ἐθῶν γεγονότας εἰσηγη-
 τὰς, οἵτινες τοῖς μὲν παισὶ παιδαγωγὸς καὶ διδασκάλος ἐπέση-
 σαν, τὴν δὲ τῶν μερακίων ὁρμὴν αὐτοὺς εἰσάσαν νέμεσθαι. δεόν
 αὐτῶν ἀντίον πλείω ποιεῖσθαι τούτων ἀλάβειαν καὶ φυλακὴν,
 ἢ τῶν παίδων. τίς γὰρ ἐκ οἷδεν ὅτι τὰ μὲν τῶν παίδων πλημμε-
 λήματα, μικρὰ ἔσονται πάντως εἰς τὴν ἰασην, παιδαγωγῶν ἴσως
 ὀλιγωρῶν, καὶ διδασκάλων παραγωγῆς ἀνηκεῖν. τὰ δὲ τῶν
 ἡδὴ νεανισκόμενων ἀδικήματα πολλάκις ὑπερφύεται γίνεται καὶ
 σχέτλια; ἀμετεία γαστρὸς, καὶ κλοπαὶ πατρῶων χρημάτων, καὶ
 κύβοι, καὶ κῶμοι, καὶ πότοι, ἔσονται παρθεῶν ἔρωτες, καὶ γυναικῶν
 οἰκοφθοραὶ γαμέτῳ. ἐκούσι τὰς τούτων ὁρμὰς, ταῖς ἐπιμελείαις
 δεσμεύειν καὶ κατέχειν προσῆκεν. ἀταμίδιον γὰρ τῷ ἡδονῶν ἢ ἀκ-
 μῇ, καὶ σκιρτητικόν, καὶ χαλινῶς δεόμενον, ὧς οἱ μὴ τῆς ἡλικίας ταύ-
 τῆς ἐρῶμενός ἀντιλαμβανόμενοι, τῇ ἡλικίᾳ διδόντες ἐξέσιον
 ἐπὶ τὰ ἀδικήματα λαμβάνει. Δεῖ τοίνυν τὸς ἔμφρονας πατέ-
 ρας παρὰ τούτων μάλιστα τὸν καιρὸν φυλάττειν, ἐγγηγορῶναι, σω-
 φρονίζειν τὸς μερακίστους, διδάσκοντας, ἀπειλῶντας, δεομέ-
 νους, συμβαλλόντας, ὑποσχόμενους, παραδείγματα δεικνύ-
 ντας.

ταίς, τῷ μὲν διὰ φιληδονίαν συμφοραῖς περιπεσόντων, τῇ δὲ διὰ
καρτερίαν ἔπαινον καὶ δόξαν ἀγαθῶν περιποισσασμένων. δύο
γὰρ ταῦτα ὡσπερεὶ σοιχεῖα τῆς ἀρετῆς εἰσὶν. ἐλπίς τε τιμῆς, καὶ
φόβος τιμωρίας ἢ μὲν γὰρ ὀρμητικώτερος πρὸς τὰ κάλλιστα τῷ
ἐπιτιμωμάτων, ἢ δὲ ὀκνηρὸς πρὸς τὰ φαῦλα τῷ ἔργων ἀπεργά-
ζει. Ἐκαθόλου δὲ ἀπείργειν προσήκει τὰς παῖδας, τῆς πρὸς τὰς
πονηρὰς ἀνθρώπων συνουσίας. ἀποφέρονται γάρ τι τῆς τῶν
κακίας. τὸτο δὲ παρήγγελλε καὶ Πυθαγόρας αἰνίγμασιν, ἅπερ
ἐγὼ παραδείξ, ὀκνηθήσομαι. Ἐ γὰρ ταῦτα πρὸς ἀρετῆς κτήσιν
συμβάλλει ῥοπλῶ ἐκ ἐλαχίστων. οἷον, Μὴ γόειν μελανέ-
ρων, τῆτέσι μὴ συνωλεστέειν μέλασιν ἀνθρώποις διὰ κακοή-
θειαν. Μὴ ζυγὸν ὑπερβαίνειν, τῆτέσιν, ὅτι δεῖ τῆς δικαιοσύνης
πλεῖστον ποιεῖν λόγον, καὶ μὴ ταύτην ὑπερβαίνειν. Μὴ δ' ἐπὶ
χοίρικα καθίσαι, φέλειν ἀργίαν, καὶ φρονεῖν ὅπως τὴν ἀναγκαίαν
παρασκευάσωμεν ξοφίῳ. Μὴ παντὶ ἐμβάλλειν δεξιὰν, αὐτὶ τῇ
ποροχείρῳ ὕδρι συνωλεστέειν. Μὴ φορεῖν σκινὸν δακτύλιον, ὅτι
δεῖ τὴν βίον ἐπιτιμώειν, καὶ μὴ δεῖν δεσμῷ προσάπτειν αὐτόν. Πῦρ
σιδήρῳ μὴ σκαλύνειν. αὐτὶ τῇ μὴ ἐριζίζειν θυμῷ μενον, ὃ γὰρ
προσῆκεν, ἀλλ' ὑπέειπεν τοῖς ὀργιζομένοις. Μὴ ἐδίειν καρδίαν,
μὴ βλάπτειν τὴν ψυχὴν, ταῖς φροντίσιν αὐτῶν καταφύχοντα.
Κυύμων ἀπέχεσθαι, ὅτι ὕδρι πολιτεύεσθαι. κυμαίνονται γὰρ ἡ-
σαν ἐμποροῦν αἱ ψηφοφορίαι, δίδωσι πέρας ἐπετίθεσθαι ταῖς ἀρ-
χαῖς. Σιτίον εἰς ἀμίδα μὴ ἐμβάλλειν, ἐπισημαίνει γὰρ ὅτι εἰς
πονηρὰ ψυχῇ, ἀσεῖον λόγον ἐμβάλλειν ὑποσῆκεν. ὁ μὲν γὰρ
λόγος, ξοφὴ δὲ νοῖας ἐστὶ. τῶν δὲ ἀκάθαρτον ἢ πονηρία ποιεῖ
τῷ ἀνθρώπῳ. Μὴ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὰς ὁρὰς ἐλθόντας, τῆτέσι
μῖλλοντας ἀποθνήσκουσιν, καὶ τὸν ὅρον τῇ βίῃ πλησίον ὄντα ὀρώ-
ντας, φέρειν δόλως, καὶ μὴ ἀδυμεῖν. Ἀνακάμψαι δὲ ἐπὶ τὴν ὀξαρ-
χὴν τὸν λόγον φρόντισιν. ἀπώπων μὲν γὰρ, ὅπερ ἔφην, τῶν πο-
νηρῶν ἀνθρώπων, ἀπάγειν δεῖ τὰς παῖδας, μάλιστα δὲ τῶν κο-
λάκων. ὅπερ γὰρ πολλὰκις καὶ πρὸς πολλὰς τῶν πατέρων διατε-

λῶν λέγω, καὶ οὕτω αὐτῷ εἴποιμι. χρόνος ἔστιν ἐξ ὧν ἄλλοτερον, καὶ
 μᾶλλον καὶ θῆτον ἐκ βραχυλίζον καὶ νεότητος, ὡς τὸ κολάκων, οἱ καὶ τὰς
 πατέρας καὶ τὰς παῖδας, πορορίζεις ἐκτελείβουσι, καὶ μετὰ τὸ γῆρας
 ἐπίλυπον, καὶ ἢ καὶ νεότητι ποιοῦντες, καὶ ἢ συμβουλευμάτων δέλεαρ
 ἀφύλακτον ποροτείνοντες καὶ ἡδονῶν. τοῖς παισὶ τοῖς πλεσίτοις οἱ
 πατέρες νήφειν παραινῶσιν, οἱ καὶ μεθύειν. σωφρονεῖν, οἱ καὶ ἀσελ-
 γαίνειν φυλάττειν, οἱ καὶ δαπανᾶν. φιλεργεῖν, οἱ καὶ ῥαθυμεῖν,
 σιγὴν χρόνον πᾶς ὁ βίος ἐστὶν λέγοντες, ζῶν, ἔκτε παραζῶν ποροσῆ-
 κει. τί δαὲ φροντισέον ὑμῖν καὶ τῷ πατρὸς ἀπειλῶν; κρονόληρος καὶ
 σοροδαίμων ἐστὶν καὶ μετέωρον αὐτὸν ἀράμενοι, καὶ ταχίστως ἐξοί-
 σομεν. καθῆκε δέ τις καὶ χαμαὶ τυπύω, καὶ προσηγορεύσει γαμε-
 τῶν, καὶ τὰ τῶν πατέρων ἐφόδια τῷ γήρως, περιέκοφε καὶ σεσύληκε.
 μαρὸν τὸ φύλον, ὑποκεῖται φιλίας, ἀγένοιο παρρησίας, πλε-
 σίων μετὰ κολακίαις, πενήτων καὶ ὑπερόπῃ, ὡς ἐκ λυρικῆς τέχνης
 ἐπὶ τὰς νέας ἀγόμενοι, σεσηρότες, ὅθ' οἱ ἔφεροντες γελῶσι, καὶ
 ψυχῆς ὑποβολιμαῖα, ἔνοθα μέρη βίαι. πορὸς ἢ τὸ τῶν πλεσίτων
 νῦμα ζῶντες, τῇ τύχῃ μετὰ ἐλπίθεροι, τῇ προαιρέσει καὶ δῶλοι.
 ὅταν καὶ μὴ ὑβρίζων, τότε ὑβρίζεσθαι δοκοῦντες, ὅτι μὴ μάτῳ
 παραφέρονται. ὥς εἴτω μέλει τῶν πατέρων καὶ τῶν τέκνων δαυγα-
 γίας, ἐκδιωκτέον τὰ μυστὰ καὶ ταῦτα θρέμματα. ἐκδιωκτέον καὶ, ἔκ-
 τας τῶν συμφορητῶν μοχθηρίας. καὶ γὰρ ἔτοι τὰς ἐπιεικτεστάτας
 φύσεις ἰκανοὶ διαφθείρειν εἰσὶ. ταῦτα μετὰ αὐτῶν, καλὰ καὶ συμ-
 φέροντα. ἀλλὰ καὶ μέλλω λέγειν, ἀνθρώπινα. καὶ γὰρ αὐτὰ πάλιν τὰς
 πατέρας ἐγωγε αἰσῶ τελέως σκληρὸς, ἔβραχεῖς εἶναι καὶ φύσιν,
 ἀλλὰ παλιν καὶ συγχωρῆσαι τινα τῶν νεωτέρων τῶν ἀμαρτημά-
 των, καὶ αὐτοὺς ἀναμνησκέν, ὅτι ἐγχεοντο νέοι. καὶ καθάπερ ἰα-
 τρὸς καὶ τὰ πικρὰ τῶν φαρμάκων τοῖς γλυκεσὶ χυμοῖς καταμιγνύοντες
 καὶ τέρψιν ἐπὶ τὸ συμφέρον παράδον ἔχον, ἔγω δὲ τὰς πατέρας καὶ
 καὶ ἐπιτιμημάτων ἀποτομίας, τῇ πρώτῃ μιγνύον καὶ τότε μετὰ,
 ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν παίδων ἀφίσσαι, καὶ χαλάσαι τὰς ψυχάς, το-
 πὲρ δ' αὐτὰ πάλιν ἀντιτείνειν. καὶ μάλιστα μετὰ δόλῳ φέρειν τὰς
 ἀμικρ-

ἁμαρτίαν, εἴη μήγε, προσοργισθεὶς ταχέως ἀποφλεγμῶναι.
 μᾶλλον γὰρ οὐδ' ὅθιμον εἶναι δεῖ τὸν πατέρα, ἢ βαρύνθιμον, ὥς
 τί γε δυσμενὲς ἔδυσκατέλλακτον, μισοτεκνίας ἢ μικρὸν τεκμή-
 ριον εἴσι. καλὸν ὅτι οὐκ ἔστι τῶν ἁμαρτημάτων μηδ' εἰδέναι δοκεῖν,
 ἀλλὰ τὸ τῷ γήρως ἀμβλυώτερον καὶ δύσκατον ἐπὶ τὰ γιγνώμενα
 μεταφέρειν, ὥς οὐκ ἔστι πρᾶτομενῶν ὁρῶντας μὴ ὁρᾶν, καὶ μὴ ἀ-
 κέειν ἀκόνοντας. φίλων ἁμαρτήματα φέρομεν, τί θαυμαστὸν, εἰ
 τέκνων; δέλων πολλάκις κραιπαλῶντων, μέθῳ ἐκ ἐξηλέγ-
 ξαμεν ἐφείσω ποτε; ἀλλὰ ἔχορήγησον ἡγανάκτησάς ποτε, ἀλλὰ
 καὶ σύγνωθι. ἐβηκόλησέ σε ποτε δι' οἰκείης; ἢ ὀργὴν κατάχε; ἐξ
 ἀρεῆς ποτε ζεύγος ἀφείλετο; ἢ ἄλλ' ἔστι ποτε χθιζῆς μέθης ἀποπνέων;
 ἀγνόησον μύρων ἀπόζων, σίγησον ἔτι σκιρτῶσα νέτης πώλοδα-
 μνῆϊ Πειρατέον ὅτι τὸν ἡδονῶν ἥτις καὶ πρὸς τὰς ἐπιτιμήσεις
 δυσηκόος, γὰρ κατὰ ζεύξαι. δεσμός γὰρ ἔστι τῆς ἐς τὴν ἀσφαλέ-
 ειας. ἐγγυᾶσθαι ὅτι δεῖ τοῖς υἱοῖς γυναικας, μήτε ἀγνοήσας
 πολλῶν, μήτε πλυσίωνέρας, τὸ γὰρ τῷ κατὰ στυγὸν ἔλεος, σοφόν.
 ὥς οἵ γε μακρῶ κρείττες ἐαυτῶν λαμβανόντες, ἢ τῶν γυναικῶν ἄν-
 δρες, τῶν ὅτι προικῶν δέλοισι λανθανέσι γινόμενοι. Βραχέα ὅτι
 προδίδεις αὐτοῖς, περιεράτω τὰς ὑποθήκας. πρὸ πάντων γὰρ δεῖ
 τὸν πατέρα τὸν μὴν ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ πάντα ἃ δεῖ πράττειν,
 ἐναργὲς ἐαυτὸς παράδειγμα τοῖς τέκνοις παρέχειν, ἵνα πρὸς τὸν
 τύπων βίον ὡς περ κάτοπτον ἀποβλέποντες, ἀποβέβωται τῶν
 αἰσχρῶν ἔργων ἔργων. ὥς οἵτινες τοῖς ἁμαρτάνουσιν υἱοῖς ἐπιτι-
 μῶντες, τοῖς αὐτοῖς ἁμαρτήμασι περιπίπτουσιν, ἐπὶ τῶν ἐκείνων
 ὀνοματι λανθανέτιν ἐαυτῶν κατηγοροὶ γινόμενοι. οἷδ' ὅλως
 φαύλως ζῶντες, ἢ τῶν δέλοισι παρρησίαν ἄγουν ἐπιτιμᾶν,
 μή τι γὰρ δὴ τοῖς υἱοῖς. χωρεῖς ὅτι τῶν, γέροντο ἂν αὐτοῖς τῶν ἀδι-
 κημάτων σύμβουλοι καὶ διδάσκαλοι. ὅπως γὰρ γέροντες εἰσιν αἰαί-
 χιωτοι, ἐν ταῦθ' ἀνάγκη καὶ νέας αἰαίδεσθαι εἶναι. Πειρατέον
 οὐκ εἰς τὸν τῶν τέκνων σωφρονισμὸν, πάνθ' ὅσα προσήκον ἐπιτι-
 μέειν, ζηλώσαντας τῷ Εὐρυδίκῳ, ἥτις Ἰλλυεὶς ἦσα καὶ τελε-

βάρβαρος, ὅμως ἐπὶ τῇ μαθήσει τῶν τέκνων, ὅφ' ἐκ τῆς ἡλικίας ἤφατο παιδείας. ἱκανῶς ἢ αὐτῆς τινὶ φιλοτεκνίῳ σημαίνει τὴν πειραμα, ὅπερ ἀνέθηκε τῇ μύσῃ. Εὐρυδίῃ κηϊέρα πολιῆτις, τὸν δ' ἀνέθηκε εὖστον μύσαις ψυχῇ ἐλῶσα πόθον. ρεάμματ' γὰρ μνημεῖα λόγων μήτηρ γεγαῖα, παίδων ἡβώντων, ὅς ἐπόνησε μαθεῖν. τὸ μὲν οὐκ πάσας τὰς φορηρημύνας συμπεριλαβεῖν, παραινήσεις, διχῆς ἴσως ἢ ἔργον ἐστὶ. τὸ ἢ τὰς πλείους ζηλῶσαι, καὶ αὐτὸ μὲν ὁμοιότηας δέοντόν ἐστι, ὅτι πολλῆς ἐπιμελείας. αὐτοὺς δ' οὐκ ἀνθρωπίνῃ φύσει κατέστηκεν.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ

ΤΟΥΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ

Λέγειν.

Τὴν γνομένην μοι χολὴν περὶ τῆς ἀκρίβειας, ὦ Νικάνδρε, ἀπέσταλκά σοι γράφας, ὅπως εἰδῆς τῆς πείθοντος ὀρθῶς ἀκρίβειαν, ἵνα τῶν προσατιόντων ἀπήλλαξαι, τὸ ἀνδρεῖον ἀπληφῶς ἰμάτιον. ἀναρχία μὲν γάρ, ὡς οἱ τῶν νέων ἐλδοθεῖαν ἀπαιδούσια νομίζουσι, χαλεπωτέρως ἐκείνων τῶν ἐν παισὶ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν δεσπότας ἐφίσησι τὰς ἐπιθυμίας, ὥσπερ ἐκ δεσμῶν λυθείσας. καὶ καθάπερ Ἡρόδοτός φησιν ἅμα τῶν χιτῶνι συνακδύεσθαι τινὶ αἰδῶ τὰς γυναικάς, ὥστε οἱ τῶν νέων, ἅμα τῶν τοῦ παιδικὸν ἰμάτιον ἀποδέσσειν, συναποδέμενοι τὸ αἰδέσθαι καὶ φοβεῖσθαι, καὶ λύσαντες τινὶ καταχηματίζουσαν αὐτὴν περιβολὴν, οὐδὲς ἐμπίπλυνται τῆς ἀναγωγίας. σὺ ἢ πολλὰ κίς ἀκηκοὺς, ὅτι ταῦτόν ἐστι τὸ ἐπεῖσαι θεῶν, καὶ τὸ πείθεσθαι λόγῳ, νόμιζε τινὶ εἰς ἀνδρας ἐκ παίδων ἀγωγὴν, ἐκ ἀρχῆς εἶναι τοῖς ὡφρονῆσιν ἀποβολὴν, ἀλλὰ μετὰ βολὴν ἀρχόντος, αὐτὶ μιδωτὲ τινὸς ἢ ἀργυρωνήτε, θεῖον ἡγεμόνα τῆς βίης λαμβάνουσιν τὸν λόγον, ὥς τὰς ἐπομύνας, ἄξιόν ἐστι μόνως ἐλδοθεῖρας νομίζειν. μόνον γὰρ ἂν δεῖ βύλιθαι μαθόντες, ὡς βέλοισι ζῶσι. ταῖς ἢ ἀπαιδούτοις καὶ παραλόγοις ἐρμύαις,

καὶ

καὶ πράξις ἀγνοεῖς καὶ μικρὸν ἐν πολλῷ τῶ μετανοῶν
 τι τὸ ἐκείσιον. Ἐπεὶ δ' ὥστερ τῶν ἐγγραφόμενων εἰς τὰς πολυ-
 τείας, οἱ μὲν ἀλλοδαποὶ καὶ ξένοι κομῶν πολλὰ μέμφομαι
 καὶ δυσκολαίνουσι τῶν γινομένων, οἱ δ' ἐκ μετοίκων συλῆφοι
 καὶ σιωπῆεις ὄντες τῶν νόμων, οὐ χαλεπῶς προσδέχονται τὰ
 ἐπιβάλλοντα, καὶ σέβουσιν· ἔτι δὲ πολλὴν χρόνον ἐν φιλοσο-
 φίᾳ παραβέβηκον, καὶ παῦ μάθημα καὶ ἀκροσμά παιδικὸν ἀπαρ-
 χῆς ἐπιστῆναι προσφερέσθαι λόγων φιλοσόφου μεμνημένον,
 δύμνη καὶ οἰκῆον ἦκειν εἰς φιλοσοφίαν, ἢ μόνη τὸν ἀνδρεῖον καὶ
 τέλειον ὡς ἀληθῶς ἐκ λόγων τοῖς νέοις περιτίθῃσι κόσμος. Οὐκ
 αὐτὸν δὲ οἱ μὲν σιροσασθῆσαι περὶ τῆς ἀκροστικῆς αἰδῆσεως,
 ὡς ὁ Θεόφραστος παιδικωτάτῳ εἶναι φησὶ πασῶν. ἔτε γὰρ
 ὁρατὸν ἔδδεν, ἔτε γούσεν, ἔτε ἀπτὸν, ἐκστάσεις ἐπιφέρει, καὶ
 ταραχὰς, καὶ πτοίας πλικάυτας, ἡλίκαι κῆλαμβαύουσι τὴν
 ψυχῇ, κτύπων τινῶν καὶ πατέρων καὶ ἡχων τῇ ἀκοῇ προσπε-
 σόντων. ἔτι δὲ λογικώτερα μᾶλλον ἢ παιδικωτέρα. τῇ μὲν
 γὰρ κακία πολλὰ χωρεῖα καὶ μέρη τῆ σώματος παρέχει δι' αὐτῶν
 ἐνδύσαν ἀφασθαι τῆς ψυχῆς. τῇ δὲ ἀρετῇ, μία λαβὴ τὰ ὅλα τῶ
 νέων ἐστίν, αὐτὴ καθαρὰ καὶ ἀθρυπτα κολακεία, καὶ λόγοις ἀδι-
 κτα φαύλοις, ἀπαρχῆς φυλάττεται. διὸ καὶ Ξενοκράτης τοῖς
 παισὶ μᾶλλον, ἢ τοῖς ἀθληταῖς ἐκέλευε περιάπτειν ἀμφώτι-
 δας, ὡς ἐκείνων μὲν τὰ ὅλα ταῖς πληγαῖς, πύτων δὲ τοῖς λό-
 γοις τὰ ἥθη εὐερεφομένων, ἐκ ἀνηκοίας καὶ κωφότητος ἀπομνῶ-
 μενος, ἀλλὰ τῶ λόγων τῆς φαύλης φυλάττεσθαι παραινῶν, πρὶν
 ἑτέρως χρηστὸς ὥστερ φύλακας ἐν ἑαυτῶν ὑπὸ φιλοσοφίας, τῇ
 ἡθεὶ καὶ μάλιστα κινεμένην αὐτὴ καὶ ἀναπειθομένην χώραν κατα-
 χεῖν. καὶ Βίας ὁ παλαιὸς Ἀμάσιδι κελευσθεὶς τὸ χρηστότατον ὅμῳ
 καὶ φαυλότατον ἀποπέμψαι κρέας τῶ ἱερείῳ, καὶ γλώττας ὀξε-
 λῶν ἀπέπεμψε, ὡς καὶ βλάβας καὶ ἀφελείας τῶ λέγειν ἔχοντας
 μεγίστας. οἱ τε πολλοὶ τὰ μικρὰ παιδία καταφιλοῦντες αὐτοὶ
 τῶ τῶν ὧτων ἀπύονται, καὶ τούτοις τῶτο ποιεῖν κελύουσιν, αἰ-
 νιτό-

τιτύνενοι μετὰ παιδείας, ἵτι δὲ φιλεῖν μάλιστα τοὺς διὰ τῶν
 ᾧτων ἀφελουῦτας. ἐπεὶ ὅτι γε πάσης ἀκροάσεως ἀπειργόμενος
 ὁ νέος, καὶ λόγῳ μηδενὸς γενομένος, ἢ μόνον ἄκαρπος ὢν ὅλος, καὶ ἁ-
 βλασθῆς διαμύνει πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ ἔστι διασείφοιτο πρὸς κακίαν,
 ὥσπερ ἐκ χώρας ἀκινήτῃ καὶ ἀργῇ ἄρεια πολλά πῆς ψυχῆς ἀνα-
 δίδους, δηλόν ἐστι. τὰς γὰρ ἐφ' ἡδονῇ ὁρμάς, καὶ πρὸς πόνον
 ὑποψίας, οὐ θυραίας αὐδ' ὑπὸ λόγων ἐπεισάκτες, ἀλλ' ὥσ-
 περ αὐτὴ χθονας οὖσας μυρίων παθῶν καὶ νοσημάτων πηγὰς,
 αὐτὰς τις ἀφίτης ἢ πεφύκασι χωρεῖν, καὶ μὴ λόγοις χρησθεὶς ἀφαι-
 ρῶν, ἢ παραξέπων, καθάρτῃ τῇ φύσιν, οὐκ ἐστὶν ὅ τῶν θη-
 ρείων οὐκ αὐτὴ μερώτερον ἀνθρώπῳ φανείη. Διὸ δὴ μεγάλην μὲν
 ἀφέλειαν, οὐκ ἐλάττω ἢ κίνδιων τοῖς νέοις τοῦ ἀκούειν ἔχον-
 τος, οἶμαι καλῶς ἔχειν καὶ πρὸς αὐτὸν αἰεὶ καὶ πρὸς ἕτερον διαλέ-
 γεσθαι περὶ τοῦ ἀκούειν. ἐπεὶ καὶ τούτῳ κακῶς τοὺς πλείους
 χρωμένους ὁρῶμεν, οἱ λέγειν ἀκούσι, πρὶν ἀκούειν ἐπισθῆ-
 ναι. καὶ λόγων μὲν οἶονται μάθῃσιν εἶναι ἔτι μελέτην, ἀκροάσει
 ἢ καὶ τῆς ὁπωσοῦν χρωμένους ἀφελῆσθαι. καὶ τοι τοῖς μὲν σφαι-
 ρίζουσιν, ἅμα τῷ βαλεῖν καὶ τῷ λαβεῖν τὴν σφαῖραν ἢ μάθῃσις·
 ἐν ἢ τῇ τῷ λόγου χρεῖα, τὸ δεῖξασθαι καλῶς, τῷ ἀποεῖναι ἀπο-
 τερόν ἐστιν, ὥσπερ τῷ τεκεῖν, τὸ συλλαβεῖν τι καὶ καταχεῖν τῷ
 γονίμων. ταῖς μὲν ἄν ἔρρισι ταῖς ὑπὸ πνεύματι λοχείας καὶ ὠδῖνας,
 ἀτελῶν τινῶν ἔτι ἀφύχων ἱπολημμάτων ἀρχὰς λέγουσιν εἶναι.
 τῷ ἢ ἀκείν μὴ δυνάμενών νεών, μὴ ἢ ἀφελῆσθαι δι' ἀκοῆς ἐπι-
 θῶπων, ὑπὸ πνεύματι ὅντως ὁ λόγος ἐκπίπτων, ἀκλειῆς αἰδή-
 λος ὑπαὶ νεφέας σκεδάσθαι. καὶ μὲν γὰρ ἀγγεῖα πρὸς τὴν ὑπο-
 δοχὴν τῷ ἐγχεομένῳ ἐπικλίνουσι καὶ συνεπιτρέφουσιν, ἵνα ἐγ-
 χυσὶς ἀληθῶς, μὴ ἔκχυσις γένῃται. αὐτὰς ἢ τῷ λέγοντι πα-
 ρέχειν ἔτι σωμαρμόττειν τῇ προσοχῇ τὴν ἀκρόασιν, ὥς μηδὲν
 ἐκτύχοι τῷ χρησίμῳ λεγομένῳ, ἢ μανθάνουσιν. ἀλλ' ὅ πάν-
 των καταγελαστοτάτων ἐστιν, αὐτὸς μὲν τι προσέχῃσι διηγεμένῳ
 δεῖπνον, ἢ πομπὴν, ἢ ὄνειρον, ἢ λοιδορίαν γεγεννημένῳ αὐ-

τῷ

τῷ πρὸς ἄλλον, ἀκροῶνται σιωπῇ καὶ προσλιπαροῦσιν. αὐτὰρ δὲ
 τις αὐτὸς ἐπισπασάμενος διδάσκει τῷ χρησίμων, ἢ παραινῇ
 τῷ δεινῶν, ἢ ρουθετῇ πλημμελοῦντας, ἢ καταπραΰνῃ χα-
 λειπύοντας, ἢ ὑπομύσειν, ἀλλ' ἐὰν μὲν δυνάωνται φιλο-
 τιμέμενοι, πειρᾶσθαι ἐξαμάχονται πρὸς τὸν λόγον, εἰδὲ
 μὴ, φέροντες ἀπίασιν πρὸς ἑτέρους λόγους, καὶ φλυαροῦσιν, ὥς
 ἀγγεῖα φαῦλα ἐσθλὰ τὰ ὦτα πάντων μᾶλλον, ἢ τῷ ἀναγ-
 καίῳ ἐμπιπλάντες. τὸς μὲν οὐκ ἵππους εἰ καλῶς ἔειποντες,
 δισόμους τῷ χαλινῷ, τὸς δὲ παῖδας, ἀκηκόους τῷ λόγῳ παρέ-
 χουσι, πολλὰ μὲν ἀκύνειν, μὴ πολλὰ δὲ λέγειν διδασκομένους.
 καὶ γὰρ τὸν Ἐπαμεινώνδαν ὁ Σπίνδαρος ἐπαινῶν, ἔφη μὴτε πλείο-
 να γινώσκοντι, μὴτε ἐλάττονα φθιγγομέσῳ, ῥαδίως ἐντυ-
 χεῖν ἑτέρῳ. καὶ τὴν φύσιν ἡμῶν ἐκάσθ' ἀκούουσι, δύο μὲν ὅτι
 δοῦναι, μία δὲ γλῶτταν, ὥς ἐλάττονα λέγειν, ἢ ἀκύνειν ὀφεί-
 λοντι. Πάντα γὰρ μὲν οὐκ ἐνέω, κόσμος ἀσφαλὲς ἐστὶν ἢ σιω-
 πῇ, μάλιστα δ' ὅταν ἀκύνειν ἑτέρῳ μὴ συνητάτῃται, μὴ δ'
 ἐξυλακτῇ πρὸς ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος ἢ μὴ λίαν ἀρετὸς,
 ἀνέχεται καὶ πειρᾶσθαι παύσασθαι τὸν ἐξαλεγόμενον, καὶ παύσα-
 μένου, μὴ δὲ θέως ἐπιβάλλῃ τὴν ἀντίρρησην, ἀλλ' ὥς Διχαί-
 ρης φησὶ, διαλείπῃ χρόνον, εἴτε προδεῖναι τι βέλοιο τοῖς λελεγ-
 μένοις ὁ εἰρηκῶς, εἴτε μετὰ θείδει καὶ ἀφελεῖν. οἱ δὲ διδυὺς ἀντι-
 κέκτορες, εἴτε ἀκούοντες, εἴτε ἀκουόμενοι, λέγοντες δὲ πρὸς λέ-
 γοντας, ἀχημονῶσιν. ὁ δ' ἐγκρατῶς καὶ μετ' αἰδοῦς ἀκούειν ἐπι-
 θεῖς, τὸν μὲν ἀφελίμον λόγον ἐδέξατο καὶ κατέχευε, τὸν δ' ἀχρηστον
 ἢ φλυαρὸν, μᾶλλον διεῖδε, καὶ κατεφώρασε, φιλαλήθης φανεῖς, καὶ
 φιλόνοικος, ἐδὲ προπέτης καὶ δύστερος. ὅσον κακῶς οἱ τοῖς λέ-
 γουσιν, ὅτι δεῖ τῷ νέῳ μᾶλλον ἐκπνευματοῦν τὸ οἶμα καὶ τὸ τύ-
 φον, ἢ τῷ ἀσκήν τὴν αἶρα, τὸς ἐγχεῖται βελόμενος χρησίμον.
 εἰ δὲ μὴ, γέμοντες ὄγκῳ καὶ φουσημάτων, ἐπιδέχονται. Φθόνος
 τοίνυν μετὰ βασανίας καὶ δυσμενείας, ἐδόν μὲν ἔργῳ παρῶν,
 ἀγαθόν, ἀλλὰ πᾶσιν ἐμπόδιος τοῖς καλοῖς, κάκιστος δὲ ἀνθρω-
 πίνῳ

μὲν

μὲν παρέδρος καὶ σύμβουλος, αἰαρά καὶ ἀνδρῶν δυαυρόσδεκα
 ποίων τὰ ὠφέλιμα, διὰ τὸ πᾶσι μᾶλλον ἡδεῖσθαι τὰς φθορουῦτας
 ἢ τοῖς εὐ λεγομένοις· καίτοι πλεῖτος μὲν ὄντινα δάκνει, καὶ δόξα καὶ
 κάλλος, ἐτέροις ὑπάρχοντα, φθορὸς ἐστὶ μόνον· ἄχθεται γὰρ
 ἄλλων εὐτυχοῦντων· ὁ δὲ λόγος καλῶς λεγομένων δυσχεαίνων,
 ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀγαθῶν ἀνιᾶται· ὡς γὰρ τὸ φῶς τῶν βλεπόντων,
 καὶ ὁ λόγος τῶν ἀκούοντων ἀγαθόν ἐστίν, αὐτὸ βέλονται δέχου-
 σαι· τὸν μὲν οὐκ ἐφ' ἐτέροις φθόνον ἄλλαι τινὲς ἀπαίδεστοι καὶ
 κακαὶ ἐκδεύσεις ἐμποιοῦσιν· ὁ δὲ πρὸς τὰς λέγοντας ἐκ φιλοδο-
 ξίας ἀκαίρως καὶ φιλοτιμίας ἀδίκως γινόμενος, ὃ δὲ προσέχειν ἔσθ'
 τοῖς λεγομένοις ἢ ἔτι διακείμενον, ἀλλὰ θορυβεῖ καὶ περιπα-
 τῶν διαόειν, ἅμα μὲν τῷ ἑαυτοῦ ἐξιν ἐπισκοπεῖσθαι, εἰ λείπε-
 ται τῆς τῶν λέγοντος, ἅμα δὲ τὰς ἄλλας ἐπιβλέπυσθαι, εἰ ἄγονται
 καὶ θαυμάζουσιν, ἐκπληττομένων τε ὑπὸ τῶν ἐπαίνων, καὶ ἀγρυπ-
 νουσαν πρὸς τὰς παρόντας, αὐτὸ ἀποδέχωνται λέγοντα· τῶν δὲ λό-
 γων τὰς μὲν εἰρημνίας ἑῶσαν καὶ προΐεμεν, ὅτι λυπῶσι μνη-
 μοδόμοι, πρὸς δὲ τὰς ἐπιόντας παρὰ ττομένων καὶ ξέμουσαν,
 μὴ τῶν εἰρημνίων βελτίονες γινώσκοντες, ἀπειθεῖν καὶ τάχιστα
 παύσασθαι τὰς λέγοντας, ὅταν κάλλιστα λέγωσι· λυθείσης δὲ τῆς
 ἀκροώσεως, πρὸς ὃς ἐν τῇ εἰρημνίᾳ ἦσαν, ἀλλὰ τὰς φωνὰς καὶ
 διαθέσεις τῶν παρόντων ἐπιτηφίζουσιν· καὶ τὰς μὲν ἐπαινεῖν ἔσθ',
 ὥσπερ ἐμμανῆ φάλογσαν καὶ ἀποκηδῶσαν, προστρέχουσιν δὲ καὶ
 συλλαβελάζουσιν τοῖς φέγουσι τὰ εἰρημνία καὶ διασρέφουσιν·
 αὐτὸ δὲ μηδὲν διασρέφεται, παραβάλλουσιν νεώτερος τινὰς,
 ὡς ἄμεινον εἰρηκότας εἰς τὸ αὐτὸ καὶ δυνατώτερον, ἕως διαφθεί-
 ρασθαι καὶ λυμνηαμένη τῷ ἀκρόασιν, ἀρχεῖν αὐτῇ καὶ ἀόνητον
 ἀπεργάσθαι· Διὸ δὲ τῇ φιλικότητι πρὸς τῷ φιλοδοξίᾳ σπει-
 σάμενοι ἀκροῶσθαι τῶν λέγοντος ἴλεων καὶ ἡρόων, ὥσπερ ἐφ' ἐξία-
 σιν ἱερὰ καὶ θυσιάς ἀπαρχὴν παρελημμένων, ἐπαινοῦντα μὲν
 οἷς ἐπιτυχεῖ, τῷ δυνάμει, ἀγαπῶντα δὲ τῷ προθυμίᾳ
 αὐτῷ τῷ φέροντος εἰς μέσον αὐτὸ γινώσκει, καὶ πείθοτος ἐτέρως δὲ

ὧν αὐτὸς πέπεισται· τοῖς μὲν οὖν κατορθουμένοις ἐπιλογισίον
 ὡς ἐκ ἀπὸ τύχης ἐδὲ αὐτομάτως, ἀλλ' ἐπιμελεία καὶ πόνος καὶ
 μαθήσεις κατορθοῦνται· καὶ μιμητέον ταῦτα θαυμάζοντάς γε
 δὴ καὶ ἡλουμένους· τοῖς δ' ἀμαρτανουμένοις ἐφιστάει καὶ τὴν διά-
 νοίαν, ὅφ' ὧν αἰτιῶν καὶ ὅθεν ἡ παραφροσύνη γέγονεν· ὡς γὰρ ὁ
 Ξενοφῶν φησι, τὴν οἰκονομικὴν ἐκ τῶν φίλων ὀνίνασαι καὶ ἀπὸ
 τῶν ἐχθρῶν· ἔτι καὶ ἐξηγορέας καὶ προσέχοντας, καὶ μόνον κα-
 τορθοῦντες, ἀλλὰ καὶ διαμαρτάνοντες ὠφελεῖσιν εἰ λέγοντες·
 καὶ γὰρ διανοήματος διτέλεια, καὶ ῥήματος κοινότης, καὶ χῆμα φορτι-
 κόν, ἐκ τῶν μετὰ χαρᾶς ἀπειροκάλησιν ἔπαινον, καὶ ὅσα
 τοιαῦτα, μᾶλλον ἀκροωμένοις ἐφ' ἐτέρων, ἢ λέγουσιν ἐφ' ἑαυτῶν
 καταφαίνεται. Διὸ δὲ μεταφέρειν τὴν διδασκίαν ἐφ' ἑαυτὸς ἀπὸ
 τῶν λέγοντος, ἀνασκοποῦντας εἶτι τοιοῦτον λαοθαύομεν ἀμαρτάν-
 οντες· ῥᾶσον γὰρ εἰς τὸ ὄντων τὸ μέμψασθαι τὸν πλησίον ἀχρή-
 σως τε καὶ κοινῶς γινόμενον, αὐτὸ μὴ πρὸς τινα διόρθωσιν ἢ φυλα-
 κὴν ἀναφέρηται τῷ ὁμοίῳ· καὶ τὸ τῷ Πλάτῳ ἐκ ὀκνητέον ἀεὶ
 πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἀμαρτανόντων ἀναφθίγγεσθαι· ἢ που ἄρ'
 ἐγὼ τοιοῦτος; ὡς γὰρ ἐν τοῖς ὁμμασι τῶν πλησίον ἐλλάμποντα
 τὰ ἐκ τῶν ὁρώμεν, ἔτι ἐπὶ τῶν λόγων δεῖ τὴν ἑαυτῶν ἐνεικονίζε-
 σθαι τοῖς ἐτέρων, ἵνα μήτε ἄγαν θρασέως καταφρονώμεν ἄλλων,
 αὐτοῖς τε προσέχωμεν ἐν τῷ λέγειν ἐπιμελεστέρον. Χρήσιμον δὲ
 πρὸς τὸ καὶ τὴν παραβολῇ, ὅταν γινόμενοι κατ' αὐτὰς ἀπὸ
 τῆς ἀκροάσεως, καὶ λαβόντες τι τῶν μὴ καλῶς ἢ μὴ κανῶς εἰ-
 ρῆσθαι δοκούτων, ἐπιχειρῶμεν εἰς ταῦτα, καὶ προάγωμεν αὐτοὺς,
 τὰ μὲν ὥσπερ ἀναπληροῦν, τὰ δ' ἐπανορθῶσαι, τὰ δὲ ἐτέρως
 φράζειν, τὰ δ' ὅλως εἰσφέρειν ὅς ὑπαρχῆς πειρώμενοι πρὸς τὴν
 ὑπόθεσιν· ὁ καὶ Πλάτων ἐποίησε πρὸς τὸν Λυσίαν λόγον· τὸ μὲν
 γὰρ ἀντειπεῖν καὶ χαλεπὸν, ἀλλὰ καὶ πάνυ ῥάδιον, εἰρημικῶς λό-
 γον· τὸ δ' ἔτερον ἀνταναστῆσαι βελτίονα, πάντα πασιν ἐργῶδες·
 ὥσπερ ὁ Λακεδαιμόνιος ἀκῆσας ὅτι Φίλιππος Ὀλυμπον κατέ-
 σκαψεν, ἀλλ' ἐκ ἀναισθησά γε τοιαύτῳ, ἔφη, πόλιν ἐκείνος αὐτὸν

νηθεῖν· ὅταν ἔν ἐν τῷ διαλέγεσθαι, πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν
 μὴ πολὺ φαινόμεθα τῶν εἰρηκότων διαφέροντες, πολὺ τὸ κατα-
 φρονεῖν ἀφαιρέμεν, καὶ τάχιστα κολέεται τὸ αὐθαδὲς ἡμῶν καὶ φί-
 λαντον ἐν ταῖς τοιαύταις ἐλεγχομένον ἀντιπαρβολαῖς. Τῷ πρί-
 μῳ καταφρονεῖν τὸ θαυμάζειν ἀντικείμενον, ὁ γνωμονεσίρας
 μὲν ἐστὶ δὴ περὶ καὶ ἡμερωτέρας φύσεως, δεῖ γὰρ μὴ εἰδ' αὐτὸ μι-
 κρὰς ὁλβείας, τάχα δὲ καὶ μείζονος, ὅσῳ οἱ μὲν καταφρονη-
 τικοὶ καὶ θρασεῖς, ἥττον ὠφελουῦνται ὑπὸ τῶν λέγοντων, οἱ δὲ
 θαυμαστικοὶ καὶ ἄκακοι, μᾶλλον βλάπτονται· καὶ τὸν Ἡράκλει-
 τον ἐκ ἐλέγχουσι· βλάξαι αὐθροπὸς ἐπὶ παντὶ λόγῳ ἐπιτοῦσαι
 φιλεῖ· δεῖ δὲ τὸν μὲν ἔπαινον ἀφελῶς τοῖς λέγουσι, τὴν δὲ πίσιν
 ὁλβιῶς φορέσθαι τοῖς λόγοις, καὶ τὸ μὲν λέξεως καὶ ποροφῶς
 τῷ ἀγωνιζομένῳ, ὁ μὲν καὶ ἀπλουῖν εἶναι θεατῶν, τὸ δὲ χρείας
 καὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων ἀκριβῆ καὶ πικρὸν ἐξετασῶν· ἵν'
 οἱ μὲν ἀκρόντες μὴ μισῶσιν, οἱ δὲ λέγοντες μὴ βλάπτωσιν ὡς
 πολλὰ φεδῶν καὶ πονηρὰ δόγματα λανθάνουσιν· διότι καὶ πίσει
 τῇ πρὸς τὰς λέγοντας ἐκδεχόμενοι· οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμονίων
 ἄρχοντες, ἀνδρὸς ἐκ δὲ βεβιωκίης γνώμην δοκιμάσαντες,
 ἐτέρῳ προσέταξαν εἰπεῖν ὁδοκιμουῦντι περὶ τὸν βίον καὶ τὸ ἥθος,
 ὁρῶντας πάντας καὶ πολιτικῶς ἐθίζοντες τὸν δῆμον ὑπὸ τῷ ῥόπῳ
 μᾶλλον ἢ τῷ λόγῳ τῶν συμβουλευδόντων ἄγεσθαι· τὰς δὲ ἐν φιλο-
 σοφίᾳ λόγους ἀφαιρουῦντα καὶ τὴν τῷ λέγοντος δόξαν αὐτὰς ἐφ'
 αὐτῶν ἐξετάζειν· ὡς γὰρ πολέμου καὶ ἀκροάσεως πολλὰ τὰ κε-
 νὰ ἐστὶ· καὶ γὰρ πολλὰ τὰ λέγοντες, καὶ πλάσματα, ἑοφρῦς, καὶ
 περιαιτολογία, μάστις δὲ αἰκραυγαὶ καὶ οἱ θόρυβοι καὶ τὰ πηδή-
 ματα τῶν παρόντων, συνεκπλήττει τὸν ἄπειρον ἀκροατὴν καὶ
 νίον, ὥσπερ ὑπὸ ῥόμπης παραφερόμενον· ἔχει δέ τι καὶ ἡ λέξις
 ἀπατηλὸν, ὅταν ἡδεῖα καὶ πολλὴ καὶ μετ' ὄγκου τινὸς καὶ κατασκόπῃς
 ἐπιφέρηται τοῖς φράγμασιν· ὡς γὰρ τῷ ὑπὸ αὐλὸν ἀδόντων αἱ
 πολλαὶ τὰς ἀκούοντας ἀμαρτίαι διαφύλασσιν, ὥστε περιττὴ καὶ
 σοβαρὰ λέξις αἰτιλάμπει τῷ ἀκρατῇ πρὸς τὸ δηλέμενον· ὁ

μὲν

μὲν γὰρ Μελαγχολίος, ὡς ἔοικε, περὶ τῆς Διοχέους ἑαγῶδιαι
 ἐρωτηθεὶς, ἐκ ἔφη κατιδεῖν αὐτὴν ὑπὸ τῶν ὀνομάτων ἐπιπροσ-
 θεμενῶν· αἱ δὲ τῶν πολλῶν διαλέξεις καὶ μελείται σοφιστῶν, καὶ
 μόνον τοῖς ὀνόμασι παραπετάσμασι χρῶνται τῶν διασημάτων,
 ἀλλὰ καὶ τὴν φωνὴν ἐμμελείαις τισὶ καὶ μαλακότησι καὶ περιείσε-
 σιν ἐφηδυνόντες, ἐκβαλχέουσι καὶ περιτρέουσι τοὺς ἀκροαμένους,
 κενῶν ἡδονῶν διδόντες, ἢ κενωτέραν δόξαν ἀντιλαμβάνοντες·
 ὥστε αὐτοῖς συμβαίνει τὸ ὑπὸ Διονυσίου ρηθῆναι· ἐκεῖνος γὰρ, ὡς
 ἔοικεν, διδοκιμοῦντι κισσαρῶδῳ παρὰ τὴν θῆαν ἐπαγγελά-
 μενος δωρεάς τινὰς μεγάλας, ὑπερον ὑδὸν ἔδωκεν, ὡς ἀποδε-
 δωκὼς τὴν χάριν· ὅσον γὰρ (ἔφη) χρόνον εὐφραίνεις ἄδων,
 ποσῶτον ἔχαιρες ἐλπίζων. Τῆτον δὲ ἔρανον αἱ τοιαῦται πληρῶ-
 σιν ἀκροάσεις τοῖς λέγουσι· θαυμάζονται γὰρ ἐφ' ὅσον τέρπε-
 σιν, εἴτε ἅμα τῆς ἀκοῆς ἐξερρύη τὸ ἡδὺ, καὶ κείνους προλέλοιπεν
 ἢ δόξα, ἢ μάτῳ τοῖς μὲν ὁ χρόνος, τοῖς δὲ ὁ βίος ἀνάλωται·
 διὸ δεῖ τὸ πολὺ καὶ κενὸν ἀφαιρουῦντα τὴν λέξεως, αὐτὸν δίδωκεν τὸν
 καρπὸν καὶ μιμεῖσθαι μὴ τὰς σφηνπλόκους, ἀλλὰ τὰς μελίσ-
 σας· αἱ μὲν γὰρ ἐπινοῶσαι τὰ ἀνθηρὰ καὶ δῶδῃ τῶν φύλλων,
 σιωεῖν καὶ διαπλέκουσιν ἡδὺ μὲν, ἐφήμερον δὲ καὶ ἄκαρπον ἔρ-
 γον· αἱ δὲ, πολλάκις ἴων καὶ ῥόδων καὶ ὑακίνθων διαπετόμεναι
 λειμῶνας, ἐπὶ τῇ χαρύντατον καὶ δεμύτατον θύμον καταίρουσι, καὶ
 τότε προσκάθλυνται, ξανθὸν μέλι μηδόμεναι καὶ λαβεῖσθαι τι τῷ
 χρησίμων, ἀποπέτονται πρὸς τὸ οἰκεῖον ἔργον· ἔτω δὲ δεῖ τὸν
 φιλότεχνον καὶ καθαρὸν ἀκροατὴν τὰ μὲν ἀνθηρὰ καὶ ξυφερά τῶν
 ὀνομάτων, ἢ τῶν παραγμάτων τὰ δραματικά καὶ πασηγυρικά,
 κηφύων βοτάνῳ σοφιστιῶντων ἡγόμενον ἔαν, αὐτὸν δὲ τῇ προ-
 σοχῇ καταδύμενον εἰς τὴν νοῦν τῷ λόγῳ, καὶ τὴν διάθεσιν τῷ λέγον-
 τοι, ἔλκεν ἀπ' αὐτῆς τὸν χρησίμον καὶ ἀφ᾽ ἐλῖμον, μεμνημένον ὡς
 ἐκ εἰς θείαν ὑδὲ ὠδεῖον, ἀλλ' εἰς σχολῶν καὶ διδασκαλῶν ἀ-
 φῖνται, τῷ λόγῳ τὸν βίον ἐπαγορῶσόμενος· ὅθεν δὲ καὶ ποιη-
 τέον ἐπίσκεψιν καὶ κρίσιν τῆς ἀκροάσεως ὥς αὐτῇ, καὶ τῆς περὶ
 αὐ-

αὐτὸν διαθέσεως, ἀναλογιζόμενον εἶτι τῶν παθῶν γέγονε
μαλακώτερον, εἶτι τῶν αἰαρῶν κουφότερον, εἰ θάρσος, εἰ-
φρόνημα βέβαιον, εἰ πρὸς ἀρετὴν καὶ τὸ καλὸν ἐνθουσιασμός.
Οὐ γὰρ ἐκ κυρεῖς μὲν ἀνάσαστα δεῖ τῇ κατόπῃ παρασλῶναι,
καὶ τῆς κεφαλῆς ἄψαλαι, τὴν περισκοπὴν τῆς τευχῶν ἐπισκο-
πουῦντα, καὶ τῆς κουρᾶς τὴν ἐξέφορὰν, ἐκ δ' ἀκροάσεως ἀπιδόν-
τα καὶ χολῆς, ἐκ δ' αὖθις ἀφορᾶν καὶ πρὸς ἑαυτὸν, καθάμανθά-
νοντα τὴν ψυχὴν, εἶτι τῆς ὀχληρῶν ἀποπερμεσίν καὶ περι-
τῶν, ἐλαφροτέρα γέγονε καὶ ἡδίων. ὅτε γὰρ βαλανίει φασὶν ὁ
Ἀεῖρων, ὅτε λόγῳ μὴ καθαίροντος, ὀφελός ἐστιν. ἡδίδω μὲν
οὐκ ὑπὸ λόγων ὠφελόμενος ὁ νέος. εἰ δὲ ἢ τὸ ἡδὺ τῆς ἀκροάσεως
ποιεῖσθαι τέλος, εἰ δ' οἶσθαι δεῖν, ἐκ χολῆς ἀπιδόει φιλοσό-
φῳ, μινυρίζοντα καὶ γεγανωμένον, ὃς ζητεῖν μυρίζεσθαι διό-
μνον ἐμβροχῆς καὶ καταπλάσματος, ἀλλὰ χάριν ἔχειν, εἰ
τις ὥσπερ καπνῶ σμύλως, λόγῳ δειμῆ τὴν διάνοιαν ἀχλύος
πολλῆς καὶ ἀμβλύπτης γέμισαν ἐκκαθάρει. καὶ γὰρ εἰ τοῖς λέγε-
σι προσέκει μὴ παντάπασιν ἡδονὴν ἐχέσης καὶ πιθανότητα λέ-
ξεως παραμελεῖν, ἐλάχιςα τότε φροντισέον ἐς τὴν νῆα, τότε
πρωτων. ὕστερον δέ περ, καθάπερ οἱ πίνοντες ὅταν παύσωνται
διψῶντες, τότε τὰ τορεύματα τῆς ἐκπομάτων ὑποθεωρῶσι καὶ
εὐφραίνωνται, ὅπως ἐμπλησθέντι δογμάτων καὶ ἀναπνέουσιν, ὁ-
τέον τὴν λέξιν εἰ τι κομψὸν ἔχει καὶ περιττὸν ἐπισκοπεῖν. ὁ δ'
αὖθις ἐξαρχῆς μὴ τοῖς πράγμασιν ἐμφυόμενος, ἀλλὰ τὴν λέ-
ξιν Ἀττικὴν ἀξίων εἶναι καὶ ἰχνίῳ, ὅμοιος ἐστὶ μὴ βουλομένῳ
ποιεῖν ἀντίδοτον, αὐτὸ μὴ τὸ ἀγγεῖον ἐκ τῆς Ἀττικῆς κωλιάδος
ἦκε κεραμυμένον, μὴ δ' ἰμάτιον περιβαλῆναι χειμῶνος, εἰ
μὴ προβάτων Ἀττικῶν εἶναι τὸ ἔριον. ἀλλ' ὥσπερ ἐν τείβωνι Λυ-
σιακῇ λόγῳ λεπτῷ καὶ φίλῳ καθήμενος, ἀπρακτος καὶ ἀκίνη-
τος. ταῦτα γὰρ τὰ νοσήματα, πολλὰ μὲν ἐρμήϊα καὶ καὶ φρε-
νῶν ἀγαθῶν, πολλὰ δὲ τερθρεῖα καὶ σωμυλῖαν ἐν ταῖς χολαῖς
πεποιήκε τῆς μεираίων, ὅτε πράξιν, ὅτε πολιτείαν φιλοσόφῳ

παραφυλαττόντων αὐδρὸς, ἀλλὰ λέξεις καὶ ῥήματα, καὶ τὸ καλῶς ἀπαγγέλλειν ἐν ἐπαίνῳ τιθεμένων, τὸ δὲ ἀπαγγελλόμενον εἴτε χησίμον, εἴτε ἄχρισον, εἴτε ἀναγκαῖον, εἴτε κενόν ἐς καὶ περιττον, ἢ ἐπισαμένων, ἢ δὲ βυλομένων ὀξετάζειν. ἀκολουθεῖ ὅμως τὸ περὶ τῶν προβλημάτων παράγγελμα· δεῖ γὰρ τὸν ἐπὶ δεῖπρον ἵκοντα, τοῖς παρακειμένοις χηῖναι, καὶ μηδὲν αἰτεῖν ἄλλο, μηδ' ἐξελέγχειν· ὁδ' ἐπὶ λόγων ἀφιγμένος ἐσίασιν, αὐτὸν ἐπὶ ῥητοῖς, ἀκροάθω σιωπῇ τῷ λέγοντος· οἱ γὰρ εἰς ἄλλας ὑποθέσεις ἐξάγοντες καὶ παρεμβάλλοντες ἐρωτήματα, καὶ προσδιαπορουῦντες, ἢ ἡδεῖς ἢ δὲ δυσανάλλακτοι πρὸς ἀκράσιν ὄντες, ὠφελουῖται μὲν ἑδρὴν, πὺν ὅτι λέγονται καὶ τὸ λόγον ὁμοῦ σωτῆρας εἶναι. ὅταν δὲ τὸς ἀκούοντας ὁ λέγων ἐρωτᾷ καὶ προβάλλειν κελύσῃ, χησίμον τι δεῖ καὶ ἀναγκαῖον αὐτὸν προβάλλοντα φαίνεσθαι· ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσσεὺς καταγελάττει παρὰ τοῖς μενεήρεσιν,

Αἰτίζων ἀκόλους, ἢ ἄσρας, ἢ δὲ λέβητας.

μεγαλοφυχίας γὰρ ἠγωνίητο σημεῖον, ὡς τὸ διδόναι τι τῶν μεγάλων, καὶ τὸ αἰτεῖν· μάλλον δ' αὐτὶς ἀκροατῇ κατεγέλασεν εἰς μικρὰ καὶ γλίχρα προβλήματα τὸν διαλεγόμενον κινουῦτος· οἷα περὶ δολομένους τινες τῶν νέων, καὶ παρεπιδεικνύμενοι διαλεκτικῶς ἢ μαθηματικῶς ἔξιν, εἰώθασιν προβάλλειν περὶ τῆς τῶν ἀρίστων τομῆς, καὶ τίς ἢ κατὰ πλοῦραν ἢ κατὰ διάμετρον κινήσεις· πρὸς οὓς ἐξιν εἰπεῖν τὸ ὑπὸ Φιλοτίμου πρὸς τὸν ἔμπυον ἐφθισιῶντα ῥηθῆναι. ἐπεὶ γὰρ ἐλάλησεν αὐτῷ φαρμάκιον αἰτῆρ· πρὸς παρωνυχίαν, αἰδόμενος ἀπὸ τῆς χροῆς καὶ τῆς ἀπαπτοῆς τὴν διάθεσιν, ἢ ἐς σοί (φυσὶν) ὥς βέλτιστε περὶ παρωνυχίας ὁ λόγος· ἢ ἐς σοί ποίνω, ὦ νεανία, περὶ ποιέτων ζητημάτων ὥρα σκοπεῖν, ἀλλὰ πῶς οἰήματος ἐλάζονεας, ἐρώπων τε καὶ φλυαρίας ἀπολυθεῖς, εἰς βίον ἄτυρον ἐυγυαίνοντα καταστήσεις σαυτὸν. Εὐ μάλα ὅτι καὶ πρὸς τὴν τῷ λέγοντος ἐμπειρίαν ἢ φυσικῶς δυνάμιν ἡρμοσμένον, ἐν οἷς αὐτὸς αὐτῷ κράτιστός ἐστι, ποιεῖσθαι

τὰς ἐρωτήσεις, καὶ μὴ παραβιάζεσθαι τὸν μὲν ἡθικώτερον φιλο-
 σοφουῦντα, φυσικὰς ἐπάγοντα καὶ μαθηματικὰς ἀπορίας· τὸν
 δὲ τοῖς φυσικοῖς σεμνωδόμενον, εἰς σωτημιμυόνων ἐπιχείσεις ἔλ-
 κοντα, καὶ ψευδομυόνων λύσεις· ὡς γὰρ ὁ τῇ κλειδί τὰ ξύλα χρί-
 ζειν, τῇ δὲ ἀξίνη τὴν θύραν ἀνοίγειν πειρώμενος, ἐκ ἐκεῖνα δό-
 ξειν αὐτὸν ἐπιηράζειν, ἀλλ' αὐτὸν ἀποστρεῖν τῆς ἐκατέρου χρείας καὶ
 διωάμεως· ἔτι οἱ παρὰ τῷ λέγοντι ὁ μὴ πέφυκε μὴ δὲ ἡσκη-
 κεν αἰτουῦντες, ὁ δὲ ἔχει καὶ δίδωσι μὴ δρεπόμενοι μηδὲ λαμβά-
 νοντες, καὶ τὸ βλάπτονται μόνον, ἀλλὰ καὶ κακοῦθιαν ἐ δυσ-
 μύειαν προσοφλισκάνουσι· φυλακτέον δὲ καὶ τὸ πολλὰ καὶ πολλά-
 κας αὐτὸν φοροβάλλειν· ἐστὶ γὰρ καὶ τὸ τοιοῦτον παρεπιδει-
 κνυμένου· τὸ δὲ ἑτέρου προτείνοντος ἀκροᾶσθαι μετ' ὀκλήας,
 φιλόλογον καὶ κοινωνικόν, ἵνα μήτι τῷ ἰδίῳ ἐνοχλῇ καὶ κατε-
 πείγῃ πάθος, ἐπιχέσεως διόμενον, ἢ νόσημα παρηγορίας·
 τάχα μὲν γὰρ ἐδὲ ἀμαθίῳ κρύπτειν ἄμεινον, ὡς φησὶν Ἡρά-
 κλειτος, ἀλλ' εἰς μέσον τιθῆναι καὶ θεραπεύειν αὐτὸν δὲ ὀργήτις ἢ
 προσβολὴν δειτιδαίμονίας, ἢ διαφορὰ πρὸς οἰκείους στυγνότητος, ἢ
 περιμανῆς ἐξ ἔρωτος ἐπιθυμία, κινῆσα χορδὰς τὰς ἀκινήτους
 φρενῶν ἐπιτράζειν τὴν διάνοιαν, καὶ φεῦγετον εἰς ἑτέρους λόγους
 ἀποδιδράσκοντας ἢ ἔλεγχον, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν τέτων ἀκουσέον
 ἐν ταῖς διατριβαῖς, καὶ μετὰ ταῖς διατριβαῖς, ἰδίᾳ προσιόντας
 αὐτὰς καὶ προσανακρίνοντας· ἀλλὰ μὴ τουῦ αὐτίον, ὥσπερ οἱ
 πολλοὶ χαίρουσι τοῖς φιλοσόφοις περὶ ἄλλων διαλεγομένων,
 καὶ θαυμάζουσιν· ἐὰν δὲ τὸς ἄλλους ἑάσας ὁ φιλόσοφος, αὐτοῖς
 ἐκείνοις ἰδίᾳ παρήρησιάζεται περὶ τῶν διαφορέντων, καὶ ὑπομι-
 μνήσκῃ, δυσχεραίνουσι ἐπερίεργον νομίζουσιν· ἐπιεικῶς γὰρ,
 ὥσπερ τῇ βραγυδῶν ἐν τοῖς θεατρῶν, καὶ τῇ φιλοσόφων ἐν ταῖς
 σχολαῖς οἶοντα δεῖν ἀκούειν, ἐν δὲ τοῖς ἔξω πράγμασιν ἔδωκεν αὐ-
 τὰς αὐτῶν διαφέρειν ἡγῆνται, πρὸς μὲν τὸς σοφιστὰς εἰκότως τῷ
 τοιοῦτον ἐπιδότας· ἀναστῆτες γὰρ ἀπὸ τῶν θρόνων, καὶ ἀποθέμενοι
 τὰ βιβλία, καὶ τὰς εἰσαγωγὰς ἐν τοῖς ἀληθινοῖς τῷ βίῳ μέρεισι,
 μικροῖ

μικροὶ καὶ ὑπὸ χεῖρα φαίνονται τοῖς πολλοῖς · περὶ δὲ τῶν ὄντων φιλοσόφων ἀγνοῶντες ὅτι καὶ ἀσπεδή, καὶ παιδιὰ, καὶ νῦμα, καὶ μεδίαιμα καὶ σκυθρωπασμός αὐτῶν, μάλιστα δ' ὁ φρὸς ἕκασον ἰδίᾳ περαινόμενος λόγος, ἔχει τινὰ καρπὸν ὠφέλιμον τοῖς ὑπομένειν προσέχειν ἐπιθεῖσι. Δεῖται ὅτι καὶ τὸ περὶ τῶν ἐπαίνους καθήκον ἀλαβείας τινὲς καὶ μετεριότητος, διὰ τὸ μήτε τῶν ἑλλειψιν αὐτῶν, μήτε τῶν ὑπερβολῶν ἔλκευ θέρειν εἶναι. βαρὺς μὲν γὰρ ὁ ἀκροατὴς ἔφορτικός, ὁ πρὸς παῦ ἀτειγκτος καὶ ἀτρυνὴς τὸ λεγόμενον, οἴηματος ὑπούλου καὶ περιαιτολογίας ἐνδιαθέτης μεσός, ὡς ἔχων τί τ' λεγομένων βέλτιον εἰπεῖν, μήτε ὀφρυῶν κατὰ χῆμα κινῶν, μήτε φωνῶν δυνάμενος μάρτυρα φιληκούας προεῖμενος, ἀλλὰ σιγῇ ἔβαρύτη κατὰ πλάσσει ἡχηματισμῶ θέρωμενος δόξαν ὁσαυτοῦ καὶ βάθος ἔχοντος ἀνδρός, ὥσπερ χημάτων, τῶν ἐπαίνων, ὅσον ἄλλω μεταδίδωσιν, αὐτῶν δοκῶν ἀφαιρεῖσθαι. πολλοὶ γάρ εἰσιν οἱ κακῶς καὶ παρὰ μέλος τῶν Πυθαγόρει φωνῶν ὑπολαμβάνοντες · ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐκ φιλοσοφίας ἐφησεν αὐτῶν περιγεγονέναι τὸ μηδὲν θαυμάζειν · ἔπειτα δὲ τὸ μηδὲν ἐπαινεῖν, μηδὲ τιμᾶν ἐν τῷ καταφρονεῖν τιθέμενοι, καὶ τὸ σεμνὸν ὑπεροψία διώκουσιν · ὁ γὰρ φιλόσοφος λόγος τὸ μὲν ἐξ ἀπορίας καὶ ἀγνοίας θαῦμα καὶ θαμβος ἐξαίρει, γνώσει καὶ ἰστορίᾳ τῆς περὶ ἕκασον αἰτίας, τὸ δὲ εὐκὸν ἔμεγα καὶ φιλασθρῶπον ἐκ ἀπόλλυσι · τοῖς γὰρ ἀληθινῶς καὶ βεβαίως ἀγαθοῖς τιμὴ τε καλῆσι, τὸ τιμῆσαι τινα τ' ἀξίων, καὶ κόσμος ἀπρεπέσας, τὸ ἐπικοσμῆσαι περιουσίᾳ δόξης καὶ ἀφροσύᾳ γινόμενον · οἱ δὲ γλίσχροι περὶ τὰς ἐτέρων ἐπαίνους, ἔτι πενθεῖν καὶ πεινῆν εἰκάσι τῶν ἰδίων · ὁ δὲ ἐναντίος τῶν αὐτῶν, μηδὲ ἐπικρίνων, ἀλλὰ κατὰ ῥῆμα καὶ συλλαβῶν ἐφιστάμενος καὶ πεκραγῶς, ἐλαφρὸς τις ὢν καὶ ὀρνεώδης, πολλὰ καὶ μὲν εὐδὲ αὐτοῖς ἀρέσκει τοῖς ἀγωνιζομένοις, αἰεὶ δὲ λυπεῖ τὰς ἀκρωμένους, ἀσπασθῶν καὶ σιωπῆσας παρὰ γνώμην, οἷον ἑλκομένης βίᾳ δὲ αἰδῶ ἔσσωπιχαῖται, εὐδὲν δὲ ὠφελήσεις.

διὰ τὸ παραχῶδῃ καὶ πολυπτόητον αὐτῇ περὶ τοὺς ἐπαίνους
γεγονέναι τὴν ἀκρόασιν, ἀπέρχεται τῷ τελῶν σὺ φερόμενος·
εἶρων γὰρ, ἢ κόλαξ, ἢ περὶ λόγους ἀπειρόκαλος ἐδοξεν εἶναι.
Διὲς μὲν ἔν δικάζοντα, δεῖ μὴτε πρὸς ἕχθραν τινὰ, μὴτε
πρὸς χάριν ἀκείνῃ, ἀλλ' ἀπὸ γνώμης πρὸς τὸ δίκαιον. ἐν ᾗ
ταῖς φιλολόγοις ἀκροάσεσιν, ἔτε νόμος εὐδαίμων, ἔτε ὅρκος ἡμᾶς
ἀπείργει, μὴ μετ' ὀνοίας ἀποδέχεσθαι τὸν ὀφθαλμόν. ἀλ-
λά καὶ τὸν Ἑρμῆν ἢ χάρισιν οἱ παλαιοὶ συγκαθίδρυσαν, ὥς
ῥά τις τῷ λόγῳ τὸ συγκατακρίναι καὶ προσφιλεῖς ἀπαιτοῦ-
τος. ἔξ γὰρ οἶονται παντελῶς ἔτις ἐκβόλιμον εἶναι τὸν λέγον-
τα καὶ διημαρτημένον, ὥστε μὴτε νοῦν τινὰ παραχεῖν ἄξιον
ἐπαίνου, μὴτε ἀπομνημόνευσιν ἐτέρων, μὴτε αὐτῷ τὴν ὑπό-
θεσιν τῷ λόγῳ καὶ προαίρεσιν, ἀλλὰ μὴ ᾗ λέξιν, ἢ διάθεσιν
τῷ λεγομένῳ, ὥς αὐτὸν ἐχινόποδας καὶ αὐτὰ ἑαχέως ὁδὸν, ἵνα
φύονται μαλακῶν αὐθιὰ λαοκρίων. ὅπερ γὰρ ἐμῆτοι τινὸς ἐγκώ-
μια καὶ πυρετὴ καὶ τὴν δία χυτῆς ἐπιδεικνύμενοι, πιδανόπτης
ἐκ ἀμοιβῆσιν, ἢ περὶ λόγος ὑπ' ἀνδρὸς ἄλλως γέπως δοκουῦτος,
ἢ καλεσμένου Φιλοσόφου περαινόμενος, ἐκ αὐτοῦ ὅλως ἀναπνέω τι-
να καὶ καιρὸν ἀκροαταῖς ὀφειλέσι καὶ φιλανθρώποις παράχοι
πρὸς ἐπαινον; οἱ γοῦν ἐν ὥρᾳ πάντες, ὥς φησὶν ὁ Πλάτων,
ἀμνηστέον δάκνουσι τὸν ἐρωτικόν. Ἐλδοκῆς μὲν, θεῶν παῖδας
ἀνακαλῶν, μέλανας ἢ ἀνδρείους, καὶ τὸν γρυπὸν βασιλικόν, καὶ
τὸν σιμὸν ἐπὶ χεῖρ, τὸν ἢ ὠχρὸν ὑποκοιζόμενος μελίχρου ,
ἀσπάζεται καὶ ἀγαπᾷ. δεινὸς γάρ ἐστιν ὁ ἔρω, ὥσπερ ὁ κιττὸς
αὐτὸν ἐκ πάσης ἀνδρῶσαι προφάσεως. πολὺ δὲ μάλλον ὁ φιλή-
κοις καὶ φιλόλογος, αἰετὶν αἰτίας ὀφειλέτικὸς ἔσται, διὸ καὶ ἐκ ἀπο-
φύτου τῷ λεγόντων ἕκαστον ἐπαινῶν φανῆται. καὶ γὰρ ὁ Πλά-
των πρὸν Λυσίᾳ λόγον, ἔτε κατὰ τὴν εὐρεσιν ἐπαινῶν, καὶ τῆς
ἀπαξίας αἰτιώμενος, ὅμως αὐτῇ τὴν ἐπαγγελίαν ἐπαινεῖ. Ἐ-
ὅτι τῷ ὀνομάτων σαφῶς καὶ εὐρογγύλως ἕκαστον ἀποτετιρόνεται.
μέμψατο δ' αὖ τις Ἀρχιλόχῳ μὲν τὴν ὑπόθεσιν, Παρμενί-
δῃ

δου ἢ τὴν σοιχοποιίαν, Φωκυλίδου ἢ τὴν ὀτέλειαν, Εὐεπί-
 δου ἢ τὴν λαλιάν, Σοφοκλέους ἢ τὴν αἰωμαλίαν, ὥστε ἀ-
 μέλει καὶ τῶν ῥητόρων, ἔστιν ὁ μὲν ἐκ ἔχων ἡδὺς, ὁ ἢ πρὸς πά-
 σος ἀργός, ὁ δ' ἐνδεὴς χαρίτων, ἕκαστος γὰρ ἐν τῷ ἐπαινεῖται
 κατὰ τὸ ἴδιον τῆς διωάμεως, ὃ κινεῖν καὶ ἄγειν πέφυκεν. ὥστε
 καὶ τοῖς ἀκούςιν, ὁπορίαν εἶναι καὶ ἀφθονίαν τῆ φιλοφρονεῖσθαι,
 τὰς λέγοντας. ἐνίοις γὰρ ἐξαρκεῖ καὶ μὴ διὰ φωνῆς ἐπιμαρ-
 τυρῶμεν, ὅμματος πραότητα, καὶ γαλιώλυ προσώπου, καὶ
 διάθεσιν ὁμοῦ καὶ ἄλυπον ἐμπαρὰ χεῖν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἡδὴ
 καὶ πρὸς τὰς ὁλως ἀποτυγχάνοντες, ὥστε ἐγκύκλια καὶ κοινὰ
 πάσης ἀκροάσεώς ἐστι. Καθέδρα δέ τις ἄτυφος, καὶ ἀκλινὴς ἐν
 ἐρῳ χήματι, ἢ πρόσβλεψις αὐτῆς τῶν λέγοντι, καὶ τάξεις
 ἐναργῆς προσοχῆς, καὶ προσώπου κατὰ στας καθαρὰ καὶ ἀνέμ-
 φατος, οὐχ ὄβριως, καὶ δυσκολίας μόνον, ἀλλὰ καὶ φροντίδων
 ἄλλων ἢ ἀχολιῶν, ὡς ἐν ἔργῳ γε παντί. τὸ μὲν καλὸν, ἐκ
 πολλῶν οἷον ἀειθμῶν εἰς εἷα καιρὸν ἡκόντων, ὑπὸ συμμέτρίας
 τινὸς ἢ ἀρμενίας ἐπιτελεῖται. τὸ δ' αἰσχροῦ, ἐξ ἐνὸς τῆ τυ-
 χόντος ἐκλείποντος, ἢ προσόντος ἀτόπως, δι' οὗ ἐτοίμῳ ἔχει ἢ
 γένεσιν. ὥστε ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀκροάσεως, καὶ μόνον βαρύτης ἐπι-
 σκυμῆς, καὶ ἀνδία προσώπου, καὶ βλέμμα ῥεμβῶδες, καὶ πε-
 ρί κλασις σώματος, καὶ μηρῶν ἐπάλλαξις ἀπρεπῆς, ἀλλὰ καὶ
 νῦμα, καὶ ψιθυρισμὸς πρὸς ἕτερον, καὶ μειδίαμα, χασμαί τε
 ὑπνώδεις, καὶ κατήφειαι, καὶ παῦ εἴ τι τάτοις ἴοικεν, ὑπὸ δ' οὐ-
 νὴν ἐστὶ, ἢ δεῖται πολλῆς δόλαβείας. οἱ ἢ, τῶ μὲν λέγοντος,
 οἷονταί τι ἔργον εἶναι, τῶ ἢ ἀκούοντος, ἐκ δ' ἄλλ' ἐκεῖνον μὲν
 ἐξ ἱσθίν ἢ κεν πεφροντικότα, καὶ παρὲς κλάσμενον, αὐτοὶ ἢ
 ἀσκεπτοὶ καὶ ἀφρόντιδες τῶν καθηκόντων ἐμβαλόντες, κα-
 θέζονται καθάπερ ἀτεχνῶς ἐπὶ δεῖπνον ἢ κόντες, εὐπαθεῖν
 πορευομένων ἐτέρων. καὶ τοὶ καὶ σωδείπνουσι χαρίεστος ἔρ-
 γον ἐστὶ, πολὺ ἢ μᾶλλον ἀκροατῶν, κοινῶς γάρ ἐστι τῶ λόγου,
 καὶ σωεργὸς τῶ λέγοντος. καὶ ἐπὶ τὰ μὲν ἐκείνου πλημμελήματα

πικρῶς ἐξετάζειν ὀφείλει, κατὰ ῥῆμα καὶ παῖγμα παράγων ἢ
 διδωμένῳ, αὐτὸς ἢ ἀνδ' αὐτως ἀχρημονεῖν καὶ πολλὰ σολοικί-
 ζειν περὶ τῶν ἀκρόασιν. ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῇ σφαιρίζειν τῇ βα-
 λόντι δεῖ συγκινέμενον δῦρ' ὅθμως φέρεσθαι τὸν δεχόμενον, ὅπως
 ἐπὶ τῇ λόγων ἐστὶ τις δῦρ' ὅθμια, ἢ περὶ τὸν λέγοντα καὶ περὶ τὸν
 ἀκροώμενον, αὐτὸν ἑκάτερος τὸ προσῆκον αὐτῷ φυλάττει. Δεῖ ἢ μὴ
 ἢ ταῖς φωναῖς τῷ ἐπαίνων ὡς ἔτυχε χρῆσθαι. καὶ γὰρ Εὐπίκω-
 ρος ἐπὶ τοῖς τῷ φίλων ἐπιστολίοις κροτοδορύβης γίνεσθαι παρ'
 αὐτῷ λέγων, ἀνδρὲς ἐσιν. οἱ ἢ τὰς ἑσνάς φωνὰς τοῖς ἀκροατι-
 ρίοις νῦν ἐπεισάγοντες, ὅτοι καὶ θείως, καὶ θεωρορήτως, καὶ
 ἀπροσίτως ἐπιλέγοντες, ὡς ἐκ ἔτι τὰ καλῶς ἢ τὰ σοφῶς καὶ τὰ
 ἀληθῶς ἑξαρχοῦντος, οἷς οἱ περὶ Πλάτωνα καὶ Σωκράτην καὶ
 Ὑπερίδην ἐχρῶντο σημεῖοις τῶν ἐπαίνων, ὑπεραχρημονῶσι καὶ
 ἑξαβάλλουσι τὰς λέγοντας, ὡς ὑπερηφάνων τινῶν καὶ περιττῶν
 δεομένων ἐπαίνων. σφόδρα ἢ ἀνδρὲς εἰσι καὶ οἱ μετ' ὅρκου τοῖς λέ-
 γουσι, ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ τὰς μαρτυρίας ἀποδιδόντες. ἔχ'
 ἔπτον ἢ τῶν, οἱ περὶ τὰς ποιότητας ἀσοχρῶντες ὅταν, φιλοσό-
 φου μὲν ἐπιφωνῶσι δειμέως, γέροντι ἢ, ἀφ' ὧς ἢ ἀνδρῶς,
 τὰς τῶν παιζόντων καὶ πανηγυριζόντων ἐν ταῖς χολαστικαῖς με-
 λέταις φωνὰς ἐπὶ τὰς φιλοσόφους μετακομίζοντες, ἢ λόγου σω-
 φροσύνῃ προσφέροντες ἐπαινον ἑταιρικόν, ὥσπερ ἀθλητῇ κρή-
 νων ἢ ῥόδων σέφανον, οὐ δίφνης ἢ ἢ κοτίνης περιτριφέντης. Εὐ-
 ρεπίδης μὲν οὐκ ὁ ποιητής, ὡς ὑπολέγοντος αὐτῷ τοῖς χορδῶ-
 ταῖς φιδίῳ τινι πεποιημένῳ ἐφ' ἀρμονίας, εἰς ἐγέλασεν, εἰ
 μή τις, ἔφη, ἢς ἀναιδήτος καὶ ἀπαθής, ἐκ αὐτῶν ἐγέλας, ἐμὲ μίξο-
 λυδιστὴν ἄδοντος. αὐτὸν δ' αὖ οἶμαι φιλόσοφος καὶ πολιτικός, ἀ-
 κροατὴν ἑξακχιμένον ἑυφύῳ ἐκκόψειν εἰπὼν, σύ μοι δοκεῖς
 ἀνόητος εἶναι καὶ ἀπάγωγος. ἔ γάρ αὐτῷ ἐμὲ διδάσκοντος ἢ νηθε-
 τοῦντος, ἢ ἑξαλεγόμενος περὶ θειῶν, ἢ πολιτείας, ἢ ἀρχῆς,
 ἑτερίτιζες ἢ προσωρχῆ τοῖς λόγοις. ἔρα γὰρ ἀληθῶς οἷόν ἐστι
 φιλοσόφου λέγοντος ἀπορεῖν τὴν ἐξωθεῖν ὑπὸ τῶν ἐνδοξῶν βωμάτων

καὶ

καὶ ἀλαλζόντων, πότερον αὐλουῦτος, ἢ καθαρίζοντος, ἢ ὀρχημὲν τινὸς ὁ ἐπαινὸς ἐστὶ. Καὶ μὲν τῶν γε νεθεσιῶν καὶ τῶν ἐπιπλήξων, ἔτε ἀνάλγητος, ἔτε ἀνάνδρως ἀκασίον. οἷτε γὰρ δὺκόλως καὶ ὀλιγώρως τὸ κακῶς ἀκείναι καὶ ὑπὸ τῶν φιλοσόφων φέροντες, ὥς τε γέλων ἐλεγχομένοι, ἔτις ἐλέγχοντας ἐπαινεῖν, ὥσπερ οἱ παρασιτοὶ τὴν ξέφοντας, ὅταν ὑπ' αὐτῶν λοιδορῶνται, παντὰ πασιν ἱταμοὶ ἔθρασεῖς οἷτες, καὶ καλῶς, καὶ ἀληθῆ διδάσιν ἀπόδειξιν ἀδρίας, τὴν αἰσχυρίαν. σκῶμμα μὲν γὰρ αὐβρίζον ἐν παιδίᾳ τινι μετ' εὐφραπείας ἀφαιμύον ἐνεγκεῖν ἀλύπως καὶ ἰλαρῶς, ἐκ ἀγνοίας, καὶ ἀπαίδετον ἀλλ' ἐλαθέριον παῦν καὶ λακωνικόν ἐστιν. ἐπαφῆς ὅ ἐνεθεσίας πρὸς ἐπανόρθωσιν ἡδὲς ὥσπερ φαρμάκῳ δάκνυντι λόγῳ χρωμένης ἐλέγχοντι, μὴ συνεισλαμύνον ἀκείναι, μὴ δ' ἰδρωτός ἐν ἰλίγγῳ μυσὸν αἰσχυρὴ φλεγόμενον τὴν ψυχῇ, ἀλλ' ἄφροντον καὶ σέσηρότα καὶ κατερυνόμονον, ἀνελθέριον τινὲς δεινῶς καὶ ἀπιδεῖς πρὸς τὸ αἰδεῖσθαι νέου διὰ συνήθειαν ἀμαρτημάτων καὶ συνείχεσθαι, ὥσπερ ἐν σκληρᾷ σαρκὶ καὶ τυλῶδει τῇ ψυχῇ μάλωπα μὴ λαμβάνοντος. Τέτων ὅ τοις ἐπὶ ὄντων οἱ τὴν ἐναντίαν διάθεσιν ἔχοντες νέοι, καὶ ἅπαξ κακῶς ποτε ἀκασοσι, φεύγοντες ἀνέπισρεπτι καὶ δραπέτεύοντες ἐκ φιλοσοφίας, καλῶς ἀρχῇ πρὸς τὸ σωθῆναι τὸ αἰδεῖσθαι παρὰ τῆς φύσεως ἔχοντες, ἀπολλύουσι διὰ βυβλὴν καὶ μαλακίαν, ἐκ ἐγκατεργασίας τοῖς ἐλέγχοις, καὶ τὰς ἐπανορθώσεις δεχόμενοι γενικῶς, ἀλλ' ἐπὶ ταῖς προσκυβέδαις καὶ ἀπαλὰς ἀποσρέφοντες ὁμιλίας πᾶσι, κολακῶν τινῶν ἢ σοφιστῶν, ἀναφελείς καὶ ἀνοήτους, ἡδέας ὅ φωνὰς καταδόντων. ὥσπερ οὖν ὁ μετὰ τὴν περὶ φύγων τὸν ἰατρὸν, καὶ τὸν ἐπιδεικνύον μὴ προσιέμενος, τὸ μὲν ἀλγεῖν ὁ ἀνέδεξάτο, τὸ δ' ὠφέλιμον οὐχ ὑπέμενε τῆς θεραπείας, ἔτῳς ὁ τῆς χαράς ἔσται καὶ ἔσται λόγῳ τὴν ἀβελτηρίαν, ἀπαλῶσαι καὶ κατασῆσαι μὴ παραχῶν, ἀπὸ τῆς δειχθεῖς καὶ ἀλγῆσας ἐκ φιλοσοφίας, ὠφελήθεῖς ὅ μὴ δέ. καὶ γὰρ μόνον ὡς Εὐε-

πίδης φησὶ, τὸ Τηλέφω βραῦμα ποριστοῖσι λόγχης δέλεται ρινύμασιν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκ φιλοσοφίας ἐμφυόμενον ὀφνέσι νέοις δηγμὸν, αὐτὸς ὁ ῥώσας λόγος ἴσται. Διὸ δὲ πάχειν μὲν τε καὶ δάκνυνθαι, μὴ σωτεῖβειναι ᾗ, μὴ ᾗ ἀδυμεῖν τὸν ἐλεγχόμενον. ἀλλ' ὥσπερ ἐν τελετῇ κατηρμένῃς αὐτῷ φιλοσοφίας, πρὸς πρῶτης καθαρμῆς καὶ θορύβου ἀναχόμενον, ἐλπίζειν τὴν γλυκὺ καὶ λαμπρὸν ἐκ τῆς παύσεως ἀδημονίας καὶ παραχῆς. καὶ γὰρ αὐτὸς ἀδίκως ἢ ἐπιτίμησις γίνεσθαι δοκῇ, καλὸν ἀναχέσθαι καὶ ἡλικαρτερῆσαι λέγοντος, παυσάμεναι ᾗ, αὐτὸν ἐντυχεῖν ἀπολογούμενον, καὶ δέόμενον τῷ παρήρησιαν ἐκείνῳ καὶ τὸν τόνον, ὃ νῦν κέχρηται πρὸς αὐτὸν, εἰς τι τῷ ἄλλῳ αἵμαρτανόμῳ φυλάττειν. Ἔτι τοίνυν ὥσπερ ἐν χράμμασι καὶ περὶ λύρας καὶ παλαίστρας αἰ πρὸς τὰς μαθήσεις πολὺν ἔχουσι θόρυβον καὶ πόνον καὶ ἀσάφειαν, εἴτα ποιοῦντι κατὰ μικρὸν ὥσπερ πρὸς ἀνθρώπου σωήθεια πολλὴ καὶ γνώσις ἐγγυομένη, πᾶντα φίλα καὶ χειροῦν καὶ ῥάττα, λέγειν τε καὶ φράττειν παρέχον. ἔπειτα δὲ καὶ φιλοσοφίας ἐχέσης τίς ἐγγίσχον ἀμέλει καὶ ἀσυνήθεις ἐν τοῖς πρῶτοις ὀνόμασι καὶ πράγμασιν, ἃ δὲ φοβηθέντας ἀρχὰς φοφοδιῶς καὶ ἀτόλμως ἐγκαταλιπεῖν, ἀλλὰ πειρώμενον ἐκάστῃ καὶ προσλιπαροῦντα καὶ γλιχόμενον τῷ πρὸς ὧ, τῷ πᾶσι τὸ καλὸν καὶ ποιεῖν αὐαμέναι σωήθεια. ἥξει γὰρ διὰ μακρὰ πολὺ φῶς ἐπιφέρουσα τῇ μαθήσει, καὶ δεινὰς ἐρωτας ἐνδιδέουσα πρὸς τῷ ἀρετῇ, ὣν αὐτῷ, πᾶσι τλημόνος ἀνδρός ἐστιν ἡ δειλῆ, τὸν ἄλλον ὑπομένειν βίον, ἐκπεσόντα δὲ αἰσανδρίαν φιλοσοφίας. ἴσως μὲν οὐκ ἔχει τι καὶ τὰ πράγματα τοῖς ἀπείροις καὶ νέοις ἐν ἀρχῇ δυσκατανόητον, ἃ μὲν ἀλλὰ τῇ γε πλείσῃ περιπίπτουσιν ἀσάφειά καὶ ἀγνοία δι' αὐτὰς, ἀπ' ἐναντίων φύσεων ταυτὸν ἀμαρτανόντες. οἱ μὲν γὰρ αἰχμητήν τι καὶ φειδοῖ τῷ λέγοντος ἐκνωῦτες ἀνέρεσθαι καὶ βεβαιώσασθαι τὸν λόγον, ὡς ἔχοντες ἐν νῷ σωεπιδόξουσιν. οἱ δ' ὑπὸ φιλοτιμίας ἀώρου καὶ κενῆς πρὸς ἑτέρους ἀμίλλης ὀξύτητα καὶ δυνάμειν δυνάμεως ἐπιδεικνύ-

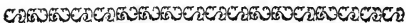

δεικνύμενοι, πρὶν ἢ λαβεῖν, ἔχειν ὁμολογουῦτες, ἐλαμβάνουσιν. εἴτα συμβαίνει, τοῖς μὲν αἰδήμονσι καὶ σιωπηλοῖς ἐκείνοις, ὅταν ἀπέλθωσι, λυπεῖν αὐτὰς καὶ ἀπορεῖσθαι, καὶ τέλος κυδῖς ὑπ' ἀνάγκης ἐλαυνομένους, σὺν αἰχμῇ μέζονι τοῖς ἡπῆσιν εὐοχλεῖν, ἀναπυθανομένους καὶ μεταθέοντας, τοῖς δὲ διλοτίμοις καὶ θρασέσιν, αἰεὶ περιέλλειν ἔσθ' ἀποκρύπτειν συιοικῶσαν τὴν ἀμαθίαν. Πᾶσιν οὖν ἀπώσαμνοι τὴν τοσαύτην βλακείαν καὶ ἀλαζονείαν, πρὸς τὸ μαθεῖν καὶ περιλαβεῖν τῇ διανοίᾳ τὸ χρησίμως λεγόμενον ὅτις, ὑπομνήμας πρὸς τῶν δόφρων δοκουῶτων γέλωτας, ὥσπερ ὁ Κλεαῖθης καὶ ὁ Ἐσχροκράτης, βραδύτεροι δοκουῦτες εἶναι τῶν συχολασῶν, οὐκ ἀπεδίδρασκοντες τὰ μαθητέον ἢ ἀπέκαμνον, ἀλλὰ φθάνοντες, εἰς ἑαυτοὺς ἐπαιζον, ἀγγείοις τε βραχυσόμοις, καὶ πινακίσιν χαλκαῖς ἀπεικάζοντες, ὡς μόλις μὲν παραδεχόμενοι πρὸς λόγους, ἀσφαλῶς δὲ καὶ βεβαίως προῦντες. οὐ γὰρ μόνον, ὡς φησι Φακυλίδης, πόλλ' ἀπατηθῆναι διζήμενον ἔμμεναι ἐδὸν, ἀλλὰ καὶ γελασθῆναι δεῖ πολλὰ, καὶ ἀδοξῆσαι, καὶ βωμολοχίας ἀναδέξασθαι ὥσασθαι παντὶ τῷ θυμῷ, καὶ καταθῆναι τὴν ἀμαθίαν. Οὐ μὲν, οὐδὲ πρὸς τὸ ναστίον ἀμαρτίας ἀμελήτεον, τὴν ἀμαρτάνουσιν, οἳ μὲν ὑπὸ νουθεσίας ἀνδρῶν καὶ κοπῶδεις ὄντες, οὐ γὰρ ἐθέλουσι γινώμενοι κατ' αὐτὰς πράγματα ἔχειν, ἀλλὰ παρέχουσι τῷ λέγοντι πολλάκις ἐκπυθανόμενοι περὶ τῶν αὐτῶν, ὥσπερ ἀπτήλεις νεοτοὶ, κεχλιώτες αἰεὶ πρὸς ἀλλότριον σῶμα, καὶ παῦ ἔτοιμον ἦδη καὶ ἔχπεπονημένον ὑπ' ἄλλων ἐκλαμβανεῖν ἐθέλοντες. ἕτεροι δὲ, προσοχῆς καὶ δεμῶντος ἐν οὐδέοντι θηρώμενοι δόξαν, ἀποκταίνουσι θαλάττῃ καὶ περιεργίᾳ πρὸς λέγοντας, αἰεὶ τι προσδιαπορουῦτες τῶν οὐκ ἀναγκαίων, καὶ ζητουῦτες ἀποδείξει τῶν οὐ δεομένων. οὕτως ὁδὸς βραχεῖα γίνεται μακρά, ὡς φησι Σοφοκλῆς, οὐκ αὐτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις. ἀντιλαμβανόμενοι γὰρ ἐκάστοτε κενῆς καὶ περιτταῖς ἐρωτήσεσι τὰ διδάσκοντος ὥσπερ ἐν συνοδίᾳ, τὸ ἐνδελε-

χῆς ἐμποδίζουσι τῆς μαθήσεως, ἐπισάσεις καὶ διατεibaς λαμβανύσης. οὗτοι μὲν οὐκ κατὰ τὸν ἱεράνυμον, ὥσπερ οἱ δειλοὶ καὶ γλίσχροι σκύλακες τὰ δέρματα δάκνοντες οἴκοι, καὶ τὰ τίλματα τίλλοντες, τῶν θηρίων αὐτῶν οὐχ' ἄπτονται. Τὴς δ' ἀργούς ἐκείνους παρακαλῶμεν, ὅταν τὰ κεφάλαια τῇ νοήσει περιβάλλωσιν, αὐτῆς δὲ αὐτῶν τὰ λοιπὰ συυτιθεῖναι, καὶ τῇ μνήμῃ χειραγωγεῖν τὴν εὐρεσιν, καὶ τὸν ἀλλότριον λόγον οἶον ἀρχὴν καὶ πῦρμα λαβόντας, ἐκξέειν καὶ αὔξειν. οὐ γὰρ ὡς ἀργεῖον ὁ νοῦς ἀποπληρώσεως, ἀλλ' ὑπεκκαύματος μόνον, ὥσπερ ὕλη δεῖται ὁρμῇ ἐμποιοῦντος ἀρετικῶς, καὶ ὀρεξιν ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν. ὥσπερ οὐκ εἴ τις ἐκ χειτάνων πυρὸς δέεμενος, εἴτα πολὺ καὶ λαμπερὸν ἄρῶν αὐτῷ καταμείοι διὰ τέλους θαλάπμενος, οὕτως εἴ τις ἦκων λόγου μεταλαβεῖν πρὸς ἄλλον, ἐκρίεται δεῖν φῶς οἰκέειν ὁξάπτειν καὶ νοῦν ἴδιον, ἀλλὰ χαίρων τῇ ἀκροάσει, κάθεται θελγόμενος, οἶον ἑρμῆος ἔλκει καὶ γανῶμα τὴν δόξαν ἀπὸ πῶν λόγων, τὸν δ' ἐρπὸς ἄρῶν τῆς ψυχῆς καὶ ζόφον οὐκ ἐκπεθέρμακον, οὐ δ' ὁξέεικε διὰ φιλοσοφίας. εἰ δὲ τινος πρὸς ἀκρόασιν ἐτέρου παραγγέλλματος, δεῖ καὶ τῷ νοῦ ἐρημικού μνημονόοντας, ἀσκεῖν ἅμα τῇ μαθήσει τὴν εὐρεσιν, ἵνα μὴ σοφιστικῶς ἔξιν, μὴ δ' ἰσοεικῶς, ἀλλ' ἐνδιαθέτον καὶ φιλόσοφον

λαμβανόμεν, ἀρχὴν τῷ καλῶς βιωῖναι, τὸ καλῶς ἀκοῦσαι τομίζοντες.

(· · ·)

Τ Ο Ὑ Α Ὑ Τ Ο Ὑ Π Ε Ρ Ι

Πολυπραγμοσύνης.

Ἄπρουν, ἢ σκοτεινῶν, ἢ δυσχείμερον οἰκίαν, ἢ νοσώδη φυγεῖν
 μὲν ἴσως ἄριστον· αὐτὸς φιλοχωρῇ τις ὑπὸ σιυνθείας, ἔστι
 καὶ φῶτα μεταθνήσκει, καὶ κλίμακα μεταβαλόντα, καὶ θύρας τι-
 νὰς ἀνοίξαι, ταῖς δὲ κλείσαστα, λαμπροτέρων, δύνουσι, ὅτι
 ὑγιεινοτέρων ἐργάσασθαι. καὶ πόλεις τινὲς ἔτι μεταθνήσκει
 φέλισσαν· ὡσπερ τὴν ἐμὴν πατρίδα πρὸς ζέφυρον ἀνέμον κεκλι-
 μένῃ, καὶ τὸν ἥλιον ἐρείδοντα δείλης ἀπὸ τῆς Παρνασσῆς δεχομέ-
 νῃ, ἐπὶ ταῖς ἀντολάς ἔραπνῃαι λέγεται ὑπὸ τῆς Χαίρωνος. ὁ
 δὲ φυσικὸς Ἐμπειδοκλῆς ὅπως τινὰς ἐξ ἑταίρων βαρύνει καὶ νοσώδη
 κατὰ τῆς πεδίων τὸν νότον ἐμπνέουσιν ἐμφράξας, λοιμὸν ἐδοξεν
 ἐκκλεῖσαι τῆς χώρας. ἐπεὶ τοίνυν ἐστὶν τινα πάθη νοσώδη καὶ
 βλαβερά καὶ χειμῶνα παρέχοντα τῇ ψυχῇ καὶ σκότος, ἄριστον μὲν
 ἐξωθεῖν ταῦτα καὶ καταλύειν εἰς ἑδάφος, αἰθέραν καὶ φῶς καὶ πνεῦ-
 μα καθαρὸν διδόντας ἑαυτοῖς· εἰ δὲ μὴ, μεταλαμβάνειν γὰρ καὶ με-
 θαρμόττειν ἄλλως γέπως περιάγοντας ἢ σρέφοντας. οἷον δὲ
 θύς, ἢ πολυπραγμοσύνη, φιλομάθειά τις ἐστὶν ἀλλοτριῶν κα-
 κῶν, ἔτε φθόνου δοκῶσα καθαρεύει νόσος, ἔτε κακοηθείας.
 τί τὰ μάλιστα, αὐτῶς βαρύνεται, κακὸν ὅξυδορκεῖς, πὲρ δὲ
 ἰδίων παραβλέπεις; μετὰ θες ἐξωθεῖν, καὶ μετὰ σρέφον εἶπω ἢ
 πολυπραγμοσύνῃ. εἰ χαίρεις κακῶν μεταχειριζόμενος ἰσο-
 εῖαν, ἔχεις οἴκοι πολλῶν ἐξαιρέτων, ὅσον ὕδωρ κατ' ἀλίζετος,
 ἢ ὄρου ἀμφιπέτηλα, τοσούτον πληθὺς ἀμαρτημάτων ἐν
 τῇ βίῃ, καὶ παθῶν ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ παροραμάτων ἐν τοῖς κα-
 θήκεσιν· ὡς γὰρ ὁ Ξενοφῶν λέγει τοῖς οἰκονομικοῖς ἰδίων εἶναι
 τῆς ἀμφὶ θυσίας σκιδῶν, ἰδίων τῶν ἀμφὶ δεῖπνα τύπον, ἀλλα-

χῆ

χοῦ κείδαι τὰ γειωργικά, χωρὶς τὰ πρὸς πόλεμον· ἔγωγοι τὰ
 μὲν ἐσιν ἀπὸ φθόνης κακὰ κείμενα, τὰ δ' ἀπὸ ζηλοτυπίας, τὰ
 δ' ἀπὸ δειλίας, τὰ δ' ἀπὸ μικρολογίας. ταῦτ' ἐπελθε, ταῦ-
 τα ἀναθεώρησον· τίς εἰς γειτόνων θυρίδας, καὶ τὰς παρόδους τῆς
 πολυπραγμοσύνης ἐμφραζον, ἐτέρας ἢ αἰοῖζον εἰς τὴν ἀνδρω-
 νίτην τὴν σεαυτὶ φερέσας, εἰς τὴν γυναικωνίτην, εἰς τὰς τῶν
 θεραπόντων διαίτας. ἐν ταῦθα ἔχθ' ἡγετρίδας ἐκ ἀχρήστας, ἔχθ'
 κακοῖθεις, ἀλλ' ὠφελίμους, καὶ σωπείρας, τὸ φιλοπείθεες τῶ-
 το φιλοπραγμον, ἐκάστω πρὸς ἑαυτὸν λέγοντος, Πῶ παρέβλῃ;
 τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον ἐκ ἐτελέσθῃ; νυνὶ ἢ ὥσπερ ἐν τῇ μύθῳ ἔ-
 λαμίαν λέγουσιν οἴκοι μὲν ἄδειν τυφλῶν, ἐν ἀγγείῳ τιτὶ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν ἀποκλεισμένης, ἔξω ἢ ποιοῦσιν περιτίθεσθαι
 καὶ βλέπειν· ἔτις ἡμῶν ἕκαστος ἔξω καὶ πρὸς ἐτέρας τῇ κακονοίᾳ
 τὴν περιεργίαν, ὥσπερ ὀφθαλμόν, ἐντίθῃσι· τοῖς ἢ ἑαυτῶν
 ἀμαρτήμασι καὶ κακοῖς πολλάκις παραπταίμενοι ὑπ' ἀγνοίας,
 ὅφιν ἐπ' αὐτὰ καὶ φῶς ἐπορεύομενοι. διὸ καὶ τοῖς ἐχθροῖς ὠφελι-
 μώτερός ἐστιν ὁ πολυπραγμων· τὰ γὰρ ἐκείνων ἐλέγχει καὶ ποφύ-
 ρει, καὶ δείκνυσιν αὐτοῖς ἃ δεῖ φυλάττειν καὶ διορθῶσαι· τῷ οἴκοι
 τὰ πλεῖστα παρορᾷ, διὰ τὴν περὶ τὰ ἔξω πτόησιν· ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσ-
 σεύς ἐν τῇ μητρὶ διαλεχθῆναι πρότερον ὑπέμεινεν, ἢ πυθέσθαι
 παρὰ τῇ μάντιν, ὥν σῦντα ἦλθεν εἰς ἄδου, πυθόμενος ἢ τῶτο,
 πρὸς τε ταύτῃ ἐξεψεν αὐτὸν, καὶ τὰς ἄλλας γυναικας ἀνέκρινε,
 τίς ἢ Τυρῶ, καὶ τίς ἢ καλὴ Χλωεὶς, καὶ διὰ τίν' Ἐπικάστη ἀπέθαν-
 εν, Ἀΐα μὲν βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῦ δόμοιο· ἡμεῖς ἢ τὰ κα-
 θ' ἑαυτῶν ἐν πολλῇ ραθυμίᾳ καὶ ἀγνοίᾳ θέμενοι καὶ ἀμελήσαντες,
 ἐτέρας γενεαλογέμενοι, ὅτι τὸ γείτονος ὁ πάππος ἢ Σύρος, Θράτ-
 τα ἢ ἡ Πύθη· ὁ δὲ ἵνα ἢ ἐφείλει τάλαντα τέλεια, καὶ τὰς τέκνας ἐκ ἀπέ-
 δωκεν· ἐξετάζομεν ἢ καὶ τὰ τοιαῦτα, πόθεν ἡ γυνὴ τῷ δεινῷ ἐπανήρχε-
 το, τί ἢ ὁ δεινὰ καὶ ὁ δεινὰ καθ' ἑαυτῶν ἐν τῇ γυνίᾳ διελέγοντο. Σω-
 κράτης ἢ περιερίει διαπορῶν, τί Πυθαγόρας λέγων ἐπειθε, καὶ Ἀεί-
 σιππος Ὀλυμπιάσιν Ἰχομάχῳ συμβαλὼν ἠρώτα, τί Σωκρά-

της διαλεγόμενος, ἔγωγε νέας διατίθῃσι, καὶ μικρὰ ἄττα τῶν λόγων αὐτῷ σπέρματα καὶ δείγματα λαβὼν, ἔπως ἑμπαθῶς ἔχον, ὥς τε τῷ σώματι συμπεσεῖν, καὶ γινώσκειν παντὰ πᾶσιν ὠχρὸς καὶ ἰχνὸς· ἀρχὴς ἔπλῳσας Ἀθλίωζε διψῶν καὶ ἔσκαυμενός, κρύσατο τῆς πηγῆς, καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὰς λόγους αὐτῷ καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἰσόρησεν, ἥς ἑὸ τέλος, ἐπιγινώσκειν τὰ ἑαυτοῦ κακὰ καὶ ἀπαλλαγῆναι. Ἀλλ' εἴη τοι τὸν ἴδιον βίον, ὡς ἀτερπέστατον θέαμα, προσιδεῖν ἔχ' ὑπομνήσουσιν, εἰδ' ἀνακλᾶσαι τὸν λογισμὸν, ὡς φῶς ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ περιελαγαεῖν· ἀλλ' ἡ ψυχὴ γέμουσα κακῶν παυδοπαῶν, καὶ φερίττωσα καὶ φοβεμένη τὰ εἶδον, ἐκπηδᾷ δύραζε, καὶ πλανᾶται περὶ τὰ ἄλλοτεία, βόσκουσα ἐπιαινέουσα τὸ κακὸν ἦτορ· ὡς γὰρ ὄρνις ἐν οἰκίᾳ πολλᾷ κίς, φοφῆς παρακειμένης εἰς γυνίαν καταδύσα σκαλοῦει εἰς θάλασσαν καὶ ἔσφαίρει· ἄτ' ἐν κοφίᾳ μία κρητὴ· παραπλησίως οἱ πολυπραγμονεῖς, ὑπερβαίντες τὰς ἐν μέσῳ λόγους καὶ ἰσορίας, ἐπ' ἀμειβόμενοι πωυδαίνονται, μὴ ἄχθεται πωυδατομνήσις, τὰ κρυπτόμενα καὶ λανθάνοντα κακὰ πάσης οἰκίας ἐκλέγῃσι· καί τοι γε τὸ τῷ Αἰγυπτίῳ χάριεν, πρὸς τὸν ἑρωτῆντα τί φέροι συγκεκαλυμμένον, διὰ τὸ συγκεκάλυπται, ἔφη· καὶ σὺ δὲ τί πολυπραγμονεῖς τὸ ἀποκρυπτόμενον; εἰ μή τι κακὸν ἴδῃ, ἐκ αὐτῷ ἀπεκρύπτετο· καί τοι μὴ κόψαντά γε θύραν εἰς οἰκίαν ἄλλοτεία οὐ νομίζεται παρελθεῖν, ἀλλὰ νυνὶ μὲν εἰσι θυρώροι, πάλαι δ' ῥόπαλα κρέμεσθαι πρὸς τὴν θύραν αἰθῆσιν παρεῖχον, ἵνα μὴ τὴν οἰκοδόμοισιν ἐν μέσῳ καταλάβῃ ὁ ἄλλος ἕξιος, ἢ τὴν παρθένον, ἢ κολαζόμενον οἰκέτην, ἢ κεκραγίας τὰς θεραπευίδας· ὁ δ' ὅτι πολυπραγμων ἐπ' αὐτὰ ταῦτα παραδύεται, σῶφρονος μὲν οἰκίας καὶ καθεύδουσας, εἰδ' αὐτὰ παρακαλῇ τις, ἡδέως γινώσκοντος θεατῆς, ὡς ὅτι εἴνεκα κλείς ἐμοχλὸς ἐσθλὸς, ταῦτα ἀνακαλύπτων καὶ φέρων εἰς τὸ μέσον ἑτέροις· καί τοι καὶ τῶν ἀνέμων μάστιγα θυχεραίνοντες, ὡς Ἀρείων φησὶν, ὅσοι τὰς περιβολὰς ἀνατέλλουσιν ἡμῶν· ὁ δ' ὅτι πολυπραγμων ἐπὶ τὰ ἰμάτια τῶν πέλας, εἰδ' ἐπὶ τὰς χιτῶνας

ἦρας, ἀλλὰ τὰς ποίχας ἀπαμφισύνουσι, τὰς θύρας ἀναπέτα-
 νουσι, καὶ διὰ παρθενικῆς ἀπαλόχρους, ὡς πνεῦμα, ὀχεύεται
 καὶ διέρπει, βακχεῖα καὶ χορούς καὶ πανυχίδας ἐξετάζων, καὶ
 συκκοφαντῶν· καὶ καθάπερ τῷ κωμωδιστοῦ· Κλέωνος τῷ μετ'
 χεῖρ ἐν Αἰτωλοῖς, ὃν νοῦς ἐν Κλωπιδῶν· ἔπω τὸ πολυπράγ-
 μονος ὁ νοῦς ἅμα ἐν πλουσίων οἴκοις ἐστίν, ἐν δωματίοις πε-
 νύτων, ἐν αὐλαῖς βασιλέων, ἐν θαλάμοις νεογάμων· πάντα
 πράγματα ζητῇ, τὰ ἔσθων, τὰ ἡγεμόνων· ἐδὲ ἀκινδυνῶς ταῦ-
 τα ζητῶν, ἀλλ' οἷον εἴ τις ἀκνίτε γόλοιο, πολεοπαρμποῶν ἢ
 ποιότητι, φθάσει πῆς αἰδήσειως προανελών ἢ προαιδόμενον·
 ἔπως οἱ τὰ τῶν μεζόνων κακὰ ζητουῖτες, προαναλίσκουσι πῆς
 γνώσεως ἑαυτῆς· Ἐγὰρ οἱ τῷ ἡλίῳ τὴν ἄφθονόν γε ταύτην καὶ
 κατακεχυμένην ἅπασιν ἀκτῖνα παρορῶντες, αὐτὸν δὲ ἢ κύκλον
 ἀναιδῶς καταβλέπειν καὶ διασέλλειν τὸ φῶς εἴσω βιαζόμενοι καὶ
 τολμῶντες, ἀποτοφλοῦνται· διὸ καλῶς Φιλιππίδης ὁ κωμω-
 διστὴς, εἰπόντος αὐτοῦ ποτὲ Λυσιμάχῃ τῇ βασιλείῳς, Τίνος
 σοι τῶν ἐμῶν μετὰδῶ, Μόνον (εἶπεν) ὁ βασιλεὺς μὴ τῶν ἀπορρή-
 των· τὰ γὰρ ἡδίστα καὶ κάλλιστα τῶν βασιλέων ἔξω πρόκειται, τὰ
 δεῖπτα, οἱ πλεῖστοι, αἱ πανηγύρεις, αἱ χάριτες· εἰ δέ τι ἀπορρή-
 τὸν ἐστίν, μὴ προσέλθῃς, μὴ κινήσῃς· ἐκρύπτεται χαρὰ βα-
 σιλείῳς δέ τυχευτος, ἐδὲ γέλως παίζοντος, ἐδὲ φιλανθρωπίας
 παρασκῶν καὶ χάριτος· φοβερόν ἐστι τὸ κρυπτόμενον, σκυθρω-
 πόν, ἀγέλαστον, δυσπρόσιτον, ἐργῆς τινος ὑπούλου θησαυρὸς,
 ἢ τιμωρίας βαρυθύμῃ σκέψις, ἢ ζηλοτυπία γυναικὸς, ἢ πρὸς
 ἕξον ὑποψία τις, ἢ πρὸς φίλον ἀπιστία· φυγετὸ μελανὸν τῆτο
 καὶ σωμίστα μόνον νέφος· ἐλθῆσεται σέ βροτῆσαν, ἐδὲ ἀσράφαν,
 ὅταν ἐκτραγῇ τὸ νῦν κρυπτόμενον· τίς ἔν ἡ φυγῇ; πειρασασμὸς
 (ὡς εἴρηται) Ἐμεθορκὴ ἢ πολυπραγμοσύνης, μάστις μετ'
 ἐπὶ τὰ βελτίω καὶ τὰ ἡδίστα ἔβαντι ἢ ψυχῇ· τὰ ἐν ἑρῶν πο-
 λυπραγμῶναι, τὰ ἐν γῇ, τὰ ἐν αἵρῃ, τὰ ἐν θαλάττῃ, μικρῶν πέ-
 φυκας, ἢ μεγάλων φιλοθεάμων· εἰ μεγάλων, ἥλιον πολυπραγ-
 μόνει,

μόνοι, ποῦ κάτεισι, καὶ πόθεν αἴεσι· ζήτει πὺς ἐν σελῶνι, καὶ
 θάπερ ἐν ἀνθρώπῳ μεταβολὰς, ποῦ τοσῶτον κατῳάλασσε φῶς,
 πόθεν αὖθις ἐκτίσαστο, Πῶς ὅζ' ἀδήλῳ πρῶτον ἔρχεται νέφους
 Πρόσωπα καλλυμένα καὶ πληρεμένη. Χῶταν περ αὐτῆς ὁπερ-
 πεισάτη φανῇ, Πάλιν ἔχρρῆν, καὶ πὶ μὲνδ' ἔρχετ'· καὶ ταῦτα ἀπόρ-
 ρήτῃ ἐς φύσεως, ἀλλ' ἐκ ἁχθεῖται τοῖς ἐλέγχουσιν· ἀλλὰ τί με-
 γάλων ἀπέγνωκας; πολυπραγμόνεις τὰ μικρότερα, πῶς τ' φυ-
 τῶν τὰ μὲν αἰεὶ τέθνηκε καὶ χλοάζει, καὶ ἀγάζεται παντὶ καιρῷ, καὶ
 ἐαυτῶν ἐπιδεικνύμενα πλῆτον, τὰ δ' ἐνὶ μὲν ἐστὶν ὅμοια πτοίς,
 ἐνὶ δ' ὥσπερ αὐοικονόμητος ἀνθρώπος, ἀδρόως ἐκχέαντα τὴν
 περιουσίαν, γυμνὰ καὶ πτωχὰ καὶ ἀλείπεται. διὰ τί δ' ἐν τὰ μὲν
 προμήκεις, τὰ δ' ὡνιώδεις, τὰ δὲ στρογγύλης καὶ περιφερῆς ἐκ-
 δίδωσι πὺς καρπὸς; ἴσως δ' ἐν ταῦτα ἐ πολυπραγμονήσεις, ὅτι
 πτοίς ἐνδὸν κηκὸν ἐστὶν, ἀλλ' εἰ δὲ πάντως τὸ περιέργον ἐν φαύ-
 λοις τισὶν, ὥσπερ ἔρπετον ἐν θανάσι μοις ὕλαις, αἰεὶ νέμεσθαι καὶ
 ἔχρειβειν, ἐπὶ τὰς ἰσορίας ἀγάγωμεν αὐτὸ, καὶ παραβάλωμεν
 ἀφροδίαν κακῶν καὶ περισίαν· ἐν ταῦθα γὰρ ἐν εἰσι πιστήματα
 αἰδρῶν, ἐν ἀπολαπτισμοὶ βίων, φθορὰ γυναικῶν, ἐπιθέσεις
 οἰκετῶν, ἐκβολαὶ φίλων, παρασκῶλαι φαρμάκων, φθόγοι, ζη-
 λοτυπία, ναυάγια οἰκῶν, ἐκπτώσεις ἡγεμόνων· ἐμπύπλα-
 σο καὶ τέρπε σαυτὸν, ἐν ὀχλῶν μὲνδ' ἔνδ' σιωσύνων, μὴ δ' λυπῶν.
 ἀλλ' εἴοικεν ἡ πολυπραγμοσύνη μὴ χαίρειν ἐώλοισι κακοῖς, ἀλ-
 λά θερμοῖς καὶ προσφάτοις, καὶ καινὰς ἑαγφδίας ἡδέως θεᾶσθαι,
 τοῖς δ' ἐκωμικοῖς καὶ ἱλαρωτέροις πράγμασιν ἐ μάλα προθύμως
 ὁμιλεῖν· διὸ γὰρ μὲν τινος ἡ θυσίαν ἢ προπομπὴν διεξιόν-
 τος, ἀμελὲς ὁ πολυπράγμων καὶ ῥάθυμος ἀκροατὴς ἐστὶ, ἐν προα-
 κηκοῦναι τὰ πλεῖστα φησι, ἐν κελόει ταῦτα συντέμνειν ἐν παρέρ-
 χεσθαι καὶ διηγέμενον· ἀλλ' ἡ φθορὰ τις παρ' ἐσθίου παρακα-
 θέμενος, ἡ μοιχείαν γυναικὸς, ἡ δίκης παρασκευὴν, ἡ εἰσὶν
 ἀδελφῶν διηγέται, ἥτε νυσάζει, ἥτε ἀχολεῖται, Ἀλλὰ τε δι-
 ζηταὶ ἐπείων, παρὰ τ' οὐκ ἐπὶ βίλλει· καὶ τὸ οἴμοι, τὸ κακὸν τῆς
 εἰς τὸν

εὐτυχίας ὡς μᾶλλον ἐς ἃς φέρεται θνητῷ, ἐπὶ τῷ πολυπραγ-
 μόνων εἰρημικόν ἐστιν ἀληθῶς· ὡς γὰρ αἰ σικύαι τὸ χεῖρισον ἐκ
 τῆς σαρκὸς ἔλκυσιν, ἔπω τὰ τῷ πολυπραγμόνων ὥτα πὺς φαι-
 λοπαγὰς λόγους ἐπισπᾶται· μᾶλλον ἢ, ὥσπερ αἱ πόλεις ἔχουσιν
 τινὰς πύλας ἀποφράδας καὶ σκυθρωπάς, δι' ὧν ἐξάγῃσι πύς θα-
 ταπμύνας, καὶ τὰ λύματα καὶ πύς καθαρμύς ἐκβάλλουσιν, ἀνα-
 γὰς ἢ ὑδρὸν ἢ ἱερὸν εἴσεις καὶ δίδῃσι δι' αὐτῶν· οὕτω καὶ τὰ τῷ
 πολυπραγμόνων ὥτα χηρὸν ὑδρὸν ἢ ἄσῃον, ἀλλ' οἱ φορτικοὶ
 λόγοι διέρχονται καὶ τείβουσιν, ἐκθύσιμα καὶ μιὰ δὲ διηγήματα
 παρακομίζοντες· αἱ δὲ ἀοιδῶν μουῦς ἐν στίχαις ἐμαῖς κωκυτὸς
 ἐμπέπτωκεν· αὐτὴ τοῖς πολυπραγμοῖς μῆσα καὶ σειρῶν μία,
 τὸ τοῦ ἡδίστου ἀκυσμάτων αὐτοῖς· ἐστὶ γὰρ ἡ πολυπραγμοσύνη,
 φιλοπύξια τῷ ἐν ἀπικρύφει καὶ λαοθανότων· ὑδεῖς ἢ ἀγαθὸν
 ἀποκρύπτει κειτημένος, ἔπει καὶ τὰ μὴ ὄντα προσοιοῦνται·
 κακῶν ἐν ἰσορείας ὁ πολυπράγμων ἐρεγόμενος, ἐπιχαιρεκακίας
 συνέχεται πάθει φθίνε καὶ βασκανίας ἀδελφῶν· φθόρος μὲν
 γὰρ ἐστὶ λύπη ἐπ' ἀλλοτερίοις ἀγαθοῖς· ἐπιχαιρεκακία ἢ, ἡδονὴ
 ἐπ' ἀλλοτερίοις κακοῖς· ἀμφότερα ἢ ἐκ πάθους ἀνημέρε καὶ
 θνητῶδους γεγνήσθαι τῆς κακοῦθειας· ἔπω ἢ ἐκάσθω λυπηρὸν
 ἐστὶν ἢ τῷ περὶ αὐτὸν κακῶν ἀνακάλυψις, ὥστε πολλὰς ἀποθα-
 νεῖν αὐτὸν πρέτερον, ἢ δεῖξαι τι τῷ ἀπορρήτων νοσημάτων ἰατρῶν·
 φέρε γὰρ, Ἡρόφιλον ἢ Ἐρασίστρατον, ἢ Ἄσκληπιὸν αὐτὸν, ὅτε
 λὺ αὐθρῶπος, ἔχοντα τὰ φάρμακα ἐπὶ τὰ ἔργα, κατ' οἰκίαν πα-
 ρεῖσάμενος ἀνακρίνειν μή τις ἔχει σύειγγα παρὰ δακτύλιον, ἢ
 γυνὴ καρκίνον ἐν ὕστειρα, καὶ τοὶ σωτηριὸν ἐστὶ τὸ τέχνης ταύτης
 τὸ πολυπραγμον· ἀλλὰ πᾶς αὐτὴς (οἶμαι) ἢ τοῖσιν ἀπὸ ἡλα-
 σεν, ὅτι τὴν χρεῖαν ἐπεριμύων, ἀκλῆτος ἐπ' ἀλλοτερίων κακῶν
 ἔρχεται καταπόσιν· οἱ δὲ πολυπραγμονεῖς αὐτὰ ταῦτα καὶ τὰ
 τῶν ἑτὶ χείρονα ζητῶσιν, ἢ θέραιπύοντες, ἀλλὰ μόρον ἀνακα-
 λύπτοντες· ὅθεν μισθῶνται δικαίως· καὶ γὰρ πύς πλάνας βαρυ-
 νόμῃθι καὶ διχραίνομεν, ἐχ' ὅταν τὰ ἐμφανῇ τῷ εἰσαγομύων

ἐκ-

ἐκλέγωσιν, ἀλλ' ὅταν τὰ κεκρυμμένα ζητῶντες, ἐν ἀλλοτερίοις σκάδῃσι καὶ φορτίοις ἀνασρέφονται· καίτοι τῷτο ποιεῖν ὁ νόμος δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ βλάπτονται, μὴ ποιουῦντες· οἱ δὲ πολυπράγμονες, ἀπολλύουσι· Ἐπρόϊσινται τὰ αὐτῷ, ἀχολόμενοι περὶ τὰ ἀλλότρια· καὶ σπανίως μὲν εἰς ἀγρὸν βαδίζουσι, τὸ ἥσυχον καὶ σιωπηρὸν τῆς ἐρημίας ἐφέροντες· ἐὰν δὲ καὶ παραβάλλωσι διὰ χρόνου, ταῖς τῷ γειτόνων ἀμπελοῖς ἐμβλέπῃσι μᾶλλον ἢ ταῖς ἰδίαις· καὶ πυνθανόνται πόσοι βόες τῷ γειτόνος ἀποτεθνήκῃσιν, ἢ πόσος οἶνος ὀξίνης γέγονε· ταχὺ δὲ τῶν ἐμπληθεύσας, ἀποξέχουσιν· ὁ μὲν γὰρ ἀληθινὸς ἐκεῖνος γεωργὸς ἐδὲ τὸν αὐτομάτως ἐρχόμενον ἐκ πέλειας λόγον, ἡδύως προσδέχεται· λέγων, εἰπά μοι σκάπτων ἔρεϊ, ἐφ' οἷς γεγόνασιν αἱ ἐξαλύσεις; ταῦτα γὰρ νῦν πολυπραγμονῶν ὁ κατάρτος περιπατεῖ· οἱ δὲ πολυπραγμονες, ὡς ἑωλὸν τι πρᾶγμα καὶ ψυχρὸν καὶ ἄβῳ ἀγῶδον, φεύγοντες δὲ ἀγροικίαν, εἰς τὸ βῆμα καὶ δὲ ἀγορὰν καὶ τὰς λιμένας ὠδοῦνται μήτι, καινόν; ἐ γὰρ ἤς παρὶ κατ' ἀγορὰν; τί οὐκ; ἐν ὥραις τελεῖν οἶει δὲ πόλιν μετακεκοσμηθῆναι; ἐ μὲν ἀλλ' αὐτὸς μὲν τις ἐχρητι τοῖς τὸν εἰπεῖν, καταβὰς ἀπὸ τῆς ἴππης δεξιωσάμενος καὶ καταφιλήσας, ἔσηκον ἀκροώμενος· ἐὰν δὲ ἀπαυτίσας εἴπῃ τις ὅτι ἐδὲν καινόν, ὥσπερ ἀχθόμενος, τί λέγεις; (φῃσιν) οὐ γέγονας κατ' ἀγορὰν; ἐ παρελήλυθας τὸ στρατήγιον; ἐδὲ τοῖς ἐξ Ἰταλίας ἤκῃσιν ἐν τετύχηκας; Διὸ καλῶς οἱ τῷ Λοκρῶν ἄρχοντες· εἰπεῖ γάρ τις ἐξ ἀποδημίας προσιὼν ἠρώπῃσιν μὴ τι καινόν, ἐξημῖωσαν αὐτόν· ὡς γὰρ οἱ μάγειροι φορὰν εὐχονται βοσκημάτων, οἱ δὲ ἀλιεῖς ἰχθύων, ὥπως οἱ πολυπραγμονες εὐχονται φορὰν κακῶν, καὶ πληθὺς πραγμάτων, καὶ καινότητος καὶ μεταβολας, ἵνα αἰετὶ θηροῖεν καὶ κατὰκόπτειν ἔχουσιν· ἐν δὲ καὶ ὁ τῷ Θυρίων νομοθέτης· κομωδεῖσθαι γὰρ ἐκώλυσε τὰς πολίτας, πλὴν μοιχῆς καὶ πολυπραγμονίας· εἰσὶ γὰρ ἢ τε μοχρία, πολυπραγμοσύνη δὲ ἀλλοτερίας ἡδονῆς εἶναι καὶ ζητήσεις καὶ ἐρῶντα τῷ φυλαττομένων καὶ λανθανόντων τὰς πολλὰς.

ἢ τε πολυπραγμοσύνη, παράλυσίς ἐστι καὶ φθορά καὶ ἀπογύμνωσις τῶν ἀπορρήτων· τῇ μὲν οὖν πολυμαθείᾳ ἢ πολυλογίᾳ ἐπιδαι συμβαίνει· διὸ καὶ Πυθαγόρας ἐπέτιξε τοῖς νέοις πρὸς τὰ ἐσιωπῆν, ἐχεμυδίαν προσαγορεύσας· τῇ ὅμως πλείονι τῶν κακολογίαν ἀνάγκη συνακολουθεῖν· ἃ γὰρ ἡδέως ἀκούουσιν, ἡδέως λαλοῦσι, καὶ ἃ παρ' ἄλλων ἀσυνῇ συλλέγουσι, πρὸς ἑτέρους μετὰ χαρᾶς ἐκφέρουσιν· ὁ δὲ αὐτοῖς μετὰ τῶν ἄλλων κακῶν τὸ νόσημα καὶ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ἐμποδῶν ἐστίν· πάντες γὰρ αὐτὰς φυλάττονται καὶ ἀποκρύπτονται, καὶ ὅτε παρ᾽ αἱτι πολυπράγμονος ὁρῶντος, ὅτε εἰπεῖν ἀκούοντος ἡδέως ἔχουσιν· ἀλλὰ ἐβλαβὴς ἀνατίθεται, καὶ σκέψεις πραγμάτων ὑπερβάλλονται, μέχρις αὖ ἐκ ποδῶν ὁ τοιοῦτος γινέσθαι· καὶ ἡ λόγος τινὸς ἀπορρήτου παρόντος, ἢ πράξεως ἀσυνδύας πειραινομένης, ἀνὴρ πολυπραγμων ἐπιφανῇ, καθάπερ ὄψον, γαλῆς παραδραμύσης, αἶρεσιν ἐκ μέσων καὶ ἀποκρύπτουσιν· ὥς πολλὰκις τὰ τοῖς ἄλλοις ῥητὰ καὶ θεατὰ, τούτοις μόνοις ἀρρήτα καὶ ἀθέατα γίνεσθαι· διὸ καὶ πίστεως ἀπάσης ἔρημος ὁ πολυπράγμων ἐστίν· οἰκέταις γοῦν καὶ ξένοις πισδύομεν μᾶλλον ἐπισολὰς καὶ ρεάμματα καὶ σφραγίδας, ἢ φίλοις καὶ οἰκέοις πολυπραγμοσιν· ὁ δὲ Βελλεροφόντης ἐκείνος ἐδὲ καθ' αὐτὴν ρεάμματα κομίζων ἐλυσε, ἀλλ' ἀπέχετο τῇ ἐπισολῇ τῆ βασιλείας, ὡς τῇ γυναικός, διὰ τὴν αὐτῇ ἐγκράτειαν· ἀκρασίας γὰρ τὸ πολυπραγμοεῖν, ὡς καὶ τὸ μοιχεύειν, καὶ πρὸς τῇ ἀκρασίᾳ, δεινῆς ἀνοίας καὶ ἀφροσύνης· τὸ γὰρ τασαύτως παρελθόντα κοινὰς καὶ δεδημοσιωμένας γυναικάς, ἐπὶ τῷ κατάκλειστον ἀθεῖσθαι ἐπολυτελεῖ, πολλάκις (αὐτῷ τύχη) καὶ ἀμορφονέσας, ὑπερβολὴν μανίας ἐπαραφροσύνης· ταυτὸν ὅτι οἱ πολυπράγμονες ποιεῖσι, πολλὰ καὶ καλὰ θεάματα καὶ ἀκούσματα καὶ ὁλοὰς καὶ ἔχτειβας παρελθόντες, ἐπισόλια διορύττουσιν ἄλλότετα, καὶ παραβάλλουσι γειτόνων τοίχοις τὰ ὅσα, καὶ συμφιθυρίζουσιν οἰκέταις καὶ γυναικείοις, πολλάκις μὲν ἐδὲ ἀκινδύνως, αἰετὶ δὲ ἀδόξως.

Διότι ἡ χησίσιμον ὡς εἰ μάλιστ' ὡρὸς τὴν ἀποξοπλὴν τοῖς πολυ-
 πράγμοισιν, ἢ τῶν προεγνωσμένων ἀνάμνησις. αὐτὸ γὰρ ὥσ-
 περ ὁ Σιμωνίδης ἔλεγε τὰς κιβωτὸς αὐοῖγων διὰ χρόνου, τὴν
 μετ' ὧν μιδῶν αἰεὶ μεσλὼ, τὴν ὅτ' ὧν χαρίτων διετίθειν κενῶν,
 οὕτως αὐτῆς πολυπραγμοσύνης τὴν ἀποθήκην αὐοῖγην διὰ χρό-
 νου ἐκατασκεύηθη, πολλῶν ἀχρήστων καὶ ματαίων καὶ ἀπερπῶν
 γέμεσαν, ἴσως αὐτὴ τὸ πρᾶγμα προσαῖν, φανερὰ ἀνδρὶς πα-
 τάσας καὶ φλυαρώδεις. Φέρε γὰρ εἰ τις ἐπιὼν τὰ συγχερίματα
 τῶν παλαιῶν ἐκλαμβάνοι τὰ κάκιστα τῶν ἐν αὐτοῖς, καὶ βιβλίον
 ἔχοι στυπταγμῶνον ὅσον ὁμηρικῶν εἰχῶν ἀκεφάλων, καὶ ἑα-
 γικῶν σολοικισμῶν ἐκ τῶν ὑπ' Ἀρχιλόχου πρὸς τὰς γυναικάς
 ἀπερπῶς καὶ ἀκολάσως εἰρημνύων ἑαυτὸν παραδειγματίζον-
 τος, ἄρ' ἐκ ἐστὶ τῆς ἑαγικῆς κατάρτας ἄξιος; ὅλοιο θνητῶν ἐκτέ-
 γων τὰς συμφοράς. καὶ αὐτὴ τῆς κατάρτας, ἀπερπῆς καὶ ἀνωφελῆς
 ὁ θησαυρισμὸς αὐτῶν τῶν ἀλλοτείων ἀμαρτημάτων. ὥστερ' ἡ πό-
 λις ὡς ἐκ τῶν κακίστων καὶ ἀσάφιστων κτίσας ὁ Φίλιππος,
 πονηρόπολιν προσηγόρουντο. οἱ τοίνυν πολυπράγμονες, οὐ
 εἰχῶν, οὐδ' ὅτ' ποιημάτων, ἀλλὰ βίῳ ἀσυχήματα καὶ πλημμε-
 λήματα καὶ σολοικισμῶν ἀναλεγκτῶν καὶ στυγερῶν, ἀμυσό-
 τατοι καὶ ἀπερπῆσται κακῶν γεγενημένων καὶ ἑαυτῶν μνή-
 μων περιφέρουσιν. ὥστερ' οὐκ ἐν Ρώμῃ τινὲς τὰς γεφύρας καὶ τὰς
 ἀνδραγαθίας καὶ τὴν δία τὰ κάλλη τῶν ὀνείων παίδων καὶ γυναικῶν
 ἐμνησκον λόγῳ τιθέμενοι, περὶ δ' ὅτ' ἐπράττων ἀγορὰς αἰσρέφον-
 ται, τὰς ἀκρότους καὶ τὰς γαλιάγκωνας καὶ τὰς ἑιοφθάλμους καὶ τὰς
 στυθοκεφάλους καταμανθάνοντες καὶ ζητουῦντες, εἴ τι γεγέννηται
 συμμίκτον εἶδος καὶ ἀποφώλιον τέρας, ἀλλ' ἑὰν συνέχῃ τις ἐπάγῃ
 τοῖς τοιούτοις αὐτὰς θεάμασι, ταχὺ πλησμονῇ καὶ ναυτίᾳ τὸ
 πρᾶγμα παρέξει. ὥστε οἱ τὰ περὶ τὸν βίον ἀσυχήματα καὶ γε-
 νῶν αἴχνη ἐκ διαστροφῆς τινος ἐν οἴκοις ἀλλοτείοις ἐπλημμε-
 λείας πολυπραγμοσύνης, τῶν πρώτων ἀναμνησκόμενοι
 ἑαυτὰς, ὅτι χάριν καὶ ὄνησιν οὐδ' ἓ μίαν ἔλαβον. Μέγιστον μάλιστα

πρὸς τὴν τῶ πάδους ἀποξοπλὴν ὁ ἐθισμὸς, ἐὰν πόρρωθεν ἀρ-
 ξάμενοι γυμνάζωμεν ἑαυτοὺς καὶ διδάσκωμεν ἐπὶ τῷ τῶ ἐγ-
 κρατεῖαν. Ἐ γὰρ ἡ αὖξησης ἔδει γέγονε, τῷ νοσήματος κατὰ
 μικρὸν εἰς τὸ πρόσω χωρουῦντος. ὃν ἢ ἔρεπον, εἰσόμεθα περὶ
 τῆς ἀσκήσεως ὁμοῦ διαλεγόμενοι. πρῶτον μὲν οὐκ ἀπὸ τῶν
 βραχυτάτων καὶ φαυλοτάτων ἀρξώμεθα. τί γὰρ χαλεπότερον ἐν
 ταῖς ὁδοῖς τὰς ἐπὶ τῷ τάφῳ ἐπιγραφὰς μὴ ἀναγινώσκειν; ἢ τί
 διχαιρὲς ἐν τοῖς περιπάτοις τὰ κατὰ τῷ τοίχῳ γράμματα τῇ
 ὄφει παραθέχειν, ὑποβάλλοντες αὐτοῖς ὅτι χησίμον ἐδὼν ἐδ'
 ἐπιπερπὲς ἐν τοῖς γέγραπται; ἀλλ' ἐμνήσθην ὁ δεῖνα τῷ δεῖνος
 ἐπ' ἀγαθῷ, καὶ φίλων ἀριστος ὁδετὶς, καὶ πολλὰ τοιαύτης γέμον-
 τα φλυαρίας. ἂ δοκεῖ μὲν ἐβλάπτειν ἀναγινωσκόμενα, βλά-
 πτει ἢ λεληθότως, τῷ μελέτῳ παρέμποιῇ τῷ ζητεῖν τὰ μὴ
 προσήκοντα. καὶ καθάπερ οἱ κυνηγοὶ τὰς σκύλακας ἐκ ἑῶσιν
 ἐκτ' ἐπέδαι καὶ διώκειν πᾶσαν ὁδμῶν, ἀλλὰ τοῖς ρυτῆρσιν ἑλ-
 κῆσι. Ἐ ἀνακρούουσι, καθαρὸν αὐτῷ καὶ ἄκρατον φυλάττοντες τὸ
 αἰδητῆρσιν ἐπὶ τὸ οἰκεῖον ἔργον, ἵνα ὀλιγωτέρον ἐμφύηται τοῖς
 ἵχνεσι, τέρματ' ἀνείων μελίων μυκῆρσιν ἐρδυνῶν. ἔγω δὲ
 τὰς ἐπὶ πανθ' ἀεὶ καὶ πανθ' ἀκῆσιν τῷ πολυπραγμονος ἐκδρο-
 μῆς καὶ περιπλανήσεως ἀφαιρῶν καὶ ἀντιστῶν ἐπὶ τὰ χησίματα φυ-
 λάττοντας. ὥσπερ γὰρ οἱ αἰετοὶ καὶ οἱ λέοντες ἐν τῷ περιπατεῖν
 συστρέφουσιν εἴσω τὰς ὀνυχας, ἵνα μὴ τὴν ἀκμὴν αὐτῷ καὶ τῷ
 ὀξύτητ' ἀκαταεῖβωσιν, ἔγω τὸ πολυπραγμον τῷ φιλομαθοῦς
 ἀκμὴν τινα καὶ σῶμα νομίζοντες ἔχειν, μὴ καταναλίσκωμεν
 μηδ' ἀπαμβλυώμεν ἐν τοῖς χερσίν. δύνειον τοίνυν ἐθι-
 ζώμεθα θύραν παρόντες ἀλλοτεῖαν μὴ βλέπειν εἴσω, μηδὲ
 τῷ ἐντὸς ἐπιδράττεσθαι τῇ ὄφει, καθάπερ χεὶρ τῇ περιεργίᾳ,
 ἀλλὰ τὸ ἑξουκράτης ἔχωμεν πρόχειρον, ὃς ἐφ' ἡμῶν ἐξέφε-
 ρειν ἢ τὰς πόδας ἢ τὰς ὀφθαλμοὺς εἰς ἀλλοτεῖαν οἰκίαν τιθεῖναι.
 ἔτε γὰρ δίκαιον ἔτε καλὸν, ἀλλ' ἐδὲ ἡδὺ τὸ θάμα δύσμορφα
 μέντοι ταῦτον εἰσιδεῖν ἔσθ'· τὰ γὰρ πολλὰ τοιαῦτα τῷ ἐν ταῖς
 οἰκίαις

οἰκίαις σιδάρεα κείμενα, καὶ θεραπευτῶν καθεζόμενα, καὶ
 σπυδαῖον ὑδρὸν ὑδὲ ἐπιπερπές· ἡ δὲ σιδωδιστρέφουσα τὴν ψυχὴν
 παράβλεψις αὐτῇ καὶ παρατόξοις, αἰχρᾶ· καὶ τὸ ἔθος μοχθη-
 ρόν· ὁ μὲν γὰρ Διογένης διασάμενος εἰσελαύνοντα τὸ ὄλυμ-
 πιονίκῳ Διώξипπον ἐφ' ἄρματος, καὶ γυναικὸς δὲ μόρφῃ θειομέ-
 νης τὸ πομπῶν, ἀποσάσαι τὰς ὀφείας μὴ δυνάμενον, ἀλλ' ὑπο-
 βλέποντα καὶ παρεπιστρεφόμενον, Ὁρᾶτε (εἶπε) τὸν ἀθλητὴν
 ὑπὸ παιδισκαεῖν ἑαχληζόμενον; πῶς δὲ πολυπράγμονας ἴδοις
 αὐτὸν παντὸς ὁμοίως θεάματος ἑαχληζομένου καὶ περιεργο-
 μένου, ὅταν ἔθος καὶ μελέτη γένηται τὸ ὀφείας αὐτοῖς πανταχοῦ
 ἐξαφερομένης· δεῖ δὲ (ὥς οἶμαι) μὴ καθάπερ θεράπαιναν, ἀνά-
 γωγον ἔξω ῥέμβεσθαι τὴν αἰδοῖσιν, ἀλλ' ἀποπεμπομένην ὑπὸ
 τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὰ πράγματα, συντυχεῖν αὐτοῖς ταχὺ καὶ
 διαγγέλλειν· εἴτε πάλιν κοσμίως ἐντὸς εἶναι τῷ λογισμῷ καὶ
 προσέχειν αὐτῇ· νῦν δὲ συμβαίνει τὸ τῷ Σοφοκλέει, Ἐπειτα δ'
 Αἰνίαντος ἀνδρὸς ἄσομοι Πῶλοι βίβ' ἀφοῦσιν, αἱ μὴ τυχεῖσαι
 παιδαγωγίας (ὥσπερ λέγομεν) ὀρθῆς μηδὲ ἀσκήσεως αἰδή-
 σεις, προσεξέχουσαι καὶ συνεφελκόμεναι πολλάκις, εἰς ἃ μὴ
 δεῖ καταβάλλειν τὴν διάνοιαν· ὅθεν ἐκεῖνο μὲν ψευδὸς ἐστὶ, τὸ
 Δημόκριτον ἐκασίως σβέσαι τὰς ὀφείας ἀπεριστάμενον εἰς ἔσο-
 πτα πυρωθέντα, καὶ τὴν ἀπ' αὐτῶν ἀνάκλασιν δεξάμενον, ὅ-
 πως μὴ παρέχωσι θόρυβον, τὴν διάνοιαν ἔξω καλεῖσαι πολλα-
 κίς, ἀλλ' ἑῶσιν ἐνδον οἰκνεῖν καὶ διατρίβειν πρὸς τοῖς νοητοῖς,
 ὥσπερ παρόδοι θυρίδες ἐμφραγεῖσαι. τὸ μόνον πάντῳ μάλ-
 λον ἀληθές ἐστιν, ὅτι τὸ αἰδοῖσιν ὀλίγα κινῶσιν οἱ πλεῖστα τῇ
 διανοίᾳ χρώμενοι· καὶ γὰρ τὰ μυστῆα πορρωτάτω τῷ πόλει
 ἰδρύσαντο, καὶ τὴν νύκτα προσεῖπον δὲ φρόνῳ, μέγα πρὸς εὐρε-
 σιν τῷ ζητημένων καὶ σκέψιν ἡγέμενοι τὴν ἡσυχίαν καὶ τὸ ἀπε-
 ρίπασον· ἀλλὰ μὲν ὑδὲ ἐκεῖνο χαλεπὸν καὶ δύσκολον, αὐθρά-
 πων λοιδορημένων ἐν ἀγορᾷ ἐκακῶς λεγόντων ἀλλήλους, μὴ
 προσελθεῖν, ἢ συνδρομῆς ἐπὶ τι πλείονον γυμναστικῆς, μέναι

καθήμενον· ἐὰν ὅ ἀκρατῶς ἐχῃς ἀπειλθεῖν ἀνίστασθαι· χρηστοῦ
 μὲν γὰρ ὕδους, τοῖς πολυπραγμονέσιν ἀναμίξας σιαντὸν,
 ἀπολαύσεις, μεγάλα δ' ὠφελιθῆσθαι, τὸ πολύπραγμον ἀποσρέ-
 φας βίᾳ καὶ κολύσας, ὑπακύνει τῷ λογισμῷ σιωπῆτιζόμενον. ἐκ
 δ' ὅτε μᾶλλον ἐπιτείνοντα καὶ ἀσκησιν ὀρθῶς ἔχει· ἐθέλοντος ἀκρο-
 αμάτος δὴμερῆντος παρελθεῖν, καὶ φίλους ἐπ' ὀρχηστῆρας ἢ κω-
 μῳδῶν θεῶν παραλαμβάνοντάς διώσασθαι, καὶ βοῆς ἐν σαδίῳ γε-
 νομένης ἢ ἱπποδρόμῳ, μὴ ἐπιστραφύλῃαι. καθάπερ γὰρ ὁ Σακρά-
 τῆς παρήντι φυλάττεσθαι τὰ βρωμάτων ὅσα μὴ πεινῶντας ἐδιδίειν
 ἀνακρίσει, καὶ τὰ πομάτων ὅσα πίνειν μὴ διψῶντας· ἔπειτα καὶ
 ἡμῶν τὰ θεαμάτων καὶ ἀκασμάτων φυλάττεσθαι καὶ φούγειν, ὅσα
 κρατεῖ καὶ προσάγεται τὰς μηδὲν δεομένης· ὃ δ' ὁ Κύρος ἐκ ἐβέλτετο
 καὶ Πάριον ἰδεῖν, ἀλλὰ τῷ Ἀράσῃ λέγοντος, ὡς ἄξιον θεῶν
 εἶναι τὸ τὸ γυναικὸς εἶδος, Οὐκὲν (ἔφη) διὰ τῶτο μᾶλλον αὐτὸ ἀ-
 φικτέον. εἰ γὰρ ὑπὸ σὺ πειθεῖς ἀφικόμην πρὸς αὐτὸν, ἴσως αὖ
 με πάλιν ἀνακρίσεις αὐτὴν καὶ μὴ χολάζοντα φοιτᾶν, θεῶν δὲ τε
 καὶ παρακαθῆναι προέμενον πολλὰ τῶν σπεδῆς ἀξίων. ὁμοίως
 εὐδὲ Ἀλέξανδρος εἰς ὄψιν ἦλθε τὸν Δαρεῖον γυναικὸς, δὴ περὶ πτε-
 ρῶν εἶναι λεγομένης, ἀλλὰ πρὸς τὸ μητέρα φοιτᾶν αὐτῆς πρεσβύ-
 τιν ἔσσαν, ἔχοντες ἐν τῷ νέῳ καὶ καλῶ ἰδεῖν· ἡμεῖς δ' οὖν τοῖς φο-
 ρείοις τὰ γυναικῶν ὑποβάλλοντες τὰ ὄμματα, καὶ τὰ θυεῖδων ἐκ-
 κρεμαννύμεντες, εὐδὲ ἀμυρτάνειν δοκῶμεν, ἔπως ὀλιθθῇ καὶ ῥό-
 σῳ εἰς ἄπαντα καὶ πολυπραγμοσύνῃ ποιῶντες. Ἔστι ποίνῃ καὶ
 πρὸς δικαιοσύνης ἀσκησιν, ὑπερβλῶναι ποτὲ λῆμμα δίκαιον, ἵνα
 πόρρω τῶν ἀδίκων ἐπίσης σιαντὸν εἶναι· καὶ πρὸς σωφροσύνῃ
 ὁμοίως, ἀποχεῖσθαι ποτὲ γυναικὸς ἰδίας, ἵνα μηδέποτε κινήσῃς
 ὑπ' ἄλλοτείας. τῶτο δὴ τὸ ἔθος ἐπάγων τῇ πολυπραγμοσίᾳ,
 περὶ καὶ τὸ ἰδίον εὖ παρὰ καὶ ποτὲ καὶ παρῆναι, καὶ βυλομέ-
 νων τινὲς ἀγγεῖλαι τι τὸ ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ὑπερβαλῆσθαι, καὶ λόγους
 περὶ σὺν λελέχθαι δοκῶντας, ἀπώσασθαι. καὶ γὰρ καὶ Οἰδίποδα
 τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἢ περιεργία περιέβαλε. ζητῶν γὰρ αὐτὸν

ὡς ἐκ ὄντα Κορίνθιον ἀλλὰ ξένον, ἀπλήμπτει τῷ Λαίῳ, ὃ τῶν
 ἀνελών, καὶ τὴν μητέρα λαβὼν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ γυναικα, καὶ δο-
 κῶν εἶναι μακάριος, πάλιν ἑαυτὸν ἐζητεῖ, καὶ τὴν γυναικὸς ἐκ ἐώ-
 σης, ἐτι μᾶλλον ἠλεγχε τὴν συνειδότα γέροντα, πᾶσαν προσφί-
 ρων ἀνάγκην τέλος ἢ τὸ πρᾶγματος ἥδη περιφέροντος αὐτὸν τῇ
 ὑπονοίᾳ, καὶ τῷ γέροντος ἀναβοήσαντος, Οἱμοὶ πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ
 τῷ δεινῷ λέγει, ὅμως ἐξημμένος ὑπὸ τῷ πάθει καὶ σφαδάζων
 ἀποκρίνεται, Καὶ γὰρ γ' ἀκύνει· ἀλλ' ὅμως ἀκύνειον· ἔγωγε τίς ἐστὶ
 γλυκύπικρος καὶ ἀκατάχρητος ὁ τὸ πολυπραγμοσύνης γαργαλισ-
 μός, ὡς περὶ ἑλκος αἱμάδαων ἑαυτὸν ὅταν ἀμύσσηται· ὃ ἡ ἀπληθυ-
 μνός τ' ὅσον ταύτης καὶ φύσει πρᾶος, ἀγνοήσας τι τῶν θυγερῶν, εἰ-
 ποι αὖ, ὧς πότνια λήθη τῶν κακῶν, ὡς εἰ σοφὴ· Διὸ καὶ πρὸς ταῦ-
 τα συνειδίξεν αὐτὴς, ἐπιστολῶν κομιθεῖσας μὴ ταχὺ μὴ κατε-
 σωδισμένως λύσαι, κατὰ περὶ οἱ πολλοὶ ποιεῖσιν, αἱ αἱ χεῖρες
 βραδυώσιν, τοῖς ὁδοῖσι τὰς δεισμὸς ὁ βραδύσκοντες· ἀγγέλου
 ποδὸν ἤκοντος, μὴ προσδραμεῖν, μηδὲ ἐξαναστῆναι· φίλων τινος
 εἰπόντος, ἔχω σοί τι καινόν εἰπὲν πρᾶγμα, μᾶλλον, εἰ τι χρήσι-
 μον ἔχεις ἢ ὠφέλιμον· Ἐμὲ ποτὲ ἐν Ρώμῃ διαλεγόμενος, Ρωμαῖος
 ἐκεῖνος ὃν ὕστερον ἀπέκτεινε Δομετιανὸς τῇ δόξῃ φθονήσας, ἠκροά-
 το, καὶ διὰ μέγα στρατιώτης παρελθὼν ἐπιστολῶν αὐτῷ Καίσαρος
 ἐπέδωκε γνομονὴς ἢ σιωπῆς, καὶ μὴ διαλιπόντος ὅπως ἀναγνῶ
 τὴν ἐπιστολὴν, ἐκ ἡδέλης, καὶ ἐλυσσε πρότερον ἢ διεξελεῖν
 ἐμὲ τὸν λόγον, καὶ διαλυθῆναι τὸ ἀκροατήριον· ἐφ' ὧν πάντες ἐθαύ-
 μασαν τὸ βάρος τῷ ἀνδρός· Ὅταν δὲ τις οἷς ἔξεισι ξέφρων τὸ πολύ-
 πραγμον, ἰχυρὸν ἀπεργάσθαι καὶ βίαιον, ἐκείνῳ ῥαδίως πρὸς αὐ-
 τὸν κεκώλυται φερομένη διὰ συνήθειαν, κρατεῖν δυνατός ἐστιν· ἀλλ'
 ἐπιστολὰ παραλύουσιν ἔτοι, φίλων συνουσίαις ἀπορρήτως ἑαυ-
 τὸς παραβάλλουσιν, ἱερῶν αὖ μὴ θέμις ὁρᾶν γίνονται θεαταί, τό-
 πους ἀβάτως παῖσι, πράγματα καὶ λόγους βασιλικὰς ἀνερδύωσι.
 καί τοις τὰς γε τυράννης οἷς ἀνάγκη πάντα γινώσκειν, ἐπαχθε-
 σάτης ποιεῖ, τὸ τὴν λεγομένην ὥπων καὶ προσαγωγῶν γένος· ὡ-

πακυσας μεν ουκ ωρωτος εχεν ο νεος Δαρειος, απισων εαυτω,
 και παντας υπορωμμενος η δεδοικως· τις η προσαγωγείας οι
 Διονύσιοι τοις Συρακυσίοις κατέμιξαν· οθεν εν τη μεταβολη τ
 πραγμάτων, τής πρώτης οι Συρακυσίοι συλλαμβάνοντες α-
 πετυμπάνιζον· η γαρ το των συκοφαντών γένος εκ της των πο-
 λυπραγμόνων φρατείας και εσίας εσιν· αλλ' οι μεν συκοφάν-
 ται ζητῶσιν εἴ τις η βεβύλωται κακόν, η πέποιηκεν· οι δε πο-
 λυπραγμονες η τας αβελήτας ατυχίας των πέλας ελέγχοντες,
 εις μέσον εκφέρουσι· λέγεται η τον αλιπτερον εκ φιλοπραγμο-
 σινης κατονομαδιῶναι το πρώτον· λιμῃ γαρ, ως εοικεν, Α'θη-
 ναίοις ιχυρῃ γνησιμῃ, η των εχόντων πυρόν εις μέσον ε φε-
 ρόντων, αλλα κρύφα η νύκτωρ εν τῷ οικήαις αλουμένων, περιόν-
 τες επήρην τῶ μύλων τ φόρον, εἴτα αλιπτεροι προσηγορεύθη-
 σαν· ομοίως η η τῷ συκοφάντη τοῦτομα γεγονῆναι· κεκωλυ-
 μένῃ γαρ εκφέρειν τὰ σῦκα, μινύοντες ε φαίνοντες τες εζά-
 γοντας, εκλήθησαν συκοφάνται· και τῷ ουκ εκ ἀχρησόν εσιν
 ενοεῖν τες πολυπραγμονας, ὅπως αἰχμύονται τῷ πρὸς τες
 μισθμενες μάλιστα και διχτεραινεμενες ὁμοιότητα και συγγέ-
 νειαν τῷ επιτηδάλματος.

Π Ι Β Α Η Ι Ο Υ

Π Ρ Ε Σ Β Ε Τ Τ Ι Κ Ο Σ

Πρὸς τοὺς Τρῶας ὑπὲρ τῆς Εἰρήνης. Μονέλαος.

Πῶς μὲν ἐβέλετο Ἀλέξανδρος, ὃ Τρῶες, καὶ κατὰ
 μικρὸν εἶναι δίκαιος, ἔθ' ὅπλων ἔδει νῦν, ἔτε
 πρεσβείας, ἐκ ἐκκλησίας· ἀλλ' ἡμεῖς τε αὐτοὶ οἴκοι
 διετείβομεν ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς, ὑμῖν τε αὐτοῖς
 φόβων καθεστήκει τὰ πράγματα. Ἐπεὶ ὅτι τὴν
 τῶ δικαίᾳ τάξιν δαυτέρᾳ πεποιήσῃ τῆς ἡδονῆς, ἤκομεν, ὡς Τρῶες,
 ἀδίκησοντες μὲν ἑδούσα, τὰ δ' ἡμέτερα αὐτῶν κομιέμενοι, αὐτὰ
 βέλησθε. Τὸ μὲν οὐκ ἐρατό πεδονεῖν τῶν Ἀχαιῶν ἀπὸ τῶν τῶων
 ὁρᾷτε δὴ περὶ, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ τῆς παρασκευῆς τὸ μέγεθος·
 ἡμεῖς δ' οὐκ ἐπὶ τῇ προνοίᾳ χρώμεθα τῇ μὴν ἀπεικὸς ποιεῖν, ὥστε
 τὰ ὅπλα παραστήσαντες, προτέροις χρώμεθα τοῖς λόγοις· ἵν' εἰ
 μὲν ἐκ πρεσβείας τῶν δικαίων τύχοιμεν, δίδως ἀπίωμεν, εἰ δ'
 μὴ, τὰ γε δαυτέρᾳ πράξμεν. ἔτε γὰρ εἰς ἔργον παραχρῆμα κα-
 θίσταται τῶν ἡμετέρων ἔργων, ἀπράκτα τε τῆς πρεσβείας ἀ-
 πελθῆσης, ἡσυχάζειν ἐκ ἔνθεον. ἔστι τοίνυν ἐφ' ὑμῖν, ἢ περὶ
 πλείονος ποιῆσαι τὴν ἡδονὴν Ἀλεξάνδρῳ ἢ ὑμετέρας αὐτῶν ἀσ-
 φαλείας, ἢ μετὰ τῆς Εἰρήνης ἀπὸ πλάγχθαι καὶ τῆς πολέμου. Μί-
 χει μὲν οὐκ τῆς παρέσης ἡμέρας, Ἀλεξάνδρῳ μόνῳ τὴν ἀρπα-
 γνῇ

γινώ λογιζόμεθα, καὶ τῶν εἰς ἡμᾶς ἡσυχασμένων ἔξῃ ἀπὸ τῆ κοι-
 νῆ τῶν Τρώων πεποιῆσθαι νομίζομεν· τὸ δὲ τῆς νῦν Ἐκκλησίας
 τέλος, ἢ βεβαιώσῃ ταύτῃ τῷ δόξαν, ἢ τὸ μὲν ἔργον ἐκείνου, τὸ
 δὲ βέλδμα κοινὸν ἀπαύτων ἀποδείξει. ἐν μὲν γὰρ τῇ τῷ Ἀλε-
 ξάνδρου φεραπείῃ χάριν, κοινωνεῖν ἐς τῶν πεπραγμένων, ἐν
 δὲ τῇ παρὰ τὴν ἐκείνου γνώμην μέτερόν τι ποιεῖν ἐθέλειν, ἐν ἐκεί-
 νῳ τῷ μέμψιν ὀρίξει. Ἀεὶ μὲν οὐκ ἔμοιγε συνήθεις, μὴ μακρὰς
 ἀποτείνειν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων λόγους. Ἐ τῶν εἰκότως οὕτω
 μοι δοκῶ ποιεῖν. ὑπὲρ μὲν γὰρ τῶν ἀδίκων, ἔδ' αὖ εἵποιμι τῷ
 ἀρχῇ, τὰ δὲ δίκαια, βραχείας ἡγῆμαι δεῖσθαι ῥήσεως. οἶμαι δὲ
 εἰ καὶ μακρολογεῖν εἰώθην, τότε παρὸν φράγμα συσεῖλαι αὐτὸ εἰς
 ἐλάχιστον τῶν λόγους· τὰ γὰρ μόνον τῷ ἀπαύτων ὑδὲν ἀπαυτεῖ
 ποικίλον, ἔξοφον, ἀλλ' ἀπὸ φιλῆς ἐρωτήσεως ἐλεῖν ἐς τὴν
 αὐθιγὰ μνησιν. Καί μοι ἀποκεῖμαι πρὸς Διὸς ἕξιν, Ἀλέξανδρε.
 Ἐλαβὲς τι τῷ ἔσσι προσηκόντων; ἔκην ἀπόδος. ἔλαβες ἀδί-
 κως; ἔκην προσοφείλεις δίκην. δεῖ γὰρ δή πῃ δυοῖν θάπερον,
 ἢ τὸ μὴν εἰληφέναι δεικνύει ἀδίκως, ἢ τῷ δ' ὁμολογῶντα, μὴ
 αὐτὸ τεῖναι ἔτι. Ὡς μὲν ἐκ ἀφείλου με τὰ τιμωτάτα πάντων,
 ἐκ ἀξιώσεως ἀρνεῖσθαι· ἀκούω γὰρ σε σεμνυνέσθαι τοῖς ἀδικήμα-
 σι· τῶν δὲ ἔπος ἔχοντες, ὁ τῷ δικαίῳ λόγος ἀποσώμει σε τῷ ἡμε-
 τέρων ἐπιτάττει· ἐφ' αὐτῇ κοινῇ μὲν νόμῳ τῷ ἕξιν εἰσεδέχθης,
 δίδουκας δὲ τῷ πολέμιον πικρότερον. Μὴ γὰρ οἶσθε τῷ ἐπι-
 βάλῃ ἡμῖν αὐτὸν ἐμφανῇ κατασχέσασθαι τοσαῦτα διδυμῆσθαι.
 μὴ ἔγωγε, μήτε τίττον εἶναι θαυμασόν, μὴ δ' ἡμᾶς ὑπτίως, ὥς
 τὸν μὲν ἐκ ἀπορήσεως ταῦτ' αὐτὸ ποιῆσαι, ἡμᾶς δὲ ἀποειδόμενους
 ταῦτ' αὐτὸ παθεῖν· ἀλλ' ἔπως ἔχει τὸ φράγμα, ἀκούσατε. Ἀλέ-
 ξανδρος μὲν γὰρ, ἐκ ὧς ἐμελλε τ' ἀληθεὶς φυλάξειν, ἀλλ' ὧς
 αἶετο αὐτῷ συνοίσειν, ἔπος ἴσως πρὸς ὑμᾶς ἀπ' ἡγελέας, κλέ-
 πταιν φούδε λόγῳ τῷ ποτηρίῳ. ὑδεῖς γὰρ πώποτε τῷ ἡδίκη-
 κῶν, ὡμολόγηκεν ἃ τετόλμηκεν, ἀλλὰ πάντα ἔσπον δα-
 ερέφουσι τ' ἀληθεῖς, ἐκ μὲν τῷ ἀδικημάτων πλείον ἔχειν. ἐκ δὲ

τῆς ἀρνήσεως , χρηστοὶ δοκεῖν εἶναι βεβλόμενοι . τὸ μόνον πρᾶγμα τῶτον ἐσκόδωρήθη τὸν ἔσπον . Κατέπλευσεν εἰς τὴν Λακωνικὴν Ἀλέξανδρος , σχῆμά τι περιβεβλημένος ἑ φαῦλον , καὶ θεραπείαν ἐπαγόμενος , ἀφ' ἧς εἰκάζετο ὅτι τῶν τυχόντων εἶναι ἀνάβας ἢ εἰς τὴν Σπάρτῃν , τὰ τε ἄλλα πρὸς τὰς ἐντυγχάνοντας ἐφιλανθρωποῦετο , καὶ πραότητα πολλὴν καὶ σωφροσύνην πλατύνμενος , ἐφέτο ξενίζεσθαι . Ἀκούων δ' ἐγὼ , καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλων ἐμαυτῷ προσήκειν ἡγέμενος τῷ ξένῳ πάντα ὑπηρετεῖν , ἀνέωξά τε τῷ οἰκίᾳ , καὶ εἰσέγαγον ἀσμένως , ἐπὶ παῖδα Ἑλυναικά τὰ τιμιώτατα , ἔην , ὧ Τρῶες , ἐνοῶν , ὧν ἐσύστερον ἔπασχον . Συναγωγέα γὰρ τῷ πράγματι ἡγέμενος εἶναι πρὸς Δία , τὴν αὐτὴν ὥμῳ αἰδῶ σῶζεσθαι πρὸς τὸν θεόν , ὅποτε τῷ δεξιμένῳ τὸν ξένον , καὶ τῷ τετυχηκότος φιλανθρωπίας . μᾶλλον ἢ πλείω παρὰ τῷ ξένῳ , καὶ ποσάτωγε , ὅσῳ περὶ παθῶν τῶν πεπονηκότος μείζω κεκέρδακον . Ἐπεὶ καὶ νῦν ἡμεῖς ἐγὼ τε καὶ Ὀδυσσεύς , Ἀντιγόρα τῶτονι τὸν βέλτιστον (πῶς οἶδε ;) θαυμάζομεν , καὶ συνδύχομεθα τὰ βελτίῳ , Ἑβουλοίμεθα αὐτῷ μῆδ' ἢ ποῖον περὶ τὸν οἶκον συμβῆναι . Οὕτω τοίνυν καλὴν καὶ γενναίαν ἐμὴν δεξιότητα περὶ τὸν ξένον ἐνδεικνυμένου , καὶ τῷ χρόνῳ φοιρόντος , εἰπάτω παρελθὼν Ἀλέξανδρος , εἰτινος δεηθεὶς ἡτύχηκεν , εἰ τῷ πλείονι τῆς διατριβῆς δυσχεραίνοντες ὠφθημεν , εἰ μικρὸν , ἢ μείζον ἀποσφραγίστας ᾗδετο , ἢ μικροψυχίαν ἡμῶν οἷδε καταγνῆς , ἢ πρὸς ἑαυτὸν ἐνιδῶν ἀνδρίαν , εἰτινος ὅλως ἐπιλαμβανέῃ τῷ περὶ ταῦτα , λεγέτω , δεικνύτω , καὶ πολλοσὺν ὧν ὀφείλομεν , ὁμολογήσομεν πεπονθόσαι . ἀλλ' ἔκ αὐτοῖς , δίοπερ' ἐδ' ἐνίσταται . Ὅντων ἔν ἡμῶν ἀφυλάκτων ὡς αὐτὸς φίλον Ἑλυναικὸν , καὶ τῆς πίστεως εἰς ῥαθυμίαν ἀγούσης (πῶς αὐτὶς χρῆσαιτο τοῖς λοιποῖς ;) μετέθηκεν , ὧ Τρῶες , τὸν περὶ ταῦτα θεσμὸν εἰς παῦν τῶν ἑναντίον , καὶ ἡμεῖς αὖτε τὴν μὲν φιλανθρωπίαν ἀδικία , τὴν δ' ἐφίλοξενίαν πονηρία , τὴν δ' ὑποδοχὴν ἀρπαγῇ , τὴν δ' ἐπιμὴν ὕβρει , τὴν δ' ἐπίσιν ἀμόνητι καὶ θεῷ

Θεὸς φοβηθεὶς, ὡς τὸς εὐπειποινκότητας αἰδιδθεὶς, ἐχ' ὑμᾶς αἰ-
 χυθεὶς, ὡς τὸν πατέρα Περίαμον, ὃν ἀκούομεν περὶ τὸ θεῖον
 ἐρπυσσάσθαι, καὶ ὅλως ἐν φροντίδι πεποιθῆναι, τὸ μὴ ἔνδοξον
 ὀξυμαρτάνειν. Ταῦτα πάντα καὶ ἐν πλείω τόπων παρὰ φαῦ-
 λον θέμενες, ἀφείλετο μὲν τὸ γυναικόν, προσαφείλετο δὲ χρημά-
 των ὄγκον· οἰκίας δὲ σιωπῶ, καὶ πολλὰ πρὸς τέτοις ἔτερα. τί
 γὰρ αὖ τις μηκυῖοι πρὸς εἰδότας ἀκριβῶς; ἐκ γὰρ ὅτι εἰς ὑμᾶς
 ἦκεν ἄγων, ὅσων ἡμᾶς ἀπεστέρησεν ἔδειξε· καὶ πλεῖτε νῦν ἐκ
 τῶν ἡμετέρων κακῶν. Καὶ ὅς τις βέλεται τῷ ἡμετέρῳ παροι-
 νίᾳ σαφῶς καταμαθεῖν, ἐκ ἑτέρῳ δέησεται· ἀλλ' εἰσελθὼν
 οἰκαδεὶς Ἀλέξανδρον, ἐρέτω, τί τὸ γυναικόν, ὡς ταῦ, πόθεν
 ἔχεις λαβὼν, ἔστιν ἔσθω; ἄρ' ὡς περὶ ὁ πατήρ σου τῇ μητρὶ τῇ
 σῇ συνώκησεν, ἔτω καὶ αὐτὸς ἐλσὴν συζῆς, νόμου τῆς κοινῆς
 ἡγήσασθαι; ἢ γὰρ φέρεται τῷ πατρὶ αἰχμωδόμενος, ἢ τ' ἀλη-
 θῆ λέγων, ὁμολογήσει τὸ κακὲρ γήνημα. Μηδεὶς δὲ ὑμῶν, εἰ με-
 τὰ παρήρησας οἱ λόγοι γίνονται, τὸ ποιεῖν δὲ θυχερές. Πρω-
 τον μὲν γὰρ, ὅτι αὐτοὶ ἡμεῖς τῶν δικαίων τύχοιμεν, ὅτι αὐτοὶ ἡμεῖς ἂν
 προσήκει γινώσκω, εἰ μὴ τὸς προσήκοντας λόγους τὰ πράγματα
 λάβοι. Ἐπειδὴ δὲ ἐντεῦθεν καὶ μάστιξ αὐτὴ κατὰ δὴ, πόσῳ
 ἔχει τὰ πεπραγμένα τῷ ἀποπείᾳ. εἰ γὰρ ἅντις ἂν πέπονθεν
 ἀποκεκαλυμμένως εἴπῃ, τὸ τῶν δεδρακτων ὕβρις, πῶς εἰδὸς
 τὸς πεπονηθότας ὑπ' αὐτῶν ἔργων ἔλαττωται; καὶ τῶν ἐκ τῶν
 δὲ πρεσβείᾳ φαυλῶναι δικαίων, αὐτὸν τὸν ἐργασμὸν ἀδικεῖν
 τίς ἀποδείξῃ. Ὅρατε ὅτι ὡς ἀπλὰ ἔδίκαια παρέχομαι. δύο
 γὰρ τὸς ἐγκαλημένους τῆς αἰτίας ἀπολύειν πέφυκεν, ἢ τὸ μὴ
 ὅτι πεπονηκέναι τῷ ἀρχῇ, ἢ τὸ τῆς δικαίας εἶναι πράξεως
 τὰ πεπραγμένα. ὅταν ὅτι μὴ ἀρνέσθαι τῷ ἀρπαγῇ οἷος τε ἢ,
 μὴ δ' ὡς ἐκ ἀδίκως ἐπολήθη διδάσκειν, δηλονότι τὸ λειπόμε-
 νον. Τίς ὅτι σεμνὸς λόγος; ἔλαβον, φησὶ, καὶ ἔχω, ἔμηνό-
 χη. ἀλλ' ἐκ ἀρκεί τὸ λαβεῖν, ὅτι ἔχειν, Ἀλέξανδρε. ἔστι γὰρ καὶ
 λαβεῖν ὅσον ἐκ ἄξιον, καὶ ἔχειν τὰ ἀλλότρια. ἐγὰρ ἐν τῇ λα-
 βῇ

βειν ἐς τὸ δικαίως κεκτῆσθαι, ἀλλ' ἐν τῇ δικαίως κεκτῆσθαι, τὸ
 χωρὶς ἐγκλημάτων. ἔκταν δὲ τὴν λήψιν ἀπλῶς σκοπεῖν, ἀλλ' ἂν
 πολὺ πρὸ ταύτης τὸν ὅρον. ἀπὸ γὰρ τῆς, καὶ ἐκεῖνο δοκιμάζε-
 ται. Ὁρᾷς, ὡς ἔῃ τοῖς ἱεροσύλοις ἀκίβητος, τὸ τὰ πῶν θεῶν
 ἐβλησθῆναι; καίτοι εἰ τὸ ἔχειν ἰσχυρὸν ἴω, ἐχλὼ ὁμολογῶντας ἔ-
 χειν, ἀπὸ ἀλλ' ἀχθῆναι πραγμάτων. ἀλλ' οἶμαι τὰ ἐς τὴν ἔξω ἔτε-
 ρον ἐγκλημ' ἄρα, τὸ τὰ μὴ προσήκοντα ἔχειν. ὥτως ἐκ ἀρκεί
 τὸ λαβεῖν, ἀλλ' ἀ προσεῖναι δὲ τὸ χωρὶς ἀδικήματος. Οὐδὲ
 γὰρ εἰ τὸν πατέρα τὸν αὐτῷ παρώσας Ἀλέξανδρος, καὶ τὸ σκῆ-
 προν ἀρπάσας, αὐτὸς αὐτ' ἐκείνου ἐφεικόμενος τοῖς ἡμέτεροις
 πράγμασιν ἤξει, μέτερόν τι ποιεῖν ἐνόμιζεν καὶ ἀνεκτόν· ἐδ'
 αὐτῷ ἐκεῖσε σιωπῇ τὸ πάθος, ἔτε Πρίαμος ὁ ἡδίκημένος, οὐδ'
 ὑμεῖς οἱ συνειδότες· ἀλλ' αὐτὸς ἂν ἅπαντες ὡς δὲ δεῖν κατα-
 λάσειν, ὡς ἔχ' ὅσια ποιοῦντα. Μὴ δὲ τὸτο λέγε, ὡς ἔλαβες,
 ἀλλὰ δεῖξον, εἰ μηδεὶς οἷς ἔλαβες ἡδίκηται. τὸ γὰρ δίκαιον,
 αὐτ' ἐπ' ἐμῶν, αὐτ' ἐπὶ Περίαν λογίζεται, τὴν αὐτὴν
 ἰσχυρῆς. Καὶ μὴ πολέμοι γε, φησὶν, ἡμεῖς οἱ ταύτῃ ἔχον-
 τες τὴν ἡπειρον, καὶ ὑμεῖς οἱ τὴν ἑτέραν· τὰ ἔξω πῶν δυσμενῶν
 ἔξωσιν ἄγειν, καὶ φέρειν, καὶ λήξαι. καλῶς. Παρὰ τῶν τοῖς
 ἐχθροῖς, Ἀλέξανδρε, καταλύειν ἔξω; καὶ ἐξονίων τυγχάνειν; καὶ
 φιλανθρωπίας ἀξιοῦσθαι; σὺ τοίνυν ὡς ἐδεήθης, τίπων ἔτυ-
 χεις. ἐχλὼ ἔξω, ὡς βέλτιστε, τὴν ἀρχὴν ἀποφύγειν οἰκίαν ἀν-
 δρὸς δυσμενῆς, καὶ μηδαμῶς ἀγαπᾶν τὰς παρὰ πῶν πολεμίων
 δαίμονας, μηδὲ ὁμωρόφιον γίνεσθαι τοῖς ἐκ παλαιῶν χρόνων,
 ὡς σὺ φῆς, εἰς ἐχθρὰν διηρημένους. ἢ τότε μετ' ὡς ἐπιτηδείους
 ἐχλὼ, μικρὸν ἔξω ὡς πολεμίας ἐκείνης; καὶ μὴ ἐδ' ἐν τῇ
 μεταξὺ παρ' ἡμῶν εἰς σὲ συχερὲς ὑπῆρξεν ἐδόν. ἐδ' αὐτὸς ἔχους
 εἰπεῖν. Εἰ μετ' οὐκ ἐξ ἀρχῆς πολεμίας ἐνόμιζες, τί ἐκ ἔλα-
 βες; τί ἐσὺ συμφωνον παρῆχες τῇ γνώμῃ τοῦ γῆμα; ἐδ' ὡς ἑτερον
 μεταβληθεὶς, αὐτὸς δὲ λυπεῖν, εἰπεῖς πρὸς διός, αὐτὸς ὅτι; ἀλλ'
 ἐκ αὐτῶν ἔχους. ἀλλὰ πᾶν γὰρ πάντων ἀνοσιώτατον εἰς τὴν λαβῶν
 εἰσῆλ-

εἰσὶν ἄλλοι μὲν ὡς ξένος, ἀπὸ πηλᾶγης ἢ ὡς δυσμενὴς· κλέψας
 ἢ τινὲς ἐπιβελών, εὖφημον ὄνομα τοῖς κακῶν ῥήμασι τίθεσθαι.
 ἀλλ' ἐν δὴ πείσεις ἐδόντα ἀνθρώπων· πόθεν; ἔγὰρ τοῖς ῥήμα-
 σιν ἔπεται τῷ παραγμάτων ἢ φύσις, τῇ ἢ φύσει τῷ παραγμά-
 των τὰς προσηγορίας ἀκολουθεῖν ἄξιον. Εἰ μὲν οὖν πλοίοις μα-
 κροῖς, καὶ στρατοπέδῳ καταλαμβάνοντι τοῖς ὅπλοις προσσυνεχ-
 θεῖς τῇ Λακεδαιμόνι, καὶ τινὲς ἔχθραν ἐν φανερῷ καταστήσας,
 καὶ χεῖρα ἀνταράμενος, καὶ βέλος ἀφείς, καὶ δόρυ διζάμενος,
 καὶ λόχον ἐπιφερόμενον ἐνέγκαν, ἢ τῆς τύχης, ἢ τῆς ἀρετῆς νί-
 κῳ παρεχέσσης, εἴλε μὲν τὸ ἄσυ, τῷ ἢ σωμάτων ἐκράτησεν,
 ἐν ἢ λαφύρων μοίρα τινὲς Ἐλσύνῳ ἐκτίσαστο, ἐχέτω, ἔυφάτω·
 ληρῶμεν ἡμεῖς, ἐγκλημα ποιεύμενοι τῷ πολέμῳ τὰ ἄθλα. εἴ ἢ
 πάντα εἰρηναῖα παραδείξας, τὸν κατάπλου, τινὲς σκόδῳ, τὴν
 λόγῳ, τὸ ἡῆμα, τινὲς ὁμιλίᾳ, τὰς ἔχθρας, ἐναντίον ἐξή-
 γαγε τῷ προοιμίων τὸ τέλος, ἴσῳ, ὅτι πολὺ δις δύνωχε νίκη
 κλοπῆς, καὶ πολέμῳ κράτος μεμηχανημένῳς ἀπάτης. Τὸ μὲν
 γὰρ, τῷ κρείττονος ἀπόδειξιν ἔχει· τὸ ἢ, τῷ χειρόνους εἶναι,
 τὴν ἀπάτην πειρωμένους εἰλεῖν, ἀδὲ ἀνδρείας ἢ διδιδυλῶνται. Τὸ
 μὲν οὖν εἰς τὴν κρείττους, τὰ τῶν χειρόνων ἰσῶναι χρέματ'α, λό-
 γον αὐτοῖς ἔχει, καὶ δίδωσιν ὅ τῷ πολέμῳ νόμος· τὸ ἢ τὴν μη-
 δ' ὁμολογῆσαι τινὲς ἔχθραν ὑπομείναντας, τὰ τῶν βελτιόνων
 λαμβάνειν, εἰς ἀδίκημα τε πελεῖ, καὶ δόστο αὐτὴν ζημίας. Ὅτι
 μὲν οὖν ὕβρις μὲν οἱ, καὶ τὰ δεινότερα πεπονθότες ἐστρατεύσα-
 μεν εἰς τινὲς ὑμῶν γινώ, καὶ ἐκ ἀρχόντες, ἀλλ' ἀμυνόμε-
 νοι, καὶ πλὴν τῆς ἀναισχυντίας ἐδόντα Ἀλεξάνδρῳ λείπεται,
 πολλαχόθεν οἶμαι δῆλον εἶναι. Ἡμεῖς ἢ ἀπὸ τῶν χειρῶν, εἰ-
 κέτως τοῖς λόγοις χρώμεθα πολλῶν ἕνεκα. φησὶ μὲν, ὅτι
 τὸ λόγῳ τὰ δίκαια πειρᾶσθαι λαμβάνειν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ὅπλοις
 ἐπιπιδᾶν, ἀνθρώπων κώπερον δὴ πᾶσι. δαίτερον ἢ, ἐκ ἄξιον
 κείνομεν, ὧν εἰς ἡδίκηκε, παρὰ πάντων τινὲς δίκῳ λαμβά-
 νειν, ὅπερ εἰς πόλεμον καταστᾶσιν ἀναγκαῖον ἡδη γίνεσθαι. οὐ

γὰρ

γὰρ σῆσι πνικαῦτα τὴς ἀνατίης φιλοκενεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη
 τὴς παραπεπτωκότας ἀπολωλόσαι. ἵνα οὐ μὴ τῷτο γόνῃται,
 μηδ' ὦν ἐκ ἄντις βέλοιοτο λυπῆσαι τίνα ποραχθῇ, πορεβεία
 καὶ ψήφω ἐδεξάμεθα τὰ διάφορα κειδύωαι. Πρὸς ἣ τῶτοις με-
 γάλῳ μὲν ῥοπῶν ἐν τοῖς τῷ πολέμῳ πράγμασι τῶν τῶν θεῶν
 ἡγάμεθα ὕνοιαν. Αὐτὴν ἡ ὁρῶμεν, ἐποῖς θρασυτέροις, ἀλ-
 λά τοῖς ἐπιεικετέροις ὑπάρχουσαν. Διατῆτο τὸν θυμὸν ἐπιχόν-
 τες, ἀπὸ πρεσβείας ἀρχόμεθα ἵνα, εἰ μὲν ἀρκέσει αὐτῇ
 πρὸς τὸ ἥδ' ἀμφισβητισίμων πέρας, μηδενὸς ἐτι ποροδεήσεις.
 εἰ ἢ μὴ, τῇ τῷ δαιμονίῳ συμμαχίᾳ, διὰ τῶν ἐπιείκειαν πι-
 σθόντες, ἔπως ἦδη πρὸς τὰ δόπερα ἔπαύμεθα. Ὅρατε ἔν
 ἀμφοτέρα, καὶ παραδόντες τῷ συλλόγῳ τὰς μάχας, καὶ τοῖς λό-
 γοις τὰ ὅπλα, καὶ πρὸς τῶν παρῶσαν ὁ δαιμονίῳ ἀπιδόντες,
 καὶ τῶν ἀπ' ἐκείνῳ δυσχέριαν ἐξετάσαντες, γίνεθε τῷ κρείττο-
 νος. Δεῖ ἢ, ὦ Τρῶες, ὑπὲρ τῷ τοῖστων μὴ ῥαθύμως βυλδύε-
 δαι, ἐκείνο εἰδότες, ὡς ἐκ ἔστιν ἅπαξ ἀμαρτάντας, αὐτοῖς γε-
 νέσθαι βυλῆς κυρίως. πρὶν μὲν γὰρ ἅψασθαι τοῦ πολεμεῖν, σῆ-
 σιν αὐτῷ κατὰ πᾶξ μὴ περιπτεῖν, λογισμῷ βελτίονι τὸ πορο-
 σιὸν ἀνασεύσαντας. εἰσελθόντας ἢ εἰς τὸ ἔργον, αὐτὰ τὰ πάθη
 κατέχει μέχει πόρρω. Ἐτῇ νίκη τὰ πολλὰ κέρειν τὸ τέλος,
 ἀλλ' ἐκ κατὰ σωυθήκας μετείας. Ὅρατε οὐδ', μὴ παρὸν γινῶναι
 τὰ δέοντα, πρὸς τὸ πολεμεῖν ἔλθῃτε, τῷ ἢ πολέμῳ λυπηθεῖ-
 πες, αὐτοῖς ἐπιθυμήσῃτε βυλδύσασθαι, ἰωίκα τῷτο ἐκ ἔθ' ἔξει-
 τε. Μάλισα μὲν οὐδ', εἰ καὶ μηδεὶς ἐπὶ τῷ ἀγῶνι, ἐῖ κίνδυνος,
 ἐχρῶν αὐτὸ κατ' αὐτὸ τὸ δίκαιον αἰδεσθῶναι τοῖς γὰρ ἔτι γνῶμης
 ἔχουσιν, ἐξ ἐρείας φιλεῖ τὰ πράγματα φέρεσθαι. νῦν δέ γε, εἰ
 δεῖ μὴ ληρεῖν, ἐῖ βυλόμενοις ὑμῖν σῆσιν ἐτέρως ποιεῖν. Οὐχ
 ὁρατε τὴς Ἀχαιῆς κατὰ τῆς ἡϊόνος ἐκκέχυμένους καὶ τῷ πεδίῳ, μι-
 κρὸν ἀποφαίνοντας τῷ πλήθει τὸν χώρον; ἔτι μὲν πάντες ἐκ
 πολλῶν σωυληλύθεισαν πόλεων, μίας ἢ γνῶμῳ ἐχέκασιν,
 ἀμῶναι τοῖς ὑβρισμένοισι εἰς τέλος. καὶ τοσαύτη μὲν ποροθυμία

κίχρυνται πρὸς τὰ ἡμέτερα πράγματα, ὅση καὶ χωρὶς ὄρκων ἤρκεσαν αὐτῷ. ποσαὺτι ἔστιν ἢ τῷ ὄρκων ἀνάγκη, ὅση καὶ μὴ βουλομένους προδυμεῖσθαι, πάντως αὐτὴ παυσαγκάσαι. Τίς οὖν ἔπως ἡλίθιος, ὃς ἐκ αὐτοῦ, χωρὶς τῷ τί παθεῖν δεινόν, ἀποδουῶναι ταῦτα, ὧν μετὰ συμφορας ἀποστήσει; ὅτι νῦν Δία ἀδηλον τῷ πολέμῳ τὸ τέλος; ἐμὰ τὸς θεοὺς, ἐδάμνῃ τὸ τῷ παρόντι ἀδηλον. εἴπερ μὴ καὶ τὸ αὐτὸ ἀδηλον, πότερον ὁ τῆς δικαιοσύνης καρπὸς, ἢ τῆς πονηρίας ἀμείνων. καὶ πότερον ἐκείνῳ τῷ τάξι οἱ θεοὶ τιμῶσιν, ἢ τοῖς τὰδε πράττεισι συναιροῦνται. εἰ γὰρ μηδέντερον τέτων ἀμφισβητήσιμον, καὶ κεῖνο σαφές εἶδυς, τὸ μεθ' ὧν αὐτῷ τῷ κρείττονων ἡμεῖς, τέτοις ἀποκεῖσθαι τὸ τῷ ἐναντίῳ κρατεῖν. Περὶ τοίνυν τῷ συμμαχισόντων ὑμῖν (οἶμαι γάρ τιναι ἐννοεῖν, ὡς ἐκ ὀλίγης ἔξετε βοηθεῖς) ἐκεῖνο λέγω, ὅτι καὶ ἅπαν τὸ λοιπὸν στρατόπεδον τῷ ἡσυχίᾳ ἄγῃ, Ὀδυσσεὺς ὑποσὶ μόνος, γέλωτα τὸς ὑμέτερος ἀποφαίνει συμμάχους, τῇ συνείσει τὸ πλῆθος ἐλέγχων. Ταῦτα, ἔτι ὁκνῶν τὸν πόλεμον, ἔτ' ἐπιθυμῶν πρᾶγματων εἶρηκα. πλείω μὲντοι διεξιόναι, πρὸ χειρὸν μὲν, μάταιον ἢ καὶ κενόν. εἰ γὰρ μὴ τέτοις προσέξετε τὸν νῦν, ἔξ τῷ πλείονος ἔξ ὄφελος. Μαρτύρομαι ἢ Δία τε ξένιον, καὶ θεὸς ἅπαντες, καὶ δαίμονας, ὅσοι πνυδε κατέχουσιν τῷ γλῶσσι, ὅτι καὶ τῷ ἀρχλῷ ἀδικήμενοι προσέχομεν Ἰλίῳ, καὶ νῦν λόγῳ ἐκλύεσθαι προαιρέμεθα. καὶ πολλήμισομεν, ἐτέρων ἀναγκαζόντων.

γένος . Ὑπὲρ μὲν οὖν πάντες , ταύτῃ ἔχειν τὴν γνώμην ἄξιον ὡς
 δεῖ ἢ ὑμᾶς , μηδὲ πῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λόγους ἠγεῖσθαι φορτι-
 κῶς ὅπως αὐτὸ γίνονται . καὶ γὰρ εἰ μὲν ἀναγκαῖον ἴσῃ τὴν ψήφον
 εὐδὺς ἐπιδοῦναι τοῖς εἰρημνύοις , καλῶς αὐτοῖς ἐδουχέειν τὴν ἀ-
 κρόασιν , ὡς αὐτὸ ὑπὸ αὐτῆς ἀφαιρέμενος ἂν ἴσῃ βεβλόμενος κυρῶσαι-
 ἐπεὶ ἢ τὸ μὲν εἰπεῖν , τῷ πρέσβειν , ἢ ἢ ὑπὲρ τῶν πάντων γνώσις
 ἐν ὑμῖν , ἣν αὐτὸς δὴ πῶς βλάβος εἴη , διὰ τέλους ἀκούσασι , παρ-
 ἔχει τὸ παρῆλθον . Τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἅπασιν , ὅσοι παρ
 ἔστινας ἦλθον πρεσβύοντες , τὸ μὴ τυχεῖν ὑπὲρ ὧν ἀφίκοντο,
 τῷ ἐχάτων ἀτυχημάτων εἶναι δοκεῖ . ἡμῖν ἢ , ὡς εἰοικε , τὸ , τῷ
 δεῖ παρῆλθαι περὶ ὧν ἀπεσάλμεθα , τῶν ἡδίστων ἐς ἡμᾶς , καὶ τὸ δεῖ
 κενὴς ἀπειλῆναι , οὐδὲν λυπηρόν . τὸ μὲν γὰρ ὑπὲρ ὧν παρῆλθον
 μᾶλλον ἡμᾶς ἀπαλλάττειν φαίνεται καὶ δεῖται βῆς , ἐν ἢ τῷ διου-
 τέρῳ , μεζόνων ἔργων ἐλπίς ὑπάρχει . Ὡς οὖν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν-
 τος μᾶλλον ἢ ἡμῶν τῶν συλλόγων , καὶ προσέχοντες ἀκρόατε , καὶ
 τὴν ἐξέτασιν μὴ παρὸς τὸ ἡδίστον μᾶλλον ἢ τὰ ἄλλα ποιήσατε .
 Πάλαι μὲν ὡς Τρῶες , παρὸς τὴν Ἀλεξάνδρου γνώμην τὸ κοινόν τῷ
 πόλει ἢ ὅπως ἐξετάζοντες , κακίστους ἀπάντων ἀνθρώπων (ὁ-
 τε γὰρ εἰπεῖν μετ' ἐξουσίας) καὶ δυναστεύοντες ἐνομιζομεν , καὶ
 πάντων ὁμοτάτους βαρβάρων . νῦν δὲ γε πείρας ὑμῶν καὶ τῷ ὑμει-
 τέρῳ νομίμων λαμβάνοντες , καὶ σωτηρίας , καὶ τάξεως , καὶ
 τῷ ἄλλων , οἷς πόλει ὅπως γνωρίζεῖ , τὴν μὲν κοινὴν ὑμῶν
 προαίρεσιν ἀγάμεθα , ἐὰν ἢ γενέσθαι φαῦλον ἐν πόλει δεξιῶς
 ἐχέσθαι θαυμαστὸν ἢ ἡγούμεθα . Ἐπεὶ καὶ τοῖς Ἑλλήσιν αὐ-
 τοῖς ἐν ταῖς δυναστεύουσι τῷ πόλει εὐροῖς αὐτοῖς τὸ αὐτὸ βίον
 ἐναντίως τῷ κοινῷ καταστῆσάμενοι χήματι . διόπερ καὶ κολάζεῖ
 νόμος . ἀλλ' ἢ τῷ πόλει οἶμαι ταῦτα κατηγορήματα , τῶν ἢ πε-
 ποιηκότος ἀδικήματα . Ἀποίνων θαυμάσαντες ὑμῶν ἔχομεν
 ἐκεῖνα ἐς ἡμᾶς . πρῶτον μὲν ὅτι τὸ χήμα τῷ πρέσβειν ἐπίσταδε , καὶ
 πῶς ἡκούτας προσήκαδε , καὶ ἢ ἀπεσάφηντε , ὡς ἡκούσατε , ἀλλ'
 αὐτοῖς ἄντας τὰς πύλας , τὸ μὲν εἰδέσθαι ἐν τῇ πόλει πράως ,

τὸ το δεξιζετε λαμπρῶς, λέγω γὰρ νυνὺ ὑμετέραν πρᾶξιν ἢ φιλαυθροπρίαν Ἀντιώροσ. ἐπὶ τότοις βωμοὶ πανταχῇ τὸ πόνεωσ ὁρώμενοι, Ἐ κάλλι νεῶν, καὶ πληθὸς ἀναθημάτων, καὶ σιωχεῖς θυσίαι, καὶ πανηγύρεις συχναί, καὶ τεταγμένος ἐκάστω χρόνος, (καὶ ταῦτα γὰρ ἀκύνει ἐν ἡμῶν) καὶ μαρτυρὴ τίμιος ἐκ ἐῶσα τὸ μέλλον ἐν ἀδήλῳ κεῖσθαι, καὶ ὅλως τὰ πλείω πρὸς Ἑλληνικὸν ἀμιλλώμενα κόσμον, Ἐκκλησίαι, ῥητορες, τὸ βαλῆ χάραν εἶναι, τὰ λέγειν εἰς μέσον ὀξύνειν, τὸ μὴ τῷ θυμῷ πλεόν, ἢ τῷ δικαίῳ δίδοσθαι. τὲς μὲν γὰρ ἄλλως βαρβάρως ἀκύνουσιν, ὀργῇ μᾶλλον ἢ λογισμοῖς τὰ κατ' ἐαυτοὺς ἐπιτίθεσθαι, ἐγγύτατα τῷ θείῳ διαίρειν, καὶ τοσούτον ἐπ' ὁμοίᾳ καὶ ποιηρία φρονεῖν, ὅσον εἰκὸς ἡμῶν ἐπὶ τοῖς ἀμείνοσι. τὰ δ' ὑμετέρα πρὸς τὸ βέλτερον ὁρῶμεν πάντα σωρημοσμένα, καὶ συγχαίρομεν γὰρ ὑμῖν τῷ ἐθῶν καὶ τῇ καθεστώσῃ τάξεως. Ἐστὶ δ' ὑμῖν ἀπ' αὐτῶν ὧν ἐδοκιμῆτε τὸ τὰ δίκαια πανταχῇ φυλάττειν ἀναγκαῖον. καὶ δι' ὧν ὑμᾶς ἐπαινεῖν ἔχομεν, θαρρύνει ἡμῖν ὑπὲρ ὧν ἡκομεν ἔπεισι. τοῖς μὲν γὰρ ὅξ ἀρχῆς παρὰ φαῦλον τὸ καλῶς ἀκύνειν θεμεσίους ἴσως ἂν ἐνέγκαι συγγνώμῃ τινα, τὸ ῥαδίως ἐπὶ τὰ χείρω καταφέρεσθαι. οὐδὲν γὰρ ὑπερναντίον οἷς ἐγνωσαν αὐῶσθαι, δοκῶσι διαφράττεσθαι, καὶ τῇ σωηθείᾳ τῷ ἔργῳ ἀφαιρῶσι τὸ πλεόν τὸ μέμψεως. ὅσοι δὲ ἀρχῇ ἐνσησάμενοι καλῶ καὶ γοναίαν, εἰδ' ἐκόντες ἀμαρτάνουσι, αὐτῷ κατήγοροι γέγονασιν, οἷς ἐκείνων εὐ ἔχειν ὑπερναντία τολμῶντες. Πᾶ τοίνυν αὐτῷ εἶναι τῷ αὐτῷ φοβεῖσθαι μὲν τὲς θεοὺς, πάλιν καὶ αὐτῷ καταφρονεῖν; Ἐ θύειν μὲν ὑπὲρ δόσεβείας, δυνατεῖν δὲ διὰ τῷ χειρίσων; Ἐ τὸν μὲν Δία τιμᾶν καὶ διὰ πολλῆς τῇ ἐπιμελείας θειραπείειν, νυνὺ μὲν ἐν ταῖς κορυφαῖς τῇ Ἰδης, αὐτίς καὶ ἐπὶ τῇ ἀκροπόλει, πάλιν καὶ αὐτῷ τῷ θεῷ ὅπως ὀλυγοῦντας φαίνεσθαι, ὥστε τὴν μεγίστην αὐτῷ τῷ τιμῶν εἰκὴ ἄφρονας εἶναι; τίς γὰρ ἐκ οἷδεν ὡς ὁ ζωὴς ἐξένιος, ὁ παρὰ καὶ κεφάλαιόν ἐστι τῷ ἐπανυμῶν αὐτῷ; Ἐ ὅτι παντὸς μὲν

ἀναδήματος ἥδιον ἐκείνῳ, τὰ περὶ τὰς ξυνὰς οὐ ἔχειν; πάσης
 δὲ δεινότερον ἱεροσυλίας, εἴτι συμβαίνει δυχερές, ἢ τῷ ξυνῷ
 παρὰ τῷ δεξαμένῳ, ἢ τῷ δεξαμένῳ παρὰ τῷ τυχόντος δυνόας;
 Οὐ τοίνυν ἐστὶ τῷ αὐτῷ, ὑβρίζειν τε ὁμῶς καὶ θεραπεύειν τὸν
 θεόν. εἰ μὲν γὰρ ἐκ ὀργίζεται παροινέμενος, τί περὶ τὴν θε-
 ραπείαν ἐσθυδάκαμεν; εἰ δὲ τῷ τιμᾶσθαι ποιεῖται λόγον, εἰκὸς
 δὴ πᾶσι τοῖς ὑβρίζουσιν ἄχθεσθαι. Εἰ μὲν τοίνυν ὁ παραπλη-
 σίως σῶσι τῷ θεῷ τυχεῖν, ἐδὲ τοιάτα, ὁποῖος αὐτὸς ἡμᾶς αὐτῷ
 παράχωμεν, ἀλλ' ἐστὶ μὲν ἐδικέντας, ὃ ἐκείνους προνοίας ἀ-
 πολάττειν, ἐστὶ δὲ τὰ δίκαια προφημεύουσ, μηδὲν ἄμεινον τῷ πο-
 τηρῶν πράττειν, καταιρετέον μὲν βωμῆς, ἀμελητέον δὲ θυ-
 σιῶν, παροπτέον δὲ πανηγύρεις, ἐν ὧν δὲ μέρει τὸ θεῖον
 ἐκτέον, ἀπλῶς τε νομισέον εἰκὴ φέρεσθαι τὰ ἀνθρώπινα, καὶ τὸ
 προσυχὸν ἰχθεῖν, τῆς δὲ τῷ βελτίονος τάξεως μηδὲν εἶναι τὸ
 κέρδος τοῖς ὕπο ζῆν ἐθέλωσι· καὶ τί δὲ δικαιοσύνην ἀσκεῖν,
 φράγμα ἐπιζημίον, ἔξον προτιμήσαντας ποτηρίαν, ἡδονὴν
 ἀκίνδυνον καρπῶσαι; εἰ δὲ ταῦτα μὲν ἐδὲ λέγειν καλόν, μή-
 τιγε δὴ πράττειν ἄξιον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὁσίοις αἱ βελτίους ἐλ-
 πίδες ἀπόκεινται, τοῖς δὲ ὡς ἐτέρως ζῆν ἡρημύοις, καὶ τὰ πα-
 ρόντα δυχερῆ, καὶ τὰ μέλλοντα φόβῳ μετὰ, πολὺ δὴ πᾶς κάλλιον,
 ὡς Τρῶες, ἐκείνης εἶναι τῆς μερίδος, ἢ τὰ χρεῖα προξενεῖ. Καὶ
 ἐκ ἐπιτιμῶμεν ὑμῖν, ὡς ἔχ' ὕπο φρονέσιν· ἀρχὴν γὰρ ἐδ' αὐτῷ
 συνεβέβλητον ὑμῖν, εἰ μὴ τῶτον διέκειδε τὸν ἔσπον· ἀλλ' ἐπειδὴ
 ταῦθ' ὑμᾶς δικαίως ὁρώμεν ἐπιτιμώδοντας, ἐκ αὐτῶν βυλοίμεθα τὴν
 πόλιν ὑμῖν ὥς ἡμισείας εἶναι δικαίαν, ἐδὲ τὰ ἄλλα ἀνεγκλή-
 τως ὄντας, ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἐλσύνῃ δοκεῖν ἁμαρτάνειν. Πάν-
 των γὰρ ἀτοπώτατον, τῆς μὲν ἐγχειρήσεως καὶ τῷ ἔργῳ ἀφε-
 σκεύειν, ἐν δὲ τῇ περὶ τῷ πεπραγμένῳ βυλῇ, τῆς αἰτίας τοῖς
 πεποινηκόσι κοινωῆσαι. Εἰ μὲν ἔν κοινῷ δόγματι τὴν πόλεως τὸ
 ἀδίκημα τετόλμηται, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὑμεῖς ἐπὶ καλῶς ὕπο
 πράξιν ἐξέτιματε, σαφῶς εἶπατε μηδὲν ὀκνήσαντες, καὶ

ἔῃν ἔτι φθεγγόμεθα . τίς γὰρ αὐτῶν ἔχων , αὐτοῖς τοῖς εἰργασ-
 μένοις δικασαῖς ὧν ἠδίκησαν χρῆσαιο ; εἰ ὅπερ ἀληθεῖς ἐσιν
 ὁ μὲν ἀφ' αὐτῶν βαλλόμενος ἐπραττε πὲρ τερπνόν , ὑμῶν ἢ τὸ κοι-
 νὸν ἔμετεῖχε τῷ γιγνομένων , δείξατε τὴν διδρακότας ἐν τῇ
 ψήφῳ , καὶ τῇ χειροτονίᾳ τῆς αἰτίας ἐξέλεσθε τὴν πόλιν . Καὶ
 μὲν ἔγωγε πολλὰς ὑμῶν οἶδα τῶν μὲν Ἀλέξανδρον δυσκόλως ἐ-
 χοντας , ἡμῖν ἢ τοῖς πεπονθόσι συναλγῶντας . δεῖ ἢ τόντε ἀ-
 ληθῶς ἀπλῶν καὶ γνησίων , μὴ πλάττειν τὴν καλοκαγαθίαν ,
 ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἔργων τοῖς ἠδίκημένοις ἀμύνειν , καὶ τῷ νόμου τῆς ἐκ-
 κλησίας δίδοντος παρρησίαν , ἀποδοῦναι κελύειν τὴν Ἐλένην .
 ἀλλ' ἐκ ἰδίᾳ σεμνολογεῖσθαι τὴν πρᾶξιν , δημοσίᾳ μὴ αἰτιώμε-
 ρον . Καὶ μὲν εἰ τις ὑμᾶς ἔρογο , τί παθόντες ἔτε πρότερον ἔῃν
 ποιῆτον εἰργασθε , ἔτε ἐπειδήπερ Ἀλέξανδρος ὧν ἐπεθύμει κύ-
 ριος ἦν , ἐξηλώσατε τὴν ἀρπαγὴν , εὐ οἶδα ὅτι φήσεις ἅπαν-
 τες , ὅτι καὶ πρότερον ἔμετὰ τὴν τῷ Ἀλέξανδρῳ παροιμίαν , πο-
 νηρὰς εἶναι φύσεως τὸ ἀρπαγμα κατέγνωκαμεν , καὶ ἐδὴ τῷτο
 χρῆσθον , ὅτι τῷ δέειν τῶν Τρώων ἤρεσε . Τέτοις μὲντοι τοῖς λό-
 γοις ἔ συμβαίνει τὸ συμπράττειν Ἀλέξανδρῳ ἔ συναγωνίζε-
 σθαι , πρὸς τὸ μὴ παύσασθαι τῶν ἀδικημάτων ποτέ . εἰ μὲν γὰρ
 ἐπαινεῖτε τὸν ἄνθρωπον , τί ἔμιμῆσθε ; εἰ καὶ ἀνέμφοισθε ;
 τί ἔκωλύετε ; ἔ γὰρ δήπη λόγον ἔχον ἐς , ταῦτα ἐκφυλάτ-
 τειν εἰς τέλος , ἂ μὴ γινέσθαι τὴν ἀρχὴν βέλτιον ἦν . ἢ τὴν
 μὲν ἀρπαγὴν αἰτιασόμεθα , τὸ ἢ μὴ ἀποδοῦναι βέλεσθαι ,
 τῷτο θαυμάσόμεθα ; Ὅλως ἢ , εἰ τις ἀκριβῶς λογίζεσθαι
 βέλοιο , ἔ Μενέλεως ἠδίκηται μόνος ἐν τοῖς τετολημμένοις ;
 ἀλλὰ καὶ τὰ κράτισα τῶν ἀνδρωπίνων συγκέχυται ἔ κεκίνη .
 Εἰ γὰρ Ἀντίωρ ὁ βέλτισος ἐνεθυμήθη πρὸς αὐτὸν , ὅτι νῦν
 ἐγὼ Μενέλεων καὶ Ὀδυσσεῖα καταλύειν ἀνέξομαι παρέμαυτῷ , ἢ
 μὲν εἰς τὰ τιμιώτατα βεβλαμμένος , ἢ ἢ σιωρογισμένον τῷ πε-
 πονθότι . αὐτὸν ἔν ἀποχρήσονται πρὸς τι τῶν θυχεῶν τῇ παρέμοι.
 διατριβῇ (παρ' ἡμῶν γὰρ αὐτῶν ἔχουσι τὸ τοῦτον τὸ παράδειγμα)

καλῶν αὐ εἰμὶ ἀπολαύσων ξένων. εἰ ταῦτα ἄλλοιοιστάμενος, προσιόντας ἀπήλαυε, καὶ μηδαμῇ προσείτο, ἄρ' ἔκ αὐτῷ θεάμα δεινόν, καὶ πάντων ἐλτεινότατον, ἄνδρας ξένους, ἰδιγκήκους ὕδρην, ἐπ' ἀγορᾶς κυλινδεῖσθαι, οἶμαι γὰρ αὐτῇ τὰς ἄλλας μιμήσασθαι, τῷ φόβῳ τῷ πεπραγμένῳ πρὸς ἀπίστIAN ἀγομένης. ταῦτα τοίνυν τὸ μὲν Ἀλέξανδρος μέρος συμβέβηκεν· ἡ δὲ Ἀπίνωρος καλοκαγαθία κρείττων ἐφανή τῆς ὑποψίας. Μάλισα μὲν ἔν τῳ Τρῶες, καὶ τὸ περὶ ὅτι ἐν εἰς τὸν ὑποδεξάμενον ἀμαρτεῖν, τῷ δεινότητι ἐστὶ· τῆς γὰρ αὐτῆς παροινίας ἀπέδειξιν ἔχει τὸ φραττόμενον ἅπαν, ἕως αὐτὸ ἐκβαίνει τὸ προσήκον. Ἀλέξανδρος δὲ παρανομεῖν ἐπιχειρήσας, ἐν τῷ μεγίστῳ τῷ παρανομίᾳ ἔδειξεν· ἔκ ἧρκει θεραπεύσας καὶ χυσιᾶ, καὶ ὅσα εἰς ἐδῆται φέρεται λαβόντα, οἰχεῖσθαι, καὶ τόποις ὀρίσασθαι τὰ ἀδίκηματα· ἀλλ' ἐπὶ τὸ γυνάμιον ἐπιθυμίᾳ ἀκόλαστον ἐκίνησε, καὶ τοῖς αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς τῶτον μὲν δεξιόμενος, τῷ Ἐλπίῳ εἶδεν ἐφ' ὕβρει, καὶ ἐκ ἔστησεν ἐπὶ τῆς ἐννοίας τὸ ἐγχείρημα, ἀλλὰ προσέθηκε τῷ φράξιν, ὑπὲρ ἧς καὶ τὸ βελούσασθαι, τῷ ἐχάτων αὐτῷ. Καὶ εἰ μὲν ἔχέωρα παιδίον αὐτοῖς γεγονός, ὃ μάλισα δὴ πάντων εἰς οἰκειότητα τὴν γονέας συνάγει, αὐτῷ μὲν αὐτῷ ἔτι μικρόν, τῷ δὲ νῦν εἰργασμένῳ μετεωρότερον. νῦν δὲ ἔσσης αὐτοῖς Ἑρμμένης τοσαύτης ἀφορμῆς εἰς κοινωνίαν, Ἀλέξανδρος διάσπασεν, ἃ συνῆπτο δεσμῷ καλλίονι. Οἶδα τοίνυν ὡς ἐρεῖτις, ὅτι δικαίως αὐτὸν εἰργοίμεν πάντας πάχοντες ἃ ποτὲ πεποιήκαμεν. οἷον ὑμεῖς φησιν, ἐκ μὲν Φοινίκης Εὐρώπῳ, ἐκ δὲ Κόλχων ἡρπάσατε Μήδειαν. τί τοίνυν ἀχάλλετε ταῦτα ὑπομείνοντες, ὧν ὑπὴρξατε; Ἐγὼ δὲ φράτον μὲν αὐτὸ τῷ τε θαύμακα, εἰ ὧν ὡς ἐγκλημάτων μέμνησθε, ταῦθ' ὁμολογεῖτε μιμήσασθαι. εἰ μὲν γὰρ μηδὲν ἡμάρτανον οἱ τότε ἐκείνα πράττοντες, πῶς ἐγκλημα προφέρετε; εἰ δὲ ἐκ αὐτῶν ἔξω τῷ φέρεσθαι, πῶς ἀφείναι οἶδατε δεῖν, ἐζηλώσατε; Καὶ μὴ κατ' αὐτὸν τῶτον τὸν λόγον, εἰς τὴν βαρβάρους ἔρχεται τὸ ἐγκλημα. εἰ γὰρ τὸ μὲν τῷ ἀδίκημα-

των ἄρχειν παρὰ τὸν νόμον ἐς, τὸ ἡμυνάσαι τὴς ὑπάρξαν-
 τας εἰς τὸ δίκαιον τελεῖ, εἰπάτωμοι τίς: πότερον οἱ Κρήτες
 πρότερον τῷ Εὐρώπῃ ἐκ Φοινίκης ἤρπασαν, ἢ Φοινίκης ἐξ Ἀρ-
 γυεῖ τῷ Ἰνάχῃ; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, ἥδ' Ὁφινίκων γεγενη-
 θαι τῷ ἀρχλῷ· καὶ ἐκ ἐπαινεῖμεν ἐξ τὴς Κρήτης πρὸς τὸ ἐλ-
 θόντας. πάντων γὰρ ἀλογώτατον, ἥδ' ἡδίκημένων ἀντεπιβε-
 λθεῖν ἐπὶ προηρημεύων, ἐκείνους ταῦτα περὶ ἐργάζεσθαι. ἔπειτα
 εἰ καὶ πλέον τῷ πεπονηθέντων ἤχθοντο (δῶμεν γὰρ ὅτι καὶ μάλ-
 λον ἤλγουσιν Ἰνάχῃ) ἐχάρπαζῃ τῷ ἀρπαγῇ μετισταί ἐχελῶ,
 ἀλλὰ ταῦτα ποιεῖν, ἅπερ ἡμεῖς νῦν, πρεσβείαν ἀποσείλιν,
 στρατόπεδον συγκροτεῖν, πόλεμον ἀπειλεῖν. τὸ μὲν γὰρ ἦν
 μηδὲν τοιῦτον μήτ' ἐν γῇ, μήτ' ἐν θαλάττῃ βελομεύων τολμᾶ-
 θαι, ἐκείνο δὲ πολλὰ παρασκευάζοντων παραπλήσια γίνε-
 θαι. Ἐπαινεῖν μὲν οὐκ ἐκείνους ἐκ ἔχουσιν. εἰ δὲ ἰχυρόν τις εἶναι
 νομίζει τὸ χρῆσθαι τῆς ἴσους ἀμυνάσαι λόγοις, τί αὖ αὐτοῖς
 λείποιο; πλὴν εἴγε ἐκείνο ἴσμεν, ὅτι Φοινίκων τὸ ἔγλημα
 γίνεται, ἥδ' καταβεβληκότων τὸ σπέρμα τῆς ἀρπαγῆς. Τί ἔν
 Μήδειαν Ἰάσων ἐλάμβανεν; Ἄλλος μὲν αὐτὶς ἔφησεν, ὅτι πρὸς
 τὰ ἥδ' Ὁφινίκων παροξυνόμενος, καὶ προσδεῖν ἡγούμενος τῇ
 τιμωρίᾳ. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν Ἰάσωνα αὐτῆς Μηδείας ἐπιθυμήσαντα
 σκοπῶν δέεισκα, πῇ δὲ Μηδείαν ἀλῆσαν Ἰάσωνος. ὥς μὲν ἔν
 συνίπραξεν αὐτῷ πρὸς τὴς ἄθλης αὐτόματος ὀρμήσασα εἰς πῇ
 ἐπικυρία, καὶ ὥς ἀπέκτεινε τὸν ἀδελφὸν ἀποσπᾶν ἐπιχειρῶν-
 τα, καὶ ὥς ἀβίωτον ἡγάγετο τὸν βίον, εἰ μὴ ἐκείνον ὄφεται, καὶ
 ὅσα τῷ πρώτων ἐς παραλήψω. τί γὰρ αὐτὶς μακρηγοροῖν;
 Ἀλλ' ἐπειδὴ τῆς Ἑλλάδος ἦσαν ἐν Κορίνθῳ, ὁ μὲν ἄλλην ἐμνή-
 σκεν, ἢ ἰδάρκυν· καὶ ὁ μὲν ἦν ἐβόλετο ἡγετο, ἢ, ἐκ εἴχον
 ἥτις γινῆται. ἔτω σφόδρα αὐτὴν Ἰάσων ἡγάπα, καὶ τὰς Συμ-
 πληγάδας ὑπὲρ ἐκείνης διέπλούσεν, ὥσπερ Ἀλέξανδρος ὑπὲρ
 τῆς Ἑλλάδος τὸ Αἰγαῖον. πότερον οὐκ, Ἰάσων Μηδείας ἐαλῶκει,
 ἢ Μηδεία τὸν ἐκδὲν δέομενον αὐτῆς ἠνώχλει; καὶ μὲν γὰρ πράγ-

ματα τὸ δῶτερον βεβαιῶι. Εἰ ὃ ἐκείνους φήσαιν, ὅτι καὶ τὴν
 Εὐκλείην παραπλήσιος λογισμὸς ἀκολουθεῖν Ἀλέξανδρον συ-
 νείπεισιν, ἔχαιρον δῖρον τὴν ἀλήθειαν. εἰπάτω πρὸς αὐ-
 τὴν ἀπαλλαγῆναι τῆς οἰκίας, ἕτερον ἐγγυάδω γυναικίον, καὶ
 ποροκαθημένη δακρύει, χαίρειν ἔατω, καὶ τότε εἰσόμεθα οἷς
 ἐγκαλεῖν ἄξιον· καὶ ὥσπερ αὖ εἰ τότε Λιήτης ἦται τὴν Μήδειαν,
 πόλεμον ἀπειλῶν εἰ μὴ λαβοι, ῥᾶσα αὖ Ἰάσων ἐδίδεν, πρὸς
 τὸ χάριν εἰδέναι τοῖς ἥκισιν· ἔγωγε νῦν Ἀλέξανδρος δεῖξάτω,
 μηδὲν τῆς γυναικὸς δόμοστος· ἀλλ' ἔποιήσει τὸτο ἐκὼν εἶναι,
 πόθον; ἔκων Ἰάσων ἠδίκησε τότε, ἀλλ' ἢ παῖς ἠδίκησε τὸς γονεῖς,
 ἐκὼσα παρ' αὐτὸν ἀπελθῶσα. τί ἔν αὖ τις εἰς παράδειγμα ῥᾶ-
 το τέτοις, ὧν πολὺ τὸ παρὸν ἀποσταεῖ; Τὸ ὃ μέγιστον, ὃ καὶ
 σαφῶς εἰσέειδε· ποίῳ τοίνυν κεχῶρεται τὰ φράγματα; ἔτε
 γὰρ ὡς οἱ Φοίνικες, ἔτε ὡς οἱ Κρητὲς ἔλαβον, ἀλλ' ἔτε ἢ Μή-
 δεια συνοικῶσα τισιν, ἦδη τὸτο ἔπαχον· ἔθ' διεσπᾶτο γάμος,
 ἔθ' ὀνὴν κατηρχυῖτο, ἔθ' παίδων ἔχθροχὴν διεκόπτετο, ἔθ' ἐφ' ἃ
 θεοὶ γαμήλιοι παρεκλήθησαν, ταῦτα κατὰ πολλὴν ὕβριν ἀνη-
 ρεῖτο· ἀλλ' ὡς κακεῖνα δεινὰ μὲν, ἔμην δ' εἰς τοσούτων ἀσεβείας
 ἦκοντα· εἰθ' δὴ κακεῖνα πολλῆς ὡς ἄξια τῆς ἀγανακτικῆς,
 πόσης γε εἶναι τὸ παρὸν ὀργῆς θήσομεν; Ἐτι τοίνυν (ἔθ' γὰρ
 τὸτο μικρὸν) ἢ μὲν Ἰνάχῃ παῖδα, ναυκλῆρ' τινὸς φασὶ κλέμμα
 γινέσθαι, ἔτε ἔχθροχ' ἔχθρος, ἔτε καταλύσαντος παρὰ τῆς πα-
 τερὸς τῆς κόρης· περὶ ὃ τῆς Εὐρώπης ἐδὲν ἐδίπλω ἔνι σαφὲς
 ἀκόμοσιν· Ἰάσων δὲ γε δυσμενέστατος πάντως ἐτύγχανεν Λιή-
 τε, καὶ τοιαῦτα φοροβάλλοντος, ἃ φορόδηλον εἶχε τῇ μετιόντι
 συμφορᾷ· ὥθ' ἔτος γε εἴτι καὶ δυσχερὲς ὕστερον εἰργάζετο τὴν
 Λιήτιν, τὸ φοροπεπονθεῖναι κακῶς, δικαίαν ἐποίησε τὴν πρᾶ-
 ξιν αὐτῇ. Τῶν ἑκάστος, Ἀλέξανδρε, τοῖς γε σεσυλημένοισι,
 ἐχθρῶν, ἔσπονδῶν, ἔσφαπέζης ἐκοινώνησεν· μᾶλλον ὃ,
 οἱ μὲν ἐδόντες τοιούτῃ μετεχνηκότες ἦσαν, ὃ ὃ διαρρήδην ἐπεπό-
 θει κακῶς· καὶ εἰτὰ ἄλλα πάντα ἦσαν πονηροὶ, ταῦτα περὶ τὸν ξέ-

νιον διαπλημελεῖν, ἥσαν ἐλάττωροι. καὶ τὸ μὲν ἐκείνοις ἦν
 πλεονεξία, τὸ δὲ ἀσέβεια. πλείεσσον δὲ δήπου διαφέρει τὸ πᾶν
 πλείονος ἐπιθυμίας ἠτᾶσθαι, ἢ τᾷ περὶ τῶν θεῶν φόβου μεί-
 ζονας εἶναι βύλεισθαι. Μὴ τοίνυν ἀναισχυντῶμεν εἰς μέσον
 ἐκείνους φέροντες, ὧν ἀποπώτεροι πεφύκαμεν, ἢ λήσομεν ἡμᾶς
 κύττες πλέον θάτερον ποιῶντες. εἰ γὰρ ὧν ὡς δεινотάτων κατη-
 γορεῖμεν, ταῦτα ὑπερβάλλοντες ἀλίσκομεθα, καὶ ἡμῶν αὖ-
 τῶν ἐκείνῃ κακίῳμεν. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα, ἐκείνο εἰπεῖν ἄξιον
 πάντων ἐστὶν ἀλογώτατον, ὡς Τρῶες, τὰ μὲν ἐγκλήματα ἐτέ-
 ρων εἶναι, τὴν δὲ τιμωρίαν ἐτέρας ὑπέχειν· καὶ τὰς μὲν ἡδίκηκό-
 ται ἀδῶν ἀφείδαι, τοσούτοις δὲ ὕστερον χρόνοις, ἄλλως αὐτῶν
 ἐκείνων πάχειν κακῶς. οἷον τί λέγω; Κρήτες ἡδίκηκασιν;
 Κρησὶν ἐγκάλει. Ἰάσων ἡμαρτον; εἰσπράττε τὴν τιμωρίαν τῷ
 Ἰάσωνος οἰκίᾳ. νῦν δὲ Κρήτες μὲν καὶ Θετταλοὶ κατὰ συμ-
 μαχίαν στρατεύουσι, Μενέλεως δὲ μηδὲν ἐγκαλούμενος, ὑπὲρ
 τῶν αὐτῶν συμφορῶν ἐκείνους συνηγάγε. καὶ οἱ μὲν τὰς προφα-
 σεις δειδωκότες, ἄλλοις ἐπαμυνέουσι. ὃ δὲ καθαρὸς αἰτίας,
 ἐκείνων εἰς ἐπικουρίαν δεδῆται. Καί τοι καὶ Κρησὶ, καὶ Θεττα-
 λοῖς λόγος ἐστὶν ὑπάρχων ἰχυρός. ἔγὰρ ἡμεῖς γε, φήσουσιν,
 οἱ νῦν ὄντες, ἔδον τὰς βαρβάρους ἀφειλόμεθα, ἀλλ' ἐξ ἴσμεν
 τὸ παράπαν εἴ τις Εὐρώπῃ γέγονεν· εἴ δὲ μὴ συνοφαντία ταῦτα
 ἦν, ἐρχῆν τοῖς προγόνοις ἐγκαλεῖν, ἕως καταμήμεναι ταῦτα
 ἡμαρτηκέαι. εἰ μὲν οὖν ἐκατεμέμεναι τὴν ἀρχὴν, τί νῦν
 ἐνοχλεῖτε; τί δὲ μεταφέρετε τὰς αἰτίας ἐπὶ τὸς ὕστερον γυνομέ-
 νους; εἰ δὲ μέφομεν κατεγέλων, ἔδει τοῖς ὅπλοις χρῆσθαι.
 Ὅτε τοίνυν καὶ τοῖς ἐγγόνοις τῶν δοκούντων ἡμαρτηκέαι, πολ-
 λὴς ἀκηδείας ἐγκαλεῖν, ἢ πᾶν πλείους ἀναιδείας, τὸ τὰς μὴν
 ἐκείνοις προσήκοντας ἀδικεῖν. Οὐπω δὲ παντὶ χρόνῳ ἀνίσταται
 τὸ πρᾶγμα, ὥς ἐ μόνον ὁ μὲν χρόνος τῆς τιμωρίας πολὺ τῶν
 ἐγκλημάτων νεώτερος, οἱ δὲ μὴν ἡδίκηκότες αὐτῶν τῶν ἡμαρτηκό-
 των ἔλκονται, ἀλλὰ καὶ τὸ τρίτον τῆς αὐτῆς ἀλογίας, αὐτῶν φοι-
 ρέων

νίκων καὶ Σκυθῶν, Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὴν τιμωρίαν ἦκεν, ὥσπερ ἐκείνων ἢ παροξυνέσθαι τοῖς γεγενημένοις ἐκ εἰδένων, ἢ δίκην ὑπὲρ αὐτῶν ὑδνωσάμεναι λαβεῖν. Καὶ μὴν εἰ μὲν ἔδον ἐφρόντιζον ἐκεῖνοι τῶν πεπραγμένων, πῶς ὑμᾶς ἀγανακτεῖν ἄξιον; εἰ δ' ἀλγύντες, ὅμως ἡσύχαζον, τί δεῖ χαρίζεσθαι τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν ὑκινημένοις; Θαυμάζω δ' εἰ μελλήσης μὲν ὑμῖν κινδυνόειν τῆς πόλεως, ἔδεις ἐκείνων ἐπιστρέφεται, ἔδ' εἰδέναι βυβλεται τὸ παράπαν, ἔτ' εἴ τις Ἀλέξανδρος ὑπὲρ αὐτῶν Ἐλένῳ ἤρπασεν, ἔτ' εἴ τις πόλεμον προσβαλῶσιν αὐτὶ τούτων Ἰλίοι, ὑμεῖς δ' ὑπὲρ πάντων ἔτω ἄκακέμενοι, παροξυνέσθαι φήσετε· μωρία ταῦτα, καὶ ἔδον ὑγίης. Χωρεῖς δ' πάντων, εἰ μὲν ἐστὶν ἐφ' ὑμῖν μέχρι παντὸς παροινεῖν, δίκαιον μὲν ἔδαμῶς, χρηστὸν δ', εἰ βύλεσθε τάτω. εἰ δ' μείζων ὁ φόβος τῆς ἐξουσίας, καὶ τὸ προσκαθήμενον στρατόπεδον ἐκ ἡμῶν ἔσται, τί αὖ τις ληροῖη περὶ τῆς Εὐρώπης, τῶν ὅπλων ἐκ ἐώρων μυθολογεῖν; Καὶ ἂρ εἰ μὲν ἤρκει τοῖς Ἕλλησι ταῦτα ἀκύνεσσι τὴν ταχίστην ἀποπλεῖν, εἰχον αὐτῶς τί χρηστὸν ἢ περὶ ταῦτα ἄχρηστον; εἰ δ' οὐκ ἐστὶν ἄλλοτερον, ἢ διὰ τὴν Ἑλλάδα ὑμᾶς πείσασθαι τὴν ἀσφάλειαν, ἢ τῶν ἀλλοτριῶν ἐπιθυμῶντας ὑπὲρ τῶν οἰκείων κινδυνόειν, λάβετε λογισμὸν περὶ τῆς πεισθείας ὁρθόν. τίς δ' ἔσται; μὴ μᾶλλον ὑπὲρ τῶν ἀπειθαλκόντων, ἢ ὑμῶν τῶν δεξαμένων νομίζειν αὐτῶν γεγενηθῆναι, μὴ δ' ἀποσερῆσθαι τινὸς ὑπολαμβάνειν, εἰ τὴν Ἑλλάδα ἡμεῖς ἀποληφόμεθα· ἀλλὰ τὰ μέγιστα ἡγεῖσθαι κερδαίνειν, εἰ τὴν Ἑλλάδα λαβόντες, ἀρκεῖν ἡγήσόμεθα. Εἰ μὲν γάρ ἐστι τίς ὑμῖν ἐγγυητὴς θεῶν, καὶ τῶν οἱ μάλιστα ὑπὸ χρονοῦται σαφῶς, ὥς εἰ τὸ πᾶν εἰς πόλεμον φοροβαῖν, καὶ τοῖς ὅπλοις τὴν κρίσιν ἐπιτελέσαιμεν, ἥττα μὲν τοῖς ἡδικομημένοις ἀπόκειται, τὰ δ' ἐπὶ τῇ τύχῃ μετ' ὑμῶν τῶν ἡδικομητόνων γίνεσθαι, ἐκ αὐτῶν παραινεσάμενοι ὑμῖν μὴ χρήσασθαι ποσαύτῃ πλεονεξίᾳ. εἰ δ' οὐ μὲλλον ἀκριβῶς μὲν ἐκ ἐστὶ φοροῖδεῖν, τοῖς δ' ἐπὶ λογισμοῖς ἀκολουθῶν τις, ἐκ αὐτοῦροι χαλεπῶς

ὁ πο-

ὁ ποτέρους μὲν τὸ τῷ πολέμῳ κράτος, ὁξυτάσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ποτέρως αὖ ὑμῖν ἔχοι καλῶς· πότερον, εἰ μὲν τὰ τῆς Ἑλλάδος ὑστερον στέρεσθαι, καὶ τὴν πόλιν προσαποβάλοιτε, ἢ εἰ τὴν Ἑλλάδα ὑπὲρ τῆς ὅλων ἀποδοίητε. Εἴτε μετὶς ἐρωτᾷ, τί οὖν, εἴξον ὑμῖν τῆς ἡμετέρων κρατῆσαι, φεῖδιδε τῆς δυσμενῶν, ὅτι νῦν ἔκακόν ποιοῦντες ἐτέρως ἤκομεν, ἀλλ' ἄγε ἀφῆρθε μὲν κομιέμενοι, ὧν τε ἡδίκημέθα δίκας ἀνδ' ὅπλων προσληφόριμοι. ἔκουσ' ἀξιῶμεν, πλὴν ἢ καὶ χωρὶς παραγράφων δόξομεθα τῶν δικαίων, εἰδέναι πόλεμον ἐπιφέρειν, τοῖς χωρὶς ἀνάγκης ἴσως ἀντιβιβλίσταμενοις μέτερον. Ἰν' οὖν μὴ δῶμεν ἀφορμὴν τοῖς ἐπιθυμοῦσι βλασφημεῖν, ὥς ἢ χ' ἢ τῆς ὑβρίως ὀργὴν τὴν στρατείας παρεσκόδασεν, ἀλλ' ὁ πλῆτος τῆς Πελοποννήσου πόλεως, πᾶσι βυλόμεθα καταστῆσαι σαφές καὶ θεῶ καὶ ἀνθρώποις, ὅτι καὶ Μενέλαος καὶ πᾶσιν ἡμῖν ἀποχρήσει κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν τῶν δικαίων τυχεῖν. Ὑπὲρ μὲν οὖν τῶν πλείων λέγειν ἐκ οἴομαι δεῖν, ἔ γάρ ἐνδεῶς εἰρῆσθαι δοκῶ· ἐπαίειμι ἢ ὅθεν εἰξέβην. Ἀπᾶσι μὲν ἀνθρώποις, ὧν Τρῶες, εἰρήνη μὲν καλὸν, πόλεμος ἢ δυστυχές· καὶ τῆς μὲν ἀνδεκτίον, τὸν ἢ φοβητέον, ὥς ἐκείνης μὲν ἐρθεύσης τὰς πόλεις, τῆς ἢ κατὰ σφύρας εἰωθότος· καὶ τὴν μὲν ἄξιον καὶ παρῆσαν φυλάττειν, καὶ ἀπῆσαν ὅπως ἔσται ζητεῖν· τὸν ἢ καὶ ἐπικείμενον λυεῖν, καὶ προσδοκώμενον, ὅπως μὴ γεννησέται, φρονεῖν. Ἀπᾶτων ἢ ἀνθρώπων εἰκότως αὖ ταύτην περὶ αὐτῶν ἐχόντων τὴν κρίσιν, ὑμῖν πολὺ πλέον τῶν ἄλλων φροντισέον, καὶ τοσάτω μᾶλλον, ὅσῳ τοῖς πᾶσιν ἀγαθοῖς ἀνέστησαν οἰκίητε πόλιν, καὶ λόγος πάντων πεφοίτηκεν, ὁ δὲ δαιμονέστατος ἀνθρώπων εἶναι Πρίαμον, καὶ αὐτὸν, καὶ τὰς ἀρχομένους· ὅσοις μὲν γὰρ τῶν ἀνθρώπων ἐκ εὐτὰς πράγματα ἔστηκε, τῶν μὲν ἡδὲν ἀπεικός, ἐτοίμως ἐπὶ τὸ πολεμεῖν χωρεῖν. ἢ γὰρ κρατήσαντες, ἀλλοτρίων ἀγαθῶν ἐγένοντο δεσπότες, ἢ σφαλέντες, ἐκ ἐν μεγίστοις ἐζημιώθησαν. ὑμῖν ἢ, καὶ τοῖς ἐγγύσταται ὑμῖν ὁ δαιμονίας ἦκουσι, πολ-

λῆς δὲ τῆς βελῆς, εἰ πόλεμον πορὶ εἰρήνης αἰρετέον. μᾶλλον ἢ
 ἔδῃ βελούσασθαι τοῖς ἔτῳς ἔχουσιν ἄξιον. εἰ μὴ βουλῆς δεῖσθαι
 φήσουσιν εἰς τὸ μαθεῖν, πότερον ἢ τῶν ὑπαρχόντων ἀπόλαυ-
 σις, ἄμεινον, ἢ τῶν ἐσεῖνθαι. Ἐξεπάσωμεν, ὦ Τρῶες,
 τὰ παρόντα ὑμῖν ἀγαθὰ, τοῖς χαλεποῖς ἐκείνοις παραβάλλον-
 τες. δεῖ ἢ ἔδῃ δόλαβεῖσθαι τὸ βλάσφημον τῷ λόγῳ· ἄ γὰρ ἐφ'
 ὑμῖν ἐσιν ἢ παθεῖν ἢ μὴ, τί αὖ τὴν τῶν ἀκοῇν δυσχεραίνετε;
 ἄρ' ἐν ἴσῳ, ἢ παραπλήσιον, ἔξω κινδύνων ἐν δόλαβῃ δια-
 γειν, ἢ μεθ' ὅπλων ἐν ὤματι; καὶ χρεῖας ἐλπίδας ἔχειν περὶ
 τῶν συγγενῶν, ἢ τὴν παρεῖσαν ἡμέραν, αἰεὶ τελευταίαν ἡγεῖ-
 σθαι; καὶ καλεῖν συμμάχους, ὧν οἱ μὲν ἔχ' ἀρχὴν ἡξουσιν,
 οἱ ἢ ἄκοντες ἐλθόντες, ἐτελοκακήσουσιν ἐπὶ τῆς χρείας; Ἐκεί-
 νο ἢ ἴσον, ἢ προσόμοιον, δόφημίας, ἢ μίσους παρὰ τῷ περιό-
 κῳ τυχεῖν; ἐκ ἴσῃ ὅτι νῦν μὲν ἅπαντες ὑμῖν καὶ τοῖς ὑμε-
 τέροις φράγμασι συνδύχονται τὰ βελτίω, εἰ ἢ ὁ πόλεμος ἐμ-
 πέσοι, φῶτοί τ' ἡδ' αἰσῶν αἰδήσουσιν, περιπλέοντων ἡμῶν
 καὶ ληϊζομένων τὸ προσυχόν, καὶ τὰς μὲν τῷ πόλεω περικο-
 πτόπων, τὰς ἢ ἄρδῳ ὀξαιρέντων, καὶ μήτε θάλατταν μήτ'
 ἡπειρον τῷ ὑμῖν ὁμορον ἔξω τῷ κακῷ ἀφίσκντων; Οἱ ἢ τοιαῦτα
 δι' ἡμᾶς ὑπομνήσκοντες, ὦ πορὶ θεῶν, ἐδ' ὅπως αὖ ὑμῖν ἔχοισιν
 δόμῳ; τί δὲ ἐσιν ὅπερ ἐκ αὐτῶν κατὰ δύναντο, τῷ σωμά-
 τῳ αὐτοῖς εἰς θάνατον καὶ δουλείαν δι' ὑμᾶς μεριζομένων; οὐκ
 οὐδ' ὅρῳ ἀποσπᾶσθαι ὑμᾶς, τοῖς ἀσυγείτοσι πολεμίοις χρεῖ-
 σθαι. καὶ τοι τί τῷ ἐν ἀνθρώποις ἀντάξιον τῆς τοσαύτης δυσ-
 μνείας; Τὰ κελδύμενα, ἡμᾶς ἄρα δεῖ ποιεῖν, ἑρεῖ τις,
 ὥσπερ ἐκ εἰδοῦτος ὅτι μηδαμῶς εἶπεν τοῖς πολεμίοις ἀνδρῶν
 ἐσιν; Ἡμεῖς ἢ τὸ μὲν ἀφίστασθαι τῷ οἰκείῳ τοῖς πλεονεκτεῖν
 ἐπιχειρήσει φόβῳ τῷ κινδύνῳ, αἰσχρὸν ἡγέμεθα, καὶ τῷ
 ἔργῳ διδηλώκαμεν. ὅπως γὰρ μηδεὶς ἑλλήνων τῶν ὑπαρχόν-
 των σέροῖτο, μήτε καταγέλασθαι τῶν πεπονθότων οἱ διδρα-
 κότες, πελάγι μὲν ἔτω μακρὰ διεβάλλομεν, τιμιωτέρας ἢ
 τῷ

τῶν τῶν λευπηκότων τιμωρίας τῆς μετὰ τῶν φιλιτάτων ἔχτρι-
 βῆς πεποιήμεθα· γνώμη ἢ αὐτῇ ἐνίκησεν, ἢ λαβεῖν ταῦθ'
 ὑπὲρ ὧν ἥκομεν, ἢ μαχομένους πεσεῖν. Τοῖς μὲν οὖν ὑπὲρ
 τῶν τοιούτων ἀγωνιῖσθαι μέλλεσι, τὸ μὴ τολμᾶν πολεμεῖν, δει-
 λίας αἰτίαν ἔχει. εἰ δέ τινες ἂ μὴ καλῶς ἔλαβον, ἀποδοῦναι
 δεῖον, πολεμεῖν μᾶλλον αἰροῖντο, ἐκ ἀνδρείας ἔτοιγε δόξαν,
 ἀλλ' ἐμπληξίας λαμβάνουσι. καὶ τοῦτον ἀπέχουσι τῷ δοκεῖν τι
 βεβηλεῦσθαι λαμψρόν, ὥς διπλῆν φέρονται τὸ ἔνδειος, ἐκ
 μὲν ὧν τὴν ἀρχὴν ἠδίκησαν, πονηρίας, ἐκ δ' ὧν ἐπὶ πολλῶν
 κατέχευον, ἀναιδευσίας. ὃ γὰρ ἐν τῇ πολεμεῖν ἀπλῶς τὸ τῆς
 δυνείας φροσγίνεται, ἀλλ' αἱ τῶν πολέμων φροφάσεις ἢ κα-
 λῆς αὐτὰς εἶναι δοκεῖν ποιῶσιν, ἢ μὴ τοιούτους. τῆς γὰρ αὐτῆς
 ἀπτίας, δειλία τε καταφροδοῦναι τὸ δίκαιον, καὶ θρασυῖν τι
 τὸν ὑπὲρ τῶν ἐφροσνηκόντων ἐπισπᾶσθαι κίνδυνον. Εἰ μὲν
 οὖν μὴ παθόντες ἡμεῖς κακῶς, μὴδ' ἐπ' ἐγκλήμασι δικαίοις
 κεκινημένοι, μὴ καὶ τὰ οἰκεία ἐπιζητῶντες, ἀλλὰ τῶν ἁλλοτριῶν
 ἐπιθυμῶντες, ἔτω πολλὴν καὶ μεγάλαν στρατιὰν ἀνέγειραντες,
 ἢ βῆς ἀπηλαύνομεν, ἢ παρατεμνόμεθα γλῶ, ἢ τῶν ἐντὸς τεί-
 χους χρημάτων ἐξήκωμεν τὸ μέρος, εἰδ' ὅμως ὑπεκύπτετε, ῥα-
 δίως ἀγαπῶντες εἰ τις ἐάσει ζῆν, πάντῃ αὖ ὑμῶν ἐμεμφάμεθα
 τὴν ἄγαν ἀφραγμοσύνην. εἰ δ' καὶ μὲν ὑμῖν βελόμεθα αὖ
 ὑμῖν ἀκέραια μένειν, αὐτοὶ δ' ὑπὲρ ὧν ἀφνέδημεν, ἥκομεν,
 ἐχόρῳμεν ἢ τινὰ ὑμῖν ἔξει λαμψρότητα τῷ πολέμῳ τὸ χῆμα·
 εἴ γὰρ εἰ σφόδρα φρόνηλον ἦν, ὥς ἡ τύχη μεθ' ὑμῶν παρα-
 τετάσσεται, ἐκ αὐτῆς ὑγιαίνοντων, ὑπὲρ τοιούτων κινδυνῶν
 ἄθλων, ὧν τὸ μὲν ἔχμαρτεῖν εὐδαιμον, τὸ δ' κρατῆσαι δυσυ-
 χές. τὰ γὰρ ἀδίκως κτηθέντα βέλτιον ἀποδέδαι μᾶλλον, ἢ
 διὰ τέλους κατέχειν, καὶ οἱ γε λογίζεσθαι δυνάμενοι μετὰ τῷ
 φροδεῖναι χρημάτων πλῆθος, ἢ δις αὐτὰ ἀπαλλαγῆεν ποσαύτης
 συμφορᾶς. Καί τοι πᾶν καλὸν ὑπὲρ τοιούτων ἀγωνίζεσθαι τοῖς
 σώμασιν, ἢ καὶ εἰ μὴ εἶεν οἱ ἀπαιτῶντες, εἴχε καλῶς ἐκβα-
 λῆναι;

λῆιν. ἔτωσί ᾗ σκοπῶμεν ἐν βραχεῖ. Κάλλιστον εἶναι κτημά-
 των τὴν Εὐρύκλῳ ἐν Ἰλίου κένετῃ; ἢ οἶμαι γε πῶς σώφρονας.
 ἢ οὐκ αὖ μὲν ἀποδῶτε τῷτο, ἢ ἔξετε ᾧ παρόντι θυχεραίνα-
 τε· αὖ ᾗ πολεμεῖν ἔλοισθε, κρατησύντες μὲν, μετὰ τῷ τῷ
 πόλιν ἀποβαλεῖν, ἢ ἐκείνῳ ἔξετε, νικήσαντες ᾗ, καὶ κειν-
 διωδκότες αὖ εἴητε, ὑπὲρ ᾧν ἔχρηζετε. Εἰ ᾗ δὲ μὴδὲν ὑπο-
 σειλάμενον εἰπεῖν, τῷτο μόνον ἀπάντων πραγμάτων φρόδη-
 λον ἔχει τὴν τελευτὴν, ὅποτερῶν ἔσαι τὸ κράτος. μαντείας
 μὲν οὐκ, καὶ φήμας, καὶ θεῶν σημεῖα, καὶ τὰ φοιβασθέντα ἐν
 τῇ συλλογῇ τῷ στρατῷ, καὶ ὅσα τοιαῦτα παρήμι, μή τις ἀλαζο-
 νείαν αἰτιάσθαι τῶν λόγων. ἀλλὰ τίς ἐκ οἷδεν ὅτι δύο ταῦτα
 μάλιστὰ τοῖς ἀγωνιζομένοις τὴν νίκην φέρει. καὶ μὲν, τὸ τῆς
 στρατείας ὑπὲρβάλλον, ἕτερον ᾗ τῶν κρειττόνων ἡ συμμαχία.
 Πότερον οὐκ, ᾧ Τρῶες, εἶναι νομίζετε φρόνοισιν, καὶ δίκην καὶ νέ-
 μεσιν περινοεῖν τὰ ἀνθρώπινα· καὶ πῶς μὲν χρηστὸς ἐπαυτεῖν,
 τοῖς ᾗ πονηροῖς ὀργίζεσθαι· καὶ τοῖς μὲν ἀποδιδόναι χάριν,
 παρὰ ᾗ τῶν, ἐπαράττεσθαι δίκην, ἐς ταῦτα, ᾧ Τρῶες ἐσιν
 ἢ ᾗ; ἐσιν εἴτε βλάτται τις, εἴτε μή. τί ᾗ; ὡς ἂν ἐθέλωσι,
 ταῦτα παράττεσθαι ἀνάγκη; ἢ οὐκ ἐκ τῶν δῆλον, ὅτι καὶ ἐν
 κομιδῇ τινος δαειδμήτης Μενέλεως ἀγέρας ἐστράτευσεν, εἰδὲ
 τὰ τῆς νίκης εἶναι τῷ τὸ δίκαιον ἔχοντος σύμμαχον. Τοσαύτης ᾗ
 ἔσσης τῆς παρὰ τῶν κρειττόνων ἐπικυρίας, τοσούτον συνέρρύη-
 κεν πληθος, ὥστε μὴδὲνα λόγον τῆς ἀχειρείας ἀφικνεῖσθαι.
 πολλὰ γὰρ χρόνῳ διελθόντος ἀφ' ἧς τὴν γῆν ἄνθρωποι νέμονται,
 καὶ πολέμων συσάντων πολλῶν, τῶν μὲν πρὸς ὁμόρους, τῶν ᾗ
 ἐπὶ τῆς ὑπεροχίας, ἢ δέεις ἢ δ' ἐώρακον ἔτε ἀνήκοον ἔτω πολ-
 λὴν κίνησιν τοῖς Ἑλλήσι γεγεννημένην. ἔτε γὰρ ναῦς, οὔτε
 ἵππος, ἔτε ἀνὴρ ὅπλα φέρειν διωάμενος, ἢ ἀρχων, ἢ ἰδιώ-
 της, ἢ τοξότης, ἢ φίλος ἀπολείπεται τῷ στόλῳ, ἀλλὰ πάντες
 πανταχόθεν ἀνήχθησαν· ἔτω πολὺς ἔρως τοῖς Ἑλλήσιν ἐθέ-
 πισεν ὑπὲρ τῶν δικαίων μάχεσθαι. Καί τίς ἂν ἐξαειδμήσαι-

τοὺς καθ' ἑκάστον, ὅπως γὰρ καὶ τοὺς ἐκάστον βασιλέας, ἐκ ὀχθρῆς; ἀλλ' ἐν κεφαλῇ λέγω· πᾶσα μὲν ἦκεν ἡ Βοιωτία, πᾶσα ἢ ἡ Πελοπόννησος, Ἀργός, Πελασγικοὶ οἱ τῶν ἐχόμενοι· ἐπὶ τούτοις Εὐβοία, Κρήτη, Κεφαλληνία, Σαλαμίς, Ἀθήναι, πολλοὶ μὲν ἠπειρώται, πολλοὶ ἢ ἀπὸ τῶν νήσων καὶ τῶν ἀρχόντων, οἱ μὲν ἀνδρεία νικῶσιν, οἱ ἢ σωῖνται κρατίσι, παρὰ ἢ τοῖς ἀμφοτέρων ἡ κτήσις. Ἐπεὶ αὐτὰς εὐροί τις ἂν καὶ συμβαλεῖναι δεινός, ἔτι πολέμῳ κρατίστους. οἷός τε δὲ τίνα καὶ σοφὸν εἶναι παρ' αὐτοῖς, εἰ ἢ βύλεται τις καὶ πανῆρον ἰκνῶντά μιν ἐκ τῶ φανερῶ κατεργάσασθαι, τὰ ἢ κλέψαι λανθάνοντα. Ἀλλὰ καὶ παρ' ἡμῖν, φασίτινες, εἰσὶν ἄνδρες ἀγαθοί, ἔτι συμμαχίας ἐκ ὀλίγης κελήκαμεν, μεθ' ὧν διοίσομεν τὸν πόλεμον. Ἐστὶ μὲν ἐν ὁπρὸς ταῦτα λόγος φορτικώτερος. ἔτε γὰρ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν τίνα νοῦν ἔχειν ἠγῆμαι, τό τε ἐτέρους κακίσειν προχείρως, μικροψυχίας ἄντινος εἶναι. δεῖ ἢ ὁμῶς λήσασθαι παρ' ἡσίο· τὸς ἢ λόγους τῆς ἀνάγκης νομίσσον. Ὡς μὲν οὐκ ἰχθὺς κράτιστον ἐν πολέμῳ, καὶ ὡς δόρυ μείζον ἰχθύος χειρῶν πολλάκις, καὶ ὡς χειρῶν μάστιξ δέχεται πόλεμος, καὶ ὡς ταῦτα πάντα παρ' ἡμῖν μετὰ πολλῶ τῷ κρείττονος, ἐάσω. Ἀλλ' ἐκεῖνο ἂν ἐροίμην ἡδέως ὑμᾶς, πότερον νοῦν ἔχοντας κελήκατε συμμαχίας, ἢ ἔτι; εἰ μὲν οὐκ ἐμπλήκτες ἔτι τετυφώμεναι, ὁχθῆς ἂν εἴη τοῖς τοιούτοις προσπολεμεῖν· εἰ ἢ σώφρονας καὶ λογίζεσθαι διωμένους, πῶς ὑπακῆσονται καλεῖτων, εἰδότες ὡς ὑπὲρ τῶν ἀδίκων μαχῶνται, καὶ ὅπως κύρια ταῦτα κατασχέσωσιν, ὧν ἑπὶ φρονῶσι, κατηγορεῖσι; Δύο γὰρ ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπὶ τὸς πολέμους παρακαλεῖν πέφυκεν, ἢ τὸ φοβεῖσθαι τὴν ῥοπὴν ἐφ' ἑαυτοῖς ἔχοντας, ἢ τὸ τὴν ὑπόθεσιν εἶναι τῶν κινδυνῶν θαυμασιώ· καὶ νῦν μὲν τὸ κέρδος διώκοντες, νῦν ἢ τὴν φιλοτιμίαν θεωροῦντες, ἀξιοχρεῶς φοβήσονται ὑποκεῖσθαι τῷ πολέμῳ νομίσουσι. τῶν ἢ ἑδέτερον ὁ παρὼν τοῖς γὰρ μεθ' ὑμῶν ἐπομενοῖς προδίδικνυσι πόλεμος· ὥστε ἢ τὴν ἀρχὴν

ἢ ὑπακύνονται νοῦν ἔχοντες, ἢ τῇ παρυσίᾳ τὴν αἰσιν ἐπι-
 δείξουσιν. Χωρὶς ὅ τῶν ἡμεῖς μὲν ἄνδρες σωτεπαγμένοι κα-
 τήραμεν, καὶ τοῖς βασιλεῦσι τὰ τῶν συμμάχων ἐκ ἐν ἐλπίσιν
 εἰσίν· ἀλλὰ τοσούτους ἦλθον ἄγοντες, ὥστε εἰ Τροίας μόνης ἀπο-
 πειρᾶσθαι δέησαι, πολλὰς αὖ ἐκ ἔχειν εἰς ὃ, τι χρῆσαιτο σφί-
 σιν αὐτοῖς, μικρότερον τῶ ἔργῳ καθεστῶτος τῆς τῶν ἐπελθόντων
 χειρός. ὅμιν ὅ, εἴ τινες ἄρα καὶ βοηθοῖεν, οἱ μὲν θάπτον ἴσως,
 οἱ ὅ χολαιότερον ἦξουσιν, ὅσον ἕτερος ἑτέρῳ κατὰ τὸν τόπον ἀ-
 φέσκει, τοσούτον ὑπερῖζον κατὰ τὸν χρόνον. Ἄν οὐκ ὅμεις μὲν
 ἀντιτείνετε πρὸς τὴν πρὸς βείαν, οἱ ὅ βοηθήσοντες ὅμιν μελή-
 σωσι, τοῖς Ἑλλήσι ὅ λοιπὸν ἢ τὰ ὅπλα πρὸς ἀρπαγῇ, ἄρα
 ἐκατόπιν, εἰ Ἐδυχερὲς εἰπείν, τῶν παραγμάτων παρίσονται,
 καὶ τῷ καιρῷ τῆς ὠφελείας παρελθόντος, ἐπὶ τὴν τῶν συμφορῶν
 ἀφίζονται θείαν; Οὐ γὰρ δὴ ταύτῃ παρ' ἡμῶν ἐπαγγέλλεσθε τὴν
 χάριν, εἰδὲ γὰρ πέμψαντες κήρυκας ἐκεῖνα ἐρέετε: ὅτι, ὦ βέλ-
 τιστοι, τί ἐπείγεσθε; ἀναμείνατε Λυκίης ἡμῖν, καὶ Παίονας
 ἐλθεῖν, ὥστε καὶ ἡμᾶς ἔχειν μεθ' ὅσων παραταξόμεθα. Ἀλλὰ
 πάντα ἀφίημι ταῦτα, καὶ θῶμεν, ἢ πάντας ἴδῃ παρῆναι τοὺς
 ὑπὸ κῆρ καὶ ὅμιν, ἢ καθεδεῖναι τὴς Ἑλλήνας ἀργύρας, ἕως
 αὐτοὶ ἐπορήσωσιν ἀντιπάλων. Ἡ ἔξουσι πολλοὶ πολλαχόθεν σω-
 διασώσοντες Ἴλιον; ἔχουσιν τὸ μὲν πλῆθος ἴσον ἀμφοῖν εἰ δοκεῖ,
 λογισώμεθα, πῶς δ' ἀρετὰς παραλήλως θύοντες, ὅξεσσι σω-
 μεν. εἰ ὅ ὑπερβολὴν προσήκει κεχρῆσθαι, δεδόσθω μὲν Ἀχιλ-
 λέως, μὲν Ἀΐαντος ἐκάτερον, μὲν Διομήδης, μὲν Ἰδομε-
 νέως, μὲν Τρώες, μὲν Σθένειλα, μὲν Μενεσθέως (ἐ-
 μαυτὸν γὰρ, καὶ τὴς βασιλεῖς ἀφήσω, καὶ πολλὰς καὶ ἄλλας καλὰς
 καὶ γὰρ στρατηγὰς) δεδόσθω νῦν μηδενὸς εἶναι τῶν φανλοτέ-
 ρων ἐκείνων, οἷς φατὲ πισδεῖν εἰς τὴν νίκην· ταῦτα κοινὰ θύ-
 οντες, τὴν ἀνάγκην σκεψώμεθα, μεθ' ἧς ἐκάτεροι τῶν ἔργων
 ἀφόμεθα. Οὐκοῦν ἐκείνους μὲν ἄγει παράκλησις, καὶ δέησις,
 καὶ τὸ βέλεσθαι Πειλῶφ χαρίζεσθαι· ἡμῖν ὅ μὲν βέλεσθαι
 χαρί-

χαρίζεσθαι τοῖς Ἀφείδαις, τὸ κοινὸν πρὸς ἐκείνους ἐστὶ. ἀπό-
σεις δὲ γε καὶ τὸ τῷ ὑπηκόων δίκαιον· ἐκείνοις μὲν γὰρ ἔστιν
ὅσον βύλονται χαρίσασθαι, μᾶλλον δὲ λοιπὸν πρὸς ἀνάγκην
ῥηλασπεύειν, ὥστε καὶ τῆς ἐπιθυμίας καὶ τῆς ἀναχωρήσεως
ὅρος αὐτοῖς ἡ γνώμη. ἡμῖν δὲ ἡ προαίρεσις ἐχέει μεταβολὴν,
βεβαιῶται γὰρ τῇ τῷ βασιλείῳ ἀνάγκῃ. Ἔστι δέ τι καὶ πᾶσι
μείζον· πολλὰ γὰρ βελτίοσι τῷ Ἀφείδῳ βασιλεῦσι καὶ ἰχυ-
ροτέροις ὁμολογίαν δίδωκαμεν, ἢ μὴν ἐκπολιορκήσιν τῆς ἀδι-
κύντας πρὸς Ἐλσὴν συνοικῶντα· καὶ ὅδ' ἀνείσφοδρα βυλοῖ μῦθα,
προκαταλῦσαι τὴν προθυμίαν ἡμῖν ἀκίνδυνον· τί δὲ τῶτο ἐστιν;
Ἐτι νείας ἡσθης Ἐλσὴν κομιδῇ, αἰεῖ περὶ οὗτο, ἐστὶν αἰτινα
περὶ τὸ γυνάιον παραχλῶ. Ὡς ἔν πολλοὶ πολλὰ χόρον οἱ κρά-
τιστοι σωῆλθον μνησθέντες, ἔδοξεν, ἔτι ἀδύνα τῷ μέλλου-
τος ὄντος, πῶς περὶ σάσαι καὶ ὄρκους ἰχυρὺς, ἢ μὲν ἀπο-
τυχάοντες, βοηθήσιν τῇ ληψομένῳ κατὰ τῷ ἀδίκυντων·
ἥτοι γὰρ ἕκαστος, ἐν μετῴρῳ τῷ πράγματι ὄντος, αὐτῷ τῷ
τῷ ἀποτίσθαι τὴν ὀφείλειαν. Καὶ νῦν ἡμᾶς ἐπὶ τῷ στρα-
τείας ἡγεῖται ὁ Ζεὺς, ὁ Ἀπόλλων, καὶ πάντες οἱ θεοί. καὶ λιπὲν
τῷ ταῖς ἐκείνῃ, εἰ μή τις μέλλοι τὰς τῷ βαρβάρων χεῖρας
φύγων, περιπεσεῖται ταῖς τῷ θεῶν, καὶ τὰ ὅπλα διδώς,
πολεμήσιν τοῖς κρείττοσιν. Ἄρα ὑμῖν δοκεῖ Πείρασμος παρα-
πλησίως στρατιώτας συλλέγειν, καὶ τῷ αὐτῷ ἔχοντες τῷ μέλει
πατὸς κινδυνώειν ἀνάγκῃ; ὁ γὰρ ἀδύνατος, ὅτι καὶ τὸ τυχὸν
αὐτικρῶς, ῥῆξιν μνήσονται τῆς οἰκείας, ὅδεος ὄντος, ὁ
φοβερωτέρων ποιήσει τὴν ἀναχώρησιν τῆς μονῆς. ἀλλ' ἐπὶ
ἡμέτερα τοιαῦτα, ἀλλὰ τὸ μένοντες ἀποδρῶσκειν, μετρίωτε-
ρον φαίνεται, τῷ μετ' ἐπιτοκίας σώζεσθαι. Φέρε δὲ καὶ τὰ λοιπὰ
σκεπῆσωμεν, ὅπως εἰς αἴσον πόλεμον ἐμβαλεῖν ἐπιθυμῶ-
τε. Οὐκ ἔν ἡμῖν μὲν παῖδες, ἔγνωναι, καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ
πάρρωπε τυχαίει κείμενα ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἐν σκέπῃ τῷ πο-
λέμῳ, καὶ, ὁ μὴ γένοιτο, σφαλῶναι συμβαίη, τῆς χείρονος

ἢ μεθίζουσι τύχης, ἀλλ' ἐν τοῖς ἡμετέροις σώμασιν ὁ κίνδυνος ἵσταται. εἰδὲ ὑμεῖς τι πταίσετε, τοῖς ὅλοις ἐπτακίотς ἂν εἴητε, & δεῖ στυλοποκείδαι τοῖς ἀποβαίνουσιν τὰ τῆς πόλεως ἔδαφος. Καίτοι τίς ἦτο σφόδρα μεγάλῳ φυχος, ὅς τις ἂν ὑπὲρ ἕως ἀνθρώπων ἄθλων ἀνὰ ῥίψαι τὸν κύβον, μέλλων, εἰ μὲν κρατήσῃ, εἰδὲ μικρὸν κερδαίνειν, εἰδὲ σφαλεῖν, τῇ παντὶ ἐτήρησθαι; Ἐτι τοίνυν ἡ ἡμέτεράν χάραν εἰδείς ἐστι ὁ ποιήσων κακῶς, ἡ δὲ ὑμέτερα στρατόπεδον ἡμῖν γυνήσεται, καὶ τὴν ἑορῇ πορεύμεν ἀπὸ τῆς ὑμέτεραν καρπῶν καὶ βοσκημάτων. καὶ διχῇ δῆσει δαπανᾶσθαι τὸ Ἴλιον, τῆς μὲν συμμάχων αἰτήτων, τῆς ἢ πολέμιων ἀρπαζόντων, καὶ τῆς μὲν οἰκείστας ὀνόματι λαμβανόντων, τῆς ἢ πολέμιε νόμῳ ληίζοντων. Καὶ μὲν ἔξ ἐκεῖνο παραπλήσιον. εἰ γὰρ μεθ' ὑμῶν τὸ δαιμόνιον γυνοίτο, καὶ τὰ πράγματα ἡμῖν εἰς ἔλαττον προβαίνει κακῶς, πρᾶγμα καθελεῖ κύσασιν τὰς ναῦς, ἔξω γυνήσεται τῆς δειπῶν, καὶ πρὸς βραχὺ τῆς καιρῷ παραχωρήσαντας, αὐτὶς ἐπιπλεῖν, λύκα βέλτιον. εἰ ἢ ἐφ' ὑμῶν τὸ αὐτὸ συμβαίνει, τίς ὑμῶν ἔσται πόρος; τίς μηχανὴ τῆς ἀκαιρίας ἰχυρότερα; εἰ γὰρ δὴ τὴν πόλιν γε μεθορμίζετε πρὸς τὸ ἀσφαλές. ἀλλ' ἐγὼ μὲν εἶπεν ἐβόλομαι, τῷ ἢ πράγματος ἡ τελευτὴ καταφαίνεται. Οἱ μὲν λογισμοὶ παντὶ καὶ πολλὰ τοιαῦτα παρὶσσωσιν, ὡς Τρῶες. ἔστι δ' ἐφ' ὑμῖν ὅποτέρων βάλειτε ἑαπείδαι. βέλτιον ἢ ἐκείνῳ, ἀφ' ἧς ὕστερον ὑμᾶς αὐτὴς ἐκινεῖσιν. Καὶ γὰρ εἰ μὲν ἅπαντες (ἐγὼ γὰρ, εἰ καὶ φορτικώτερον ἀκούσαι) στυλοποκείτε τῇ ἀνθρώπῳ, τὰ ἂν εἴχεσιν γυνή, κοινῶς ἢ δονῶν ὠνήσασθαι κινδύνῳ. εἰ ἢ τὰ τοῦ ἐκ εἴσιν, εἰδ' ἂν γυνοίτο ποτε, τίς ἢ πολλὴ πρόνοια τῆς Ἀλεξάνδρου ἑοφῆς; Ὅτι τὴν δία κρατῶσιν, ὑπαργεῖν ἄξιον. καὶ παρανομῶσιν, ὡς Τρῶες; καὶ ἀποσφάττωσι τὰς ἀρχαίους; καὶ παῖδας, καὶ γυναικας ἀνδραποδίζονται; καὶ πυρπολῶσι τὴν πόλιν; παντὶ τοίνυν Ἀλέξανδρος ἐπενήνοχεν Ἰλίου. ὁ γὰρ τὴν ἀνάγκην παρὰ ῥηκῶς τῷ ταῦτα ποιεῖν ἐτέροις,

ἔτος

ἔτος ἀν' αὐτόχειρ νομίζοιτο τῶν, ὧν καθέστηκον αἷτιος. Εἶπε
 βασιλεία τῶν προστερεῖ τις, ὁφρονῶν, τὸν ἔ καταλιπόντα ὧν
 βασιλεύσει. Οὐκ οἶδα ὅτι τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα τῷ κρείττονός ἐστι;
 καὶ τὸ ἐς βασιλείας (εἰ μὴ τὴν προσηγοίαν ἀρνεῖται τοῖς ἑρ-
 γοῖς) ὑδάμονίας· πρύτανις, δικαιοσύνης κατὰ τὴν ἀρί-
 στων παράδειγμα. ὃ δὲ χεῖρα τῷ ὑπηκόων παρέχων ἑαυτὸν,
 εἰκότως ἀν' ἀφείς τὴν βασιλείαν, εἰς τὴν ἀρχομενὴν τάττοιτο.
 Οὐ καλῶ κυβερνήτῳ ἐγὼ, τὸν καταδύοντα τὸ σκάφος, οὐ τὴν
 οἶακας ἐπισφύθη, καὶ τὸν ἐν οἷς ἐπιτηδύει, δεικνυῖα τοῖς
 ναύταις, ὡς ἀμελητέον ἦδη τῷ πλοίῳ, ἔδε γὰρ τὸν, ἀμνηστὴ τῷ
 ναυτῷ πλημμελεῖ, περὶ ταῦτ' ἐκόντα ποτηρὸν ὄντα. Ἀλέ-
 ξανδρος τοίνυν ἀρχὴν ἀξίων τῷ ἄλλων Τρώων, ἀμνηστὴς
 τῷ ἀρχομενῶν ἐτόλμησε, ταῦτα ἑαυτῷ προσήκειν ἡγήσατο.
 Ἐοικα δὲ πᾶν ἄλλως μακρολογεῖν, ἔτοιμος ὃν ἐπισομίσασθαι
 ταῦτα προφασίζόμενον. νῦν γὰρ ἔτ' Ἀλέξανδρος, καὶ Ἐλέ-
 νος, καὶ Διήφοβος, καὶ ἄλλος ἕδεις τῷ Πείαμν παιδῶν κρατῇ
 τῷ ὑμπερῶν πραγμάτων, ἀλλὰ Πείαμος αὐτός. καὶ τὸ τοῦ
 ἀκοῇ μόνον ἐστὶν εἰδέναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὀφρυσμένοις δῆλον καθε-
 σαται, καὶ χωρεῖς τῶν, τοῖς ἀπάτων κορομισμοῖς. ταῦτα
 δὲ ἐστὶ τί; τὸ τὴν παῖδας τῷ βασιλείῳ, περὶόντος μὲν αὐτοῖς
 τῷ πατρὶ, ἰδιωτέων, ἀπελθόντος δὲ, εἰς τὴν ἐκείνου τάξιν
 παρεῖναι τὸν πρεσβύτατον, ἄλλως τε εἰ καὶ δεινὸς εἴη χη-
 σαδαί πρᾶγμασιν· ὅπερ ἀμφοτέρω τὸ σκῆπτρον εἰς Ἐκτο-
 ρα περιάξειν εἴκει. τοσούτον ἀπέχει τῷ νῦν Ἀλέξανδρον βα-
 σιλεύειν, ὥς ἐξ ἐνελπίσιν ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. ὥς ζῶντος
 μὲν ὄντος Πείαμου, ἕδεις τῷ ἐκείνου παιδῶν βασιλεὺς κληθήσεται,
 τελευτήσαντος δὲ, Ἐκτωρ γίνεται τῆς ἀρχῆς τῷ πατρὶ κληρο-
 νόμος. Οἶδα δὲ, ὡς εἰ καὶ Πείαμος οἶα περ Ἀλέξανδρος ἡτέλγαι-
 νον, ἡτέλγαινε καὶ ἐπ' ἐλέθρῳ τῆς πόλεως, καὶ ἀν' ὑπὸ χεῖρ
 τῆς ἀκολασίας ἐκείνου, τὴν δίκην αὐτοὶ διδόντες· ἀλλ' ἔχον-
 τ' ἀν' ἐπεῖν πρὸς αὐτὸν μέτρια τε καὶ δίκαια, καὶ αὐτῷ παιδεῖναι

συμφέροντα· ὦ βασιλεῦ, ἡμεῖς μὲν ἑαυτὰς ἡμᾶς ἐνιδώκα-
 μέν σοι, καὶ τῷ ὅλῳ πρὸς βαλλόμεθα πραγμάτων, ἐκ ἐπὶ τὸ
 κακῶς ὑπὸ σὺ παθεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ, καὶ νῦν εἰς ἕτερος τολμή-
 σθ, ἔχκωλύειν· ὅδ' ἵνα πρὸς ἡδυπάθειαν ἀποχρήσθ τῇ βα-
 σιλείᾳ, ἀλλὰ τὴν ὑπάρχουσαν δαδαιμονίαν ἐπιτείνης τῇ προ-
 νοίᾳ. σὺ ὅτι εἰς καλὸν ἔοικας ἀπολαύειν τῷ δοθέντων σοι,
 καὶ τὰς ἐλπίδας ἡμῖν βεβαῖον, ἀλλ' ἂν μηδεὶς ἂν ἤλπισε, τέ-
 τοις ἐπιχειρεῖν, ἔτι δύο τὰ χεῖρας ἐργάζεσθαι· σαυτὸν μὲν
 γὰρ πονηρότατον ἀποφαίνεις, δι' ὧν δ' αὐτὸς ἀδίκῃς, τούτοις
 ἡμᾶς ἀπολλύεις. Ταῦτα καὶ ὑμᾶς αὐτοὶ οἶμαι καὶ Πείραμον αἰχμη-
 θῶμαι, καὶ δούτερον ποιήσασθαι τὴν αὐτὴν ῥαζώνῃ τῇ ἄλ-
 λων σωτηρίας· μὴ τοίνυν ἂν τὸν βασιλῆα τολμῶντα ποιεῖν ἐκω-
 λυέτ' αὐτὸ, ταῦτα τοῖς ἔγωγε τοῦτον ἰχθύσι ἐπιτρέψῃτε· μὴ
 εἰς τοῦτον συγχέητε τὰ φράγματα, ὥστε βασιλῆα γε νομίζειν,
 τὸν ἐκ ἔχοντα τὴν ἀρχὴν, καὶ πλείων τῷ παρέχειν ὄψιν, ἢ
 παρ' οἷς ἐστὶ τὸ κρατεῖν. Οἶμαι τοίνυν ἔρεῖν τινας, ὡς ἐκῶσα
 στυγερὰ θῆσεν ἡ γυνή, καὶ ὅτ' Ἀλέξανδρος ὅστις ἀδίκῃ,
 Μενέλειός τε φραγματὸς ἐστὶ τῷ προσήκοντος, τὴν ἀποφυ-
 γῆσαν ἀγαπῶν· ἐστὶ καὶ φρόνους μὲν εἰπεῖν, ὡς Ἀλέξανδρος
 μὲν ἀδίκῃ, τὴν ὑβριζομένην ἀκολυθεῖν ἀρπάσας· Μενέλειος
 ὅστις τῷ προσήκοντα ποιεῖ, τὴν ἀκυσσαν ἀπελθῆσαν ἀξίων ἔχειν.
 Ἀλλ' ἵνα μὴ ἀπέραντος ὁ λόγος εἴη, διδόντω βιβλημενίῳ ἀκο-
 λυθεῖσθαι· ἐκὼν, ὅστις ἀπατήσαντος Ἀλεξάνδρου, τὸ ἐποίη-
 σεν· ἐγὰρ φρόνους γὰρ ὅστις τοῦτον ἐργασμένη φαίνεται· ἔστιν
 ὅστις Ἀλεξάνδρου καὶ τὸ ἀδίκημα· καὶ πολὺ γὰρ δεινότερον, τὸ
 πῆσαι γινώσθαι φαύλῃ τῇ πρὸς ἀνάγκῃ καταχρῶμαι· ἢ μὲν
 γὰρ βιασθεῖσα τὸ μὲν σῶμα ὑβρίζαι, τὴν ὅτι γνώμῃ ἐδιέφ-
 θαρταί, καὶ προσέτι μισεῖ τὸν ἀνάγκῃ ἐπικειρόντα· ἢ ὅτι
 πειθεῖσα θαυμάζειν ἂν φούγειν ἄξιον, στυγερὰ ληπτὰ τῷ
 ἀδίκημάτων, καὶ γέγονε πονηρίας κοινωνὸς, καὶ ὅδ' αὖ ἐπ' αὐτῇ
 θῶσις εἴη τῷ φράγματι, διφθαρμένη τῇ ῥόπῃ· ἔγωγε κατ'
 ἀμφό-

ἀμρόπρα Ἀλέξανδρος ἀδικῶν, καὶ πατέρω πονηρότερος δείκνυται. Ἐπερβολῇ δ' ἔγωγε χηρῶμαι. ἀλλ' ἐκείνη μὴ βυλόμηνον ὠώχλησε. καλῶς ἔδει τοίνυν ἐπιχεῖν ἀμαρτάνεσθαι, ἀλλ' ἔσσυλλαβεῖν ἀδίκως, Ἐπ' αὐτῷ ἀντιδρῶναι τῷ ξενίσασθαι τῷ χάριν, τὸ συμφράττειν εἰς ἃ μὴ προσῆκε τῇ γυναικί. ἔ γάρ ἡ κοινωρία πῶς ἀδικημάτων ἐν τοῖς τοῖσιν οὕτως αἰρεῖται ἢ μεταχόντα, πῶς μέμψεις, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τίθησι τῷ παρακλινκότητι τὸν ὑπακύνεσθαι, καὶ τοῦτον αὐτῷ νέμει τῷ αἰτιῶν, ὅσον καὶ τῷ ἔργον μέψιν. ὁ τοίνυν λόγος ὁ τοῖσιν ἔστι ποιῆσαι κατὰ παρὸν ἐγκλημάτων, ἀλλ' ἐκείνῳ συνεχθῆναι. ἔξ Ἀλέξανδρος μετρώτερος, εἰ καὶ τὸ γυναικίον ἐν αἰτία. Ἀλλὰ μὲν πρὸς γε τὸν φάσκοντα θαυμάζειν, εἰ μὴ αἰχμῶνιτο Μενέλαος Ἐλένῳ ἀπολαμβάειν ἐπιχειρῶν, ἐκεῖνο λέγω: ἡμῖν, ὦ Τρῶες, μελήσει πῶς ἡμετέρας αὐτῷ δόξης. ὑμῖν ἢ πῶς ὑμετέρας αὐτῷ φροτισίον. θαυμάζω ἢ, εἰ τὸ μὲν ἡμῖν τὰ οἰκεία κομίσασθαι ζητεῖν αἰχρὸν, ὑμῖν ἢ τὸ τῷ ἔσσοι καὶ ἀποσπῆναι ἀμφισβητεῖν, καλόν. καὶ Μενέλαος μὲν Ἐλένην σιωποῦσαν, γέλωτα καὶ χλωασμὸν οἶσει, Ἀλέξανδρος ἢ κρείττων εἶναι κατηγορίας, πάντα ἐκείνῳ ἡγάμενος. πάντων ἢ ἀποπῶτατον, ὡς ἐκῆσαν φαπὲ τοῖς χειρίστοις ἐπιδραμεῖν, ὑπὲρ ταύτης ἀποθνήσκον ἐπιθυμεῖν. Τίς δ' αὖ εἰδὲν τίποτε χηρῶνται τῇ γυναικί εἴτ' ἐπὶ τιμωρίᾳ λαβεῖν βύλεται, εἴτ' ἀποσφάζει, εἴτε καταποτίζει, εἴτε σινειδῶς αὐτῷ παρὰ γνώμῃν ἡρπαγμένην, τῷ πεποινηκός, ἀλλ' ἔστι πῶς παύσης τ' ἀδίκημα κρινεῖ. τί αὖ τις περιεργάζοτο ταῦτα, περὶ ὧν ἀφεῖναι δεῖ δοκιμάζειν τὸν κύριον; Ἡ δὲ τοίνυν τινὸς ἤκουσα τὸν Ἀλέξανδρον ἐπαινεῖν, ὅτι βύλεται γυναικί σιωποῦν καὶ γένει καὶ κάλλει ἀφαιρεῖσθαι. τὸ ἢ κατηγορία μεγίστη τῷ ἀπασῶν ἐστίν. εἰ γὰρ σέμνεται τὸ τοῦ καὶ πολλῆς εὐδαιμονίας γέμον, καὶ ζηλωτὸν δεῖν κτελεῖσθαι τὸν Ἐλένην σιωποῦσαν, μεγίστων ἀγαθῶν δὴ περὶ τὸν Μενέλαος ἐστέρηται, Ἐάν παρόντων εὐδαιμονίᾳ, τότε ἀπόντων ἡδίσταται.

Ὡς ὁ λέγων τῷτο, ἡμῖν μὲν ὕλογον τῷ στρατεῖαν ἀποφαίνει, τῷ δ' ἀπολογίαν Ἀλεξάνδρῃ παραιρεῖται. εἰ μὲν γὰρ ἔδε-
 νός ἄξιον Ἐλσέν, τὸ κινδυνεύειν ὑπὲρ ταύτης εὐχθές· εἰ ἢ
 πλείους καὶ τῷ παντός, μεθ' ὑπερβολῆς ἠδίκηκατε. ὥς ἡ με-
 κρὸν τὸ παῖγμα νομίζοντες καθεξέτε, ἡ μέγιστον κείναντες
 ἀποδώσετε· τὸ μὲν γὰρ αὐόντων, τὸ ἢ ἄδικον, εἰ γὰρ ἔπος ἐκά-
 σθ' παρασαίνει λογισμός, καὶ τὰς τῶ πλησίον γυναικας σκε-
 ψόμεθα, καὶ τὰς ἀείσας, ἡμῶν αὐτῶ εἶναι μᾶλλον, ἢ τῶ ἐ-
 χόντων βυλυσόμεθα, ὁρᾶτε, ὦ Τρῶες, μὴ καὶ πρὸς ἀλλήλους τῷ-
 τοπάθῃτε, καὶ τὸ νόσημα πάσας ἐπέλθῃ τὰς πόλεις, καὶ πο-
 νηρὸν ἔσθ' παρ' ὕμῶν ὀρμηθῇ. Θαυμάζεις τῷ παῖδα τῷ Διός;
 ἀλλ' ὕσσι δίδωσιν αὐτῷ ἡ τύχη, ἀλλ' ἐξ ἀπάντων κηδεύῳ
 ποιεῖται Μενέλεων. τῷ ἔστιν ὁ κλῆρος, ἡ γνώμη τῷ Διός, τῷ-
 τον αἰρεῖται, τέτῳ τὸ θυγάτερον ἐγγυᾷ. Πάντων ἢ χειλιώ-
 τατα, ὅτι πάντες ἀπλῶς οἱ τότε μνησθούντες ἐσερξάν τῇ τύχῃ,
 καὶ τῷ δικαίῳ τῷ αὐτῶ ἰσχυρὸν ἐκ ἡζέωσαν προδύναι, ὃ ἢ μὴ ἢ
 μνησάειν πολμήσας, πλέον ἔχει τῷ λαχόντος. Ἀλλ' ἵνα μὴ
 εἴβωμεν ἐν λόγοις τὸν χρόνον, μὴ τὸ στρατόπεδον τοῖστον ἐν
 ἀργίᾳ καθεξέται, πράξιως ἐπιθυμῶν, τοσῶτον εἰπὼν,
 ὕμῶν ἀπαλλάξομαι. κατέχορτες μὲν Ἐλσέν πολέμηθήσθε, δι-
 δόντων ἢ ὕμῶν αὐτῷ καὶ δίκας, ἀνέξόμεθα. Ἐνῷ ἐφ' ὕμῖν
 ἐστίν, ἢ ζῆν ἀδιῶς, ἢ κινδυνεύειν. Δότε μὲν ἡμῖν ἠδὲ τὰς ἀπο-
 κείσεις, καὶ τῷ ταχίστην ἀποπέμψατε. ὥς ἔγωγε πάντας μὲν,
 μάλιστα ἢ τὸν Ἀχιλλέα, καὶ τὸν Αἴαντα, ζημίαν ἡγῶμαι πε-
 ποιῆσαι τῷ μέλῳσιν. καὶ νῦν μετέωρον εἶναι τὸ στρατόπεδον,
 εἰς τε τὰ ὅπλα ἀποβλέπον, καὶ τῷ ἀκολῷ ἀναμύνον. Εὐ ἢ
 ἐπίσαδε ὥς τὸ τῶ πρὶς βεῖαν ἀφρακτον, προδῆκε πρὸς ἀγα-
 γάκῃσιν τοῖς ἀπέναντόςι καδίσαται. ὁ γὰρ ἐπισηκεία πρὸς
 σὺς ἠδίκηκός τις χησάμενος, ἐπειδὰν ὑπερφρονηθεῖς τύχη,
 χαλεπώτερος γίνεται τῶ ἀπ' ἀρχῆς εἰς χεῖρας ἰόντων, πρὸς
 ταῖς ἀδικήμασιν ὑπὸ πῆς ὕβρεως κινώμενος. Καὶ νῦν εἰ μὲν ἀ-

πὸ τοῦ θυχεῶν ἡρξάμεθα, καὶ τῇ ἀποβάσει τὸ ἔργον ἠκολούθη-
 σε, πάχα αὖ ὕπερον δειμοναίοις σπονδῶν ἐνεδώκαμεν, καὶ τῆς
 ἔχοντας ἔραχίως, ῥῆσον αὖ ἦν καταπραΐνεν. Ἐγὰρ διελέχ-
 θημεν τοῖς ἀνθρώποις, ἐδ' αἰρέσεως κύριοι κατέστησαν. εἰδ' ἄ-
 κοντες ἐπιστασάντο τὰ χεῖρα, Ἀλέξανδρον τὸ ποινῆρμα
 γέγονον, ἢ ὅτι πόλεις ἐσυμμάχηκε· καὶ πολλὰ αὖ ἑὶ κατὰ με-
 τασῆσαι τῷ ὀργῶν εἰς φιλενδρωπίαν. Νυνὶ ὅτι αὖ ὕπερον
 ἀντιθέη λόγος μέτερος, δι' ἧς καταθέσθε τὸν πόλεμον, εἰ μὴ
 νῦν ἐθέλησθε; Ἀνθρώποι τοσῶτοι τὸ πλῆθος, καὶ τοῖσιν αὖ
 αἰρεταῖς, ἐγκαλεῖν ἔχοντες τὰ μέγιστα, ὅπλα ἔχουσιν χερσὶ φέ-
 ροντες, ἐφεσπύοις τῇ τοῦ λευπικώτων γῇ, σαφῶς εἰδότες
 ὡς εἰ μὴ τὰ πρῶτα τοῦ ἀδικημάτων ἐπιστροφῆς τύχοι, φανέται
 παχίως καὶ τὰ δούτερα, ὅμως κατέχουσιν αὐτοὺς, καὶ νικᾷσι τῇ
 πράσῃ τὸν θυμὸν, καὶ παρέχουσιν τοῖς ἡδικηκόσιν ἀφορμῇ
 εἰς σωτηρίαν· αὐτὸν ὅμως μὴ δέχῃτε τὸ ἔρμαιον, μὴ ἄρπά-
 ζετε τῷ δαριανῷ, ἀλλ' ἀποσπέρψατε τῷ εὐτυχίᾳ, εἴπα πταί-
 σαντες ὕπερον, παύθ' ἐτοίμως συγχαρῆν ἦτε, ὧν καὶ πολλο-
 σὸν μέρος ἦκει τῷ πρώτῳ, αὐταῖσι τε ὅτι τὸσῶτον, μῖτε τὸν
 πόλιν ὑμῖν ἀπόλλυθαι, ἄρ' ἔστιν ἀναχέσθαι νομίζετε, τῆς
 ἐγγυὸς οἰκίας ἡδὴ τὸν πόλιν ἔχειν; Ταῦτ' ἐν ἐνθυμησίν τε καὶ πα-
 ραθεύετε ταῖς ἡδοναῖς Ἀλέξανδρον, τὸν περιβολῶν τῶτον τῷ
 ἄστρος, τῆς νεῆς, κάλλι δημοσίων, οἰκοδομήματα, κατα-
 σκεύας ἰδίας, εὐπορίας, πλῆτον, ῥασάνην, γεωργίας, καὶ
 παιδας, γονεῖς, γυναικας, καὶ παρόντα αγαθὰ, πᾶς μελ-
 λούσας ἐλπίδας, ἐρωπῶσατε ὑμᾶς αὐτοὺς γε, εἰ τοσούτων ἀξίον
 πείσθαι τὸν πρὸς Ἀλέξανδρον χεῖρ. Ἔστι ὅτι ὑμῖν μάλιστα
 πάντων ἀνθρώπων, οἰκείοις σωφροσίζεσθαι παραδείγμασι,
 καὶ τὸ γινόμενον κερδαίνειν ἀπὸ τοῦ συμφορῶν· τὸτο δὲ ἐστὶ, τῇ
 πείρᾳ τοῦ προλαβόντων, τὸ μὴ τοῖς αὐτοῖς περιπεσεῖν εἰδέναι
 φυλάττεσθαι· τίς γὰρ ἔκ οἶδον, ὅτι Λαομέδων ἀγναμοσύνη
 πρὸς Ἡρακλῆα χησάμενος, καὶ ὧν μετ' ἐδέθη τυχῶν, ἃ ὅτι

ὑπέχετο δώσειν ἑ παραχῶν, πολέμῳ καὶ κακῶν ἐπειράτο. καὶ
 ἡ πόλις ἔκειτο, καὶ χεῖματα ἦγχετο, καὶ σώματα εἴλετο, καὶ
 τῷ ἀπολλυμένῳ οἱ λειπόμενοι δυσυχέστεροι, τῇ τῷ δεινῶν
 αἰδέσσει τῷ ἀπειλόντων πλειονεκτῆρες. Τῶτο μάλιστα τὸ δεινὸν
 καὶ φεικῶδες, Πείραμον εἰσὶν παραττέτω, μὴ βυλόμεδω πολ-
 λὰ ποιῶν ποιεῖν παραδείγματα, μὴ ῥαθυμότερον ἐχέτω πε-
 ρὶ τῷ πόλιν, ἢ κυβερνήτης περὶ τὸ σκάφος. Ἐκεῖνοι τὰς ὑφά-
 λας, αἷς αὐτὸν προσβαλόντες ἔώσωσι τὸ πλοῖον, ἐπὶ τῆς δευτέ-
 ρας ἀναγωγῆς φυλάττονται. καὶ γίγνεται τὸ πρότερον πάθος,
 σωπεία πρὸς τὰ δάκρυα. ὑμεῖς δὲ, εἰ μὴδ' ἔξ ὧν πιπείραδε
 σωφρονήσῃτε, πάντῃ αὐτὸ εἴητε δυσυχεῖς. Καί τοι, τί ποῦτον
 ἐπιστρέψουσιν τότε; ἔξ νεῶν Ἡρακλῆς ἐδεδίδη πρὸς τῷ ἄλωσιν
 Ἰλίου. τὰ δὲ νῦν εἰς ἐπίδειξιν μάλλον, ἢ χεῖρας παρυσκῶσαι,
 χιλίαις ναυσὶ πελαγῶν καλυπτομένων, καὶ τῆς νείκεος ἐκ ἀπο-
 χρέσεως. Καὶ μὲν καὶ τὸ ἀδίκημα μετρίωτερον τῷ Λαομέδοντος,
 τῷ νῦν τοπολημμένῳ. πολὺ γὰρ ἔλαττον, οἶμαι, δεῖναι τί
 δεῖν, μὴ βυλιδύωαι, ἢ τὰ μὴ προσήκοντα μηδαμῶδες ἀρ-
 πάσσασθαι ἔχειν. ὅθεν φαίνεται τὸ σάτω χείρων ὁ Τελαμώνιος Αἴ-
 ας τῷ πατρὶ, τῷ σωυξελόντος Ἡρακλεῖ Τροίαν, ὥς ἐκεῖνου
 σωυοργιδέντος ἐπ' ἔλαττοσιν, αὐτὸς ἐφ' ὅτῳ μείζονι μὴ μιμή-
 σαδαι τὸν γενήσαντα. Τὸ πάντων γὰρ χητλιώτατον, εἰ Θη-
 σίας μὲν αὐτῷ τολμήσαντος λαβεῖν, νέαν ἦσαν κομιδῇ, καὶ
 βυλόμενον γυναικα ποιήσαντα, πρὸς τὸ μηδένᾶ λυπεῖν (οὐ
 γὰρ σωυφκειγεῖν δέον) ἔδει μὲν κινεῖσθαι τῷ Πελοπόννησον,
 ἔδει δὲ πολέμῳ τῷ Ἀττικῷ ἐμπίπλασθαι, καὶ τὰς Ἀφιδνας
 πορθεῖσθαι, καὶ πάλιν Ἐλκύν ἐπὶ Λακιδάιμονος εἶναι: τῷ
 δ' ἀλλοφύλων ταῦτ' εἰργασμένων μετὰ γάμον, ὃ Ζεῦ, καὶ παῖ-
 δα, καὶ παῖδ' ὅσον ἐστὶν ἐν ἡμῖν, μὴ πρὸς τιμωρίαν ζητῆσαι. Οἶ-
 μαι δὲ ὅτι μόνον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ καλῶς ἔχειν Ἀλε-
 ξάνδρῳ πείθεσθαι. νῦν μὲν γὰρ τῷ σωυοκέναι τῷ πόλιν, δό-
 ξας ἀποίσταται. ἐὰν δὲ καὶ φιλαρκεῶν πέρα τῷ δεόντος ἐπάγῃ τὰ

δουχε-

δυχερῆ, οἵ τε ἴδη μὲν ὅσα ἀκέσεται, σιωπῶν ἄλλα καὶ συμφοραὶ, δεῖ-
ναι παροξύναι καὶ κατὰ τὴν οἰκείων τῶν ἀναιμῶν ἕτω πῶς μὲν ἄλ-
λοις, ὁ πρὸς τὴν ἐξω πολέμιος μόνος ἐστὶν ἀγών, ἄλλοις ἢ καὶ πρὸς ἐ-
κείνους, καὶ πρὸς τὴν οἰκείαν καὶ τὸ τῆς ἀξίας ἐν ἐπιθήκῃ. ταῦτα ἐχρήν, ὡς
Τρῶες, πρὸς ὑμᾶς διεξιλεῖν, ἵνα πολλὰ ἢ ἐπὶ φθίον ἀποδείξαι-
τες, μετὰ τῇ ἀγαθῇ τύχῃ ἀπώμεθα τῶν ὀπλων, ἃ ἔθ' ὑμῖν ἀρέσκοι.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ ΤΡΙΤΗ.

Ἐχων τὴν γυναικα, καὶ ὡς ὑπὸ πατρὶ ἀπειδήμην. ἐγένετο ὑπὸ
λησῶν. ἔγραψε πρὸς τὸν πατέρα λυθῶναι δέοντος. ὁ ἔχων
ὑπήκουσεν ἢ γυνὴ ἀποδομένη τὰ ὄντα αὐτῆς ἐπλευσεν ἐπὶ τῇ
λύσει. ναυαγίῳ ἐχρήσατο. ἐξεβράδην εἰς τὴν πόλιν, ἐν ᾗ
ὡς αὐτὴ. ἰδὼν ἐκεῖνος τὸ σῶμα, καὶ ἐπιγνῶν, ἐδάκρυσε. γόνι-
τες ἢ οἱ λησῶν ἢ αἰτίαν, ἀφῆκεν αὐτόν. ἐπαυλθὼν ἀναγκάζε-
ται ὑπὸ τῆς πατρὸς γαμεῖν, καὶ μὴ βυλόμενος ἀποκηρύττεται.

Ὅτ' ἔγω πόρον ἴσκειν ὁ δαίμων, ὡς Δικασταί, τῇ εἰς ἐμὲ κακῶν εἰλη-
φέναι, καὶ ταῦτα ἕτω συχνῶν καὶ μεγάλων γεγενημένων. ἐγὼ
μὲν γὰρ ὅμῳ πέρας εἶναι μοι τῶν δυχερῶν τῶν ἐπαύδοι, ὁρί-
σκω ἢ τὴν τύχην (ἄμεινον γὰρ ἐκεῖνον αὐτὴν τῇ πατρὸς λέγειν)
ἐπιρραΐζουσαν ἔτι. Τὸ μὲν μετὰ τὸν πλὴν τὸν ἐπάρατον ἐκείνον,
καὶ τῶν λησῶν, καὶ τὴν τῆς ἀθλίας γυναικὸς τελευτήν, ἔτι καὶ τῶν οἰκοῖ
πειράδαι δυσκόλων, ἐκ οἷα εἴτισι κατέλιπε μείζων στυγῆσαι.
Ἀλλ' εἰ μὲν οἱ δυσυχαιῖτες ἀδικεῖν νομίζονται, καὶ τινες ἀν-
δρῶπων ἕτως ἀτόπως ἔχουσιν, ἀνάγκη σιωπῇ φέρειν τὴν ζή-
μιαν. ἢ γὰρ εἰπόντι πλέον ἐδόξεν. εἰ ἢ χωρὶς μὲν τὰ πονηριύ-
ματα, χωρὶς ἢ τὰ δυσυχήματα, καὶ τῶν μὲν μισῶμεν, τῶν ἢ ἐλεῖν
εἰσθαμεν, οἶμαι (ξυλὸν θεοῖς εἰπεῖν) τὴν τε πατέρα τῆς ὀργῆς
παύσειν,

παύσειν, ὑμᾶς τε διδάξειν ὡς, ἢ κ' ἄξιός εἰμι ταῦτα παθεῖν, ἐφ' οἷς εἰσηγμαι. Τὸ μὲν ἔν' προσήκον ἦν, ὡς Ἄνδρες, περθεῖν με νῦν ἐγκυκαλυμμένον, ὥς θρηνηῖν συνεχῶς τὸ γυνάϊον, καὶ τὸν πατέρα τῶτον τὸν χρηστὸν, εἰ μὲν ἐβέβλητο κοιναρεῖν μοι τῷ δακρύων, εἰ δ' ἢ μὴ τῷ ἐπ' ἐμαυτὸν με τὰς ἐμὰς συμφορὰς ὀδυρεσθαι· ἐπεὶ δ' ἢ ἐκ οἷδα τί γινῆς, μελανειμονουῦτά με ἔλκει εἰς δὲ κασθήριον, τὸν δ' ἔγωγε θρήνων καιρὸν ἀγῶνος ποιεῖται, δέομαι ἡμῶν καὶ ἰκέσθαι μὴ στυδραμεῖν τῇ πάθει τῷ ἀδίκως ὀγασσάμεν, ἀλλ' εἰς ὅσον ἔξῃς ἐπαυροθώσασθαι, καὶ μὴ παρῆδύν τῶτον μὲν ἥρμιον γιγνώσκον, ἐμὲ δ' ὥς ἐλαυνόμενον ἐπὶ τῇ δοκεῖν ἀδικεῖν, ὃ καὶ μάλιστα δέδοικα. ὡς τὸ μὲν παθεῖν τί δεινόν, μέτερον ἔμοιγε καὶ καινὸν ἔην, τὸ δ' προσεῖναι τινὰ φανόλητος αἰτίας, τῷτο αὖ εἴη τοῖς σφαιρονέουσιν ἀφόρητον. Πλεονεκτεῖ μὲν ἔν' ὁ δικάων αὐτῇ τέτρω, τῇ πατὴρ εἶναι, καὶ παῦ ὅ, τι φθέγγεται τῇ δ' προσηγορίας προδήκῃ δίκαιον φαίνεται. πάντες δ' ὁδῶν ὥς κενώμενος, αὐτὸ μὲν ὑποσείληται, καὶ τὸν ὑπερνηκότα κατήγορον αἰδεθεῖς ὑπερβῆ τι τῷ ἰχυρῶν, ἐάλωκεν. αὐτὸ δ' οἶηται δεῖν ἑαυτῷ βοηθεῖν, αὐτῇ τέτρω τῇ τὰ δίκαια λέγειν, θρασυέσθαι δοκεῖ. Ἐν μὲν ἔν', ὡς Δικασταί, τοσῶτον ἐλαττέμαι, ἕτερον δ' ἢ μικρόν τι. ἀνάγκη γὰρ τῇ μνήμῃ τῷ γεγενημένων καὶ μάλιστα δὴ τῆς γυναικὸς εἰς παραχρὴν ἐμπίπτοντα, τῷ λογισμῶν ἐκκράτεσθαι· αὐτὸ ἔν' τὶ τοιῶτον συμβῇ, βοηθεῖτε τῇ κινδυνόοντι, καὶ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πληρετέ τὰ ἑλλείματα. τὸ γὰρ τὰ εὐορκα ψηφίζεσθαι τῷτό ἐστι, τοῖς πανταχόθεν φαινομένοις ἀκολουθεῖν, καὶ ὁ λέγων ἀδυνάτως ἔχει σώζειν ἑαυτόν. Ἐγὼ μὲν ἔν' ἐβελόμην, ὡς πατέρων ἡμῖν αὐτοῖς ἐσθῆναι τὰ συμβεβηκότα, μὴ δ' ἀνάγκην προσεῖναι τὰ πάντα φέρειν εἰς μέσον. ἔχετι, ὅτι ἢ πάντες ἡμῖν ἔχουσιν οἱ κατὰ τὴν πέλιν ἐπιτηδείως, ἀλλ' εἰσὶν οἱ καὶ μισῶσιν. ἢ δ' γὰρ σῆςιν ἀνθρώπους ὄντας μὴ καὶ δυσχεραίνεσθαι. τί ἔν' τῆς οὐ φραίνομεν τοῖς ἡμετέροις κακοῖς; τί τοῖς ἐξοφόροις χαρίζη, τὰ τιμιώτατα τῶν σαυτῷ περιελαύνων,

πέπρακται τινὶ χαλεπᾷ· σιωπάδω ταῦτα· κέρδος λαθεῖν τὰς πολλὰς συμφορὰς γενομένης· ἐπεὶ δὲ ἡ συγχωρεῖς ἡσυχάζειν ἐθέλοντι, ἀλλ' ἐν δικαστηρίῳ δεῖ με βραγδυθῆσαι τὰ πάθη τῆς οἰκίας, λέξω, καὶ διηγήσομαι ἅκων μετ', ἅκων, νῆ τὰς θεάς, ἐρῶ ὅσα αὐτῶν οἶος τεῶ. Ἐγὼ γάρ, ὦ Ἄνδρες, τέττω παῖς, δυσυχὴς μετ' ἄναν, πονηρὸς δὲ ὑδαμῶς· τεκμήριον δὲ, ἡ γὰρ ἀπεκήρυξε πρότερον, καὶ ἐπ' ἡνέγκον αἰτίας, ἡ μικρὰς, ἡ μείζους, ἀλλ' ἔσπεργον, ἐπαίδευσον, ἐπ' ἡνέκει, πολλὰς καὶ ἡύξατο τοῖς θεοῖς φυλάττειν αὐτὰ τὸν τῷ κλήρῳ διάδοχον· ἐπεὶ δὲ ἔδοκει καιρὸς εἶναι γὰμ, πρὸς ἐμὲ μνημονεύει, καὶ διηγείται τὸ γένος τῆς κόρης, τίλῃ σωφρωσύνην, τὸν βόσκον, τὴν σώματος τίλῃ ὥραν, παύει οἷς αὐτὴς ἐπισσαδείη νοῦν ἔχων, καὶ τελευτῶν προσέειπεν, εἰ μὴ κατὰ τὸ παρὸν ἀρμόσομαι, μιν κέτι παραπλήσιον γάμον ζητήσης. Ἐπειδὴ δὲ τί γὰρ ἐκ ἐμῶν τοσαῦτα ἀγαθὰ προσέειδαι; καὶ νῆ Δία τὸν πατέρα τῆς φροντίδας ἐθαύμασα. Τί δέ καὶ ἕκαστον λέγειν ὅσα παρ' ἡμέραν ἐξέφερε γυναικείας ἀρετῆς ἐπιδείγματα; ἐν γὰρ τὸ εἰς ἐμὴν διὰ χρημάτων ἀποπλεῦσαι ἐλδοθεῖρας, ὃ πᾶσιν ἐπέειπεν, γνώρισμα τῷ ὅλῳ γίνεται. Ὅντων οὐκ ἡμῶν ἐν ἅπασιν χρηστοῖς καὶ κεφίζόντων τὰ λυπηρὰ καὶ στυγνὰ καὶ βελτίῳ, δαίμων πονηρὸς τῇ συζυγίᾳ φθορεῖ, καὶ περιέσσει τοσαύτῃ ἀποδημίας ἀνέγκλῳ, ὅσῳ ἐκ λυγρῶν δάσασθαι. καὶ γάρ τοι περὶ πολλὰ μετ' ἐφαίνετο τῆς γυναικὸς ἀπολαύειν, ἐμφοδοῖν δὲ ἐγίνετο τῆς ἐπιθυμίας ἡ χρεία. Καὶ τότε ἐκ ἀντρεῖς, ὦ πάτερ· εἰ γὰρ ἄλλως περιεργαζόμενῳ, ἐξελὼ κωλύειν. Οὐσης τοίνυν ἀνάγκης ἀπαίρειν, ἐμβὰς εἰς ὀλκάδα, καὶ παρὰ τῷ Ποσειδῶνος αἰτήσας ἰδεῖν ποθ' ὕψιρον τὸν πατέρα καὶ τὸ γυνάϊον, ἀνηγόμην. Ὡς δὲ γλῶ ἀποκρύψαντες, πέλαγος διεβάλομεν, ὅρῳ πλοῖον ἐπιφερόμενον ληστεικόν· οἱ δὲ καὶ δὴ πλοῖον ἦσαν καὶ παραχρῆμα μετὸν τὸ κατὰ σπρωμα τοξοτῆ, ἐπ' ἡνέκει, ἀνδρῶν ἐκ κοίτης νηὸς ἀνίστων. ὥς τε μικρὸν λυγρῶν αὐτοῖς ἔργον τὸ κρατεῖν. Αἱ μὲν οὐκ ἀποσ-

δοκίαι

δοκίαι θάνατον ὑπέλκον· οἱ λησαὶ δὲ κρείττους τῆς προσδοκίας ἐ-
 γίνοντο. ἐφ' οἷς τότε μὲν αὐτοῖς ἠγασάμην, νῦν δὲ κατηγορεῖν
 προῦγμαί. Τέ γάρ ὡ κακῶς φιλανθρωπεύσάμενοι πραότεροι
 τῷ χήματος ἀπέδειχθητε; τί με ποσάταις ἀπέδειξε συμφο-
 ραῖς; Θρήνη γυναικός, παῖδες ὀργῇ, ψόφος δικαστῶν· Εἴπει-
 δὴ τοίνυν ἀλγὺς, ἤλγυν τοῖς συμβάσι. δρασμὸν δὲ ἐκ ἐβυλόμην,
 εἴ ποτε παρῆχον ὑποπτέειν, εἴ καὶ εἴσα ἔσπον, ἀλλ' ἐφύλατ-
 τον καὶ παρὰ τὴν δυσυχίαν τὴν γινώμην, ἐπικάμπω πρὸς
 ἔλεον τὸς λησὰς λαμπρότερον· καὶ τάτε ἄλλα παῖτα φιλανθρῶ-
 πως ἐκέχρητό μοι, καὶ ποτε ἤροτο, εἰ πατὴρ ἔσι μοι. Εἴσιν, ἔ-
 φην, καὶ χησὸς ἔβελτιστος, καὶ πάντα ἐλάττω τῷ παιδὸς ἠγέμε-
 νος, καὶ νῦν ἀγνοεῖν ἔοικε τὴν συμφορὰν, εἴ δὲ ἐπισάμενος ἐ-
 τύγχανε, πάλαι αὐτοῦμας ἰκέτευεν. Ἀλλὰ παρὲσω, φασί, λύ-
 ξα φέρων, ἔπρὸς τὸς οἰκείους ἀποσώζω. Ἐκεῖνοι μὲν ταῦτα,
 τὰ δὲ ἐφῆξες εἶπω, καὶ διηγέσομαι, καὶ ἐκ ὀργῇ. δεῖξον, ὦ πά-
 τερ, τοῖς δικασταῖς τὴν ἐπισολλὴν, εἰπὲ τίς ἐκείνην ἐπέμψε, ἔ-
 πόθεν, καὶ τῷ δεόμενος; Καὶ ταῦτα διῆλθον, καὶ ἔμβαλλειν βηλό-
 μενος (μήποτε ἔπω μαεῖν) ἀλλ' ὑπὸ τῆς τῷ πραγμάτων
 ἀκολουθίας ἐν ταῦθα ἐμπεπτωκώς. ἐπεὶ ὅτι γὰρ κακῶς θείαν καὶ
 δειμίαν προσάγω τοῖς πεπραγμένοις, δῆλον ἐγγύθεν. αὐτὸς
 ἀπολογεῖμαι περὶ τῷ ἐληγεγμένων. μηδεὶς λεγέτω τὸν πατέ-
 ρα κακῶς. καὶ κατέρραδύμησεν. καὶ ὡλιγόρησε τῷ παιδὸς. οὐ
 πειρεῖδε τὴν φύσιν· ἀλλ' ἐκ ὑπόρησεν ἐρανιστῶν. ἐκ τῷ ὄντι
 ποιήσαιο δάνεισμα. ταῦτα αὐτὸς ἐμαυτὸν πέπεικα. ταῦτα καὶ
 τὸς ἄλλους φροεῖν ἀξιῶ. καὶ τὸν μὲν κακίζω. τὴν γυναῖκα δὲ
 ἐπαινῶ. πάντως καὶ τὸ σὸν, ὦ πάτερ, γίγνεται, δι' ὃν ἐκείνη συ-
 νήκηκα. Πῶς οὖν τὸ γινώσκον; τὰτ' ἐκείνο τὸ πάθος μέγα
 λαμβάνει, καὶ συγχέει τὸν λογισμὸν. πειρατῶν οὖν διελθεῖν
 ἔπος ὅπως αὐτὸς ἔζη. Ἦν αὐτῇ κόσμος, ὦ Δικασταί, ἰμά-
 τια, καὶ χρυσία, ἐλικτῆρες, ἔαμφιδέραι, καὶ τοιαῦτά τινα. ταῦτα
 ἀποδομένη, καὶ τῷ λυγρῶν ἀγείρασα, τὸ μέγαν, λαθῆσα μὲν ἔ-
 κειδε-

κηδεύω, μεμφαμένη ἢ ἔξω, ἐπιβαίνει νέως, αὐτῇ προσήκει
 ἡγησαμένη τῶν λύσιν. Καὶ πάλιν ἡ τύχη βυλδύει χαλεπώτερα.
 σκηπτοὶ γὰρ εἴς ἑραυ, καὶ ζάλη θαλάττης. καὶ τὸ κλυδώνιον
 ὑπέρειχε. καὶ τὸ σκάφος δ' αὖτος ὑποβρύχιον. Ἐδεῖ ἄρα ἡμεῖς τελευ-
 τῆσαν τὸ γυνάμιον λύσασθαι μὲν τινα ῥόπον. πνεῦμα κ' ῥῆς ἐπι-
 γασόμενος ἐκφέρει τὸ σῶμα πρὸς τὴν ἡϊόνα, καὶ τὸν χῶρον ἐκεί-
 νον, καὶ θαλάσων ἐτύγχανον. Ὡς ἢ κατέϊδον νεκρὸν ὑπὸ θαλάττης
 ἐκβεβλημένον, προσιών κατὰ μικρὸν γνωρίζω μεντὴς μορφῆς
 τὸν τύπον, ἐνθυμῶμαι ἢ τῆς συμφορᾶς τῶν αἰτίων, ἔξω ἢ
 ἡμαυτῷ γασόμενος, ὑπὸ τῷ κακῷ περὶ χυθεῖς ἐκείμην, ἔ το
 κύμα ἐπέξιόν ἀμφοτέρως κατέκλυζεν. Ἐκείνο τὸ πάθος καὶ λη-
 σῶν ἰδάκρυσι φατεία, καὶ κατηνέχθησαν εἰς οἰμωγὰς πρὸς τὴν
 ὄψιν τῷ δράματος, καὶ τὸν οἶκτον ἰδεῖσαν ἔργοις αὐτοῖς· ἃ γὰρ
 περιῶσαν ἐκείνην εὖρισκον βυλόμενῃν, ταῦτα ἔδωκαν καὶ κειμένη.
 καὶ πρὸς ἐμὲ, αἰῶ, φασίν, ὦ κακόδαιμον. ἐπεὶ γὰρ παρὰ τῆς
 οἰκίης. ὑδὲν σοὶ δεῖ χρημάτων. λύεται σε τῆς γυναικὸς ἡ τύ-
 χη. Τοιούτων ῥηθόντων λόγων, ῥῥημισα μὲν ἐπικατασφάζει τὸ
 σώματι ἡμαυτὸν, καὶ τῶν ἀμοιβῶν ἀποδοῖναι πρέπευσαν. ἐν-
 νοήσας ἢ τὸν πατέρα καὶ τὴν ἡλικίαν, ἥκω τῆτον μὲν γηροφρο-
 σήσαν, αὐτὸς ἢ ἐν δάκρυσι βιωσόμενος. Ὁ ἢ αὐτὴν τέτων ἐκ
 ἐσκέφατο παραμυθίαν, ἐκ ἐν τῷ τὸ γυνάμιον συνειπαινεῖσαι
 τῆς λύπης ἀφείλεν. Ἀλλ' ἄρτι καταπεπλευκὼς σπαράττομαι,
 καὶ φανείς ἀπροσδόκητος κείνομαι. Ἐ διεδέξατο θαλείαν Ἐσέ-
 ρησιν γυναικὸς δικασθεῖν φόβος. Ναί φησι. νόμος γὰρ ἐστὶ μοι,
 διδὼς τῶν ἀποκήρυξιν. Ἐγὼ ἢ ἐκ ἐρῶ τὸ προχειρότατον, ὡς ὁ
 νόμος ἔτος ἀπειλῶ μὲν ἔχει φιλλῶ, τὸ ἢ ἔργον ἢ προστίθουσιν.
 ἐδ' ὡς ὁ θεὸς αὐτὸν ἀσασίει μὲν τοῖς νέοις τῶν τιμωρίαν, προ-
 νασέλλων τῶν θρασυτήτων τῷ δέει, τὴν ἢ φύσιν ἐκ ἀνέχεται
 πρὸς αὐτὴν ἐκπολιμῶν. τὸτο γὰρ αὐτὴν ἐκ ἀνδρὸς ὁμοιοῦσαν τὴν
 πόλιν σωτήριον, ἀλλ' ἐχθρῶν κοινῷ ἔθασαν τὰ γυνὴ πειρα-
 μένῃ. Ἀλλ' ἔγω, διδόνω. τοῖς γράμμασι προσέχω μὲν μέτοις.
 μηδ' ἢ

ρηζὺν ἐξεταζέσθω πλέον. Τί οὖν ἐν τῷ δύναι τῷ τῆς ἀποκηρύ-
 ξεως ἐξουσίαν, καὶ πάντας διδούς ἀποκηρύττειν δίδωκεν; οὐκ
 ἐστίν· ἀλλ' ὧν μὲν κατέγνωκε, τίτῃς μισεῖ, οἷς ἢ ἔζη ἐγκαλεῖ,
 πότοις ἢ διήλεκται. ἐπείγε καὶ τὸν ἀνδροφόρον κείνῃν ἐξέσιν,
 ἀλλ' ὅτι τὸν γε τῷ χεῖρα καθαρόν ἄξιον. ἔγω δὲ καὶ περὶ πάντων.
 ἢ καὶ τῆς ἀποκηρύξεως ἐξουσία βλάπτει τὴν ἐπιεικῆς τῷ νόμῳ,
 ἀλλ' οἱ μοχθηροὶ τῷ νόμῳ ὑπὸ τὸν νόμον ἔρχονται. Εἰπέ δὲ τὰ
 πλημμελήματα παρελθόν; μεθύοντα λαβαὶν ἀνασταθεῖς;
 ἐκπεφορνηκότα τί τῷ νόμῳ; κυβόλοντα; πόρνῳ ἔχοντα; ἀλλ'
 εἰς σεαυτὸν τί πεπαρωνηκότα; κακῶς εἶπον; αὐαυδὲς ὑπέβλε-
 ψα; πληγὰς ἠπέλιψα; ἡττισάμην πρὸς τὸν πλησίον; σκαιὸν
 ἀπεκάλεσα καὶ βραχὺ; ἀρρώστουτος κατμήλιψα; ταῦτα ἐπίδει-
 ξον, καὶ μικρὰν ἡγῆμαι δίκην τῷ ἀποκηρύξειν. Ἀλλὰ τῶν
 μὲν ἔζη, ὡμότητα ἢ προσήνεγκα τὰ περὶ τῷ ἐπιστολῶν διηγέ-
 μενος, ὡς ἐγὼ μὲν λυτίβολον, σὺ ἢ δόπτυνες; καὶ τίς τῷ πάν-
 τον ἀκήκοον; ἢ πρὸς τὴν λησὶν ἔγωγε τὸ ἐξελέλθισα. ἐστίν.
 ἀλλ' ἐναγχος καταδάψας γεναῖκα χρηστὴν ἀναξίως ἀπολα-
 λῆσαι, ἐπείγομαι πρὸς δούτερον γάμον. καὶ τὸ ἐγκαλῶν ἀπε-
 λαύνεις; μὴ σύ γε. μὴ μόνος ἀπέλαυνε. δημῷ δεῖται τὸ πο-
 νήρῳμα. ταῦτα οἷα παρὰ τῷ νόμῳ νῦν ἀπαιτεῖσθαι. τί πέπρα-
 κται; τί τὸ πόλμηται; Εἰ μὲν ἠδίκησαι, λάμβανε δίκην; εἰ ἢ
 ἔζη πέπονδας, παῦσαι φιλονεικῶν. διὰ ταῦτα γάρ φησι, κα-
 θίζω δικαστήριον, ὑφορώμενος τὴν τῷ πατέρων ἐργῶν ἔξω πολ-
 λάκις τῷ δικαίῳ φερομένῃν. Εἰ δὲ τοῖνυν τιμωρία τὸ γιγνόμε-
 νόν ἐστι, δειχθῆτω πρὸς τῆς ζημίας τὰ κακουργήματα. Οὐ γὰρ ἐ-
 θέλεις, φησὶ, γαμῆν. καὶ τίς τὸ νόμος διδωμί; τίς ἐγα-
 μῶν, ἀδικεῖν εἰσὶν ἔχοντες; τίς ἔδωκε δίκην τῷ τοιαύτῳ βίῃ
 ἢ νῦν, ἢ πρότερον, ἢ παρ' ἡμῖν, ἢ παρὰ τοῖς προσχώροις, ἢ τὸ κοι-
 νὸν δὴ τῷτο, παρ' ἑλλήσιν; ἐγὼ μένος, ἐπὶ μοι, ταῦτα τῇ ἔρημαι τὴν
 εἶδον; παραδείγματα ἢ καὶ αὐτὸς ἔχει με λῆγειν καὶ παλαιὰ καὶ νέα;
 πῶς οὖν ἢ ἀππειν τὸ μὲν ἀπὸ πολλὰς ἐπιποθέειν, μόνον ἢ
 εἰ

ἐξ ἀπάντων ἐμὲ κινδυνεύειν; καὶ τῶν ἔργων ἔχοντα κοινωνούς, τῆς ὀργῆς παρὰ τῆς ἄλλης κληρονομεῖν; ἀλλ' ἔτε ἐκείνοις εὐδὲς αὐτῶν ἐγκαλέσεις ὑγιαίνων οἶμαι, ἐγὼ τε τοῖς αὐτοῖς δίκαιοις ἀφείμαι· ἀμφοτέρων γὰρ δὴ πᾶς κύριος καθέστηκεμεν, ἔτι γὰρ μὲν ὁπότε κρείττον, καὶ τὴν μὴ τὸτο ποιεῖν, ὅπότε ἄμεινον. ὥσπερ οὐκ τοῖς ἐκείνο τιμῶσιν ἐκ ἔχει κίνδυνον ἢ προαίρεσις, ἔτι καὶ τοῖς τὸτο προαιρεμένοις, ἀθῶον εἶναι δεῖ τὴν γνώμην. ὅλως ἢ ταῖς ἀδικήματι, καὶ τὰ μὴ, τῶν τὰ μὲν κεκωλύθαι, τὰ ἢ μὴ, δοκιμάζεται. Πρὸς ἐκεῖνο τοίνυν ἀναφέροντες κείνωμεν. ἔτι γὰρ νομοθετήσαντες ἦλθομεν, ὦ πάτερ, τήμερον, ἀλλὰ τοῖς κειμένοις ἐφόμμενοι. ἀποκρίναι δὴ μοι· ἔτι τὸ κλέπτειν ἀδικεῖν νομίζομεν; ὅτι, φαίης αὖ, γέγραπται μὴ δεῖν ὑφαίρειν. καὶ περὶ τῶν προδοτῶν τοίνυν ὁ αὐτὸς λόγος, καὶ τῶν ὑβριστῶν, καὶ τῶν ἀνδροφόνων, καὶ τῶν μοιχῶν, καὶ τῶν ἐπὶ καταλύσει τῆς πόλεως εἰσιόντων. Πάλιν τοίνυν ἐρήσομαι, ἔτι τὸ γενοῦναι οὐκ ἀδικημα, εὐδὲ γὰρ τὸ ναυτίλλεσθαι, καὶ φιλοσοφεῖν, καὶ πολιτεύεσθαι; πᾶς αὖ εἴποι δὴ πᾶσιν, ὅτι μὴ τῶν ἐν τοῖς κυρίοις ἀπείρηται νόμοις. Ὁ τοίνυν ἐκείνων ἕκαστον ἡλδοῦθ' ὡς αἰτίας, τῶν καὶ τὸν γάμον ἀποφύγειν αἰδοῦσιν γίνεται. εἰ γὰρ τῶς μὲν νόμους παραβαίνοντες ἔτι αὐτὸ δίκην ὑφίξομεν, ἂν ἢ ἔξῃσι δρανῆτες, μὴ τὸν κολασθῆσόμεθα, ταχέως τὴν πόλιν ἐκ δικαστηρίων κενώσομεν. ἀλλ' ἔτε ἐγὼ εὐνέτο τὸτο πᾶν πρότερον, νῦν τε ἐκ ἀνείκοτως ἀρχὴν λάβοι. Ἀλλ' ἔτος κατὰν κείσθαι ἄριστος. ὁ μὲν ὑπερβὰς νόμον, ζημιώθω· ὁ ἢ μηδὲν ἀκίνητος, ἀποφυγέτω. Τίς τοίνυν ὑπ' ἐμὲ μὴ βυλομένη γαμῆν τῶν νόμων ὑπερπεπῆδηται; εὐδὲς. ἐκάστω γὰρ, οἶμαι, τῶν πολιτῶν ἐν τοῖς τοιαῖτοις νόμοις γίνεται τὸ βέλημα. Ἐγὰρ μοι πρότερον, ὦ πάτερ, ἡβλόμην γὰρ. νῦν ἐκ ἐθέλω. καὶ τὸτο ἔξῃσι. ὥσπερ γὰρ οἶμαι καὶ τέλος καὶ πολλάκις ἐφίται γαμῆν καὶ περιττός ὁ ὄχλος ἀλλων ἐνταῦθα τὸ πλῆθος. ἔτι καὶ τὴν ἀρχὴν μὴ γαμῆν, καὶ τοῖς πρώτοις ἀρκεῖσθαι πάλιν δίδοται καλῶς καὶ

προσηκόντως· ἐπεὶ δὴ γὰρ τοῖς μὲν σωήνηται ἢ τῷ πράγμα-
τος φύσει· τοῖς δ' ἐκ ἐλυσιτέλῃσιν ἢ πείρᾳ, τὸς μὲν φοβεῖ, τὸς
δ' ἐφέλκεται. Μὴ τοίνυν εἰς ὁδεῖνα γιγνέσθω περὶ τούτων, ἐν
οἷς καὶ τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον ἐτέρῳ κινδυνεύεται. Εἰ τοίνυν καὶ
τὴν ἀρχὴν ἀπιστεφόμενην τὸν γάμον, ἐκ αὐτῆς ἠπόρησα λόγων, οἱ
πείθεσιν ἔγωγε φρονεῖν. διήλθον αὖ τὰς μοιχείας, διήλθον
αὖ παίδων ἀποβολὰς, μέθην γυναικῶν, ἀκρασίαν, λα-
λίαν, ἀλαζονείαν, πολλὰς ἑαγῶδίας ἐκ γάμων γεγεννημέ-
νας· ἀλλὰ νῦν ἐλέγω τέτων ἑξῆς. ἑταῦτά μοι δοξάζειν περὶ
τῷ παράγματος ἔδωκεν ἡ δυστυχίας. Ἀλλὰ τί φημι; λόγον ἀπλὸν
καὶ δίκαιον, σὺ δ' ὡς ἄκωστος. μὴ κατὰ αναγκάσῃς ἀδίκον με
γενοῖσθαι περὶ τὴν κειμένην, ὃ πάτερ· μὴ ἢ τὴν ἐκείνης με-
γαλοψυχίας ἀγνωμοσύνην ἑόπων ἀμείψασθαι· μὴ δὲ τὸν σαρ-
τῆ παῖδα χεῖρᾳ γυναικὸς εἰς ἀρετὴν ἀποφῆναι. Οὐ τὸς μὴ βελο-
μένους γαμεῖν οἱ νόμοι μισῶσιν, ἀλλὰ τὸς ἐκ ἐθέλοντας ἄεργέ-
ταις εἶδέναι χάριν· ἄεργεσίᾳ παρ' ἐκείνης εἰλήφασιν, ἥς ἐν
τῷ ἴσως ἄποπον, ὅτι κρείττων ἐστὶν ἀμοιβῆς. ὀξυτάσσωμεν γάρ,
εἰδοκεῖ. Ἀπ' ἡγευγῆς τις ἡμᾶς, ὡς ἀκῶς, τὰ παρῶτα περὶ θᾶναι, λη-
σταῖς περιπεπτοκότας· ἢ ἢ ἠπίσῃσιν, ὃ γὰρ ἐκ ἡβέλειτο, τῷτο
ἐκ ὧτο. αὐτὸς ἐπέσειλλον μετὰ ταῦτα, τὴν δαλείαν μελῶν· ἢ ἢ
ἐ διηλέχθη παρὸς αὐτὴν ὑπὲρ ἀνδρὸς δαυτέρου. καὶ τοὶ πολλὰς
ἴσμεν ἀπὸ τῆς παρῶτων προφάσεων μετὰ πηδᾶν εἰς ἑτέρας εἰδισ-
μνας. Εἴ μελλόν ὁ πατήρ μοι βοηθήσειν, ἢ ἢ ἐφθῇ τὴν τότε
προθυμίαν· ἀπὸδοτο κόσμον, ἑμέλεις γυναικὶς ἐρῶσιν. ἐ-
πέβη σκάφης, ἀκῶσα μισὴν εἶναι καταπορτιστῶν τὴν θάλασ-
σαν· ἢ νηκε πιδμάτων καταιγίδας· ἢ νηκε κυμάτων προσ-
βολὰς· ἐπεὶ δὲ βαπτίζομεν τὴν ναῦν· ἐπιδόκει τὴν ψυχὴν
ὑπὲρ ἡμῶν· ἐξηνέχθη παρὸς τὴν γῆν ἐν οἷς ἔφω τῷ χήματι· ἢ ρ-
κισσὸν ἡμῖν καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν εἰς λύσιν. ἐξῆλε τὴν τῆς μύ-
θου ἀπιστίαν, βεβαιωσαμένη τοῖς παρ' αὐτῆς τὰ πάλαι θρυλ-
λέμενα. ἐπὶ τέπεις γάμῃ φρεντίσαι με κινδύεις; ζῶν γὰρ ἔτα

καὶ περιῶν καὶ βλέπων τὸν τὸν ἥλιον ἐκ ἀδικεῖν σοι δοκῶ; καὶ
 τίς ἡμῖν ἐξαλέξεται; τίς συμβαλεῖ; τίς κοινωνήσεται παρὰ
 ματῶν; τίς δημόσιος; τίς φυλῆτης; τίς μέτοικος; εἰ σὺ μὲν
 ἐπιπάττης, ἐγὼ δὲ ποιῶντα παιδοῖμην; καλὰς γὰρ ὁ δῆμος ἐν
 ἡμῖν προσδοκίας ἤσκει, καὶ δώσει τιμὰς, ὅρῳν ἔτω περὶ τὰς
 ἀναγκαίους ἔχουσιν. ὁ γὰρ πρὸς τὰς οἰκείους πονηρὸς, ἐκ αὐ
 γένοιτο περὶ τὰ κοινὰ βελτίων. τίς δὲ ἡμῖν ὅλως, ὦ πάτερ,
 (ἵνα καὶ τὸτο εἶπω,) κηδῶσαι βυλῆσεται; τίς δώσει θυγά
 τριονεῖς ἔτω προφανεῖς φάραγγας; ἐκ οἷδα ὅτι πρὸς τὰ πρεσ
 βύτερα βλέποντες τὰ δάκρυα κείνους αἰσθάνονται; καὶ διδασκὰ
 γίνονται τῶν μελλόντων τὰ φθάσαντα; Ἐγὼ δὲ ἐκείνους τὰς λό
 γους ἐκείνων παρὰ τῷ πατρὶ, εἴ με τίς λογισμὸς εἰσέη γάμψ.
 ὦ παῖ τῆς ἀνθρωπείας ἀπυτομέλειας φύσεως; τὴν τῶν θη
 ρείων ἐξήλωκας ἀγριότητα; ταχέως ἐπελάθῃ τῆς ναυαγίας
 ἐκείνης; γαμψὴν ἐθέλεις; ἢ γὰρ ὀκνεῖς γάμψ καὶ τῆρομα;
 καὶ τί σιν ὀφθαλμοῖς ὄφειτὲς συγγενεῖς τῆς προτέρας; ἢ τὴν μὲν
 ἀξιοῖς θρηνεῖν, αὐτὸς δὲ κωμᾶζειν; καὶ τὴν μὲν ὑπὲρ σὺ τὰ παύ
 τα τολμᾷ, αὐτὸς δὲ μὴ ὅσον σωφρονεῖν ἐθέλειν ἐκείνην χαρί
 ζεσθαι; ἤδη τίς γοναῖον ἵππον ἀποβαλὼν, ἐκ ἐπρίατο δάκρυ
 ρον τῇ περὶ τὸν ἔμπροσθεν λύπῃ. σὺ δὲ τῇ τῆς γυναικὸς θανά
 τῳ περιφανῶς σείσσωμένος κατ' ἐκείνης κέχρησαι τῇ σωτηρίᾳ;
 εἴ τοι πρέποντες οἱ λόγοι πρεσβύτην νεφετουῶτι νέον. ὁ δὲ πα
 τὴρ ὡς εἴοικε σωφρονεῖσιν ἄχθεται. Παῖδας γὰρ, φησιν, ἐκ
 σὺ γινέσθαι βύλομαι, καὶ διαδόχους εἶναι τῷ γένει. εἰπέ μοι
 πάτερ; ἵπται γὰρ αὐτὸς ἡ παιδοποιία τῇ γάμψ; πόσους ἐπι
 δείξω σοι τῶν πολλῶν γυναικας μὲν αὐτῶν ἔχοντας εἰπεῖν,
 πατέρας δὲ ἢ κεκλημένους; ἀνδρώπας εἰς ἑκατον ἤδη γήρας ἡ
 κοντας, καὶ τὴν ἐλπίδα τῷ πράγματι προσσφηνισμένης; αὐτὸν
 ἐγὼ μὲν σοι ταῦτα πείθωμαι, γυναικας δὲ οὐδὲν, παῖδες δὲ
 μηδ' αὖ φαίνονται, ἀλλ' ἐκ ἀνάγκῃ πονηρὸν μὲν εἶναι, πατέ
 ρα δὲ μὴ γεγνησθαι; καὶ τὴν μὲν ἀγνωμοσύνην ἐπιδιδέσθαι,

πὺς ὃ ἔχουσιν ἐκ ἔχειν; εἰκὸς ὃ δὴ περὶ καὶ τὸ δαιμόνιον ἐν ταῦτα
 νημισθήσιν, καὶ δίκλῳ τῆς μοχθηρίας ἐπιθήσιν τὴν ἀπαι-
 δίαν. Καὶ δὴ δῶμεν ἐξ οὗτος παιδας. τίς ἐν ἐγγυᾷται
 θείων, ὡς εἰς ἀκμὴν προβήσονται; βάλει σοὶ πάλιν ἔξαλειψμή-
 σω τὸς ἐκ πολυπαιδίας εἰς ἐρημίαν λήξαντας; καὶ τὰ μνήματα
 δεικνύων ἀντὶ τῆς ὑμῶν; αὐτὸς οὐκ ἡμεῖς νῦν δύω μὲν γινέ-
 δαι, μικρὸν ὃ ὑπερον θάπτομεν, ἐκ οἷοι μείζω τὴν αἰῶν κα-
 τὰ τὸ γινέδαι; λυπεῖ γὰρ ἡ τὸ μὴ γινέσθαι πᾶν χρηστῶν, ὡς
 ἡ μετὰ τὴν πείραν εἰρήνης. Ἀλλ' ἔσονται, καὶ βιώσονται, καὶ
 τὸ τοιοῦτον μαρτυρεῖται. καλῶς. τίς οὐκ ἐγγυᾷται τὸ ἔο-
 πυ; ἢ ὅπως πὺς μὲν οἶον, πὺς ὃ ἐταίραις προσκειμένους;
 πὺς ὃ τοίχῃς διορύττοντας, πὺς ὃ τοῖς ἀπαντῶσι πληγὰς ἐντεί-
 νοντας; πὺς ὃ μισθὸν τῆς ὥρας λαμβάνοντας; τούτοις οὐκ ὀπί-
 ρον, εἶναι βέλτιον, ἢ πεθάναι; καὶ ὀπίρρον ἀφραίνουσι ζῶντες
 ἢ καταχυνώσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶδα πολλὰς πατέρας, οἱ πε-
 ριόντων μὲν τῶν παίδων καταδύονται, περὶ δὲ πολλῶν ὃ ἀνακρύ-
 πτωσι. Χωρὶς ὃ τύπων ἀπαιδα μὲν ἔχουσιν δυστυχίας αὐτοῖς.
 θάμεν γὰρ) ἀτιμάσαι ὃ πὺς εὐνας, ποθηρίας. ἔσω ὃ μετὰ ἰώ-
 περον δυσυχῇ μᾶλλον εἶναι δοκεῖν ἢ φαῦλον, ποσὶν κρείττον
 θαυμάσαι τὴν ἀπειλῆσαν ἢ συνοικῆσαι δούτερᾳ. Ἐπειτα τί
 καὶ δέδοικας; σὺ μὲν γὰρ ἔχεις τὸν θρασυλόγοντα καὶ κυριῶντα
 τὸ γῆρας τῶν τῆς ἀποκηρύξεως ἄξιον. τὸ ὃ ἡμέτερον ἄφες.
 ἐμοὶ μείζον παιδῶν εἰς παραμυθίας τὸ μὴν δυσχερὲς ἐμαυτῇ
 συνεδρεῖν. πολλῶν ἀπορίσμοις βοηθῶν ἀπὸ τῆς παρόσης
 γνώμης, πὺς δ' ἴσως καὶ παῖδας κηρύματα. γὰρ ὃ καὶ τὴν
 μνήμην, ὡς πᾶτερ αἶνε. ἢ γὰρ ἐν ὑμῶν οἱ ἐμοὶ τὰ πράγ-
 ματα. πολλῶν εἰμι συμφορῶν ἀνέμεικτος. ἔα με πάντα ὁδύρε-
 δαι. ὡς ψυχὴ γυναικεία γυναικός. σὺ μοι τῆς ἀποκηρύξεως
 αἰτία. τί γὰρ ἐκ ἐμοῦ κατὰ χώραν; τί δὲ ἐκ ἐμῶν τὸν πα-
 τέρα; τί ὃ παρήεις τὴν φύσιν τοῖς ἔργοις; ὡς θαλάττιοι δαί-
 μοις, ἀντὶ ποίων ἀδικημάτων κατεδύσατε τὸ σκάφος; τίνα

κατα-

καταγρόσας τῆς ἀναγωγῆς ἀποδείξαι αἰτίαν; ἤκουσον ἡ δυσ-
 χῆς τὴν ἐμὴν δεξιάν. ἐπλήρη σπὸς τὴν ἀκοίῳ. ἐμμηχανήσα-
 το πόρον. ἐξέπλυσον, ἀπαλλάττωσα τῷ δεινῶν. ὑμεῖς ἔ-
 αὐτὶ τὸ σῶσαι καὶ σοφίσαι τὸ κλυδώνιον καὶ παραπέμψαι πρὸς
 λιμενάς, αὐτρίψατε καὶ διεφθεύρατε, καὶ δικνεύματι τὴν ἡμέ-
 τεραν συζυγίαν λησαῖς καὶ ναυαγίοις; τί οὐκ εἶπερ ἀναγκαῖον
 ἡμεῖς, καὶ μετεπλάξατε τὰς τύχας; ὠφίλον ἐγὼ κῆδαι τυῷ, ἢ ἔ-
 ἔφ' ἡμῖν δακρύειν. εἰπεῖς ἔτι τὸτο ἔχ' ὑπῆρξε, δὸς ἡμῖν, ὦ πάτερ,
 χάριν μετρίαν. ἐπίβριτον μέγχι τῆς τελευταίας θρῆνεῖν. μὴ
 στεφανώσης. μὴ προσείπης αὐτοῖς θυμῖον. αἰχμώομαι τὰς
 λησαῖς, εἰ πύθοιντο γάμος δολτέρως. ὅλως ἔτι καὶ σφόδρα βυ-
 λοῖ μὲν ὑπακύνειν, ἐχ' ὁρῶ πῶς αὐτὸν αἰμύνω; παιδρὸν εἶναι δεῖ
 τὸν θυμῖον, ἐγὼ ἔτι κατὰ τῆς. ἀναιμῶν, ἐγὼ ἔτι στυγερῶς.
 ἔρωτικόν, ἐγὼ ἔτι ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀνέραστος. φοβῶμαι
 μὴ τοῖς ὑμνοῖς ἀναμίσξω τὰ δάκρυα. μὴ ταῖς δ' ἡμέραις, τὰς
 οἰμωγὰς. κατέλημμαι τὴν ψυχὴν ἀκραιβῶς ἐξ ἐκείνης. ἐ-
 μολογῶ βλέπειν τὸν τύπον. ἀκύνει μοι δοκῶ τῆς φωνῆς ἐκείνης.
 δίδοκα μὴ τῇ δολτέρᾳ συγκατακείμενος, ἐκείνην ἀνακαλέσο-
 μαι. Καὶ μὴν τοῖς τι ποιηταῖς συνήθεις ἔδειν ἐπὶ θύραις θυμ-
 φίων μέλη. ταῦτα ἔστιν ὁφθαλμοῖς τῷ μετὰ τῆς τύχης. τί βύλει δράσαι
 τὸν ποιητὴν εἰς τὸ μέρος τῶν; εἰπεῖν ὡς εὐδαίμων; ἀλλὰ
 φέρεται. ἀλλ' ὡς ἄθλιος; ἀληθὲς μὲν ὁ λόγος, ἀλλ' ἔστι
 νάδων τοῖς γιγνομένοις; αἰδοῖς Δικασταί, ἐγὼ πάντα πλὴν ἐνὸς
 τίτι πείθομαι τῷ πατρί. μαστιγῶ. σπρίβω. τὰ τῷ οἰ-
 κοξίβων ὑπεργίῳ ἐπιτατῶ. θαυμάσεται τὴν ἐν τοῖς ἄλ-
 λοις ἐτοιμότητα. περὶ ἔτι μόνον σιωπῶ, τὸν γάμον. δεινῶς μου
 σπρίβει τὸνομα τὴν ψυχὴν. εἰ ἔτι δυοῖν θάτερον ἢ γαμῶν, ἢ μετρί-
 σαι, ὅ, τι μὲν ἀπολογήσεται ταῖς ὑμετέραις αὐτῷ γυναιξὶ
 ταύτην θέμενοι τὴν ψυχὴν ἐκ οἶδα, ἐγὼ ἔτι ὑποχωρήσω μὲν, ἐκ
 ἐπινύσω, ὥστε τὴν γνώμην κρείττω δεῖξαι τῷ χήματος. τίς

ἐλθὼν εἰς ἐρημίαν, ἐπὶ τὴν δούδρον ἀπηγχόμην καὶ ἰσυχίαν,
καὶ ὅρων ὄχλον, ὅτε πολλῶν ἀκύνων. Ἐπειδὴ ὅ παῖτα ἔο-
πον ἐκείνος ἡμᾶς καταδελυσάμενος, καὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆ
βίης κύριον ἀφῆκεν ἑκασόν, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦτο ὑπὸ ψήφισματος ἤ-
γαγε, καταρῶμαι μὲν αὐτῷ, πείθομαι δὲ, καὶ τὴν ἐν βουλευ-
τηρίῳ φέρων θορύβους, ἐπὶ τῷ μηδὲν εἶναι τῶν ὀχληρῶν ἐνεργεῖν.
Οἱ μὲν ἠνείδοτες τῶν τῆς γυναικὸς φύσιν, οἷδ' ὅτι μοι συγ-
γνώμην ἔχουσι, μικεῖτι ζῆν δυναμῶν· τὴν δ' ἄλλης οἶμαι
δεῖν μαθεῖν, οἷα συλοικῶ συμφορᾷ. Καί μοι προσέχετε
πρὸς Διὸς ὑμεῖς. τιτῶν δὲ τῶν περιεσηκότων καὶ γελῶντων καὶ λα-
λῶντων με δύσκολον, βραχύ τι φροντίζω. τί γὰρ αὖ ἐζητῆ-
σαι τίς μείζω παρ' αὐτῶν δίκην, ἥς νυνὶ ὑπέχεσιν, ἔπω ζῶν-
τες διεφθαρμένοι, καὶ ἔλατρυμμοί, καὶ διαρρέοντες, καὶ
παίζοντες αἰεὶ, ἐσπυδαζοντες ὑδέποτε, καὶ καυχάζοντες,
καὶ φλυαρῶντες ἀπεισκέππως ὅ, τι τύχοι. Ἐμοὶ δὲ ὁ πατήρ, ὡ
Βυλὴ, παρήνει τὸν νοῦν συλλάγειν αἰεὶ καὶ συνίεchein, μὴ συγ-
χωρεῖν διαχεῖσθαι, διορᾶν τῶν ἐν τῷ βίῳ τά τε ἀναγκαῖα καὶ
τὰ μὴ, ἐτῶ μὲν ἔχεισθαι, τῶν δ' ἀπέχεισθαι, τιμᾶν τῶν ἰσυ-
χίαν, φεύγειν τὰς παραχάς. ἃ ποιῶν, ὡ Βυλὴ, διατελῶ,
τῶ ἐκκλησιῶν ἐμὰ λαοικωνῶν, καὶ διὰ τὸ τῶ κοινῇ συμφερόν-
των ἀμελεῖν, ἀλλὰ διὰ τὰς τῶν ἐδυναμῶν σιγῆσαι βοᾶς
ρήτορων, εἰς ἀγορὰν καὶ σφόδρα ἐμβάλλων διὰ τὰ πολλὰ πᾶσι
τῶν δικῶν ὀνόματα: φάσις, σφειδῆς, ἀπαγωγὴ, διαδικα-
σία, γεφὴ, παραγεφὴ, αἱ καὶ οἷς ἐδῶ ἐσι πρᾶγμα, φιλοῦ-
σιν ὀνομάζειν. ὁ δὲ ἴνα, τῷ δῖνος, τὸν δῖνα ἐγράφατο· ἐμοὶ
δὲ τί τέτων μῆτε διώκοιτι, μῆτε φεύγουσι; Καὶ νυνὶ κακῆνον
δεῖν ὅσον ἐξελάσαι τῆς ἀγορᾶς, τὸ τῆς προσήσεως, καὶ οἷδ' ὁ
πόθεν εἰς τὸν βίον ἐπελθόν, τὸν δῖνα χαίρειν. καὶ γὰρ ἐγὼ γε
μὰ τὴν θεῶν ὁρῶ τῷ ῥήματος τὸ κέρδος. καὶ γὰρ ὅ γε λυπῆς ἀξίως
ἔχει τὰ πρᾶγματα, βελτίων παρὰ τὸ χαίρειν ἀκῶσαι γίγνε-
ται. Καὶ μὲν τῶν ἐργασηρίων ὅσα μὲν ἀκμονα καὶ σφύραν ἔχει,

φυγῇ φεύγω, πὰ ἀργυροκοπέια, τὰ χαλκεία, πολλὰ ἑτέρα·
 ταῖς δὲ διὰ σιγῆς πληρωμένας ἀπαύχομαι τῶν τεχτῶν. καὶ τοὶ
 καὶ ζωγράφους ἔυρον ἤδη μετ' αὐτῆς γράφοντες. ὥτως ἡδύτι τοῖς
 πολλοῖς τὸ λαλεῖν, καὶ κατέχειν ἑαυτοὺς ἐδιδάσκονται. Ἐως μὲν
 οὐκ ἴσως, ἀπέλαυνον ἡσυχίας ἑαυτῶν, τῶν οἰκτιρῶν πε-
 παιδευμένων μὴν ποιεῖν, οἷς ἀνιδῶμαι· ἐπεὶ δὲ ἴδωμεν γοῦν εἶδαι
 ποτὲ κακὸς, ἀφ' οὗ σίτις τῶν ἐπιτηδείων, καὶ κακίστας τινὲς
 μοναυλίαν, καὶ τινὲς συζυγίαν ἐπαινίσας, μὴ μόνους ἀτίμαζε
 τὸν γάμον, ἔφη, θεὸν ὄντα, καὶ θεῶν μίγιστον. καὶ διηγεῖτο πε-
 ρὶ κόρης τινὸς τῆς γένεος διαφερέσης, ὥρα λαμπρᾶς, τάλαντα
 πολλὰ κεκτημένης, σωφρονεῖν ἐπισταμένης, πὰ περὶ ἰσὺν
 πεπαιδευμένης, καὶ τελευταῖον ἀφ' οὗ ἐβόηκεν, ὡς ἀρκεῖ βυβλη-
 θῆναι, ἔσθ' ἐν χροῖν ὁ γάμος. Τὰ μὲν ἄλλα, ἔφη, ἔα, τοῦ-
 των δέ μοι φράσον· ποταπὴ τινὲς γλῶτταν ἢ παρθένος; οἶδα
 γὰρ, αἰεταίρε, τὸν ἐμὸν ἔσθ' ὅπου, ὡς ἔτι ῥέγων ἀνδρὸς ἐμοὶ
 φορητὸν, ἔτι λύζων, ἔτι χρεμπτόμενος, ἔτι βιχι κατεχό-
 μενος. ἀλλ' ἐλοίμην αὐτὴν πληγὰς λαβεῖν ἀφ' οὗ, ἢ ταῦτα
 ἀναχθῆναι. λάλον δὲ, ἔδ' αὐτὴν ὅρα ἐλέγχωμι. ἐν δὲ δέησι με
 συζῆναι τοιαύτη, πῶς οἶε; πῶς βιώσομαι; Θάρρει, ἔφη.
 ὡς γὰρ αὐτῇ, ὡς τῷ μεμλειπῶνται. ἀφ' οὗ αὐτὴν ἐγκαλέσας
 τοῖς λίθοις λαλεῖν, ἢ τῇ κόρῃ. ὥς δὲ δέδοικα, ἔφη, μὴ τὸ πλεῖον
 ἢ δὲ σιγῇ, ἐγκλημα αὐτῇ γένεται. Ἐπεὶ δὲ Βυβλὴν, ὡς Βυβλὴν,
 τίδ' ἐκ ἐμελλόν, ἔτω προῖκα θαυμαστὴν ἀκάντων τῶν σιωπῇ;
 Ἀπ' ἐκείνης δ' ἀραμοὶ τῆς ἡμέρας ἡνέπετι τὸ κένειον. ὡς
 μὲν γὰρ ἔδ' ἐκείνη μίτεια, ἀφ' οὗ πολλὸς, γέλως σφοδρὸς,
 ὅρχεις ἀχίμων, ὡς αἰὼς τοῦ ἐκ ἔχων. ἀπαστα πασταχό-
 θεν, ὡς αἰὼς τῆς τινὲς ἐκείνην τινὲς ἐκείνην; ἔρρει κατὰ τὰς χει-
 μάρας, ὅσοι συμπύπτοντες εἰς ἀλλήλους, ἐξ αἰσίων παρί-
 χονται δούπον, ὥς μικροῦ μὲν ῥίψας τὸν σῆφανον, ἐκ μέσων
 τῶν γάμων ἀπέδρον. λογίζομενος δὲ τῇ πράγματι τινὲς δυσχέ-
 ρειαν, οὐ τῇ ἔσθ' ὅπου τῆς γυναικὸς, διεναρτέρησα μέγχι τὰ
 θαλά-

θαλίμῃ, τοῖς δορύβοις βαλλόμενος. Τὸ ἔγωγε ἄρα πρὸς τὸν
 μίλλοντα πόλεμον, ἐρῶν συχνή. πρὶν μὲν γὰρ μίσῳ φαῖ-
 ναι νύκτα, φθίγγεται τι μεμφομένη τῷ κλίνῳ. καὶ μετὰ
 ῥῆμα ἢ μικρῶς ἐπέρασεν, ἢ γὰρ κατὰ σύμφων ἐδόκει. ἔπει-
 τα ἤρετό με, εἰ καθόδοιμι. τῷ μεζόνῳ ἤλυσεν. τρίτον ἤ-
 ρετό τι, καὶ τέταρτον ἔπερον. ἐγὼ δ' ἀπικεινάνην ἔβην, ἀλλ'
 ἤχυνόμην πρὸς αἰαιχμυῖσαν, καὶ τὸ πρᾶγμα ἀέστραπτο.
 ὁ μὲν αὖτις, εἰσίγα. ἢ ἔγνων ἐλάλει. Τηρήσας ἔτι τὸ περιόρ-
 θρον, ἀσπασάς εἰμι παρὰ τῷ συμφάτῳ. καὶ τί ὦτο ἐστίν,
 ἠρώτων. σύμφων ῥήματα ἀφίκοι ἐπὶ τῆς ἀρώτης τυκτός, καὶ το-
 σαῦτα; Ναί φησι. φίλῃ σημειῶν τῷ ἐστίν, καὶ ἅμα τῆς φω-
 νῆς ἐπίδειξις. σὺ δ' ἀγχιώτερος εἶ. καὶ ἔτι ἔτι ἔχειν. Πείθο-
 μαι πάλιν. καὶ μετὰ ἡμέραν μᾶλλον ἐμαύθατον τῷ ἐμαυτὶ συμ-
 φορᾷ, καὶ τῆς ὑσέρας ἐτι μεζόνως. Κελύσασα γὰρ ἦκειν αὐ-
 τὴ τὰς θεραπεύσας, μαυθαίνειν ἐκάσῃς ἡξίαν τῷ νομα, καὶ μη-
 τέρων καὶ πατέρων, ἐμὰ παρόντος, καὶ πόσα ἐκάσῃ παιδία
 γένοιτο, καὶ πόσα πεθνήκει, καὶ περιεσφωμάτων ἐπιμαυθάνει,
 ἔχουρας, καὶ ἀξίνης, ἔτορας, καὶ ἀλεξυόνων, ὅπως ἐτί-
 μοι. Καὶ ἐδόξα ἔφην. ἐκ ἔστιν ἡμῖν ἀλεξυόνων, ἢ γὰρ ἀ-
 νίχομαι κοκκύζοντας. εἴθ' μὴ σιγήσεις, ἐδόξεν. Ἡ δ' αὖτις
 προσέειπεν ἔπαινον μακρὸν τῷ ὄρνιθος, καὶ ὅθεν εἰς ὄρνιν με-
 ταβάλλοι, καὶ ὡς ἔγωγε στρατιώτης Ἄριος ὁπαδός, ἔτι ὡς μὲν
 τῷ τῷ λόφῳ, τοῖς κατέφοις, τῷ θυμῷ. Ἐτι λέγουσα τὸν
 ἔπαινον ἀφείξαι, ἐτυχεαὶ τῷ ῥάφῳ τὸν καλὸν γάμον. καὶ
 ὡς βέλτεται, ἔφην, τὸν σαυτὶ φίλον ἀπολώλεκας. καὶ διηγύ-
 μνω ἔκαστα. Ὁ δ' ἐπὶ πηγείλατο παύσειν αὐτῷ ὡς τάχιστα,
 καὶ ἐκ ἔτι τῷ ἔσθαι. Πάλιν ἐρχομαι οἰκαδὲ. καὶ ἀπὸ τῶν
 αὐθιγῶν. ποῖ πιπρόμεθα; πόθεν ἀφίξαι; τί καιρὸν ἡγγα-
 ται; γεγονόσιν ἐπιδόσεις; ἐγρᾶφ ἡφίσματα; νόμον τις ἔθη-
 κε; ἐπληρώθη δικαστήρια; γέχαπται τις; ἐάλωκέ τις; Ἐμοὶ
 καὶ τὸ σιγήσαι κακόν, καὶ τὸ φθίγγεσθαι μεζόν. τὸ μὲν γὰρ

ἁβάλλει, καὶ σκώματα ἐξέρκει, καὶ διέξεισι μακρὸν περὶ
 τῷ δαῖν ἄνδρα ὅτα λέγειν· εἰ δὲ ποτε φθελγαίμην, αἶρω τὴν
 φλόγα· εἶπον ποτὲ ἐπαυήκειν τὸν στρατηγόν· ἢ ἀρπάσασα τὸν
 στρατηγὸν ἐκ μισηρβείας εἰς ἑσπέραν ἔην ἐπαύσατο πωυθα-
 νομένη· πόσους ἢ ἄγων ἐξῆλθε; πόσους ἀπέβαλε; πόσων ἢ
 ἐκράτισε, τίνα ἢ ἐκράτισε ἑόπον; ταξίαρχοι ἢ τίνες; φύλαρ-
 χοι ἢ τίνες; τὰ ἢ λάφυρα πόσα; πῶς ἔχει τὸ ναυτικόν; τίνες
 ἢ τεινάρχοι; τίνες κυβερνῆται; ναῦται ἢ πόσοι; Μεμψαμέ-
 νου ἢ ἐμὴ καὶ φήσαντος ἐξω ταῦτα γυναικείας φροντίδος εἶναι, ἢ
 ἢ ἀλινέφει· σὺ δέ μοι λέγε, πῶς ἔχει τὰ τῶ ἀγρῶν; καὶ διε-
 ξέρχεται μέχρι τῶ θάμνων ἐρωτῶσα, καὶ σκυλλῶν ἐσκαλῆ-
 κων· καὶ πλείων αὐτῇ λόγος περὶ τῶ ἀλλοξίων, ἢ τῶ ἡμετέ-
 ρων· ἐστὶ ἢ ἐκ ἀσφαλὲς ἢ τὸ χεῖρον, ἔτε τὸ βέλτιον ἀγγεῖλαι.
 φύεται γὰρ ἐξ ἑκατέρου λόγων σωρός· Ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλα με-
 ταπηδᾷ· πῶς ἄρα πεπράκασι τὸ πῆμερον αἰοῖνοπώλιδες; λέ-
 γεται τις βλάβη τοῖς ἐλαιοκαπύλοις συμβλῦναι; βελτίων ἢ
 φοροβατότικῃ τέχνῃ· δέος μὴ τὰ φρύγανα πῶς ἀρτοποιὸς ἐπιλί-
 ποι· τὴς ἀργυρογνώμονας συκοφαντῆσαι λέγουσι· τοιαῦτά-
 τα θαλαττοκοπεῖ, καὶ φλυαρεῖ, καὶ ἐργάζεται μεν ὡς ἡκιστα,
 λαλεῖ ἢ ὡς μάλισα· οἷον καὶ προσάφεται τινος ἔργου, μείζων
 ζημία τῆς ἀργίας αὐτῆς, ὁ περὶ τῶ ἔργου λόγος· ἐκ βαλανείας
 ἢ εἶποτ' ἐπιστρέφει, φῶ τῆς ἐπομβρίας τῶ ρημάτων· πόσα
 μεν λέγει περὶ τῆς δεξαμενῆς, πόσα ἢ περὶ γυναικῶν, τίς
 ἦλθε, τίς ἐκ ἦλθε, τίς αὐτὸν παιδισκαρίων, τίς αὐτοῖς
 παιδισκαρίοις, τίς ἀπίλος ὡς ἐν τῷ σώματι, τίς ἐρρυμμένη
 καλῶς ἀπῆει, τίς ῥυτίδες ἐπὶ τῆς μορφῆς, τίς τὸ πρόσω-
 πον ἐφίμμουθίωτο, τίς εὐρενίξον, τίς ἀπώλει σκῆδαλον,
 τίς ἀνέβριφε τῆς βαλανούξιας· τὴν ἑμβολίαν, τὴν δεῦσαν ὀ-
 βολὸν τῆς βαλανείας, τὴν πλόν, τὴν ἐλαττον, τὴν ἔην, καὶ ἢ
 ἀπὸ τῆς μὴ δεῖναι προσίθισι μάχην· εἰδ' ὥσπερ ἐκλαδομένη
 τῶ μεγίστων, αὐτὴν εἰς ἀνάμνησιν κοινυρίζει· Ἐγὼ ἢ φρίτ-

τω, ῥῦμα ἔπερον ἐπερχόμενον ὁρῶν, καὶ κοῦμαι τοῖς φληνά-
φοις, καὶ κατὰ τὰς μασίγας, ἀναμίσθω τὴν αἰτίας
ἀνάπαυαν, οἰμάζων ἑκατέρωθεν τὸ γάμον, καὶ τὴν πρῶ-
τως πρὸς με μνησέτι γυναικός. Ἡ δ' αὖ αἰδῆται σκρότος,
κινεῖ τὸν ἀάγυρον. καὶ τί σοι, φησὶν, ἔχει τῶν αἰδῶν κακῶς;
καὶ κατάλογος ἐν ταῦτα τῶν ἐπιπλῶν μέχρι τῆς λυκῦθι, ἑ τῆς
ἐτηρύσεως. Πάντα ἔχειν, ἔφλω, καλῶς, μόνοι σιώπα.
τὸ δ' αἰώπα τῆτο, σμῶν λόγων ἑτέρα φέρε· διατί σοι σιω-
πῶ; μὴ γὰρ ἐξ ἀτίμων γέγονα; ἑ λέγει τίτθας, καὶ πτῆ-
δας, πάππας, καὶ ἐπιπάππας· εἴτ' εἰς εἰκοσὸν ἑτειακὸν
ἀναβαίνει πρόγονον, τετραρχίας προστῆσθαι, καὶ χορηγίας.
ἡ δ' μνήμη τῶν χορηγιῶν, ἐπὶ τὰς ἑξαγίδας αὐτῶν παραπέμ-
πει. καὶ ταῦτα ὕειραγδαίως, τὰς πρώτας ὁρότας ἑξαγ-
δίας, καὶ τὰς ἐκδεξαμένους, ἑ ὅτω ἑόπων τὸ χῆμα νύξῃ, ἑ
τί σιωπῶντες ἑκαστος. Ἐγὼ δ' αἰδέομαι πάχον τῶν ἐν
ταῖς ἑξαγδαῖς κολαζομένων. μὴ γὰρ οἶδεν ἡ γυνὴ εὐνοῖαι
ποι τῷ λαλεῖν; οἱ ποταμοὶ πρότερον αὖ σαῖν, ἢ τὸ ταῦτης
σῶμα. πᾶσα γὰρ πρόφασις, λόγων ἀφορμή. αὖ οἶκοι μὲν,
αὖ εἰς ἀγορὰν ἀπέλθω, βραδυτὴς οἰκίῳν, τάχος, σπᾶνις,
ἐμπορία, μεμπτά, ἀμεμπτά, ὄμβρος, αἰθρία. Ἐπεὶ δ'
αὖ δ' πάντα ἀναλώσῃ τῇ ῥύμῃ τῆς γλώττης τὰ ἡμέτερα, πάλιν
τὰ τῶν γειτόνων, καὶ μὴν ἐπιφαίνεται, ὀνειράτα διηγῆται,
πλάττωσα καὶ κῆνα τὴν τῆς θεῆς, ὡς ἑμοὶ δοκεῖ. καὶ γὰρ καθό-
δει, ἀλλὰ καὶ ἡ νύξ εἰς νυκτογορίαν αὐτῆς πολλάκις ἀναλίσκε-
ται. καὶ βιασθεῖσα ποτὲ παραδέχεται τι τοῖς ὀφθαλμοῖς ὕ-
πνον, πάντα αὐτῇ, πλὴν τῆς γλώττης κοιμίζεται. καὶ τὸ αὐ-
τῆς ἀπεργάζεται, καὶ γίνεταί μοι χαλεπώτερα ἢ ἐμπόδων.
Ὁρᾷτε με, ὦ Βυλῆ, σιωπηκότα; μεθ' ἡμέραν κόπτομαι,
νυκτὸς ἀφειρόμαι, μισῶ σιτία, μισῶ ποτὰ, τὸ πᾶσι
ἡδίστον φάγω τὸ ζῆν, σῶαυλον ἔχω τὴν λαλίαν, ἐν τῇ ψυχῇ
περιφέρειν τὴν ἀνδρίαν· ἀμυνάτε μοι πρὸς Διὸς, μίπεδοτε τοῦ

φαρμάκῃ, ῥύσαθέ με φωνῆς ἀπαύσει. Καὶ τί, φησὶν, ἀτυ-
 χεῖς ποῦτον, δι' ὃ καὶ τελοῦτ' ἄξιοις; πείσῃ ὑσίου ἀπο-
 λώλεας; τί λελώβηται σοι τῷ σώματι; ποία συμφορὰς
 ὑπερβολῇ ληφθεῖς, ἐκ ἀέχῃ ζῆν; Σὺ δ' τίς ὢν, ταῦτα πο-
 λυπραγμονεῖς; τί δέ σοι μέλει τῆς ἐμῆς τελοῦτης; πατὴρ
 ἐμός· εἰ; ἀλλ' ἀδελφός, ἢ θεῖος; ἀνέφρος δ'; ἀλλὰ κοινοτός
 ἐμπορίας, ἢ γαργίας; χεῖρον δ' τοῖς σαυτῷ πράξεις παρὰ
 τὴν ἐμὴν τελοῦτῴ; ψηφίσματι δ' κατῆς κωλυτῆς εἶναι τῷ
 ἐπιθυμῶντων ἀποθανεῖν; ὡς τῆς περιεργίας. ἢ ἀποθανεῖν
 ἕξειςιν αὐτὸ πολλῶν λόγων ἐν τῇ πόλει, αὐθρῶπι; μὴ γὰρ
 σίτισιν αἰτίσων ἦκω; μὴ γὰρ εἴφανον; ταῦτα δὲ τὰ τῶν ῥιπ-
 ρων ὑμῶν τῶν καρπημένων τὸν δῆμον. Βαρυώσομαι τὸ ζῆν,
 ἀπειθεῖν ἐπιθυμῶ, τί μοι φρονεῖς; εἴπα με ἐρωτᾷς διὰ τι
 βύλομαι τελοῦτ' ἄν; διὰ σέ. Οὐδ' αἰκίως ὑμῖν, ὦ Βυλὴ, δο-
 κῶ χολᾶν, καὶ παραφρονεῖν; ὡς ἐπὶ πρῶτόν τι τῆς οἰκίας
 τὸ βυλοῦτ' ἐπιχειρεῖς, δόλῃσθαι πρὸς τῇδε χαλεπωτέρως
 τῶν οἰκoi. Οὐκ ἀπολώλεκα τὴν ὑσίαν, λέγεις· τὸτο γὰρ οἶοι
 μέγιστον κακόν; πόσοι δημόσεις γενομένως ἐνλωέχασιν, αὐ-
 τελατίσαντες πλεῖτον γέετον, καὶ τὴν παρῶσαν ἐνδεῖαν ἐπα-
 νορθεύμενοι, τῇ παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐπικυρία; σῶον μὲν
 ἔσι μοι τὸ σῶμα, τὴν δέ γε ψυχὴν, ὧ φίλτατε, βέβλαμ-
 μαί, εἰ περὶ τὸ βέλτιον ἐζημιώμαι· μετὸς εἴμι ρημάτων
 ἀνοήτων· μήκεσιν ἀπείροις λόγων βέβλημαι· ἀδολεχίαις
 βιβλάπτισμαι· πολλὴν δέδωμαι γλωσσαλγίαν· καθάπερ
 πλοῖον θάλαττῃ, ὑπέρχεται τῆς γυναικὸς ὁ κλύδων· οὐκ
 εἴμι φρενίρης· ἰλιγγίῳ σκοπεδινίῳ· ταῦτ' ἔχ' ἱκαναὶ προφά-
 σεις πρὸς θάνατον; Εἰ παῖς ἴσῃ μοι τεθνεώς, ἢν αὖ ἐκ τῶν
 ταυτὰ πεπονηθῶν ἢ παραμυθία, καὶ ταῖς ἐπιγυνομέναις τέρ-
 ψεσιν ὑπεχάρην αὐτῇ λύπῃ. τί κακόν δ' τὸτο, πρῶτον μὲν
 κλονέω μοι συμβέβηκε, καὶ ἐκ οὗ πρὸς παράδειγμα βλεψύ-
 τι, λαβεῖν παραμύθιον τῆς ψυχῆς· ἔπειτα αὖ σωῖσι πά-

σαις

σαις ἡδοναῖς ὁραυτέμενον, πάσαις δὴμερίαις μαχόμενον, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς τύχης τέρπν᾽ αὖτε παρὰ τὸν καὶ μεταστέφον. Εἰ οὖν δὲ με λυπόμενον ζῆν, μὴ ζῆν μοι βέλτιον. εἰ δὲ περιόν-
τα σφῶεν, μεταστῆναι συμφερώτερον. Ἀλλὰ ἄλλοις, ὦ Βυ-
λῆ, δεινὰ νομίζεται· τῷ μὲν χρεμάτων ἀποβολή, τῷ δὲ παί-
δων, τῷ δὲ φυγὴ πατρίδος, τῷ δὲ νόσος σώματος, ἐμοὶ δὲ μα-
χρολογία. τί οὖν θαυμαστόν, εἰ τῷτο, ᾧ μάλιστα ἀγνωσ-
μαι, μὴ φέρων, ἀποθανεῖν ἐθέλω; Οὐκ ἔστιν ἡ γυνὴ με μέ-
θυτος· τῷτο γάρ εἰσι δεινόν· εἰ γὰρ ἐμὲ θυε, καὶ ἐκάθιδεν,
εἰ δὲ ἐκάθιδε, ἴσως ἐσίγα. Πάντα μοι ταῦτα τῷ παρόντος
ἐλάττω, πάντα τῆς λαλίας κυφότερα. ὡς γὰρ αὖ γυναικα
ὑπεραβελτέρων, αὐτόχρημα κακόν· ἦτορ αὖ αὖθις, ὁ-
λοσίοικον. περὶ δὲ μοι τὸ δινεῖς τῶν λόγων νενίκηκέ με καὶ
κατεπάλαυσε, καὶ πρὸς τὸ ζῆν ἐπολέμωσεν. Εἰπέ γάρ, πό-
τερον ἦτορ εἰς συμφορὰν ἢ παρὰ ἀποθανεῖν, ἢ πολλαίς ἐγγὺς
ἵσται θανάτῳ; τὸ πρότερον φησῶν αὖ. ἐγὼ τοίνυν τὸ χαλεπώ-
τερον, ἐκ ὀλιγάκις πέπονθα. πλείοσι δὲ ὥρακίαισα μὲ τὸν
Ἀπόλλων, βαλλόμενος ὥσπερ χαλάζῃ τοῖς ὕδασι· πολλαί-
κις ἐλευποφύχισα, μετὸς γιγνόμενος τῶν λήρων ἐκείνων.
οἷδε το κακὸν αὐτέκτον εἶναι, καὶ τοῖσιν, οἷον ἦδη τῷ συνέβη;
ἐκ ἔστιν, ἐκ ἔστιν. Ἀρράβιος αὐλητὴς ἡ γυνὴ, μάλλον δὲ κα-
ρελήλυθε. Ἐυζόνοσ λαλιτέρα, κίττης, ἀηδόνοσ, κέρκω-
πος· τὸ δωδωναῖον ὑπερβαίνει χαλκεῖον. ἐκείνο μὲν γὰρ προσ-
βαλὼν αὐτῇ τῆς μάστιγος, ὑπὸ τῷ αἵματι ἡχεῖ. Νευμίας
δὲ ἔστι, σιγῇ. ταῖς δὲ τῷ γλῶττι, ὅσῃ καθεῖρεται διώ-
ται, ἐ χειμῶν, ἐ θέροσ, ἐκ αἵμοσ, ἐ νευμίας. Τί δὲ μὴ
ζῆν, αὐθροπὸν ὑπὲρ ἀλλοκότων δόχων προσιόντα τοῖς θεοῖς;
τῷ μὲν γὰρ ἄλλων ἕκαστοσ εἰς ἱερὰ φοιτῇ, αὐτὶ τῶν θυσιῶν
ὕγιαίνουσιν αἰτῇ. ἐγὼ δὲ ἄρα τί πείσαι με λέγων, προσπιστῶν
παρὰ τὰ ἀγάλματα; κυφώπητοσ ἐδιδόμην τυχεῖν, ὡσ τῷτο μό-
νο τῆσ παρέσσης ἀηδίας σπαλλαζόμενοσ. εἰ δὲ μὴ τῷτο δοκοῖν,
κυφελ-

κυψέλιδα παχείαν ἦεν ἐν τοῖς ὤσιν ἐνθάφηναι, πῶ μὴ παντ'
 ἀκρεβῶς εἰσδύεσθαι τὰ ῥήματα. τῶν θιῶν ἢ δόντων τὴν χά-
 ριν, ἀλλὰ μοι σισωσμένης, ὡς ἐκ ὄρεε, πῆς ἀκοῆς, λοι-
 πόν ἐστιν εἰς ἀπαλλαγὴν, ἀποθανεῖν. Ἡ πᾶς ἢ βιώσομαι,
 πῶ ποιήμενος τὰς χεῖρας; ἐπ' ἀγορᾶς; ἀλλ' οἱ τῶν ὀνίων
 παρῆρες ἐπαινῶντες ἀπώλεσι, καὶ βοῶντες ὑπὲρ τὰς κήρυκας,
 ὡς πρὸς ἀρκύσης πῆς χρείας ἀγειν πρὸς αὐτὴν τὸν ὠνησόμενον,
 ὅξελαύνουσιν ἐκεῖθεν μᾶλλον, ἢ εἰ τοῖς λίθοις ἐβαλλον.
 Ἀλλ' ἐν ἀρχαῖς; οὐκ ἀρκεῖ τὰ λυπῶντα, βοή βαρβάρων, ἐκ
 οἷδ' αὐτ' ὅτε, ὄνοι βρομώμενοι, βόες μυκώμενοι, αἶγες μη-
 κάζουσαι, κρέβατα βληχόμενα. Ἀλλ' ἐν τοῖς δικαστηρίοις;
 χεῖρας τῶν γεράων οἱ ῥήτορες. Μίαν εἶχον καταφυγὴν, μίαν
 ἀποστροφὴν, οὐα λημέα, τὴν οἰκίαν· ἀλλὰ καὶ ταύτην ἐνέ-
 πλησέ μοι χειμῶνος ἡ γλῶττα πῆς γυναικός· καὶ τόπον ἔχον-
 τα γαλιῶν δῦρεῖν ἐκ ἔχου. τοῖς πολεμῶσι μεμνηχαῖνται τις
 ἀναφυχὴ, τὸ μεταξὺ ἀπέισαδαι τὰς ἐγκειχθείας· ἐμοὶ ἢ ἀ-
 νάπαυλα πῆς κακοπαθείας ἐδαμόθεν. καὶ γὰρ ὅσάκις ἐνόση-
 σεν ἡ γυνή, τὰ μεν ἄλλα, οἷς ἐκ ἀποκναίει με, ἐνόσησεν,
 ὀφθαλμὸς, χεῖρας, γαστέρα, πόδας· ἡ ἡμάρτυς φωνή, πα-
 τάπασιν αἰσος, κρείττων ὅλως ἢ καμῖν. ἐβράγχος τῇ φά-
 ρυγγι προσέπεσεν· ἐχ' ἑλκώσις τὴν γλῶτταν κατέλαβεν, ἐ
 ῥόδιματος προσβολὴ τὴν σφυλὴν ἐξώγαγεν· ἔξω τῶν ἀφαι-
 ρημένων τὸ λαλεῖν, ἐγκατέσκηψεν. Ὡς τοῖσι μὲν ἔξω ζῆν
 ἐστὶ, μὴτ' εἶσω, τίς λόγος; τίς λοιπὴ δίαίτε; ἐχ' ἡ τῆ Πλε-
 τυνος; Σὺ γάρ, φησι, σαυτὴ αἴτιος τῶν δυσχερῶν, ἐ πα-
 ρέδρας τὸ γυνάιον πράττειν, ἀφ' ὧν σοὶ χαλεπῆται, ἐξ ἧς πρὸς
 τὸ σὸν ἦθος τὸν ἐκείνης κατὰσπασμένος ἔσπορον· ἐχλὴν ἢ διδά-
 σκειν, παραινεῖν, ρυθιτεῖν. Καὶ τίς ἔτις ἀνὸς, ὡς μὴ
 τὸ πρόχειρον τῶτο καὶ ἰδεῖν καὶ ποιῆσαι; μίαν γὰρ ἡμέραν οὐ
 διέλιπον, ὦραν, ἡμῶσις· νόσημα τῶτό ἐστιν, ἔλεγον, ὦ γύ-
 ναι· ἐλῶτα παρέχεις τοῖς γέτόσιν· οὐκ οἶδαι μοι προφέρειν
 τὴν

τὴν σὺν φλυαρίαν· ἐλδοθέρα, φῆς, εἶναι; μὴ τοίνυν πράττε
 τὰ γυνὴς ἀνάξια· μίμνησαι τὸν ἐμὸν ῥόπον· ἡσύχιον διώκω
 βίον· ἔπως ἀρεσκέτω καὶ σοί· ταῦτα λέγων, πείρας ἑσπε-
 ρον· ἔγὰρ κατέλειπεν τὸν νόμον, ἀλλ' ἀμειβομένη τὸν λόγον κα-
 τέσυρ' ἐμὴ τῷ ῥόματι· Γυνὴς ὅτι δὲ συμμάχων, παρακαλέ-
 σας τὰς γνωρίμους εἰσέγαγον, ἐπαίνους σιγῆς μεμελετηκότας·
 Ἡ δὲ κατὰ τὰς ἐν τοῖς ὅπλοις ἀρεσκόμενας, μία πολλὰς ἐξέπε-
 το, τῶν μὲν πολλῶν πλείω λέγασα, τοῖς δ' ἐδ' εἰπεῖν διδύσασα,
 μόνῃ πάντας παρῆνσα· ἔως τὴν μὲν ἀποθαυμάσαντες, ἐμὲ δὲ
 οἰκτείραντες, αὐτοὶ δὲ ἀπειπόντες, ἔφυγον· Ἐνταῦθα ἐγὼ
 γυνὴς ὅτι πᾶν μὲν ζώντων καταφρονεῖ, ταῖς δὲ τῶν παλαιῶν συμ-
 βυλίαις τάχ' αὖ εἶξαι, σὺ δὲ, εἶπον, εἰ μὴ ἐμὲ, ἀλλὰ καὶ τὸν
 σοφώτατον ποιητὴν αἰχμυῖθῃτι λέγοντα· γυνῆαι, γυναιξὶ
 κόσμον ἢ σιγὴν φέρει· Ἡ δὲ δούδης, καὶ τίς ἔπος ὁ ποιητής; καὶ
 τίνος παῖός; καὶ ποῖα δῆμα; καὶ πότε ποιεῖν ἤρξατο; καὶ πῶς
 ἐτελεύτησε; καὶ τὴν ἡμέραν ἐν ταῦθα κατέτελεσεν ἡ γυνή, καὶ
 περιέστατό μοι πᾶν ἄντιον ὁ ποιητής· αὐτὴ γὰρ τὴν σῆσαι τὴν λα-
 λιστὴν, αἰῶνιτο· Ἀποπτύσας δ' οὐκ ἐγὼ, καὶ τὴν πλησμο-
 νίᾳ ἀποσραφεῖς, φυχόμεν ἔχων· εἰδ' ὕστερον ἡμέραιν δυοῖν,
 αὐτὴς εἰς παραίνεσιν καθίσταμένη· καὶ ἔλεγον, ὅτι ἔπος ἡμῖν,
 ὦ γυνῆαι, πρέπει σιγῆς· ὥστε καὶ τῶν τεττίγων, ὁ μὲν ἄρρην
 ᾄδει (βαρὺς μὲν καὶ ἔπος, ὅτι πέρα τῆς μετρίας) θηλείας δὲ
 φθιγγομένης ἐκ αὐτῆς ἀκύναις· Ἡ δὲ ἐπεισελθούσα τὴν τελευταίαν
 συλλαβὴν, ἔτοι, φησὶν, εἰσὶν οἱ βέλτεροι τέττιγες, οἱ ἐξ ἀν-
 θρώπων τέττιγες, οἱ φίλοι ταῖς μέσαις, οἷς τὸ λαλεῖν τῷ
 ἐδίδειν ἥδιον· καὶ κυκλῶσα πᾶν περὶ τῶν τεττίγων μῦθον, εἰς
 ἑσπεραν αὐτὴν πρὸς βαίνον· ὥστε με ἀποπνεύόμενον τὰς μὲν
 συμβυλὰς εἶσαι χαίρειν, ἔργῳ δὲ πειρᾶσθαι παιδῶν τὴν ἁ-
 μαχόν, καὶ τὰς κολοίους, καὶ φάρας μικρὸν ἀποφαίνεσθαι· Ἡ δὲ
 τοίνυν ἐπῆγον αὐτῇ τῷ χεῖρι, καὶ πληγὰς ἠπέλκου· καὶ ὥς ἐκ
 ἐπαύετο, ἀλλ' ἐβόα, συστρίψας τὸ ἡμιτύβιον, ἔβουσα τὸ σῶμα·
 ὥς

ὡς ἔ' ἀνγῆκα ποτὲ, δοκῶν αὐτῷ ἐπανορθῶσθαι, πῦρ ἐπὶ πῦρ
 ἠδ' ὀμίλῳ, τὸτο δὴ τὸ σοφὸν ἐξέδρηκώς. ὥσπερ γὰρ οἱ τὺς κρυφύς
 ἐπιχρόντες, εἴπα ἀφελόντες τὸ κωλύον, σφοδρτέρως εἰργάσαν-
 το τῷ φορῶν, ἥπως ἐγὼ μικρὸν αἰσθείλας τῷ φητῷ, μεῖζον
 ἐπισπασάμην τὸ ρεῖθρον· ὡς μικρῷ τῷ οἰκίῳ δίεστη βοῶ-
 σα, καὶ τῇ πικρότητι τῶν ῥημάτων, τὰς νηφάδας συγκρύπτουσα.
 Ὡς οὖν πάντα, δι' ὧν πείσειν τὸ ῥῆμα καὶ κατασπαράσσιν πε-
 ποιηκώς, βέλτερον μὲν ἐκ ἀπίφωνα τὸ πρᾶγμα, χαλεπώτε-
 ρον ἢ πολλῷ, τίς γινώμαι; ποῖ καταφύγω; τίνα λύσις ὕρου
 τῆς συμφορᾶς; Ἀλλ' ἔρεῖ τις τῶν πολιτῶν, ἐμβαλεῖ τὸ γυνάσιον.
 ἢ γὰρ ἐγ' εἴην ἀκρόν φθιγγομενῆς. Σοφός γε τῆς ἀπαλλαγῆς
 ὁ ἔσποπος, καὶ φρενὸς ὀξύτερας, καὶ πολλὰς λαοθάλων. αὐθρα-
 πτε, σπυδάζων, ἢ παίζων τὸτο λέγεις; εἰ μὲν γὰρ ἐρεχλῶν,
 ἢ παιδιᾶς ὁ καιρὸς ἐν θανάτῳ λόγοις. εἰ δ' ἀπὸ σπυδῆς, ἴδει
 τῷ προσήκοντος ἀμαρτῶν. Σκοπῶμεν ἢ ὧδί. νυνὶ ἐγὼ γινώ-
 μη τῆς βουλῆς ἀποθανεῖν ἀξίῳ. ἢ γυνὴ ἢ οἴκοι. λαλῆτι πρὸς αὐ-
 τῷ, ἢ τὺς τοίχους, ἢ τὸν αἶρα, ἢ πρὸς ὄντινα οὐῶν. τὸτο ἢ εἴην
 ἐμοὶ τῷ γε ἀπόντι δεινόν. εἴην γὰρ παρέστηκεν, εἴην ὁράται, εἴην
 κέκραγεν, εἴην φθιγγέται. ἢ γὰρ νόμος τοῖς περὶ τῷ θανάτῳ
 λόγοις ἐκείνῳ παρεῖναι· εἰδὲ δικαστικόν ταῦτ' ἐν, καὶ τῆς
 γυναικὸς ἐκβολή, καὶ διδάσκειν ἴδει τὸς καθημένους ὡς ἀδι-
 κῶμαι, κοινὸν αὐτῷ ἐμὴ κρείνης τὸ δικαστικόν. ἔχουσα δὲ πά-
 ροδον εἰς τὸ χεῦζειν, παρώσασα αὐτὴν, εὐ ἴσι, τὴς συμφορᾶς,
 καὶ τῷ ἐκείνῳ τάξι ἀρπάσασα, καὶ τὸ μὲν ὕδωρ αὐτῆς ποιη-
 σαμένη, τοσαῦτα αὐτὴ διήλθεν ἀπὸ δαίσι, συμμείρουσα, καὶ κατα-
 χεύουσα πολὺν καὶ αὐθρόον τὸν λῆρον, ὥστε μὴ ἀπέλυσθαι, καὶ
 μόλις αὐτὴ ἐμπνοῦν ἐπὶ ὕδρην ἀποκομίζεσθαι. Εἴ μὲν οὖν τὸτο
 ποσῶν, καὶ πλὴν καὶ τὸν ἐξέφυγω κακόν, ὥπως ἀλλ' ἐκ ἐκείνης
 ἐπὶ ἐμαυτῇ βιβλωμένης. ἔπειτα δὲ ἀκούσατε. εἰ γὰρ δὴ ψή-
 φος καὶ δικαστικὸν ἔχουσιν μοι τῆς γυναικὸς ὑπὴρξεν, ἐκ αὐ-
 τῷ αὐτόχημα μᾶλλον ἐν, ἢ αὐτόχημα τὸ πραχθεῖν. Πῶς γὰρ ἢ-
 νῆκα

νεγκα τὸς οἰκέας τῆς γυναικὸς, ἐγκαλουῦντας, ἐπιτιμῶντας, ἄλλας ἐπ' ἄλλοις αἰτιωμένους, τὸν μὲν εὖθις βοῶντα, τὸν δὲ εὖθις καὶ εὖθις κειραγόντα, περισεμένους, κυκλυμένους, διαβάλλοντάς με τὴν ἡσυχίαν, ἀφρόσιτοι καλουῦντας, ἀγέλαστον ὀνομάζοντας, ἰδιογνώμονά με τὸν βίον προσαγορεύοντας; Ἄνδ' ἐποίησεν αὐτῇ ἡ γυνὴ, τίς ἔτι σιδηρὴς, τίς ἔτις ἀδαμάντινος, ὅς τις αὐτὴν ὑπέμεινεν; Ἡ κολύθησεν αὐτὴ ἐκ τῆς δικαστικῆς λαβομένη θοιματικῆς, ἔλκυσσα, ἐπιστρέψασα, λέγυσσα, θεὸς ἐφεξὺς ὀνομασί μαρτυρημένη, τὸς ἥρωας καὶ τὴν ὀνομασί, τὰ ἄσπρα, τὸς ἀνέμους, τὸς κύονας, τὸς θεμελίους. ἐμβάλλουσά δὲ εἰς τὸν στυγερὸν, ἀνέβησεν αὐτὴ διωλύγιον, τὸς γείτονας εἰς κραυγὴν διεγείρουσα. ἔπειτα προσκαθημένη ταῖς θύραις, ἐπολύορκεσεν αὐτὴ μετὰ πάσης ἀκραιβείας, προιλθεῖν ἐκ ἐώσα, μένοντος εἶσω καταβοῶσα. Ἐκενὶ γὰρ ἡμέραν διήγαγον αὐτὴν εἴκοτα τῆς ἐκβολῆς, σιωπῶντες ἀκύν, ἡ θύρα φοβεῖ, παῖς δὲ τις οἰκέος τῆς γυναικὸς. περῶν, ὡς ἔοικεν, ἐδῆσεν αὐτὴν παρρατομὴν καὶ λόγους ἀπαιτημένους περὶ τῶν πιναγμένων. Ἰνα δὴ μὴ ταῦτα γινέιτο, ἀποθνήσκω. καλεῖται δὲ ἡ γυνὴ, ἥ τῃ ἄλλων ὅς τις ἐθέλει, δύσκολον. Δότε δὴ, δότε τὴν χάριν, ὦ Βυλὴ. πεμφατέ με ταχέως εἰς τὴν τελείαν ἡσυχίαν, ἀναμίξατέ με τοῖς ἀπελθεῖσι, τοῖς μακαρίοις, τοῖς ἀνιδήτοις. πῶς γὰρ ἐκ ἀδαιμῶν, ὅταν ὁ μὲν ἐπὶ κλίνης φέρεται, κόπωνται δὲ αἱ γυναῖκες, οἱ δὲ προσήκοντες ὀλοφύρονται, ὁ δὲ τῶν ἀκμήνῃ μὲν δού; εἰ γὰρ τὸ καθεύδειν ἀκραιβῶς τῶν ὡς τῆς ἡμέρας ἀγαθῶν μέγιστον, πῶς ἢ πολλῶν τιμιώτερον, ὃ μείζω φέρει τὴν ἀναισθησίαν; Εὖ ἐπιζέτω τίς ἢ δὴ τὸ φάρμακον, ἐτοιμαζέτω τὴν καλὴν φιλοποσίαν. ἀλλ' ἐκεῖνό μοι προὔπαρξάτω. σιγηλὸς ὁ πικρὸν ὀρέγων ἔσω, μὴδὲ τι ἐπ' αὐτῇ λαλῶν, μὴ διαλογόμενος περὶ τῆς φύσεως τῆς φαρμάκης. ἔσω καθαρόν θορύβου καὶ ὅχλου τὸ δῶρον. Καθεῖνό μοι πρὸς θεῶν μετὰ τῇ θανάτῃ φηφίσασθαι, μὴ παρῆναι τὴν γυναῖκα πίνοντι, μὴδὲ δὲ ἡ εὐλόμην

μὴν ἀποθνήσκουσιν, ταύτην θρῆναι ὀξύνει τὴν ἐμὴν τελευτήν· οὐδὲ γὰρ θρῆνῆσαι νόμῳ γυναικῶν, οὐδὲ πενθήσει δάκρυσιν, ἀλλὰ λαλήσει, καὶ ῥητορεύσει, καὶ κόψῃ, καὶ καταστήσει μοι τὴν εἰς θάνατον εἴσοδον ἀλγυνίῳ. Ἀπέσω δὴ τῆς πόσεως; ἀπέσω ζητεῖται λίθινον αἶδρα, δυνάμενον ἐνέγκειν τὴν ἀνδρίαν· ἐγὼ δὲ ἐν τῇ γῇ κείσομαι, πάσης φωνῆς ἀνέκοος. Ἡ δὲ μοῦ, ὦ Βουλὴ, τῆς ἀκτίνος ἀπολαύειν τε καὶ ἔμφαν· ἀποστρεφὲς δὲ με τούτων ἡ γυνή, τοῦτο μὲν οἷς ποιεῖ, τὸ δὲ, οἷς δράσει. λογιζομαι γὰρ τίς ἔσται τὴν γλῶτταν, ἐπίτιξ γενομένη, τίς ὠδίνουσα, τίς τεκεῦσα. εἰ δὲ καὶ πολὰ μοι τέκοι, καὶ ταῦτα αὐτῇ παραπλήσια, καὶ δεικνυῖτά ἡς ἐσι, πῶς βιώσομαι, μέσος εἰλημμένος τοῦτου χοροῦ; διοίσει γὰρ οὐδὲν μοι τὸ οἰκίδιον τῶν λειμάνων, ἐν οἷς τὰ ἔδνη τῶν ὀρνίθων μετὰ κλαγγῆς περιίπτανται. Ἰδοὺ πόσῳ βέβλαμαι βλάβῳ· πολλὰ λαλῶ· ἡ γυναικὸς ἀπολέλουκα· μακρὸν ἀποτέτακα λόγον· ἀλλ' ἔπος ἔσται τελευταῖος· ἔγάρ τι ἔτ' ἐγὼ τινος ἀκείσομαι, ἔτ' ἄλλος ἐμῷ. Ὡ βελτίστῃς ἡμέρας· ὦ φερέσης ἐλευθερίαν· ἄπειμι παρὰ τὴν κάτω, παρὰ τὴν ἐλαλῦντας· καταλήφομαι χῶρον ἡσυχίας γέμοντα· Ἀλλὰ καὶ ἐξαίφνης ἐνόησα λόγον τινὰ περιφερόμενον, ᾧ ταραττομαι· λέγῃσι καὶ κε θορύβος εἶναι, καὶ πράγματα, καὶ δικαστὰς, καὶ δίκας τῶν οἰχομένων, καὶ βοὴν νεκρῶν, καὶ διαλόγους· δέδοικα δὴ, δέδοικα, μὴ φυγῶν ἐν τεύθει καὶ γυναῖκα, μικρὸν ὕστερον αὐτῇ περιτύχοιμι κάτω, καὶ δέσι πάλιν ἀκείνῃ λαλέσης· Ἀλλ' ἐκεῖνα· μὲν εἰκάζει, τὰ παρόντα δὲ γινώσκει· πρὸ ἢ τῶν φανερῶν αἰρῆμαι τ' ἀδύλον· ἀσφαλείας δ' ἢ ἐνέκα βέλτιον εὐχεσθαι· Ὡ θεοὶ πάντες ἐπαῖσαι, εἰ λόγος μέτεσι τοῖς ἀπελθῶσι, δοίητε τῇ γυναικὶ πρὸς ἔχατον γῆρας ἐλθεῖν, ὥστε με τυχεῖν ἐν ᾧ πλειονος ἀπαύσεως· Αἰτίος δὲ ἴσως ἐγὼ τῇ κακῶν ἐμαυτοῦ· γῆρ' γὰρ με λαβόντα μάχαιραν, τὸ θρῦλλόμενον ἐκεῖνο δρᾶσαι, τὸ γλῶτταν ἀποκτεῖναι· τάχα περ κακείνους γυναῖκα λάλῶν ἐκ ἡνέγκον.

ϸ Υ Η Θ ϸ Ξ Ο Ψ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΑΡΚΑΔΙΟΝ,
ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ.

ΡΑ, εἰ μῆτις ἐκ πόλεως ἥκοι μεγάλης τὴ καὶ
πλουτούσης, καὶ κομίζοι λόγους γαῦρους τὴ
καὶ χλιδῶντας, οἷους ῥητορικὴ καὶ ποιητικὴ τί-
κτουσι, πάνδημοι τέχνηαι πάνδημα ἔχονα, τῷ-
τον, ὅταν ἐνθάδε γινῆται, δεῖ κάτω νύειν,
ὡς ἐκ ἕσσης αὐτῇ παρρησίας ἐν βασιλείοις ὑδὲ ἐρυγαίνειν, ἐκ
ἔχοντι τῆς πατρὶδος τὸν ἔχον, ἕτε παραχεῖν ἀκροαμάτων χα-
ρισμάτων τὴ καὶ συνήθων ἡδονῶν καταδημαγωγησόντων βασι-
λέα τὴ καὶ τὰς συνεδρῶντας· ἢ καὶ φιλοσοφίαν ποτὲ ἐπιδημοῦ-
σαν προσήσεται, καί τις αὐτῷ ἐκ ἀμφιγνοῖται διῦρο διὰ πλεί-
ους φανεῖσαν, ἀλλὰ ἔσθαι γήσει, καὶ κατερεῖ τι αὐτῆς ἀγαθὸν
πρὸς ἑς ἄξιον, δεῖται γάρ που τέπων ἔχει αὐτῆς, ἀλλ' οὐ μὲν οὕτως
μὴ καταφρονηθεῖσα ἀνόντος αὐτῇ γινέσθαι συμβαίνει. Αὐτῇ μὲντοι
παρέξεται λόγους, καὶ τὸς ἰλαρὸς δὴ πάσης καὶ διατιθεσέας ἐν
ἡδονῇ τὰ μεράκια, ὡς ἕτε ἡδεῖ διαρρίοντας, ἕτε λέξισι κομ-
μωσέας εἰς νόθον κάλλους ἐπιδείξιν· ἀλλ' ἕτερον ἔσθαι πρὸς
ἐφικέσθαι διωαμμένοις τὸν ἐμβριθεῖν καὶ εἶδον, ἀρρενωπὺς καὶ
σεμνοὺς καὶ ἀπαξιουῦντας ἀνελούδερν θωπέας χάριν τὰ παρὰ
τῷ διωατῷ εἶδονεῖν. Οἱ δὲ, ἕτως ἄρα ἀνεμφῶς ἔχουσι ὁ

X

εἰς

οἷσι πάντολμοι δῆτινες καὶ ὡς ἐν βασιλείοις ἀλλόκοτοι, ὥς τε
 εὐδὲ φασιν αὐτοῖς ἀποχρῆσθαι, εἴ τις ξυγχαρῆσαι μὴ πάντα ἐκ
 πάντων ἐπαινεῖν τὰ βασιλείως καὶ βασιλεία· ἀλλ' εἴπη παρτί-
 κοι, καὶ λυπήσιν αἰατείνονται, καὶ ἀπειλῆσι δῆξειδαι ἢ καρ-
 δίας ἐκ ἐν χρῶμόνον, ἀλλὰ καὶ μέστω, εἰ ἄρα τις ἀνιάθεις ὡ-
 φιλήσοιτο. Πολλοῦ μὲντ' αὖ ἀξίος εἶν βασιλείως ἀποχ' λόγος ἐ-
 λδύθερος· ὁ δὲ ἀφ' ἀπαντι γινόμενος ἐπαινος σὺν ἡδονῇ λυμαι-
 νόμερος, εἰκοναί μοι δοκεῖ τῷ φερμάκων, ἃ μέλιτι δόσαν-
 τες τοῖς ἀπολουμένοις ὀρέγουσιν. Οὐκ οἶδ' ὅτι μαγειρικὴ μὲν
 κατακαρυκάλουσα καὶ νόθους ὀρέξεις ἐκκαλυμένη λαμβάνεται τοῖς
 σώμασι; γυμνασικὴ δὲ καὶ ἰατρικὴ σώζετον ἄμφω το παρὰ
 τίκα λυποῦσαι; σὲ τοίνυν ἐγὼ βούλομαι τῷ σωζομένων εἶ-
 ναι, καὶ εἰ μέλλεις δυσχεραίνειν ἐπὶ τῇ σώξειδαι. κρία μὲν γὰρ
 ἐκ ἐφ' διαρρῦναι συφότης αἰλῶν· νέου δὲ βασιλείως γνώμην ὑπ'
 ἐξουσίας καὶ αὐτὴν βαδισμένην, σιωπῇ λόγων ἀλέθεται. Οὐ-
 πως οὖν ἀνὰ χροισθε τῷ ξένου γένους τῷ λόγων. ἀλλὰ μὴ ἀχροί-
 κίας ἐν ὑμῖν ἀλώσων, καὶ κατὰ σιγαθῆς, πρὶν καὶ βραχὺ
 προχωρῆσαι, ὅτι μὴ εἰσὶ θεραπόμεναι πειθῆς, νέοις ἡδέϊς καὶ
 συμπαίσορες, ἀλλὰ παιδαγωγόιτινες ἀπεχρῶς σωφρονισαὶ καὶ
 βαρεῖς ἐντυχεῖν· εἰ δὲ γένουσι θε κατπεροὶ σιωουσίαν τοιάνδε
 βασάσαι, καὶ μὴ παντάπασιν ὑμῖν ὑπὸ τῷ ἐπαίνων, ὡς ἀκρίειν
 εἰάθαι, τὰ ὡτα ἐκ διδιδῆται, εὐδον μὲν δὴ ὁδ' αὐτὸς ἐγὼ. Ε-
 μέσοι πέμπει Κυρλῶν, στεφανώσου τὰ χρυσῷ μὲν τὴν κεφαλῶν,
 φιλοσοφία καὶ τὴν ψυχῶν, πόλις ἐλθῆς, παλαιὸν ὄνομα καὶ
 σεμνόν, καὶ ἐν ᾧ δὴ μυρία τῷ πάλαι σοφῶν, νῦν πόνης καὶ κα-
 τήρης, καὶ μέγα ἐρείπιον, ὅ βασιλείως δέομερον, εἰ μέλλοι τι
 ἀφάξειν τῆς περὶ αὐτὴν ἀρχαιολογίας ἐπάξιον. πάντων μὲν δὴ
 μοι πῶς εὐδῆσαι ὅταν αὐτὸς ἐθέλῃς ἰάσθαι, καὶ ἐπὶ σοὶ βουληθῶ·
 τι παρὰ μεγάλης τὲ καὶ ἀδαιμόνος ἡδὴ τῆς πατρίδος, τὴν δὲ τε-
 ρὸν μὲ διακομίσαι σοὶ σέφανον. οἱ λόγοι καὶ, εὐδὲ νῦν τι δέονταί
 πόλεως, ὡς ἐλδύθερος ομῆσσι καὶ βασιλεία θάρρηται· ἀλή-

θεία γὰρ δὴ λόγων δυνάμει, καὶ διὰ τὸν οὐδείς πω λόγος
 αἰχρίων οὐδὲ κυδρίων ἰσχύειτο. Ἰππότεον οὐκ ἄμα τῷ θεῷ, καὶ ἐγ-
 χειρητέον τῷ καλλίστῳ τῷ λόγων, ἀληθέστερον ἢ φαίνει, τῷ ἔρ-
 γων. ὁ γὰρ εὐδὸς ἀνδρὸς τῷ βασιλείῳ ἐπιμεληθεὶς, ὅπως αὐτῷ
 εἰσὸς εἴη, τὴν σωτομωπάτην ἐβάδισεν ἐπὶ τὸ πᾶντας μὲν οἴκῃς
 ἐπαπορθοῦν, πόλεις δὲ πάσας, ἔθνη τὲ πάντα, καὶ μικρὰ καὶ
 μέγιστα, καὶ τὰ γείτονα καὶ τὰ πόρρω, ἅπαντα ἀπολαύειν ἀνάγ-
 κῃ τῆς ὅπως ποτε ἰχούσης τῷ βασιλείῳ ψυχῆς. Βούλει δὲ ποιῶ-
 μεν οὕτω τὴν αἰώνιον, ἵνα μοι καὶ περιμείνης τὸν λόγον; σοφὸν
 γὰρ αὖν εἴη μὴ προσοβῆσαι τὴν θήραν. λέγωμεν δὴ ἃ, τε χρεῶν
 εἴη βασιλεία ποιεῖν, ἃ, τε μὴ χρεῶν, ἀντιπαρτιθεσὺς αἰχρὰ
 καὶ σέμνα. σὺ δὲ τοῖς ἑξ ἑκάτερας μέριδος ἐφιστάμενος, ὅταν ἐπι-
 γνῷς τί προσῆκον, τὸ μὲν ἀγαπᾷν, ὡς ὑπὸ φιλοσοφίας ἐγκε-
 κειμένον· τὸ δὲ ἀποδισπομπεῖσθαι, καὶ διανοῦσθαι δὲ, τὸ μὲν,
 ὡς αἰεὶ ποίησιν· τὸ δὲ, ὡς ἐκέτ' αὐτίς. Ἀλλὰ παρὰ τὸν καιρὸν
 τῷ λόγων, ἐπὶ τοῖς μὴ χρεῶν, οἷς ἡμεῖς τε, σὺ τε σαυτῷ συ-
 νέπρασαι, δυσχεραίνωντε φαίνου σαυτῷ καὶ ἐρυθραῖον, ὅτι δὲ
 πέφηγε σὸν, ὁ μὴ ἄξιον εἶναι σόν. τοιοῦτο χρῶμα τῷ, τὴν ἐκ με-
 τανοίας ἀρετὴν ὑπὶ χρεῖται. καὶ αἰδῶς αὐτῇ θεῷ τέ ἐστι, καὶ Ἡσίο-
 δῳ δοκεῖ ὁδὲ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτανομένοις ἰχυρογνώμων, αἰχμυό-
 μενος ὁμολογίαν ἀγνοίας, καὶ κέρδαίνει γνῶσιν ἐκ μετανοίας,
 καὶ δέχεται λόγων ἰατρῶν, ἀλλ' αὐτὸς αὐτῇ φαίνεται σοφός, ὅτι κολά-
 σεως. Οὕτω που ἔαχεῖα τε ἐκ φρονίμου καὶ χαλεπὴ φιλοσο-
 φία προσφέρεισθαι. αἰδαίνομαι γάρ τοι ἐνίων ὑμῶν ἐκπαρatto-
 μένων τὲ ἥδη, καὶ τὴν ἐλδοθεῖαν ἐν δεινῷ τιθεμένων. ἀλλ' ὑπε-
 χόμην τὲ οὕτω ποιεῖν, καὶ τῷ προγόνῳ τῷ δὴ πῃ φράξασθαι
 καρτερῶς καὶ αὐτέχειν ταῖς ἐμβολαῖς. Καί τοι ταῦτα σὺ τε χαί-
 ρεις ἀκούων, ἔσπαντες ὑμνοῦσι καὶ γὰρ σοὶ σύμφημι μέγεθος
 ἀρχῆς ἐνὶ μέδοντι τοσόνδε παρῆναι, καὶ πλάττει θεμῶνας ὑπὲρ
 τῆς πάλαι Διτρεῖον, καὶ ἵππον πολλαῖς μυθῶν, καὶ τῶν χρωμέ-
 νους τοξότας τε καὶ θωρακοφόρους, πρὸς ὧς ἡγεμόνος τυγχανόν-

τας, ἀδικοῦντες ἅπαν τὸ ἀνδρὶς ἄμεινον· πόλεις ἢ ἀεὶ θμὸν νικᾶσαι
 προσκυλῦναι, ἢ ὁράμενοι αἱ πλείους, ἢ δὲ ἰδεῖν προσδοκῶ-
 σαι τὸ κρεῖττον εὐχεῖσθαι θέαμα. ταῦτά σοι καὶ παρ' ἡμῶν ἅπαν-
 τος αὖ μάλλον ἀληθῆ λέγοντο. Τί οὖν τὸ μὴ συμβαῖνον ἡμῶν
 ἐκείνοις; οἱ μὲν ἐν τεῦθε σοι πλέκουσιν ἔπαινον, καὶ καλῶσιν
 δαδαίμονα· ἐγὼ ἢ ἥκιστα μὲν αὖ ἐν τεῦθε ἔπαινέσαιμι, καλλι-
 στα ἢ αὖ μακαρίσαιμι. ἔστι ἢ ἡ μία φύσις, ἀλλ' ἕτερον ἐκάτερον,
 μακαρισμός ἔστι ἔπαινος· μακαρίζεται μὲν γάρ τις ἐπὶ τοῖς ἔξω-
 θεσιν, ἔπαινεῖται δὲ ἐπὶ τοῖς ἐνδοθεσιν, ἐφ' ὧν δαδαιμονία πῖν ἔ-
 δρασε ἴχει· κἀκεῖνο μὲν ἐστὶ τύχης ἀτέκμαρτον δῶρον, τῷτο δὲ
 γνώμης οἰκῆον ἀγαθόν. ταῦτη καὶ τὸ μὲν ἐς παρῆναι βέβαιον.
 δύτυχία ἢ πλάσιον, καὶ πολλάκις γὰρ ἀντιπείνισάμενοι εἰς τοσού-
 τον τὸ ἀντικείμενον. Ἐδεῖ μὲν ἐπὶ τῷ φυλακῶν αὐτῷ τῷ θεῷ, δεῖ
 ἢ νοῦ, δεῖ ἢ τέχνης, δεῖ ἢ καιρῷ, δεῖ ἢ ἔργων πολλῶν καὶ πολ-
 λαχοῦ, καὶ παροδαπάνῃ ἢ πέτρῃ, ὧν ἔτι πεῖρά ἐστιν, ἔτι ἔχει
 πειρωμένους δὲ μάρεας. οὐ γὰρ ὥσπερ παραγίνετο τις ἀνθρώ-
 ποις μακαρισμός, ὥπως ἀπραγματόπως εἰσώζετο. ἀλλ' ὅρως
 γὰρ τίσι βίοις αἱ εἰσπραγμάτων σκῆλαι κεχορήγηται. ἐκ ἀφ' ὧν δι-
 συχοῦσιν ἰδίῳ καὶ πενήτεσι, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἰχυροὶ καὶ δυνασταὶ καὶ
 τύραννοι. οὐ γὰρ χωρεῖ μέγας συμφορᾶς οἰκία μικρά, ἢ ὅγ-
 κον ἀτυχημάτων πτωχεῖα· ἢ ἢ λαμπρόν ταῖς τύχαις, τῷτον ἐς
 καὶ κινδύνοις ἐπιφανῆ γινώσκει καὶ πατέρᾳ μερίδι τῷ δαίμονος.
 ἀλλὰ καὶ πολλάκις μὲν ἤρξατο δύτυχίας ἀρετῇ, καὶ ἔπαινος ἡγή-
 σατο μακαρισμοῦ τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ αἰχμηρομένης τὴν τύ-
 χης ἀρεταῖς ἐπιδήλοισι μὴ μαρτυρῆσαι. καὶ δειῆσεν τῷτο πισώσα-
 θαι παραδείγμασι, μὴ θύραθεν αὐτὸ μετίωμεν· ἀναπέμ-
 पासαι ἢ τὸν πατέρα, καὶ ὅφει δ' ἀρχὴν αὐτῇ μισθὸν ἀρετῆς δο-
 θεῖσιν· τύχῃ ἢ ἀρετῆς ἀναίτιος. ἀλλὰ τῷ γε κατ' ἀρετὴν ἔργων
 ἡδὴ που τινὲς καὶ τύχην σωεπέπασσαντο. Τέτοις ἐναεῖθμενος
 εἴης ὡ βασιλεῦ, ἵνα μὴ μάτην δεῦρο φιλοσοφία φθίγγῃ. εἴη
 σοὶ τὸ βασιλεύειν ταύτῃ σεμνόν, ὅτι πῖν ἀρετὴν ἐγύμνασται καὶ

προΐγαγε διομύνω ὕλης ἀποχρώσης οἰκίῳ μεγέθει, καὶ ἐκ
αὐτῶν χωρηθεῖσαν ἐν ὑποθέσει βίου βασιλείας ἐλάττω. Ἀσκη-
τέον οὖν τὴν ψυχὴν ἔχειν βασιλικῶς, καὶ ἀπολογητέον ὑπὲρ
τῆς τύχης, ἵνα μὴ ἀλογίας διώκεται· ὡς ἐχ' ὁμοίοις φροίμοις
σοῖς τε καὶ τοῖς πατρὶ προσήλθοι ὁ βίος· τοῖς μὲν ἡ στρατεία βασι-
λείας προὔρσσει, σὲ δὲ στρατεύει τὸ βασιλεύειν, καὶ ὀφείλεις
ἀρετὴν τῇ τύχῃ· ὁ μὲν πάραθ' ἀπόνους ἐκπύσαστο, σὺ δὲ αὐτὰ ἀ-
πόνως ἐκληρονόμησας. Δεῖ δὲ πέναν ἐπὶ τὴν φυλακὴν, καὶ
τῶν ἑστῶν πάλαι λέγω τὸ χαλεπὸν καὶ μυελὸν ὁμιμάτων δεινόν-
τον, μὴ ὅτι εἰσθῶν ἡ τύχη ποιεῖν, ἀνακάμψῃ μετὰ τὸ ὁδοῦ,
καθὰ περ οἱ μοχθηροὶ τῶν στυλοδοιπέρων. τοῖσι γένοιτο τὸ ἀ-
εὐδαιμονοῦν αὐτῆς οἱ σοφοὶ προσεικάζουσιν. Οἷός ἐστι καὶ τοῖς πα-
τρὶ, καίτοι σαφῶς ἐπὶ κατορθώμασι γενομένης τῆς ἀναρρή-
σεως, ἐδὲ τὸ γῆρας ἀκόντιστον ἀφῆκεν ὁ φθόρος· ἔκκεν ἐδὲ ὁ Θιός
ἀσεφαῖον. ἀλλ' ἐπὶ δύο τυράντας ἐλθὼν, καὶ ἄμφω βαλὼν,
ἐπὶ τοῖς δαυτέροις ἔσχατον καταλύει τὸν βίον, αἰσθρόων μὲν ἔ-
δου, τῇ δὲ φύσει παραχωρήσας, πρὸς τὴν ἑπὶ ὅπλον ἰχυρὴν
ἔτε νῦν ὁμήχανος. ἐν τῷ τῶν ἑστῶν ἀρετῶν, ἀδύρῃσι ὑμῖν
τὴν βασιλείαν καταλιπὼν· ἢν σώζοι μὲν ὑμῖν ἀρετῇ, σώζοι δὲ
διὰ τῆς ἀρετῆς ὁ Θεός· ὧς ἀπαυταχοῦ δεῖ θεῶν, καὶ ἐχ' ἡκιστα πα-
ρὰ τοῖς ἐκ ἀθληταῖς, ἐδὲ αὐτεργοῖς, ἀλλ' ὥσπερ ὑμῖν κληρονό-
μοις τῆς τύχης, ἥς ὅτε πληῖστον εὖει μὲν ὁ Θεός, καὶ ὅν ἐτι κομι-
δῇ παῖδα μέγαν βασιλεία καλεῖσθαι πεποιήκε, τῶν δὲ πάντα
μὲν πόνον αἰρεῖσθαι, πᾶσαν δὲ ρασαῖν ἀπολιπεῖν, ὕπνου μὲν
ὀλίγον, φροντίδων δὲ πλεῖστον μεταλαγχάνοντα, εἰ μίλλοι τις
τὸ βασιλείως ὄνομα προσῆκον αὐτῷ περιχεῖσθαι. Εὖ γὰρ ὁ πα-
λαιὸς ἔχει λόγος, ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑπὸ κῶν ποιεῖ βασι-
λεία, καὶ μᾶλλον ἢ τύραννον· ἐπεὶ μὴ πλῆθος προβάτων ποιεῖ
ποιμὸν, καὶ μᾶλλον ἢ μάγειρον, ὅς ἐλαύνει κατακόψων αὐτὰ,
καὶ ἐμφορηθσόμενός τε αὐτὸς, καὶ ἄλλοις δεῖπνον ἀποδωσόμε-
νος. Ἰσοῖς ὅροις φημὶ βασιλεία καὶ τύραννον διαστῆναι· καίτοι

τὰ παρὰ τῆς τύχης ἀμφοῖν ὅμοια . ἀρχουσιν ἐκάτερος ἀνθρώπων πολλῶν· ἀλλ' ὅς μὲν αὐτὸν συνπάττει τῇ φαινομένῃ τῇ ἀρχομένῳ καλῶ , καὶ ἐδέλῃ μοχθεῖν , ἵνα μηδὲν ἐκείνοις ἢ μοχθηρὸν , καὶ ποικιλιώδεις , ἵνα ἐπ' ἀδείας ἐκῆτοι βιοτεύωσι , καὶ ἀρεπνυτῖν καὶ συνεσιᾶσθαι μερίμναις , ἵνα νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέρας χολάζωσι θυγερῶν , ὧς ἐστὶν ἐν φοβάτοις μέν ποιμῶν , ἐν ἀνθρώποις δὲ βασιλεύς· ὅσις δὲ ἀπολαύει τῆς ἡγεμονίας εἰς ἔσχατον , καὶ καθυπατάει τὴν ἔκτασιν , οἷός μιν δεῖν ἐμπιπλάσαι τὰς αὐτῷ πάσας ὀρέξεις , ὅθου οἰμώζεται τὸ ἀρχόμενος , τὸ κέρδος τῷ πολλῶν ἀρχεῖν τιθέμενος , τὸ παρὰ πολλῶν αὐτῷ θειραπείσθαι τῆς ψυχῆς τὸ ἡδόμενος , καὶ καθάπαξ εἰπεῖν , ὅσις καὶ πιαίνει τὴν ἀγέλην , ἀλλ' αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἀγέλης θέλει πιαίνεσθαι , τὸτον καλῶ μάγειρον ἐπὶ βοσκυμάτων , τὸτον ἀποφαίνει τύραννον , ὅταν ἢ ὁ δῆμος ἄλογος τὸ ἀρχόμενος . Εἰς ἕτος βασιλείας σοὶ γινώμων , σὺ δὲ ἥδη σαυτὴν πρόσαγε τῇ βασανιστηρίῳ· καὶ μὲν ἐφαρμόζης , χεῖσαι διακαίως τῇ σιμνῇ προσηγορίᾳ τῇ σιμνῇ πράγματι . ἐφαρμόζων δὲ , ἐπαγορεύου πειρῶ τὰ διάστροφα , καὶ τῇ κανόνι προσφύεσθαι . καὶ γὰρ ἀπογινώσκω τῆς ἡλικίας χωρῆσαι πᾶσαν ἐπίδοσιν , μόνον εἶτις αὐτὴν εἰς ζῆλον ἀρετῆς μυωπίσειεν· ἰχυρὸν γὰρ ἢ τριότης ἐφ' ἐκάτερα ῥοπῇ , ὥσπερ οἱ ποταμοὶ ταῖς δοθείσαις ὁδῶν ἀφορμαῖς , ἀπλησώτερον ἐπιξέρονται . ταύτην καὶ δεῖ τῇ γέμῃ βασιλεῖ φιλοσοφίας , ἢ προλαμβάνουσιν αὐτὸν , ἢ ἀντελκύνουσιν ἀπὸ τῆς εἰς ἐκάτερον ἐκροῆς . ἄλλαι μὲν γὰρ ἄλλαις ἀρεταῖς κακίαι γείτονες , καὶ ἀφ' ἐκάστης ὁλιγὸς ἢ εἰς ἑτέραν , ἀλλ' εἰς τὴν γείτονα· βασιλεία δὲ τυραννὶς παροικεῖ καὶ μάλα ἀγχίδυρος , καθάπερ ἀνδρεία μὲν θρασυτικῇ , ἐλευθεριότητι δὲ ἀσωτία· καὶ ὁ μεγαλόφρων , ὡς μὴ παρὰ φιλοσοφίας εἶσω τῇ τῆς ἀρετῆς ὅρων φυλάττεται , προκύψας , ἀλαζὼν εἶσαι καὶ φαῦλος τὴν γνώμην αὐτὴν τῷ μεγαλόφρονος . μὴ ποίουν ἄλλῃ , ἀλλὰ τὴν βασιλείας νόσον τὴν τυραννίδα δίδιδί τε καὶ ἐξγί-
νωσκε ,

ρωσκε, χαρακτήρσι τοῖς τεθεῖσιν ὑπὸ τῷ λόγῳ χρώμενος· με-
γίστη δ' ὅτι βασιλείας μὲν ἐστὶ φόβος ὁ νόμος· τυραννὴ δ' ὁ φό-
βος νόμος· ἢ ὅτι ἐξουσία ποιητὴς ἐστὶν ὕλη, καὶ μαχομένων τῷ
βίῳ. Εὐμειρίας μὲν οὐκ ἐστὶν διδαιμονίας τὰ ἅκρα πατεῖ πᾶς,
ὅταν φύσει πάντα μὲν ἔπεται τῇ βούλῃ· ἔπεται δ' ἡ βούλησις
τῇ φρονήσει, καὶ διατέτις ὅσα τῷ ἔξω, παραχαρτεῖ πᾶς ἀρχῆς
τῇ συνούκῃ τῇ κρίττει, καὶ δέχεται παρ' αὐτῆς τὰ τῷ παρακτεῖν
συνδήματα. ὁ γὰρ ἀπόχρη δυναστὴς ἀπὸς διδαιμονίας, ὅτε
ἐν ἰσχύϊ τὸ μακάριον ἔθηκεν ὁ θεὸς, ἀλλὰ δι' παρῖναι, μάλ-
λον ὅτι προῖται τῷ φρόνησιν, ἥτις αὐτὴ κάλλιστα τῷ διδάσκει
χρήσασθαι. καὶ τῶν ἐγὼ τελεώτατον ἄνδρα καὶ βίον αἰαγορεύω,
τὸν ἄρτιον ἀπ' ἀμφοῖν, καὶ ὁ πατέρα σκάζομαι, ὅς ἄρχειν ἔλα-
χεν, ἄρχειν εἰδώς· ὡς ἐστὶν ἄμαχον, ὅταν ἰσὺς καὶ σοφία συγ-
γνώσωνται. ἔβληθη δὲ ἀπ' ἀλλήλων, ῥώμῃ τε ἀμαθὴς καὶ
καὶ φρόνησις ἀδρότης, ἀνείρωται γίνονται. Καὶ ἐγὼ τῷ σα-
φῶς Αἰγυπτίῳ ἐθαύματα, τὸν Ἑρμῆν. Αἰγύπτιοι διπλῶν
ποιῶσι τῷ ἰδέσθαι τὸ δαίμονος, ῥίον ἰσάντες παρὰ πρὸς βύτην,
ἀξιουῦτες, ἵππερ τις αὐτῷ μέλλοι καλῶς ἐφορεύσειν, ἔ-
νοου τε εἶναι καὶ ἀλκιμον, ὡς ἀτελὲς εἰς ὠφέλειαν πατέρα πα-
ρὰ πατέρα. Ταῦτ' ἄρα καὶ ἡ Σφίγξ αὐτοῖς ἐπὶ τῷ προτιμε-
νισμάτων ἰδρύεται, τῷ συνδυασμῷ τῷ ἀρετῇ ἱερὸν σύμβολον,
τῷ μὲν ἰσχύϊ, θεοῖον· τῷ δ' φρόνησιν, ἀνθρώπος. ἰσὺς τε
γὰρ ἱερὸς ἡγεμονίας ἡ φρόνησις ἐμπληκτος φέρεται, πᾶσι με-
γύνοσα, καὶ παράττωσα πράγματα· καὶ νῦν ἀρχὴς εἰς ἀρετὴν
ὑπὸ χειρῶν ἐχ' ὑπηρετῆς. Κόσμος μὲν ἔνθα βασιλείας, ἔ-
ρεται πᾶσαι· φρόνησις δ' ἀπασῶν βασιλικωτέρα. Τῷ τῷ μοι
ποιῆσαι παρέδρον· ἔφεται γὰρ ἡ ἔρις τῇ πρὸς βυτῆρα τῷ ἀ-
δελφῶν· καὶ πᾶσας εὐδὺς ἔχεις συσκήνους καὶ συστρατιώτιδας
ἐπὶ σοί. Λόγον ἐγὼ τῷ ἀποπρὸς ὡς εὐδὺς ἀκῶσαι, παπὸς δ' ὅ-
τι πᾶς ἀληθείας ἐχόμενον· ὅταν ἐγὼ ἀδρότης ἀπὸς διδά-
μιν ἐξέπαζω, ἔπειτα ἀπὸς πλεόν, καὶ πᾶς ἐν ἅπασιν μινον-

ξίας πρὸς τὰς ἐν ἅπασι πλεονεξίας, εἰδίχα φρονήσεως κα-
 θαραὶ πρὸς ἀλλήλας κείμεναι, πρὸς τὴν ἀδυναμίαν καὶ βίον
 ἰδιώτης, αὐτὴ τῆς μεγίστης ἡγεμονίας, ὀδυνηταί παρῆναι
 τοῖς ἡκιστα ἐπιβεβαίοις καὶ φρονήσεως· ἐλάττω γὰρ ἄρα ὅξα-
 μάποισεν, τῆς ἐν τῇ γνώμῃ κακίας ἢ ἐλευθερίας ποσὸν εἰς
 ἐνέργειαν. Τὰ γὰρ θυραῖα τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ ὀργανικὰ κα-
 λῶν ἔδος Ἀριστοτέλει καὶ Πλάτῳ, τοῖς ὁμοῖς ἡγεμόσιν, ὑπε-
 ρτεῖν αἰδὲ κακίας ἢ μείον, ἢ ἀρεταῖς. ταύτῃ καὶ τῶν ἄνδρῶν τί-
 πω, καὶ ὅσοι γὰρ ἀπὸ τύπων ρύακας φυλοσοφίας ἐρρύησαν, ἔτι
 τῆς ἀμείνοτος αὐτὰ προσηγορίας ἡξίωσαν, ἔτι τῇ χείροσι κα-
 τὰ δίδασκάν, ἀλλ' ὀργανικὰ καλῶσι, καὶ μὲν ἀγαθὰ, καὶ δὲ
 κακὰ, ταῖς τῶν χρωμάτων ἔξισιν αὐτὰ χρωματίζοντες. Ὡς περ
 αὐτὸς ὁμοῦ ἄξιον εἶπαι τὴν φαύλου καὶ ὀργανα, ὅπως αὐτὸν ἐρ-
 γήτων ἐκ τῶν μοχθηρίων, ἔτι παρῆναι τῶν καλῶν χρησιμομέ-
 νῳ, οὐ πάντες αὖ, καὶ πόλεις, ὅτι ἰδιώται ὄναι νομίζονται, ἵνα μὴ
 ἀχρεῖα καὶ ἀπρακτοὶ ἀρετῆς φύσεως ἀγνοουμένη ματαιοῦνται, ἀλλ'
 εἰς ἀνθρώπων διεργασίας διαπαιθήσῃ δυνάμιν. Οὕτω μοι
 καὶ τοῖς προκειμένοις ἀγαθοῖς καὶ γὰρ μόνως αὐτοῦ ὅπως ἀγα-
 θοῖς χρησάιο· ἀπολαύοντων οἶκει, καὶ πόλεις, καὶ δῆμοι, καὶ
 ἔθνη, καὶ ἡ πέποις, προνοίας βασιλικῆς καὶ κηδεμονίας ἐμφο-
 ρος, καὶ ὁ θεός, αὐτὸς αὐτὸν ἐν τοῖς κοιντοῖς γήσας ἀρχέτυπον,
 δίδωσιν εἰκόνα τῆς προνοίας, καὶ ἐθέλει τὰ τῆς τεταχθῆναι κα-
 τὰ μίμησιν ὑπερέσμιον. Φίλος αὐτῷ τῷ μεγάλῳ βασιλέως ὁ
 δεῦρο ὁμῶνυμος, αὐτὸς μὴ φέρεται τῷ νομα· ἐφέρεται δ', αὐτὸς
 καὶ θάτερον παρὶ τῶν ὀνομάτων τῶν θεῶν· ὁ περὶ εἶπαι, καὶ αὐτὸς
 καιρὸν εἶναι ἔλαττω καὶ τῶν παρὰ φιλοσοφίας, ἐνθάδε σαφί-
 ρειαν προοικονομαύμενον. Οὐδὲν ὑδαμὴν πῶ πέφικον ὄνομα τῶ
 ὑσίας ἀπτόμενον τῷ θεῷ, ἀλλ' ἀτόκτων αὐτοῦ τῆς ἐμφά-
 σιως ἀνθρώποι, διὰ τῶν ἐκ αὐτοῦ φαίνειν ἐθέλουσιν αὐτοῦ
 καὶ πατέρα καὶ ποιητὴν, καὶ ὅτι οὐκ εἴπης, καὶ ἀρχὴν, καὶ
 αἴτιον, ταῦτα πάντα χεῖρες εἰσὶν αὐτῷ πρὸς τὰ παρ' αὐτοῦ· καὶ
 βασι-

βασιλεία τοίνυν εἰπὼν, ἀπὸ τῆς βασιλοδομῶν, ἀλλ' ἐκ αὐτῆς
 προσαύτως ἐπεχίρησας τῆς φύσεως αὐτῆς δράξασθαι. Νυνὶ
 οὐδ' ἐρῶν ἔρχομαι καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἐνομάτων, ὅπερ ὑποχόμω-
 νος ὑμῖν, εἰς καιρὸν τῶτον ἀνήρτησα. καὶ τί τούτῃς τὸ συλτα-
 παγμόνον καὶ συγχρόμονον τῷ δέῳ βασιλεῖ, ὁ κυρεῖν ἐφ' αὐ-
 τὸν, καὶ ἀποφαίνειν τυχόντα ἐκ ἐξιδώτῳ; Ἀγαθόν που ἢ
 θεὸν ὑμῖν εἰς ἅπαντες ἅπαντα καὶ σοφοὶ δῆμοι, καὶ ἄσοφοι,
 καὶ ταύτῃ συγχωροῦσιν ἀλλήλοις καὶ ὁμοφωνοῦσιν ἅπαντες, οἱ τὰ
 ἄλλα διασαύτες περὶ ταῖς ὑπολήψεις τοῦ θεοῦ, καὶ ἢ ἀκήρατον
 αὐτοῦ καὶ ἀμερῆ φύσιν, δόξαις ἑτερογνώμοσι μεριστάμοι. Ἀλ-
 λάτοι καὶ τὸ τοῦ ἀγαθοῦ τὸ ἀναμφισβήτητον οὕτω μινύει τοῦ
 θεοῦ ἢ ὅτι τῷ εἶναι ἑδραῖον. ἡραῖσαι ἢ ἀπὸ τῆς ὑστερώ. Οὐ γὰρ
 ἀπόλυτον εἰς ἀπολύτῳ ἔρχεται τ' ἀγαθόν, ἀλλ' ἐκείνοις ἀγαθόν,
 ὡς ἐστὶ πρακτικόν, καὶ οἷς ἐστὶν ἀπολαυστόν. τοῦτο γὰρ ἡ διαύσια
 βούλεται τοῦ ὀνόματος ἐφ' ἐρμηνεύειν ἢ θεὸν αἴτιον ἀγαθῶν.
 ἱεραὶ τε ἐν τελεταῖς ἀγίαις ὁ καὶ Πατέρων ἡμῶν ἐκβοῶνται
 πρὸς ἢ ἐπὶ πᾶσι θεὸν, καὶ τὴν δυνάμεν αὐτῶν κυδαίνουσιν,
 ἀλλὰ τὴν κηδεμονίαν πρόσκεινται. Ὅτε αὐτῷ θεῷ δωρητικὸς
 ἐστὶν ὡς προσήκει θεῷ, ζωῆς καὶ ὑσίας, καὶ τοῦ, εἰ δὲ τῆς ὑστε-
 ρων ἐκ ἀνάξιον ἡκεῖν παρὰ τοῦ πρώτου. σοὶ δ' ἂν προσήκοι μὴ
 λιπεῖν ἢ τάξιν καθὼς ἐπάχθης, μηδὲ ἀιχμύειν πρὸς ὁμω-
 μίας, ἀλλ' ἐπιτίθεσθαι τῇ μιμήσει ἐπικλύζειν μετ' ἀγαθοῖς
 ἅπασιν ταῖς πόλεις, καταχεῖν ἢ δαδαιμονίαν, ὅση δυνάμη τῆς
 ἀρχομένων ἐκαστῶν. ἔπο βασιλεία μέγαν ὀνομάζοντες, ἐπαλη-
 θεύοιμεν, τὴν τιμὴν ἐκ ἐξιδιδόντες, καὶ θεραπεύοντες χρεῖαν,
 ἐκ ὀργῇ παραιτέμενοι, ἀλλ' αὐτῶν τῶν κείνοντι τῆς ψυχῆς ἐπι-
 τεύοντες, ἀδόλφον γνώμης ἐρμηνεύει τῇ γλῶττι χρώμενοι. Φέρε
 δῆσοι χεῖρα λόγῳ ἢ βασιλεία ὡς περ ἀγαλμα σῆσας. οὐδ' ὅτι
 ἀγαλμα τοῦτο κινέμενοι ἐπιδείξεις, καὶ ἐμπνεῖν χρόνον.
 οὐκοῦν συμπαραλήφωμαι μετ' εἰς δημιουργίαν, εἰ τὸ τοῦ θεοῦ,
 τῆς τοῖς παλαίοις τε καὶ μακαροῖς ἀνδράσιν ἐπὶ τοῦ ἐλθόν-
 τος.

πον· σύ ἢ μηδὲν ἦτορ αὐτὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μᾶλλον ἀγάπα,
 ὡς ἀδελφίως προσήκοντα βασιλεῖ, περὶ ὧν ὁμοίως φρονεῖσι
 παλαιοί τε καὶ νέοι σοφοί. Εὐσέβεια ἢ πρῶτον ὑποβεβλήσθαι
 κρηπίς ἀσφαλὲς, ἐφ' ἧς ἐστήξει τὸ ἀγαλμαῖς ἐμπειδον· καὶ ἐμύ-
 ποσι αὐτὸ περιβέβηται χερσὶν τῆς κρηπίδος ἐχόμενον. αὕτη μὲν
 δὴ καὶ συναρραβήσεται καὶ πολλὰ χυφασκίται, πρὸς τῇ κορυφῇ δὲ
 ἔχ' ἥκιστα. Ἐνδεον ἔλων, φημί δεῖν, ἡγουμένου θεῶ, ἢ βα-
 σιλέα πρῶτον αὐτὸν αὐτοῦ βασιλέα εἶναι, καὶ μοναρχίαν εἶναι
 τῇ ψυχῇ καταρτισσάσθαι. Εὐ γὰρ ἴδι τῷτο, ὡς ἔχ' ἀπλουῦτι
 χῆμα, καὶ ἢ μονοειδὲς αὐθραπος, ἀλλὰ συμφέκιστος ὁ θεὸς εἰς
 εὐδὸς ζῶν σὺσασιν, ὅχλον διωκέμενων παμμιγῆται καὶ ἀμφο-
 τον. καὶ ἐσμὲν ὕδρας οἶμαι θηρίον ἀποπώτερον, καὶ μᾶλλον τι
 πολυκέφαλον. καὶ γὰρ ταυτὶ δῆπου τοῦτο, ἐρετρίμεθα,
 καὶ λυπέμεθα, καὶ δὲ ταυτὶ καὶ θυμούμεθα, καὶ δὲ ὅθεν ἡδόμε-
 θα, καὶ φοβέμεθα. ἀλλ' ὅρως ὡς εἰ μὲν ἄρ' ἔστι ἐν τύποις, εἰ δὲ
 θῆλυ, καὶ θαρρύνειον τὸ καὶ δειλόν, εἰ ἢ τὰ πατοδαπῶς ἀντι-
 κείμενα. εἰ δὲ τις ἡ μέση διὰ δὴ πάντων φύσις, ἡ τοῦ κα-
 λῶμεν· ὅν ἀξίω βασιλεύειν ἐν τῇ βασιλείᾳ ψυχῇ, ἢ ὅχλο-
 κρατίας τὴν καὶ δημοκρατίας τῇ παθῶν καταλύσαντα· ἀφ' ἐξίας
 γὰρ αὐτὸς βασιλεύσει τῇ κατὰ φύσιν ἀρχῇ τῆς ἡγεμονίας χη-
 σάμενος· ὡς ὅστις γὰρ αἰσλόνους τῆς ψυχῆς μοίρας τιθασ-
 σὶς καὶ χεῖροίς ποιήσας, κατὰ λόγον παρίσχειτο,
 εἰς μίαν ἡγεμονίαν ἐμφορὰ συντάξας τὸ πλῆθος, καὶ τὸς ἐστὶν ὁ
 θεός, ἐ' ιδιώτης καὶ βασιλεύς· μᾶλλον ἢ βασιλεύς, ὅτι τὴν
 ἀρετὴν ἔπος ἔδνεσιν ὅλοις κοινοῦται, καὶ τῇ εὐδὸς ἀγαθῶν πολλοὶ
 ἐπαυέσκονται αὐθραποι. Τύτῳ γὰρ ἀνάγκη τὸ εὐδοῦν ἀ-
 σασίας ἐν δίαγειν, καὶ μέλει προσώπῳ γαλιώλῳ εὐδοῖον. ἐ
 ἐστὶν ἢ φοβερόν, ἀλλ' ὑπέρσπεμνον θάμα, ἐν αἰδοῦς ἀκύμονε
 ὁραθεῖσαι, φίλους μὲν, ταυτὸν ἢ εἰπεῖν ἀγαθὸς, ἐκπλήττων,
 τὸς ἢ ἐχθρὸς τὴν καὶ πορνέους καταπλήττων· μετάνοια δὲ οὐκ
 ἐμβατάνει τῇ τῷ ψυχῇ· πράττει γὰρ ὁ, τι αὐτὸν πράττει, δεδογ-
 μόνα

μία πᾶσι τοῖς μέρισι τῆς ψυχῆς πράττων, τῇ παύτᾳ πρὸς
 μίαν ἀρχὴν κεκοσμηθεῖν, καὶ μὴ ἀπαξιῶσαι μέρη τὰ εἶναι,
 καὶ εἰς τὸ ὅλον συνῶσαι. Ὅς τις δὲ διοικίζει τὴν προσβο-
 λὴν τῷ μέρει τῶν ἐνδὺς αὐτοῖς εἰς ἐνέργειαν πολλοῖς εἶναι,
 καὶ αὐτὸ μέρος ἐθέλειν ἀναπεύθειν τὸ ζῶον, ὥσπερ ὅφει, νυνὶ μὲν
 ἐξ ἑαυτοῦ γινώσκων, νυνὶ δὲ ὑπτίον, πεπραγμένον, νυνὶ μὲν ὁρ-
 μῇ, νυνὶ δὲ φυγῇ, καὶ λύπαις, καὶ ἡδοναῖς, καὶ ἀποποιεῖς ὁρῆξις.
 ὁμολογεῖ ὅτι καὶ ποτὶ ἑαυτὸν αὐτὸς εἰσάγει. Καὶ μανθάνω μὲν οἷα
 εἶναι μέλλω κακὰ, θυμὸς δὲ κρείσσων τῷ ἐμῶν βουλεύματι,
 εἴη τις, ἐπιγνὼς τὴν ἐπερόπτη, καὶ διχόνοιας τῷ ἴσῳ διωά-
 μιν. Τὸτότοι πρῶτον ἐσφόδρα βασιλικὸν αὐτὸν εἰσάγει βα-
 σιλεύειν, τὸν νοῦν ἐπισήσαντα τῇ συνοίᾳ θηρίῳ, καὶ μὴ κρα-
 τεῖν ἀξιοῦντα πολλάκις μυρίαν ἀνθρώπων, εἴπειτα αὐτὸν δὲ-
 λον εἶναι δεσποινῶν αἰχίσων, ἡδονῆς, καὶ λύπης, καὶ ὅσοι
 σύγχοι θῆρες ἐνδιδιαιτῶνται τῇ ζωῇ. Ἐν τούτῳ δὲ ἤδη παρ
 εἰσάγει τοῖς προῖων ὁ βασιλεὺς πρώτοις ἐντέλλεται τοῖς πέλας τὴν καὶ
 τοῖς φίλοις, μετ' ὧν συνεισώπων περὶ τῷ ὅλῳ βουλεύσεται.
 τῶν προστερεῖ φίλους, καὶ κατεργασμένον τὸν ὀνόματος, καὶ
 ὥσπερ οἱ κολλάζοντες τὸ τραχὺ, καὶ πρόσσας τῆς δεσποτείας,
 ἔργῳ φιλανθρωποτέρῳ τῆς ἀληθείας ὀνόματι. τί γὰρ κτῆμα
 βασιλικὸν οὕτως, ὥσπερ ὁ συνῶν φίλος; τίς εὐτυχίας κοι-
 νωνὸς ἡδίων; τίς δὲ εὐνοικεῖν χεῖρῳ τύχης ῥοπλῶ ἀσφαλί-
 στος; τίς ἀδολώτερος εἰς ἔπαινον; τίς εἰς πλήττους αὐ-
 θεσίας ἀλυπότερος; ὁ γινώσκων καὶ βασιλείᾳ ποῖον ἐπιδηλό-
 τερον τῇ πλήθει τεκμήριον, ἢ εἰ φαίνοιο ζηλωτὴς ποιῶν οἷα
 τῶν συμφορῶν; ἔγω γὰρ καὶ τοῖς πόρρωθεν ἱερατὸς αὐτὴν εἶναι, καὶ γέ-
 νοίτο αὐτὴ ἀγαθὴ οἷς ἐκ τῆς αὐτῆς φιλίας βασιλικῆς. ὡς ταῦτα
 τίς τοῖς τυράννοις ὑπάρχει, δὲ ὡς ἡ κομψὴ παροιμία, πόρ-
 ρῳ Διὸς τὴν καραυνὴν, διὰ τὴν ἐπιβέλους τοῖς συνῶσι χρω-
 μένους, ἀδίσκωτον εἶναι λέγουσα τὴν μετ' ἀπραγμοσύνης ἀσ-
 φάλειαν, τῇ ἐν ἐπιφανείᾳ βίῳ κινδυνῶν. καὶ γὰρ εἴθε τις μα-
 καρι-

καριδιλῶαι τῆς τῆ τυράννου φιλίας, καὶ ἡλέθη τῆς ἑχθρας. Ἀλλ' ἔγε βασιλεὺς οἶδεν, ὡς τὸ μὲν αὐταρκὲς ἐν θεῷ, καὶ ἀρχαία θεὸς ὑσία τῷ ἀρχομένῳ ὑπερκείμενος· αὐθρόπων δὲ αὐθρόπων ἀρχοντι πολλῶν καὶ ὁμοίων, οὐκ αὐταρκὲς ἡ φύσις εἰς ἀπαντος ἔργα περινόησιν· ἰώμενος οὖν τὴν τῆ φύσεως εὐδαιαν συουσιούται τοῖς φίλοις, τὴν δυνάμιν αὐτῆς πολυπλασιάζων. οὕτω γὰρ τοῖς ἀπάντων μὲν ὀφθαλμοῖς ὄφεται. ταῖς ἀπάντων καὶ ἀκοαῖς ἀκούσεται, καὶ ταῖς ἀπάντων γνώμαις εἰς ὃ ἰούσαις βελεύσεται. Παραφυλακτέον μὲντοι, ἔμαλα ὅλη τῇ γνώμῃ, καὶ ἔγε δυνάμει αὐτῇ ἀπασιν τοῖς ἐν ταῖς αὐλαῖς ὄπλοις ἐπὶ τῷ χηῖναι, μὴ λάθῃ παρὲς δῦσα κολακία, τὸ φιλίας πρόσωπον περιχειμένη. ὑπὸ μόνῃς γένοιταύτης, καὶ ἀρεπνέων τῷ δορυφόρῳ, ληστύεται βασιλεία. εἰσφέρεται γὰρ, ὡς μὴ καὶ παῦν ἐρύκηται, μάλα ἐνδοτέρῳ τῷ ταμείῳ, καὶ ἐπιχειρεῖ τῇ κυριατῇ τῷ βασιλείῳ, αὐτῇ τῇ ψυχῇ. Ἐπεὶ τό γε φιλαίτερον ἢ καὶ ἡκιστα ἀρετὴ βασιλείας. τὸ γένοιτο ἔκκυρον τὸν παῦν, καὶ Ἀγνησίλαον ὀνομαστοτάτους βασιλείων ἐν Ἑλλήσι καὶ βαρβάροις ἐποίησε. Γνώσεται μὲν δὴ τὰ ποιητέα, ἔγνω μὲν καὶ τοῖς φίλοις κυρώσει. ἵνα καὶ ἔργα γένηται, χειρῶν αὐτῶν δεῖ πολλῶν. Ὁ καὶ λόγος βαδίζων ἐξάγει τὸν βασιλεῖα τῷ βασιλείῳ, καὶ μετὰ πῶς φίλος τοῖς στρατιώταις δίδωσι, δαίτεροι δὲ τέτοις φίλοις, καὶ κατὰ βιβλάσας εἰς τὸ πιδόν, ἐξέτασιν αὐθρόων καὶ ἔπλων καὶ ἵππων ποιεῖ, ἐνθα καὶ ἵππῃ σωμαπκῶσει, καὶ περὶ σωμαπκῶσει, καὶ σωμαπκῶσει τῷ ὄπλῳ, καὶ τῷ πελταστῇ συμπελταθῆσεται, ἔστω ακοντιστῇ τῷ γυμνιστῇ, τῇ κοινωρίᾳ τῷ ἔργῳ εἰς ἐμψυχον ἐταίρειαν ἑκαστον προσαγόμενος, ἵνα μὴ πρὸς τέτους εἴρων ἢ, συστρατιώτας καλῶν, ἀλλὰ δημηγορεῖντα ἐπὶ γνώσκωσιν αὐτὸν, καὶ μαρτυρῶσιν ὡς ἐκ τῶν ἔργων ἀρα τὸ ὄνομα λέγεται. Δυσχεραίνεις ἴσως ὅτι σοὶ ποτεῖν ἐπιτάττομεν. ἀλλ' ἐμοὶ σὺ πείθῃ, βασιλικῷ σώματος ἐλάχις ἀπὸνος ἀπτεῖται· ὅς τις γὰρ ἐλατῶν ποτῶν, τῶν καὶ

σα πόνος νικᾷ· βασιλείως ἢ σωμασκούπτος, καὶ θυραυλῆντος, καὶ ὅπλοις ἐννεάζοντος, οἱ πανταχοῦ δῆμοι θείαζόν εἰσι. τῷ τε γὰρ παρόντων ἐπιστρέφει τὰ ὄμματά, καὶ ἐδείς ἄλλα χόσε βλέπειν ἀνέχεται, βασιλείως ἐν ἀπόπτῳ τι δρώντος, καὶ τῷ ἀπάντων ἐνηεῖ τὰ ὅσα παῖ ἔργον βασιλείως ἡδὴ γινόμενον. Διύεται ἢ ὁ σωματισμὸς ἕτος, τῷ μὴ σπᾶνιον εἶναι τὸν βασιλέα θείαμα στρατιώταις, εὐνοιαῖ τε αὐτῷ, καὶ μάλα ἐρρωμένῳ δημιουργεῖν τῷ στρατιωτῷ ταῖς ψυχαῖς· καὶ τίς ἰχυροτέρα βασιλεία τῆς ἐρωτὶ τετειχισμένης; τίς ἢ ἰδιώτης καὶ μικρὰ πράττων, ἀδέεστος τε καὶ ἀνεπιβουλότοτερος ἐκείνου βασιλείως, ἢ ὃν δεδίασιν, ἀλλ' ὑπὲρ δεδίασιν οἱ ὑπήκοοι. Τὸ δὴ τι στρατιωτικὸν τῷ τοῦ φύλον ἀπλοϊκόν τε ἐστὶ καὶ γενναῖον, καὶ ὑπὸ σπυνηθείας ἀλώσιμον· καὶ Πλάτων φύλακας τε καλεῖ τὸ μαχητικὸν γένος καὶ κυνὶ μάλισα προσεικάζει, θείῳ γνώσει καὶ ἀγνοίᾳ κείνοντι τό, τε φίλον, καὶ τὸ πολέμιον. τί δ' αὖ αἰχλίον γένος το βασιλείως, ὃν διὰ τῆς ζωγράφης ἐπιγινώσκουσιν οἱ προπολεμουῦντες; Οἰήσεται ἢ ἑμόνον τῷ τῆς πυκνῆς ἐπιμυξίας, τὸ καθάπερ ἐν σῶμα συμφύεις τὸ σφάδμα περιχεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῷ τοῖς τοιοῖςδε καιροῖς γινόμενων τὰ μὲν ἐστὶ μελέτη πολεμικῶν ἔργων, τὰ δὲ ἐστὶ στρατηγίας προτέλεια, καὶ παρασκευαί τινες, ἃ πρὸς τὰ μείζω τε, καὶ σπουδαῖα διεγείρει. ἔγάρτοι σμικρὸν ἐν χρεῖα δορὸς ὀνομάσαι μὲν στρατηγὸν, ὀνομάσαι ἢ ὑποστράτηγον, καὶ ἰλάρχην, καὶ παγματοῖρχην, καὶ σηματοφόρον εἰ τύχοι, καὶ τινὰς τῶ ἀρεσβυτικῷ σὺν ἐπιγνώσει καλεῖσθαι τε καὶ φορεῖσθαι, τῶς ἐν πέλει λέγω, καὶ ἑκάστον ἰππικόν τε καὶ πεζικὸν σύστημα. Ὅμμος μὲν γάρ τινα τῶ θεῶν παρασήσας τῇ μάχῃ τῷ Ἀχαιῶν πληγῇ σκήπτρου φησὶν αὐτὸν πιμπλαῖν τῶ νέος μένος κρατεροῖο. ὡς τῷ τε ψυχλῷ μάλλον ἐφορμαῖσθαι πολεμίζειν, ἢ δὲ μάχεσθαι, καὶ μὴ πὺ πόδε, μὴ πὺ χεῖρε ἀφ' ἑμας ἔχειν ἀνέχεσθαι. τὸ γὰρ μαιμάωσι δ' ἐνερθε πόδες, καὶ χεῖρες ὑπερθε, ἄττουσιν ἐστὶν αὐτοκέ-

ποκίλῃσιν περὶ τὰ ἔργα τῆς μάχης. Ἐμοὶ ἤ ταυτὸ πῶτο αὐ ποιεῖ-
σαι καὶ βασιλῆς ὀνομασί καλίσας, καὶ τὸν ἀπειροσάλπιστον
αὐ φιλοτιμίαν ἐγείρει, καὶ τὸν ἀγωνιστὴν αὐ ἐπιθῆξαι· πᾶς
γὰρ ἐθέλει ποιεῖν ὑπὸ μάρτυρι βασιλεῖ. ὅτι ποιητὴς, ὥτως
δοικὲ κρίνειν, πάνμυγα ὄφελος εἶναι βασιλεῖ καὶ εἰρηνικῶ καὶ
πολεμικῶ, ὃς αὐτοῦ πῶτο φράστον καταστήσας, ὅτι πλείστῳ
ἔχει ῥοπλὴν εἰς εὐψυχίαν ἀνδρῶν, τὸ μὴ πῆς ἀγλαίους ἀγροῖ-
σθαι τῇ βασιλεῖ, καὶ ὀνόματιμόνον καλουῦντα πῆς στρατιώτας
πεποιήκας Ἀγαμέμνονα· ἀλλ' ὅπως αὐτῇ καὶ τὸν ἀδελφὸν νυθε-
τεῖ φρὸς τῇ προσηγορίᾳ πατρὸς ἐκ γυνῆς αὐαδῶ ὀνομά-
ζειν αὐδρα ἕκαστον, καὶ πάντας κυδαίνειν, μὴ μεγαλίζεσθαι.
καὶ τὸ κυδαίνειν ἢ αὐ, εὐ λέγειν ἐστίν, εἰ τῇ τὶ ἀγαθὸν ἐφραχ-
θῶ ἢ εὐτυχῆθῶ σωτηρίσασθαι. Οὐ γὰρ Ὀμηρον; ἐγκωμιασὴν
ποιεῖ τὸν βασιλῆα δημότα· καὶ τίς ἐκ αὐ αἵματος ἀφειδήσῃ, βα-
σιλέως αὐτὸν ἐπαινέσσαντος; Καὶ πῶτο οὐκ ἦεν σοὶ πάγαθον,
ἀπὸ τῷ θαμὰ ὁμιλεῖν στρατιώταις, καὶ πρὸς, εἰδῆσεις αὐτῶ
ἦδη καὶ βίης, καὶ τίς ἐκαστῇ τάξιν ἐν καιροῖς ἐκάστοις προσήκε-
σα. Θέα γὰρ δὴ καὶ τόδε τεχνίτης ἐστὶν ὁ βασιλῆς πολέμων,
ὥσπερ ὁ σκυτοπέμος ὑποδημάτων· ἐκεῖνος τε οὐκ ἄλλος, ὅταν
ἀγροῖ τῆς τέχνης τὰ ὄργανα, ὃ, τε βασιλεὺς πῶς ἐπιστήσεται
χρηθεῖν στρατιώταις ὀργάνοις αὐ μὴ γινώσκοντες; Ἀλλ' ὅταν ὁ
γυνόμενος, εἰ τὸ κοινὸν τῶ λόγων εἰς τὴν παρῶσαν τῶ λόγων
ἕλκω καταβιβάζομαι, τάχα αὐ ἐκ ἀποσκοπῆ βάλοισι. τίς
δ' οἶδε ἐκέντο σου δαίμονι θυμὸν ὀρίνω παρ' ἑνὶ, ἀγαθὴ ἢ
παραίφασις ἀνδρὸς ἀληθῆς. Φημί γὰρ ἐ δὲν ὥτως ἔμπροσθεν
ἄλλο χεῖρω ποιεῖσθαι τὰ Ῥωμαίων, ὥς τὴν περὶ τὸ βασιλικὸν
σῶμα σκέλυν καὶ θεραπείαν, ὡς ὥσπερ ἱερουργήτες ἡμῖν ἐν
ἀπορήτῳ ποιεῖται, καὶ τὸ βαρβαρικῶς ἐκτεθεῖσθαι τὰ κα-
θ' ὕμῃς. ὥς ἐ φιλεῖ συγγίνεσθαι φαστασία τὴ καὶ ἀλήθεια. Ἀλλ-
λὰ σύγε μὴ θυχεράης, ὥς πῶτο γε ἐκ ἐστὶ σὸν, ἀλλὰ τῶ ἀρξά-
των τῆς νόσε, καὶ παραδόντων τῇ ἐξουσίᾳ τὴ χροῖα ζηλέμενον
τὸ

τὸ κακόν . Τοιγαρὺν ἡ σεμνότης αὐτῇ , καὶ τὸ διδίδεαι μὴ ὀξυν-
 δραπιδεῖν τε συνήθεις γινόμενοι δάμα , κατακλείσας ποιῶ
 πολιορκημένους ὑφ' αὐτῶν , ἐλάχιστα μὲν ὀρώσας , ἐλάχιστα
 ἢ ἀκρόσας ἀφ' ὧν πρακτικὴ φρόνησις συνάθροίζεται , μόνας
 ἡδονέους τὰς τῷ σώματος ἡδονάς , καὶ τῶν γε τὰς ὑλικωπά-
 τας , ὅσας ἀφήτε καὶ γυῖσις πορίζουσι , βίον ζωῆς θαλαττίου
 πνέοντος . Ἐὼς οὖν ἀπαξίετε τὸν ἀνδραπό , εἰδὲ πῶς ἀν-
 δρώπῃ τυγχάνετε τελειότητος . καὶ γὰρ οἷς συνῆστε , περὶ δλαιο-
 πάντε καὶ ἄλλως , καὶ οἷς ἐσὶν εἰς τὰ βασίλεια πάροδος ἀδείε-
 ρον , ἢ στρατηγοῖτε καὶ λοχαγοῖς , τίπως ἔς χαρίσεσθε ἄρα πα-
 ρασκιδάζετε , πῶς μικροκεφάλως τὴν καὶ ὀλιγογνώμονας , ἔς ἡ
 φύσις ἀμαρτάνουσα παραχαράττει , καθάπερ ἀδικουῦτες οἱ
 ῥαπίζονται τὸ νόμισμα . καὶ γίνονται βασιλεῖ δῶρον ἀπόπλη-
 κτος ἀνθρώπος , καὶ μῆζον , ὅσον ἀποπληκτότερος . ἔτοι γὰρ
 λασείοντες ἐν ταυτὶ καὶ κλαυσειόντες ἀτελῶς , καὶ χήμασι καὶ
 φόβοις , καὶ ἀπασιν ὅσοις οἰοῖτε βωμολοχοῦντες συνυψαφθει-
 ρασιν ὑμῖν τὸν χρόνον , καὶ πῶς ψυχῆς τὴν ἀχλὺν , ὡς ἐκ τῷ μὴ
 φύσει ζῆν ἔχετε , καθὼ μῆζον παραμυθῶνται . τῶν τὰ κο-
 λοβά ὀχρονήματα καὶ ῥήματα ταῖς ἀκοαῖς ὑμῶν ἐσαρμολύεται
 μάλλον , ἢ νῦν ἐκ φιλοσοφίας ἐν γλώττῃ πειρᾶσθε καὶ εὐρο-
 γύλῃ . Οἱ δὲ πῶς θαυμαστῆς οἰκωρίας ἀπολελαύκατε , τοῦ δή-
 μου τὸ μὲν φρόνιμον ὑποπτέλλοντες , καὶ πρὸς ἐκείνους ἀποσε-
 μυνόμενοι , τὸ δ' αὐόητον εἰσαγόμενοι , καὶ πρὸς ἐκείνους ἀπο-
 θυμνόμενοι , εἰδὲ μὲν εἰδέναι καλῶς , ὅτι ταῖς αὐταῖς παρα-
 σκιδαῖς ἑκαστὸν αὐξάνεται καὶ συγκροτεῖ . Ἀλλ' αὖ ἐπιδράμης
 τῇ νῦν τὴν ὅποι ποτὲ πῶς γῆς ἐκταθείσαν ἀρχῇ , εἴτε ἡ Παρ-
 θυσίαν , εἴτε τῇ Μακεδόναν , εἴτε τῶν Περσῶν , εἴτε τῇ πα-
 λαιτάτων Μήδων , εἴτε τὴν ἐν ἡ ζωμεν , ἀνδρὲς δημοτικοί-
 τε καὶ στρατιῶται , καὶ τὰ πολλὰ συνδυαυλῆντές τε καὶ χαμῶ-
 νῶντες ἐν ταῖς φάλαγγι , καὶ ἔτε μείονεκτῶντες πόρων , ἔτε
 πλεονεκτῶντες ἡδονῶν , ἐκαστὸν ἐπικράτησαν ἐπὶ μέγα προή-
 γαγον ,

γαγον· δι' ἐπιμελείας αὐθραποὶ κτώμενοι τάγαθὰ, καὶ γε-
 νέμενοι ζηλωτοί, χαλεπῶς αὐτὶ τὴν τάξιν προΐεν αὐτοὺς φρο-
 νήσεως. Ἐοικε γὰρ εὐτυχία φορτίον εἶναι μολίβδου περιβει-
 θίσερον. περιβέπει γοῦν τὸν ἀναδέμερον, μὴ μὴ παύσῃ ῥω-
 μαλέος ὡς τύχη· ψυχῆς δὲ ῥώμῃ, ὑπὸ χρεῖται μετὰ φύσιν,
 τελειοὶ δὲ ἀσκησις, εἰς ἡν σε Βασιλεῦ προβέπει φιλοσοφία
 φυλαττομένη γενέσθαι τὸ ἐκ λόγου συμβαῖνον. τοῖς γὰρ ἐναν-
 τίοις τῷ συνιυσάντων ἑκαστον φθείρεται. καὶ ἐκ ἀξιώ παραβα-
 θῶμαι τῇ βασιλεῖ Ῥωμαίων τὰ πάτρια· πάτρια δὲ ἡγεῖ Ῥω-
 μαίων, ἕτα χθὲς καὶ πρῶτον εἰς ἐκδεδιγημένῳ ἦδη παρελθόν-
 τα τὴν πολιτείαν, ἀλλ' ἐν οἷς ὄντες ἐκπύσαντο τὴν ἀρχὴν. Ἐπεὶ
 φέρε πρὸς τῷ βασιλείᾳ θεῷ (καὶ μοι Πειρῷ ἔχμεναι· θυμο-
 δακῆς γὰρ ὁ μῦθος) πότε κάλλιον ἔχειν ἢ γῆ τὰ Ῥωμαίων παρά-
 γματα; ἀφ' οὗ περιπόρφυροί τε ἐσὶ καὶ περιέχουσι, καὶ λίθους ἐξ
 ὁράωντε καὶ θαλαττῇ βαρβάρων, τὸς μετὰ ἀναδέσδε, τὸς δὲ ὑπο-
 δεῖσθε, τὸς δὲ περικεῖσθε, τὸς δὲ ὀξαρτῶσθε, τὸς δὲ περοῶσθε,
 τοῖς δὲ ἐφίζαῖε; τοιγαρὶν ἀπετελέσθητε θέαμα ποικιλώτα-
 τον ἐπ' ἀγχεῖν, ὥσπερ οἱ παῖ, τὴν ὁμηρικὴν ἀρὰν ἐφ' ἑαυ-
 τὸς ἔλκοντες, τὸν χιτῶνα τὸν λαῖνον· ὑμῖν δὲ χιτῶν οὗτος
 ἀποχρῶν· ἔγὰρ εἰσὶν τὸν εἰς τῇ ὁμοτίμων τὸ βουλομένηον,
 ἡνίκα αὐτὴν ἐπ' αὐνυμον ἀρχὴν ἀρχητε, ἕτε ἀρχαιρεσιαζόν-
 των, ἕτε ἐπ' ἄλλῳ τῷ συνεδριαζόντων, μὴ καὶ πέπλον
 ποιῶτον ἐγκορυφήσῃσθε. Καὶ δῆτα ἀποβλέπεσθε ἀπὸ τῇ αὐ-
 θρώπων, οἷς θέμις ὄρεῖν, ὡς μόνοι τῇ βουλῇ δούδαίμο-
 νες, μόνοι τῇ βουλῇ ἀχθοφορουῦντες· ἀλλὰ ἐ γένυσθε
 τῇ φορτίῳ, καθ' ἅπερ εἴτις χρυσῷ δεδεῖς, καὶ μᾶλλον πολυ-
 παλάντοις ταῖς πέδαις, ἵππετα μηδὲ ἐπαῖοι τῷ κακοῦ, μηδὲ
 ἡγοῖτο χέτλια πάχειν εἰς δεισμάτας τελαῶν, ἡπαθμῆος τῇ
 πολυτελείᾳ τῆς συμφορᾶς· ἀλλ' ἔγχε μᾶλλον κινήσεται τῶν ἐν
 τῇ ποδοκάκῃ τῷ φαυλοπάτῳ τῶν ξύλων. Ὑμῖν δὲ τῷ δαφός
 ἐστὶν ἀνέκτων, ἔδὲ αὐτὴ ἐμπειραπήσῃτε κατὰ φύσιν ἐχούσῃ τῇ
 γῇ.

γῆ· ἀλλὰ δεῖ τὴν χρυσῆν ἐπιφορεῖν, ὡς ἐκ τῶν πέτρων ἡ πέ-
 ρων ὑμῖν ἀπλῶς τε καὶ ὀλκάδες διακομίζουσι, καὶ στρατιᾶς
 ἐσὶν ἡ φαῦλη τῶν τὸ χῶμα ραϊνόντων. ἡ γὰρ βασιλικὸν ἡγε-
 ῖται, μὴ ἔχει καὶ τοῖς σκύεσι τῶν ὑποδημάτων ἑυφαῦ. Νυνὶ ἂν
 ἄρ' ἀμεινον φράττετε, ἀφ' οὗ περὶ τοὺς βασιλέας ἡ τελευτὴ συ-
 νίστη, καὶ θαλαμύειδε καθάπερ αἱ σαῦραι, μόλις εἶπη πρὸς
 τὴν εἰλῶν ἐκκύπτουσα, μὴ φωραθεῖντε ὑπὸ τῶν ἀνδράπων
 ὄντες ἀνδρωποὶ· ἡ τὸ δ' ἡνίκα ἐξηγουῖτο τῶν στρατωμάτων ἀν-
 δρες ἐν μέσῳ ζῶντες, μέλας ὑφ' ἡλίῳ, καὶ τὰ ἄλλα ἀφελῶς
 τε καὶ αὐτοσχεδῶς ἔχοντες, ἀλλ' οὐ διδυραμβωδῶς καὶ βα-
 ρυκῶς, ἐν πίλοις λακωνικοῖς, οὗς ἐν ταῖς εἰκόσι θειόμενα
 γελᾷ τὰ μεράκιε, καὶ οὐδὲ ὁ γέρον δῆμος ὀτυχεῖς ἡγεῖσθαι
 γεγονέναι, πρὸς ᾧ ὑμᾶς ἐξεταδύναι καὶ παντάπασι κακοδαί-
 μονας; Ἀλλ' ἐκεῖνοί γε, ἐκ ἀποτειχίζοντες τὴν οἰκίαν, εἴρ-
 ρον ἔτε τις Ἀσιανὴς, οὔτε τις Εὐρωπαῖος βαρβάρους, ἀλλ'
 οἷς ἐποίουν, ἐκείνους ἐν δέτῳ τὴν σφίτερον ἀποτειχίζειν,
 θαμὰ διαβαίνοντες καὶ Εὐφράτῃ ἐπὶ καὶ Παρθυαῖον, καὶ Ἰστρον
 ἐπὶ τὸν Γέτιον καὶ Μασαγέτιον. Οἱ οὖν ἑτέρα αὐτῇ τῶν ὀνό-
 ματα θέμενοι, ἑτέροι δ' αὐτῶν καὶ τὰ πρόσωπα τέχῃ παρα-
 ποιήσαντες, ἵνα δὴ δοκοῖν γένος ἄλλο εἶναι καὶ ἀλόκοτον ἐκ-
 φυῶναι τῆς γῆς, δίδίπτονται ὑμᾶς ἀντιδιαβαίνοντες, καὶ μισθὸν
 εἰρλῶς ἀξιοῦσι πράττεσθαι, ὡς μὴ σύγχε δύσται ἀλλήλῳ. Ἀλλ'
 ἀφείδω μὲν εἰδοκεῖ τὰ παλαιὰ πρὸς τὰ νυνὶ ἐξετάζειν, ἵνα δὴ
 μὴ δοκοῖμεν ἐν χήματι παραινέσιως ὀνειδίζεσθαι, δεικνύοντες,
 ὡς ὅσον ἐπέδωκεν εἰς χήμα σοβαρὸν τὰ βασιλείως, τοσούτον ἀ-
 ληθείας ἀφῆρηται. Εἰ δὲ ὥσπερ ἐν τῇ κατ' ὑμᾶς ποικίλῃ γε-
 νόμενος ὁ λόγος ἐφιλοχῶρησθε, νόμοι τινα μῦθον ἑαυτῷ καὶ τῇ
 πάλαι τῶν βασιλέων, εἴτε ἀρχοικίαν καλεῖμεν αὐτὴν, εἴτε
 λυτὴν βούλει, καλῶς αὐτὴν ἀλλήλαις ἀντιπαρεκδύοντο πο-
 λυτέλεια καὶ ὀφέλεια, καὶ γυμναῖς αὐτῶν θειόμενος, ἐραδείης
 ἀληθείας βασιλείως κάλλος, ἀφίς τὸ φαινόμενον τε καὶ ἐπι-

ποιόντων . Οὐκοῦν ἐκείνων μὲν ἀπὸ τῶν χρημάτων τὴν πλὴν
ἐξάφομον . ταύτῃ δ' ἐκείναι ἀπὸ τῶν, ἄλλοθεν δ' λαβεῖν .
ὡς γὰρ εἰς αὐτὴν περὶ ταῦτα , μὴ πραγματεύομεν περὶ αὐτά .
ταῦτα δ' ἡδὴ μάλλον εἰκότως ἀπὸ αὐτῆς εἶναι . καίτοι καὶ ἔργον δι' οὗ
συμφοροῦνται τῶν κατὰ φύσιν ἐχόντων βίωσι ταῖς προβολαῖς .
εὐδὸς οὐκ ἄξιον ἐπιμνησθῆναι βασιλείας , καὶ ἡδύς , καὶ ἔργου . καὶ
γὰρ ἀποχρῶν ὅτι οὐκ πάντα συμφελέως αἰσθάναι . λέγεται δὲ
τινα τῶν ἐλίων ἀρχαίων , ἀλλ' ὡς αὐτὸς εἰδὼς καὶ τῶν νῦν γερόν-
των οἱ πάπποι , εἰ μὴ νῦν τὰς παῖδας ἐπέκριναν , καὶ παρὰ
νῦν τῶν παίδων ἐγρόντο πάπποι . λέγεται δὲ τινα ἐκείνῳ
στρατείᾳ μὲν ἄγειν ἐπὶ τὸν Ἀρσακίδην εἰς Ῥωμαίους ὑβρίσαν-
τα . ἐπειδὴ δ' ὡς πρὸς ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν Ἀρμενίων γενέσθαι ,
περὶ ἐπιχειρῆσαι τῇ πολέμῳ , δειπνοῦν τὸ αὐτὸν ἐραδῆναι ,
καὶ ἐπιπᾶσαι τῇ στρατιᾷ τοῖς ἀπὸ τῶν σκυλοφόρων ἀγαθοῖς χη-
νᾶσαι , ὡς ἐγγύθεν ἐπισιτισμοῖς ἡ δὲ . εἰδείναι δ' ἄρα τὸς
Παρδυαίων ἀρχεῖς . καὶ ταῦτα δ' ὄντων , πρὸς βίαν ἐκ τῶν πο-
λεμίων παρῆναι . εἰδέναι μὲν ἡκούσαν προσενέχεσθαι τοῖς
βασιλεῖ παραδυναστεύουσι . καὶ τῶν γὰρ αὐτῶν πελάταις τοῖς καὶ
εἰσαγγελεύσιν , ὡς εἰς ἡμέρας πολλοὺς ἀπ' ἐκείνης τῆ βασι-
λείας τῇ πρὸς βίαν χηματιουῦντος . συσκευάζειν δὲ κατὰ
αὐτὸ πῶς ἡ βασιλεία γενέσθαι δειπνοῦντα . ὡς γὰρ ἡ πῶς τὸ
δορυφόρων τοῖσιν ἀπὸ τῆς στρατείας , στρατιὰ τις ἐκκριτοῦς , νῦν
πάντες , πάντες δὲ μήκει , τὰς κόμας ξανθοῖτε καὶ περὶ τοῖς ,
αἰεὶ δ' λιπαροὶ κεφαλὰς καὶ καλά πρόσωπα , χρυσάσπιδες καὶ
χρυστολόγχαι , οἷς ὅταν ποτὲ ὀφθῶσι , ἡ βασιλεία σημαίνου-
μεθα , κατὰ περὶ οἷμα ταῖς προαἰχμῆσαι αὐγαῖς ἡ ἥλιον .
ἀλλὰ πάντα φάλαγγ' τὸ οἰκεῖον ποιεῖται , δορυφόρος ἡ τῆ βα-
σιλείας τὴν καὶ τῆς βασιλείας . οἱ δ' ἀπλῶς ἐαυτῶν εἶχον , ἐκ ἀ-
πὸ τῆς σκυλῆς , ἀλλ' ἀπὸ τῆς ψυχῆς βασιλεῖς ὄντες , καὶ τῶν-
δον τῶν πλήθους διέφερον . τὰ δ' ἐκ τῆς , ὁμοιοῖ τοῖς ἀνιχνεύουσιν
ἐφαίνοντο . ὡς περὶ ἔχοντάς τας τὸν Καρμένον ὑπὸ τῆς πρὸς βίαν
ὀφθῆναι .

ὀφθῶναι· φοινοκοβαφῆς χιτῶν, καὶ ἐπὶ τῆς πόας ἐκέκλιτο· τὸ
 ἔδειπνον ἰὼν, πίσινον ἑώλον ἔτνος, καὶ ἐν αὐτῇ τεμμάχια
 ἅττα παύχην κριῶν ὑείων, ἀπολελαυκότα τῷ χρόνῳ· ἰδόντα
 ἑαυτὸν, ἕτε ἀναθροεῖν, ἕτε μεταποῖησά τι λέγεται· καλέ-
 σαι τε ἑαυτοῦ τὸς ἀνδρας, εἰδέναι τὴν φαῖαν παρ' αὐτῷ ἕκου-
 τας· αὐτὸς γὰρ εἶναι Κασίνος, καὶ κελδεῖν ἀπαγγεῖλαι τῇ
 νύφῃ βασιλεὶ τήμερον, εἰ μὴ σοφρονήσοι, προσδέχεσθαι παῦ μὲν
 ἄλσος αὐτῶν, παῦ δὲ πιδίον ἐν μιᾷ σελήῳ, φιλότερον ἴσσε-
 δαι τῆς Κασίνου κεφαλῆς· ἅμα δὲ λέγοντα φασιν ἐκδυῖναι τῷ
 πίλου δεικνύοντα τὴν κεφαλὴν, ἡδὲ τι δασυτέρην παρακει-
 μένην τῷ κρανίῳ· καὶ εἰ μὲν πενήθον, ἐφῆναι συνεμβαλῆν τῇ
 χύφῃ· μὴ δομομένους δὲ, κελδεῖν αὐθωρεὶ ἀπηνάχθαι, καὶ
 ἔξω τῷ Ῥωμαϊκῷ χάρακος εἶναι, ὡς τῆς πρεσβείας αὐτοῖς τέ-
 λος ὁρίσεως· Λέγει· τοίνυν καὶ τῶν αὐσσεχθέντων ἐπὶ τὸ πλῆ-
 θος, καὶ τὸν ἡγεμόνα τῶν πολεμίων, ὧν τε εἶδον ὧν τε ἕκου-
 σαν, ὅπερ εἰκὸς ἰὼ συμβιβῶναι, φείκην καὶ δῖος ἐπιπίσειν ἅπα-
 σιν, εἰ πρὸς ἀνδρας μαχισῶνται τοιαύτως, ὧν ὁ βασιλεὺς, ἕτε βα-
 σιλεὺς ὧν, ἕτε φαλακρὸς αἰχμύεται, καὶ χύφῃ παρατιθέμενος
 συνδείπνους καλεῖ· ἀφικέσθαι δὲ τὸν βασιλέα πὴν ἀλαζόνα κα-
 τορρώδηςσαν τε, πάντα εἶκεν ἱπομονὴν ὄντα, τὸν ἐν τιάρῃ καὶ
 κἀνδυῖ, τῇ μετὰ χιτῶνος φαύλῳ ἐρίῳ καὶ πίλου· Ἐπεὶ δὲ
 τούτου νεώτερον ἀκούεις οἶμαι· καὶ γὰρ οὐδὲ εἰκὸς ἀνήκον τινα
 εἶναι· Βασιλέως ἑαυτὸν ἐπιδόντος εἶσω τῆς πολεμίας γενέσθαι
 ἐν χρεῖα κατασκοπῆς, μιμησασμένου χηῖμα πρεσβείας· Λε-
 τυργεῖν τε γὰρ ἰὼ τότε, τὸ πόλειόν τε καὶ στρατεύματων ἡγεῖ-
 σθαι, καὶ ἐξ ὧν μινυτὸ γέ πολλοὶ τὴν τοιαύτην ἀρχὴν· Εἰς δὲ
 τοὺς αὐτοὺς καὶ ἐννάσας τῇ Βασιλεύῃ, ἀπειπὼν πρὸς τοὺς πό-
 νους ἐκὼν ἰδία τῆς ἐγῆρα· Ἐπεὶ καὶ τοιοῦτο αὐτὸ σοὶ δείξω τῷ
 βασιλείῳς ὄψιμον, ἐκλιπὲς Ῥωμαίοις γενόμενος, ἀφ' ὧν Ταρκυ-
 νίης ὁ δῆμος ἐξήλασεν· ἀπὸ τῆς γὰρ ἡμεῖς μὲν ὑμᾶς ἀξιοῦ-
 μεν καὶ καλῶμεν βασιλέας, καὶ γενομένον οὕτως· ὑμεῖς δὲ

εἴτε εἰδότες, εἴτε μὴ, σωηθεῖα δὲ συγχωροῦντες, τὸν ὄγ-
 κον πῆς προσηγορίας ἀναδυομένοις εἰοίκατε. ἔκουσ' ἔπε πρὸς
 πόλιν, ἔπε πρὸς ἰδιώτῳ, ἔπε πρὸς ὑπαρχόν, ρεάφοντες, ἔ-
 πε πρὸς ἄρχοντα βάρβαρον ἱκαλλωπίσαδ' ἐποτὶ τῇ βασι-
 λείᾳ ὀνόματι. ἀλλ' αὐτοκράτορες εἶναι ποιεῖσθε. ὃ ἄυτοκρά-
 τωρ, ὄνομα στρατηγίας ἐστὶ, πάντα ποιεῖν ὑποσάσης. καὶ Ἰφι-
 κράτης καὶ Περικλῆς ἔπλεον Ἀ'θῶνθεν Ἀ'υτοκράτορες στρα-
 τῆγοι, καὶ ἐκ ἐλύπει τοῦτομα τὸν δῆμον τὸν ἀδωάσδον, ἀλλ'
 αὐτὸς ἔχειροτόνεις τῷ στρατηγίᾳ νόμιμον οὔσαν. Ἀ'θῶνθεσι
 μὲν ἔν καὶ βασιλεύς τις καλέμενος, μικρὰ ἔπραττε, καὶ ὑπὸ
 θυνοῦς λῶ, εἰς τῆνομα τῷ δῆμου οἶμαι παίζοντος, ἅτι ὄντες ἀ-
 κρατῶς ἐλδύθεροι. ἀλλ' ὅγε αὐτοκράτωρ αὐτοῖς, οὔτε μόναρ-
 χος λῶ, καὶ πονδαῖον λῶ, καὶ πρᾶγμα, καὶ ὄνομα. Πῶς ἔν
 οὔσαφες τῶτο τεκμήριον πῆς σάφρονός ἐν τῇ Ῥωμαίων πολιτεία
 προαιρέσεως, ὅτι καὶ τοι μοναρχία προδήλως ἀποτελεθεῖ-
 σα, μίσει τῷ τυραννίδος κακῶν διδουλαβεῖται καὶ φειδομένης
 ἄπτεται τῷ Βασιλείᾳ ὀνόματος. μοναρχίαν γὰρ διαβάλλει μὲν
 τυραννίς, ζηλωτῶν δὲ ποιεῖ βσιλείαν, καὶ Πλάτων αὐτῷ
 θεῖον ἀγαθὸν ἐν ἀνθρώποις καλεῖ. ὃ ἄυτὸς ἔπος, τὸ θείας
 μετελλήχος μοίρας, ἀξιοὶ πάσῃ ἄτυφον εἶναι. οὐ γὰρ σκηνο-
 βατῆρ, ἐδὲ τερατοργῶν ὁ θεός, ἀλλὰ δὲ ἀφόρου βαίνων κε-
 λδύθου, κατὰ δὲ κλυτὰ θνητὰ ἄγει, παντὶ τε ἀπανταχὲ πα-
 ρεσαῖαι τῷ πεφυκότι μετέχειν ἔτιμος. Οὕτως ἀξίῳ τὸν βασι-
 λεία κοινον ἀγαθὸν καὶ ἄτυφον εἶναι. τύραννοι ἢ εἰ θαυματο-
 ποιοῦσι κρυπτόμενοί τε καὶ σὺν ἐκπλήξει φαινόμενοι, φθό-
 νος ἡδεῖς χήτει σεμνότητος ἀληθινης, ἐπὶ προαποίησιν κατα-
 φέγειν. τὸν γὰρ σὺδεν ὑγιὲς ὄντα, καὶ εἰδότε γὰρ τῶτο, τίς
 μηχανὴ μὴ οὐχὶ φέγειν τὸ ἐμφανές, φέγοντα καταφρόνησιν.
 ἀλλ' ἡλίου τὸ μέχρι πῆμερον ἡδεῖς που καταπεφρόνηκε· καίτοι
 τί σῶνθεστέρον θέαμα; καὶ βασιλεύς εἰ τεθάρρηκεν ἀληθι-
 νὸς ὢν, καὶ ἐκ ἐλεγχθῆσόμενος, ἔστω κοινότατος. οὐδὲ γὰρ
 ἦντον,

ἦτον, εἰ μὴ καὶ μάλλον ἀγασθὸς εἶσαι. οὐδὲ τῷ χαλοῦ βασι-
 λείως, ὃν ἱπαιεῖ Ἰεροφῶν ἐν ὅλῳ τῇ συγγράμματι, κατε-
 γέλων, οὔτε οὐς ἦεν, οὔτε δι' ὧν ἦεν, οὔτε ἐφ' οὓς ἵπο-
 ράετο· καὶ τοι κατέλυσεν ἕτος ἐκείνης πόλειος ἐν ταῖς δημοσιω-
 πάτοις χωρίοις, ἐν ᾧ πάντα ποιῶν καταφανέστατος ἦν, οἷς ἐ-
 πιμελὲς τὸν ἡγεμόνα τῆς Σπάρτης ὁραῖν, ἀλλ' οὗτος εἰς τὴν Ἀ-
 σίαν τὴν ἑσθλὰς ὀλίγῳ στρατόματι, τὸν προσκυνοῦμενον αὐ-
 θρωπονὺν τῷ ἀκατονομάσῃων ἱθύνων, ἐγγὺς ἦλθεν ἀποβι-
 βάσαι τῆς ἀρχῆς· τῷ μὲν γὰρ φρονήματος ἀπεβίβασε· καὶ
 ἵππειδ' ἡ οἶκοι τελῶν καλουμένων τὰς ἐν Ἀσίᾳ πράξεις ἀφῆρη-
 τα, νίκας ἑλλήνικας ἀνῆρετο πολλὰς, ὑπὸ μόνου τὸν αὐ-
 θρώπων ἡττήτο μαχόμενος, ὑφ' οὗ κρατηθῆναι μόνου τῷ ἀ-
 πάντων εἰκὸς Ἀγησίλαον, καὶ ὑπὲρ ἀτελείας ἀγωνιζόμε-
 νον. Ἐπαμινώνδας ἦν οὗτος, ὃν σεφανῆσαι μὲν αἱ πόλεις ἐ-
 κάλουν διωχισόμενον, ὃ δὲ φοιτῶν αὐταῖς (ἐγὰρ ἦν ἄλλως
 ποιουῖται, μὴ ἐκ αἰτίας ἔχειν τὴν ἐν ἀξιώματι) δριμύς ὄξυς
 ἀπέπειν, ἵνα, φησὶ, τῆς οἶκοι ἑσθλῆς Ἐπαμινώνδας μὴ ἐ-
 πιλάθοιτο. πεισίσκη δὲ Ἀττικῷ τῆς μαχαίρας αὐτῇ τὴν κώ-
 πην ἐπισκώψαστος, ὅτι ξύλου τὸ φαῦλου, καὶ ἀκατέργαστος ἦν,
 οὐκοῦν ὅταν, ἔφη, μαχόμεθα, τῆς μὲν κώπης οὐ πειράσῃ, τὸν
 σίδηρον δὲ ἐκ ἐξαισίου μέμψασθαι. Εἰ δὲ βασιλικὸν μὲν τὸ
 ἄρχειν, ἀρχεῖ δὲ ἐποίων δέοι κρατῆρ, ἐξ ὧν οἱ κρατεῖν εἰδό-
 τες ἐπιτηδολμάτων καὶ βίων, ὁρῶμεν ὡς ἐκ ἀπὸ τῶν ἐκφύλων
 τὴν καὶ σοβαρῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν μετρίων τὴν καὶ σωφρόνων παῖτα
 ἐκ πάντων συναιρεῖται, βασιλείας ἐξορεσίον εἶναι τύπον καὶ
 πολυτέλειαν, ὡς οὐ μετὰ αὐτῇ τῷ ἀλδοτείνῃ. Καὶ ὁ λόγος ἐκ
 τῆς προῆκται. ἐπαναγάγωμεν δὲ ἡμεῖς τὸν λόγον εἰς τὴν
 οἰκίαν ἀρχὴν, σύ τε εἰς τὸ ἀρχαῖον πρᾶγμα τὸν βασιλῆα. ἀ-
 νάγκη γὰρ κεκολασμένῃ τῇ βίῳ, καὶ σωφροσύνης ἐπανελθούσης
 συνεπείλθεῖν μὲν αὐτῇ τὰ παλαιὰ καλὰ, τῷ δὲ ἐκ τ' ἐναστίας
 μελίδος ἀντιμετάσσειν πάντων γενέσθαι. Καὶ σὺ βασιλεῦ τῆς

ἐπαναγωγῆς τῆς ἀγαθῶν ἀρχαίῳ, καὶ ἀποδοίῃς ἡμῖν λειτουργ-
 γὰν τῆς βασιλείας τὸν βασιλέα. καὶ γὰρ ἐν οἷς ἑσμεὶ ἐκ ἐτι οἷα
 χαρῆσαι ῥαθυμία, ἡδὲ πρόσω βλεῖναι. νυνὶ γὰρ πάντες ἐπὶ
 ζυροῦ ἴστανται ἀκμῆς, καὶ δεῖ θεοῦ καὶ βασιλέως ἐπὶ τὰ πράγ-
 ματα, τὴν αἰδύνομένην χρόνον ἢ δὴ συχρὸν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς
 τὴν εἰμαρμένῳ προαναειρηστος, ἐν ᾧ αἶμα συνάπτων τὸ ἐξῆς
 τῷ λόγῳ, καὶ τὸν βασιλέα δημιουργῶν, ὃν ἐν ἡργῶν ἀγαλ-
 μα πᾶγκαλον ἴσταναι, δείξω γέ σαφῶς ἐγγύς οὔσαι, ἐν μὴ
 σοφίῃ τε καὶ ἰχυρὰ βασιλεία κωλύοι. καὶ ἵνα ὁ κωλύων αὐτὸς
 ἦς, ἐκ τῆς ἐνότων συμπλακῆσθαι. θεὸς δὲ ἀγαθοῖς αἰεὶ τε
 καὶ πάντως παρασάπης, καὶ ἰλέως. Πόδες οὖν ἀπολιπόντες
 τὰ κοινῇ ἔχοντα πλάττομενα, τῷ πλάττομενῳ παρὰ τῷ λόγῳ βα-
 σιλεῖ γνώμῃ περιελύχθημεν εἰς τὰ καθ' ἑωῶτα, ἡξίου φιλοσοφία
 τὸν βασιλέα θαυμάσιον ἐστὶν ἐστὶν αἰσῶν, ἀλλὰ μὴ θαλαμίνου-
 θαι. τὴν γὰρ δόξαν, ἡ μὲν καὶ μάστις βασιλέως ἐστὶν ἰχυ-
 ρὸν φυλακτικόν, ἐδίδασκεν ἀπὸ τῆς ὁσημέραι συνειδήσεως ἀ-
 θροίζεσθαι. ποδαποῖς οὖν τὸ γένος οὔσι τοῖς ἐστὶν αἰσῶν φι-
 λόσοφος ἱερατῆς αἰσῶν βασιλέως, ὃν ἀξιοῦ καὶ παιδεύειν τὸ σῶμα
 καὶ πνευμαλίζεσθαι. ἡ δὲ δηλοῖ τοιούτοις, οὓς ἀρετὴ καὶ πόλεις,
 καὶ καθάπαξ ἡ βασιλευμένη γῆ, δίδωσι προμάχους, καὶ
 καταλέγει φύλακας τῇ πολιτείᾳ τῇ καὶ τοῖς νόμοις, ὅφ' ὧν ἐ-
 βράφησάν τε καὶ ἐπαιδίδθησαν; οὗτοι γὰρ εἰσιν, οὓς καὶ κυσί-
 ν οἱ Πλάτων εἰκαζον. ἀλλ' οὐτε τῇ ποιμένι μετὰ κυνῶν τοὺς λύκους
 πακτεῖν, καὶ σκύμνοι ποτὲ ἀναιρεθέντες τιθασθῆναι δόξω-
 σιν, ἢ κακῶς αὐτοῖς πιστεύσει τὴν ποίμνῳ. ὅταν γάρ τινα τῇ
 κυσὶν ἀδύναται ἡ ῥαθυμία ἐνιδῶσιν, αὐταῖς τε καὶ ποίμνῃ
 καὶ ποιμένισιν ἐπιχειρήσουσιν. οὐτε τῷ γεμοθέτῃ δοτεῖν ὅπλα
 τοῖς οὐ τεχθεῖσιν τε καὶ τραπεῖσιν ἐν τοῖς αὐτῷ νόμοις. οὐ γὰρ
 ἔχει παρὰ τῆς τοιῶτων οὐδὲν δόξας ἐνέχυρον. ὡς ἐστὶν ἀνδρὸς
 θαρσαλίου ἢ μαίεως, νεώτερος πολλῶν ἑτερότροπον, ἡ δὲ οὖν
 ἰδίῳις χρωμένῳ ἐν τῇ χώρᾳ τὰ πολέμια μελετῶντες ὁρῶντες μὴ

διδόναι· δε γὰρ ἥτοι πάντας αὐτοὺς πιστεῦσαι φιλοσοφεῖν, ἢ
 τότε καλῶς ἀπογόντας οἶσθαι τὸν Ταστάλου λίθον ὑπὲρ τῆς
 πολιτείας λεπτοῖς καλωδίοις ἠρτῆσαι, ὥς τότε πρῶτον ἐπι-
 χειρήσουσιν, ὅτε πρῶτον αὐτοῖς οἴησονται ἀποχαρῆσθαι τὴν
 πείραν. Τὴν μὲν οὖν καὶ ἀκροβολισμοὶ τινεὶ ἤδη γίνονται, καὶ
 φλεγμαίνει μέρη τινὰ τῆς ἀρχῆς ὥς περ σώματος· οὐ δυνα-
 μιστῶν αὐτῶν συγκραδύναι τῇ ἀλλοτρίᾳ εἰς ἀρμονίαν ὑγιει-
 νῶ· ἐκκεῖναι δὲ δεῖν τὰ λλόξιον, ἀπὸ τῶν σωμάτων καὶ πό-
 λεων, ἰατρῶν τε καὶ στρατηγῶν παιδὲς αὐτοῖς ποιεῖν. Τὸ δὲ μήτε
 ἀντίπαλον αὐτοῖς κατασκευάζεσθαι δυνάμειν, καὶ ὥς ἐκείνης
 οἰκείας οὔσης, ἀσφαλείας τὴν διδοῦσαν πολλοῖς αὐτοῖσι, καὶ
 πρὸς ἄλλοις ἔχειν ἀφίστασθαι τοὺς ἐν τῇ χάρα, τί ἄλλο ἢ ἀσφάλει-
 τῶν ἐστὶν εἰς ὀλιδρον αὐτῶν, δέον πρὸς τοὺς Σκύθας δούρα
 σιδηροφοροῦντας ἀνέχεσθαι, παρά τῃ τῇ φίλης γεωργίας ἀν-
 δρας αἰτῆσαι τοὺς μαχεσομένους ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ καταλέγειν
 εἰς τοσούτον, ἐν ᾧ δὴ καὶ τὸν φιλόσοφον ἀπὸ τῆ φροντιστηρίου,
 καὶ τὸν χειροτέχνῳ ἀπὸ τῆ βασιλευσῆν ἀναστῆσαντες, καὶ ἀπὸ
 τῆ πωλητικῆς τοὺς ὄντας πρὸς τὸ το, τὸν τε κηφύῳ δῆμον, ὃς ὑ-
 πὸ τῇ παύῃ χολῆς ἐγκαταβιοῖ τοῖς θεάξοις, πείσομεν ποτε
 καὶ σπουδάζειν, πρὶν ἀπὸ τῆ γελᾶν ἐπὶ τὸ κλέειν ἀφίκωνται, μή-
 τε τῆς χείρονος αἰδοῦς, μήτε τῆς ἀμείνορος ἐμποδῶν οὔσης τῇ
 τὴν ἰσχυρῶν ῥωμαίοις οἰκείαν γενέσθαι. τέτακται γὰρ ὥς περ ἐν
 οἴκῳ καὶ πολιτείαις ὁμοίως, τὸ μὲν ὑπερασπίζον κατὰ τὸ ἀρ-
 ρεῖν, τὸ δὲ εἰς τὴν ἐπιμέλειαν ἐσραμμένον τῇ εἰσῷ κατὰ τὸ θῆ-
 λυ. Πῶς ἔν ἀνέκτορ παρ' ἡμῖν ἀλλόξιον εἶναι τὸ ἄρρεν; πῶς ἢ
 ἐκ αἰχρίων παραχωρῆσαι τὴν δυνάσταν ἀρχῇ ἑτέροις, ἢ
 ἐν πολέμῳ φιλοτιμίας; ἀλλ' ἔγωγε εἰ νίκας ὑπὲρ ἡμῶν νικῶν
 πολλὰς, αἰχμηοίμην αὐτῷ ἀφελούμενος· ἐκείνο μόντοι γινώσκω
 φρονέω τε· καὶ γὰρ ἐγγὺς ἐστὶν ἅπατος τῇ τοῦ ἑχέου· ὥς
 ὅταν τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ἄρρεν τε καὶ τὸ θῆλυ, μήτε ἀδελφὰ
 τυγχάνῃ, μήτε ἄλλως ὁμογενῇ, μικρὰ πρὸς αἰσὶν ἀρχίσαι τοὺς

ὡπλισμένους τῷ ἀσυπολήτῳ διαπότης ἀξίων εἶναι. καὶ μαχή-
 σονται ποτὲ ἀπόλεμοι πρὸς τὰς ἡσυχίας τὴν ἐν ὅπλοις ἀγῶ-
 να. Περὶ ἂν εἰς τὸτο ἵκων, ἐφ' ὃ ἀφίεσιν, ἤδη ἀνακλιθεὶς
 ἡμῖν τὰ Ῥωμαίων φρονήματα, καὶ συνιδίεον αὐτῶν τὰς
 νίκας, μὴ κοινωνίας ἀνέχοντες, ἀλλ' ἀπαξισούτας ἐν ἀπά-
 σθηταίξει τοὺς βαρβάρους. Ἀρχῶν ἤδη καὶ πρῶτον ἀπελαλάδων,
 καὶ τῷ ἐν βελότῃ γέρων ἀποκικόφθων, οἷς ὑπῆρξεν αἰσχρ-
 ῶν τὰ παρὰ Ῥωμαίοις πάλαι καὶ δοκῶν καὶ ὅσα σεμνόντα.
 Ἐπεὶ τῷ ἐν τῷ βελότῃ δέμιν αὐτῷ καὶ διὸν οἶμαι τὸν εὐ-
 τιστον ἐγκαλύπτεσθαι, ὅταν ὁ σισυροφόρος αὐτὸς ἐξηγῇται χλαμύ-
 δας ἐχόντων, καὶ ὅταν ἀποδύς τις ὅπερ ἐν ἡπτο κώδιον, περι-
 βάλληται τῆσσαν, καὶ τοῖς Ῥωμαίων τέλεισιν συμφορῶντι ζῇ
 περὶ τῷ καδισώτων, ποιεῖται ἔχων παρ' αὐτοῖς πῦρ τὸν ὕπα-
 τον, νομίμων ἀνδρῶν ὀπίσω θάκωντων. ἀλλ' ἔτι γε μικρὸν τὸ
 βελότῃ πορεύσασθαι, αὐτῶν ἐν τοῖς κωδίοις εἰσὶ, καὶ
 ὅταν τοῖς ὀπαδοῖς συγγενῶνται, τῆς τῆσσαν καταγελαῶσι,
 μεθ' ἧς εἶναι φασὶ, ξιφυλκίας ὁμοιότητα. Θαυμάζω δ' ἔ-
 γων γε πολλὰ καὶ ἄλλῃ, καὶ ἐχ' ἡκιστα ταῦτα, τῷ ἀπὸ τῶν ἡ-
 μῶν. ἅπας γὰρ οἶκος ὁ ἐκ κατὰ μικρὸν ἐν πρῶτον Σκυθικὸν
 ἔχει τὸν δῆλον, καὶ ὁ ἑαπτεζοποιός, καὶ ὁ περὶ τὸν ἡπτον, καὶ ὁ
 ἀμφοριαφόρος, Σκύθης ἐστὶν ἐκαστῶ. τῷ τε ἀκολύθων, οἱ
 τὸς χθαμαλῆς σκιμφοδίσκας ὀκλαδίας ἐπὶ τῷ ὤμων ἀνατι-
 θέμενοι, ἐφ' ᾧ τοῖς ἰσχυροῖς ἐν ταῖς ἀγῶναις εἶναι καδίζε-
 σθαι, Σκύθαι πάντες εἰσὶν, αὐτῶν ἀποδιδεργμένου τὸ γέ-
 νος ἐπιτιθεῖν τὸ καὶ ἀξιοτάτως δουλεύειν Ῥωμαίοις. τὸ καὶ τὸς ξαν-
 θῆς τῆς καὶ κομῶντας Εὐβοικῶς, παρὰ τοῖς αὐτοῖς αὐτοῖς ἰδίᾳ
 μεν οἰκίτας εἶναι, δημοσίᾳ δ' ἄρχοντας, ἀνδρες ἐν τῇ θείας
 γούρῳ αὐτὸ παραδοξότατον, καὶ εἰ μὴ τὰ τοῖς, ἐκ αὐτῶν εἰδέλω
 ὅποιον αὐτὸ καλῶμενον αἶνιγμα. Ἐν Γαλλίᾳ μεν ἔν Κελ-
 ξος καὶ Σπάρτακος ὀπλοφορεῖντες ἀδύξως, ἵνα θῶνται γούρῳ
 τὸ δῆμον Ῥωμαίων καθάρσια, ἐπειδὴ θραυτῶντας τοῖς

νόμοις ἐμνησιπύκνησαν, τὸν οἰκτικὸν κληθεῖντα πόλεμον συνήσαντο, βαρυσυμφορώτατον ἐν τοῖς μάλιστα τῷ τότε Ρωμαίων γενόμενον. ἐφ' ἧς ὑπάτων ἡ στρατηγὰς, ἡ τῆς Πομπηίου τύχης ἐδέσμευεν αὐτοῖς, ἐγγὺς ἐλθούσης τῆς πολέως ἀναρπαδῆναι τῆς γῆς. καίτοιγε οἱ Σπαρτάκῳ ἡ Κελεῖῳ σωμαποσάντες, ὅτε ἐκείνοις, ὅτε ἀλλήλοις ἴσαν ὁμόφυλοι, ἀλλ' ἡ κοινωνία τῆς τύχης ἐπειλημμένη προφάσις, ὁμογενήμονας ἐποίει· φύσει γὰρ ἅπαν, οἶμαι, πολέμιον, ὅταν ἐλπίσῃ κρατῆσαι τὸ κύβη, τὸ δύναι. Ἀρ' ὁμοίως ἔχει ἡ παρ' ἡμῖν, ἡ τῷ παντὶ μεγαλειότερον πᾶς ὑποθέσεις τῷ ἀτόπων ἐκφύομεν; ὅτε γὰρ δύο ἴσόν, ὅτε ἀτίμῳ παρ' ἡμῖν οἱ τᾶσιως ἄρξαντες, ἀλλὰ στρατεύματα μεγάλα ἡ παλαμναῖα, ἡ συγχεῖν τῷ παρ' ἡμῖν δύναν εἰς τὴν Ρωμαίων ἡγεμονίαν εἰσέρρηκτοτα κακῇ μοίρᾳ, παρέχεται στρατηγὸς μάλα ἐν ἀξιώματι παρὰ σφίσι αὐτοῖς ἡ παρ' ἡμῖν ἡμετέρα κακίη. τῶν ἑσταν ἐθέλωσι πρὸς οἷς ἔχουσι, ἡ τῆς οἰκίας ἡγεστρώτας εἶναι μάλα ἱταμὺς ἡ θρασείας, ἔργοις αὐτοσσιατέροις τῆς αὐτονομίας ἐμφορησομόους. Καθαίρετον οὐκ ἡμῖν τὸν ἐπιτελισμὸν, ἡ τὴν ἔξωθεν αἰτίαν ἐξαιρέτεον τῆς νόσε, πρὶν ἐπιστημῆναι καὶ τὸ ρήγμα τὸ ὑπὸν, πρὶν ἐλεγχθῆναι τὴν τῷ ἐνοικούντων δυσμύειαν. ἀρχόμενά τοι κρατεῖται τὰ κακὰ, κρατυνέται ἡ προϊόντα. καθαρτέον ἡ τῷ βασιλεῖ τὸ στρατῷπιδον, ὡσπερ θημῶνα πυρῶν, ἡ ζεῖαντε ἐκχεῖνομεν ἡ ὅσα παραβλασάνει, λύμη τῷ γενταίφτε ἡ γνησίφωπέρματι. Εἰδέ σοι δοκῶ τὰ μηκέτι ῥάδια συμβαλδέειν, ἡ ἐννεύεικας, ἀνδρῶν ὁποίῳ μετ' ὄντισοὶ βασιλεῖ, πρὶν ἡ ἔθνης ὁποίου πῶς λόγους ποιῆσαι, ἡ Ρωμαῖοι μεν πτελεγένοντο, ἀφ' ἧς ἡ τῷνομα αὐτῶν εἰς ἀνδρώπυς ἡκούθη, ἡ κρατῷσιν ἀπάντων, οἷς ξυμμίξειαν ἡ χεῖρ ἡ γνώμη, ἡ τὴν γλῶττῷ πῶν ἡλδοι, ὡς ὁ μὲν πρὸς φησι πῶς θεός, αὐτῶν ὕβρευτε καὶ ἀνομίας ἐφίποντες, Σκύθας ἡ τᾶτως ἡ ῥόδοτός τε φησὶ ἡ ἡμεῖς ὁρῶμεν, κατέχομεν ὑπὸ νόσῳ πάντας

δουλίας.

δειλίας. ἔπει γάρ εἰσιν, ἀφ' ὧν οἱ πανταχοῦ δῦλοι, οἱ μη-
δέποτε γῆς ἐγκρατεῖς, δι' ἧς ἡ Σκυθῶν ἐρημία πεπαροιμιά-
σαι, φάγοντες αἰεὶ τὴν οἰκίαν. ἔς ἧς ἡδίων τῷ σφετέρων
φασὶν οἱ τὰ παλαιὰ παραδέντες, Κιμμέριοι τε αἰετῆσαν φορό-
περον, καὶ αὐτοὶ ἑτεροὶ, καὶ αἱ γυναῖκες ποτε, καὶ οἱ πατέρες
ὁμῶν, καὶ ὁ Μακεδῶν, ὑφ' ὧν τῷ μὲν εἰς τὴν εἴσα, τῷ δ' εἰς
τὴν ἔξω περιχάρησαν, καὶ ἔπαύονταί γε, ἕως αὐτοῖσι τοῖς κα-
τασκευῇ παρὰ τῷ ἐλαυνόντων ἀντιδιδόμενοι. Ἀλλ' ἔσαν ἐμπέ-
σωσιν ἄφνω τοῖς ἑπεσσεχομένοις, ἐπὶ χρόνον ταράττωσιν
ὥσπερ Ἀστυλίας πάλαι, καὶ Μήδης, καὶ Παλαιστίνης. καὶ τὸ
νῦν δὴ τὸ παρ' ἡμᾶς ἑπολεμῆσόντες ἦλθον, ἀλλ' ἐκελεύσαν-
τες, ἐπειδὴ πάλιν αἰετῆσαν μαλακώτεροις ἢ ἐτυχόντες ἑ
τοῖς ἔπλοις Ῥωμαίων, ἀλλὰ τοῖς ἡθροῖς, ὥσπερ ἴσως ἔδει
πρὸς ἰκέτας γένος ἀμαθῆς τὸ εἶκος ἀπεδίδα, καὶ ἐδρασιώετο,
καὶ ἠγνωμόνευε τὴν ἀντιγείαν, ὑπὲρ ἑπατεῖ τῷ σφ' δίκας ἐπ'
αὐτὴς ὠπλισμένῳ δίδόντες, αὐτοὶ ἦσαν οἰκτροὶ, καὶ ἰκέται
συνγυμναζέμενοι ἐκαθίζον. ὁ δ' ἐπὶ πολέμῳ νικῶν, ἐλέω παρὰ
πλεῖστον ἠτήρητο, καὶ αἰετῆ τῆς ἰκετείας, καὶ συμμαχίας ἐποίησε,
καὶ πολιτείας ἤξιον, καὶ μετεδίδα γερῶν, καὶ γῆς τὴν ἐδάσατο τοῖς
παλαμναίοις Ῥωμαϊκῆς, αὐτὸν τῷ μεγαλόφρονι καὶ γενναίῳ τῆς
φύσεως ἐπὶ τὸ φράσον χρησάμενος. Ἀλλ' ἀρετῆς γε τὸ βάρβα-
ρον ἔξωκίησιν. ἀρξάμενοι γὰρ ἐκεῖθεν, τὸ μέγχι τῷδε κατα-
γελῶσιν ἡμῶν, εἰδότες ὅτι ἦσαν ἄξιοι παρ' ἡμῶν, ὅτι
ἠξιώθησαν. τὸ, τε κλέος τῷ γείτοσιν αὐτῶν ἦδη τὴν ἐφ' ἡμᾶς
ὁδοποίησε, καὶ τινες ἐκφοιτῶσιν ἰπποτοξέταις ἔσονται παρὰ τὴν
ράδιον αὐτῆς, φιλοφροσυνῶν αὐτῶντες, παράδειγμα ἐκείνης
τὴν χεῖρας ποιήσονται, καὶ προβαίνειν ἵσκει τὸ κακόν, εἰς τὴν
καλεσμένῳ ὑπὸ τῷ πολλῶν περὶ θανάτῳ. φιλοσοφία γὰρ
ἑδικοι ἐκείνη ὑπὲρ τῷ ὀνομάτων, ὑπηρεσίᾳ τῇ ἀφροσύνῃ ζητήσῃ,
καὶ χαμῶδες αὐτῷ εἰς τὰ πράγματα συμπορεύεται. ἔαυτὸν
τε ἠφ' ἀφάρμοζον. Πῶς οὖν ἑχαλεπὸν ἀναμειχθεσάμενος το
κλέος,

κλῆος, ἐξέλααν ἐνθρόνδε κύνας κυριασπορήτας; ἡ ἀκρότης,
 ἡμῶν, τὸ χαλεπὸν τοῦτο, τὴν πᾶσαν ἀμάρταν ἔχον φαίνεται,
 αὐξήσαντων ἡμῶν κατὰ λόγων, τοῖς ἢ καταλόγοις τῶν φρο-
 νημάτων, ἢ γενομένων οἰκείων τῶν συμπαγμάτων, πρόδωκε τῇ
 βασιλείᾳ τὸ γερόμενον ἀπ' αὐτῆς ἐλλείπει. καὶ Ὀμηρος αὐτὸ κα-
 θάρσει τοῖς ἀέροις. θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφῶν βασι-
 λῆων. θυμὸς οὖν ἐπὶ τῆς ἀνδρας δεῖ, καὶ ἡ γεωργήσασιν ἐξ
 ἐπιτάγματος, ὡς περ πάλαι Λακκαδαίμονιοις Μεσσηνίοις τὰ
 ὄπλα καταβαλόντες εἰλωτόισι, ἡφύζοντο τὴν αὐτὴν ὁδὸν
 αὐτοῖς, τοῖς πέραν τῆ ποταμῶν ἔγγιζοντες, ὡς καὶ ἐκεῖνα ἐτι
 παρὰ Ῥωμαίοις τὰ μέλιχα, ἀλλ' ἐξηγεῖται τις αὐτῶν, νέος
 τὸ ἔχον αἶσος, δεινὸς αἶψα, τάχα καὶ ἡ ἀνάτιον αἰτίωτο. εἴ-
 ρον. Αὕτη μὲν τοι βροφὴ καὶ παιδεία βασιλείως πολεμικῆς. τὸν
 ἢ εἰρηνικὸν ἐξῆς πολυπραγμονῶμεν. εἰ μὲν ὁ πολεμικὸς
 παντὸς μάλλον εἰρηνικός. μόνον γὰρ ἔξισιν εἰρηνικῶν ἄγειν τῇ
 δυναμειῇ τὸν ἀδικῶντα κακῶσαι. καὶ φαίλω αὖ ἐγὼ βασιλείᾳ
 τῶτον, πάντῃ ἐκ πάντων τὰ εἰς εἰρηνικὴν συγκακροπῆσαι, ὅς
 τις καὶ ἐδίδων ἀδικεῖν, τὸ μὴ ἀδικεῖν πεποιθεῖται δυνάμει,
 πολέμησιν γάρ, οἱ μὴ πολέμησει. ἐστὶ μὲν εἰρηνικὸν πολέμου
 μακαριώτερον, ὅτι ἔστι διὰ τὴν εἰρηνικὴν τὰ τῇ πολέμῳ παρα-
 σκευάζεται. τέλος οὖν ὅν τῶν δι' αὐτὸ, δικαίως αὖ προτιμῶτο.
 Καλῶς οὖν ἔχει τῇ σώματι τῆς ἡγεμονίας διχῇ διαιρεθῆναι
 κατὰ τὸ ὄχλον τὸ ὠπλισμένον καὶ ἄοπλον, ἀνὰ μέρος αὐτὸν ἐκά-
 σθαι διδόναι, καὶ συνεῖναι μετὰ τῆς μαχίμης ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς
 δήμοις, οἷς διὰ τῶν μαχίμων ἄδειαν γεωργίας, καὶ πολιτείας
 ἐπορυσάμεθα. σωῖνται ἢ, τοῖς μὲν ἐπιφοιτῶν ὅσοις οἷον τε
 τῶν ἐθνῶν, ἔσονται αἰὼν τε τῶν πόλεων. εἰς δ' ἢ μὴ ἀφικνεῖται
 τῇ ἀρχομένῳ, καὶ τότε δὴ ἐπιμελήσεται τῇ πεφνηνῇ δυνατῇ καὶ
 καλλίστῃ τῶν βροφῶν. Τὸ ἢ χῆμα τῶν προσβείων, ἄλλως τε
 ἱερὸν, καὶ δι' οὗ τοῦ παντὸς ἄξιον, αἷς ἐμιλῶν βασιλέως, ἐδὲν
 τι μείον εἰσέπαι τῶν ἀγχατὰ πόρρω, ἢ ὅφρως αἰδήσει τὴν
 ὑπὲρ

ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς προμήθειαν οὐκίτῃ. ἀλλὰ καὶ ἐγερῇ τὸ πε-
 πτωκὲς ἐκ ἰδῶν, καὶ ἐπιδώσει τοῖς ἀπορρομένοισι τῶν δῆμων,
 καὶ αἰήσει λειτουργῶν τὰς πάλαι λειτουργίας πενήτας, καὶ ὑπὲρ
 χυμένον ἐκρήξει, καὶ ὄντα ἀελεῖ πόλεμον, καὶ τι ἄλλο προ-
 διοικήσεται. Ταῦτα παρὰ τῶν πρὸς βειῶν ἔξει δίκλῳ θεῷ πάντ'
 ἐφορᾷ, καὶ πάντ' ἐπακούειν· αἷς δὲ πρόσδοδος ἔσω καὶ πατρὶώς
 ἥπιος, αὐτὸ μὲν ἤδη καὶ γέιτοσι, καὶ μὴ γέιτοσιν. Οἱ μὲν γὰρ
 αὐτὸ κατὰ πάξ περὶ τοῦ κατ' αὐτὸν εἰρηνικοῦ βασιλείως ἤκουσα
 λέγοντος. Καὶ πρῶτον γὰρ ἐπιτιτὰ χθονὶ οἱ στρατιῶται φειδιδάι
 τε καὶ ἦκισα λυπῆροι γίνεσθαι τοῖς ἀσυνόλοις τε καὶ ἀγροδιαίτοις,
 μεμνημένοι πόρων, οὓς δὲ αὐτοὺς ἀνείλοντο. ἵνα γὰρ σώζη-
 ται τὰ πόλειών τε καὶ γῆς ἀγαθὰ, βασιλεὺς τε προπολεμῇ, καὶ
 καταλέγει τὰς πολέμησοντας. Ὅς τις οὐκ ἐμὲ τῶν μὲν ἀλλόφρο-
 νον ἐχθρὸν ἀπερύκει, αὐτὸς ἔτι καὶ μέτερά μοι χεῖται, ἔτος
 ἔδω μοι δοκεῖ ἐξελφεῖν κυνὸς, δὲ αὐτὸ τὸ τοῖς λύκας ὡς πορ-
 ρώτα πω διώκοντος, ἵνα αὐτὸς ἐπὶ χολῆς κεραιζῇ γνῶν ποιμήν,
 δέον ἀπέχειν τῆς φυλακῆς τὸν μίδον τῷ γάλακτος ἐμφορέμενον.
 Ἀκρεβὲς οὐκ εἰρήνη, πεπαιδευθῆναι τὰς στρατιώτας τοῖς ἀό-
 πλοισι ὡς ἀδελφοῖς χεῖσθαι, μόνα φερόμενος ὅσα ἐπ' ἐχθρῶ-
 σαν. Οὐδ' ἐπὶ τὸ εὐχεῖν εἰσφοραῖς τὰς πόλεις βασιλικὸν. ἀγα-
 θῶν γὰρ ὄντι πῦρ καὶ δεῖ χημάτων πολλῶν, ὥστε χαυνόπτι γνώ-
 μης εἰς ἔργα δαπανηρὰ καθιέντι, καὶ αὐτὶ σάφρονος χρείας
 ἀλαζόνα φιλοτιμίαν φρεσβόοντι, ὥστε μεираκιώδει γνώμη
 καταχαλίζομεν ταῖς ἐπὶ σκλήνῃ παιδείας τὰς τῶν σπυδαίων
 ἰδρῶτας, ἀλλ' ἔτι εἰς ἀνάγκῃ ἀφικνεύομεν συχνῶν πολέμων,
 ὥς ὁ Λάκων φησὶν ἐπ' ἐταγμένα σιτεῖσθαι. ἀντιβέβηλτον γὰρ
 καὶ ἀντιχειρήπον ὁ λόγος ἐποίει τὸν ἀγαθόν. Συναλαμμένων
 οὐκ αὐτῶ τῶν ἐφ' αὐτὸ δεῖ, περιττῶν ἔδω δεῖ· τῶν ἔξισι γίνε-
 σθαι ποριστῶ ἀλυπότων, τὰ μὲν αἰαγκῶν τῶν ἐλλειμμά-
 των αἰεσίτα. τὰ δὲ σύμμετρα ταῖς τῶν εἰσφερόντων δυνάμεσιν
 ἀγαπῶντα. βασιλεὺς δὲ ἱερασι χήματος αἰχίων κατήλυε. ὁ

μεν

μὲν γὰρ σῶμα οἷα παραμυθεῖται, τῇ ἁπροφάσιτος ἡ κα-
 κία τῆς γνώμης. Ἐγὼ γὰρ τοι θαμὰ ἐπισκοπούμενος ἕκαστα τῶν
 παθῶν, ὅποίους ἡμῖν τῆς φρονητικότητος ἀδρας παρέχεται,
 κατιδεῖν ἐμοὶ δοκῶ καὶ τῆς ιδιότητος, τὸ χρηματιστικὸν τῆτο φῦ-
 λον, ὡς ἅπαντος μᾶλλον ἀγενεῖς τε ἐστὶ καὶ κακόνδε καὶ ἀκρε-
 βῶς ἀτελεύτερον, ἐν μόνῃ τε αὖ τῇ νοσήσῃ πολιτείᾳ χάρας
 δειστικοὶ τὴν ἐπιστάσασιν ἄτιμον. οἷα καὶ φθάσαντες, ὅφ'
 αὐτῶν αὐτοὶ κατεφρονήθισαν, ὅτι τῇ βυλῇματι τῆς φύσεως
 αὐτικειμενῶς διανοήθισαν περὶ τὸ φῶτον καὶ πολλοσόν. ἐπεὶ
 τὸ μὲν σῶμα σωζέμενος εἰς ὑπερσίου ψυχῆς, καὶ ἡ ἐκτὸς εἰς
 χρεῖαν σώματος, τῇ ὑστέρῃ δίδωκε δόλυτερα. οἷα καὶ σῶμα
 καὶ ψυχὴ τῇ τείτῃ σιωάπτωσι. σφὰς οὐκ αὐτὴς ἀτιμάσαν-
 τες, καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς ἡγόμενοι δῶλον ποιήσαντες, τί αὖ ἐτι
 οὐ τοι μέγα καὶ σιμὸν, ἢ φράξαι, ἢ βυλῶσαι; ὡς ἐγὼ καὶ
 μυρμίκων ἀγενεστέρως ἀποφηνάμενος, καὶ μᾶλλον ὀλιγογνώ-
 μονας, ὑπαιχυνόμεναι τὴν ἀλήθειαν. οἱ μὲν γὰρ χρεῖα ζωῆς
 μετῴσιν τὸν πόρον. οἱ ἡ τὴν ζωὴν μετῴσιν ἀξιοῦσι τῇ χρεῖα τῶ
 πόρου. Ἐλατῶν οὐκ αὐτῷ τε καὶ τῶν ἀρχομένων τὴν χαλεπὴν
 ταύτην κῆρα, ἢ ἀγαθῶς ἀγαθῶν ἀρχῇ, καὶ ζήλον ἀρετῆς
 ἀντιστεκόμενον, ἢς αὐτὸς βασιλεὺς καὶ ἀγωνιστὴς καὶ ἀγνο-
 δότης γενέσθω. καὶ γὰρ αἰχρὸν, ἔφη τίς, ἔχοντιζέσθαι μὲν
 δημοσίᾳ καὶ ἔχοντιζέσθαι, καὶ σφάλης εἶναι τοῖς ταῦτα νι-
 καῖσι, μὴ ἔχοντιζέσθαι καὶ μηδὲν, μηδὲ διαρτιζέσθαι.
 Εἰκὸς δὴ περὶ, μᾶλλον ἢ πλέον εἰκότος, καὶ ἀνάγκη γὰρ πᾶσα,
 τοιαύτη διαδέσθαι βασιλείᾳ ἐπομένῃς τὰς πόλεις, βίον βιο-
 τεύσαι τὰ πάλαι, τὸν χρυσοῦν, τὸν ὑμνούμενον, ἀχολίαν
 ἐχούσας κακῶν, χολίαν ἢ ἀγαθῶν, ἐφώτῃς ἐδίσταβείας. Εἰς ἡν
 ἡ γένεσις αὐτὸς εἶναι βασιλεὺς, ἅπαντος ἀρχὴν καὶ μέγιστος ἔργον καὶ
 μέγιστος θεόθεν αἰτῶν. ὡς εἶσι δὴ περὶ παντὸς σιμνότερον θεαμάτε
 καὶ ἀκρῶμα, βασιλεὺς ἐν τῇ δῆμῳ χεῖρε αἰρων, καὶ προσκυ-
 νῶν τὸν κοινὸν αὐτῷ τε καὶ τῷ δήμῳ βασιλεῖα. λόγον τὸ ἐχει καὶ
 τὸ

τὸ θεῖον γανύσκειται κυδαινόμενον βασιλείῳ δισεβοῦς θέραι-
 πεία, καὶ ἀρρήτοις συναφαῖς ἢ τοιοῦτον οἰκειοῦνται. κἀντεῦ-
 θεν οὖν παρὰ τὸ θεοφιλὲς εἶναι, φιλανθρώπος ἐστὶ παντὸς
 μᾶλλον, οἷα τυγχάνει τῇ βασιλείῳ, τοιῦτος τοῖς βασιλευμένοις
 φαινόμενος. Ἀλλ' ἐν τῷ τῷ ἡκ αὐτοῦ εἰκὸς τῷ δόντων παρῆναι,
 καὶ μοι πάλιν ὁ λόγος ἐπὶ τὰ μικρὰ φέρεται ἀνακάμπει. χα-
 ρακτῆρα βασιλείας διεργείας ἐτίθειμεν, ἢ δωρητικὸν πάλιν
 τῷ ἀγαθῷ, ἢ ἰλίῳ, τὰς ὁμοθυμίας ἀπαίτημα ζόμενοι τῷ
 θεῷ. αὐτὰ τε οὖν αὐτὰ καὶ ἕσσα μετὰ τούτων ἐλέγχο, ὅτι ἐ-
 παγγεῖλαι πλάττειν τὸν ἐν τῷ λόγῳ βασιλέα, συνετά-
 χθαι οὖν εἰς μέρη, καὶ πληροῦν τὸ ἀγαθόν. ὡς δὴ πού κε-
 φάλαμον ἴδω, ὅτι παρεκτικὸς ὢν ἀγαθῶν, οὐ καμῖται τῷ
 ποιῶν, οὐ μᾶλλον ἢ τὰς ἀκτῖνας ὁ ἥλιος φυτοῖς καὶ ζώοις δαρι-
 μένος. οὐ γὰρ πόνος αὐτῷ καταλάμπει, ἐν οὐσίᾳ τὸ λαμψὸν
 ἔχοντι, καὶ πηγὴ φωτὸς ὄντι. Αὐτὸς τε οὖν αὐτῷ ἐμβιβάζας
 τῷ τοιῷδε τῆς ζωῆς εἶδει, δι' αὐτὴν κοσμήσει πᾶν, εἰς ὅσον ἐ-
 φικῆται τῷ ἀρχομένῳ, καὶ τοὺς ἀγχοῦ τῆς κατέδρας, οἱ μό-
 του μὲν αὐτῷ δευτερόουσι, τῷ δὲ ἄλλων πρωτεύουσι, τῷ βα-
 σιλικῷ τῆς ψυχῆς κόσμῳ συντάξει, ἀφιλητικούς ἀνθρώπων
 ὄντας πρὸς μέτρον ἑκάστον τῆς ἐμεθείσης δυνάμεως. καὶ φέρε-
 σι μὲν ἐπὶ πλείον οὕτω τὸν πρῶτον ἢ ἐπιμέλεια τῷ ἀνθρώπων,
 πλείον αὐτῷ διὰ χειρὸς ἐχόντων. ἀλλὰ τοι δεῖ καὶ ὑπερείς
 ἄρμος ἀκπέμπει, ἐν ἀρχῇ μεγέθει τοσῶδε. Τὸ δὲ μετὰ τῷ
 το, τοὺς ἐπὶ τῆς δίκης ἀρχόντας φιλοκρινέον, ὡς ἐστὶν αὐτῇ
 δία καὶ μεγαλομερὲς ἡ πρόνοια. ἑκάστον μὲν γὰρ τόπον καὶ αὐ-
 δρα, καὶ ἀμφισβήτησιν ἐθέλειν εἰδέναι, πολλῆς γὰρ τῆς ἐκ πε-
 ρεζίας, καὶ οὐδ' αὖ Διονύσιος ἤρεσεν ὁ νόστος μίας, καὶ εὐδὲ
 ὅλης αὐτῆς ἀρχῇ κατέσπασμένος, ἐπιμελεῖσθαι. ἐπιμελεῖται
 δὲ δι' ὀλίγων ἐστὶ τῷ πολλῶν φροντίσαι. Ταύτην ἐκάλεσαν θεο-
 πριπῆτε καὶ καθολικῶν κηδεμόναι, ὡς ἐν ἀδρῷ μέουσας ἡ-
 δει καὶ συγκύπτουσας ἐπὶ τὰ τυχόντα τῷ μερῶν, οὐδὲ τὰ τυ-
 χόν-

χόντα ἀκρίβευε τῶν μερῶν. αὐτῇ χρώμενος ὁ θεός, ἐκ αὐ-
 τὸς ἐκλεπτουργεῖ τῶν δοῦρο τὰ ἑκάστα, ἀλλὰ ζηταὶ χειρὶ τῆ φύ-
 σεις, μόνων σὺν θεῷ αὐτῷ, καὶ ἔστιν αἴτιος μέχρις ἑκάστω τῶν
 ἀγαθῶν, τῶν αἰτίων γινόμενος αἴτιος. καὶ βασιλεῖ αὐτῇ με-
 τιτίον τῶν ὅλων τῶν ἐπιμέλειαν. διανεμίστω τὴν ἀρχὴν ὡς δυνα-
 τὸν, ἐπιστάταις δικαιοσύταις τε καὶ ἀρείοις. καὶ γὰρ ῥῶν ὀλί-
 γους ἢ πολλοὺς γινώσεται. καὶ ῥῶν ὀλίγων ἀμαρτανόντων, ἢ κα-
 τορθουμένων αἰδήσεται. ἀρετὴν δὲ αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ πλούτιν δύνω,
 ὥσπερ νυν, ἢ τῶν ἀρξάντων αἰρεσις γινέσθω. ἐπεὶ καὶ ἰατρὸς τὸ
 σῶμα ἐπιφέρει ποικίλιν, οὗτοις πλουσιωτάτοις, ἀλλ' οἱ τινες αὐ-
 τῷσι τῆς τέχνης ἐπιβολῶνται. ἀρχοντοὶ δὲ διὰ καὶ μάλλον αὐ-
 θαιρετέον πᾶσι πλουσίου, ἢ ἔχοντα τὴν ἀρχικὴν ἐπιστήμην, ὅτι
 πλείων παρ' αὐτὸν κινδυνεύεται χειρόν ἢ βίλτιον κείσθαι. τί γὰρ
 εἰ τις παρ' αὐτῷ τῷ κακὸς εἶναι πλοῦτον συνείλοχεν, ἀρα ἄξιον
 ἀρχειν αὐτόν; ἀλλὰ μὴ τὸ πρῶτον μὲν, νόμιμον δὲ αὐτῷ καὶ
 δίκαιον, ὅς δι' αὐτὸ τὸ δίκαιος εἶναι πενίαν συνωρικῶν ἐκ αἰ-
 χνύεται; ἀλλ' ἐκείνος μὲν ὁ πλοῦς τῷ ὁπωστοῦ, ἐννεμητός δὲ
 τὴν ἀρχὴν, ἐκ αὐτοῦ εἰδὲν ὁποῖος αὐτὸς γινέσθω νεμετὴς τῷ δικαίῳ.
 φαίνεται γὰρ, ὡς οὕτως εἰπεῖν, οὐ ῥᾶς αὐτὸ τοιοῦτος ἀδικίας μι-
 σῆσαι, ὅλην δ' αὐτῷ ὑπερδεῖν ζημάτων, ἀλλ' ἐκ ἀποδείξεων
 τὸ ἀρχεῖον, δίκων πωλητήριον. ὡς ἐκ εἰκὸς γὰρ αὐτὸν διαράμε-
 νον βλοσυροῖς ὀφθαλμοῖς ἀντιβλέψαι χρυσίῳ. τοῦσαντίον μὲν
 αἰδεδιῦναι τε καὶ σφοδρῶς καὶ τελευτῶντα περιπτύξασθαι, καὶ
 κατ' αὐτὸ τοῦτο χεῖρ οἶδεν, ὅτι ἀρετῆς πλοῦτος μοῖρας τὴν
 πολιτείαν ἡλλάξατο, καὶ ὡς πᾶσι ἄλλοις τὰς πόλεις μεμίδω-
 ται. οἶδεν οὖν ὅτι διὰ τὸ σέμνός τε ἐστὶ καὶ ἑλίου κάθεται,
 περιβλεπόμενος ὑπὸ πολλοῦ τε ἄλλου λείω, καὶ τῶν ὅλων ἡκόντων
 δικαίων τε καὶ πονηρῶν. ἀλλὰ σὺ τι ποιεῖς ἀρετῆς ζηλωτὸν καὶ
 πρῶτα σὺν μὴ λανθανέτω σὲ φρόνησις ἀνδρὸς καὶ δικαιοσύ-
 νης, καὶ ὁ λοιπὸς ἐσμὸς τῶν ψυχικῶν ἀγαθῶν ἐδῆτι φαύλη κρυ-
 πτόμενος. ἀλλ' ἔλκειν τὸ αὐτὸν ἐν μέσῳ, καὶ ἀξιοῦν δημοσι-
 κῆρας

εἶναι τὴν ἀρετὴν, ὡς ἂν ἀξίον οἰκουρεῖν, ἀλλ' ὕπαιθρον εἶναι καὶ ἐναγώνιον. ὃ γὰρ ἴδι, σὺ μὲν ἐκείνους ἐν τῇ παραυτίκῃ κηρύξεις· ὃ δ' ἀνακηρυγμένος αὐτὸς ἴσῃ διὰ παντός, δεῖγμα δούς τῇ ἐξοδοῇ τῇ χρόνου βασιλείας δαδαιμόνος. καὶ οὕτω ποιήσης, ταχὺ πολλοὺς ὅφει πλοῦτον εἰργασμένον αἰσχυρομένους, καὶ ἄλλους ἐγκαλλωπιζομένους αὐθαιρίτῳ πτωχείᾳ· καὶ μεταπίσωται τοῖς ἀνθρώποις αἱ νῦν περὶ αὐτὸν ὑπολήψεις, τὸ πλοῦτον ἐξέρπειν ὄνειδος εἶναι, καὶ ἐν σεμνότητι μοῖρα πενίαν πρῆσαι. Ὡς πολλῶν ὄντων ἃ δέδωκεν ὁ θεὸς βασιλείᾳ ζηλωτῶ καὶ μακάρεσσι, ἡδονὴς ἦτον, εἰμὴ καὶ παντὸς μᾶλλον ἀγασθῆναι τὴν αὐτῆς, καὶ ὑμνήσκει τὴν ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀρχομένων ἰσχυρῇ, ὅτι μετατίθῃσι βασιλεὺς δόξαν ἥθους ἐγκαυμένων ἰδεῖ παλαιῶν, καὶ ἔσφῃ τῇ πρώτῃ, τῇ φαίνεσθαι πάναντία τιμῶν καὶ περὶ πλείους ποιούμενος. Ὅτῳ γὰρ βασιλεὺς χαίρει, τῷ δίδυς αὖξιν ἀνάγκη, καὶ ὑπὸ πλείων ἐπιποδέσθαι. Ἀλλ' ἐνταῦθα τῷ λόγου γενόμενος, ἐθέλω τι καὶ ὑπὲρ τῶν αὐτὸς ἐμαυτῇ παιδικῶν εἶξασθαι. ἐρασθεῖς ὁ βασιλεὺς φιλοσοφίας καὶ παιδείας ἀληθινῆς. ἀνάγκη γὰρ ἐκ τῶν εἰρημνῶν συνερατὰς σοι γενέσθαι πολλοὺς, ὧν τί καὶ ὄφελος. ἐπεὶ νῦν γε ὡς ἡμέληται, κίνδυνος ἀποσβλῆναι, καὶ μετὰ μικρὸν οὐδ' ἐμπύρῳμα λείπεσθαι βουλομένοις ἐναῦσαι. Ἄρα οὐκ ὑπὲρ φιλοσοφίας νύγμαι τανῦν; ἢ τῇ μοῖ οὐδὲν μείον καὶ ἀποικῇ τῶν ἀνθρώπων; ἐστὶν γὰρ ἔχει παρὰ τῇ θεῷ, περὶ ὃν καὶ δῶρε ὄσα, τὰ πολλὰ φραγματίζεται, καὶ ὅταν αὐτὴν μὴ χωρῇ κατιοῦσαν ὁ χθόνιος χώρος, μένει παρὰ τῇ πατρὶ, πρὸς ἡμᾶς ἐνδίκως ἀφ' εἰπούσα, τὸ οὐτὶ μετὰ τῆς χρεῶς τιμῆς φρονέω ὅτι τιμῆσαι Διὸς ὅν αἴσῃ· τὰ δὲ ἀνθρώπινα φράγματ' ἔσθ', παρούσης τῇ αὐτῆς καὶ ἀπούσης, χεῖρ καὶ βέλτιον καὶ παντελὲς δαδαιμόνα καὶ ἀποδαίμονα γίνεται. Ὅτι πῦρ πάντων οὐκ καὶ ὑπὲρ φιλοσοφίας νύγμαι. καὶ εἴη γέ τοι καὶ τῆς δόξης, ὡς Πλάτων εἰξάμενος οὐκ ἀτύχισεν. ἴδοιμί σε τῇ βασιλείᾳ προ-
σεῖ.

σειληφῶτα φιλοσοφίας, καὶ οὐκ ἔτι αἷ μου πρόσω τις λέγοντός
 τι περὶ βασιλείας ἀκούσεται. Ἀλλ' ὥρα γὰρ ἦδη σιγαῖν, ὡς
 ἐνὶ τούτῳ παύειν σιωπῆκα· καὶ γινῆται τὸτο, δέδωκά σοι ὅ-
 περ ἀρχόμενος ἦπασα, λόγῳ μετ' αὐτὸς ὑποσχόμενος ἀδελαν-
 τα βασιλείῳ σοὶ δεῖξαι. καὶ γὰρ εἰς λόγος ὄντως ἔργου σκίη.
 παρὰ σὲ ὅτ' αὐτὸν ἀντίπτω ἔμβιον ἀπολαβεῖν καὶ κινούμενον.
 καὶ ὁλομαί γε οὐκ εἰς μακρὰν, καὶ ἀποδώσεις μοι τοῦ βασιλείῳ
 τὸ ἔργον, εἰ μὴ θυραυλήσουσιν οἱ λόγοι περὶ τὰ ὥτα, ἀλλ' εἰς-
 ρυήσουσιν τε καὶ τοῖς μυχοῖς πῆς ψυχῆς ἐνδιατήσουσιν. ἐμὲν
 ἀδεικέειν πείδομαι τὴν φιλοσοφίαν ἐπὶ τὴν παραινέσιν ἔξωρμή-
 θαι, σὺν ἀπουδίᾳ τῇ θεῇ προθυμουμένη τὰ σὰ αὔξειν, ὡς εἰ-
 κάσαι ῥέδιον· ἐγὼ δ' ἂν δίκαιος εἴην ἐπολαῦσαι πρῶτος τῆς ἐ-
 μαυτῆ ἀπερμάτων τ' βλάβης, οἷόν σοι πλάττω βασιλεία, ποῖ-
 πε πειρώμενος, ὅταν περὶ αὐτῶν αἱ πόλεις παρέχω λόγον
 καὶ δέχομαι.

Θ Ε Η Ι Γ Τ Ξ Ο Υ

Φ Ι Λ Ο Σ Ο Φ Ο Υ,

Τοῦ Ἐπικληθέντος ὑφραδοῦς . περὶ φιλίας .

Ἰ δὴ ποτε, ὦ μακάριοι, αὐ μὲν τις ὑμῖν διη-
 γηταὶ περὶ τῶν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν, ὡς ἐπο-
 λέμισαν πρὸς ἀλλήλους; ἢ περὶ τῆς Ξέρξου
 στρατείας, ἣν ἤλασεν ὑπὲρ Ἑλλήνων τε καὶ
 τῆς Ἑλλάδος, ἢ περὶ τῆς Ἑλλάδος αὐτῆς, ὅπο-
 σα ἀνέτλη πρὸς ἑαυτὴν σασιάζουσα· ἐκ τῶν μὲν ἡδεδόκε
 τῶν
 λόγων, καὶ κατέχευε κηλούμενοι, καὶ τοὺς ἡεῖς ἀξιούτε μαθαί-
 νειν, ἀρξάμενους ἀπὸ τῆς μινυίδος τῆς Ἀχιλλείας, ὡς ταύτῃ
 οὔσαν ἱκανῶς παιδίδειν, καὶ διὰ τῆς σοφωτέρους ἰσομενούς,
 ἐὰν ἐπίστανται πόλεων τε καὶ ἰδίων πόλεμους τε καὶ ἑχθρας,
 καὶ τὰς ἀπ' αὐτῶν συμφοράς· τῶν δὲ ὑπὲρ φιλίας λόγων, καὶ
 ὅποσα ἀνθρώπους ὀνίησιν, οὐδὲν πάποτε ἐφροντίσατε, οὔτε
 αὐτοὶ βουλόμενοι μαθεῖν, οὔτε τοῖς παισὶν ὑμῶν παρακλιδό-
 μενοι; καίτοι ἔρε μὲν ἀπολέσθαι ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸς ὑ-
 χεται ὁ τῆς ἑλδος ποιητής· αὐτοὶ δὲ φιλίας οὐδεὶς ἀνέλοιτο ζῆν,
 ἔχων τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ. Ὅς τις μὲν οὐκ ὀλίγου ἄξιόν τὸ πράγ-
 μα νομίζει, ἴσω σφόδρα ὀλίγου ἄξιός ὢν· ὅτῳ δὲ ὀλίγος εἶ-
 ναι δοκεῖ, τῶν Θεόγνιδος ἀκουσάτω. Παύρους δὲ ῥήσεις Πολυ-
 παί-

παῖδῃ, ἀνδρᾶς ἑταίρους. Πιστοὺς δὲ χαλεποῖς πράγμασι γινώσκουσιν. Τί αὖ ἐστὶν ὁ ραθυμεῖτε περὶ τὸν λόγον; ἢ ὑμεῖς μὲν αὐτοὺς ραθυμεῖτε· φιλήκοοι γὰρ ἐστέ, καὶ πάντ᾽ ἀκούετε προθύμως ὅ, τι αὐτοὶ λέγῃ· λέγουσι δὲ οὐ πάντ᾽ οἱ λέγοντες. ἀλλ' οἱ μὲν ἐπαινοῦσιν ὑμᾶς σωμαζόντες, οἱ δὲ ἐμμελεῖν ὁσι τῶν δεινότητων, οἱ δὲ ἄδουσι καὶ προσάδουσι, γλυκεῖά τε καὶ μαλακῶς κατὰ χεῖρας ὑμῶν ἀρμονίαν· λόγους δὲ, δι' οὓς αὐτοὶ ἄνθρωποι ἀμεινον ζῶσιν, οὐ σφόδρα εὐπορεῖν μοι δοκεῖτε, οὐχ ὑμετέρῃ κἀκῇ, ἣν δὲ λεγομένων φιλοσοφεῖν, οἱ σφίσι ἀποχρῶν ὑπελήφασιν ἐν γυνίᾳ μόνῃ πρὸς τὰ μεράκια ψιθυρίζειν, φάσκειν δὲ τὰ μέσα τῆς πόλεως κατὰ τὸν Καλλικλέους ὀνειδισμόν, καὶ ταῖς ἀγοράς, ἐν αἷς φησὶν ὁ ποιητὴς ἀειπαρίπτας τελέθειν τοὺς ἀνδρας. Τύτους μὲν οὖν ἑταῖρον ἐνταυθοῖ μένειν, οὐ περ μένειν ἐθέλουσιν. ἡμῖν δὲ προσαχτέον εἰς τὸ φῶς τοὺς λόγους, καὶ συνειθιστέον αὐτοὺς ὅχλον τε ἀνέχεσθαι, καὶ θόρυβον ὑπομένειν καὶ δῆμιον φωνῶν συγκαθήμενον. πάντως εἰ καὶ ὅσα ἐν ποιῇ ἱκανοί, καὶ πολλοὺς ἅμα διωήσονται· οὐ γὰρ τοῖς σιτίοις ἴσως ἰοίκασιν, ὅσα ἐνὶ μὲν καὶ δυοῖν ἀντάρχει, πλείους δὲ οὐκέτ' ἀνὰ κόρεσιν δαιτυμόνας· ἀλλὰ ταῖς ἀκτῖσι μᾶλλον τῷ μεγάλῳ θεοῦ, αἵ τοις δυοῖν ὀφθαλμοῖν τοὺς μυέτους οὐχ ἥττον καταλάμπουσιν. Ἀλλ' ἐπιστρέψωμεν τὸν λόγον, οὗ προαχόντες αὐτὸν ἀπεπλανήθημεν. καλὸν μὲν δὴ ἐφίλιππῳ τέχνῳ γινώσκειν, ἢ διαγνώσκειν τοὺς καλοὺς ἵππους ἢ φαυλοτέρων· καλὸν δὲ καὶ φιλοχρῆσθαι τῶν λίθων πεπλάσθαι, ἢ βασανίζουσι τὸν χρυσόν. κτήσασθαι δ' αὖ καὶ βοῦς ἀμείνους ὁ βοῶν ἀρετῶν ἐπισκευμμένος, καὶ πλοῖον ὀναυτικός, καὶ κυῖας ὁ κυνηγῆτης. Ἐγὼ ὅτι μὲν ἄλλα εἰμὶ φαῦλος καὶ ἀτεχρος, καὶ οὔτε ἀγαπῶ σφόδρα οὔτε ἐπίσταμαι κτείνειν· ἐνός δὲ εἰμὶ κτήματος ἱεράνης, φιλίας ἀληθινῆς καὶ ἀδελφῆς. καὶ τὸ ἀνελόμην ὑπάρχει μοι μᾶλλον ἢ Νισαῖον ἵππον, καὶ κυῖα Κελτὸν, καὶ τὸ Δαρείου χρυσίον, καὶ τὸ ἐν Κρήτῃ ταῦρον, καὶ τὴν Ἀχιλλέως ἀσπίδα, ὡς ἐποίη-

ἀριβῶς καὶ ἐπιλέγεσθαι, δι' ὧν καὶ αὐτοὶ μὴ λησόμεθα, κα-
 θάρπυ, οἶμαι, οἱ τὰ θνητὰ ἰχνηλατοῦντες, κρημνὸν αὐτὴν
 χρηστῆς ἀρετῆς ἐπὶ τινα ἄτομον ἔξουχθέντες; καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐν
 τῇδε τῇ θνητῇ πολλὰ καὶ ποικίλα θνητὰ, εὐδαίμονα φίλων
 μιμεῖται· μάστιγα δὲ τὸ πᾶσι ἐπιβουλότατον τε καὶ ἀρειώτα-
 τον, ὃ καλεῖται ὑπὸ τῶν νυνὶ ἀνθρώπων ὑπόκρισις. τοσαύτη ἢ
 αὐτῆς ἢ πρὸς τῶν μίμησιν κακουργία, ὥστε καὶ μέγχις εὐνῆς ἑλ-
 θοῖς ἀν' ἀλλήλους, πῶς ἴχνησιν ἀπατόμενος· τῇ δὲ οὐκ ἀρ-
 κεῖ βαίνειν ὁμοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ φωνῆς αὐτῶν ἀκούσαι παραπλη-
 σίας, καὶ φθέρματος εἰς ἀπάτην γεγοντυμένου. οἶκει τῶν ἀν-
 θρωπίνων ἀγαθῶν ὅπως ἕκαστον εἶναι κινδυνῶν κεκαλυμμένον,
 μηδὲν τε ἀκρατον τῷ σῶματι· καὶ λέγει τις ὀρθῶς ἄρα τῶν τοῦ
 γέλωτος ποιητῶν, ὅτι μηδὲν ἐστὶν ἀγαθὸν ἐν τῷ βίῳ φερόμε-
 νον, ὥς περ δένδρον, ἐκ ρίζης μιᾶς. Αἰεὶ δ' ἄρα αὐτὰ προσπέ-
 φυκε καὶ κακόν. ταῦτο οὐκ ἐστὶν ὃ διόλλυσι πρὸς πολλοὺς, οὐκ
 ἔχοντας ἐκώλως ἐκλέγειν τὰ ἀμείνω τῶν φαυλοτέρων. διώμεθα
 οὐκ ἐγὼ τε καὶ ὑμεῖς τῆς Ὀμηρικῆς Ἀθλιᾶς, ἐὰν πως ἡμῶν ἀ-
 ποσκηδάσθαι πολλὰ ἀχλὺ τῶν ὁμμάτων, ὅφρ' οὐ διαγινώ-
 σκοιμεν οὐθέν ἐν ταῖς μάχαῖς καὶ ἀνδρα, ἀλλὰ φίλων ἀλη-
 θῆ καὶ πεπλασμένῳ. λεκτέον οὐκ ὅσα τέ ἐστι καὶ ὅποια αὐτῶν
 γνωρίσματα τῷ μέλλοντος ἐγκριθήσονται. καὶ γὰρ δὴ καὶ σὺν
 Ἀθλιᾷ καὶ χεῖρα κινεῖν ὃ (τῆς Ἀθλιᾶς) λόγος φησί. Πρῶτον
 μετ' οὐκ ὁδοκιμαζόμενος ἐς φιλοσοφίας τε καὶ φιλοσέκειος ὅτι
 μάστιγα, καὶ φύσει τούτῳ κέρῃ ὄντι ὡς παραίτιον τῆς ξυγ-
 κολλήσεως. Εἰ οὐ φαίη μέ τις ληρεῖν ἐξ αὐτῶν τῶν προοιμίων,
 κελδόντα πρὸ πείρας γινώσκειν ἂν μετὰ πείρας οἶόν τε μόνης·
 οὐ τοι γινώσκω μὴ δέησιν εἶναι μαρτυρῆς. οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν, κα-
 τὰ τὴν ποιητῆν, Ἀπὸ δρυὸς ἐστὶ παλαιφάντου, οὐδ' ἀπὸ πέ-
 ρης. Ἀλλ' ἐκαστὸν καὶ πατὴρ καὶ μήτηρ ἐστὶ καὶ ἀδελφός, ἴσως
 καὶ συγγενής. ὅταν οὐκ ἐθέλῃς γινώσκειν, ὅπως σοι χηρίσται
 φίλῳ ἀνθρώπῳ ὅπως, γινώσκειν πρῶτον καὶ ὅπως ἐχρήσατο τῷ

πατεῖ, ἢ ὅπως τῇ μητρὶ, ἢ ὅπως τὰδελφῶ χεῖται, ἢ ὅπως ἔχει πρὸς τὴν γυναῖκα. Εἰ μὲν γὰρ τούτοις παρὸς τε εἴη καὶ εὐ-
 νους, ἐλπίζει χεῖ καὶ παρὸς ἑαυτὸν τὰ ἀμείνω· εἰ δὲ χαλεπὸς
 καὶ δυσμενής, σοὶ πόρρωθεν αὐτὸ εἴη φεύκτος. ὁ γὰρ παρὸς τὰς ἑ-
 δον πονηρὸς, οὐκ αὖ γίνεται παρὸς τὰ ἔξω χρηστός. Μὲντὰ δὲ ταῦ-
 τα σκεπτέον, εἰ μὴ παντελῶς ἄφορος ἀχαριστίας. ὥσπερ γὰρ
 τῆς γῆς ἡ μὲν ἄκαρπος, ἡ δὲ πῖσι τὰς ἀμοιβὰς ἀποδοῦναι τῷ τὸ
 σπέρμα καταβαλόντι· οὕτω καὶ τῇ ψυχῇ αἱ μὲν ἄγονοι χα-
 ερίων καὶ λήσμονες, καὶ παρὸς φιλίαν ἀχρεῖοι, ταῖς δὲ ἐπαυδαῖ
 τὸ παρὸς θυμον εἰς τὴν ἔκτισιν. οὐ γὰρ πάντως τὸ ἔργον ἀπαιτητόν,
 ἀλλὰ τὴν γνώμην μόνον ἐξετάσειον, καὶ εἰ ποσαῦτα ἐκτίουσιν
 ὅσα διώσονται· διώσονται δὲ πάντως ἐπαινεῖν τε καὶ μνημονεύειν.
 οὐδὲν γὰρ ὅλως φιλίαν οὔτε συωδεῖ μᾶλλον ἀχαριστίας, οὔτε
 διόλλυσιν ἀχαριστίας. καὶ διὰ τὸ τοῦ Περσικοῦ νόμος δίκας εἰ-
 σπράττεται ἀχαριστίας, ὅτι μάλιστ' ἐμποιεῖ μίσος ὅπῃ αὐτὴ.
 οὐδὲ μὴδὲς κολλάζει νόμος, ἐνταῦθα περ αὐτῆς μισοῦσι μὲν
 ἀλλήλους, οὐ δικάζονται δὲ, ἀλλὰ κρύπτουσι τὸ ἔχθος. Σκε-
 πτέον δὲ καὶ ὅπως ἔχει τὸ θῆραμα παρὸς ἡδονὰς τε καὶ πότους πολ-
 λούς, καὶ εἰ μὴ σφόδρα τοὺς μὲν ἀποφυγάνει, ταῖς δὲ ἀλίσκε-
 ται· πολλοὺς μὲν γὰρ αἰρεῖσθαι πότους, πολλὰς δὲ ὑπερβαί-
 νειν ἡδονὰς, ἐν τοῖς ὑπὲρ φιλίας ἀγῶσιν ἀνάγκη. διὰ τί ποτε
 ἄλλο γνώριμος ὁ τῷ Σίρφοιου, ἢ ὅτι τὰς σὺν Ορέσῃ ταλαιπω-
 ρίας τῆς οἴκοι βασιλείας περὶ πλείονος ἐπὶήσατο; Καὶ μὲν πῶς
 καὶ τότε δεῖ σκοπεῖν, εἰ βάσκαρος, εἰ φθόρου κρείστων· ἢ
 προσδοκᾷ τινα ἰκανῶς αὐτὴν εἶναι φίλον, ὃς τὸ τοῦ νόσημα ἐν-
 τὸς ἔχει, ὃ πέφυκε τοῖς μὲν ἔγγιστα πολεμεῖν, τῷ δὲ μὲν παρὸς
 σπικόντων ἀπέχουσαι; Οὐ μὲν οὐδὲ τότε παραλείψεις, ὡς ἐγ-
 ῶμαι, ὅταν κείνῃ μείλῃς φύσιν φιλικῶς τε καὶ μὴ, μὴ σε λά-
 θῃ, μετέχουσα ἀεὶ φιλείας. ἐναντιώτατον γὰρ που σμικρο-
 λογία ψυχῇ μελλούσῃ φιλίας ἀληθινῆς ἐπορέξασθαι· ὁρᾷ μὲν
 γὰρ πού τις καλομενέους φίλους, ὅτι τέως μὲν τὰς δειξιάς τε
 ἀλ-

ἄλλήλοις συμβάλλουσι, καὶ συμπιεπατούσι, καὶ συνδιέ-
 γουσι· ἔπειδ' ὅλ' ἄγα κέρματα μεταξὺ τύχη τις βάλλῃ, ὥσ-
 περ τὰ κυνάρια μεθ' ἄλλόμοισι δάκνουσι τε ἀλλήλους καὶ σπα-
 ράττουσι. Τί οὖν ὁ φῶς καὶ ὁ χάρις, μὴδὲ φιλοχρήματος,
 μὴδὲ βάσκανος; ἄρα εἰ φιλόδοξος εἴη καὶ πάνυ τῷ φρονεῖν ἐ-
 ξηρημένος, ἔσθ' ὅπου αὐτὸν δίκονιν ὠνήσῃ; καὶ τίς ἐκ οἰ-
 δόν' ὅτι τὴν ἐκ φιλίας ἰσότητά οὐ σφόδρα ἀνέχεται φιλοτιμία;
 ἐπερόπτιν δὴ καὶ ἀλαζόνα πολλὴν ἰσνησορίας ζητοῦντι μὴτε ἐγ-
 κείνωμεν· οὐ μὲν οὐδὲ ἀκρόχολον ἢ ὀργίλον. πῶς γὰρ ἐπι-
 τίδειος εἰς σωήθειαν ὁ μεμλανός; ἐγὼ δὲ οἶμαι τὴν ὀργὴν
 μαίαν ὀλιγοχρόριον εἶναι. Τότε τοῖς τὴν μετὰ ταῦτα σκεπτεόν,
 εἰ μὴ σφόδρα ἐφ' ᾧ τι κινεῖται τῶν οὐ πάντῃ χρησῶν, κυβείαν, ἢ
 πέττειαν, ἢ κιθαριστικὴν, ἢ αὐλαύς. ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ᾧ τι
 τοιοῦτον αἰ ἐπιθυμίαί πασαι ῥέπουσι, τῷ δὲ οὐκ αὐτὸς εἰς τ' α-
 μείνω γίγνοιτο φιλίας ἰσχυραὶ, ὥσπερ ρεῦμα ἐπὶ τὸ φρονέ-
 σθαι ἀποτίτραμμένα. ἄρ' οὖν οὐκ ἀπὸ πέτεος ῥέξουρ' αὐτὸς εὐ-
 πνοκεκαθαρκένον; ἢ καὶ χρυσοῦ σπανιώτερον ἀρετῇ, καὶ ἀγα-
 πητὸν ὅτῳ καὶ εἰς πού τοιός τις τὴν κείσιν ἀφίκοιτο; οὐκ ἄρα
 πολὺ φίλος, οὐδὲ μυεόφιλος ἔσται ὁ τῆς ἐκλογῆς ἐπιστήμων. Καὶ
 γὰρ αὐτὸ ἀναγκαῖον αὐτῷ μὴ ἐπ' ὀλίγων ἰσαμενόν, μὴδὲ τοῖς
 πλείοσιν ἔχειν ὅ, τι χρῆσταιτο. σκέψαι γὰρ πολλοὺς ἀνθρώ-
 πους οὔτε χαίρειν τοῖς αὐτοῖς, οὔτε αἰῶσθαι δυνατὸν, οὔτε
 μὲν τύχῃ μοίᾳ κεχῆσθαι, ἀλλὰ τῷ μὲν ἄλλο τι, τῷ δὲ ἄλ-
 λο τι ἡδύ τε ἔφυ καὶ ἀλγεινόν· καὶ τῷ μὲν εὖ ποτε, τῷ δὲ οὐχ
 οὕτως ὁ δαίμων χρῆται. λεγέτω οὖν ἡμῖν ἐκεῖνος ὁ τὸ πλῆθος ἐν
 φιλίᾳ τιμῶν, ὅταν τῶν πολλῶν αὐτὸς φίλων τοῖς αὐτοῖς οἱ μὲν
 χαίρωσιν, οἱ δ' ἄχθονται, ποτέροις σωζομένηται; καὶ ὅ-
 ταν ὁ μὲν σωμαλγεῖν αὐτὸν, ὃ δ' σωτορπάζειν ἐθέλῃ, εἰς πό-
 τερον αὐτοῖν βαδίζειται; ἄρ' οὐκ ἀναγκαῖον αὐτῷ, τιμῶντι τὴν
 ἑτέρους, τοῖς ἀτιμωμένοις ἀπέχθεται; πῶς τὸ Ὁμήρου πολὺ
 αὐτὰρ ἀρᾶν ἑτέρων ἐπὶ τῷ φίλῳ λέγει, ἢ ἐπὶ τῷ λαφύρῳ· ὅτι τοῖς

φρονίμοις ὅπως ὀλίγον τὸ φίλον. Ἀλλ' ἐπειδὴ χαλεπὰ τὰ κα-
λὰ, καὶ οὔτε αὐτοὶ κακίας ἄτερ, οὔτε οὓς κένομεν· οὐ πάν-
τως ἀποκριτέον αὐ εἶη πῶς ὀντισαοῦν καὶ σμικρὰ κῆρα φέρονται
ἐν τῇ ψυχῇ· ἀλλὰ ζηπιτέον μόνον ἐπὶ τῇ τοιούτων, εἰ μή τι νῦν
παραπλησίῳ μοχθηρίας εἶδει περιπεπνῶκαμεν. ἀρετὴ μὲν
γὰρ πρὸς αὐτῷ ἅπαντα σύμφωνος, κακία δὲ οὔτε πρὸς ἀρετῷ
ἄμικτός, οὔτε ὑἄρετος ἑαυτῇ. ὅθεν οὔτε ὀξύθυμος ὀξύθυ-
μος γένοιτ' αὐ φίλος, οὔτε νωθεὶ νωθῆς, οὔτε αὐθάδης αὐθά-
δης. Διαμιχθεὶς ἢ ταῦτα φέροι αὐ ἄλλα μετρίως, καὶ συγ-
κρινῶτο. ὑβρίστῃ μὲν γὰρ ἀιάλγντος προσαρμόσει, μεγαλαύ-
χῳ ἢ μικροπρεπῆς, ὑπερόπτῃ ἢ καταπλεπληγμένος, ὁ δὲ νω-
θέστερος τῷ κεινημένῳ πλέον. ἐνέγκαι δ' αὐ καὶ φειδωλὸν ὁ
περὶ τὰς δαπάνας ἐκκεχυμένος, καὶ πρὸς φιλόδοξον ὑμικτός ὁ
σφόδρα τῷ λαθεῖν ἐρασῆς· τοιαῖδε μόντοι καὶ τῷ φρόνῳ, ὁ
πόσαι μνήμης ἀκλεοῦς ἔτυχον, ἐφ' ὧν μόνιμοι αἱ συζύξεις,
Χαβρίου γὰρ καὶ Ἰφικράτους φιλίαν ἄδουσιν· ἡ δ' ὁ μὲν αὐ-
τοῖν σιμῶνός τε καὶ δρασῆριος, δυσκίνητος ἢ ὁ Χαβρίας· ἡ-
γεῖτο δὲ μὲν χαλινῷ δόμομος, ὁ δ' ἐκείνου, εἰς δέον ἀλλήλοις συ-
νηρμοσάτιν. Ὁ μῆκος ἢ ἄρα οὐ πόλεμον ποιῆσαι μόνον, ἀλ-
λὰ καὶ φιλίαν ἠπίεστο· Ἀχιλλεὺς γὰρ Πάριον κλονεῖ ποίησε φί-
λον, τῷ μεγαλαύχῳ τὸν μείλιχον. Στρεβλὸν τε αὐ καὶ Διο-
μήδην, πῶς μὲν ἀνέξικακον, τὸν δ' οὐ σέγοντα ὕβριν· ποῖ δ' ἡττα
ἄμφω ταῦτα μαρτυρεῖ τοῖν ἀνδρῶν; ὅπου πεποιήκε τὸν βασι-
λέα τῷ Ἀχαιῶν δειπνέοντα τὸ σφατόπεδον μετὰ τῷ τῷ Ζελεΐτου
τοξείῳ. ὀνειδιδόντες γὰρ ὑπ' αὐτῷ κατ' ὀργὴν, ὁ μὲν οὐκ ἀ-
νέχεται, ὁ δ' ἡσυχάζει. Ταῦτα μὲν δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἔοι-
κεν, ἐκ κριτέον τε καὶ ἀποκριτέον τῷ τῆς ἐκλέξεως ἐπιστήμονι.
Θηρόσονται δὲ ἡμῖν οὗτοι καὶ ἀλώσονται τίνα ἔσπον; ἔ γὰρ
ἀφιετέον ἐξευρεθούσας τὰς αἰδρας, ἀλλὰ κύκλῳ περιθρεπτέον
αὐτὰς μετὰ πλείστος προθύμιας, ἢ τοὺς θάμνους κυνεγίται.
ἡμερόν τε γὰρ καὶ οὐκ ἄξιον τὸ θηρίον· ἢ τε σπουδὴ ἡμῖν οὐ

κρία-

κριαδίων ἔντεον, ἀλλὰ βίου ξύμπαντος κοινωνίας. ποίας
 δῆτα αὐτοῖς ἄρκυς περιησόμεθα; ἢ ποῖον ἀποθήσομεν δέ-
 λταρ, ὃ μήτε πημαεῖ γυσαμείους, μήτε ὕπουλον καὶ δε-
 λικραὺ ἔξει τῷ ἡδονῷ, ἀλλὰ προσέξεται ἀβλαβῶς καὶ γοη-
 τεύσει ξυῖ ἀφελείᾳ; θηρία μὲν γὰρ καὶ ἰχθύς, ἀλλὰ ἅτ-
 τα διλεάσματα ἀποδεικνύουσιν, αἰροῦσιν οἱ τε ἀσπαλινοὶ
 καὶ οἱ κυνηγίται· μόνοι δὲ τῷ τῷ ζῶν ὀφίλος αὐτῷ διλεά-
 ζεται τῷ θηριόοντι. διὸ καὶ καλὸν εἶναι καὶ ἀγαθόν, ὥστε
 αὐτῷ γυσαμείου τῷ ἄρχῃ ἐνέχισθαί τε καὶ μηκέτι ὑπε-
 ρῶς ἀπολύεσθαι. τῷτο δὲ αὐτὸ καὶ τῷ ἐκλογικῷ αἰσώματος
 περιποιήσει. ὁ μὲν γὰρ προσίων καὶ γαννύμενός τοιῷδε ὄν-
 τι, οὗτος ἐστὶν ὃν πάλαι ἐπέζητῶμεν. ὁ δὲ ἦτοι μὴ θαυμά-
 ζων τῷ ἀρετῷ, ἢ ἀποφεύγων, ὁ μὲν ὡς ἀσάιστος, φτω-
 χτός· ὁ δὲ, ὡς πονηρὸς, μισητός. Τὰ δὲ καθ' ἑκάστα ἀγ-
 κιστρα πῆς θήρας ἑποῖα ἅττα ἔσαι, λέγωμεν ἐφεξῆς. ἀπο-
 σιτέον δὲ πρῶτον αὐτῷ πόρρωθεν, ὥσπερ δὲ τοῖς πᾶσι,
 ἡρέμα χειροῖν ποιουῦντας, ἀπὸ τῶν συμκρῶν καὶ φαυλοτά-
 των ὡς αὐτοῖς ἀρχομένους, οἷον τῷ ἀποστορῶν ὑμῶναις,
 καὶ ἐκλέγεσθαι ἐπιδεδίξας, καὶ συμπαρακαθίζεσθαι, καὶ
 συμπαραβαδίζεσθαι, καὶ ὅλον γινέσθαι ὅτι ἡδοπο ὀρωμέ-
 νῳ. μεταδιωκτέον δὲ καὶ ἐν ἀγορᾷ τόπον, οὗ τὰ πολλὰ ἐκεί-
 νῳ σιωπῶμεθα, καὶ ἐν συμποσίοις, καὶ ἐν βαλανείοις,
 καὶ κατὰ θεωρίας, ἢ κατὰ στρατείας, ἢ ἐν ὁδῶν πορείαις,
 ἢ ἐν τισὶν ἄλλαις κοινωνίαις. πρῶτα γὰρ οὐ μεγάλα μὲν
 φαῖμεν αὐτοῖς· ἀρχαὶ δὲ ὅμως αὐτοῖς τὰ ἐλάχιστα τῶν μεγίστων.
 Εἰ μὴ ἐδιδόκειν ἐγὼ τοὺς καταγελασσομένους ἐπὶ τῇ λεπτο-
 λογίᾳ, εἶπον αὐτοῖς καὶ φαυλότερα θήρατρα τῶν εἰρημέ-
 νων· τοῦ δὲ ἐὰν λέγω ὅτι καὶ τὸ δεξιὰν ἐμβαλεῖν, καὶ τὸ
 πίεσαι τῷ θηριόοντι τῷ χεῖρα, καὶ τὸ θλίψαι τῶν δα-
 κτύλων, εἰσὶν τι καὶ ἄλλοις μελλούσης φιλίας· κατὰ γι-
 λᾶσσονται ἀμίλῃ, εὐοῖδα, καὶ συμπεριλόγον ἐρούουσιν·
 ἐγὼ

φρονίμοις ὄντως ὀλίγον τὸ φίλον. Ἀλλ' ἐπειδὴ χαλεπὰ τὰ κα-
λὰ, καὶ οὐτε αὐτοὶ κακίας ἄτερ, οὐτε οὓς κείνομεν· οὐ πάν-
τως ἀποκριτίον αὐ εἶν τὸν ὀντιναοῦν καὶ σμικρὰν κῆρα φέροντα
ἐν τῇ ψυχῇ· ἀλλὰ ζητεῖον μόνον ἐπὶ τῷ τοιούτῳ, εἰ μή τινα
παραπλησίῳ μοχθηρίας εἶδει περιπέπνηκαμεν· ἀρετὴ μὲν
γὰρ πρὸς αὐτῷ ἅπαντα σύμφωνος, κακία δὲ οὐτε πρὸς ἀρετῷ
ἁμενῆς, οὐτε ὑπάρξουσ αὐτῇ· ὅθεν οὐτε ὀξύθυμος ὀξύθυ-
μῳ γένοιτ' αὐ φίλος, οὐτε νωθεὶ νωθῆς, οὐτε αὐθάδης αὐθά-
δει. διαμιχθεὶς ἢ ταῦτα φέροι αὐ ἀλλήλα μετρίως, καὶ συγ-
κινῶτο· ὑβριστῇ μὲν γὰρ ἀάλγντος προσαρμόσει, μεγαλαύ-
χῳ ἢ μικροπρεπῆς, ὑπερόπτῃ ἢ καταπεπληγμένος, ὁ δὲ νω-
θεύστερος τῷ κεινημένῳ πλέον· ἐνέγκαι δ' αὐ καὶ φειδωλὸν ὁ
περὶ τὰς δαπάνας ἐκπεχυμένος, καὶ πρὸς φιλόδοξον ὑμικτος ὁ
σφόδρα τῷ λαθεῖν ἱρανῆς· τοιμίδε μέντοι καὶ τῷ πρὸς δειν, ὁ
πόσαι μνήμης ἀκλειοῦς ἔτυχον, ἐφ' ὧν μόνιμοι αἱ συζῶξεις,
Χαβείου γὰρ καὶ Ἰφικράτους φιλίας ἄδουσιν· ὡς ἢ ὁ μὲν αὐ-
τεῖν συμπονός τε καὶ δραστήριος, δυσκίνητος ἢ ὁ Χαβρίας· ἄ-
γε ὁ μὲν χαλινῷ δειόμενος, ὁ ἢ κλέψου, εἰς δέον ἀλλήλοισι συ-
νηρμοσάτω· ὁ μὲν ἢ ἄρα οὐ πόλεμον ποιῆσαι μόνον, ἀλ-
λὰ καὶ φιλίαν ἠπίσατο· Ἀχιλλεὶ γὰρ Πάφος κλονεῖ ποίησε φί-
λον, τῷ μεγαλαύχῳ τὸν μείλιχον· Σθενέλῳ τε αὐ καὶ Διο-
μήδῃ, τὸν μὲν ἀνέξιχαλον, τὸν ἢ οὐ στέγοντα ὑβριν· ποῖ δὴ τα
ἄμφω ταῦτα μαρτυρεῖ τοῖν ἀνδρῶν; ὅπου πεποιήκε τὸν βασι-
λέα τῷ Ἀχαιῶν δεικνύοντα τὸ στρατόπεδον μετὰ τῷ Τελεΐτου
τοξείῳ· ὀνειδιδύντες γὰρ ὑπ' αὐτῷ κατ' ὀργῇ, ὁ μὲν οὐκ ἀ-
νέχεται, ὁ ἢ ἡσυχάζει· ταῦτα μὲν δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἔοι-
κεν, ἐκ κριτέον τε καὶ ἀποκριτέον τῷ πῶς ἐκλέξιως ἐπιστήμονι·
Θηρόδισονται δὲ ἡμῖν οὗτοι καὶ ἀλώσονται τίνα ἔσπον; ἢ γὰρ
ἀφίτεον ἐξευρεθῶντας πῶς αὐδρας, ἀλλὰ κύκλῳ περιθρακτέον
αὐτῶς μετὰ πλείους προθυμίας, ἢ τοὺς θάμνους κυνεγίται·
ἡμερόν τε γὰρ καὶ οὐκ ἄξιον τὸ θηρίον· ἥτε σπουδὴ ἡμῖν οὐ

κρία-

κρεάδων εἴκετο, ἀλλὰ βίου ξύμπαντος κοινωνίας. ποίας
 δῆτα αὐτοῖς ἄρκυς περισσόμεθα; ἢ ποῖον προθήσομεν δι-
 λεαρ, ὃ μήτε πημαεῖ γυσαμενούς, μήτε ὕπουλον καὶ δε-
 λερὰν ἔξει τῷ ἡδονῇ, ἀλλὰ προσέξεται ἀβλαβῶς καὶ γοη-
 τεύσει ξυῷ ἀφελείᾳ; θηρία μὲν γὰρ καὶ ἰχθύς, ἀλλὰ ἄτ-
 τα διελιάσματα προδεικνυῖται, αἰροῦσιν οἳ τε ἀσπαλνυταὶ
 καὶ οἱ κυνηγέται· μόνον δὲ τῷ τὸ ζῶον ὁ φίλος αὐτῷ διελιά-
 ζεται τῷ θηρύοντι. διὸ καὶ καλὸν εἶναι καὶ ἀγαθόν, ὥστε
 αὐτῷ γυσαμενὸν τῷ ἄρσεν ἐνίχισθαί τε καὶ μηκέτι ὑπε-
 τῶς ἀπολύεσθαι. τῷτο δὲ αὐτὸ καὶ τῷ ἐκλογῇ αὐτόματον
 περιποιήσει. ὁ μὲν γὰρ προσιὼν καὶ γαννύμενός τοιῷδε ὄν-
 τι, οὗτος ἐστὶν ὃν πάσαι ἐπιζητῶμεν· ὁ δὲ ἥτοι μὴ θαύμά-
 ζων τῷ ἀρετῇ, ἢ ἀποφεύγων, ὁ μὲν αἰς αἰσίσθητος, φευ-
 κτός· ὁ δὲ, αἰς πονηρός, μισητός. Τὰ δὲ καθ' ἕασα ἀγ-
 νιστρα τῆς θήρας ὅποια ἄττα ἔσαι, λίγωμεν ἐφεξῆς· προ-
 σιτέον δὲ πρῶτον αὐτῷ πόρρωθεν, ὥσπερ δὲ τοῖς πῶλοις,
 ἡρέμα χειροῦν ποιουμένης, ἀπὸ τῆς σμικρῶν καὶ φαυλοτά-
 ται ὡς αὐτὸ δόξειεν ἀρχομένους, οἷον τῷ προσερχῶν ὑμονῶς,
 καὶ ἐξελίγεσθαι ἐπιδιξίως, καὶ συμπαρακαθίεσθαι, καὶ
 συμπαραβαδίζειν, καὶ δῆλον γινέσθαι ὅτι ἤδοιτο ὀρωμέ-
 νῳ· μεταδιωκτέον δὲ καὶ ἐν ἀγορᾷ τέπον, οὗ τὰ πολλὰ ἐκεί-
 νῳ στυγνόμεθα, καὶ ἐν συμποσίοις, καὶ ἐν βαλανείοις,
 καὶ κατὰ θιωρείαν, ἢ κατὰ στρατείαν, ἢ ἐν ὁδῶν πορείαις,
 ἢ ἐν τισιν ἄλλαις κοινωνίαις. πρῶτα γὰρ οὐ μεγάλα μὲν
 φαῖμεν αὐτῷ· ἀρχαὶ δὲ ὅμως αἰεὶ τὰ ἐλάττω καὶ μινύσκων.
 Εἰ μὴ ἐδεδόκειν ἐγὼ πρὸς καταγλασσομένους ἐπὶ τῇ λεπτο-
 λογίᾳ, εἶπον αὐτοῖς καὶ φαυλότερα θήρατρα τῷ εἰρημύ-
 νων· τῷ δὲ ἐὰν λέγω ὅτι καὶ τὸ διξίαν ἐμβαλεῖν, καὶ τὸ
 πῆσαι τῷ θηρῶμενόν τῷ χεῖρα, καὶ τὸ θλίψαι τῷ δα-
 κτύλῳ, ἐνίσχῃ τι κέρειον μελλούσης φιλίας· κατὰ γι-
 λᾶσονται ἀμέλει, εὐοῖδα, καὶ σμικρολόγον ἐροῦσιν·
 ἐγὼ

ἰγὼ ἢ ὁρῶ καὶ τοὺς πατέρας, ὅτι λυγία αὐτὴ σφόδρα ἀσπῆ-
 ζεται τὰ παιδάρια, τύπτειν αὐτὰ καὶ δάκνει ὅξ ἀπλή-
 σου πάθους περιέχονται. ἴσκει γὰρ δὴ πᾶν τὸ ποιοῦτον ση-
 μεῖον εἶναι θάνατος, ὡς ἐξομενὴς ἐνώθιμαι τῇ τῷ στεργομένου
 ψυχῇ, διὰ δὲ ἀμνησίας τῷ συγκαθησθῆναι κατ' ἐαυτὸν,
 ἐπὶ τὸ σῶμα κατὰ τῶς, ὥς τε διὰ τούτου γε ἐδέλιν ἐμφύ-
 ναι. Δρακτικώτατον γε μὲν πρὸς θήραν φίλου φάρμακον ἡ-
 γητέον τὸν ἔπαινον· εἰ καὶ σφόδρα ὑποπτον αὐτὸν οἱ κόλα-
 κες πεπονήκασιν, ὡς καὶ τοῦλαιον οἱ μυροποιοί. ἐπιβο-
 λη γὰρ τῷ πέλας οὗτοι μὲν τοῦλαιον, οἱ δὲ τὸν ἔπαι-
 νον διαφθεύρουσιν. ὅθεν αὐτῷ ξυμὴ μέτρον, κατὰ πέρ-
 τῳ οἴῳ, χρεστόν, οὔτε ἐκείσε ὑπερβαίνομεν τὰς σωφροσύ-
 νης ὅρους, οὔτε ἐνταῦθα, τῆς ἀληθείας. Ἡΐκις δὲ πα-
 ρόντα ἔπαινέτεον. μόνον γὰρ δὴ τῷτο φαρμάκων ἱρρώμεν-
 τερόν τε ἄπτεται τε καὶ ἐνδυνάται, ὅταν μὴ αὐτῷ προσφέ-
 ρηται τῷ φαρμασμοῦ τῶν κατὰ· καὶ αὐτὸ ὥσπερ ὑποπτόν
 τε καὶ ἐπίβουλον ἀπωθοῦνται οἱ ἄνθρωποι. οὐδὲν οὖν,
 οἶμαι, τῷ τοῦδ' ὁρῶντων διαφέρουσιν οἱ ἔπαινουῖτες. ἐντοιώ-
 τερα γὰρ καὶ τῶν τὰ βέλη πόρρωθεν ἀφικέων, ἢ σφόδρα ἐγγύ-
 θεα. Προσακτίον δὲ ἐκ αὐτῷ μόνῳ τῷ θηρόμενῳ τὰς μηχανάς,
 ἀλλὰ κακείνοις, οἱ προαλόντες ἐπιβατόν ἡμῖν τὸ ἔργον ποιήσα-
 σι. παιδὰς τε οὖν αὐτῷ καὶ ἀδελφὸς καὶ γονίαις ἐν ποιήσομεν γε
 καὶ ἀσπασόμεθα. εἰ γὰρ κατὰ τῶν παροιμίας, τὸν δι-
 νοῦντα καὶ κύνων σάινει, πόσῳ δὴ μᾶλλον ἐν πάχοντες ἄνθρω-
 ποι ἡμέροί τε καὶ τιθαστοὶ γίνονται πρὸς τὸν ἐν ἐργαζόμενον;
 ἐπεὶ καὶ μέγας ὁ ἀγὼν, τὸ, τε θηρόμενον οὐ λαγῶος, οὐδὲ
 σῦς, καὶ ἑλαφός, ἀλλὰ τὸ πάντων ζῶων δικολωτάτον τε καὶ
 ἡμερώτατον. Μιμητέον οὖν πρὸς τῶν ἀγῶν αὐτῷ τὰς σοφούς θη-
 ρολῆς. κατὰ πέρ οὖν ἐκείνοι φάττια τε καὶ θυγόνια τιθασ-
 σάμενοι, διὰ τῶν τὰ ὁμόφυλα γονιδέουσιν, καὶ ἐκόντα ὑπά-
 γονται εἰς τὸν ἵξον ἢ τοὺς βρόχους. ὥς τε ἄρα δεῖ ἡμῖν τῷ ἡδὴ

προ-

προηλοκόπων φίλων εἰς τὰς ἑπὶ τὴν θνητότητα· ἢ γὰρ δὴ τὴν πε-
 ριειρῶν μόναι αἱ ἐδάδες πολλάκις τινὰς καὶ ξένους ἐπάγονται·
 εἰς· τὸ δὲ μετὰ τὸτο λεκτέον ἡμῖν φυλακῆς πέτε· καὶ ξυμπή-
 σεις τῇ θνητότητι· τί γὰρ ἂν εἴη κέρδος τῆς ἀρετῆς, εἰ
 κρατήσαντες αὐτῆς μὴ κατάχοιμεν; φυλακτεῖα δὴ διδύς ἐξ
 ἀρχῆς, προθεμένους σκοπὸν ὃν αὐτοὶ χρώμενοι μάλιστα ἐπιτυχά-
 νοιμεν· ἐστὶ δὲ ἕτος τὸ κοινῇ συμφέρον, καθάπερ ἐν οἰκίᾳ καὶ
 ἐν πόλει καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κοινωνίαις· οὐδὲν γὰρ δὴ τῶν
 σῶζοιτ' αὐτῶν, μὴ μετεχόντων ἐκαστοῦ παντὸς τῇ πραττομένων, εἰς
 ἐν τῷ κεφάλαιον ἀναφέροντος· καὶ μὲν δὴ ἅπαντα ἐπιμελείας
 μὲν ἀπολαύοντα ἀμείνονά τε καὶ ὠφελιμώτερα γίνεται αὐτά τε
 αὐτοῖς καὶ τοῖς πεπαμμένους, ἀμείνων, μὲν ἵππος, ἀμείνων
 δὲ βῆς, ἀμείνων δὲ κύων, εἰ τὸν μὲν ἵπποκόμος, τὸν δὲ γεωρ-
 γὸς θηραπύει, τὸν δὲ κυνηγῆς· ἀκομισία δὲ ἢ χίτῃ πορμό-
 ρον καὶ κυῖα, ἀλλὰ καὶ ἀσπίδα καὶ λύραν καὶ δρέπανον διολ-
 λύει· οὕτω δὲ καὶ φιλία ἐπιμελεία μὲν εὖ ἔχειται, ῥαθυ-
 μία δὲ ἀκροσφαλὴ καὶ σαθρὰ ἀπεργάζεται· μὴ γὰρ δὴ οἷον,
 εἰ μὲν οἰκίαν οἰκονομήσεις, δεῖδαι αὐτῷ καὶ σωεῖν θηρα-
 πείας, εἰ μὴ μέλλει τάχιστα διερρύνεσθαι· εἰ δὲ φίλον σὺ αὐτῇ
 κατασκευάσεις, τῷ περὶ χεῖρ' ἐν σωτηρίας ἐπιμελείας· ἀλλ'
 ἄρα τὸ μὲν δωματίον καὶ ἐσθῆς ἀπαιτεῖς, εἴτι αὐτῷ κληθεῖν;
 ἢ χειμῶνος ἐπιβείσαντος, ἢ πνέοντος ἐπιγυμνασίου, ἢ ὕδα-
 ρος λάβρην καταρραγέντος· τὸν φίλον δὲ ἀφήσεις εἰκῇ, λύπης ἢ
 νόσου καταλαβούσης, ἢ τινος ἄλλης ξυμφορᾶς καὶ ἀναιδέος;
 Καίτοι γε ὁ μὲν τοῖχος διερρύνει· ἐδὲν αὖτε πλέον λυπῆσαι τῷ
 διερρύνεσθαι, ἐδὲ τῇ ἄλλων ὀργάνῳ ἢ κτημάτων ἐδὲν αὐτοῦ
 τῷ διολέσθαι χαλεπώτερον ἐργάσασθαι αὐτῷ τὸν ῥαθυμίσαντα·
 φιλία δὲ παροφθεῖσα οὐ διεφθίρεται μόνον, ἀλλὰ καὶ γίνε-
 ται ἔχθρα, ἐξ ἧς μάλιστα τὰ κακὰ τοῖς ἀνθρώποις συμβαί-
 νει, ὅταν συμβαίῃ· Πολεμήσεις δὲ τῇ μετὰ ταῦτα ἀνδρὶ
 καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ, καὶ οἷόν σοι μικρῷ φρόνῳ ἐξ ἐκατέρω-
 μιν·

μεν . ὥς τε σοι πανταχόθεν ἀπορρίπτειν τὸν ἄκρον , καὶ κοινο-
νητὸν πόνων τε καὶ ἀρχυπνιῶν , κινδυνῶν τε αὐτῇ καὶ δαπάνης καὶ
ἀτιμίας , οὐ κληθῆναι ἀναμείβεσθαι εἰς τὴν κοινωσίαν , ἀλλ' αὐ-
τομάτῃ θύοντι , καὶ προμαυνομένη τῷ καιρῷ πολλάκις , καὶ
πειρωμένη πρὸς ἐκείνῃ χρείᾳ τῷ φίλου τε πρόσωπον οἰκτιρὸν
μεταλαμβάνειν , ἐν ἀρρώστια μὲν , ἰατρῶν , ἐν δίκαις δὲ , συ-
νηγόρου , συμβούλου ἢ ἀπανταχῇ καὶ σωτηροῦ ἐπὶ τῇ γνώ-
μῃ . Πολλοὺ δὲ ὄντος τῷ κατὰ τὸν βίον ἀνίστασθαι τε καὶ ἀνωμάλῃ ,
καὶ πῶς ἀκρίβους ὁ μοιότητος ἐδὲ πάμπαν διεσκομένης , (ἔγω-
γὼ κατὰ τὰ πρόσωπα , ἐδὲ γὰρ δέομαι ταύτης τοῦ πῶς ποι-
κιλίας . ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑξῶθεν τύχην πλεῖστα τε καὶ πενίας ,
ἐπιφανείας τε αὐτῇ καὶ ἀδοξίας . οὗτοι γὰρ ἀνάγκη μὲν ἐδὲ τοὺς
πάνου φίλους ἰσῶν ἐκαστὴ μοῖραν μεταλαγχάνειν .) φιλία δὲ πᾶσι
πολλὰ τὸ πλεόν ὑπὲρ φίλου κατὰ τὴν ἐλάσσονος ἐντίκτεται . ὅθεν
εἴ σοι ἄγει προσωτέρω τέπων ἢ τύχη , συμπαρασκέπτεο σοι καὶ
τὸν φίλον , ἀπολείψοντα γὰρ οὐ ραδίως ὀφείλει τοῖς αὐτοῖς ὀφ-
θαλμοῖς . εἴ ἢ σὺ μὲν ἐφέλκοιο , τὸν ἢ αὐτὴν ἀνάγκη τίς ἀντι-
σῆναι , θαμὰ ἐπιστρέφειν πρὸς τῶτον , καὶ βλέμμα ὁμοῖον πρῆναι .
εἴ γὰρ σε λάβῃ παραδύσα ἀλαζονεία , πάντα ἐκείνη ὀξείως
τὰ δεισμὰ ἐκλύσει , μέτεωρον ἄρασα . συμβαίνει γὰρ , ὥς-
περ πλάσιγγος ἐπὶ θάτερα κουφιδείσης , τὴν ἰσορροπίαν
τῇ ζυγῇ μὴ ἔχαιμεναι . Οἱ μὲν οὖν ἑσθλὸς ποιητὴς καὶ τὸν ἀγνώ-
στα μὲν , ἀγαθὸν ἢ , ἐπαινῇ , ἢ φίλον ἡγεῖται . ἐγὼ ἢ καὶ
τῶτον μὲν τὸ ἔπος ὡς πάντῃ κομψὸν ἐκδέχομαι , παρανέσαιμι
δ' ἂν τοῖς φίλοις πρῆναι βυλομένοις , τὴν συνήθειαν εἰς διωκα-
μιν ἐπιπλέκειν , καὶ τὸ συνῆχετε βίβην ἀλλήλοις πολλὰ ἄξιον
εἰς τὸν συνδέσμον ἡγεῖσθαι . εἴ γὰρ τὸ πᾶν εἰς ἅπαντα ἢ με-
λέτη , καὶ φιλίας μελέτῃ νομισίῳ τὴν συνουσίαν . Φιλοφρο-
νίας γε μὴν καὶ τὸ δύσχετε καὶ πάλιν ἐκποδὸν μετασάπτον , οἷον
σπίγματα ἑχθρας ἀλαβυμένους . οὐ γὰρ ἐν ἀνταγωνισαῖς ,
ἀλλ' ἐν συναγωνισαῖς ἡ φιλία . τῆτοι ἐδὲ ταῖς αὐταῖς ἐπιστή-
μας

μαις ἢ τέχναις ἐνδύδοιμεν εἰκὸς τὸς ἀσφαλῶς τὴν κοινωνίαν
 φυλάξοντας . σφαλερὰ γὰρ ἡ ὁμοίότης , ἔρωτα ἐπιθεῖτα τῶν
 αὐτῶν ἐπαίνων ἡρέμα , ἀντιπαρεξάγειν εἰς ἀμίλλαν . εἰ δ'
 ὦν σε δαίμων ξυζήσεις ἢ ῥήτορα ὅσα ῥήτορι , ἢ ἰατρὸν ἰατρῶ , ἢ
 γεωμετρίῳ γεωμετρίῳ , μήτοι φρὸς τὸ φίλον φιλονεικῆν , ἀλ-
 λά μᾶλλον φρὸς τὸ ἡσίοδον , μηδὲ ἐκεῖνον χεῖρω σίαυτῇ διελέγ-
 χειν , ἀλλὰ τὸ ποιητὴν μᾶλλον ἀπολειφθεῖσθαι τῆς ἀληθείας , αἰ-
 μὲν παραχωρεῖσθαι τῆς πλείονος δόξης , εἰ ἄρα τί τι σοφώτε-
 ρον ἐπίσταιο , αἰεὶ δ' ἐν χώρᾳ δευτέρᾳ τῆς τιμῆς ἰσάμενον , εἰ
 ἄρα σοὶ καὶ μᾶλλον ἢ φράτῃ προσήκει . καὶ εἰ πάντα οὕτως φρά-
 ξεις , ἐκείνῃ τὰ ἐπηθαυμασόμεθα , ἀλλ' ἐρῶμεν φρὸς
 τὸν πατέρα τῶν σίχων ὅτι , ὡς θαυμάσιε καὶ αὐτοδίδακτε ποιη-
 τὰ , οὐχὶ τῶν τεχνῶν ὁμοίότης τὸν κόπον ποιεῖ καὶ τὴν ἔρευναν , ἀλλ'
 ὁ ἑὸς φρὸς αὐθρόπων . αὐτὸν γὰρ κόσμιοι καὶ εὐκόλοι ὥσι ,
 καὶ ἡ τέχνη μετελῶς αὐτοὺς παρακινῆσει . εἰ δὲ μὴ , καὶ τέχνη
 καὶ ἀτεχνία χαλεπὴ κοινωνεῖν τοῖς τοιοῦτοις συμβαίνει . Ἐπεὶ
 δὲ τὸ μηδὲν ἀμαρτάνειν ἔξω τῆς φύσεως κεῖται τῆς αὐθροπίας ,
 (καὶ γὰρ πείθομαι ἐγὼ τοῖς ἐκ τῆς ποικίλης φύλῳ ποτε ἐν
 αὐθρόποις οἷους τινὰς ἐκεῖνοι πλάττουσι σοφὸς τε καὶ αὐου-
 δαίης , οὐκέτι ἀνθρώπους . ἀλλὰ τάχα δὴ τὸ ἐπὶ γεῖμα ἀ-
 ληθιέστερον ὁ Ἀθλῶσις ἐπιγέγραπται ἐν τῇ τάφῳ τῇ δημοσίῳ·
 καὶ γὰρ τοῖς θεοῖς μόνοις τὸ πάντα κατορθοῦν ἀπονέμει . Λεκ-
 τὸν δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν φιλίᾳ γιγνομένων ἀμαρτημάτων , ὅπως
 τὰ αὐτὰ καὶ κολοῦσιν , καὶ ὅπως ἰατρὰ εἰ συμβαίνει . ὁ γὰρ
 δὴ φίλος τῷ κόλακος ἔδεν μὲν οὐδαμῇ ἐγγὺς . ταύτῃ δὲ μα-
 λιστα πόρρωτά τω , ὅτι ὁ μὲν ἅπαντα ἐπαινεῖ , ὁ δὲ ἐκ ἂν σφαλ-
 λομένῳ σοὶ συγχωρήσει . τῷ μὲν γὰρ ἀρόκειται κερδαίνειν ἢ
 γαστρίζεσθαι ἐκ τῷ ἔργου , καὶ ὅτι πεθαύμακον , ἀλλὰ τὰ
 χρήματά σου ἢ τὴν διουσίαν . οὐκοῦν οὐδὲ αὐτῷ μέλει ὅπως
 ἂν ἔχῃς , μέλει μὲν οὐ ὅπως ἂν μὴ ἀρετὰ ἔχῃς , ἵνα αὐτὸς
 ὡς ῥᾶτα ἐργάζοιτο . ὁ δὲ φίλος σοὶ μόνῳ προσέχει τὸν ῥῶν , καὶ

σοῦ μοῦτο ἤλω , καὶ βούλοιο ἀγε μὴδὲν κακὸν ἔχειν . ἀφαι-
 ρεῖτον οὐκ ἂν νόσημα ἢ ἰρέμα , καὶ ὥς μὴ σφόδρα λυποῦν-
 τας , μὴδὲ ἐνδιδόντας . ἀλλ' ὥς περ οἱ ἰατροὶ τὸ μὲν σιδῆριον
 πολλάκις ἱώσι , φροσιθέμενοι δὲ φάρμακα ἅττα οὐ ξυμῶ ἀλ-
 γηδόνι τὸ ἰσάθος ἰώνται . ὑποκαίσοι τὸν φίλον θεραπευτήν .
 ἔχεις ἢ καὶ σὺ φαρμάκοις ἀντὶ καύσεων καὶ τομῶν εἰς τὴν ἰα-
 ξίαν κεχῆσθαι . τὰ δὲ φάρμακα ταῦτα λόγοι εἰσὶ μεσοὶ δι-
 νοίας καὶ παρρησίας , ἔχ' οἱ γλυκεῖς καὶ ἁπλῆς χάριν , (οὔτοι
 μὲν γὰρ ῥίφουσιν καὶ ἄρδουσιν τὸ νόσημα) ἀλλ' οἱ σφυρνοὶ καὶ
 ἀληθινοὶ καὶ μεσοὶ παρρησίας οὐκ ἐνεδίδουσιν , (πάνμπολυ
 γὰρ ἔχ' ἀφ' ἑνὸς νοσήσας μὲν λαιδορέας , ἐπὶ πληξίς ἢ οὐκ εἰδούς ,
 ἢ τῇ ἑαυτοῦ μέτῃ τὰ λέγοντος , ἀλλὰ καὶ αὐτῇ τῇ λόγῳ δι-
 νοίας καὶ παρρησίας) νοσητεύοντες , οὐ λαιδορέμενοι , καὶ
 ἐπανόρθουντες , ἐκ οὐκ εἰδίζοντες . φυλακτέον δὲ ἐν τῇ ποιῶδε
 μὴ ἀκράτης προσάγειν τῆς δάκνουσας λόγους , ἀλλὰ προσπλέ-
 κοντα αὐτοῖς ἢ πῶς τινὸς καὶ προσώπῳ , οἷον μέλιτος πικρῶ μὲν
 ἀφελίμῳ ἢ πύματι . ἀποκτείνοντες οὐκ ἰάσκει δι' ἀνδρίαν τὸ , τε φάρ-
 μακον ἀπορρίπτειν , καὶ τὸν ἰατρὸν ἀποκλείειν . ἰατρὸς ὃς ἰγὼ
 κακίαν λέγω τοιαῦτα τε καὶ ὕψος δέσκειν τὰ ἐπὶ κύρα τῶ νό-
 σων , ὥστε ἐρεδίζειν τὰ ἀρρώσθηματα . οὐκοῦν ἢ ἢ ἐκείνον ἐ-
 παίνῳ πὺν ἅπαντα ἐπινδύοντα τῷ κάμνοντι σιτία τε καὶ ποτὰ
 τὰ αὐξοῦντα καὶ πικίλλοντα τὴν νόσον , οἶνοχόον ἢ βραβεύ-
 ποιὸν αὐτὴν θεραπεύειν γιγνώσκον . ἐκ ἅρα ἡδὲ ἐν φιλίᾳ τὸ
 σφόδρα . ἐκατέρα γὰρ ταῖν ὁδοῖν ἄλλοσέ ποί ἐκφέρει , ἢ ὅποι δεῖ
 καταλῦσαι . ἢ μὲν γὰρ ἐπὶ κολακείαν ἄγει , τῆς δὲ ἐπ' ἐχθρὰν ἢ
 πλειονή . Διαβολὴ δὲ χαλεπὸν μὲν ἅπαντα χούε πολεμῶσιον ,
 ἢ ἀντιπαρεισρυῖ , καὶ πρὸς παῖδα πατεῖ , καὶ πρὸς ἀδελφὸν
 ἀδελφῶν , καὶ τὸ δρᾶμα ἐκείνης καὶ ὁ ἰππόλυτος , καὶ ἅμα ἀδι-
 κῇ ἀμφοτέρως , καὶ ἐπιβουλόει , καὶ ὃν ἐξαπατᾷ , τὸν μὲν ,
 ὅτι πάχει ὑπὲρ δίκην , πὺν δὲ , ὅτι ἐργαζέσθαι ἀναγκάζει .
 ἀλλὰ φιλίας ἐχθρότατὴν τε φύσει καὶ ἐπιβουλότατον ὑπὲρ τὰ
 ἄλλα .

ἄλλα, καὶ ὅπου αὐτὸ αἰσθάνεται αὐτῷ ὡφραγούσαν, ἡρέμα
 εἰσοικισαμένη κατὰ σμικρὸν ὑπορύττει καὶ ἐλέγχει τὸν ἄφρακ-
 τὸν τε καὶ ἀσθενῆ. ἀποτεχιστέον οὖν αὐτῷ καὶ ἀποκρυφτέον
 τῇ ἀπιστίᾳ; ἰσχυρὸν ἐν ταῖς ἀκούῃς οἱ κοδομησάμενός τὸ φυλα-
 κτήριον· ὥστε πόρρωθεν αὐτῆς ἀφισταίαι τὰς ἐπιβουλὰς, καὶ μά-
 λιστα μὴ ἀποκλείειν προσεῖσθαι καὶ ἀπωθεῖσθαι. Εἰ δ' αὖτε
 λάθῃ παρώσθῃ, μήτοι κατακρύπτειν εἰς δεξιὰ μὲνον; μηδὲ
 ἐντὸς ἔχειν ἐργαζόμενον; ἀλλ' εἰς φανερὸν πράττειν ἔστι διελέ-
 χειν. ὅφει γὰρ ἰλιγγιῶσαν δίδεω, καὶ λιγυζομένην, καὶ βαπ-
 ταίζουσαν, ἔκχευσαν ὅς τι χηρίσεται, καὶ εἰ τὸ τοῦτο ὑπομεί-
 νειν ἄπαξ, καὶ μήποτε ἐνοχλήσει λοιπὸν, ἀλλ' ἐδ' αὖ ἀποπει-
 ράσειν, ἐδ' αὖ προσείλθοι πλησίον. ὅσοι ἄν τῇ αὐοήτῃ
 ἠδυσσάτω προσέσῃ, καὶ τὸ θείον ὁμνῶν ἀνέπειπασαν, εἰσι
 δὴ ἥκιστα ἀπολαύσαι τῆ φιλασθραπείας, ἐξίστανται γὰρ ὑπ' αὐ-
 τῇ, καὶ ἐδὲν διαφέρουσι τῷ μεμνύοντι. Ἄθροιζ' ὡς ὅμοια πάντα τὰ
 ἔργα αὐτῇ καὶ τὰ πάθη· διδίδασι γὰρ καὶ ὑφορῶνται ὡς ἥκιστα ἐ-
 χλῶν, ὡσπερ οἱ τὰ ὑδάτια δὴ λαβέμενοι, ἢ ὡς περὶ ὁ μέλας γ-
 χολῶν Ορένης ἐν ταῖς τραγῳδίαις πρὸς τὴν ἀδελφῶν βοᾶ θερά-
 πεύσας τὸ νόσημα· τὸ δὲ ἀπάντων ἐλαινότατον, ὁπλίζονται
 ἐπὶ τὰς φιλιτάτας, καὶ ἡδίστα αὐτὰ κατακτανοῖεν. τὸ τοῦτο αὖ πάλιν ἐπὶ
 βελυτῶντος ἔργον καὶ ἐπείρας τῆς ἀγαθίας. Αἰσώπει ἢ τῆ μύθο-
 ποιᾶ πολλὰ καὶ ἑτέλλη μενέμενός εἰν ἔπωφελές, καὶ ὅσα εἰς δα-
 βολῶν ὑπ' ἔχοντα ἀπολέλοιπον· αἰεὶ μὲν γὰρ αὐτῷ τῇ ἀλώπει
 καὶ περικύβητος, δολέρῃ καὶ ἀνάνδρῳ θείῳ, ποιεῖ ἢ ὑπ' αὐτῆς
 ἀλισκόμενα τῷ ζῶντι τὰ ἀλκιμώτατα. καὶ ὅταν αἶχλα πρὸ χειρὸς
 μύθον εἰποιμὶ αὐτοῖς, εἴμην πρῶτος ἀνέξειδε παραβλαβομένου
 τοῖς σοφισαῖς· ταύρας δύο μᾶς ἡγεῖσθον ἀγέλης, ξυνόμωμ' ἐ-
 ὄντι καὶ ὅτι μάλιστα φίλῳ. ὁ λέων ἢ αὐτοῖς τὴν ζῴσαν ἐδίδει· καὶ
 ἔτε αὐτὸς ἐθάρσει, ἔτε δὲ αὐτὸς τὴν ἀγέλην. κακῶς οὖν ὑπὸ
 λιμῇ διακείμενος, ἔρχεται ἐπὶ τὴν κέρδα, καὶ ξυμμαχίαν ὁμο-
 λογῶσι· τῇ ἢ ἀρα τὸ ἔργον κακουργίας ἐδεδόκηκε περὶ τὴν, ὥστε

προσεγγιζούσα ἢ μηχανῶν διέσπῃσι τε αὐτῶν, καὶ ἐξέμῃσι καὶ
 ἀλλήλοισιν, καὶ παραδίδωκε τῇ λέοντι δίχα ἑκάτερον, διπρεπὺς
 καὶ εὐκολοδιήρως. τὸτο μὲν ἢ τῷ Λισώπῳ κερδῶ. φύονται δὲ
 τινες καὶ ἐκ ἀνθρώπων αἰλώπικας, μᾶλλον ἢ ἀνθρώπινα συμ-
 κράτε καὶ ἀνέλδωρα, τὰς αἰλώπικας ὀπίθου ἐφελκόμενα. οἱ
 ἢ αὐτῶν ἐκ αἰλώπικας, ἀλλὰ δράκοντας ἰοῦ χαλιπῶν ἐκ ἀπόψε
 μετὰς ὑφίρποντας, καὶ κρυπτομένους ἀπορίας ἐφιλανθρωπίας
 παραπεπτασμέναι. ὡς ἀπὸ λαύρου χλαῖν καὶ ἀποσοβεῖν πορ-
 ρωτάτω. κηλόμεθα γὰρ πολλὰ κίς καὶ γανύμεθα δάκνυσι,
 τὰ ἄκρα τῆς γλώττης μόνον ἐρῶντες, τὰ ἥενος ἐκ ἐθέλοντες
 διιδεῖν. Ὡς δὲ μοι δοκῶσιν ὅμοιοι εἶναι, ἐθέλω ἀπεικάζειν,
 εἰς βέλτε. πεθίαμαι, οἶμαι, πολλὰ καὶ σκυλῆος εἰκόνα, ἐχ-
 οῖαν Ὀμηρος διηγέται. Ὀμηρος μὲν γὰρ ὡς ἐν τῇ λέγει πλέον
 πτερεῖ τῆς μορφῆς, ἢ ὅτι τὸ θηρίον ἔω ἐκ ἀπλάτης διατρίβοντος,
 ἐξ κεφαλῆς ἔχον καὶ δυοκαίδεκα χεῖρας. οἱ πλάσαι ἢ ἔτι μᾶλ-
 λον κομψότεροι ἐκ τῆς ἔργῃ. ποιῶσι γὰρ αὐτῆς τὰ μὲν ἀπ' ἄλλῃ
 κεφαλῆς ἄλλῃ λαγόνων, παρθένον, ἀπὸ δὲ τῆς ἰξύος, ἀπὸ
 αἰς τῆς κυνῆς ἐκφερομένην, δεινὸς ὄντας ἐς μερδαλίνας καὶ ἑί-
 σιχοι μὲν αὐτῆς οἱ ὀδόντες, ἀντιήκασιν δὲ αἱ κεφαλαί, ζητῶσι
 δὲ ἰσάρεθμον θήρας. μαστῶμαι οὐκ ἐγὼ καὶ Ὀμηρον βούλε-
 σθαι λέγειν ὅτι ὁ μὲν σοφὸς καὶ πολύμητις οἶδεν τε ὅλῳ ἀκρε-
 βῶς, καὶ ἐκ ἐγούτῃσιν αὐτὸν τὰ αἰώδου τῷ θηρίῳ, ἀλλὰ παρ-
 τεῖται καὶ ὡπλίσασθαι, καὶ μάχεσθαι ἔτοιμος ἔω. οἱ ἢ ἀφύλακτοι
 τῶν ἀνθρώπων ἀλίσκονται. ὅτῃ ἢ μὴ δοκεῖ ἔτιος ὁ Ὀμηρος λέ-
 γειν, ἀλλ' ὅρα μόνον τὸ φαίνομενον τῷ μύθῳ, οὗτος ἐμοὶ δοκεῖ
 καὶ τὴν σκυλῆαν ἰδεῖν, τὴν μὲν ἀνθρώπων διάσασθαι, τῆς κύ-
 νας ἢ ἐκ ἀνδρῶν θύειν. Πῶς οὐκ ἂν φυλαξόμεθα καὶ κρινόμεθα
 φιλίας τε ἐπίτυμον ἀνθρώπων, καὶ κακουργίας ὑπονοίας ὑπόδο-
 μων; βέλτετε, ἵνα μὴ σφόδρα ὡς φορτικὸς, σύμβολα αὐτὰ
 καὶ σημεῖα δίδως, μῦθόν τινα ὑπαπλάσας τῇ λόγῃ, κα-
 χαλίῳ διοργῇ ὑμῖν αὐτοῖς τὰ ἐμφαικόμενα; Ὡς περ γὰρ Πρό-
 δίκος

δικος λέγει, καθημένος τῷ Ἡρακλεῖ ἐφ' ἡσυχίας, ὅπλῳ καὶ ἐ-
 ξήλθε τῷ μερακίῳ, καὶ ἀσποκρυμμένῳ ποῖός τις τῷ ἀνδρά-
 πῳ, καὶ ποῖα χρησάμενος ἄρα πῶ τ' βίον ὡς ἄριστα διέλθοι,
 ἐφάνησαν δύο γυναικες, αὐτὴ μὲν, ἀρετῶν ἐκείνος ὀνομάζει,
 ἡ δὲ, κακίας. Ἐπεὶ γοῦν εἰπάτω ἑκατέρα τὰ αὐτῆς ἀγαθὰ,
 καὶ ἔδοξε τῷ Ἡρακλεῖ τ' ἀρετῶν ποιήσασθαι ἡγέμονα, λέγει αὐ-
 τὸν ἐκείνη παραλαβῖσα, ἵν' ἔτι καὶ μάλλον ἴδῃς, φησὶν, ὅτι
 ὀρθῶς δοκιμάζεις, ἔπειτα ἄγει αὐτὴν ἐπὶ τινα τόπον ὑψηλόν τε καὶ αἰ-
 σθηκότεν ὅς ἐστι δῖος τε καὶ ἀναπεπταμένος πέδιον, ὃ δύο μὲν ἴσας
 αἰ κορυφαί, πόρρωθεν δ' ἰδοῦναι τοῖς θνητοῖς εἰς μίαν τελευ-
 τῶν ἀπολύγειν. ἀλλ' ἤγε ἀρετὴ προσάγῃσθαι τ' Ἡρακλῆα πλη-
 σίον, ἰδεῖν τε τὰ ἄκρα πλεῖστον ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων, καὶ
 αὐτὴ μὲν, φησὶν, ἡ ἐπὶ δεξιᾷ κορυφῇ καλεῖται φιλίας ἑρὸς χῶ-
 ρος, ἐμὴς ξυνοπαδῶν τε καὶ ἀδελφῆς, αὐτὴ δ' ἡ ἐπὶ θατέρᾳ, ὑ-
 ποκρίσεως, κακίας ξυνόμου δαίμονος. προσίθι αὐτὴν ἀγῶν,
 καὶ ἐπισκόπει τ' φύσιν ἑκατέρω τῶ χωρίῳ, μή ποτε σὺ αὐτὸ πόρ-
 ρωθεν ὁρῶν ὑπολάβοις. καὶ ἅμα ἐκέλευε τ' φρόνησιν συμπα-
 ρῶσαν ἐπιδεικνύουσαν τὰ ἑκαστα, καὶ ἐξηγεῖσθαι. Ἐδείκνυσεν αὐτὴ
 ἐκείνη τὰς μὲν πρόποδας τοῖν λόφοις σφόδρα τὸ ὁμοίους καὶ πρα-
 σσεικότας ἀλλήλοιν, τοῖς αὐτοῖς μὲν αὖθις βρύοντας, τοῖς αὐ-
 τοῖς δ' αὖτοῖς, εἰ μὴ ὅσον τὰ μὲν τὸν ἄπαντα ἔρρωτο χρόνον, τὰ δ'
 αὖθις ἐβλάσαντο περὶ ἐμαραίνοντο. ἔφρηε καὶ ἡ γῆμα ἐξ ἑκατέρας τ'
 ἄκρας φυχεῖ τε καὶ διαυγῆς ὕδατος· ἀλλὰ τὰ μὲν δι' ὅλης τῆς
 θύρας γλυκεία τὴν καὶ προσλήν, τὰ δὲ, κάπως μὲν γλυκομένη
 γλυκύπερ' αὖτε ἰδοῦναι, προσίοντι δ' ἐγγὺς τῆς πηγῆς, πικράτε
 καὶ φαρμακώδη, σπασμὸν ἐμποιοῦντα καὶ ἱλιγγόν τοῖς πῖναι ἐκ τῆς
 χροῆς ἀπαπνέουσι· τὰς κορυφὰς τε αὐτὰς ἐκείναι ὁμοίας, ἀλλὰ
 πάμπαν ἄφριπας. Ἐδείκνυε τε τὴν ἐπὶ δεξιᾷ πρῶτῳ ἄλσει
 τὸ σύσκιον δένδρων αἰθαλῶν κυπαρίττω ἐδάφνης, καὶ φυτῶν
 ἄκαρπων μελιῶν. λεπταὶ καὶ αὐτὰ περιέπνοι αἶραι, οἷαι ἔ-
 φειν τὸ αὖξιν, ὃ καὶ αἰαὶ καταρρήγνυται καὶ διασπᾶν. Πολὺν δ'

ἀθόρυβος ἡσυχία καὶ διφροσύνη κατέειχε τὸν ὅπον· καὶ τοὺς ἐ-
 φαίνοντο ἀνδρες ποὺ σφόδρα ἐλίγοι, προσιόντες τε καὶ ἀπίοντες
 μετ' ἡδονῆς τῇ αὐτῇ προσώπῳ. Καθῆσο ἢ ἐπ' ἄκρας τὴν κορυφῇς
 παρθένος διειδὼς μετ' ἐ, αἰαία ἢ, ἀλκιδινὴ καὶ ἀρχαίαν γέμε-
 σα καὶ ἄλλως, ὅποια τὰ ἀγάλματα τῆ παλαιᾶς τέχνης, ἀ χροῦ
 δεῖται εἰς τὸ θαυμάσαι καὶ ὀφθαλμῶν ἀκρὴς ἐξέρων. ἀμφίεσο
 ἢ λευκὸν τινα κόσμον ἐκαὶ ὄφθαλμῶν καὶ λεπτῶν ἰματίων, ὥστε
 πολλαχῇ καὶ τὸ σῶμα διαφαίνειν, καὶ τὴν ψυχὴν εἶχε τὸ σῶμα-
 τος φανερώτερα. ὡ γὰρ αὐτῆς τὸ μὲν βλέμμα ἀπλουῦ καὶ γεν-
 ναίου, τὸ μεδίαμα ἢ ἐς κῆρ καὶ ἐμὲτα ἐπόμενον. εἰ δέ τις αὐτῇ
 προσέλθοι σιβαδεῖς τε καὶ θαυμάσας, ἐ χρυσίον ἢ ἀργυρον
 προέτεινε, ἀλλ' αὐτὸν καλῶ καὶ μείζω, διπλασίονα πολλα-
 κίς ἢ ἑπτασίονα. Ὁ γὰρ Ἡρακλῆς ἠγάδη τὴν αὐτῆς, καὶ προσήν-
 ξατο ἱλαῶν τὴν χαίρειν· καὶ ἐπύρετο τὸ φρόνησιν, σέιντες ἢ αἱ πλη-
 σίον αὐτῇ γυναῖκες; ὡς καλαὶ τε καὶ πρίπυσαι ὁπαδοὶ τὸ θεῶν.
 αὐτῇ μὲν, εἰπεῖν, ἢ τὸ πολὺ φῶς κατέχυσεν, καὶ ἐπὶ τῷ ἀδάμαν-
 τος καθήμενη, Διὸς θυγάτηρ ἀλήθεια· ἢ ἢ ἐπικλύψατο τὸ κε-
 φαλὴν αὐτῇ καὶ ἐπ' ἀναπαυσμένη, καλῶ μὲν εὐνοῖα, χρῆν' ἢ ἢ
 θεὸς αὐτῇ πρὸς ἄπαντα διακόνει. τὸ ἢ παιδίον ἐκεῖνο τὸ σιμνό-
 ρον τὴν ἡλικίας, ὅτ' αὐτὴ χρυσία φέρει δισμὰ τῶν χειρῶν, ἔρως φι-
 λίας ἐστὶν ὑπερβόρ. ἐκείνη ἢ ἐδὲ πέρα ἐδὲ βίβη. ἔπειτα γὰρ
 πέπεται βέβη, καὶ ἀναιμῶν αὐτῇ πύργον. ἀλλ' οὐκ αὐτῇ κα-
 λῶς τε ἐ ἀγαθὸς ἐκείνης ἀρμόζοντας ἰδὼν, τίς ἐξυκολῶ καὶ
 σιωδῇ; καὶ αὐτῇ τὸ δισμὰ ἀλυτῇ καὶ ἄρρηκτῇ παντελῶς, ἐ μόν-
 ος γὰρ γέννηται οἱ δεδιμένοι. Ἀλλὰ δεῦρο, ἴφην, καὶ θέασαι τὴν ἐπέ-
 ραν, εἰς ὧν ἐμπίπτουσιν οἱ πολλοί. καὶ δῆτα πρῶτον μὲν αὐτῇ
 τὰ περὶ τὸ εἶσοδον ὑπεδείκνυται, τοῖς προτέροις, ὥστε ἐφ' ὧν,
 ἐξείκασμόν, ἐπειτα αὐτὸ τὸ πέρας, ὄρθιον καὶ ἀπότομον
 πάγον, καὶ ἡγεῖται τὰ ἄκρα κεκαλύμμενον, κρημνοὶ ἢ αὐτὸ
 καὶ φέρα γαίης πέριεχον, καὶ δῖτες ὅσων ἀνδραπίνων σισωρευ-
 μένοι, μετὰ ἢ ἅπαντα, δακτύλῳ θαλασσίμων καὶ ἰοβόλων· ἔπει-

τα αὐτῶν ἢ ὑποκρίσιν προσποιουμένῳ καὶ ἀφομοιῶσαν ἑαυτῶν
τῇ φιλίᾳ· ἀλλ' ὅμως αὐτὶ μετ' ἀληθείᾳ κάλλες τὸ πρόσωπον ὑ-
πεγίχαπτο, αὐτὶ δὲ γαλήνῃ μεδιάματος, ὕπνον ἐσσηρίει·
ἵνα δὲ φαίνοιτο ἑρασμία, ἑρᾶν αὐτὴ προσποιεῖτο τῷ εἰσιόντων·
ἔδουκός δ' αὐτομάτῃ προσερχομένῳ, πόρρωθεν ἐκτρέψατο ὑπέ-
κυπτε καὶ ἀπώπει, καὶ λιπαρῶσα αὐτῇ· παρὼν δ' αὐτῇ καὶ γυναι-
κῶν ὄμιλος, εὐδὲ ταῖς πρότεραις ὅμοιαι, ἀπάτη, καὶ ἐπιβουλὴ,
καὶ δόλος ἀγευτός· αὐτὶ δ' ἀληθείας ἐπιτορκία παρὼν, ἱταμὴ καὶ
θρασύεια καὶ ἀσπονδος, μάλιστ' ἀπατῶν συμπράττεισα ἐκείνη
Ἐσυνεργῶσα· Ἰδὼν δ' Ἡρακλῆς γυναικῶν ἵνα κατὰ τὰς εἰσ-
όδους οἷον χωλῶσαν, ἤρετο ἢ φρόνησιν ἥτις εἴη· κολακεία, ἔφη,
πρόδρομος ὑποκρίσεως, δαίμων αὖτις, ὡς ὁρᾷς, ἐνεδράμωσα,
τὴς εἰσιόντας, προσπλέκει καὶ θαυμασὰ δρᾷ γοντράμωσα, πεί-
θουσα θαρσύνει τε καὶ ἀνιστάει· τίς δ' ἡ σκυθρωπὴ ἐκείνη καὶ συν-
νους, ἢ τὴς ὀλίγης κατάγχεσσι κοπτομένης τε καὶ ἀνὸιμώζοντας;
μετάνοια, ἔφη, βραδεία καὶ ἐσφόδρα ὕψαιρος δαίμων· ὅπως
δὲ τινὰς ἐκ ἐφ' ἀμπαῶν ὑπὸ τῷ ἑρπετῷ ἀπομυζήθῃναι, ἀλλ'
αὐίσησιν ἐτι πνέοντας, εὐὶ καθεῖ ἀποσώζει.

Λ Ι Ψ Ξ Ο Γ

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΣ ΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Διογενής, ἡ περὶ ἀρετῆς.

Διογενής ὁ Σιτωπιεύς ἐκπιστὼν ἐκ τῆς πατρίδος, ἑδουρὸς διαφύγων τῇ παύσει φαύλων Ἀθιμάζε ἀφίχτο, καὶ καταλαμβαίνει καὶ τὸν μεγαρία Εὐκλείδην. ὅπως δὲ ἔφυγε διὰ τὴν τῷ Κύρου στρατείαν. Τῶν μετ' αὐτῷ ἄλλων ὡς κατεφρόνησεν, Ἀντιδοχὴν δὲ ἐχρήτο, καὶ αὐτὸν ὥπως ἐπαινῶν, ὡς τὴν λόγους ὡς ἔλεγε, ἡγεμόνος μόνος εἶναι ἀληθεῖς, καὶ μάλιστα δυναμένης ἀνθρώπων ἀφελῆσαι. ἐπεὶ αὐτόν γε τὸν Ἀντιδοχὴν παραβάλλων πρὸς τὴν λόγους, ἐνόησε ἡλεγχον ὡς πολὺ μαλακώτερον, καὶ ἔφη αὐτὸν εἶναι σάλπιγγα, λοιδορῶν. αὐτῷ γὰρ οὐκ ἦκε φθιγγομιμῆς μέγιστον. Καὶ ὁ Ἀντιδοχὴς ὑπέμενε αὐτὸν παύσει ἀκούων, παύσει γὰρ ἑθαύμαζε τῷ ἀνθρώπῳ τὴν φύσιν. ἔλεγε αὐτῷ, ἀμυνόμενος ἀπὸ τῆς σάλπιγγος, τοῖς σφῆξιν αὐτὸν ὁμοίον εἶναι. καὶ γὰρ τῇ σφῆκῳ εἶναι τὸν μετ' αὐτοῦ φόρον τῇ περὶ μίχρον, τὸ δὲ κέρδιον δεινύτατον. Ἐχαιρεν οὖν τῇ παρυσίᾳ τῇ διογενὲς ὡς περὶ οἱ ἵππικοι, ὅταν ἵππον θυμονεῖ λάβωσιν, ἄλλως δὲ ἀδρεῖον καὶ φιλόπορον, ἑδουρὸν ἵππον ἀποδέχονται τὸ χαλεπὸν τῷ ἵππῳ, τὴν δὲ ἑωθρὸς καὶ βραδεῖς μισῶσι καὶ

καὶ ἀποδοκιμάζουσι· ἐπίστε μὲν οὐκ ἐπίτεινεν αὐτὸν, ἐπίστε
 ἔπειρατο ἀνίσταί, ὥσπερ οἱ χορδοσφόροι τὰ νῦνρα τείνουσι,
 προσέχοντες μὴ ραγῇ· Ἐπεὶ δὲ ἀπίθανος ὁ Ἀντιδοχῆς, καὶ
 τῶν ἄλλων ἐδέξατο ἡγεῖτο σιμωνίας ἄξιον, μετέβη εἰς Κόρυμβον,
 κακεῖ διῆγεν, ὥτε οἰκίαν μισθωσάμενος, ὥτε παρὰ ξένῳ τινὶ
 κατ' ἐνόμιον, ἀλλ' ἐν τῇ Κρανίῳ θυραυλῶν· ἰώρα γὰρ ὅτι
 πλείστοι ἀνθρώποι ἐκεῖ σιμώσασιν διὰ τὰς λιμένας καὶ τὰς ἐταί-
 ρας· ὅτι ἡ πόλις ὥσπερ ἐν ῥόδῳ πρὸς Ἑλλάδος ἔκειτο· Δεῖ
 οὐκ τὸν φρόνιμον ἀνδρα ὥσπερ τὸν ἀγαθὸν ἰατρὸν, ὅπως πολλοὶ
 νοσῶσιν, ἐκεῖσε ἵνα βοηθήσονται· ὥπως, ὅπως πλείστοι εἰσὶν
 ἀφρονέστεροι, ἐκεῖ μάλιστα ἀποδημεῖν, ἐξελέγχοντα καὶ κολά-
 ζοντα τὴν ἀνοίαν αὐτῶν· Ἐπεὶ ἔπειτα ὁ τῶν Ἰδμίων χρόνος, καὶ
 πάντες ἦσαν ἐν Ἰδμῶ, κατέβη καὶ αὐτός· ἐώθει γὰρ ἐπισκο-
 πεῖν ἐν ταῖς πανηγύρεσι τὰς ἀπουδὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς
 ἐπιθυμίας, καὶ πρὸς ἅτινα ἀποδημεῖσι, καὶ ἐπὶ τίσις μέγα φρο-
 νῶσι· παρέχετο καὶ αὐτὸν τῶν βυλομένων ἐστρυγχαίνειν, καὶ ἔλεγεν
 θαυμάζειν, ὅτι, εἰ μὲν ἔφη ὀδόντας ἰᾶσθαι, πάντες αὖ αὐ-
 τῶν προσήεντες οἱ δόκοντες ὀδόντας ἐξελέιδαι· Ἐν τῇ δὲ, εἰ ὑπέ-
 χετο ὀφθαλμοὺς διραπέλειν, πάντες ἀνθρώποι ὀφθαλμοὺς
 αὐτῶν ἐπιδείκνυσαν, ὁμοίως δὲ ἢ σπλυνὸς, ἢ ποδάρεας, ἢ κο-
 ρύζης εἶδεναι φάρμακον· ἐπεὶ δὲ ἔφη παύσειν τὰς πεισομύνας
 αὐτῶν, ἀγνοίας, καὶ πονηρίας, καὶ ἀκολασίας, ὥδεις αὐ-
 τῶν προσεῖχεν, ὥδεις ἐκέλυσεν ἰᾶσθαι αὐτὸν, ὥδεις παλὺν προσ-
 λήψεται ἀργύριον ἐμελλεν· ὥς ἥττον ἔπος ὑπὸ τῶν, ἢ ἐκεῖ-
 νος ἐνοχλήμενος, ἢ χαλεπώτερον ἀνθρώπων σπλυνὸς οἰδέν-
 τος ἢ διεφθαρμένος ὀδόντος, ἢ ψυχῆς ἀφρονος, καὶ ἀμαθῆς,
 καὶ δειλῆς, καὶ θρασύτης, καὶ φιληδόνου, καὶ ἀνελκυστῆρος, καὶ
 ὀργίλης, καὶ λυπηρᾶς, καὶ πανύργου, καὶ πάντα ῥέπων διεφθα-
 ρμένης· Καὶ δὴ καὶ τότε ὡς περὶ τοῖς νεῶν τῶν Ποσειδῶνος, πολ-
 λῶν σοφιστῶν καποδαιμόνων βωόντων καὶ λοιδορυμένων ἀλλή-
 λους, καὶ τῶν λεγομένων μαθητῶν ἄλλω ἄλλω μαχομένων· πολ-

λῶν ἢ συγγραφίαν ἀνεγινώσκοντων ἀναίδητα συγγραμμά-
 τα, πολλῶν δὲ ποιητῶν ποιήματα ἀδόντων, καὶ τῆς ἐπα-
 νοούτων ἐτέρων, πολλῶν ἢ θαυματοποιῶν θαύματα ἐπιδεικ-
 νούτων, πολλῶν ἢ τερατοσκόπων τέρατα κινέοντων, μυθίων ἢ
 ῥητόρων δίκας σφρόνοντων, καὶ ὀλίγων ἢ καπύλων ὁμοκαπη-
 λούντων ὅταν τύχη ἑκάστος. Εὐθύς οὖν καὶ αὐτῷ τινὲς προσῆλ-
 θον. τῶν μὲν Κορινθίων ἡδεῖς, ἡδὲ γὰρ ἡδὲν ἔμελλεν ἡδὲν ὠφε-
 ληθῆναι, ὅτι καθήμενος ἰώρων αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ. ἤνθ' ἢ
 ξύων ἦσαν οἱ προσιόντες, καὶ τῶν ἑκάστος βραχύ τι πᾶσας,
 ἢ εἰπὼν, ἀπ' αἰετοβόμης τὸν ἔλεγχον. Διὰ τοῦτο ἔφη ὁ Διο-
 γενὴς προστοικεῖν τοῖς κυσὶ τοῖς Λάκωσι· καὶ γὰρ τῆς ὅταν
 εἴσῃ εἰς τὰς παρηγύρας, πολλὰς μὲν εἶναι τὰς καταφύχοντας
 καὶ προσπαίζοντας, μηδὲν ἂν ἀνέσθαι ῥαδίως, διὰ τὸ μὴ ἐ-
 πίσταται χεῖναι. Πυθομένῳ δὲ τινος, εἰ καὶ αὐτὸς ἦκοι τὸν
 ἀγῶνα θεώμενος, καὶ ἔφη, ἀλλ' ἀγωνιζόμενος. καὶ ὅς ἐγέ-
 λασέ τε, καὶ ἤρετο αὐτὸν, τίνας ἔχει τὰς ἀνταγωνισίας· ὁ δὲ,
 ὥσπερ εἰώθει ὑποβλέψας, τὰς χαλιπώτας, εἶπε, καὶ ἀμαχω-
 τῆς, οἷς ἡδεῖς δύναται ἀντιβλέψαι τῶν Ἑλλήνων, ἢ μετὰ
 ὁμοῖς ἔχοντας ἢ παλαιοῖς ἢ ὁμοπιδώοντας, ἡδὲ πικρῶν καὶ
 αἰοντίζοντας καὶ δισκούντας, ἀλλὰ τὰς σώφρονας. Τίνας μὲν
 ἤρετο; τὰς πόνης ἔφη, μάλα ἰσχυρῆς καὶ ἀεικήτης ὑπὸ ἀνδρώ-
 πων ἐμπεπληγμένων καὶ πετυφωμένων, καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ὅλας
 ἐδιόντων, ὅς ἢ ταῖς νύξιν ῥιγόντων, ὑπὸ ἢ ἀνδρῶν ἠπωμέ-
 νων λιπῶν καὶ ἀσάρκων, καὶ τῶν σφικῶν τὰς γαστέρας μάλ-
 λον ἐστετημένων. ἢ οὐ οἶει τῶν τὸ ὄφελος εἶναι τῶν πᾶς με-
 γάλας κοιλίας ἔχοντων, ὅς ἐχέω περιαγρόντας, καὶ πε-
 ρικαθάραυτας ἐμβαλεῖν, μᾶλλον δὲ καταδύσαντας καὶ κατὰ πμόν-
 τας ὀλωχεῖν, καθάπερ οἶμαι τὰ τῶν κητῶν κρία τὰς νοῦν ἔ-
 χοντας ἔχοντας ἀλὶ καὶ θαλάσῃ, τῶν ἢ πιμελῶν πῆξαντας,
 ὥσπερ ἐν Πόντῳ παρ' ἡμῶν τὸ τῶν δελφίνων σῖμα, ἀλείφειν
 τὰς διομῆδας. οἶμαι γὰρ αὐτὸς τῶν ὕων ἥτονα φυλῶν ἔχειν.

Ο δὲ

Ὁ δὲ ἀνὴρ ὁ γενναῖος ἠγείται πρὸς πότους ἀγῶνιστὰς μεγάλους, καὶ τῶν τέτοις αὐτὸ φιλεῖ μάχεσθαι καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν, οὐχ ὑπὲρ σελίνου ὥσπερ αἱ γυναικες, οὐδὲ κοτί-
νου καὶ πίττης, ἀλλ' ὑπὲρ ὑδαίμονιας καὶ ἀρίτης παρὰ
πάντα τὸν βίον. οὐχ ὅτι οἱ Ἕλειοι προείπωσιν, ἢ Κορινθίαν
ἢ τὸ κοινὸν τῶν Θετταλῶν, μηδὲν αὐτῶν φοβόμενον, μηδὲ δι-
χόμενον ἄλλῃ λαχεῖν, ἀλλὰ παρακαλούμενον ἐρεχθῆς ἅπαντα,
καὶ λιμῶφιλονεικουῦντα καὶ φύχει καὶ δίφει, ὑπομένοντα,
καὶ δὲ μασιγούμενον καρτερεῖν, καὶ τεμνόμενον καὶ καίονμε-
νον, καὶ μηδὲν μάλλον ἐσθιδόντα, πρὶαν δὲ καὶ φυλὴν καὶ ἀ-
δοξίαν καὶ τὰ τοιαῦτα μηδὲν ἠγείσθαι δεινὸν αὐτῷ, ἀλλὰ παῖον
καὶ φα, καὶ πολλάκις παίζειν ἐν αὐτοῖς τὴν αἰδρά τὸν τέλειον,
ὥσπερ οἱ παῖδες τοῖς ἀσπυγάλοις καὶ ταῖς σφαίραις ταῖς ποικί-
λαις. δοκῶσι καὶ γὰρ μηδὲν, ἔφη, δεινὸν, καὶ ἀνυπόστατοι πᾶ-
σι τοῖς κακοῖς οἱ ἀνταγωνισταὶ οὗτοι. ἐὰν δέ τις αὐτῶν καταφρο-
νῇ ὁ θάρρῶν, ὁφίται δειλὺς καὶ ἀδυνάτης αἰδράς ἰσχυροῦς
κρατῆσαι, μάλιστα τοῖς κυσιν ὁμοίως. οἱ τὴν μεν φέροντας
ἐπιδιώκῃσι, καὶ δάκνῃσι, καὶ δίσσασσας οὐς κατέλαβον. τὴν
δὲ ἐπιόντας καὶ μαχομένους φοβῶνται καὶ ἀναχωροῦσι, τελευ-
τῶντες δὲ σαίνουσιν, ἐπειδὴ συνήθεις γίνονται. Οἱ δὲ πολλοὶ
ἄνθρωποι ἐκτεπληγμένοι αὐτῶν καὶ ἀείποτι φέροντες κείνους,
οὐδέποτε ἑαυτοῖον βλέποντες. καὶ γὰρ δὴ ὥσπερ οἱ πυκτεύειν
εἰδότες, ἐὰν μὲν προλάβωσι τὸν ἀνταγωνιστὴν, οὐ παύονται
τὴν ὁρχλὴν, πολλάκις δὲ καὶ ἐπέβησαι αὐτοὶ καταβαλόντες,
ἐὰν δὲ ἀποχωρῶσι φοβούμενοι, τότε ἰσχυροτάτας πληγὰς λαμ-
βάνουσιν. οὕτως ἐὰν μὲν τις τοὺς πότους δέχεται καταφρονῶν
καὶ πλησιάζῃ προθύμως, οὐ πᾶν ἰσχύουσι πρὸς αὐτὸν·
ἐὰν δὲ ἀφῆσθαι καὶ ἀναχωρῇ, τῷ παντὶ μείζους καὶ σφοδρότεροι
δοκοῦσι. τοῦτο δ' αὖ ἴδης καὶ ἐπὶ τοῦ πυρὸς γινόμενον, ἐὰν
σφόδρα ἐπιβῇς ἰσθίσας τὸ πῦρ, ἐὰν δὲ ὑποπτεύων καὶ δε-
δοικώς, σφόδρα ἐκείθης, ὥσπερ εἴοσι παίζοντες οἱ παῖ-

δις τῇ γλώττῃ τὸ πῦρ σβεννύουσιν. Οὗτοι μὲν ἔν οἱ ἀπαγαγι-
 ναι σχεδὸν ὅμοιοι εἰσὶ τῆς πυγμαχίαις παίοντές τε καὶ ἀγχοπε-
 καὶ ἄρσπῳτες καὶ ἀποκτεννύοντες ὄνιοτε. ἑτέρα δὲ δεινότερα
 μάχη καὶ ἀγών ἐστιν οὐ μικρὸς, ἀλλὰ πολὺ τάπων μείζων καὶ ἐ-
 πικινδυνώτερος ὁ πρὸς τὴν ἡδονὴν, οὐκ αὐτίκως βιάζομεν ἡμῶν, ἀλλ'
 ἐξαπατᾶσαι καὶ γοητεύσαι δεινοῖς φαρμάκοις, οὐκ οἷον Ὀμη-
 ρὸς φησὶν, κῦδος δὲ δελμεία μάχη παρὰ νηυσὶν ἐτύχθη, ὅξέ-
 σι δὲ πελέκισσι καὶ ἀξίγῃσι μάχοντο, καὶ ξίφεσι μεγάλοις. Οὐχ
 οὗτος ὁ ἔσπορος τῆς μάχης· οὐ γὰρ αὐτίκως βιάζεσθαι τὴν ἡδό-
 νην, ἀλλ' ἐξαπατᾶν καὶ γοητεύειν δεινοῖς φαρμάκοις, ὥσπερ
 Ὀμηρὸς φησὶ τῷ Κίρκῳ τὴς τοῦ Ὀδυσσεύς ἐταίρους καταφαρ-
 μάξαι· καπετα τὴς μὲν σῆς αὐτῆς, τοὺς δὲ λύκους γοηῖσαι,
 τὴς δὲ ἄλλ' ἅττα θηρία. Τοιοῦτον ἐστὶ τὸ χρῆμα τῆς ἡδονῆς οὐχ
 ἀπλῶς ἐπιβουλεύουσα, ἀλλὰ πάντα ἔσπον διά τε τῆς ὀφείας καὶ
 ἀκῆς, ἢ ὁσφρήσεως ἢ γούσεως ἢ ἀφῆς, ἐτι δὲ σιτίοις καὶ ποτοῖς
 καὶ ἀφροδισίοις διαφθεῖραι πειρωμένη, ὁμοίως μὲν ἐγρηγο-
 ρήσας, ὁμοίως δὲ κοιμωμένους. οὐδ' γὰρ ὥσπερ πρὸς τὴς πολε-
 μίους εἶναι φύλακας κατεστήσαντας καθεύδειν, ἀλλὰ μάλιστα
 δὴ πάντων τότε ἐπιτίθεται, τὰ μὲν αὐτῷ τῷ ὕπνῳ μαραίνουσα
 καὶ δουλομένη, τὰ δὲ ἐπιπέμπουσα ὀείρατα πανουργα καὶ ἐπί-
 βουλα, ἀαμιμνήσκοντα αὐτῆς. Ὁ μὲν οὖν πότος διὰ τῆς ἀφῆς
 γίνεται, ὡς πολὺ καὶ ταύτῃ πρόσσειν, ἢ ἡδονὴ κατὰ πᾶσαν
 αἰσθησὶν ὅποσας ἀνθρώπος αἰσθάνεται ἔχει. Ἐδεῖ τῆς μὲν πό-
 νοις ἀπαντᾶν καὶ συμπλέεσθαι, τῷ δὲ ἡδονῇ φύγειν ὡς πορ-
 ρωπᾶται καὶ μηδὲν ὅλως, ἢ τὰναγκαῖα ὁμιλεῖν· καὶ ἐνταῦθα ὁ
 κράτιστος ἀνὴρ· κράτιστος δὲ σχεδὸν ὅς αὐτὸν δυνάται πλεῖστον ἀπο-
 φύγειν τὰς ἡδονάς. οὐδ' γὰρ ἐστὶν ἡδονὴ σιωπῆς, ἢ καὶ πειρώ-
 μενον συνεχῶς μὴ οὐ πάντως ἀλῶναι. Ὅταν οὖν κρατήσῃ καὶ
 περιγένηται τῆς ψυχῆς τοῖς φαρμάκοις, γίνεται τὸ λοιπὸν ἤδη τὸ
 τὴν Κίρκης ἢ πλῆξασα ῥαδίως τὴν ῥάβδον εἰς συμφύοντινα ἐλάυνει
 καὶ καθεργυροῖ. καὶ τὸ λοιπὸν ἀπ' ἐκείνης ἤδη ὁ ἀνθρώπος διατελεῖ
 οὗς

οὗς ὦν ἡλύκος . γίνονται ἢ καὶ ὄφεις ὑφ' ἡδονῆς ποικίλοι καὶ
 ὀλίθριοι, καὶ ἄλλ' ἅπαντα ἱρπύτα, καὶ θεραπεύουσιν ἐκείνους
 αἰεὶ περὶ τὰς θύρας ἰόντες, καὶ ἐπιθυμοῦντες μὲν τῆς ἡδονῆς καὶ
 λαβρόντες ἐκείνη, μυελούς ἢ ἄλλους πόρους ἔχοντες . ἡ γὰρ ἡ-
 δονὴ κρατήσασα αὐτῶν καὶ παραλαβοῦσα, τοῖς πόνοις παρα-
 δίδωσι τοῖς ἐχθρίοις καὶ χαλέπωτάτοις . Τοῦτον δὲ τὸν ἀγῶνα
 ἔμοι καρτερόν ὄντα καὶ παράδοξον πρὸς ἡδονὴν καὶ πόνον, εἰδὲς
 προσέχει τῶν ἀθλίων ἀνθρώπων, ἀλλὰ τοῖς ἀνδραπόδοις, ἢ
 τοῖς πιδῶσι, καὶ τρέχουσιν, καὶ χοροδούουσιν . οὗ γὰρ ἢ Ἡ-
 ρακλῆα ἰώρων ἀγωνιζόμενοι καὶ ποιοῦντα . οὗ ἢ μελλόντων αὐ-
 τοῖς . ἀλλὰ καὶ τίτε ἴσως ἀθλητὰς τινὰς ἐθαύμαζον, Ζίτιν, καὶ
 Κάλαιν, καὶ Πηλέα, καὶ ἄλλους τοιοῦτους δρομέας τινὰς καὶ
 παλαιστὰς . καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ κάλλει, τοὺς ἢ ἐπὶ πλούτῳ ἐθαύ-
 μαζον, καθάπερ Ἰάσονα καὶ Κινύραν . Τοῦ ἢ Πέλοπος πέρι
 ἔλεγον, ὅτι καὶ τὸν ὦμον ἐλεφαντίνον ἔχει, ὥσπερ τι ὄφελος αἰω-
 θεύπου χρυσῷ χεῖρα, ἢ ἐλεφαντίνῳ ἔχοιτι, ἢ ὄφθαλμοὺς
 ἀδάμαστος ἢ σμαράγδου . τινὲς ἢ ψυχρῷ οὐκ ἐγίνωσκον αὐτῷ ὅ
 ποῖάν τινα εἶχε . Τὸν ἢ Ἡρακλῆα ποιοῦντα μὲν καὶ ἀγωνιζόμενον
 ἠλείουν, καὶ ἔφασκεν αὐτὸν ἀνθρώπων ἀθλιώτατον, καὶ διὰ
 τὸ το ἀθλίους ἐκάλουν τοὺς πόρους αὐτοῦ καὶ τὰ ἔργα, ὡς τὸν ἐ-
 πίπορον βίον ἀθλίον ὄντα . Ἀποθανόντα ἢ πάντων μάλιστα τι-
 μῶσι, καὶ θεὸν τομίζουσι, καὶ φασὶν Ἡΐβη στυοικεῖν, καὶ τού-
 τῳ πάντες εὐχονται, ὅπως αὐτῷ μὴ ἴσονται ἀθλίοι τῶν πλείους
 ἀθλήσαντι . τὸν ἢ Εὐρυσθεῖα οἶοντα κρατεῖν τέτου, καὶ ἐπι-
 τάττειν, ὃν οὐδέποτε ἀξίον νομομάκασιν, οὗ ἢ δόξατο, οὗ ἢ ἔδυ-
 σεν οὐδεὶς οὐδέποτε Εὐρυσθεῖ . Πλὴν ὅγε Ἡρακλῆς περιέειπε
 τινὲς Εὐρώπῳ καὶ τινὲς Ἀσίᾳς ἅπασας, οὐδὲν ὦν τούτοις ὅμοιος
 τις ἀθλητῆς . ποῦ γὰρ αὐτῷ ἡδυμύθη προσελθεῖν σάρκα τοσαύ-
 ταν ἔχων, ἢ ποσῶν κρεῶν δεόμενος, ἢ βαθὺν οὐκ ὅπως ὕπνον κα-
 θάδων . ἀλλ' ἄγρυπνος καὶ λεπτός ὥσπερ οἱ λίοντες, ὃξὺ βλε-
 πον, ὃξὺ ἀκύναν, οὐτε χειμῶνος ἔτε καύματος φροντίζων, ἢ

προσσευχόμενα ἢ μηχανῶν διέσπασέ τε αὐτὰ, καὶ ἔξιμλει κατ' αἰθήλοισιν, καὶ παραδέδωκε τῇ λέοντι δίχα ἐκάπερον, εὐπρεπὺς καὶ εὐχολονθῆραν. τὸτο μὲν ἡ τῆς Λισώπης κερδῶ. φύονται δέ τινες καὶ ἐκ αὐθρώποισιν ἀλώπεκες, μᾶλλον ἢ αὐθρώπια σμικρά τε καὶ αὐτελδέτερα, τὰς ἀλώπεκας ὀπίσσω ἐφιλοκόμενα. οἱ ἢ αὐτῇ ἐκ ἀλώπεκας, ἀλλὰ δράκοντας ἰοῦ χαλιπῷ ἐκ ἀπὸ πνεύματος ὑφίρποντας, καὶ κρυπτομένους ἐν τοιαύταις ἐφίλανθρωπίας παραπεισμάσιν. ὡς ἀπελαύνειν χερσὶν καὶ ἀποσοβεῖν πορρωτάτω. κηλύμεθα γὰρ πολλάκις καὶ γαστρίμεθα δάκνυσι, καὶ ἄκρα τῆς γλώττης μόνον ἐρῶντες, τὰ ἥϊόντες ἐκ ἐθέλοντες διιδεῖν. ὧς δέ μοι δοκῶσιν ὅμοιοι εἶναι, ἐθέλω ἀπεικάσαι, εἰς βέλτε. πεθέαμαι, οἶμαι, πολλαχῶς κύκλῳ εἰκόνα, ἔχουσαν ὅμοιον διωγέται. Ὁμηρος μὲν γὰρ ὡς ἐν τῇ λέγει πλέον πτερὶ τῆς μορφῆς, ἢ ὅτι τὸ θηρίον ἐν αὐτοῖς διατρίβουσιν, ἐκ κεφαλῆς ἔχον καὶ δυσκαίδικα χεῖρας. οἱ πλάσαι ἢ ἐτι μᾶλλον κομψάονται ἐν τῇ ἔργῳ. ποιῶσι γὰρ αὐτῆς τὰ μὲν ἀπ' ἄχρει κεφαλῆς ἄχρει λαγόνων, παρθένον, ἀπὸ δὲ τῆς ἰξύος, εἰς τοὺς εἰς τὴν κυνίαν ἐκφερομένῳ, δεινὸς ὄντας ἐσμερδαλέας καὶ ἱεῖσιν οἱ μὲν αὐτῆς οἱ ὀδόντες, ἀντήκασιν δὲ αἱ κεφαλαί, ζῆντες δὲ ἰσάρεθμον θῆραν. μαστῶμαι οὐκ ἐγὼ καὶ Ὁμηρον βούλεσθαι λέγειν ὅτι ὁ μὲν σοφὸς καὶ πολέμης οἶδεν περὶ ἅλλῃ κερβῶς, καὶ ἐκ ἐξοικῆσιν αὐτὸν τὰ αὐθρῶν τῇ θηρίῳ, ἀλλὰ παρταξάτω καὶ ὡπλίσσασθαι, καὶ μάχεσθαι ἔτοιμος ὢν. οἱ ἢ ἀφύλακτοι ἢ αὐθρώπων ἀλίσκονται. ὅταν ἢ μὴ δοκεῖ ἔτι ὁ Ὁμηρος λέγειν, ἀλλ' ὅρα μόνον τὸ φαίνουσιν τὰ μύθε, οὗτος ἐμοὶ δοκεῖ καὶ τὴν σκύλλαν ἰδὼν, τὴν μὲν αὐθρῶν θείασαθαι, τὴν κύνας ἢ ἐκ αὐθρῶν δυνάμει. Πῶς οὐκ ἐν φυλαξόμεθα καὶ κερνύμεθα φιλίας τε ἐπὶ τῷ μόνον ἐπὶ τῷ πόντῳ, καὶ κακουργίας ἐννοίας ὑποδουμένης; βέλτε, ἵνα μὴ σφόδρα ὡς φορτικὸς, σύμβολα αὐπάλην καὶ σημεῖα διδῶς, μῦθόν τινα ὑφάπτωσας τῇ λόγῳ, κατελίπω διορᾶν ὑμῖν αὐτοῖς τὰ ἐμφαινόμενα; ὧς περ γὰρ Πρόδικος

δικος λέγει, καθημένος τῷ Ἡρακλεῖ ἐφ' ἡσυχίας, ὅπλῳ καὶ ἐ-
 ξήλαθε τῷ μερακίῳ, καὶ ἄσχοπος μενέω ποῖός τις τῷ ἀνδρῶ-
 πῳ, καὶ ποῖα χησάμενος ἄφαπ' ἢ βίον ὡς ἄριστος διέλθοι,
 ἐφάνησαν δύο γυναικες, ὧν ἡ μὲν, ἀρετῷ ἐκείνου ὀνομάζει,
 ἡ δὲ, κακία. Ἐπεὶ γοῦν εἰπάτω ἐκατέρα τὰ αὐτῆς ἀγαθὰ,
 καὶ ἰδοῖε τῷ Ἡρακλεῖ ἢ ἀρετῷ ποιήσασθαι ἡγεμόνα, λέγει αὐ-
 τὸν ἐκείνη παραλαβῶσα, ἵν' ἐτι καὶ μάλλον ἴδῃς, φησὶν, ὅτι
 ὀρθῶς δοκιμάζεις, ἔπειθ' ἄγει αὐτὴν ἐπὶ τινι τόπῳ ὑψηλόν τε καὶ ἀε-
 σσηκότα ὅθ' ἄριός τε καὶ ἀνὰ πτεπταμένον πεδίον, ἔθ' δύο μὲν ἦσαν
 αἱ κορυφαί, πόρρωθεν ἢ ἰδοῖεν τοῖς θεωμένοις εἰς μίαν τελευ-
 τῶν ἀπολήγειν. ἀλλ' ἦγε ἀρετὴ προσάγυσσά ἢ Ἡρακλῆα πλη-
 σίον, ἰδεῖξέ τε τὰ ἄκρα πλεῖστον ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων, καὶ
 αὐτὴ μὲν, φησὶν, ἡ ἐπὶ δεξιᾷ κορυφῇ καλεῖται φιλίας ἱερὸς χα-
 ρος, ἐμῆς ξυνοπαδῶν τε καὶ ἀδελφῆς, αὐτὴ δὲ ἡ ἐπὶ θατέρᾳ, ὑ-
 ποκείσῃως, κακίας ξυνομόναι δαίμονος. πρόστιθι οὖν ἀγῆ,
 καὶ ἐπισκόπει ἢ φύσιν ἐκατέρω τῷ χαλῶν, μή ποτε σὺ αὐτὸ πόρ-
 ρωθεν ὀρῶν ὑπολάβοις. καὶ ἅμα ἐκέλευε ἢ φρόνησιν συμπα-
 ρῶσαν ἐπιδικτυῶναι τὰ ἕκαστα, καὶ ἐκχυγῆσθαι. Ἐδείκνυσεν οὖν ἐ-
 κείνη τὰς μὲν πρόποδας τοῖν λόφοιν σφόδρα τὸ ὁμοίως καὶ πρα-
 σσεικότας ἀλλήλοιν, τοῖς αὐτοῖς μὲν ἀνδρῶν βρύοντας, τοῖς αὐ-
 τοῖς ἢ φυτοῖς, εἰ μὴ ὅσον τὰ μὲν τὸν ἄπαντα ἱερῶτο χρόνον, τὰ δὲ
 δίφους ἐβλάσαν ἐπὶ ἑμαραίνετο. ἱερῶν δὲ καὶ γὰρ ἐξ ἐκατέρας ἡ
 ἄκρας ψυχῆ τε καὶ διαυγῆς ὕδατος· ἀλλὰ τὰ μὲν δι' ὅλην τὴν ρεί-
 θρην γλυκία τὴν καὶ προσλήν, τὰ δὲ, κάτωθεν μὲν γλυκομένη
 γλυκύτερα τὴν ἰδοῖεν, προσίοντι δὲ γλυγὺς τῆς πηγῆς, πικράτε
 καὶ φαρμακώδη, σπασμὸν ἐμποῖοντα καὶ ἰλιγγον τοῖς πῖναι ἐκ τῆς
 χροᾶς ἀπατηθεῖσι· τὰς κορυφὰς τε αὐτὰς ἐκείναι ὁμοίως, ἀλλὰ
 πάντως ἄφαιρέσας. Ἐδείκνυε τὴν καὶ ἐπὶ δεξιᾷ πρώτῳ ἄλσει
 τὴν σύσκιον δασύδρων αἰθαλῶν κυπαρίττε ἑ δάφνης, καὶ φυτῶν
 ἄκάρπων μετὰ. λήπται καὶ αὐτὰ περιέπνον αἶραι, οἷαι ἔει-
 φειν τὴν ἑ αὖξιν, ἢ οἷαι καταρρήγνυνται καὶ διασπῶναι. Πολὺ δὲ

τα αὐτῶν ἢ ὑποκρίσιν προσποιουμένῳ καὶ ἀφομοιωσάν ἑαυτῶν
τῇ φιλίᾳ· ἀλλ' ὅμως αὐτὶ μετ' ἀληθείᾳ κάλλος τὸ πρόσωπον ὑ-
πεγέγραπτο, αὐτὶ δὲ γαλῶν μειδιάματος, ὕπλον ἐπέσῃρει·
ἵνα δὲ φαίνοιτο ἱερασμαία, ἱερᾶν αὐτὴ προσποιεῖτο τῷ εἰσιόντων·
ἔδονος δὲ αὐτομάτῃ προσερχομένη, πόρρωθεν ἐκβέχουσα ὑπέ-
κυπτε καὶ ἀπλώτα, καὶ λιπαρῶσα αὐτῇ· παρῶν δὲ αὐτῇ καὶ γυναι-
κῶν ὅμιλος, καὶ ταῖς πρότεραις ὅμοιαι, ἀπάτη, καὶ ἐπιβυλὴ,
καὶ δόλος ἀγορῆς· αὐτὶ δὲ ἀληθείας ἐπιτορκία παρῶν, ἱταμὴ καὶ
θρασεία καὶ ἀσπονδος, μάλισα δὲ ἀπατῶν συμπράττουσα ἐκείνῃ
ἑσυνεργῶσα· Ἰδὼν δὲ Ἡρακλῆς γυναικὰ τινα κατὰ τὰς εἰσό-
δους οἷον χωλῶσαν, ἤρετο ἢ φρόνησιν ἥτις εἴη· κολακεία, ἔφη,
πρόδρομος ὑποκρίσεως, δαίμων αὐτῇ, ὡς ὁρᾷς, ἐνιδρώουσα,
τὴς εἰσιόντας, προσπλίνει καὶ θαυμασὰ δρᾷ γοητεύουσα, πεί-
θουσα θαρσύνει τε καὶ ἀνιστάει· τίς δὲ ἡ σκυθρωπὴ ἐκείνῃ καὶ σω-
νὴς, ἢ τὴς ὀλίγης κατὰ γουσα κοπτεμένης τε καὶ αἰοιμώζοντις;
μετάνοια, ἔφη, βραδεία καὶ ἐσφόδρα ὑκαίρος δαίμων· ὅπως
δέ τις ἐκ τῶν πάντων ὑπὸ τῷ ἱερῷ ἀπαμυζήσῃται, ἀλλ'
αἰίσησιν ἐτι πνέοντες, εὐκαὶ ἀποσώζει.

Λ Ι Ξ Ω Ξ Ο Γ

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Διογένης, ἡ περὶ ἀρετῆς.

Διογένης ὁ Σιωπεύς ἐκπιστῶν ἐκ τῆς πατρίδος, ἔδρατος διαφέρειν τῷ παύ φάιλαν Ἀθλιώζε ἀφίκετο, καὶ καταλαμβαίνει καὶ τὸν μεγαρία Εὐκλείδην. ὅς τῳ ἔφυγε διὰ τὴν τῷ Κύρου στρατείας. Τῶν μὲν οὐκ ἄλλων ἄχῃ κατεφρόνησεν, Ἀντιδοκίῃ δὲ ἐχρήτο, καὶ αὐτὸν ὥτως ἐπαινῶν, ὡς τὴν λόγους ὡς ἔλεγε, ἡγέμενος μόνος εἶναι ἀληθεῖς, καὶ μάλιστα δυναμένους ἀνθρώπων ωφελεῖν. ἐπεὶ αὐτόν γε τὸν Ἀντιδοκίῃ παραβάλλων πρὸς τὴν λόγους, ἐτίθετο ἡλεγχῶν ὡς πολὺ μαλακώτερον, καὶ ἔφη αὐτὸν εἶναι σάλπιγγα, λαιδορῶν. αὐτὴ γὰρ οὐκ ἦκε φθεγγομμένη μίγισον. Καὶ ὁ Ἀντιδοκίῃς ὑπέμενε αὐτὸν πάντα ἀκύνων, παύ γὰρ ἐθαύμαζε τῷ ἀνθρώπῳ τὴν φύσιν. ἔλεγε οὐκ ἀμυνόμενος ἀπὸ τῆς σάλπιγγος, τοῖς σφηξίν αὐτὸν ὅμοιον εἶναι. καὶ γὰρ τῷ σφηκῶν εἶναι τὸν μὲν φόρον τῷ πτερῶν μικρὸν, τὸ δὲ κέρδιον δεινύτατον. Ἐχαιρεν οὐκ τῇ παρσίτῃ τῷ διογενεῖ ὡς περ οἱ ἵππικοι, ὅταν ἵππον θυμοειδῆ λάβωσιν, ἀλλῶς δὲ ἀνδρεῖον καὶ φιλόπονον, ἐδόν ἥττον ἀποδέχονται τὸ χαλεπὸν τῷ ἵππῳ, τὴν δὲ σωτῆρα καὶ βραδὴς μισῶσι καὶ

καὶ ἀποδοκιμάζουσι . ἐπίστε μὲν οὐκ ἐπίτεινεν αὐτὸν , ἐπίστε
 ἢ ἐπειράτο ἀνίσταί , ὥσπερ οἱ χορδοσφόροι τὰ νῦρα τείνουσι ,
 προσέχοντες μὴ ραγῇ . Ἐπεὶ δὲ ἀπέθανεν ὁ Ἀντιδοχῆς , καὶ
 τῶν ἄλλων ὑδένα ἠγάπητο συμμαχίας ἄξιον , μετέβη εἰς Κόρινθον ,
 καὶ κειῖν διῆκεν , ὥτε οἰκίαν μισθωσάμενος , ἔπε παραξίνην τινὶ
 κατὰ γόμμενος , ἀλλ' ἐν τῇ Κρανίῳ θυραυλῶν . εἴωρα γὰρ ὅτι
 πλείστοι ἀνθρώποι ἐκεῖ συνίστασι διὰ τὰς λιμένας καὶ τὰς ἐταί-
 ρας . Ὅτι ἡ πόλις ὥσπερ ἐν ῥιόδῳ τῆς Ἑλλάδος ἔκειτο . Δεῖ
 οὐκ τὸν φρόνιμον ἀνδρα ὥσπερ τὸν ἀγαθὸν ἰατρὸν , ὅπως πολλοὶ
 νοσῶσιν , ἐκείσε ἵνα βοηθήσονται . ὥπως , ὅπως πλείστοι εἰσὶν
 ἀφρονέστεροι , ἐκεῖ μάλιστα ἀποδηρεῖν , ἐξελεγχόντα καὶ κολά-
 ζοντα τὴν ἀνοίαν αὐτῶν . Ἐπεὶ ἢ ἦκεν ὁ τῶν Ἰδμίων χρόνος , καὶ
 πάντες ἦσαν ἐν Ἰδμῶ , κατέβη καὶ αὐτός . εἰώθει γὰρ ἐπισκο-
 πεῖν ἐν ταῖς πανηγύρεσι τὰς ἀουδὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς
 ἐπιθυμίας , καὶ πρὸς ἅτινα ἀποδημῶσι , καὶ ἐπὶ τίσις μέγα φρο-
 νῶσι . παρέχετο καὶ αὐτὸν τῶν βυλομένων ὁστυγχεῖν , καὶ ἐλεγε
 θαυμάζειν , ὅτι , εἰ μὲν ἔφη ὀδόντας ἰᾶσθαι , πάντες αὖ αὐ-
 τῷ προσήσαν οἱ δέόμενοι ὀδόντας ὀξελίδασθαι . Ἐν δὲ δία , εἰ ὑπέ-
 χετο ὀφθαλμοὺς θιραπύειν , πάντες ἀνθρώποι ὀφθαλμοὺς
 αὐτῷ ἐπιδείκνυσαν , ὁμοίως ἢ ἡ σπλυνὸς , ἢ ποδάγρας , ἢ κο-
 ρύζης εἶδέναι φάρμακον . ἐπεὶ ἢ ἔφη παύσειν τὰς πεισομένους
 αὐτῷ , ἀγνοίας , καὶ πονηρίας , καὶ ἀκολασίας , ὑδαὶς αὐ-
 τῷ προσεῖχεν , ὡδὲ ἐκέλευσεν ἰᾶσθαι αὐτὸν , ὡδὲ εἰ παλὺ προσ-
 λήψεται ἀργύριον ἔμελλεν . ὡς ἥττον ἔπος ὑπὸ τέτων , ἢ ἐκεῖ-
 νος ἐνοχλήμενος , ἢ χαλεπώτερον ἀνθρώπων σπλυνὸς οἰδέν-
 τος ἢ διεφθαρμένου ὀδόντος , ἢ ψυχῆς ἀφρονος , καὶ ἀμαθῆς ,
 καὶ δειλῆς , καὶ θρασείας , καὶ φιληδόνου , καὶ αἰελοδότης , καὶ
 ὀργίλης , καὶ λυπηρᾶς , καὶ πατέρως , καὶ πάντα ῥέπων διεφθαρ-
 μένης . Καὶ δὴ καὶ τότε ὡς περὶ τὸν νεὺν τῷ Ποσειδῶντος , πολ-
 λῶν σφιστῶν κακοδαιμόνων βοώντων καὶ λοιδορυμένων ἀλλή-
 λους , καὶ τῶν λεγομένων μαθητῶν ἄλλου ἄλλω μαχομένης . πολ-

λῶν ἢ συγγραφῶν ἀσυνεπείκων ἀναιδήτα συγχεάμματα , πολλῶν δὲ ποιητῶν ποιήματα ἀδόντων , καὶ τῶν ἐκασοῦτων ἐτέρων , πολλῶν ἢ θαυματοποιῶν θαύματα ἐπιδεικνύων , πολλῶν ἢ τερασκόπων τέρατα κινέων , μυθίων ἢ ρητόρων δίκας σφρόντων , ἐκ ὀλίγων ἢ καπλήων ὀκταπηλιδόντων ὅταν τύχη ἑκασος . Εὐδύς οὖν καὶ αὐτῶν τινὲς προσήλθον . τῶν μὲν Κορινθίων ἑδείς , ἑδὲ γὰρ ἑδὲ φορτο ἑδὲ ὠφελήσονται , ὅτι καθήμεραι ἑώραν αὐτοὺς ἐν Κορίνθῳ . τῶν ἢ ξένων ἦσαν οἱ προσιόντες , καὶ τῶν ἑκασος βραχύ τι κίχσας , ἢ εἰπὼν , ἀπὲρ φοβόμενος τὸν ἑλεγχον . Διὰ τὸ τοῖον ὁ Διογένης προσποιεῖται τοῖς κυσὶ τοῖς Λακῶσι . καὶ γὰρ τῶν ὅταν εἴσι εἰς τὰς πανηγύρεις , πολλὰς μὲν εἶναι τὰς καταφύχοντας καὶ προσπαίζοντας , μηδὲν ἄν ἀνείδαι ραδίως , διὰ τὸ μὴ ἐπίσταναι χεῖναι . Πυθομένους δὲ τινος , εἰ καὶ αὐτὸς ἦκοι τὸν ἀγῶνα θεώμενος , ἐκ εἶπεν , ἀλλ' ἀγωνιόμενος . καὶ ὅς ἐγέλασέ τε , καὶ ἤρετο αὐτὸν , τίνας ἔχοι τὰς ἀπαιτήσεις ; ὁ δὲ , ὥσπερ εἰώθει ὑποβλέψας , τὰς χαλιπρωτάτας , εἶπε , καὶ ἀμαχωτάτας , οἷς ἑδείς διώταται ἀντιβλέψαι τῶν Ἑλλήνων , ὅ μόντοι ὄφρ' ἔχοντας ἢ παλαιοτάτας ἢ ἔξπιδῶντας , ἑδὲ πικρῶντας καὶ ἀκοντίζοντας καὶ δισκῶντας , ἀλλὰ τὰς σώφρονας . Τίνας μὲν ἤρετο ; τὰς πόνης εἶπεν , μάλα ἰσχυρῆς καὶ ἀνικήτης ὑπὸ ἀνθρώπων ἐμπεπληγμένους καὶ τετυφωμένους , καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ὅλας ἐδιόντων , ἐν ἢ ταῖς νυξὶ ριγῶντων , ὑπὸ ἢ ἀνδρῶν ἡττωμένων λεπίθων καὶ ἀσάρκων , καὶ τῶν σφηκῶν τὰς γαστέρας μάλλον ἐσθιέμενων . ἢ οὐ οἶει τῶν τὶ ὄφιλος εἶναι τῶν τὰς μεγάλας κοιλίας ἔχοντων , ὅς ἐχέω περιεργαγόντας , καὶ περιεκαθάραντας ἐμβαλὴν , μάλλον δὲ καταδύσαντας καὶ κατὰ πμόντας ὀλωχεῖναι , καθάπερ οἶμαι τὰ τῶν κητῶν κρέα τὰς νοῦν ἔχοντας ἔφοτας ἀλὶ καὶ θαλάσῃ , τῶν ἢ πιμελῶν πῆξαντας , ὥσπερ ἐν Πόντῳ παρ' ἡμῖν τὸ τῶν δελφίνων σῆμα , ἀλείφειναι τὰς διόμους . οἱ μὲν γὰρ αὐτὰς τῶν ὕων ἥττονα ψυχῶν ἔχον .

Οἱ δὲ

Ὁ δὲ ἀνὴρ ὀγκοισαῖος ἠγῆται τὸς πότους αὐτογωνιστὰς μεγίστους, καὶ τούτοις αἰεὶ φιλεῖ μάχισθαι καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν, οὐχ ὑπὲρ σελήνου ὥσπερ αἱ γυναικες, οὐδὲ κοτινοῦ καὶ πίτυος, ἀλλ' ὑπὲρ ὑδαμονίας καὶ ἀρετῆς παρὰ πάντας τὸν βίον. οὐχ ὅτιν Ἡλῆοι προείπασιν, ἢ Κορινθίων ἢ τὸ κοινὸν τῶν Θαιτρῶων, μηδὲν αὐτῷ φοβούμενον, μηδὲ δυχόμενον ἀλλὰ λαχεῖν, ἀλλὰ παρακαλούμενον ἐριζῆς ἀπαντα, καὶ λιμῶφιλονεικοῦντα καὶ φύχει καὶ δίφει, ὑπομένοντα, καὶ δὲν μάστιγούμενον καρτερῆν, καὶ τεινόμενον καὶ καίόμενον, καὶ μηδὲν μᾶλλον ἐσθιδόντα, ποταῖαν δὲ καὶ φυλὴν καὶ ἀδοξίαν καὶ τὰ τοιαῦτα μηδὲν ἠγῆσθαι δεινὸν αὐτῷ, ἀλλὰ πάντοτε καὶ παύσας, καὶ πολλὰς καί ζῆν ἐν αὐτοῖς τὴν αἰδρά τὸν τέλειον, ὥσπερ οἱ παῖδες τοῖς ἀσπυγίοις καὶ ταῖς σφαιραῖς ταῖς ποικίλαις. δοκῶσι καὶ γὰρ μηδὲν, ἔφη, δεῖναι, καὶ ἀνυπόστατοι περὶ τοῖς κακοῖς οἱ ἀπταγωνισταὶ οὗτοι. ἰὰ δέ τις αὐτῷ καταφρονησὴ θάρρῶν, ὅφεται δειλὸς καὶ ἀδυνάτης αἰδράς ἰσχυροῦς κρατῆσαι, μάλιστα τοῖς κυσίνομοις. οἱ τὸς μὲν φύγοντας ἐπιδιώκῃσι, καὶ δάκρυσι, καὶ δίδασσας αὐς κατέλαβον. τὸς δὲ ἐπιόντας καὶ μαχομένους φοβῶνται καὶ ἀναχωροῦσι, τελευτῶντες δὲ σάινουσιν, ἐπειδὴ συνήθεις γίνονται. Οἱ δὲ πολλοὶ ἄνθρωποι ἐκπεπληγμένοι αὐτὸς καὶ αἰετοὶ φύγοντες κείνους, οὐδέποτε ἑαυτοῖς βλέποντες. καὶ γὰρ δὴ ὥσπερ οἱ πυκτεύειν εἰδότες, ἰὰ μὲν προλάβωσι τὸν ἀπταγωνιστὴν, οὐ παύονται τὴν ἀρχὴν, πολλὰς δὲ καὶ ἐπέβησαν αὐτοὶ καταβαλόντες, καὶ ἀποχωρῶσι φοβούμενοι, τότε ἰσχυροτάτας πληγὰς λαμβανουσιν. οὕτως ἰὰ μὲν τις τοὺς πότους δέχεται καταφρονηῶν καὶ πλησιάζει προθύμως, οὐ πάντοτε ἰσχύουσι πρὸς αὐτὸν. ἰὰ δὲ ἀφιστῆται καὶ ἀναχωρῇ, τῷ παντὶ μείζους καὶ σφοδρότερος δοκοῦσι. τοῦτο δ' αὖ ἴδης καὶ ἐπὶ τοῦ πυρὸς γινόμενον, ἰὰ σφόδρα ἐπιβῆς ἰσθίσας τὸ πῦρ, καὶ δὲ ὑποπτεύων καὶ δεδρακώς, σφόδρα ἐκαύθη, ὥσπερ εἴποτε παίζοντες οἱ παῖ-

δις τῇ γλώττῃ τὸ πῦρ σβεννύουσιν. Οὗτοι μὲν ἔν οἱ ἀπαγνι-
 ζαὶ σχεδὸν ὅμοιοι εἰς τὰς πυγμαχοὺς παλαιοτέρους καὶ ἀγχοπε-
 καὶ ἄρσπῳντες καὶ ἀποκτείνοντες. ὁρίοιτε. ἑτέρα δὲ δεινότερα
 μάχη καὶ ἀγὼν ἐστὶν οὐ μικρὸς, ἀλλὰ πολὺ τῶν μείζων καὶ ἐ-
 πικινδυνώτερος ὁ πρὸς τὴν ἡδονὴν, οὐκ αὐτικρὺς βιάζομεν ἡμῶν, ἀλλ'
 ἐξαπατῶμεν καὶ γοητεύομεν δεινοῖς φαρμάκοις, οὐκ οἷον Ὀμη-
 ρὸς φησὶν, κῦδος δὲ δελμεία μάχη παρὰ νηυσὶν ἐτύχθη, ὅξέ-
 σι δὲ πελέκισσι καὶ ἀξίγῃσι μάχοντο, καὶ ξίφεσιν μεγάλοις. Οὐχ
 αὐτὸς ὁ φόβος τῆς μάχης· οὐ γὰρ αὐτικρὺς βιάζεσθαι τὴν ἡδό-
 νην, ἀλλ' ἐξαπατᾷ καὶ γοητεύει δεινοῖς φαρμάκοις, ὥσπερ
 Ὀμηρὸς φησὶ τῶν Κίρκης τῶν τοῦ Ὀδυσσεύος ἑταίρους καταφαρ-
 μάξαι· καπετα τὴν μὲν σὺς αὐτῆς, τοὺς δὲ λύκους γαστρίσαι,
 τὴν δὲ ἄλλ' ἅττα θηρία. Τοιοῦτον ἐστὶ τὸ χρῆμα τῆς ἡδονῆς οὐχ
 ἀπλῶς ἐπιβουλεύουσα, ἀλλὰ πάντα φόβον διὰ τῆς ὀφείας καὶ
 ἀκοῆς, ἢ ὀσφρήσεως ἢ γνώσεως ἢ ἀφῆς, ἐτι δὲ σιτίοις καὶ ποτοῖς
 καὶ ἀφροδισίοις διαφθεῖραι πειραμὸν, ὁμοίως μὲν ἐργηγο-
 ρότας, ὁμοίως δὲ κοιμωμένους. οὐδ' ἄρα ὥσπερ πρὸς τὴν πολε-
 μίους εἶναι φύλακας κατασῆσασίαι καθεύδειν, ἀλλὰ μάλιστ'
 δὴ πάντων τότε ἐπιτίθεται, τὰ μὲν αὐτῶν τοῦ ὕπνου μαραίνουσα
 καὶ δουλομὸν, τὰ δὲ ἐπιπέμπουσα ὀείρατα παύργα καὶ ἐπί-
 βουλα, ἀναμνησκοντα αὐτῆς. Ὁ μὲν οὖν πότος διὰ τῆς ἀφῆς
 γίνεται, ὡς πολὺ καὶ ταύτῃ πρόσσεισιν, καὶ ἡδονὴ κατὰ πᾶσαν
 αἰσθησὶν ὁπόσας ἀνθρώπος αἰσθήσεις ἔχει. Ἐδεῖ τοὺς μὲν πό-
 νοις ἀπαντᾶν καὶ συμπλέκεσθαι, τῶν δὲ ἡδονῶν φάγειν ὡς πορ-
 ρώτατον καὶ μηδὲν ὅλως, ἢ πάντα καὶ ὁμιλεῖν· καὶ ἐνταῦθα ὁ
 κράτιστος ἀνὴρ· κράτιστος δὲ σχεδὸν ὅς αὐτῷ δύνῃται πλεῖστον ἀπο-
 φάγειν τὰς ἡδονάς. οὐδ' γὰρ ἐστὶν ἡδονὴ σιμῶντα, ἢ καὶ πειρώ-
 μενον σιωπῶς μὴ οὐ πάντως ἀλῶναι. Ὅταν οὖν κρατῇ καὶ
 περιγένηται τῆς ψυχῆς τοῖς φαρμάκοις, γίνεται τὸ λοιπὸν ἡδὴ τὸ
 τὴν Κίρκης ἢ πλῆξασα ῥαδίως τὴν ῥάβδον εἰς σφυρόντινα ἐλάυνει
 καὶ καθέργνυσι. καὶ τὸ λοιπὸν ἀπ' ἐκείνου ἡδὴ ὁ ἀνθρώπος διατελεῖ

οὗς

οὗς ἂν ἡλύκος. γίνονται ἢ καὶ ὄφεις ὑφ' ἡδονῆς ποικίλοι καὶ ὀλίθριοι, καὶ ἄλλ' ἅττα ἐρπύτα, καὶ θηραπόδουσιν ἐκείνῳ δὲ πρὸς τὰς θύρας ἰόντες, καὶ ἐπιθυμοῦντες μετ' αὐτῆς ἡδονῆς καὶ λαβρόντες ἐκείνη, μυρίους ἢ ἄλλους πότους ἔχοντες. ἡ γὰρ ἡδονὴ κραπίσασα αὐτῷ καὶ παραλαβούσα, τοῖς πότοις παραδίδωσι τοῖς ἐχθρίοις καὶ χαλέπωπέτοις. Τοῦτοι δὲ τὸν ἀγῶνα ἐμοὶ καρτερόν ὄντα καὶ παράδοξον ὡρὸς ἡδονῶν καὶ πότον, εἰδὲς προσέχει τῷ ἀθλίῳ ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ τοῖς ἀνδραπόδοις, τοῖς πηδῶσι, καὶ τρέχουσι, καὶ χορεύουσιν. οὗ γὰρ Ἡρακλῆα εἰρων ἀγωνίζομενον καὶ ποιοῦντα. οὗ ἔμελλον αὐτοῖς. ἀλλὰ καὶ τότε ἴσως ἀθλητὰς τινὰς ἐθαύμαζον, Ζίτιν, καὶ Κάλαϊν, καὶ Πηλέα, καὶ ἄλλους τοιοῦτους δρομίας τινὰς καὶ παλαισάς· καὶ τοὺς μεν ἐπὶ κάλλει, τοὺς ἢ ἐπὶ πλούτῳ θαύμαζον, καθάπερ Γάσωνα καὶ Κινύραν. Τοῦ ἢ Πέλοπος περὶ εἰλεγον, ὅτι καὶ τὸν ὦμον ἐλεφαντίνον ἔχει, ὥσπερ τι ὄφελος αὐτοῦ χροστῶ χεῖρα, ἢ ἐλεφαντίνῳ ἔχοντι, ἢ ὀφθαλμοὺς ἀδάμαντος ἢ σμαράγδου. τῷ ἢ ψυχρῷ οὐκ ἐγίνωσκον αὐτὸς ὁ ποιῶν τινα εἶχε. Τὸν ἢ Ἡρακλῆα πορῶντα μὲν καὶ ἀγωνίζομενον ἡλίου, καὶ ἔφασκε αὐτὸν ἀνθρώπων ἀθλίωτατον, καὶ διὰ τὸ τοῦ ἀθλίου ἐκάλουσε τοὺς πότους αὐτοῦ καὶ τὰ ἔργα, ὡς τὸν ἐπίπονον βίον ἀθλίον ὄντα. Ἀποθανόντα ἢ πάντοι μάλιστα τιμῶσι, καὶ θεοὶ νομίζουσι, καὶ φασὶν Ἡβη στυοικεῖν, καὶ πύτῃ πάντες εὐχονται, ὅπως αὐτῷ μὴ ἴσονται ἀθλιοὶ τῷ πλεῖστα ἀθλήσαντι. τὸν ἢ Εὐρυσθεῖα οἶοντα κρατεῖν τέτου, καὶ ἐπιτάττειν, ὃν οὐδέποτε ἀξίον νομομίναςιν, οὗ ὄξαστο, οὗ ἔδυσσε οὐδεὶς οὐδέποτε Εὐρυσθεῖ. Πλὴν ὅγε Ἡρακλῆς περικύβητ' Εὐρώπῳ καὶ τῷ Ἀσίᾳ ἅπασας, οὐδὲ ὦν τοῦτοις ὅμοιος πῖς ἀθλητῆς. ποῦ γὰρ ἀνδρὶ κῆρ προσελθεῖν σάρκα πρὸς αὐτῷ ἔχων, ἢ ποσάτων κριῶν διόμοιος, ἢ βαθὺν οὕτως ὑπὸν καθάδων. ἀλλ' ἄρπυγιος καὶ λεπτοῦς ὥσπερ οἱ λίοντες, ὅξυ βλάπον, ὅξυ ἀκύν, οὔτε χειμῶτος ἔτε καύματος φροντίζων, καὶ

δὲ δειόμενος σφωμάτων, ἢ χλασίδων, ἢ ζαπίτων, ἀλλὰ δὲ πα ἀμπεχόμενος ρυπαρὸν, λιμὴν πτίων, τοῖς ἀγαθοῖς βοηθῶν, τοὺς κακοὺς κολάζων. καὶ Διομένη ἦ τὸν Θράκα, ὅτι παικίλλω εἶχον ἐσθῆτα, καὶ καθεῖσο ἐπὶ Θρόνου πίπαι δὲ ἡμέρας καὶ τρυφῶν καὶ τὴς ξένους ἡδίσκει, καὶ τὴς ὑφ' αὐτὸν ὄντας πᾶσι γρημεύον, καὶ ἵππους τρέφειν, τῆς ῥοπαλῶ παίων διήρραξεν ὥσπερ πίθον παλαιόν. καὶ τὸν Γηρυόνην πλείους βοὺς ἔχοντα καὶ τὸν παρὸς ἐσπείρας ἀπαύτων πλουσιωτάτοντε καὶ ὑπερηφανώτατην, αὐτόντε ἀπέκτεινε καὶ πύς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βοὺς ἀπήλασε· τὸν ἦ Βούσιριν δῶρων πάντῃ ἀμειλῶς ἀθλοῦντα, καὶ δὲ ὅλης ἡμέρας ἐσθίοντα διέρρηξεν ἐπὶ τῷ γλῶ καταβαλὼν ὥσπερ τὸς θυλάκους τοὺς σφόδρα γέμοντας· καὶ τῆς Ἀμαζόνος ἔλυσεν τὴν ζώνην θρυπτομένης αὐτῇ καὶ νομιζούσης ὅτι τῇ κάλλει κρατήσῃ, συγγεόμενος ἦ εἰδείξεν ὅτι οὐκ ἀπὸ τοῦ ἡττηθεῖν κάλλως, οὐδ' αὖ μέλει χάριν γυναικὸς παρὸς τῇ αὐτοῦ κτημάτων εὐδοκίᾳ. τὸν ἦ Προμηθεΐα σοφιστὴν τίνα ἔμοι δοκεῖν κατὰ λαβῶν ὑπὸ δόξης ἀπολλύμενον, καὶ νυμμὸν διδάκτορος αὐτῇ καὶ αὐξοντες τοῦ ἥπατος ἐπὶ πᾶσι παῖσιν, πάλιν ἦ φθίνοντος ὁπότε ψέγοιεν αὐτὸν, ἐλέησας καὶ φοβήσας ἔπαυσεν τοῦ τύφου καὶ τῆς φιλοφροσύνης, καὶ οὕτως ἤχιστο ὑγιᾶ ποιήσας. Ταῦτα μὲν αὖ ἐπαρτίσας οὐδὲν Εὐρυσθεΐ χειζόμενος· τὰ δὲ μῦθα αὖ χρύσεια ἐνόμισεν, λαβὼν ἔδωκεν ἐκείνῳ τὰ τῇ ἐσπερίδων, οὐδὲν γὰρ αὐτῷ εἰδότε, ἀλλ' ἐκέλευσε κλαίειν ἔχοντα, μηδὲν γὰρ ὄφιλος εἶναι αὐθράπῳ χρυσῶν μύλων· μὴ γὰρ ταῖς ἐσπερίσι γενέσθαι· πύρας ἦ ἐπεὶ βραχύτερος ἐγένετο αὐτῷ καὶ ἀσθενέστερος, φοβούμενος μὴ οὐ δυνάμῃται ζῆν ὁμοίως, ἔπειτα οἶμαι νύσου τινὸς καταλαβούσης, κάλλιπεν αὐθράπῳν ἐθεράπιδεσθαι αὐτὸν, πυρὰν νύσας ἐν τῇ Οἴτῃ ζῶλων ὡς ξηροτάτων, καὶ δόξας ὅτι οὐδὲν ἄξιον ἐφρόντιζε τῷ πυρί τοῦ παρότερον ἦ, ἵνα μὴ δοκῇ σιμῆναι καὶ μεγάλα ἔργα εἶναι.

πράτ-

πράττεισθαι, τὴν κόπον ἀπιδῶν· τὴν κειμένην παρ' Ἀυγείου πολὺ τι χῆμα πολλῶν ἐτῶς ἐκείνῳ ἐκφορεῖ καὶ ἐκάθηρον· ἤγειτο γὰρ οὐχ ἥττον αὐτῷ θεμαχητέον εἶναι καὶ πολεμητέον πρὸς τὴν δόξαν, ἢ τὰ θηρία, καὶ τῶς ἀνθρώπων τοὺς κακούργους· ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ Διογέους περὶ-
 σαντο πολλοὶ, καὶ πάνυ ἡδέως ἠκροῶντο τῶς λόγων· ἐνοή-
 σάς δὲ οἶμαι πρὸς τοῦ Ἡρακλέους, τοὺς μετὰ λόγους ἀφῆκε,
 χαμαι δὲ καθεζόμενος ἐποίησε τὴν ἀδόξαν· εὐθὺς οὖν
 πολλοὶ κατεφρόνουν αὐτοῦ, καὶ μαίνεσθαι ἔφασαν· καὶ πάλιν
 ἐθορύβαν οἱ σοφισταί, καθάπερ ἐν τέλματι βάτραχοι,
 τὸν ὕδρον ἔχοντες ὁρῶντες.

Μ Α Ζ Ε Μ Θ Ξ

ΤΡΙΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΥ

ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Περὶ τῶ τίς ὁ Θεὸς κατὰ Πλάτωνα.

Περὶ μὲν δαιμόνων ἀμφισβητῶν, λόγον λόγῳ φέρω, καὶ ἀνέχομαι τλώσασιν, ἔχον δεινὸν ἐδὲ πλημμελὲς ἐδὲ ἔξω βόπῃ ἡγῆμαι τὸν ἀμφισβητῶντα πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς ἄλλον, εἴ τις τὸ δαιμόνιον, καὶ τί, καὶ ὅποσον· καὶ γὰρ ὡς ἐπαυδα τὸ μὲν ὄνομα δῆλον, ἡ δὲ ὑσία ἐκ ἀφανῆς, ἡ δὲ δυνάμις ἀμφισβητήσιμος. νῦν δὲ τίς γινώσκωμαι περὶ Θεῶ λέγων; ποῖον κάλλος ῥημάτων περιβαλλόμενος, ἢ ποῖον φῶς ἐξ ὀμμάτων σαφετάων πορισάμενος, ἢ τίνα ἀρμονίαν ὥδης ἐκ λόγου ἀρμολάμενος, δείξαιμι ἀνέμαυτῷ καὶ ἄλλῳ τὸ νῦν ζητούμενον; Ὅποτε γὰρ ἐδὲ ὁ δεινότητος τῶν ὄντων Πλάτων, εἰ καὶ πρὸς Ὀμηρον παραβάλλειν ἐθέλοις, ἤπω ἔνυ ἀξίόχρως πιστεύεται περὶ Θεῶ λέγων, ἀλλ' ἐτέρωθεν τις πυθεῖται ποθεῖν τὴν Πλάτωνος δόξαν, χολῇ γ' αὖ τις ἐπιτολμῆσαι τῷ λόγῳ, γὰρ βραχυτέραν. Πλὴν εἰ μὴ καὶ ἀνδρὶ διψῶντι ποταμὸν παρόντος καθαρῶ καὶ πολλῷ, καὶ ἰδεῖν ἠδύσει, καὶ πιεῖν προσήκοντα, καὶ θρεῖται γονιμότητι, ἄλλοθεν ποθεῖν ἐκ πηγῆς ἀδυνῶς, καὶ ἥττον

ἦντον τὰ αὐτὰ ἀγαθῆς ἀρυσάμενοι κομίζομεν τῇ διψῶντι ἀναγκαῖον ποτὶν· ὅποιον φασὶ τὴν γλαῦκα πάχειν, πρὸς μὲν τὸν ἥλιον ἀμαυρομένῳ, θηρόεσσαν ἢ ἐν νυκτὶ ἐκπυροφῶς· εἰ γάρ τις ἐς τὰς Πλάτωνος φωνὰς ἐμπέσῃ, ἐτέρω δέεται λόγων, καὶ εἴτῃ ἐκείθεν τὸ φῶς ἀμαυρὸν δοκεῖ, ἔπειτα μετέχον αὐτῆς σαφές, ὅπως εἰδὼς τὸν ἥλιον ἰδοὶ ἀνίσχοντα, εἰδὲ καὶ σελήνῳ λαμπρυνομένῳ, εἰδὲ τὸν ἑσπερὸν καταδυόμενον, εἰδὲ τὸν ἑωσφορὸν φθαιόντα· Ἐχ' αἴθέρας· καὶ γάρτοι ἡρέμα ἐνοῶ, οἷον αὐτὸ εἴη τὸ πάθος τῷ τοιαύτῳ λόγῳ· αὐτὸ ἐκεῖνο, οἷον τὸ πῶν μεταλλῶν· ἔπει γάρ πε κόπτοντες τὴν γλῶσσαν, ὁρύσσονται τὸν χρυσόν, ἐχίκαυοὶ διαγνώσκουσιν τὴν τῷ χρυσῷ φύσιν, ἀλλὰ ἔστιν ἔργον βασανίζοντων τὸν χρυσὸν ἐν πυρὶ· εἰκάτω δὴ καὶ μὲν πρῶτῳ ὁμιλίᾳ τῇ Πλάτωνος λόγων, μετὰ ἄλλῳ τινὶ ἀτεχνῶς χρυσῷ· τὸ ἔτι πρὸς ἑτέρας δέεται τέχνης, ἢ τὸ ληφθεὶς δοκιμάζουσα καὶ ἐκκαθαίρουσα λόγῳ ὡς πυρὶ, χρῆσθαι ἥδη δυνάται ἀκράτῳ καὶ βεβασανισμένῳ τῷ χρυσῷ· εἰ ποίηται δὴ καὶ μὲν ἡ μεταλλεία τῷ ἀληθεῖ καὶ μεγάλῳ δῶρος καὶ ἀφθονος, δεῖ δὲ ἡμῖν τέχνης ἑτέρας πρὸς βάσανον τῷ ληφθέντος, φέρε παρακαλῶμεν τὴν τέχνῃ ταύτῃ ζυγεπιλαμβανέσθαι ἡμῖν τῇ παράτῳ λόγῳ, τί ποτ' ἐστὶ τὸ θεῖον κατὰ Πλάτωνα σκοπευμένοις· Εἰ αὐτοῖς ἡμεῖς ἡ τέχνη φωνῇ λαβῆσα, πότερα ποίηται οὐ καὶ ἡ γῆμενοι αὐτοῖς τι εἶναι θεῖον ἐν τῇ φύσει, εἰδὲ ἔχοντες καθάπαξ ὄνομα θεῶν, ἀμφισβητῶμεν, ἢ περὶ Πλάτωνος, ἢ αὐτοῖς τινὰς ἔχοντες οἰκείας δόξας, ἑτέρῳ ἅτῃ παρὰ ταύτας ἡγμέθαι δόξαι ἐκεῖνον, καὶ τὰ ἡμῶν φασκόντων ἔχειν, ἀξιόσεις ἀποκρίνασθαι ὅποιόν τινα ἡγμέθαι εἶναι τὸν θεόν; τί ποίηται, ὦ ταν, ἀποκρινόμεθα ὅ, τι ἐστὶ θεός; Γυρὸς ἐν ὅμοισιν, μελανόχρους, ἐλοκάρυτος; κατὰ γέλαστος ἢ ἀπόκρησις; καὶ εἰ μειζόνως χαρακτηρίζοις τὸν δία, κυανῆς μὲν ὄφρυας, χρυσῆς ἢ χαίτας, ἐλελιστόμενον ἢ ὑπ' αὐτῇ τὸν ἕρπυον· πάντα γὰρ περὶ τοιαῦτα ἀπορίεα ὄψεως, καὶ ἀδυνατῆα δηλώσεως, καὶ γνώ-

μης ἀμβλύπτι, ἐφ' ὅσον διώσται ἕκαστοι ὀξαιρόμενοι τῇ φησ-
 τασίᾳ πρὸς τὸ κάλλιστον δοκῶν καὶ φιλόσοφοι καταμαντεύονται.
 εἰδὲ συμμαγῶν ἐκκλησίας τῶν τεχνῶν τέπων, κελόοις ἀπασ-
 τας ἀθρόους διὰ ψήφισματος ἐνὸς ἀποκρίνασθαι περὶ τοῦ Θεοῦ,
 οἷε ἄλλο μὲν αὖ τὸν γεαφία εἰπεῖν, ἄλλο ἢ τὸν ἀγαλματοποιόν,
 καὶ τὸν ποιητὴν ἄλλο, ἔτι φιλόσοφον ἄλλο; ἀλλὰ ἐδὲ μὴ διὰ
 τὸν Σωκράτην δὲ τὸν Ἑλλήνῃ, ἐδὲ τὸν Πέρσῳ, ἢ τὸν Ἰπέρ-
 βόρειον. ἀλλ' ἰδοὺς αὖ ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις, ἐν ἢ τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐ-
 παυτὰ ψευδόμενους τὴν ἀνθρώπων, πάντας ἢ πᾶσι τῶν φρο-
 μέων. ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ αὐτὸ πᾶσιν, ἐπὶ κακῶν ὁμοιον, ἐπὶ
 αἰχρὸν, οὐ τὸ καλόν. νόμος μὲν γὰρ δὴ καὶ δίκη αὐτῶν καὶ κάτω
 φέρεται ἡρασιώμενα καὶ σπαρασσόμενα. μὴ γάρ ὅτι γένει ὁμο-
 λογεῖ ἐν πέποις, ἀλλ' ἐδὲ πόλις πόλει, ἀλλ' ἐδὲ οἶκος οἴκῳ, ἐ-
 δὲ αὐτῷ ἀδελφῷ, ἐδὲ αὐτὸς αὐτῷ. Τοῖος γὰρ νόμος ἐστὶν ἐπιχθού-
 ριον ἀνθρώπων, οἷον ἐπ' ἡμᾶς ἀγχι πατέρ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
 Ἐν τοσούτῳ δὴ πολέμῳ καὶ σάσει καὶ ἡρασιονίᾳ, ὅσα ἰδοὺς αὖ ἐν
 πάσῃ γῆ ὁμόφωνον λόγον, ὅτι θεοὶ εἰς πάντων βασιλεῖς καὶ
 πατέρες, καὶ θεοὶ πολλοὶ, θεοὶ παῖδες, στυάρχοντες αὐτῶν.
 ταῦτα καὶ ὁ Ἑλλῶν λέγει, καὶ ὁ Βάρβαρος λέγει, καὶ ὁ ἡπει-
 ρώτης, καὶ ὁ Σαλαττίας, καὶ ὁ σοφός, καὶ ὁ ἄσοφος. καὶ ἐπὶ
 τῷ ὠκεῶν ἑλθὼς τὰς ἡϊόνας, καὶ κεῖ θεοὶ, τοῖς μὲν αἰχρὸν
 ἀγχι μάλα, τοῖς ἢ καταδυόμενοι. οἷε δὴ τέτοις Πλάτωνα αὐ-
 τι χειροτονεῖν καὶ ἀντινόμοθετεῖν, ἀλλ' ἐχ' ὁμόφωνον εἶναι, καὶ
 ὁμοπαθεῖν καλλίστης φωνῆς, καὶ ἀληθεστάτη πάθος; τί τοῦτο
 ἥλιος; ὀφθαλμός λέγει· τί τὸ βροτταῖ; ἀκοὴ λέγει, καὶ τὸ
 τεχνίτην ποθεῖ, καὶ καταμαντεύεται τῆς τέχνης. Εἰ ἢ ὀξεγί-
 νοντο ἐν τῷ ξύμπαντι αἰῶνι δύο πᾶ καὶ ἕως, ἄθιον, καὶ ταπει-
 νόν; καὶ ἀγαθὸς γένος, καὶ πῆπ λανημένος μὲν τοῖς ὀφθαλμοῖς,
 ὀξηπατημένος ἢ ταῖς ἀκοαῖς, ἐκτετμημένος ἢ τῷ ψυχῷ, ἄ-
 λογον, καὶ ἄγονον, καὶ ἄκαρπον, ὡς ἄθυμος λέων, ὡς βῆς ἄ-
 κερως, ὡς ὄρεϊς ἄπτερος, καὶ παρὰ τῷ ἥμῳ τῷ γένει πόσις

τὸ θεῖον. ἴσασι γὰρ ἔχοντες ἐλέγξουσιν ἄκοιτες. καὶ ἀφι-
 λης αὐτῷ τὸ ἀγαθόν, ὡς Δολικίππος· καὶ φροδῆς τὸ ὁμοπα-
 θές, ὡς Δημόκριτος. καὶ ὑπαλλαξίης τὴν φύσιν, ὡς Σέξαπων.
 καὶ δῶς τὴν ἡδονήν, ὡς Ἐπίκερος· καὶ μὴ εἶναι φῆς, ὡς
 Διαγόρας. καὶ ἀγνοεῖν τί φῆς, ὡς Πρωταγόρας. Τούτους μὲν
 οὐκ ἔωμον χαίρειν, μὴ δυναμένους ἐπαύρασθαι τῷ ἀληθῶς ὄλῳ
 καὶ ἀρετίῃ, ἰόντας ἢ ἐπ' αὐτὸ ἀσφαεῖς ὁδοὺς καὶ πέπλαιημενάς.
 αὐτοὶ ἢ δὴ τί δράσωμεν, ἢ εἰπωμεν, ἐκ τῆς ὁρᾶς τὰ ἴχνη αὐ-
 τῷ σκεψάμενοι, εὐδὲ ὅσον εἰδῶλοις ἐντυχόντες; ἀλλ' ὁ μὲν Ὀ-
 δυσσεὺς φροχῶν τῇ ξενίῃ, εἰς περιωπλῶν ἀνελθὼν, ἐσκέπτετο
 πῶς ἐχόντων τὰ ἴχνη, Ἡρ' οἷγ' ὕβρις αἰτεῖ, καὶ ἄγριοι, οὐδὲ
 δίκαιοι; ἢ φιλόξενοι, καὶ σφιν νόος ἐστὶ θευδής; ἡμεῖς ἢ ἄρα
 ἢ πολήσομεν, ἀναβιβασάμενοι δ' λογισμὸν εἰς τίνα περια-
 πλῶσθαι τῆς ψυχῆς, περισκεψάσθαι τὰ τῷ θεῷ ἴχνη, τίνα χώ-
 ραν ἔχει, τίνα φύσιν, ἀγαπήσομεν ἢ ἀμυδρῶς ἰδόντες; εἴθε
 μοι μαντεύον· Ἰνὲν Διὸς, ἢ Ἀπόλλωνος, ἢ ἄλλοξ' ἀ χρησμώνδων,
 εὐδὲ ἀμφίβολα. ἠρόμην αὖ τὸν θεόν, εὐτὸν Κρόισα λῆβναι, τῷ
 βασιλείων ἀνοκηπταίῃ καὶ μαγείρων δυσυχυσάτῃ, ἀλλ' εὐδὲ θα-
 λάττης μέτρα, εὐδὲ ἀειδμὸν ψάμμεν· ἡμέλησα δ' αὖ ἐπὶ τῶν σε-
 μνῶν τῶν ἐρωτημάτων, ἐπ' ἵασι Μῆδοι, πῶς φυλάξομαι; καὶ
 ὁ θεὸς μὴ συμβεβόλη, τὰς ἑτήρεις ἔχω. ἐπιδυμῶ Σικελίας,
 πῶς λάβω; καὶ γὰρ ὁ θεὸς μὴ κωλύῃ, ἢ Σικελία πολλή.
 ἐμοὶ ἢ σαφῶς ὁ Ἀπόλλων ἐκ Δελφῶν περὶ τῷ θεῷ ἀποκρινά-
 σθω, ἢ ὁ Ζεὺς αὐτὲς ὑπὲρ αὐτῆς, ἢ τίς ἐξ Ἀκαδημίας ὑπο-
 φήκῃς τῷ θεῷ ἀνὴρ ἀττικὸς, μαετικὸς. ἀποκρίνεται δὲ ὥδε·
 τῇ τῷ ἀνθρώπῃ ψυχῇ δύο ὀργάνων ὄντων πρὸς σμύσειν, τῷ
 μὲν ἁπλῶ, ὃν καλεῖται νοῦν, τῷ ἢ ποικίλῃ καὶ πολυμέτρῃ
 ἢ πολυφῶπῃ, ἃς αἰδήσεις καλεῖται, σμύνηται μὲν αὐτῶν ἢ
 ἐργασία, πεχόμεναι ἢ ἐσία. ὡς ἢ πάντα πρὸς ἀλλήλας ἔχει,
 ἢ πῶς ἀκείνα ὧν ἐστὶ ταῦτα ὄργανα· ἢ διαφέρει ἰσητόν αἰδήτη,
 ὅσον τῶς αἰδήσεως. ἐστὶ ἢ τῶν κατὰ μὲν τὴν ὁμιλίαν θα-

τέρον γνωριμώτερον, τὸ αἰδητὸν. τὰ ὅτι νοητὰ, ἄγνωστα μὲν
 ταῖς ὁμιλίαις, γνωριμώτερα ὅτι φύσει. ζῶα γὰρ περὶ καὶ φυ-
 τὰ, καὶ λάδοι, καὶ φωταί, καὶ θυμοί, καὶ ὅρμαι, καὶ χήματα, καὶ
 χροαί, ὑπὸ τῷ ἔθους ξυμμετρώμενα, καὶ τῇ κατ' ἡμέραν διαί-
 τη ἀνακρίναμενα περισκύνει τὴν ψυχὴν, καὶ ἀναπέπεικε
 μηδὲν ἄλλο ἢ γινώσκειν εἶναι ὅτι μὴ ταῦτα. τὸ ὅτι νοητὸν ἀπὸ πηλαγ-
 μόνον τῆς τέως ἐπαφῆς καὶ ἐπερείσεως, αὐτὸ κατ' ἑαυτὸ ὁρατὸν
 πέφυκεν ὑπὸ τῷ ὄντι. ὃ ὅτι τῇ πάσῃ ψυχῇ ἐμπεφυττόμενος δια-
 σπᾶται ὑπὸ τῶν αἰδήσεων, καὶ παράττεται, καὶ ἀρχολίαν ἄγει,
 ὥστε μὴ διορᾶν τὰ αὐτῆς θεάματα. ἥδη δὲ καὶ δημιουργηθεὶς
 ἀναπείθεται, ὥστε συμφέγγεσθαι ταῖς τῶν αἰδήσεων φωναῖς,
 καὶ μηδὲν ἢ γινώσκειν ἄλλο εἶναι παρὰ τὰ ὁρατὰ καὶ ἀκυστὰ καὶ ὁσφραν-
 τὰ καὶ γούστα καὶ ἀπτά. Ὡς περ οὐκ ἐν συμποσίῳ μετ' ἁκρίσεως
 πολλῆς, καὶ οἶνον χρομένον, καὶ αὐλῶν ἤχη καὶ συνείργων καὶ
 ψαλμάτων καὶ θυμιαμάτων, αἰδρὸς αὖ εἴη καρτερῶς συναγείραστος
 καὶ συσεύλωτος, καὶ τὰς αἰδήσεις ἀποσρέφοντος πρὸς τὸ νηφά-
 λιστον κόσμον· ὥτως ἀμέλει καὶ ἐν τῇ τῶν αἰδήσεων πολυφω-
 νίᾳ, χαλεπὸν εἶρεν νήφοντα νοῦν, καὶ δυνάμενον προσβλέ-
 πειν τοῖς αὐτοῦ θεάμασι. Καὶ μὲν δὴ καὶ ἡ τῶν αἰδητῶν φύσις
 πολυειδὴς τε ἔσται, καὶ συμπεφορημένη καὶ ῥέουσα, ἐν μεταβολῇ
 παντοίᾳ, συνδιατίθῃσιν αὐτῇ τὴν ψυχὴν, ὥστε ἐν μεταβολῇ
 βάλλεσθαι αὐτὴν ἐπὶ τὴν τοῦ νοητοῦ φύσιν, σάσιμα τε ἔσται καὶ
 ἐδραῖαν, μὴ διμάσθαι διορᾶν ἀσφαλῶς ὑπὸ τοῦ σάλου καὶ τοῦ
 παράχου κραδαιομενῶν. οἷον που ξυμβαίνειν φιλεῖ ἐπὶ τοῖς ἐκ
 νεῶς εἰς ἡπείρον ἀποβάσι. μόλις γὰρ περὶ καὶ τούτοις ἵσταται τὸ
 σῶμα ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ κλύδωνι ἔθους κινώμενόν τε καὶ περιφερό-
 μενον καὶ σιέμενον. Ἐν ποτέρᾳ δὲ τῶν φύσεων τούτων τὸν θεὸν
 ταχίον; ἢ ἢ ἐν τῇ σασίμῃ καὶ ἐδραϊοτέρᾳ, ἢ ἀπὸ πηλαγμῆν
 τῷ ῥέματι τέτι καὶ τῆς μεταβολῆς; τί γὰρ αὖ καὶ τῷ ὄντι
 εἰδὲν ὅτι μὴ τῷ θεῷ ἐπαφῆσαμένῃ τῆς ἐκείνου φύσεως; Εἰ δὲ σοι
 φησὶ τὸ πᾶν ὡς περὶ τινος χειραγωγίας δεῖ, ἔπερ τῷ λόγῳ. ὁ

ἢ ἐρήσεται διαιρέμενος τὰς γνωσιμότητας φύσεις δίχα, καὶ τὴν
 ἑτέραν τὴν τιμιωτέραν τέμενων αἰεὶ, ἕς' αὐτὴν ἐφίκηται τὴν νυνὶ ζητε-
 μένην τῶ ὄντων. Τοίνυν τὰ μεν ἄψυχα, τὰ δὲ ἔμψυχα. καὶ τὰ
 μεν ἄψυχα λίθοι ἐξύλα ἐσσα ποιαῦται. τὰ δὲ ἔμψυχα φυτὰ καὶ
 ζῶα. κρεῖττον δὲ ἔμψυχον ἄψυχον. τὸ δὲ ἔμψυχον, τὸ μεν φυτι-
 κόν, τὸ δὲ αἰσθητικόν. τὸ αἰσθητικόν τὸ φυτικὸν κρεῖττον. τὸ δὲ αἰ-
 σθητικόν, τὸ μεν λογικόν, τὸ δὲ ἄλογον. κρεῖττον δὲ τὸ λογικόν
 τὸ ἄλογον. ἀλλὰ καὶ ἐν λογικῇ ψυχῇ, ἐπειδὴ περ ἐστὶν ἡ πᾶσα ὡς-
 περ ἄθροισμά τι, ἥπτικόν, αἰσθητικόν, κινητικόν, παθη-
 τικόν, νοητικόν. ὃν ἔνχει λόγον τὸ ἔμψυχον πρὸς τὸ ἄψυχον,
 τὸν αὐτὸν τῶτον ἔχει καὶ ἡ σῶν ψυχὴ πρὸς τὴν ὅλῃ ψυχῇ. καὶ
 δηλαδὴ ὡς κρεῖττον ἡ σῶν ψυχὴ τῆς ἐξ ἀπάντων ἡθροισμένης.
 Πῶ τοίνυν τῶτων τὸν θεὸν πάττωμεν; πότερον ἐν τῷ ἄθροισμα-
 τι; ἀλλὰ ἀφημεῖν ἄξιον. λείπεται δὲ ὡς περ εἰς ἀκρόπολιν ἀνα-
 βιβασαμένους τῷ λόγῳ τὸν θεὸν ἰδρῦσαι κατὰ τὸν νοῦν αὐτοῦ τὸν
 ἀρχηγικώτατον. Ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῃ διφυῆ ὁρῶ. τὴν γὰρ νῦν ὁ μεν
 νοεῖν πέφυκεν καὶ μὴ νοῶν, ὁ δὲ πέφυκεν. ἀλλὰ ἐξ ὧτος ἔγω τέ-
 λεος, αὐτὸ μὴ προδοῆς αὐτῷ τὸ καὶ νοεῖν αἰεὶ, καὶ πάντα νοεῖν, καὶ μὴ
 ἄλλοτε ἄλλα. ὥς ἐστιν αὐτὸ ἐντελέστατος ὁ νοῶν αἰεὶ, καὶ πάντα, καὶ
 ἅμα. Εἰ δὲ βύλει, εἰκαζέμενοι τὸ λεγόμενον. τὸν μεν θεὸν νοῦν,
 τῷ ὁρᾶν. τὸν δὲ ἀνθρώπινον τῷ λέγειν. ὁφθαλμῷ μεν γὰρ βο-
 λὴ ὁξύτατον, ἀθρόως πᾶσα τὴν αἰσθησὶν τὴν ὁρωμένην. λόγῳ
 δὲ ἐνέργεια τοῖσι χολαίῃ βαδίσματι. μάλλον δὲ ταύτῃ εἰκαζε-
 σθω. ὁ μεν θεὸς νῦν κατὰ τὴν παραβολὴν τῇ ἡλίῳ πάντα
 ἐφορᾷ τὸν ἐν τῇ γῇ τόπον ἀθρόως. ὁ δὲ αἴνιος κατὰ τὴν πορείαν
 αὐτοῦ ἄλλο τε ἄλλα τὰ μέρη τῶ ὅλῳ ἐπιπορεύομεν. Τῶτον μεν
 δὲ ὁ ἐξ ἀκαδημίας ἡμῖν ἄγγελος πατέρα καὶ γεννητὴν τῷ ξύμ-
 παντος καλίσσιν τέττε ὄνομα μεν ἐλέγχε, καὶ γὰρ εἶδεν. ἐξ ἧτος λέ-
 γει, ἐγὼ εἶδον. ἐξ ἡμέτερος λέγει, ἐγὼ ἤφατο. φύσεις
 αὐτῶν σαρκῶν καὶ ὁφθαλμῶν συνήσεις. τὸ δὲ θεῖον αὐτὸ ἀόρατον
 ὁφθαλμοῖς, ἀρρητον φωνῇ, ἀσάφες σαρκί, ἀπαθὲς ἀκοῇ,

μόνη ἢ τῷ τῆς ψυχῆς καλίστῃ καὶ καθαρωτάτῃ καὶ νοηρωτάτῃ καὶ
 κεκοσμητάτῃ καὶ περισβυτάτῃ ὁρατὸν δι' ὁμοιοπύαν, ἢ ἀκυσὸν δια
 συγγένειαν, ὅλον ἀθρόον ἀθρόα συνίσσει παραγινόμενον .
 Ὡς περ ἔν ἐτις ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν τὸν ἥλιον, ἔχι ταῖς ἀκοαῖς θη-
 ρᾶ) αὐτὴ τὴν συνίσσει, ἔδ' ἐτις τῆς ἐν φωναῖς ἀρμονίας ἐρᾶ,
 τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτὴν μετ' ἰδέσθαι . ἀλλ' ὅψις μεν ἐρᾶ χρωμά-
 των, ἀκοὴ ἢ ἀκυσῶν . ἔτω ἢ καὶ τῆς ἰσότητος ἐρᾶ, ἢ νοητῶν ἀκούει .
 Τοῦτ' ἐστὶν ἀμίλει τὸ τοῦ Συρακυσίου αἰνιγμα . τοὺς ὀρεῖ, καὶ τοὺς
 ἀκούει . πῶς οὐκ ὀρεῖ τοὺς καὶ πῶς ἀκούει; ὅρῃ τῇ ψυχῇ καὶ ἔρω-
 μένῃ πρὸς τὸ ἀκήρατον ἐκείνο φῶς ἀναβλέπων καὶ μὴ σκοποδιτιῶν,
 μηδὲ εἰς γλῶν καταφερόμενος, ἀλλ' ἀποφράττων μεν ἢ τὰ ὦτα,
 ἀποσρέφων δὲ τὰς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις ἔμπαντι πρὸς
 ἑαυτὸν, καὶ ἐκλαθόμενος μεν τῶν κάτω οἰμωγῶν καὶ σόνων καὶ
 ἡδονῶν καὶ δοξῶν καὶ τιμῆς καὶ ἀτιμίας, ἐπιβέβας δὲ ἢ
 ἡγεμονίαν αὐτοῦ λέγει ἀληθεῖ καὶ ἔρωτι ἐρρώμενῃ τῷ μεν λόγῳ
 φράζοντι ἢ χεῖρ ἵνα, τῷ δὲ ἔρωτι ἐπισταμένῃ, καὶ τοὺς πόρους
 τῆς πορείας πειθοῖ καὶ χάρισιν ἐπιλαφρύνοντι . ἰόντι δὲ ἐκείσσι,
 καὶ ἀφισταμένῃ τῶν κάτω, αἰετὰ πρὸς θεὸν σαφῇ καὶ δ' λαμπρῆ
 τα καὶ τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν ποιομαζόμενα . καὶ πορεύομενος μεν
 ἀκύνει τὴν φύσιν τῷ θεῷ, ἀνέλθων δὲ ὀρεῖ . τέλος ἢ τῆς ὁδοῦ ἢ χ
 ὁ ἔρανος, ἢ δὲ τὰ ἐν τῷ ἔρανῳ σώματα (καλὰ μεν γὰρ καὶ ταῦτα
 καὶ διαπίστια, ἀπὲρ ἐκείνη ἐγγονα ἀκρίβη καὶ γνήσια; καὶ πρὸς τὸ
 κάλλιστον ἡρμοσμένα) ἀλλὰ καὶ τέτων ἐπέκεινα ἐλθεῖν δεῖ, καὶ
 ὑπερκύψαι τῷ ἔρανῳ, καὶ ἐπὶ τὸν ἀληθινόν τόπον, καὶ τὴν ἐκεῖ
 γαλιῶν . ἐνθ' ἔκ' ἐστ' ἄρ' χιμῶν πολλὸς, ἢ δέ ποτ' ὀμβρῶν
 δάει; ἀλλὰ μάλ' αἰθρηπῆπτα) ἀνέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέ-
 δρομον αἴγλη . μηδενὸς ἐνοχλῶντος τὴν θέαν πάθους σαρκίνου,
 εἰς αὐτὸν ἐνοχλεῖ τὴν δειλαίαν ψυχὴν, ὅσον αὐτῇ τῷ φρονεῖν
 εἴσιν ὑπὸ τῷ μυκηθμῷ καὶ τῷ θορύβῳ καταβέβηκοντα . Πῶς
 γὰρ αὐτὶς συνίη θεὸν ὑπὸ πλήθους ἐπιθυμιῶν καὶ λογισμῶν
 ἀλλοκίτων παρατρεπόμενος; ἢ μάλλον ἐν δημοκρατίᾳ πολυφώτῃ

ἡ σιωπηταραγωγία, σιωπῇ αὐτοὺς νόμος καὶ ἄρχοντες. ἀνδρῶν
 ἢ καὶ πολλῶν ὁμαδῶν πῶς καὶ τις ἀκρόσις. καταπιεσῶσα γὰρ ἡ ψυ-
 χὴ εἰς τυτονὶ τὸν θόρυβον, καὶ δεῦσα ἑαυτῷ ἐπ' ἀμνηστὴ φέρε-
 θαι κύματος, ἤχη) δυσέκδοσον πέλαγος, ἐς αὐτὴ φι-
 λοσοφία ὑποδέξῃ), ὑποβαλῶσα τὴς ἑαυτῆς λογισμῶς, ὡς-
 περ τὸ κρήδεμνον τῷ Ὀδυσσεὶ ἡ Δολκοδεία. πῶς οὖν αὐτὴς ἐκνή-
 ξαιτ' αὐτὴ ἰδοὶ τὸν θεόν; Τὸ μὲν ὅλον ὄφει τόπε, ἐπείδ' αὖθις πρὸς
 αὐτὸν καλῇ, καλέσει ἢ καὶ εἰς μακρὰν ἀνόμενοι τῷ κλῆσιν.
 ἤξει σοὶ γῆρας ὀδυρῶν ἐκεῖ. καὶ θάνατος, ὃν ὁ μὲν δειλὸς ὀδυρεῖ)
 καὶ προσόντα δίδει, ὃ ἑρασὴς τῷ θεῷ ἐκδέχεται) ἄσμενος, καὶ
 προσόντος θαρσεῖ. Εἴ ἢ καὶ νῦν ἡδη μαθεῖν ἐρᾶς τῷ ἐκείνῳ φύ-
 σιν; πῶς τις αὐτῷ διηγήσει); καλὸν μὲν γὰρ εἶναι τὸ θεόν,
 καὶ τῶν καλῶν τὸ φανώτατον, ἀλλ' ἔσθ' ὅμα καλόν; ἀλλ' ὅθεν
 καὶ τῷ σώματι ἐπιρρεῖ τὸ κάλλος. καὶ λειμῶν καλός, ἀλλ' ὅθεν
 καὶ ὁ λειμῶν καλός, καὶ ποταμὸς κάλλος, καὶ θαλάττης; καὶ ἑρα-
 νῶ, ἔστιν ἐν ἑρανῶ θεῶν. πᾶν τὸ κάλλος τὸ τοῦ ἐκείνου ρεῖ, ὃν ἐκ
 πηγῆς ἀσπείρου καὶ ἀκηράτου. καθεῖς οὖν ἢ αὐτῷ μετέχον ἑκάστα,
 καλὰ καὶ ἰδραῖα καὶ σωζόμενα. καὶ καθεῖς οὖν αὐτῷ ἀπολείπεται,
 αἰσχρά καὶ ἐξαλούμενα καὶ φθειρόμενα. Εἰ μὲν ταῦτα ἴκανά, ἐώ-
 ρακας τὸν θεόν. εἰ ἢ μὴ, πῶς τις αὐτὸν αἰνίξεται; ἐνείκει γὰρ
 μοι μήτε μέγεθος μήτε χῶμα μήτε χῆμα μήτε ἄλλο τι ὕλης πά-
 θος. ἀλλ' ὡς περ αὐτὸ καὶ τὸ σῶμα καλὸν ἀπεκρύπτετο πρὸς τῷ
 θεῷ ὑπὸ ἐσθήτων πολλῶν καὶ ποικίλων; ἀπέδυσεν αὐτὸ ἑρα-
 σῆς, ἵνα ἴδῃ σαφῶς. ἔτω ἔτι ἀπόδυσον καὶ ἀφελὲ τῷ λόγῳ
 τῷ πειβολῶν τούτῳ, καὶ τῷ ἀχολίαν τῷ ὀφθαλμῶν, καὶ
 τὸ καταλειπόμενον ὄφει αὐτὸ ἐκείνο οἷον ποθεῖς. εἰ ἢ ἐξαδι-
 νεῖς πρὸς τῷ τῷ πατρὸς καὶ δημιουργῷ θεῷ, ἀρκεῖ σοὶ τὰ ἔργα
 ἐν τῷ παρόντι ὁρᾶν, καὶ προσκυεῖν τὰ ἔργα πολλὰ καὶ παν-
 τοδαπὰ ὄντα, οὐχ ὅσα βοιωτῆς ποιητῆς λέγει· οὐ γὰρ τελε-
 σμύριοι μόνον θεοὶ θεοῦ παῖδες καὶ φίλοι, ἀλλ' ἀληπτοὶ ἀριθ-
 μῶ. τὸ μὲν κατ' οὐρανὸν αἱ ἀστέρων φύσεις, τὸ δ' αὖ κατ'

αἰθέρα αἰ δαιμόνων οὐσίαι . Βάλομαι δέ σοι δεῖξαι τὸ λεγόμε-
 νον σαφεστέρα εἰκόνι . ἐννόει μεγάλῳ ἀρχῷ ἢ Βασιλείᾳ ἐρ-
 ρωμένῳ , πρὸς μίαν ψυχὴν Βασιλείως τοῦ ἀείσου καὶ φρεσ-
 βυτάτου συμπαῶν ενδύκων ἐκόντων ὅρον ᾗ τῆς ἀρχῆς οὐχ
 ἄλλω ποταμὸν , οὐδὲ Ἑλλάσσοντον , οὐδὲ τινὶ Μαιῶτιν , οὐ-
 δὲ τὰς ἐπὶ τῇ Ὠκεανῷ ἡϊόνας , ἀλλ' οὐρανὸν καὶ γῆν , τὸν μὲν
 ὑψοῦ , τινὲ δ' ἐνερθεον . Οὐρανὸν μὲν οἶον τεῖχος τι ἐληλαμένον
 ἐν κύκλῳ , ἄρρηκτον , πάντα χεῖματα ἐν ἑαυτῇ εἰργον . τινὲ ᾗ
 οἶον φρυγὰν καὶ δισμὴν ἀλιξῶν σωμάτων . Βασιλείᾳ ᾗ αὐτὸν
 δὴ τὸν μέγαν ἀξέμοῦντα , ὥσπερ νόμον παρέχοντα τοῖς πειθο-
 μένοις σωτηρίαν ὑπάρχουσαν αὐτῶν . καὶ κοινωνοὺς τῆς ἀρχῆς ,
 πολλοὺς μὲν ὁρατοὺς θεοὺς , πολλοὺς ᾗ ἀφανεῖς . τοὺς μὲν πε-
 ρὶ τὰ πρὸ θυρα εἰλουμένους , οἶον εἰσαγγελίας τινὰς καὶ βα-
 σιλεῖς συγγενεῖς αὐτοῦ ὁμοῦ ἀπίζουσ αὐτῇ καὶ σιωπείους , τοὺς
 ᾗ τούτων ὑπηρέτας , τοὺς ᾗ ἐτι τούτων καταδείκτους . καὶ ἁ-
 δοχλὴν ὁρᾷ , καὶ τάξιν ἀρχῆς καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ θεοῦ μέ-
 γε γῆς .

ΑΙΤΙΟΝ ΑΡΙΘΜΟΥ

ΕΙ' Σ Ε' Τ Ε Ω Ν Ε' Α

Μαθητὴν αὐτῷ ἐπικήδειος, ἐν Κυζίκῳ τῷ θαλόντος
Πατρίδι λεχθεῖς.

Μὲν ἐπίδειξις οὐδαμῶς δ' τυχεῖς, ἣ κατ' ἐλπί-
δας, ἀναγκαῖα ἢ τῆς τε πόλεως, σὺν καὶ καὶ τῶν
οἰκείων τῶν Ἑπτανέως, καὶ προσέτι γὰρ ἡμῶν
αὐτῶν παραμυθίας. οἶμαι δ' εἰ καὶ μήπω πρό-
θεν θρῆνοι κατ' αἰθρῶν ἐνομίσθησαν,
νυνὶ γὰρ ἐπὶ τῇδε δικαίως αὐτῶν ἀρξασθαι. τί γὰρ οὐκ αὐτῶν τις ὁδύρε-
το; πόπερον τὴν ἡλικίαν ἡμῶν οἶχεται, καὶ τὴν ἀνδρίαν ἢ
κέκρυπται κακῶς, ἢ τὴν σωφροσύνην, ἣς οὐδὲν παράδειγμα
ράδίως αὐτῶν οἶροι τις ἢ τὰς ἐλπίδας, ὧν εἰρήνεται μετ' αὐτοῖς, εἰ-
ρονται ἢ οἰκέται καὶ φίλοι καὶ πόλεις, καὶ πᾶν ὅσον εἰς τὴν νῦν
Ἀσίαν πελεῖ. Ποῖος τούτῳ Σιμωνίδης θρηνήσει; τίς Πίνδα-
ρος, ποῖον μέλος ἢ λόγον τοιοῦτον ἐξεδράνῃ; τίς χορὸς ἄξιον φθέγ-
ξεται τοιοῦτου πάθους; ποία ἢ Δύσπηλις θεῖα τὴν ποσὺν πέν-
θος ἐπένθησεν ἐπ' Ἀντιόχῳ πελομένησιν, ὅσον νῦν μητρὶ τῇ
τούτου πένθος ἀρκεῖται; Οὐ μὲν ἀρκέσει σιωπὴ θρηνεῖν, ἢ
ὅσον βοῶντας τοῦτομα. ἀλλὰ τι καὶ κόσμου τῷ θρῆνῳ προσέ-
σω. τί γὰρ καὶ φοβηθῶμεθα; μὴ λέγοντες ψεύσώμεθα;

B b 3

εὐ το

αὐτὸ μὲν γένος τοσούτων παῶντων ἔτε τῇ πόλει καὶ τῇ Ἀσίᾳ, ὥς-
 τε μὴδ' αὖτ' ἂν ἀμφισβητῆσαι. πάντες γὰρ ὡς εἶπεν, καθ' ὅσα
 παρωδύνσι. Καὶ μὴν τῶν πατρὸς, τὸ πατρὸς μητρὸς ἐφά-
 μιλλον. αὐτοὶ ἢ οἱ γονεῖς, ὁ μὲν, ἀνδρῶν γνωριμώτατος, ἢ
 ἢ, γυναικῶν σωφρονεστάτη· ἀλλὰ καὶ εἰς παίδων τῶν αὐτῆς ἐπι-
 μέλειαν, κρείττων ἢ γυνή. τροφή ἢ καὶ φύσις ἀξία τῆς γενέσεως
 ὅγε τροφὸς μὲν καὶ φύλαξ ἢ μήτηρ. Σῶμα ἢ καὶ ψυχὴ ἀρέποντα
 ἀλλήλοις. ἰδὲν μὲν γὰρ κάλλιστος καὶ μέγιστος καὶ τελειώτατος ἔ-
 ἐν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ πλείστον ἡδονῆς τῆς θεωμένῃ προσβάλλων.
 τὸν ἢ τρόπον κοσμιώτατος καὶ ἐλδιδεσιμώτατος, μεγαλοπρεπεία
 μετὰ φιλίας ἐμπαίρων. ὥς τ' οὐκ ἴσμεν εἰκάσαι, πότερον παῖς ἐστὶν
 ἢ νεανίας ἢ παρὲς βύτης. τὸ μὲν γὰρ ἀποίητον, παιδὸς· ἢ ἢ ἀκμή,
 νεανίας. φρόνησις ἢ, παρὲς βύτης. Ἡ δ' ἀγαθὴ εὐταῖα τῆς μὲν συ-
 νέσεως τὸ μηδαμῇ θρασυ, μὴ ἴταμον, μὴ αὐθαδεῖς, ἀλλ'
 ἐν σχολαίᾳ τῇ ἡδονῇ τὸ ἀγχινοῦν εἶναι. τῆς δ' αὖ σωφροσύνης
 τὸ μηδαμῇ ναυδρὸν, μηδ' ὕπτιον, μηδ' ἐν ἀρκῶδεις, ἀλλ' ὥς περ
 ὥρας ἡμερῆς εὐκχεραμένης, ἐξ ἴσου τὴν ὀξύτητα τῇ φρόνητι
 καθιστάνειν, καὶ μὴτε τὴν σωφροσύνην, μὴτε τὴν χάριν εἰς ἄλ-
 ληλα βλάπτεισθαι. Ὅς γε τῆς μὲν μητρὸς ἔτις εἶχετο, ὥς περ
 οἱ πατρὸς τῶν πατρὸς παίδεσσι. τὸν δὲ ἀδελφὸν ὡς παῖδα ἡσπάζετο.
 τῶν δὲ μαθημάτων ἔτις εἶχετο, ὥς περ ἐκ ἐξόν ἄλλως αὐτὸν
 ζῶν· ἂν ἢ κεῖσε, παρὰ χῆμα ἐπίστατο. ἰδὲν ἢ δὲ οὗτος αὖτ' ἔγνω,
 ποῖός τις ἀνὴρ, καὶ πότερον ἀπαύζεσθαι καὶ ἢ φυλάττεισθαι. νομί-
 σας δ' ἢ ἔχειν τὸ ὀμμελὲς, τὸ, Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ.
 καὶ τὴν διδασκάλους τὴν πολλοὺς εἰς ἀμαθίαν μᾶλλον φέρειν,
 παρὲς εἶλετο μὲν διδάσκαλον ἐξ ἀπάντων, ὅτις τινὰ δὴ καὶ παρὲς εἶ-
 λετο (οὐ γὰρ ἐμοίγε δὲ παρὲς εἶλετον ἐς ἡμῶν) τὴν δ' ἔτις παρὲς
 σέκειτο, ὥς τε ἅπαντα πρᾶττων ὅσα τὸν φιλομαθεύοντα καὶ φι-
 λοσοφώτατον προσῆκεν, ἐδιδάσκετο ἔδοξε αὐτῇ τῆς ἀξίας
 ἐγγὺς εἶναι. Καὶ σωτῶν μὲν γὰρ ἔτις εἶχετο, ὥς μόνοι τοῦτο
 βιώσιμον ὄντα αὐτῇ τῇ βίου τὸν χρόνον· εἰ δὲ τι καλύψειν, ἡμῶν

το μὲν, ἥτις αὐτὸ δ' οὐδὲ πώποτε. ἀκροάμενος τοίνυν οὕτω σφόδρα τῶν λόγων ὡς, ὥς τ' ἐκ ἐσχόλαζεν ἐπαινεῖν, ἀλλ' ὥς περ οἱ διψῶντες σιωπῇ πίνουσιν, ὥπως ἐκείνῳ ἤρκει δέχισθαι τὰ λεγόμενα, τῶς σχήματι καὶ νόματι ἔτῃ φαιδρότητι τὴν χαρὰν ἐμφανίζοντι, ὡς ἐπὶ τοῖς λόγοις εἶχεν. Ἀεὶ δ' αὖ εὐρες αὐτὸν, ἢ βιβλίον μεταχειζόμενον, ἢ λόγους ποιουῖτα, ἢ τὴν μητέρα εὐφραίνοντα οἷς διηγείτο, ἢ εἰς ἐπεδείκνυτο· πάντως δ' ἐν τῷ τῶς σχήματι πᾶν πράττοντα, καὶ γεαφῇ μιμήσασθαι, κάλλισον ὡς. Ἀλλ' ὅτε τοῖς ἐνταῦθα ἤκουσιν ἡλικίας ἐφ' ἡμέρα καὶ νυκτὶ ἐκάσθῃ παύσεται, ταῦτ' ἐκείνῳ καθάπερ μῦθοι τινὲς ἤσαν. ἀλλὰ γυναικῶν μὲν μία σύσσιτος ὡς ἡ μήτηρ· παίδων ὅτε εἰς ἀδελφός· φίλοι ὅτε, οἱ ταῦτα παρηρημένοι, καὶ κατὰ τὰς αὐτὰς συνιόντες λόγους. ὅδ' ἐπρεπε καὶ διὰ πάντων. ἄγαλμα δ' αὐτοῖς ἐφίση τῆς αἰδοῦς αὐτὸν εἶναι. ὥγε τὰ μὲν πολλὰ, σιωπᾷν εἴρηκε. εἰ δέ τι φθέγγοιτο, εἶδει φλέγεσθαι. ἔκταν ἄλλως γ' αὖ ἤκουσας αὐτῷ φωνῶν, ἀλλὰ χεῖρ ἢ ἐρυθρίασασα εἰπεῖν, ἢ εἰπόντα ἐρυθραῖν. ὥπως ἀθέατος καὶ ἀνήκοος καὶ ἄπειρος ἀπάντων τῶν αἰσχίων διεβίω. λόγους ὅτε καὶ παιδείαν εἶδε μόνα· ὅς καὶ τελευτῶν εἰς ταῦτα ἐτελεύτησεν, εἰς πανηγυρικὸν καὶ μελέτας βοῶν. ὥς πάντα σὺ κάλλιπες παίδων· ὥς τῆς μὲν παρθενικῆς ἡλικίας οὐκ ἐπιλαβόμενος, τῆς δ' ὑπαρχούσης σεμνότερος φανεῖς καὶ περὶ σβύτερος. σέ ποθοῦσι μὲν ἡλικιωτῶν χοροί· ποθοῦσι ὅτε περὶ σβύτεροι· ποθεῖ ὅτε ἡ τὰ μέγιστα ἐπὶ σοὶ πόλις ἐλπίσασα, ὡς σὺ πρῶτον, πρῶτα δὴ καὶ τελευτᾷ εὐφραντας. Μητρί ὅτε ποῖαι νύκτες, ἢ τίνες ἡμέραι λοιπόν. ἢ πρὶν μὲν ὥς καλὴ πᾶσις ἦδeto, νῦν δ' ὀξυέλεγχται ὥς δυστοκίασασα. ὥς κύκλοι μὲν ὀφθαλμῶν ἐκείνων κεκλεισμένοι τὸν ἄπαντα ἤδη χρόνον· κεφαλὴ ὅτε ἢ πρότερον χαριεσάτη, νῦν ὅτε κίνει. χεῖρες ὅτε ἀφανεῖς. ὥς πόδες οἷον φέροντες τὸν δεξιότῳ ὑπέδωκατε. ὥς νυμφίου τ' ἐλθεινότερος ἄρτι καιομένου, καὶ σφάνοις μᾶλλον πρέπων, ἢ θρῆνοις, οἷαν ὅτε ὥρα τὴν ἀωρίαν ἐκίνησας. ὅς πρὶν ὑμῶν αἰὼν

Ἀδελφαί σοι , καιρὸν τῷ Θρήνους ἄδειν κατέλαβες : ὦ
 σχῆμα κάλλιπον· ὦ φθέγμα κοινὸν τοῖς Ἑλλησιν αὐξανόμενον·
 οἵ χη δὴ προοιμιασάμενος, τοσούτον ὠφράνας, ὅσον λυπῆσαι
 μεζιώνος. Ἐπέρχεται μοι τὸ τῷ Πινδάρῳ προδεῖναι. Ἀγράτε
 καὶ ποταμοὶ καὶ κύματα πόντου, τλὴ ἀωρίαν τλὴ σὺλ' ἀνακαλεῖ. ὦ
 τῷ δευτέρῳ πτώματος, οἷος ἐφ' οἷον τῷ νέφ' κείσαι. ὦ τῆς ἐπιθί-
 κης. οἷον αὐτὸ δεύτερον ἡμῖν ἴσσεις. ὦ τῷ ἔαγικῷ δαίμονος.
 ὅς προδείξας ἀρτίως βουλευτήρια καὶ λόγους καὶ ζῆλον καὶ χαρὰν,
 πόρρω τούτων ἐν βραχεῖ τὸ δρᾶμα κατέκλεισεν. ὦ συμφοραὶ κοι-
 ναὶ λογίων Ἑχθονίων θεῶν. τίποτε καὶ ἀποκρίνωμαι πρὸς τὰ
 ψιφίσματα; ἢ ᾧτο, ὅτι Ἐτῶνιός οἵ χηται παρὰ τὴς κρείττω-
 νας; ὦ δεξιώτατε παίδων, οἷον σοι πέμπω βιβλίον. οἷον
 παντὶ ἀπολαύεις λόγων. Ἀλλὰ γὰρ ὡς περ ἐν ἔαγωδία τινὶ
 ὡς ἀληθῶς μεταξὺ τῶν ὀδυρμῶν, δοκῶ μοι κατακούειν φωνῆς ἀ-
 πό μηχανῆς θεοῦ τινὸς μεταβάλλοντος τὸν Θρήνον εἰς εὐφημίαν
 ὡδὶ λέγοντος, παύσασθε ὦ ἄνθρωποι· οὐκ οἷκ' ὅς ὁ παῖς·
 μᾶλλον ἢ ἀνὴρ. οὐδὲ ἐλεῖσθαι δίκαιος τῆς πορείας ἡ ἐσείλα-
 το. ἀλλ' εἴπερ τις ἄλλος ἔχει καλῶς γε δὴ τὰ ἀνθρώπεια. οὐ
 γὰρ Κωκυτὸς, ἐδὲ Ἀχέρων τῶτον γε εἰλήφασιν. ἐδὲ Θήκη κρύ-
 ψει παραλαβοῦσα· ἀλλ' ὀκλήεις καὶ ἀγῆρας ἦδη τὸν λοιπὸν ἄ-
 παντα χρόνον περὶ εἰσιν ἥρας, Κυζίκου πάρεδρος, τιμηθεὶς ὑ-
 πό Ἀπόλλωνος πατρὸς, κατὰ ταυτὰ Ἀμύκλα καὶ Ναρκίσσῳ καὶ
 Ὑακίνθῳ, καὶ εἰ δὴ τις ἄλλος ἐπὶ εἶδει καλῶ, κρείττονα ἢ κα-
 τὰ ἀνθρώπων ἀρετῇ ἐκτίσατο. Ἐτέραις οὐκ ἦδη τιμῆς αὐτὸν τι-
 μητέον, καὶ ἐτέρως παραπεμπτέον, ὡς κρείττω δακρύων ὄντα,
 ἔτλ' ἀποικίαν ἐκ αὐτοῦ θείας μοίρας πεποιημένον. πάντως ἢ
 ἢ μὲν τελούτῃ, κοινὸς ἅπασιν ἔρος φορέεται. τὸ ἢ τῷ καλλι-
 ζων ἑαυτὸν ἀξιώσαντα μετ' ὀκλείας καταλῦσαι, θεοῖς τε καὶ ἀν-
 θρώποις ἄμεμπτον. ᾧτο ἢ, ἐκ ἐπὶ πάντας, ἀλλ' ὀλίγοις δὴ
 τισι τῷ πάντων ἀπεδόθη. βίος ἢ πᾶς ἀνθρώπων βραχύς· καὶ
 πολλὰ τινος ἄξιός ἐστι ἀειθμῇ λόγον· ἀλλ' ἑαυτὶ Ἀργασθῶ

νιον, εἰς τε Τιθωνὸν λέγει τις, εἰς τε τὸν τὰς ξεῖς γενεὰς ἐξορκίσαντα Νέστορα ἢ Πύλιον, πάντας τέως τὴς χρόνους σωθεὶς, διρρίσκει ἑλαττον μέρος ὄντας τῷ παντὸς αἰῶνος, ἢ ὅσον εἰπεῖν. ὡδεὶ δὴ φιλοφυχεῖν, ὅτι δ' αἰμοσύνην τέτρω μεθεῖν, εἴτις ὡς πλείεστα ἔχει παράγματα, ὡδ' εἴτις τῷ μακρῷ γήρως ἀπ' αὐτοῦ, οἷα δὴ ἀπολαύειν εἰώθασιν ἄνθρωποι. ἀλλ' ἡγεῖσθαι τέτρω κάλλισ' ἔχειν, ὅστις ἢ δοθεῖσαν αὐτῷ τῷ βίῃ μοῖραν ἐν τοῖς καλλίστοις ἐξέπλησσε. καὶ ὅστις ὡς περ ποιητὴς ποθοῦντων ἀκύνει ἔτι καὶ ὄραν κατέλυσεν τὸ δῶμα. Οὐδὲ ἔτι, εὐδαίμων τὸ καὶ ζηλωτὸς ἅπασιν καὶ νεωτέροις καὶ πρεσβύταις πορεύεται. τοσαῦτ' ἀπολαύσας τῷ βίῃ, ἐφ' οἷς μόνοις δὲκτὸν ἰὺ γεννᾶσθαι, ἀπαθὴς κακῶν, ἀπειρος πραγμάτων, δὲκτὸς, ἐν λόγοις καὶ μαθήμασι καὶ ἐπαίνοις ἑαφείς, ἀπὸ τῆς φίλης καὶ ὁμοσκήνης μετῆος, σειλάμενος παρὰ τῇ ἀρχαίᾳ μητέρᾳ. Εἰ δὲ τῷ μὴ κανῶς δοκεῖ τὸ δόξης ἀπολαῦσαι, ἀναπληροῦν χρηνὺν ἐπικοσμῶντας ὡς ἥρωα. ὄντων ἔτι ἀσφαλεῖ τῷ ἐπαίνων, ἥδη ταῦτα καὶ δοκεῖν ἀκύνει τῷ κρείττονων, καὶ ὅπως ἔχοντας, τὴν ἀληθείαν αὐτῶν μακρὸν τυγχάνειν νομίζειν, κακείνων ποιεῖν κεχαρισμένα. καλὸν ἔτι καὶ ἐν σκολιοῖς ὡς τε Ἀρμόδιον ἄδειν, ὅτι τῷ τέθνηκας λέγοντας. ἀλλ' εἴπερ τις ἄλλος ἐν μέσοις ἀναστρέφῃ τοῖς εἰδόσι, καὶ πολίταις ἑξουσίαις. ὡς βίαις μὲν ὡς ἐν ἱεροῖς, καὶ τελευτήσας κρείττον ἢ κατ' ἄνθρωπον. ὡς κόσμος καὶ φίλοις καὶ γενεῇ καὶ πόλει. ὡς πρῶτον τὸ κατ' ἡλικίαν ἀρετῆς ἔχων, πάντες οἱ παρ' ἡμῶν. τὰ ἔτι λοιπὰ μελήσει τῇ πόλει κοινῇ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΜΟΝΟΛΟΓΙΑ

Εἰπὶ Σμύρῃ Σεισμῷ καταπίεσθ.

Ω Ζεῦ, τί χήσωμαι; πότερον σιωπῶ, Σμύρνης κειμένης; τί-
νος μεταλαβὼν Ἀδάμαντος φύσιν; ἢ τίνα ταύτῃ καρτε-
ρίαν καρτερῶν; ἀλλ' ὀδύρωμαι; ποίαν ἀρμονίαν ἀρμολάμενος; ἢ
τίνα.

τίνα τέλμας πασάντων λαβών· ὅσαι γὰρ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων
φωναί, ἤντιν ἐπὶ γῆς ἔτι ἔστι ἐκ τοῦ παντός αἰῶνος γενομένων, εἰς
ταυτὴν ἄπασαι λόγῳ συνελθῶσαι, ἐλάττους τῆδε τοῦ πράγματος
ἐγχειρῆσαι μόνον, μὴ ὅτι ἄξιον σῶσαι. ὦ μὲν κεν μνηστῶν
ἰδῶν καὶ ἀκούςας ἐγὼ. ὦ πάντες φέρων χρόνος, οἷον ἰδῶν πόλεως
ἐξευρών καὶ τεχνήσαντων, εἴτε ἀνάλωσας ἔχεις. ὦ πάντα ἀνόμενα
τοῖς πρότερον. Ταῦτα μὲν ἀρχαῖα, Κυρήνων χοροὶ καὶ ἑσφοαί, καὶ γενέ-
σεις θεῶν, καὶ Πίλοπις διαβαίνοντες ἐνθεσύν, καὶ Πελοπόννησος
ἀποικία, καὶ Θησεὺς οἰκιστὴς τῆς ὑπὸ τῇ Σίπυλον τόπων, καὶ Ὀμήρου
γοναί, καὶ ἀγῶνες καὶ ἑσφοαῖα, καὶ ἴκται παρὰ τοῖς ἀρχαῖσι διὰ πάν-
των ἐθνῶν καὶ λογίων περιηγήσεις, ἀναγραφόντων καλλίστην τῶν
πασῶν. Καὶ μὲν ταῦτα ὁρώμενα κρείττω διηγήσεως. προσίοντι
μὲν εὐθὺς ἀσραπὴ καὶ λαῖλας, καὶ μεγάλων ἀρθμοί, καὶ μέγιστα, καὶ βά-
σεις, ὥς περ ἀρμονίας μιᾶς. πόδες μὲν ἐπὶ ἠϊόνων καὶ λιμνῶν καὶ
ἀλσῶν ἐρεῖδομενοι. μεσότης δὲ, ἴσον τῷ πεδίῳ τε ὑπεραίρουσα καὶ
τῇ αἰσθητῇ ἀπολείπῃσα. ἔχαττα δὲ μεσημβρινή, κατὰ μικρὸν ὑ-
ψιμενῇ, δι' ὁμοίαν τῷ παντός λάθρα λήγῃσα εἰς ἀκρόπολιν, σκο-
πία δὲ τε θαλάττης καὶ τῇ πόλει εἰς ἔχεται. Τὸ δὲ ἔτε λόγῳ ῥητὴν, ἥτις
ὀφεί βεβαίως κατὰ ληπτὸν, ἀλλ' ἐκφύγον ἐκ οἷδ' ὅπως, ἐπὶ θυ-
μίαν δὲ τῷ συλλαβεῖν αὐτὸ παρὲς ὧν αἰεὶ δὴ ποτε, τὸ ὑπὲρ πάσης τῆς
πόλεως ἐσθλὸς γὰρος καὶ ἡφαιστῶν τὰς ὀφείας, ὥς ἐφη Σαπφώ, ἀλλ'
αὐξὸν καὶ ἑσφοὶ καὶ ἄρδον ἅμα εὐθυμίᾳ, ὑακινθίνῳ μὲν αὐθιῇ ὑδα-
μῶς ὅμοιον, ἀλλ' οἷον ὑδὸν πᾶσι ποτε γῆ καὶ ἡλίου ἀνθρώποις ἐφη-
ναν. ὥς περ δὲ ἀγαλμα ἀκριβῶς πεποικιλμένον, πάντῃ περιέοντι
θεῶν ἔχει, ἥτοι καὶ ἡρώτερον μὲν ὠραιότητι πόλεων, νικῶν δ' ἀω-
ρίαν περιβεβλημένη, ἀφ' ὧν τίς ἀνθρώποις. ἐν τῷ δὲ καλλίστον
εἶδος παρῆσαι δοκεῖν, τὸ μὲν ὀξείφης, ἐμφανῶς γιγνομένης·
τὸ δὲ ἀπαντικρὺς γιγνομένης τὸ δ' ἐκ προαερίων, ἐκ πορθμῶν, ἐκ
πελάγους, ἐκ γῆς, ἐκ θαλάττης. Ταῦτα μὲν τὰ πρὶν ἐντυχεῖν
συνεσθῆναι δὲ ὅσαι καὶ ὁμιλίας τίνα μὲν κόρον ἔχον ἀνθρώποις, τίνα
δὲ ἄλλῃ πόλει παρὰ μικρὸν ἐλθεῖν ἀπέλιπον, ὡς κρῶμι, καὶ θεατρα

καὶ σκωποὶ, καὶ δρόμοι κατὰς ἑσθλοὶ καὶ ὑπαιθοὶ. ὡς ὑπερλάμπρυν
 ἡῖμα ἀγορᾶς· ὡς χρυσὸν τε ἐπ' ὤνυμοι καὶ ἱερῶν ὁδοὶ καθ' ἕκαστον
 πλαίσιον, αὐτὴ ἀγορᾶς ἀπασαι. ὡς λιμνὴς ποθῆντες τὰ τ' φιλιπ-
 πικῆς πόλεως. ὡς κάλλιπ γυμνασίῳ ἀμύθητα. ὡς ναῶν καὶ περιβόλων
 χάριτες, ποῖ ποτε γῆς ἔδυτε; ὡς κόσμοι παραλίας; ὡς πάντα ἐκεί-
 να ὀρεῖράτα. ποῖαι πηγαὶ δακρύων ἵκαναὶ τοσούτω κακῇ; ποῖαι συ-
 ναυλῖαι καὶ συμωδῖαι χορῶν, παστῶν καὶ καλλιχῶρον καὶ πολυό-
 μνητον καὶ ἑξ ἰσόθιτον ἀνθρώποις ἀρκέσασιν αὐοιμῶξαι πόλιν. ὡς
 πτόμα τ' Ἀσίας. ὡς λοιπαὶ πόλεις. ὡς πᾶσα μὲν γῆ, πᾶσα καὶ εἴσω
 Γαδεῖρων τε καὶ ἔξω Γαδεῖρων θάλαττα. ὡς κύκλος ἀστέρων. ὡς πᾶν-
 τα ἐφορῶν ἡλιε, οἷον ἡτέρεθι θέαμα ὁρῶν. ὡς παιδιὰ μὲν Ἰλίου
 πόρθησις, παιδιὰ καὶ Ἀθηναίων ἐν Σικελίᾳ συμφοραὶ, καὶ κατα-
 σκαφαὶ Θηβῶν, καὶ στρατομύμων ὀλεθροὶ, ἐπὶ πόλεων δύσεις, καὶ
 πάνθ' ὅσα πῦρ καὶ πόλεμοι καὶ σεισμοὶ μέγχι τῷδε ἀπειργάσαστο.
 ὡς φρότερον μὲν κάλλιπ καὶ μεσσαις ἀπᾶσας πόλεις ἀποκρύπτειν τε,
 νυκτὶ καὶ ἀποκρύψασα τὸ τ' Ῥόδου πτόμα ἐμείλλες ἄρα τοῖς Ἑλλήσιν
 ἄδιδται δαδτέρων χειλιωτέρων. ὡς πᾶσι τοῖς ὁμοφύλοις ἐραγισ-
 μάτων ἡμέρα. ὡς κοινὴ τοῖς Ἑλλήσιν ἀπορορὰ, οἷαν κεφαλὴν τῇ
 γούνης ἀπλώεγκας, οἷον ἐξείλες ὀφθαλμόν. ὡς γῆς ἀγαλμα, ὡς
 θέατρον τ' Ἑλλάδος, ὡς νυμφῶν καὶ χαρίτων ὕρασμα. ὡς πάντῃ ὑπο-
 μένας ἐγὼ πᾶν γῆς νυκτὶ μονωδῶ, πᾶν μοι τὸ βηλοπύριον; πᾶν ἔων
 ἐπὶ σφισβυτέρων συμῶδοι ἐπὶ θόρυβοι διδόντων ἅπαντα, ὡς ποτε ἐν
 τῇ Σιπύλλῃ πόλιν, ὡς κατὰ τὴν λίμνης δυνάμι λόγος. ὡς Σμύρνα, ὡς
 πόρρωθεν σοὶ τὸ φροοῖμον ἥδετο· οἷας ἐκληρονόμησας τύχης, ὡς
 ἡκιστα στυγρῇ ἀποσηκίσης· Νυκτὶ δὲ μὲν πάντως οἰωνὸς εἰς πῦρ
 ἄλλεσθαι (παρίχει δ' ἡ πόλις ἄφθονον) πᾶσαν καὶ ἡ πειρὸν ἀπο-
 κείρασθαι· πάντως αὐτὸ ὁ βόσρυχος οἷ χεῖται. νυκτὶ ποταμὸς δάκρυ-
 σι ρυῖναι, νυκτὶ ὀλκάδας ἐκπλεῦσαι μέλασι τοῖς ἰσίοις. ὡς Μίλης
 δι' ἐρήμους ῥέων. ὡς τῇ φροτέρων μελῶν τὰ παρόντα ἀντίφθογγα.
 ὡς κύκλων ὠδὴ καὶ ἀηδόνων χορὸς ἐνθρηνεῖν. ἡ περὶ καὶ Γοργόνες εἰ πε-
 ρεῖσσαν, ἐκ αὐτῇ Μίδεσσαν, καὶ αὐτῇ ὀφθαλμόν, ἀλλὰ καὶ τῆς

Ἀσίας

Ἀσίας ἐπεσθῆται. Ποῖον Βόσπορον, ἢ ποῖας καταρράκτας, ἢ
 τίνα Ταρπησὸν τὸ σὸν ὧ δαιμονία κλέος ἐκ ἐπῆλθε; ποῖα Μασ-
 σαλία τὸ πένθος τὸ το ὀρεθίσεται; ἢ τίνι Βορυσθέει; τίς Εἰ-
 λυῶν ἔπως ἔξω τ' Εὐλάδος; τίς Βαρβάρων ἔπος ἀδάματος καὶ
 ἀνάλωτος τοῖς τ' Σμύρνης βέλεσι καὶ φίλθοις, ὅς τις ἐκ ἀκοῇ μὲν
 ἦρα, ἀκοῇ δ' ἀνιάσεται. Ἡλιάδας μὲν δὴ λέγεται περὶ θύσας τ'
 ἀδελφόν, τελευτώντας αἰγείρων ἀλλάξασθαι φύσιν, καὶ τὸ δάκρυον
 αὐτῶν εἰς ἡλεκτρον παγῶναι. σέ δ', ὧ χαλεπὴ πόλις, αὐτοῖς
 ὦρα τοῖς δυνάρεσι θρῆνεῖν.

Γ Ο Ρ Γ Ι Ο Υ Λ Ε Ο Ν Τ Ι Ν Ο Υ

Ελένης Εγκώμιον.

ΒΡΟΣμος πόλις μὲν δ' ἀνδρεία, σώματι δ' κάλλος, ψυχῇ δ' σο-
 φία, φράγματι δ' ἀρετή, λόγῳ δ' ἀλήθεια. τὰ δ' ἐναντία
 τέτων, ἀκοσμία. Ἄνδρα δ', καὶ γυναικα, καὶ λόγον, καὶ ἔργον, καὶ
 πόλιν, ἑπ' αἶμα καὶ τὸ μὲν ἄξιον ἐπαίνων τιμᾶν τῷ δ' ἀν-
 ξίῳ, μῶμον ἐπιτίθεσθαι. Ἰση γὰρ ἀμαρτία, καὶ ἀμαθία, μέμφε-
 θαί τε τὰ ἐπαινετὰ, καὶ ἐπαινεῖν τὰ μωμητὰ τ' αὐτῶ ἀνδρὸς λέ-
 ξαι τε τὸ δέον ὀρθῶς, καὶ ἐλέγχει πῶς μεμφομένους Εὐκλέην γυναι-
 κα. περὶ ἧς ὁ μόψικκος καὶ ὁ μόφωνος, ἢ τε τ' ποιητῶν ἀκυσσάντων
 πίσις, ἢ τε τ' ἐνόματος φήμη, τ' συμφορῶν μνήμη γέγονεν. Εὐὼ
 δ' βέλομαι λεχισμὸν τινα τῷ λόγῳ δις, τ' μὲν κακῶς ἀκύντα-
 σαν, παῦσαι τ' αἰτίας, πῶς δ' μεμφομένους ψαλδομένους ἐπιδεί-
 ξαι, καὶ δεῖξαι πάλιν, καὶ παῦσαι τ' ἀμαθίας. Ὅτι μὲν ἐν φύσιν
 καὶ γενεῇ τὰ πρῶτα τ' πρῶτων ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν ἢ γυναικῶν, περὶ
 ἧς ὁ λόγος, ἐκ ἀδελφῶν καὶ δ' ὀλίγοις. δῆλον γὰρ ὡς μηδὲς μὲν,
 Λήδας, πατρὸς δ' τ' μὲν γνησιότητος, τ' δ' γνησιότητος θνητῆς, Τυρ-
 δάρεω, καὶ Διός. ὦν ὁ μὲν διὰ τὸ εἶναι ἰσοῦς, ὁ δ' διὰ τὸ φύσαι ἢ
 λέγ-

λέγῃ. Καὶ ὡς μὲν ἀνδρῶν κράτιστος, ὃς πάντων τύραννος. Ἐκ ποίετων ἢ γυνομένων ἔχει τὸ ἰσόθειον κάλλος. ὃ λαβῆσα, καὶ λαβῆσα ἔχει. πλείσας ἢ πλείστοις ἐπιθυμίας ἔρωτος ἐπειργάσατο· οἷς ἢ σώματι πολλαῖς σώματι συνήγαγεν ἀνδρῶν ἐπὶ μεγάλοις μεγάλα φρονέντων. ὧν οἱ μὲν πλάττει μετέθνη, οἱ ἢ διγενείας παλαιᾶς δόδοξίαν, οἱ ἢ ἀλκῆς οἰκείας διέξίαν, οἱ ἢ σοφίας ἐπικτήτως διώκουσιν ἔχον. καὶ ἦκον ἅπαντες ὑπ' ἔρωτος φιλοφεικῆς, φιλοτιμίας τε ἀνικνῆς. Ὅς τις μὲν ἔν, καὶ διότι, καὶ ὅπως ἀπέπλησε τὸν ἔρωτα ὃς ἔλκυε λαβῶν, καὶ λέξω. τὸ γὰρ τοῖς εἰδόσιν αἰῶσσι λέγειν, πείσιν μὲν ἔχει, τέρψιν ἢ φέρει τ' χρόνον ἢ τῷ λόγῳ τ' τότε νῦν ὑπερβᾶς, ἐπὶ τ' ἀρχῇ τῷ μέλλοντος λόγου προβήσομαι, ἔτι προβήσομαι τὰς αἰτίας, δι' αἷς εἰκὸς ὡς γινέσθαι τ' ἔλκεν εἰς Τροίαν πόλιν. Ἡ γὰρ τύχης βεβήματα, ἔτι κελύεσθαι, καὶ ἀνάγκης ψεύδεται ἐπραξεν, ἀπ' ἐπραξεν, ἢ βίβη ἀρπαδεῖται, ἢ λόγοις πεισθεῖται, ἢ ἔρωτι ἀλῆσα. Εἰ μὲν ἔν, διὰ τὸ πρῶτον, ἄξιός αἰτιάσθαι ὁ αἰτιώμενος. θεῶν γὰρ προθυμίαν ἀνθρώπινη προμηθεὶς ἀδυνάτου κωλύειν. πέφυκε γὰρ καὶ τὸ κρείσσον ὑπὸ τῷ ἴσῳ κωλύεσθαι, ἀλλὰ τὸ ἴσον ὑπὸ τῷ κρείττονος ἀρχεσθαι, καὶ ἄγεσθαι· τὸ μὲν γὰρ κρείσσον ἡγεῖσθαι, τὸ ἢ ἥττον ἔπεισθαι θεὸς δ' ἀνθρώπου κρῖστων καὶ βίβη ἔσοφία, καὶ τοῖς ἄλλοις. ἢ ἔν τῇ τύχῃ καὶ τῷ θεῷ τ' αἰτίας ἀναθετόν, ἢ τῷ ἔλκεν τὸ δυσκλείας ἀπολυτόν. Εἰ ἢ βίβη ἡρπάσθαι, ἔτι ἀνόμως ἐβιάσθαι, καὶ ἀδίκως ὑβείσθαι, δὴλον, ὅτι ὁ ἀρπάσας, ἢ ὑβείσας ἡδίκησεν. ἢ ἢ ἀρπαδεῖται, ἢ ὑβειδεῖται ἐδυσύχησεν. καὶ ἄξιός οἱ μὲν ἐπιχειρήσας βάρβαρος βάρβαρον ἐπιχειρήματα καὶ νόμῳ, καὶ λόγῳ, καὶ ἔργῳ, νόμῳ μὲν, ἀτιμίας, λόγῳ δ' αἰτίας, ἔργῳ ἢ ζημίας τυχεῖν. ἢ ἢ βιασθεῖται, καὶ τ' πατερίδος στερηθεῖται, καὶ τ' φίλων ὀφρανιδεῖται, πῶς ἐκ αὐτῶν εἰκότως ἐλεηθεῖν μάλλον, ἢ κακολογηθεῖν; ὁ μὲν γὰρ ἔδρασε δεινὰ, ἢ ἢ πέπονθε. δίκαιον ἔν τ' μὲν οἰκτεῖται, τ' ἢ μισῆται. Εἰ ἢ λόγος ὡς ὁ πείσας, καὶ τ' ψυχρὰ ἀπαπείσας, οὐδ' πρὸς τὸ χαλεπὸν ἀπολογησάσθαι, καὶ τ' αἰτίας ἀπολύσασθαι ὥδε.

ὡς δὲ λόγος, διωκῆς μέγας ἐστίν. ὃς μικροπέτῳ σώματι καὶ ἀφαι-
 ράτῳ, θεοῦ τα ἔργα ἀποτελεῖ. διώπται γὰρ καὶ φόβον παῦσαι,
 καὶ λύπην ἀφελεῖν, καὶ χαρὰν ἐνεργάσασθαι, καὶ ἔλεον ἐπαυξῆσαι.
 ταῦτα ἔ, ὡς ἔπος ἔχει, δείξω. δεῖ ἔ καὶ δόξῃ δεῖξαι τοῖς ἀκύνσι.
 Τὴν ποίησιν ἀπασαν καὶ νομίζω, ἔ ὀνομάζω λόγον, ἢ λόγον ἔχε-
 σαν ἡμέτερον, ἢς τὸς ἀκύνοντας εἰσῆλθε καὶ φέικη περίφοβος, ἔ
 ἔλεος πολὺδακρυς, καὶ φιλοπενθής. ἐπ' ἄλλοξίῳ τὸ πραγματῶν
 καὶ σωμάτων δυνάμις καὶ δυσπραγίας, ἰδίον τι πάθημα διὰ τῆς
 λόγων ἐπαθεῖν ἡ ψυχή. Φέρε δὲ πρὸς ἄλλον ἀπ' ἄλλης μετὰ τῶ
 λόγον. αἱ γὰρ εὐθεοὶ διὰ λόγων ἡδοναί, ἀπαγωγοὶ μὲν ἡδονῆς,
 ἀπαγωγοὶ καὶ λύπης γίνονται. συγγινομένη γὰρ τῇ δόξῃ τὴν
 καὶ ἡ δυνάμις τὴν ἐπιδόξῃς ἐφελξε, καὶ ἐπεισε, καὶ μετέσχετο γοντεί-
 γοντείας ἔ, καὶ μαγείας διασαῖ τέχναι εὐρύπται, αἱ εἰσι ψυχῆς
 ἀμαρτήματα, καὶ δόξης ἀπατήματα. ὅσοι ἔ ὅσους περὶ ὅσων, καὶ
 ἐπεισαν καὶ πείθουσι, φέου δὲ λόγον πλάσαντες, εἰ μὲν γὰρ πάν-
 τες περὶ πάντων εἶχον τὸ παροχομένον μνήμῳ, τὸ τε παρόντων,
 τῷ τε μελλόντων πρόνοιαν, καὶ ἀν' ὁμοίως ὁμοίους ὡς ὁ λόγος καὶ
 ταῦτα γέ, ἔτε μνησθῆναι τὸ παροχομένον, ἔτε σκέψασθαι τὸ πα-
 ρόν, ἔτε μαντεύσασθαι τὸ μέλλον, εὐπόρως εἶχον. ὡς τε περὶ τὸ
 πλείστων οἱ πλείστοι καὶ δόξαν σύμβολον τῇ ψυχῇ παρέχονται. ἢ ἔ
 δόξα σφαλερὰ ἔ ἀβεβαίος ἔσα, σφαλεραῖς, καὶ ἀβεβαίοις ἀτυ-
 χίαις περιβάλλει τὴν αὐτῇ χρωμένους. Τίς ἔν αιτία κωλύει καὶ
 καὶ ἔ λένω ὁμοίως νέαν ἔσαν, ὡς περὶ βιατήριον βίαν ἀρπαδῆναι,
 τῇ γὰρ πειθοῖ ὁ νῦν παρέρση. Καὶ τοι εἰ ἀνάγκη, ἐνείδος ἔξει
 μὲν ἔ, καὶ ἔ δυνάμιν ἔ αὐτὴν ἔχει. λόγος γὰρ καὶ ψυχὴ ὁ πείσας
 λῶ, ἐπεισε, ἢ ἀνάγκασε ἔ πείθειται τοῖς λεγομένοις, καὶ συναι-
 νέσαι τοῖς ποιημένοις. ὁ μὲν ἔν πείσας ὡς ἀναγκάσας ἀδικεῖ, ἢ
 καὶ πειθεῖσας ὡς ἀναγκαδῆσαι λόγῳ, μάλιστα ἀκύνει κακῶς. Ὅτι δ'
 ἢ πειθῶ προσῶσα τῷ λόγῳ, καὶ ψυχὴ ἐτυπώσατο ὅπως ἐβέ-
 λετο, καὶ μαθεῖν πρῶτον μὲν τὸς τῶ μετεωρολόγων λόγους. οἱ
 τινες δόξαν αὐτὶ δόξης, καὶ μὲν ἀφελόμενοι, καὶ ἔ ἔργασάμενοι,

τὰ ἄδηλα, καὶ ἅπεις φαίνεσθαι τοῖς τ' ὁξέης ὁμμάσιν ἐποίησαν. δάπερον ἢ τὸς ἀγοραίους διὰ λόγων ἀγῶνας, ἐν οἷς εἰς λόγος πολλὸν ὄχλον ἔφευε, καὶ ἵππεισι, τέχνη γραφεῖς, καὶ ἀληθεῖα λεχθεῖς. εἴτοι φιλοσόφων λόγων ἀμίλλας, ἐν αἷς δέικνυ) καὶ γνώμης τάχος ὡς ὁ μεταβολὸν ποιεῖν τ' τ' ὁξέης πίσι. Τὸν αὐτὸν ἢ λόγον ἔχει ἢ τὸ λόγῳ διώαμις πρὸς τ' τ' ψυχῆς τάξιν, ἢ τὸ φαρμάκων τάξις πρὸς τ' τὸ σωματικῶν φύσιν. ὥσπερ γὰρ τὸ φαρμάκων ἀλλαχάχῃ ἐκ τοῦ σώματος ἐξάγει, καὶ τὰ μὲν νόσῳ, τὰ ἢ βίῃ παύει, καὶ τὸ λόγων οἱ μὲν ἐλύπησαν, οἱ ἢ ἑτέρωθεν, οἱ ἢ ἐφόβησαν, οἱ ἢ εἰς θάρος κατέστησαν τὸς ἀκρόντας, οἱ ἢ πειθοὶ τίτι κακῇ τ' ψυχῇ ἐφαρμάκωσαν, Ἐξεγοήτευσαν. καὶ ἔτι μὲν εἰ λόγῳ ἐπείδῃ, ἐκ ἡδίκησαν, ἀλλ' ἡτύχησαν, εἴρηται. Τὴν ἢ τετάρτην αἰτίαν, τὴν τετάρτην λόγῳ διέξειμι, εἰ γὰρ ἑρῶς ὡς ὁ πάντα πράξας, καὶ χαλεπῶς ἐκφοβεῖται τ' τ' λέγομένης γεγενῆσθαι ἀμαρτίας αἰτίαν. καὶ γὰρ ἐρῶμεν ἢ χλὴν ἡμεῖς θέλομεν, ἀλλ' ὡς ἕκαστος ἐτυχε, διὰ τ' τ' ὀφείας ἢ ψυχὴ καὶ τοῖς τρόποις τυπῶ) αὐτίκα γὰρ, ὅταν πολέμια σώματα, Ἐπολέμιον ἐπλίσσης κόσμον χαλκῷ, καὶ σιδήρῳ, τὸ μὲν ἀλεξήμενον, τὸ ἢ προβλήματα, εἰ θεάσεται ἢ ὀφίς, ἐπαράχθῃ, καὶ ἐτάραξε τ' ψυχῇ, ὡς τε πολλὰς κινδυνού μέλλοντος ἐδέπω ὄντος, φεύγουσιν ἐκπλαγστές. ἰχυρῶς γὰρ ἢ ἀληθεῖα τὸ νόμῳ διὰ τὸν φόβον εἰσφικίδῃ τ' ἀπὸ τ' ὀφείας, ἢ τις ἐλθῶσα ἐποίησεν ἀσμεῖσαι, καὶ τὸ καλὸν τὸ διὰ τ' νόμον κεινόμενον, καὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ διὰ τ' δίκῃν γιγνόμενον. Ἡ δὲ εἰς τινες ἰδόντες φοβέρεα, καὶ τὸ παρόντος ἐν τῷ παρόντι φρονήματος ἐξέστησαν: ἔπως ἀπέσβεσε καὶ ἐξήλασεν ὁ φόβος τὸ νόημα. πολλοὶ ἢ ματαίαι εἰς νόσοις, καὶ δεινοῖς πόνοις, καὶ δυσίατοις μανίαις περιέπεσον. ἔπως εἰκόνας τὸ ὁρώμενων πράγματων ἢ ὀφίς ἀνέγραψεν ἐν τῷ φρονήματι. καὶ τὰ μὲν δειματοῦνται πολλὰ μὲν παραλείπεται, ὁμοίᾳ δ' ἐστὶ τὰ παραλειπόμενα, οἷα περὶ τὰ λεγόμενα. ἀλλὰ μὴ οἱ γραφεῖς, ὅταν ἐκ πολλῶν χρωμάτων, καὶ σωματικῶν ἐν σῶμα, καὶ χημεία τελείως ἀπεργάζωνται, τέρπῃσι τ' ὀφί. ἢ ἢ τ' ἀνδριάντων ποίη-

σις, καὶ ἡ τῆς ἀγαλμάτων ἔργασία, ὅσον ἠδεῖαν παρέχειτο τοῖς ὀμμασιν ὄψιν ἔπαι τα μεν λυπῶν, τὰ δὲ πείθειν πέφυκεν ὄψιν. πολλὰ δὲ πολλοῖς πολλῶν ἔρωτα, καὶ πόθον ἐνεργάζεται τῆς ποραγμάτων. Εἴ ἐν τῇ τῇ Ἀλεξάνδρου σώματι, τὸ τὸ Ἐλκῆς ὄμμα ἠδὲν προθυμίαν καὶ ἀμιλλαν ἔρωτος τῇ ψυχῇ παρέδωκε, τί θαυμαστόν; ὅς εἰ μὲν θεὸς θεῶν θεῖαν δυνάμιν κρατεῖ, πῶς αὖ ὁ ἥστων εἴη τῶτον ἀπάσασθαι, καὶ ἀμυνάσθαι δυνατός; εἰ δὲ ἔστιν ἀνθρώπινον νόσημα, καὶ ψυχῆς ἀγνόημα, ἔχως ἀμάρτημα μεμπτόν, ἀλλ' ὡς ἀτύχημα νομιστόν. ἦλθε γὰρ, ἦλθε ψυχῆς ἀρεθίσμασιν, ἔγνωμης βυλεύμασι, καὶ ἔρωτος ἀνάγκαις, καὶ τέχνης παρασκῆαῖς. Πῶς ἐν γῇ δίκαιον ἠγήσασθαι τὸν τῆς Ἐλκῆς μῶμον; ἥτις εἴτ' ἐραθεῖσα, εἴτε λόγῳ πειθεῖσα, εἴτε βίᾳ ἀρπαθεῖσα, εἴτε ὑπὸ θείας ἀνάγκης ἀναγκαθεῖσα ἔπραξε, πάντως ἔχθρῶν γειταιαίτιαν. Ἀφείλον τῇ λογῷ δύσκειαν γυναικός. ἐπέμεινα τῇ νόμῳ, ὃν ἐθέμην ἐπ' ἀρχῇ τῇ λόγου, εἰπειράθην καταλῦσαι μῶμου ἀδικίαν, καὶ δόξης ἀμάθειαν. βυλήθην χάψαι τὸν λόγον, Ἐλκῆς μὲν ἐγκώμιον, ἐμὸν δὲ παίγιον.

Τ Ε Α Ο Σ.

Ε Κ Τ Ω Ν Τ ΟΥ

Θ Ο Υ Κ Υ Λ Ε Λ Ο Υ

Δ Η Μ Η Γ Ο Ρ Ι Α .

Κερκυραίων, αἰτούντων παρ' Ἀθηναίων βοήθειαν
Πρὸς Κορινθίους.

Ἰκαίον, ὦ Ἀθήναιοι, τὸς μήτε δ' ἐργασίας με-
γάλης, μήτε ξυμμαχίας προσηλομένης ἢ
κοινῆς παρὰ πῶς πέλας ἐπικυρίας ὥσπερ καὶ ἡ-
μεῖς νυνὶ δεησομένους, ἀναδιδάξαι πρῶτον, μά-
λιστα μὲν, ὡς καὶ ξύμφορα δέονται, εἰ καὶ μὴ, ὅτι
γεὺς ἐπιζήμια· ἔπειτα δ', ὡς καὶ τὴν χάριν βέβαιοι ἐξέσιν.
εἰ καὶ τῶν μὴ σαφὲς κατέστησιν, μὴ ἐργίζεσθαι, λαὸν ἀτυ-
χῶσι. Κερκυραῖοι δ' ἑκαστὴς τῆς ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως καὶ ταῦτα
πισθύνοντες ἐχρὰ ὑμῖν παρέξεσθαι, ἀπέσειλαν ἡμᾶς· πετύ-
χηκε δ' τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα πρὸς τὸ ὑμᾶς ἐς τὴν χρεῖαν ἡμῖν ἄλο-
γον, καὶ ἐς τὰ ἡμέτερα αὐτῶν, ἐν τῷ παρόντι ἀξύμφορον. ξύμ-
μαχοίτε γὰρ ἡδυνός πω ἐν τῷ ποτὶ χρόνῳ ἐκαστοὶ γινόμενοι,
νυνὶ ἄλλων τῶτο δεησόμενοι ἥκομεν. καὶ ἅμα ἐς τὸν παρόντα πό-
λεμον Κορινθίων ἔρρημοι δι' αὐτὸ κατέστημεν. καὶ περιέσκηκεν ἡ
δοκῆσα ἡμῶν πρότερον σωφροσύνη, τὸ μὴ ἐν ἀλλοτεία ξύμ-

Τομο III.

Cc

μα-

μαχίᾳ τῇ τῷ πέλας γνώμῃ ξυγκινδυνεύειν, νυν ἀβελία καὶ
 ἀσθενεία φαινομένη· τὴν μὲν οὖν γνομένην ναυμαχίαν, αὐ-
 τοὶ καταμόνας ἀπεωσάμεθα Κορινθίους· ἐπεὶ δὴ ἔμειζον πα-
 ρασκὰν ἀπὸ Πελοποννήσου, καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐφ' ἡμᾶς ὤρ-
 μιν, καὶ ἡμεῖς ἀδυνάτοι ὁρώμεν ὄντες τῇ οἰκείᾳ μόνον δυνά-
 μει πειγνύεσθαι, καὶ ἅμα μέγας ὁ κίνδυνος, εἰ ἐσόμεθα ὑπ'
 αὐτοῖς, ἀνάγκη καὶ ὑμῶν, καὶ ἄλλων πάντων ἐπικυρίας δεῖσθαι.
 καὶ ξυγνώμῃ, εἰ μὴ μετὰ κακίας, δόξης ἢ μάλλον ἀμαρτία,
 τῇ φροτέρῳ ἀπαγαγμοσυνῇ ἐναντία τολμῶμεν· γινώσκεται δὲ
 ὑμῖν πειθομένους καλὴ ἡ ξυωτυχία κατὰ πολλὰ τῆς ἡμετέρας
 χρείας· πρῶτον μὲν, ὅτι ἀδικημένοις, καὶ ἑτέροις βλάπτει-
 σι, τὴν ἐπικυρίαν ποιήσεσθε· ἔπειτα, περὶ τῶν μεγίστων
 κινδυνύοντας δεξάμενοι, ὡς αὐτὴ μάστιξ μετ' ἀειμνήσαν μαρτυ-
 ρείᾳ τὴν χάριν καταθήσθε. ναυτικόντε κεκτῆμεθα, πλὴν τῷ
 παρ' ὑμῖν, πλείστον. καὶ σκέψασθε τίς εὐπραξία σωσιώτερά,
 ἢ τίς τοῖς πολεμίοις λυπηροτέρα, εἰ μὴ ὑμεῖς αὐτὸν πρὸ πολλῶν
 χρημάτων καὶ χάριτος ἐτιμήσασθε δυνάμει ὑμῖν προτγνύεσ-
 θαι, αὐτὴ παρέσιν αὐτεπάγγελτος αὐτὴν κινδυνὸν καὶ δαπάνης
 διδῆσα ἑαυτῷ, καὶ προσέτι φέροντα εἰς μὲν τὰς πολλὰς, ἀρε-
 τῷ· οἷς ἔπαμυνεῖτε, χάριν ὑμῖν δ' αὐτοῖς, ἰσχυρὴν, ἃ
 ἐν τῷ παρόντι χρόνῳ ὀλίγοις δὴ ἅμα πάντα ξυνέβη. καὶ ὀλί-
 γοι ξυμμαχίας δέοντες, οἷς ἐπικαλοῦνται, ἀσφάλειαν καὶ
 κόσμον ἐχέοντες διδόντες ἢ ληϊόμενοι παραγίγνονται· τὸν ἔ-
 πόλεμον δὲ ὅσπερ χρήσιμοι αὐτοῖς εἴημεν, εἰ τις ὑμῶν μὴ οἶεται ἔ-
 σσεσθαι, γνώμης ἀμαρτάνει, καὶ ἐκ αἰσθανέται τὰς Λακεδαι-
 μονίους φόβῳ τῶν ὑμετέρων πολεμισείοντας, ὥς Κορινθίους δυ-
 ναμένους παρ' αὐτοῖς, καὶ ὑμῖν ἐχθρὸς ὄντας, καὶ προκαταλαμ-
 βάοντες ὑμᾶς νυνὲς τὴν ἡμετέραν ἐπιχείρησιν, ἵνα μὴ τῷ κοι-
 νῷ ἐχθρῷ κατ' αὐτῷ μετ' ἀλλήλων εἴωμεν, μὴ ἢ δυοῖν φθάσαι
 ἀμαρτώσιν, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς, ἢ σφᾶς αὐτὰς βεβαιώσασθαι·
 ὑμέτερον δὲ γ' ἐν ἔργῳ προτερεῖν, τῷ μὲν, διδόντων, ὑμῶν
 ἔτι δε-

ἢ δεξαμένων τὴν ξυμμαχίαν, ἢ προεπιβελδόν· αὐτοῖς μαλ-
 λοῖ, ἢ αὐτεπιβελδόν. ὡς ἢ λέγωσιν, ὡς ἢ δίκαιον τὰς σφι-
 τέρους ἀποίκους ὑμᾶς δεχέσθαι, μαθέωσαν, ὡς πᾶσα ἀποι-
 κία εὐ μὲν πίσχυσσα, τιμᾷ τὴν μηδ' ἐπολιν. ἀδικημένῃ ἢ,
 ἀλλοτρεῖται· ἢ γὰρ ἐπὶ τῷ δέλοι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὁμοιοι τοῖς λει-
 πομετοῖς εἶναι ἐκπέμπονται· ὡς ἢ ἡδίκου, σαφές ἐστι. προ-
 κληθέντες γὰρ περὶ Ἐπιδάμνεες κρίσιν, πολέμῳ μᾶλλον ἢ
 τῷ ἴσῳ, ἢ βελήθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν· καὶ μὴν ἔσω
 τί τεκμήριον ἂν πρὸς ἡμᾶς τὰς ξυγγενεῖς δρῶσιν, ὡς τε ἀπάτη
 τε μὴ παράγισθαι ὑπ' αὐτῶν, δεομετοῖς τε ἐκ τῆ δὲ θεοῦ μὴ ὑ-
 πυργεῖν· Ὁ γὰρ ἐλαχίστας τὰς μεταμελείας ἐκ τῆ χαρίζεσθαι
 τοῖς ἐναντίοις λαμβάνων, ἀσφαλές αὐτὸς ἀνέχετο· λύσεις
 ἢ ἢ τὰς Λακεδαιμονίων ἀπονδὰς δεχόμενοι ἡμᾶς, μηδ' ἑτέρων
 ὄντας ξυμμαχίας· εἴρηται γὰρ ἐν αὐταῖς, τῇ Ἑλλωίδων πόλεων
 ἵτις μηδαμῶς ξυμμαχεῖ, εἴξειναι παρ' ἐποτέρους καὶ ἀρέσκονται
 ἔλθεῖν. καὶ δεῖόν, εἰ τοῖςδε μὲν ἀπὸ τε ἴσῳ ἐναπόνδων ἔσαι
 πληροῦν τὰς ναῦς, καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ ἢ χ-
 κισα ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑπηκόων, ἡμᾶς ἢ, ἀπὸ τῆς προκειμέ-
 νης τε ξυμμαχίας εἰρῆσιν, καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλοθεν ποθεν ὠφελείας,
 εἴτα ἐν ἀδικήματι θήσονται, πεισθεσίτων ὑμῶν ἂν δεόμεθα. πο-
 λὺ ἢ ἐν πλείονι αἰτία ἡμεῖς μὴ πείσαντες ὑμᾶς, ἔχομεν. ἡμᾶς
 μὲν γὰρ κινδυνολόντας, καὶ ἐκ ἐχθρῶν ὄντας, ἀπώσεται· τῶν-
 δε ἢ ἢ ὅπως κωλυταὶ ἐχθρῶν ὄντων, καὶ ἐπιόντων γενήσεται,
 ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς διύαμιν προσλαβεῖν περιόψε-
 σθε, ὡς ἢ δίκαιον, ἀλλ' ἢ κακείνων κωλύει τὰς ἐκ τῆς ὑμετέ-
 ρας μισοφόρους, ἢ ἢ ἡμῖν πέμπειν κατ' ὅτι αὐτὸν περὶ ἡντέ ὠφέλι-
 α, μάλιστα ἢ ἀπὸ τῆς προφανῆς δεξαμένης, βοιοῖν. Πολλὰ
 ἢ, ὡς περ ἐν ἀρχῇ ὑπέπομεν, τὰ ξυμφέροντα ἀποδείκνυμεν.
 καὶ μέγιστον, ὅτι οἵ τε αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν ἦσαν (ἔπερ σαφές ἂν
 ἐπιπίσις) καὶ ἔτοι ἐκ ἀσθενείας, ἀλλ' ἰκανοὶ τὰς μεταστώσας
 βλάψαι, καὶ ναυτικῆς καὶ ἐκ ἡπειρώτιδος τῆς ξυμμαχίας διδά-

μῆνης, ἐχόμοια ἢ ἄλλοξίωσις· ἀλλὰ μάλιστα μὲν εἰδυῖασθε, μηδὲν ἄλλον ἢ ἂν κεκῆσθαι ναῦς. εἰ ἢ μὴ, ὅς τις ὀχυρώτατος, τῶτον φίλον ἔχειν. καὶ ὅτῳ τὰδε συμφέροντα μὲν δοκεῖ λέγεσθαι, φοβεῖται δὲ μὴ δι' αὐτὰ περὶ θόμενος, τὰς ἀπονοδὺς λύσῃ, γνώτω τὸ μὲν δεδιὸς αὐτῷ ἰσχυρῶς ἔχον, τὰς ἐρωτικὰς μᾶλλον φοβήσων· τὸ ἢ θάρσυν μὴ δι' ἐξαμύν, ἀσθενὲς ὃν πρὸς ἰσχύοντα τὰς ἐχθρὰς, ἀδύνατον ἔσόμενον· καὶ ἅμα καὶ περὶ τῆς Κερκύρας νυν τοπλέον, ἢ καὶ τῶν Ἀθηνῶν βυβαλούμενος· ἔτι τὰ κράτιστα αὐταῖς προνοῶν, ὅταν εἰς τὸν μέλλοντα, καὶ ὅτον οὐ πῶ παρόντα πόλεμον, τοσαυτὰ περισκοπῶν, ἐνδοιᾶζῃ χαλεπὸν προσλαβεῖν, ὃ μετὰ μεγίστων καιρῶν οἰκῆταιτε, καὶ πολεμῆται· τίς τε γὰρ Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς παράπλε κείῳ, ὥστε μήτε ἐκεῖθεν ναυτικὸν εἶσαι Πελοποννησίοις ἐπιλθεῖν, τὸ, τε ἐνθεν δὲ πρὸς τὰ κεῖ παραπέμψαι, καὶ εἰς τὰλλα συμφορώτατόν ἐστι· βραχυτάτῳ δ' αὖ κεφαλῶν τοῖς τε ξύμπασι, καὶ καθεύκασον τῷ δ' αὖ μὴ φορέσθαι ἡμᾶς μάθοιτε· τεῖρα μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς Ἑλλήσι ναυτικά, τὸ παρ' ὑμῖν, ἔτι ἡμέτερον καὶ τὸ Κορινθίων, τῶν δ' ἐπὶ ἐπιερόμεθε, τὰ δύο εἰς τὸ αὐτὸ ἐλθεῖν, καὶ Κορινθιοὶ ἡμᾶς προκαταλήψοντο, Κερκυραίοις τε καὶ Πελοποννησίοις ἅμα ναυμαχήσετε· δεξάμενοι ἢ ἡμᾶς, ἔξετε πρὸς αὐτὰς πλείοσι ναυσὶ ταῖς ἡμετέραις ἀγωνίζεσθαι· Τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον· οἱ ἢ Κορινθιοὶ, μετ' αὐτοὺς τοιάδε.

Δημηγορία Κορινθίων.

Αὐτοὶ γὰρ, Κερκυραίων τῶνδε ἐμὸν περὶ τῶν δέξασθαι σφᾶς, τὸν λόγον ποιησαμένων, ἀλλ' ὥς καὶ ἡμεῖς τε ἀδικῶμεν, καὶ αὐτοὶ ἐκ εἰκότως πολεμουῦντο, μνησθέντας πρῶτον καὶ ἡμᾶς περὶ ἀμφοτέρων, ἔγωγε καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον ἰσχύαι, ἵνα ἅπαρ ἡμῶν τε ἀξίωσιν ἀσφαλέστερον φρεσίδῃτε, καὶ τὴν τῶνδε

ῥησίν

χρείαν μὴ ἀλογίως ἀπάνηδε φασὶ ἔξυμμαχίαν ἔχειν τὸ σῶ-
 φρον ἐδνός πω δέξαται τὸ δ' ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ ἀρετῇ ἐπιτί-
 δόσαν, ξύμμαχόν τε ἐδνὰ βελόμενοι πρὸς τὰ δίκαια, καὶ
 μάρτυρα ἔχειν, ἕτε παρακαλοῦντες αἰσχυνέσθαι. καὶ ἡ πόλις
 αὐτῶν, ἅμα αὐτάρκη θέσιν κειμένη, παρέχει αὐτοῖς δικασάς,
 ὧν βλάπτει σί τινες μάλλον, ἢ κατὰ ξυνθήκας γίνεσθαι, ἔχον
 τὴν κίσα ἐπὶ τὴν πέλας ἐκπλέοντας, μάλιστα τὴν ἄλλης ἀνάγκη
 καταίρουσας δέχεσθαι· καὶ νῦν τὸ ἀπρεπὲς ἄσπονδον, ἐχίνα
 μὴ ξυναιδικῶσιν ἑτέροις προβέβληται, ἀλλ' ὅπως καταμόνας
 ἀδικῶσι, καὶ ὥς ἐν ᾧ μὲν αὐ κρατῶσι, βιάζων. καὶ δ' αὖ λά-
 θωσι, πλεονέχωσιν. ὧν δέ τις τι προσλάβωσιν, αἰαθω-
 τῶσι. καὶ τοι εἴησαν ἄνδρες, ὥς περ φασὶν, ἀγαθοὶ, ὅσῳ ἀλη-
 πύτεροι ἦσαν τῆς πέλας, τοσῶδε φανερωτέραν ἐξέλιτο αὐτοῖς καὶ
 ἀρετὴν διδόντες, καὶ δεχομένοισι τὰ δίκαια, δεικνύσαι. ἀλλ' ἔ-
 τε πρὸς τὴν ἄλλαν, ἕτε ἐς ἡμᾶς τοιοῦτόν ἐστιν· ἀποικοὶ δ' ὄντες,
 ἀφῆσάν τε ἔχοντες, καὶ νῦν πολέμῳσι, λέγοντες, ὡς ἐκ ἐ-
 πί τῷ κακῶς πάσχειν ἐκπεμφθεῖσαν. ἡμεῖς δ' ἐπὶ αὐτοῖς φε-
 μὲν ἐπὶ τῷ ὑπὸ τέπων ὑβρίζεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἡ-
 γεμόνευ τε εἶναι, καὶ τὰ εἰκότα θαυμάζεσθαι. αἱ γοῦν ἄλλαι
 ἀποικίαι, τιμᾶσιν ἡμᾶς. καὶ μάλιστα ὑπὸ ἀποίκων στεργόμε-
 θα. καὶ δὴλον ὅτι εἰ τοῖς πλεοσιν ἀρέσκοντες ἐσμὲν, τοῖς δ'
 αὐτοῖς μόνοις ἐκ ὀρθῶς ἀπαρίσκοιμεν. καὶ ἐπιστρατεύοιμεν δι-
 πρεπῶς, μὴ καὶ ἄφῃρόντως τι ἀδικήσομεν. καλὸν δ' ὧν καὶ
 ἡμαρτανόμεν, τοῖς δέ μὲν, εἴηαι τῇ ἡμετέρᾳ ὀργῇ, ἡμῖν δ'
 αἰσχρὸν βιάσασθαι τὴν τέπων μετελότητα. ὑβρεῖ δ' καὶ ἐξου-
 σία πλεονεξία, πολλὰ ἐς ἡμᾶς ἀλλὰ τε ἡμαρτήκασι, καὶ ἐπὶ δα-
 μνον ἡμετέραν ἔσαν, κακῶς μὲν μὲν, ἐπὶ προσποιούτο· ἐλ-
 θόντων δ' ἡμῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ, ἐλόντες βία, ἐχέουσι· καὶ φασὶ
 δὴ δίκην πρότερον ἐδεῖν κρῖναι, ὧν γὰρ τὸν πρῶτον, καὶ
 καὶ ἐκ τῶ ἀσφαλῆς προκλήμενον λέγειν τί, δοκεῖν δὲ πρεῖν,
 ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τὰ ἔργα ὁμοίως, καὶ τὴν λόγους πρὶν διαγωνί-

ζεσθαι καθιστάτα. ἔτοι δ' ἔπριν πολιορκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλ'
 ἐπεὶ δὴ ἤγασαντο ἡμᾶς ἔπεριόψεσθαι, τότε καὶ τὸ ὀπρεπὲς τ'
 δίκης παρέσχοντο. καὶ δὲ ὑποήκυσιν, ἔτ' ἄκεῖ μόνον αὐτοὶ ἀ-
 μαρτόντες, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς νῦν ἀξιουμένους ἔξυμμάχεον, ἀλλὰ
 ξυναδικεῖν. καὶ διαφορὰς ἔντας ἡμῖν, δέχεσθαι σφίς, οὓς
 χελῶν ὅτε ἀσφαλές αὐτοὶ ἦσαν, τότε προσίεναι. καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡ-
 μεῖς μὲν ἠδίκημεθα, ἔτοι δ' κινδυνύουσι, μηδ' ἐν ᾧ ὑμεῖς τῆς
 τε διωξιμῆος αὐτῶν τότε ἔμετ' ἀλαβόντες, τῆς ὠφελείας νῦν με-
 ταδώσετε. καὶ τῶν ἀμαρτημάτων ἀπογοσόμενοι, τῆς ἀφ' ἡμῶν
 αἰτίας τὸ ἴσον ἔχετε. πάλαι δ' κοινώσαντας τὴν διωξμιν, κοι-
 νὰ καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἔχουσιν. ἐγκλημάτων δ' ὁ μόνων ἀμειψόμενος
 ἔτι τῶν μετὰ τὰς πράξεις τέπων, μὴ κοινωνεῖν. ὥς μὲν οὖν
 αὐτοὶ τε μετὰ προσηκόντων τῶν δίκαια κεφαλαίων ἐς ὑμᾶς ἐρ-
 χόμεθα, καὶ οἷδε βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσὶ, δεδῆλωται. ὥς
 δ' ἐκ αὐτῶν δίκαιος αὐτὰς δέχοισθε, μαθεῖν χρή. εἰ γὰρ εἴρηται
 ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους ἐξείναι παρ' ὁποτέρῃς τις τῶν ἀρχαίων πόλεων
 βέλεται ἐλθεῖν, ἔτις ἐπὶ βλάβῃ ἑτέρων ἔστιν ἡ ξυμμάχη ἐ-
 σὶν, ἀλλ' ὅς τις μὴ ἄλλων ἑαυτὸν ἀποσερῶν, ἀσφαλείας δέ-
 ται. καὶ ὅς τις μὴ τοῖς δεξαμένοις, εἰ σωφρονέουσι, πόλεμον
 αὐτῶν εἰρῆνης ποιῇται. ὁ νῦν ὑμεῖς μὴ πειθόμενοι ἡμῖν, πά-
 ροιτε αὖ. οὐ γὰρ τοῖςδε μόνον ἐπὶ κέρροι αὐτοὶ γένοισθε, ἀλλὰ
 καὶ ἡμῖν ἀντὶ ἐναπόδων, πολέμιοι. ἀνάγκη γὰρ, εἴτε μετ'
 αὐτῶν, καὶ ἀμυνέσθαι μὴ αὐτῶν ὑμῶν τέρας. καίτοι δίκαιοι γ'
 ἐσὲ, μάστις μὲν ἐκ ποδῶν ἐλθὼν ἀμφοτέροις. εἴ δ' μὴ, τῶ-
 ναντίον, ἐπὶ τέρας μέθ' ἡμῶν ἰσθαι. Κορινθίοις μόνον ἐστὶ
 πρὸς ἀλλήλους ἐστὶ. Κερκυραίοις δ' οὐδ' ἀναικωχῆς πάποι ἐγόνε-
 σθε. καὶ τὸν νόμον μὴ καθιστάει, ὥς τε τῶν ἐτέρων ἀφισαμέ-
 νους δέχεσθαι. ἔτι γὰρ ἡμεῖς, Σαυίων ἀποσέπων, ψήφον
 πορτεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν, τῶν ἄλλων Πελοποννησίων δι-
 χι ἐφ' ἡμῶν, εἰ καὶ αὐτοῖς ἀμυνέον. φανερώς δ' ἀντεῖπο-
 μιν, τὸς πορτήκοις ξομμάχους αὐτὴν τινὲν κολάζειν. εἰ

γὰρ τὰς κακόντι δρῶντας δεχόμενοι τιμωρήσεται, φανεῖτε καὶ
 ἂν τῶν ὑμιτέρων ἐκ ἐλάσσων ἡμῖν πρόσσεισι, καὶ τὸν νόμον ἐφ'
 ὑμῖν αὐτοῖς μᾶλλον, ἢ ἐφ' ἡμῖν θήσετε. δικαιοῦματα μὲν οὐ
 τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν ἰκανὰ, κατὰ τὰς Ἑλλήνων νόμους· πα-
 ραίνεσιν ὃ καὶ ἀξίωσιν χάριτος τοιαύδε, ὡς ἐκ ἐχθροὶ ὄντες,
 ὥς τε βλάπτειν, ἐδ' αὖ φίλοι, ὥς τ' ἐπιχρῆσθαι, ἀντιδο-
 θῆναι ἡμῖν ἐν τῇ παρόντι φαιμὲν χεῖναι· νεῶν γὰρ μακρῶν
 σπασίσαντες ποτὲ πρὸς τὴν Αἰγινήτῳ ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ πόλεμον,
 παρὰ Κορινθίων ἑκοσι ναῦς ἐλάβετε· καὶ ἡ δὲ ἐργασία αὐτῇ
 τε, καὶ ἡ ἐς Σαμίους, τὸ δὲ ἡμᾶς Πελοποννησίου αὐτοῖς μὴ
 βοηθῆσαι, παρὲς χεν ὑμῖν Αἰγινήτῳ μὲν ἐπικράτησιν, Σα-
 μίων ὃ κόλασιν· καὶ ἐν καιροῖς τοιούτοις ἐγνόετο, οἷς μάλιστα
 ἀνθρώποι ἐπ' ἐχθρὰς τὰς σφετέρους ἰόντες, τῷ ἀπαύτων ἀ-
 περίοπτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν· φίλον τε γὰρ ἠγοῦνται τὸν ὑ-
 περγουῶτα, ὡς καὶ πρότερον ἐχθρὸς ἦ, πολέμιόν τε τὸν ἀν-
 θιστάμενον, ὡς καὶ τύχη φίλος ὢν, ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκῆα χεῖρον
 τίθενται, φιλονεκίας ἑνεκα τῆς αὐτίκα· ὡς ἐν θυμῷ ὁρῶ-
 ντες, καὶ νεώτερός τις παρὰ πρεσβυτέρῳ αὐτὰ μαθὼν, ἀξίε-
 τω τοῖς ὁμοίοις ὑμᾶς ἀμύνεσθαι. καὶ μὴ νομίση δίκαια μὲν
 τάδε λέγεσθαι, ξύμφορα ὃ, εἰ πολέμησει, ἀλλὰ εἶναι· τό-
 τε γὰρ ξύμφερον, ἐν ᾧ αὐτὶς ἐλάχισα ἀμαρτάνοι, μάλιστα ἔ-
 πεζαι· καὶ τὸ μίλλον τῷ πολέμῳ, ᾧ φοβουῦντες ὑμᾶς Κερκυ-
 ραῖοι, κελόευσιν ἀδικεῖν, ἐν ἀφανείᾳ τι κέεται· καὶ ἐκ ἀξίων
 ἐπαρθεύσας αὐτῇ, φανεράν ἐχθρὰν ἦδη, καὶ ἐκ μέλλουσας πρὸς
 Κορινθίους κήσασθαι. τῆς ὃ ὑπαρχέσης πρότερον διὰ Με-
 γαρίας ὑποψίας, σῶφρον ὑφελὲν μᾶλλον. Ἡ γὰρ τελευταία
 χάρις καιρὸν ἔχουσα, καὶ ἐλάσσων ἢ, δύναιται μείζον ἐγ-
 κλημα λῦσαι· μήδ' ὅτι ναυτικῆς ξυμμαχίας μεγάλῳ δίδο-
 σι, πύττω ἐφίλκεσθε. Τὸ γὰρ μὴ ἀδικεῖν τοὺς ὁμοίους, ἐ-
 χυρωτέρα δυνάμις, ἢ τῇ αὐτίκα φανερῶς ἐπαρθεύσας, διὰ

κινδυνῶν τὸ πλεονέχειν· ἡμεῖς ὅ περὶ πεπρωκότες οἷς ἐν τῇ
 Λακεδαιμονίᾳ αὐτοὶ πορεύεσθαι, πρὸς σφετέρους συμμαχοὺς
 αὐτὸν τινα κολάζειν, οὐκ παρ' ὑμῶν τὸ αὐτὸ ἀξιούμεν κομίζε-
 σθαι· καὶ μὴ τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ ὠφελιθῆναι, τῇ ὑμετέρᾳ
 ἡμᾶς βλάψαι. τὸ δ' ἴσον ἀνταπόδοτε, γινόντες τὸν ἐκεί-
 νον εἶναι τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ ὁ, τε ὑπουργῶν, φίλος μάλι-
 στα, καὶ ὁ ἀντιστὰς, ἐχθρὸς· καὶ Κερκυραῖος τε τοὺς δὲ, μή-
 τε συμμαχοὺς δέχισθε βία ἡμῶν, μήτε ἀμυνήτε αὐτοῖς ἀδι-
 κοῦσι· καὶ ταῖδε ποιοῦντες, τὰ προσήκοντά τε δράσετε, καὶ
 τὰ ἄλλα βουλόσθε ἐν ὑμῖν αὐτοῖς. Τοιαῦτα ὅ καὶ οἱ Κο-
 εῖνδιοι εἶπον.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ.

Κύριον τὸ πρῶτον δημογραφία, ὅτε ἐκτίσαστο τὴν τῆς
 Βαβυλωνίων ἀρχὴν.

Ἄνδρες φίλοι καὶ σύμμαχοι, τοῖς μετ' ἐμοῦ μεγίστη χάρις,
 ὅτι ἔδοσαν ἡμῖν τυχεῖν ὧν ἐνομίζομεν ἀξιοὶ εἶναι. οὐκ
 μὲν γὰρ δὴ ἔχομεν καὶ γὰρ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ, καὶ οἷτινες ταύ-
 τῳ ἐργαζόμενοι θρέψουσιν ἡμᾶς· ἔχομεν ὅ καὶ οἰκίας, καὶ ἐν
 ταῦταις κατοικοῦμεν. καὶ μηδεὶς γὰρ ὑμῶν ἔχων ταῦτα, τομι-
 σάτω ἀλλότρια ἔχειν. νόμος γὰρ ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις αἰδίας
 εἶναι, ὅταν πολεμουμένων πόλεις ἀλφ, τῶν ἐλόντων εἶναι καὶ τὰ
 σώματα τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τὰ χρήματα. ἔκουσι ἀδικίαν γὰρ ἔξε-
 τε ὅ, τι αὐτοὶ ἔχοιτε, ἀλλὰ φιλοανθρώπων ἐκ ἀφαιρήσεως οὐδὲν τι
 ἔατε ἔχειν αὐτοῖς. τὸ μὲν τοι ἐκ τῶνδε ὥπως ἐγὼ γιγνώσκω, ὅτι
 εἰ μὲν ἔρεθόμεθα ἐπὶ ῥαδιουργίᾳ καὶ τὴν τῆς κακῶν ἀνθρώπων
 ἡδύ-

ἡδυπάθειαν (οἱ νομίζουσι τὸ μὲν πονεῖν ἀθλιώτατον, τὸ δ' ἀπό-
 ρως βιοτάρειν ἡδυπάθειαν) ὅτε καὶ ἡμᾶς φημι ὀλίγη ἀξίως ἡμῖν
 αὐτοῖς εἶσθαι, καὶ ταχὺ πάντων τῶν ἀγαθῶν στερήσεσθαι. οὐ
 γάρ τοι τὸ ἀγαθὸς αὐδρας γινώσκειν, τὸ ἀρκεῖ ὥστε καὶ ὅτε
 λείνῃ ὄντας ἀγαθὸς, ὡς μή τις αὐτῷ διὰ τέλος ἐπιμελήῃ· ἀλ-
 λά ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἀμεληθεῖσαι, μείονος ἀξίαι γί-
 γνοντο, καὶ τὰ σώματά γε αὐτὰ εὖ ἔχοντα, ὅποτεν τις αὐτὰ
 αὐτῇ ἐπὶ ῥαδιεργίᾳ, πονήρως πάλιν ἔχει· ἔτι καὶ ἡ σωφροσύ-
 νη καὶ ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ ἀλήθεια, ὅποτεν τις αὐτῶν αὐτῷ τὴν ἀσκη-
 σιν, ἐκ τῶν εἰς τὴν πενηθείαν πάλιν ἔπειτο. ἔκωμ δὲ μέλ-
 λειν, ἐδ' ἐπὶ τὸ αὐτίκα ἡδὺ προικῆναι αὐτῶν· μέγα μὲν γάρ,
 οἶμαι, ἔργον καὶ τὸ ἀρχὴν καταπαῖξαι, πολὺ δ' ἔτι μείζον,
 τὸ λαβόντα διασώσασθαι. τὸ μὲν γὰρ λαβεῖν, πολλάκις τῶν
 πόλμων μόνον παραχομνὴν ἐγένετο· τὸ δ' λαβόντα κατέχειν,
 ἐκείνῃ τῷ αὐτοῦ σωφροσύνης, ἐδ' αὐτοῦ ἐγκρατείας, ἐδ' αὐτοῦ
 πολλῆς ἐπιμελείας γίγνεται. ἂν καὶ γινώσκοντας, νῦν πολὺ
 μᾶλλον ἀσκεῖν τὴν ἀρετὴν ἢ πλεῖν τὰς ἀγαθὰ κητέσθαι· εὖ
 εἰδότες ὅτι ὅταν πλείους τις ἔχῃ, τότε πλείους καὶ φθονῶσι καὶ
 ἐπιβαλόντες καὶ πολέμιοι γίγνοντο, ἄλλως τε καὶ παρ' ἀκόν-
 των τὰ τε κτήματα καὶ τὴν θεραπείαν ὥσπερ ἡμεῖς, ἔχῃ· τὸς
 μὲν οὖν θεῶς οἶσθαι καὶ σὺν ἡμῖν εἶσθαι. ἐγὰρ ἐπιβου-
 λώσαντες ἀδίκως ταῦτα ἔχομεν, ἀλλ' ἐπιβουλευόντες ἐτιμω-
 ρησάμεθα. τὸ μὲν τοι μετὰ τῷ κράτιστον ἡμῖν αὐτοῖς παρα-
 σκευασέον· τῷ δ' ἐξί, τὸ βελτίονας ὄντας τῶν ἀρχομνῶν,
 ἄρχειν ἀξιοῦν. θάλαπρος μὲν οὖν καὶ ψυχῆς, καὶ σίτων καὶ ποτῶν,
 καὶ πόνων ὅτι πρὸς ἀνάγκη καὶ τοῖς δέλοις μεταδιδόναι· μεταδι-
 δόντας γε μὲν τοι πειρᾶσθαι δεῖ ὅτι τῶν πρῶτον βελτίονας αὐ-
 τῶν φαίνεσθαι· πολεμικῆς δ' ἐπιστήμης καὶ μελέτης παντάπα-
 σιν ἐμπαροδοτέον τῶν τοις, ὅς τις ἐργάτας τε ἡμετέρους καὶ δασμο-
 φόρους βεβλόμεθα κητέσθαι, ἀλλ' αὐτῶς δεῖ τῶν τοις ἀσκή-
 μασι

μασι πλεονεκτεῖν, γιγνώσκοντας ὅτι ἐλευθερίας ταῦτο ὄργανον καὶ δόδαιμονίας οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀπέδειξαν· καὶ ὥσπερ γε ἐκείνης τὰ ὅπλα ἀφῆρήμεθα, ἕως ἡμᾶς αὐτὲς δεῖ μὴ τῷ ὁπλων ποτ' ἐρήμῃς γίγνισθαι· εὐερίδοντας ὅτι τοῖς αἰεὶ ἐργυρᾶντων ὅπλων ὄντι, τάς τε καὶ οἰκειότατά ἐστιν ἂν αὐτῶν βέλων. εἰ δέ τις τοιαῦτα ἐννοεῖται, τί δὴ πᾶσι ἡμῖν ὄφελος κατὰ παρᾶ ἡμῶν περὶ θυμῶν, εἴ ἐτι δεήσει καρτερεῖν καὶ πεινῶντας καὶ διψῶντας καὶ ἐπιμελομένους καὶ περνοῦντας; ἐκεῖνο δὲ καταμαθεῖν, ὅτι πᾶσι τὰ γὰρ ἀ μᾶλλον ὀφθαλμοῖς, ὅσῳ μᾶλλον ἀποποιήσας τις ἐπ' αὐτὰ ἀπίσι· (οἱ γὰρ πόνοι ὄφιν τοῖς ἀγαθοῖς) αὐτοῖς ὅτι δέοντες τυγχάνειν τιός, ἕως ἡμῶν περὶ πλουτελῶς παρασκευασθεῖν αὐτῶν ὥς δ' ἡδὺ εἶναι. εἰ δ' ὅταν μὲν μάλιστα ἀνθρώποι ἐπιθυμῶσιν, ὁ δαίμων ἡμῖν ταῦτα συμπαρασκευάσκει, ὥς δ' αὐτῶν ἡδίστα ταῦτα φαίνοιντο, αὐτὸς τις αὐτῶν ταῦτα παρασκευάσει, ὁ ποιεῖς αὐτῶν πᾶσι πλεονεκτῇσι τῶν ἐνδεέστερων βίῃ; ὅσῳ πεινήσας τῶν ἡδίστων σίτων τεύξε, καὶ διψῶντας τῶν ἡδίστων ποτῶν ἀπολαύσεται, καὶ δευθεῖς ἀπαυάσει, ἡδίστων ἀπαυάσει. ὅταν εὖ καὶ φημί χρῆναι καὶ ἐπιταθῆναι ἡμᾶς εἰς ἀνδραγαθίαν, ὥς τῶν τε ἀγαθῶν ἡ ἀρεῖαν καὶ ἡδίστων ἀπολαύσασθαι, καὶ ὥς τῶν πάντων χαλεπωτάτης ἀφροὶ γινώμεθα. ἡ γὰρ τὴν μὴ λαβεῖν τὰ ἀγαθὰ, ἕως χαλεπὸν, ὥσπερ τὸ λαβεῖν τὰ ἐστὶν ἐνδύειν, λυπηρὸν. ἐννοήσατε καὶ κακεῖνο, τίνα πρόφασιν ἔχοντες αὐτῶν ἀποφύγομεθα κακίους ἢ πρὸς θεῶν γενέσθαι. πότιον ὅτι ἄρχομεν; ἀλλ' ἡ δὴ πᾶσι πύς ἀρχοντας τῶν ἀρχομένων πονηρότερον προσήκει εἶναι. ἀλλ' ὅτι δόδαιμονέστεροι δοκῶμεν καὶ ἢ πρῶτον εἶναι; ἔπειτα τῇ δόδαιμονίᾳ φησὶ τίς τιὸν κακίαν ἐπιφέρει; ἀλλ' ὅτι ἐπεὶ κεκήμεθα δούλους, τίς πύς κολάσμεν καὶ πονηροὶ ὄντι; καὶ τί προσήκει, αὐτὸν ὄντα πονηρὸν, πονηρίας εὖ καὶ βλακείας ἄλλως κολάζειν; ἐννοεῖτε δ' ἐτι καὶ τῶτο, ὅτι ἔφειν μὲν παρασκευάσμεθα πολλὰ καὶ τῶν ἡμετέρων οἰκῶν φύλακας καὶ τῶν σωμάτων. αἰχρὸν δ' πᾶσι οὐκ

αὐ εἴη εἰ δὴ ἄλλως μὲν δορυφόρος τῆς σωτηρίας οἰησόμεθα ῥῆ-
ναι τυχεῖν, αὐτοὶ ἢ ἡμῖν αὐτοῖς ἐδορυφορήσουμεν; Ἐμὲν
εὖγε δεῖ εἰδέναι ὅτι καὶ εἰς ἄλλη φυλακὴ τοῦ αὐτοῦ οἷα αὐτὸν τινα
καλὸν καὶ ἀγαθὸν ὑπάρχειν. τὸ γὰρ δεῖ συμπαραμικτεῖν. τῷ
δ' ἀρετῆς ἐρήμῳ καὶ ἄλλο καλῶς ἔχειν καὶ εὖ φρονεῖν. τί οὐκ
φημί ῥῆναι ποιεῖν, καὶ πᾶσι τὴν ἀρετὴν ἀτρεῖν, καὶ πᾶσι τὴν με-
λέτην ποιεῖσθαι; καὶ οὐ κακὸν, ὦ ἄνδρες, ἐρῶ. ἀλλ' ὥς-
περ ἐν Πέρσαις ἐπὶ τοῖς ἀρχαίοις οἱ ὁμοῖοι διάγασιν, ὅπως
καὶ ἡμᾶς φημί ῥῆναι ἐνθάδε ὄντας, τὰς ὁμοτίμους πάντας,
ἅπερ καὶ ἐκεῖ ἐπιτιμῶμεν, καὶ ὑμᾶς γε ἐμὲ ὀρῶντας κατανοεῖν
παρόντας εἰ ἐπιμελόμενος ὦν δεῖ διάζω. ἐγὼ τε ὑμᾶς κατα-
νοῶν θεάσομαι, καὶ ὅς αὐ ὀρῶ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ ἐπιτι-
μῶντας, τῶς τιμήσω. καὶ τὰς παῖδας ἢ οἱ αὐ ἡμῖν γίνων-
ται, ἐνθάδε παιδεύομεν. αὐτοὶ γὰρ βελτίους ἐσόμεθα,
βελόμενοι τοῖς παισὶν ὡς βέλτερα παραδείγματα ἡμῶς αὐτὲς
παρέχιν. οἷτε παῖδες καὶ αὐ εἰ βέλονται ῥαδίως πονηροὶ γί-
νοιντο, αἰχρὸν μὲν μηδὲν μήτε ὀρῶντες μήτε ἀκούοντες, ἐν ἧ
καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς ἐπιτιμώμασι διημερεύοντες.

Κύριον δημηγορίαν μέλλοντος ἀποθανεῖν.

Π Αἰδὲς ἐμοί, καὶ πάντες οἱ παρόντες φίλοι, ἐμοὶ μὲν τῷ
βίῳ τὸ τέλος ἤδη πάρεστιν. (ἐκ πολλῶν τῶτο σαφῶς γι-
γνώσκω) ὑμᾶς ἢ ῥῆναι, ὅταν τελευτήσω, ὥσπερ δαδαιμόνος
ἐμὲ καὶ λέγειν ἔποιεν πάντα. ἐγὼ γὰρ πάντες ὦν τὰ ἐν παι-
σὶ νομιζόμενα καλὰ δοκῶ κεκαρπῶσθαι. ἐπεὶ τε ἤβησα, καὶ
ἐν νεανίσκοις· τελειόος τε ἀνὴρ γινόμενος, καὶ ἐν ἀνδράσι. σὺν
τῷ ῥῆναι τε ποιοῦντι αἰεὶ σπουδάζουσιν ἐπιγινώσκω ἐδ-
κοῦ καὶ τὴν ἐμὴν δυνάμειν. ὥς τε καὶ τὰ μὲν γῆρας καὶ ἐπὶ πᾶσι
ῥῆσθαι τῆς ἐμῆς νεότητος ἀτρεῖς ἐρῶν γινόμενον, καὶ ἔγ' ἐ-
πιχειρήσας εἶ ἐπιθυμήσας; ὅτι δὲ ἔστι καὶ ἡτύχησας. καὶ τὰς μὲν φί-

λους

λας ἐπεῖδον δι' ἐμῆ δ' δαίμονας γινόμενες, τὰς δὲ πολεμίους
 ὑπ' ἐμῆ δαλωθέντας· καὶ τὴν πατρίδα πρόθεν ἰδιωτεύσαν
 ἐν τῇ Ἀσίᾳ, νῦν προτετιμημένῳ καταλείπω. ὧν τ' ἐκπσά-
 μῳ ἔδεν οἶδα ὅ, τι ἔδισσάμην. καὶ τὴν μὲν παρελθόντα
 χρόνον ἔπραττον ἔπως ὥσπερ νυχόμην· φόβος δέ μοι συμπα-
 ρομαρτῶν μή τι ἐν τῷ ἐπιόντι χρόνῳ ἡ ἴδοιμι ἢ ἀκῆσαιμι ἢ πά-
 θοιμι χαλεπὸν, ἢ εἴα τελέως μέγα φρονεῖν, ἐδ' ὀφραίνε-
 σθαι ἐκπεπταμένως. νῦν δ' ὡς τελευτήσω, καταλείπω
 μὲν ὑμᾶς, ὡ παῖδες, ζῶντας, ἔσπερ ἔδοσαν μοι οἱ θεοὶ γε-
 νέσθαι· καταλείπω δὲ πατρίδα καὶ φίλους δαδαιμονοῦντας.
 ὥστε πῶς ἂν αὐτῷ δικαίως μακαρίζομενος τὸν αὐτὸν χρόνον μνή-
 μης τυγχάοιμι; δεῖ δὲ καὶ τὴν βασιλείαν μετ' ἡδυσφύσασα
 καταλιπεῖν· ὥς αὐτὴ μὴ ἀμφίλογος γενομένη φράγματα ὑμῖν
 παράσχη. ἐγὼ οὐ φιλῶ μὲν ἀμφοτέρους ὑμᾶς ὁμοίως, ὡ παῖ-
 δες· τὸ δὲ προβυλάειν καὶ προηγεῖσθαι ἐφ' ὅ, τι αὐτὸς καιρὸς δοκῇ
 εἶναι, τὸτο προσάπτω τῷ προτέρῳ γενομένῳ, καὶ πλείονων κα-
 τὰ τὸ εἰκὸς ἐμπέρω. ἐπαυδ' ἔδην δὲ καὶ αὐτὸς ἔπως ὑπὸ τῆς δε-
 τῆς ἐμῆς καὶ ὑμετέρας πατρίδος, τοῖς πρεσβυτέροις, ἑμὸν
 ἀδελφοῖς, ἀλλὰ καὶ πολίταις, κ' ἐδῶν καὶ θάκων καὶ λόγων ὑπέ-
 κειν. καὶ ὑμᾶς δὲ, ὡ παῖδες, ἔπος ἐξ ὀρχῆς ἐπαυδ' ἔδον, τοὺς
 μὲν γεραιτέρους προτιμᾶν, τῶν δὲ νεωτέρων προτετιμῆναι. ὥς
 οὐκ παλαιὰ καὶ εἰθισμένα καὶ ἔθος λέγοντος ἐμῆ, ἔπος ἀπο-
 δέχεσθαι. καὶ σύ μὲν, ὡ Καμβύση, τὴν βασιλείαν ἔχει, θιῶν
 περὶ δίδονταν καὶ ἐμῆ, ὅσον ἐγὼ ἐμοί· σοὶ δὲ ὡ Τασαοζάρη, σαξά-
 πῳ εἶναι δίδαμι Μῆδων τε καὶ Ἀρμενίων, καὶ τριτὸν Καδου-
 σίων. ταῦτα δὲ σοὶ διδὼς, νεμίζω ἀρχὴν μὲν μειζω καὶ πᾶν-
 μα τῆς βασιλείας τῷ πρεσβυτέρῳ καταλιπεῖν, δαδαιμονίαν
 δὲ σοὶ ἀνυποτέραν· ἵποιας μὲν γὰρ αὐθρῶπινης ἀφροσύνης
 ἐπιδεδῆσθαι ἐχρῶν, ἀλλὰ πάντα σοὶ τὰ δοκοῦντα αὐθρῶπιως
 ἀφραίνειν παρέσαι. πῶς δὲ καταπρακτετέρων ἐρᾶν, καὶ τὸ πολ-
 λα μείνῃν, καὶ τὸ μὴ διωάσθαι ἐσυχίαν ἔχειν, κεντερίζομε-

νον ὑπὸ τῆς πρὸς ταμὰ ἔργα φιλονεικίας, καὶ τὸ ἐπιβελῦναι καὶ τὸ ἐπιβελύεσθαι, ταῦτα τῷ βασιλεύοντι ἀνάγκη σὺ μᾶλλον συμπαρομαρτεῖν· ἃ, σάφ' ἴσθι, τῷ ὑφραίνεσθαι πολλὰς ἀχολίας παρέχει. οἷσθα μὲν οὖν καὶ σὺ ὧς Κριμβύση, ὅτι καὶ τὸ δὲ τὸ χυσοῦν σκῆπτρον τὸ τῷ βασιλείᾳ ἔχουσιν ἔστιν, ἀλλ' οἱ πῖσοι φίλοι σκῆπτρον βασιλεύειν ἀληθεύσασιν καὶ ἀσφαλέσασιν. πῖσος δὲ μὴ νόμιζε φύσει φύεσθαι ἀνθρώπος· (πάντες γὰρ αὐτοὶ οἱ πῖσοι φαίνονται, ὥσπερ καὶ πᾶσι τὰ πεφυκότες πάντες τὰ αὐτὰ φαίνονται) ἀλλὰ τὴν πῖσος τίθεσθαι δεῖ ἑκαστον ἑαυτοῦ· καὶ ὅς τις αὐτῶν ἔστιν ὑδαμῶς σὺν τῇ βίᾳ, ἀλλὰ μᾶλλον σὺν τῇ εὐεργεσίᾳ. εἰ οὖν καὶ ἄλλος τις πειράσῃ συμφύλακας τῆς βασιλείας ποιεῖσθαι, μηδαμῶς προτέρων ἀρχῶν ἢ ἀπὸ τῶ ὁμοῦ γενόμενα. καὶ πολῖται τοὶ ἄνθρωποι ἀλλοδαπῶν οἰκειότεροι, καὶ σύσσιτοι ἀποσκλύνων. οἱ δὲ ἀπὸ τῶ αὐτοῦ σπέρματος φυῶντες, καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς μητρὸς ἐκφεύγοντες, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ ἀυξηθέντες, καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν γονέων ἀγαπώμενοι, καὶ τῷ αὐτῷ μητέρα καὶ τὸν αὐτὸν πατέρα προσαγορεύοντες, πῶς ἐπ' αὐτῶν οἰκεῖότες οἰκεῖότες οἱ; μὴ οὖν καὶ οἱ θεοὶ ὑψηλῶς ἀγαθαὶ εἰς οἰκειότητα ἀδελφοῖς, μάταια ποτὲ ποιήσητε, ἀλλ' ἐπὶ ταῦτα δίδους οἰκοδομεῖτε ἄλλα φιλικὰ ἔργα· καὶ ἕως αἰῶνος ἐπὶ βελήτης ἀλλοῖς ἔσαι ἡ ὑμετέρη φιλία. ἑαυτῶν τοι κηδεῖται ὁ προνοῶν ἀδελφῶν. τίς γὰρ ἄλλος ἀδελφὸς μέγας ὢν ἢ πῶς καλὸν ὡς ἀδελφῶ; τίς δ' ἄλλος τιμήσει; δὴ ἄνδρα μέγα δυνάμενος οὕτως ὡς ἀδελφός; τίνα δὲ φοβήσεται τις ἀδικεῖν, ἀδελφῶ μεγάλωντος, ἕως ὡς τὸν ἀδελφόν; μήτε οὖν θῆτον μηδεὶς σὺ τῷ ὑπακύνῃ, μήτε προθυμότερον παρέσω. ἐδού γὰρ οἰκειότερα τὰ τέττα ἢ τὰ ἀγαθὰ, ἢ τὰ δεινὰ, ἢ τοῖς. ἐννόφ' ὅτι καὶ τὰ δὲ τίς χειροκράτος ἐλπίσαις αὐτοῦ μείζονων τυχεῖν ἢ τῷ; τίς δ' αὖ βοηθήσας ἰχυρότερον σύμμαχον ἀντιλάβοις; τίνα δ' αἰχρὸν μὴ φιλεῖν ἢ τὸν ἀδελφόν; τίνα δὲ ἀπ' αὐτῶν κάλλιον

πρὸς.

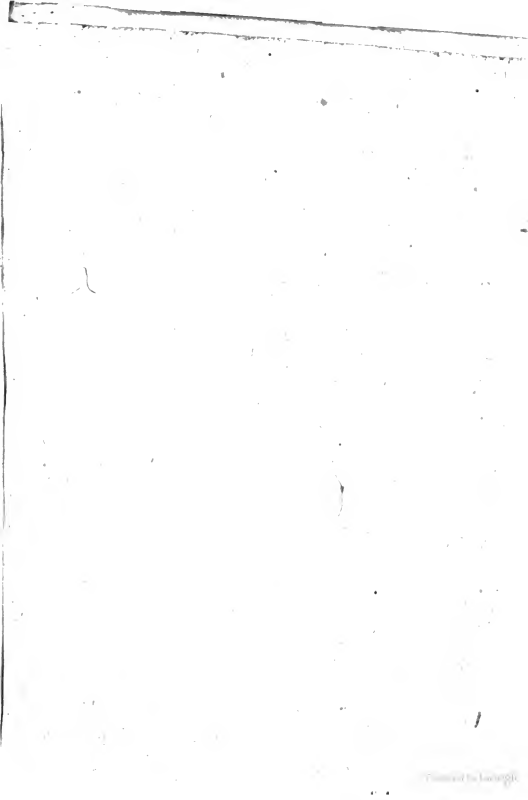
φοροτιμῶν ἢ τὰς ἀδελφόν; μόνητοι, ὡς Καμβύση, πρῶτον ὄντος
 ἀδελφεῖ παρ' ἀδελφῶν, ἐξ ὁθόνης παρὰ τῷ ἄλλων ἀρικνεῖται·
 ὁ δὲ πρὸς θεῶν παξίων, παῖδες, τιμαῖτε ἀλλήλους, εἴτε
 τῷ ἐμὲ χαρίζεσθαι μέλλοιμιν. ἐγὰρ δήπερ τὸ γε σαφὲς δο-
 κεῖτε εἰδέναι, ὡς ἐξ' ἔσομαι ἐγὼ ἔτι, ἐπειδὴ τῷ ἀνθρώπινου
 βίῃ τελευτήσω. ἐγὼ γάρ νυν τοῖ τῶν γ' ἐμῶν ψυχῶν ἑώρατε,
 ἀλλ' οἷς διεφράττετο τῶν τοῖς αὐτῶν ὡς ἔσαν κατεφωρᾶτε. τὰς δ'
 τῷ ἄδικα παθόντων ψυχὰς ἔπω κατενόησατε οἷς μὲν φόβος
 πῆς μισθόνοισι ἐμβάλλουσιν, οἷς δ' παλαμναῖς τοῖς ἀνοσίχοις
 ἐπιπέμπουσι; τοῖς δ' φθιμένοισι τὰς τιμὰς ἔλαμνον ἔτι αὐτοῖς δοκεῖ-
 τε, εἰ μὴ δυνάσται αὐτῶν αἱ ψυχαὶ κύριαι ἦσαν; ἔποιν' ἐγὼ γε, ὡς
 παῖδες, ἐγὼ τὸ πῶποτε ἐπέδιδω, ὡς ἡ ψυχὴ ἔως μὲν αὐτῶν
 θνητῶ σώματι ἦ; (ἦ· ὅταν δ' τὰς ἀπαλλαγῇ, τέθνηκεν·
 ὁρῶ γὰρ ἔτι καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὅσον αὐτῶν ἐν αὐτοῖς χρόνον ἢ ἡ ψυ-
 χὴν, ζῶντα παρέχει). ἐδέγεσθαι ἄφρων ἔσαι ἡ ψυχὴ, ἐπει-
 δὴ τῷ ἄφρονος σώματος δίχα γίνεσθαι, ἐγὼ τὸ πέπεισμαι·
 ἀλλ' ἔπειτα ἀκρατος καὶ καθαρός ὅπως ἐκκείδῃ, τότε καὶ φρονιμώ-
 τατον εἶκος αὐτὴν εἶναι. ἐκλυομένη δ' ἀνθρώπων, δὴ λὰ ἐσιν ἑ-
 καστα ἀπιδόντα πρὸς τὸ ὁμοφυλον, πλὴν τῆς ψυχῆς· αὐτὴ δ' μό-
 νη ἔπε παρῶσα ἢ τε ἀπιδόντα ὀρεῖται. ἐνόησατε δ' (ἔφη) ὅτι ἐγ-
 γύτερον μὲν τῷ ἀνθρώπινῳ θανάτῳ ἐδύνεσιν ὕπνῃ. ἢ δ' τῷ
 ἀνθρώπινῳ ψυχῇ τότε δήπερ θειοτάτη καταφαίνεται, καὶ πότε τὶ
 τῷ μελέτων περὶ αὐτῆς. πότε γάρ, ὡς εἴκει, μάλιστα ἐλδοθε-
 ρῆ). εἰ μὲν οὖν ἔτι ἐχθρὰ ταῦτα ὥσπερ ἐγὼ οἶμαι, καὶ ἡ ψυχὴ
 καταλείπει τὸ σῶμα, καὶ τῶν ἐμῶν ψυχῶν καταδύμενοι ποιῶ-
 τε ἀγῶν δέομαι· εἰ δ' μὴ ἔτι, ἀλλὰ μένυσσα ἡ ψυχὴ ἐν τῷ
 σώματι σωμαποθνήσκῃ, ἀλλὰ θεῖς γε τὸς αἰετῶντας, καὶ πάν-
 τ' ἐφορῶντας, καὶ πάντα δυναμένους, οἳ καὶ τῶν τῶν ὅλων τῶνδε
 πᾶσιν συνέχουσιν ἀκρεβῆ καὶ ἀκίρατον καὶ ἀσμάρτητον, καὶ ὑπὸ
 κάλλος καὶ μεγέθους ἀδίκητον, τῶνδε φοβέμενοι, μήτε ἀσθε-
 βής

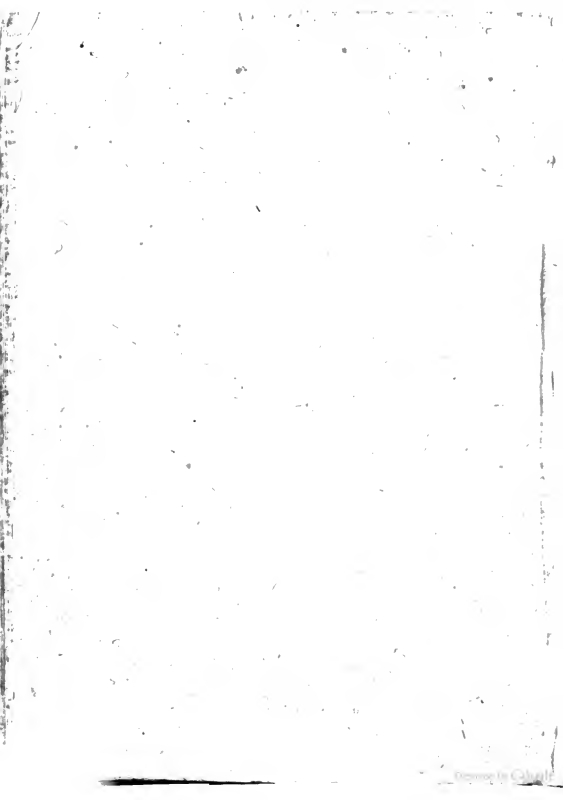
βίς μηδὲν, μὴ ἀνόσιον, μήτε ποιήσιντε, μήτε βεβλήσιντε. μετὰ μὲν τοι θεῶς, καὶ ἀνθρώπων τὸ πᾶν γένος τὸ αἰεὶ ἐπιγιγνόμενον αἰδεῖσθαι. ἐγὰρ ἐν σκοτῶ ὑμᾶς οἱ θεοὶ ἀποκρύπτουσι, ἀλλ' ἐμφανῆ πᾶσιν αἰάκη αἰεὶ ἔστιν τὰ ὑμέτερα ἔργα. ὦ ὡς μὲν κατὰ καὶ ἔξω τῆς ἀδίκων φαίνῃ, διωπῶς ὑμᾶς ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀκαδείξει. εἴ ἢ ἐς ἀλλήλους ἀδικέειν τι φρονήτετε, ἐκ πάντων ἀνθρώπων τὸ ἀξιοπίστον εἶναι ἀποβαλεῖτε. ἐδείς γὰρ ἂν ἐτι πιστεῦσαι διώαιτο ὑμῖν, καὶ εἰ πάιν προθυμοῖτο, ἰδὼν ἀδικέμενον τὴν μέλιστα φιλία προσήκοντα. εἰ μὲν οὖν ἐγὼ ὑμᾶς ἱκανῶς διδάσκω οἷος χρητὸς ἀλλήλους εἶναι. εἴ ἢ μὴ, καὶ παρὰ τῆς προγεγενημέων μανθάνετε. αὐτὴ γὰρ ἀρετὴ διδασκαλία. οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ ἔφαγε γένω φίλοι μὲν γονεῖς παῖσι, φίλοι ἢ ἀδελφοῖς. ἥδη δέ τινες τέτων καὶ ἐναντία ἀλλήλοις ἔφαξαν. ὁπότεροις ἂν οὐκ αἰδάνηθε τὰ παρχεόντα σωσσεγόντα, ταῦτα δὴ αἰρέμενοι, ὀρθῶς ἂν βεβλήοιθε. καὶ τέτων μὲν ἴσως ἥδη ἄλλος. τὸ δ' ἐμὸν σῶμα, ὦ παῖδες, ἔστω τελευτήσω, μήτε σὺ χρυσῶ θῆτε, μήτε ἐν ἀργύρῳ, μηδὲ ἐν ἄλλῳ μηδενί. ἀλλὰ τῇ γῇ ὡς τάχιστα ἀπόδοτε. τί γὰρ τέτε μακαριώτερον, τῇ γῇ μιχθῆναι, ἢ πάντα μὲν τὰ καλὰ, πάντα ἢ τὰ γὰρ ἀφ' ὧς τε ἔξοφ; ἐγὼ καὶ ἄλλως φιλόανθρωπος ἐγρονόμην, καὶ νῦν ἡδέως ἂν μοι δοκῶ κοινωνῆσαι τῷ δειργετοῦτος ἀνθρώπου. ἀλλὰ γὰρ ἥδη (ἔρη) ἐκλιπεῖν μοι φαίνεῖ ἡ ψυχὴ ὅθρουπερ, ὡς ἔοικε, πᾶσιν ἄρχεῖ ἀπολιπῆσα. εἰ τις ἐν ὑμῶν ἢ δεξιὰς βέλεῖ τῆς ἐμῆς ἄφασθαι, ἢ ὁμμα τῆ μὲν ζῶντος ἐτι προσιδεῖν ἐθέλει, προσίτω. ὅταν δ' ἐγὼ ἐγκαλύψωμαι, αἰτῆμαι ὑμᾶς, ὦ παῖδες, μηδεὶς ἐτ' ἀνθρώπων τῆ μὲν σῶμα ἰδέω, μηδ' αὐτοὶ ὑμεῖς. Πέрсας μὲν τοι πάντας καὶ τὴς συμμάχους ἐπὶ τὸ μνήμα τῆ μὲν παρκαλεῖτε, σωπτοθισομενούς ἐμοὶ ὅτι ἐν τῇ ἀσφαλεῖ ἥδη ἔσομαι, ὡς μὴ ἂν ἐτι κακὸν παθεῖν, μήτε ὡς μετὰ τῷ θεῷ γινώμαι, μήτε ὡς μὴ ἔτι ὦ.

ὁ πό-

ὅποσοι δ' ἀνέλθωσι, τάς εὖ ποιήσαντες ὅποτα ἐπ' ἀνδρὶ
 δαδαίμονι νομίζεῃ, ἀποπέμπετε. καὶ τῷτο, ἔφη, μέμνηθε
 μετελδῶταῖον, Τὰς φίλους δῖεργετοιῦτες, καὶ τὰς ἐχθρὰς δυ-
 νήσεσθε κολάζειν. καὶ χαίρετε ὦ φίλοι παῖδες, καὶ τῇ μητρὶ ἀ-
 παγγέλλετε ὡς παρ' ἐμῶν, καὶ πάντες δὲ οἱ παρόντες καὶ οἱ ἀπόν-
 τες φίλοι χαίρετε. Ταῦτ' εἰπὼν καὶ πάντας δεξιωσάμενος, συ-
 σκαλύψατο, καὶ ὕπως ἐτελεύτησεν.

Τ Ε' Λ Ο Σ.

123
2
68

